

MINISTERUL EDUCAȚIEI
INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN VÂLCEA
CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ
VÂLCEA

DIALOGURI
.....**DESPRE EDUCAȚIE**,

Nr. 9

Anul 2023

RÂMNICU VÂLCEA

ISSN 2393 - 5510

ISSN - L 2393 - 5510

Dialoguri despre educație

Fiecare ciclu de școlaritate și fiecare etapă de vârstă implică solicitări diverse pe care elevii, cadrele didactice și părinții trebuie să le abordeze cu succes. Pentru a fi eficiente acțiunile și intervențiile școlare și parentale, trebuie susținute cu informații teoretice și elemente concret - intuitive. În acest context realizarea unei lucrări cu articole despre educație și formarea copilului reprezintă o necesitate și o resursă utilă pentru toți factorii implicați în actul educațional.

Revista *Dialoguri despre educație* oferă posibilitatea unei documentări specifice domeniului psihopedagogic, reunind articole variate și planuri de acțiune integrate. Editată cu ocazia sesiunii de comunicări științifice, cu același nume, publicația cuprinde experiențe didactice, proiecte, considerații teoretice și studii de caz cu relevanță pentru cadrele didactice și părinți.

Efortul echipei Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Vâlcea de a reuni în acest volum inițiative didactice și exemple de bună practică este primit cu entuziasm profesional, fapt relevat de numărul de participanți la simpozion și de calitatea articolelor.

Acesată lucrare evidențiază activitatea profesorilor consilieri școlari, logopezi, profesori de sprijin, a cadrelor didactice de diferite specialități și constituie un demers pentru psihoeducație și educație durabilă.

Lect.Univ.Dr. Calotă Elena Daniela

Universitatea din Pitești, Departamentul de Științe ale Educației

EDUCAȚIA ȘI COMPETENȚELE – UN ACTIV STRATEGIC PENTRU CREȘTEREA ECONOMICĂ

*Prof. Mihaela Andreianu
Inspector Școlar General ISJ Vâlcea*

Investițiile în educație și formarea profesională pentru dezvoltarea competențelor sunt esențiale pentru a stimula creșterea economică și competitivitatea: competențele determină capacitatea de a crește productivitatea. Pe termen lung, competențele pot stimula inovarea și creșterea economică, pot da valoare adăugată producției în cadrul lanțului valoric, asigură performanța profesională și pot șlefui viitoarea piață a forței de muncă.

Creșterea masivă a ofertei mondiale de persoane cu un nivel înalt de calificare din ultimul deceniu pune Europa la încercare. S-a încheiat perioada în care concurența provenea în special din țări care puteau oferi numai forță de muncă cu un nivel scăzut de calificare. Au crescut calitatea educației și oferta de dezvoltare a competențelor peste tot în lume, iar Europa trebuie să facă față acestei situații.

Sistemele europene de educație și de formare profesională încă nu reușesc să ofere competențele adecvate necesare capacității de inserție profesională și nu lucrează în mod corespunzător cu mediul de afaceri sau angajatorii pentru a aduce procesul de învățare mai aproape de realitatea mediului de lucru. Această inadecvare reprezintă o preocupare din ce în ce mai importantă pentru competitivitatea industriei europene [1].

Cu toate că sunt evidente progresele înregistrate în ultimii ani în privința ratei de absolvire a învățământului universitar, vor fi necesare eforturi suplimentare pentru a atinge obiectivul principal de 40% de tineri care au absolvit studii superioare.

În pofida unei îmbunătățiri semnificative înregistrate, părăsirea timpurie a școlii rămâne la niveluri mari în prea multe state membre, cum ar fi Spania cu 26,5% și Portugalia cu 23,2%. Sunt în continuare necesare acțiuni specifice pentru a reduce nivelul abandonului școlar prin intermediul unor strategii consolidate, bazate pe elemente concrete. Se înregistrează rezultate slabe și în alte domenii: 73 de milioane de adulți au un nivel scăzut de educație; aproape 20% dintre tinerii în vârstă de 15 ani nu dispun de suficiente competențe de citire, iar participarea la programele de învățare pe tot parcursul vieții este de numai 8,9%.

În viitorul apropiat, 20% dintre noile locuri de muncă vor necesita competențe la un nivel ridicat. Educația trebuie să ridice atât standardele cât și nivelurile de reușită pentru îndeplinirea acestei cerințe, precum și să încurajeze formarea competențelor transversale necesare pentru a se asigura că tinerii sunt în măsură să devină liber întreprinzători și să se adapteze la schimbările inevitabile, din ce în ce mai numeroase de pe piața muncii, pe parcursul carierei lor.

Misiunea extinsă a educației și a formării profesionale include obiective precum cetățenia activă, dezvoltarea personală și bunăstarea. Toate acestea trebuie corelate cu necesitatea formării competențelor necesare capacității de inserție profesională, în contextul unei creșteri economice slabe și al reducerii forței de muncă din cauza îmbătrânirii populației. În același timp, provocările cele mai presante pentru statele membre sunt abordarea necesităților economiei și concentrarea pe soluții pentru rezolvarea problemei creșterii rapide a ratei șomajului în rândul tinerilor. În prezent, se pune accentul pe dobândirea competențelor necesare inserției profesionale, pe sporirea eficienței și a incluziunii în cadrul instituțiilor de educație și formare profesională și pe colaborarea cu toate instituțiile interesate.

Amploarea și ritmul reformelor trebuie să fie calibrate astfel încât competențele de nivel înalt să poată susține atât creșterea economică cât și crearea de noi locuri de muncă. La nivel european, se identifică un număr limitat de priorități strategice pe care statele membre pot să le abordeze pentru amplificarea eforturilor la nivel național. Prioritățile reflectă recomandările specifice fiecărei țări [4], pe care Comisia Europeană (CE) le-a transmis statelor membre și vin să sprijine analiza anuală a creșterii economice [4].

Dintre acestea, o atenție deosebită se acordă combaterii șomajului în rândul tinerilor. Comunicarea CE se referă la patru domenii esențiale în această privință, domenii în care statele membre ar trebui să își intensifice eforturile:

- Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic, în vederea creșterii calității competențelor profesionale;
- Promovarea formării la locul de muncă, inclusiv prin stagii, programe de ucenicie și modele de învățământ de calitate pentru a sprijini trecerea de la învățare la experiența la locul de muncă;
- Promovarea parteneriatelor între instituții publice și private în vederea oferirii de programe de învățământ și competențe adecvate noilor cerințe;
- Promovarea mobilității prin programul Erasmus [3].

Aceste priorități sunt relevante în mod direct pentru pachetul de măsuri privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor. Pachetul de măsuri pentru tineret propune noi instrumente de abordare a problematicii șomajului în rândul tinerilor și facilitează trecerea de la școală la viața profesională.

Pentru a susține liniile directoare indicate, comunicarea CE este însoțită de: fișe de țară ce prezintă pe scurt performanța și reformele la nivel de politici publice ale statelor membre în domenii cheie; prima ediție a Monitorului educației și formării, care oferă o imagine asupra ofertei actuale de competențe și asupra progreselor înregistrate în vederea atingerii obiectivelor principale ale strategiei Europa 2020; cinci documente de lucru ale serviciilor Comisiei, care prezintă inițiative și bune practici.

Europa poate reveni la creștere economică doar prin sporirea productivității și a ofertei de lucrători cu un nivel înalt de calificare, iar reforma sistemelor de educație și formare profesională este esențială pentru atingerea acestui obiectiv. Recomandările și analiza națională prezentată în documentele de lucru anexate ale serviciilor Comisiei sunt menite să încurajeze guvernele naționale, instituțiile de învățământ și de formare profesională, cadrele didactice, întreprinderile și alți parteneri să lucreze împreună în vederea accelerării reformelor, în conformitate cu circumstanțele naționale. La nivel național, statele membre sunt acum invitate să își continue reflecțiile în cadrul unor dezbateri cu parlamentele naționale și cu părțile interesate pentru a continua cu hotărâre reformele.

Comisia se va asigura că această contribuție a educației și a investițiilor în competențe în vederea creșterii economice și a ocupării forței de muncă, se reflectă pe deplin în cadrul politicilor educaționale de la nivelul fiecărui stat membru. Va folosi platforme europene de dialog cum ar fi metoda deschisă de coordonare în domeniul educației și formării, procesul de la Bologna pentru învățământul superior și procesul de la Copenhaga pentru VET, precum și instrumentele de finanțare, pentru a sublinia caracterul urgent al priorităților identificate.

Bibliografie:

[1] Actualizarea comunicării Comisiei Europene privind politica industrială, COM (2012) 582

[2] Analiza anuală a creșterii, COM (2011) 815

[3] Erasmus pentru toți –

programul propus de UE pentru educație, formare profesională, tineret și sport, prezentat de Comisia Europeană pe 23 noiembrie 2011

[4] http://ec.europa.eu/europe2020/index_ro.htm

https://www.edu.ro/cadrul_european

OPȚIUNILE ȘCOLARE ALE ELEVILOR DIN CLASELE A VIII-A DIN JUDEȚUL VÂLCEA - STUDIU-

*Prof. Georgescu Maria
Director CJRAE Vâlcea*

Argument: Disciplina "Consiliere și dezvoltare personală" are ca scop descoperirea de sine a elevilor și îndrumarea acestora către specializări adecvate propriilor abilități și interese. Prin orientarea școlară și profesională se încearcă realizarea unui acord între abilitățile proprii fiecărui individ și multitudinea de profesii existente pe piața muncii, procesul de modelare a aptitudinilor în funcție de cerințele sociale începând încă din copilărie și continuându-se chiar și după terminarea studiilor.

Orientarea școlară și profesională are în vedere îndrumarea tinerilor către o meserie sau alta, reorientarea celor care practică deja o anumită profesie, remodelarea potențialului uman și chiar recuperarea resurselor umane, fiind considerată o a treia forță în educație alături de școală și administrația școlii. Acest lucru se datorează contribuțiilor aduse modificării comportamentale prin învățarea despre sine, prin informațiile oferite despre cerințele unei meserii, prin cunoașterea strategiilor optime de obținere a unui loc de muncă, etc. Este de menționat faptul că abilitatea individului de a lua decizii privind cariera și de a alege un anumit tip de pregătire profesională se construiește în strânsă legătură cu informațiile despre sine și despre profesiile existente. Aprecierea incorectă sau o slabă cunoaștere a propriilor aptitudini și trăsături de personalitate are un impact negativ în comportament și viața emoțională. În schimb, prin procesarea corectă a informațiilor oricine învață să înlocuiască disfuncțiile cognitive cu cele corecte sau realiste, rezultând schimbări pozitive în comportament și viața emoțională.

Ca urmare a acestui fapt, facem precizarea că școlile ar trebui să urmărească educarea și formarea unor tineri bine instruiți, pregătirea de absolvenți direct angajabili și imediat productivi, consilierea și orientarea școlară și profesională fiind necesar să fie influentă și activă în planul concordanței cu realitatea pieței muncii și schimbările sociale.

Studiile efectuate în rândul elevilor din ultimul an al gimnaziului arată că ei au cunoștințe insuficiente despre ocupații, că pot enumera un număr mic de profesii, funcții sau meserii și au incomplete informații despre conținutul muncii presupus de exercitarea acestor activități. Evident că, în astfel de situații, aria opțiunilor lor profesionale este restrânsă, fapt care are implicații nefaste asupra carierei profesionale ulterioare care poate fi marcată de alegeri greșite, eșecuri, insatisfacții, frecvente schimbări ale slujbelor alternante cu perioade de șomaj și descurajare. Nu de puține ori, în alegerea școlii și a unei profesii, un rol important îl are întâmplarea, șansa sau coincidența fericită.

Pentru a veni în întâmpinarea acestor situații, consilierii școlari și profesorii dirigenți organizează activități concrete de informare-orientare, cu precădere pentru elevii din clasele terminale ale unui nivel de învățământ, în vederea dezvoltării condițiilor favorabile opțiunii deciziei școlar-profesionale. Acest demers se poate realiza prin autocunoaștere și dezvoltare personală și prin efectuarea de vizite în potențiale locuri de muncă viitoare, de întâlniri informale cu oameni de diferite profesii, inclusiv părinți ai elevilor, lectura, analiza și comentarea unor biografii ale persoanelor cu succes profesional în domeniul lor, confirmate social ș.a.

Lotul de subiecți:

În cadrul studiului au fost chestionați **1287** elevi din mediul urban și rural, din totalul de **2912** elevi înscriși în anul școlar 2022-2023 în învățământul de masă și învățământul special, în județul Vâlcea.

Elevii care și-au exprimat opțiunile reprezintă un procent de 44% din numărul total al elevilor de clasa a VIII-a din județ. Acest procent ne duce cu gândul la faptul că directorii unităților școlare care școlarizează elevi de clasa a VIII-a sau cadrele didactice cu funcția de diriginte nu au acordat suficientă atenție și interes transmiterii chestionarului elevilor spre completare

Din analiza și interpretarea datelor au reieșit următoarele: chestionarul a fost completat de un număr aproximativ egal de elevi, 629 sunt fete, iar 658 sunt băieți, procentele fiind prezentate în figura de mai jos:

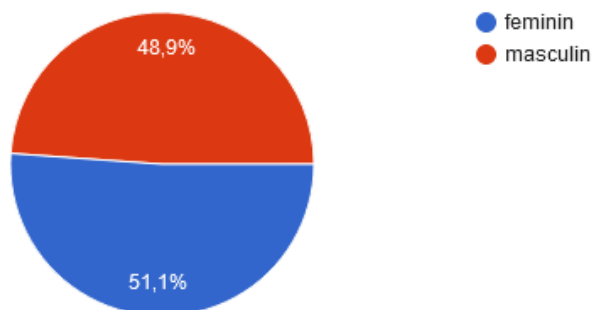

Fig. nr. 1 Distribuția elevilor în funcție de gen

În ceea ce privește mediul de proveniență, 660 dintre elevi sunt din mediul urban, iar 627 sunt din mediul rural. Procentele care reprezintă numărul elevilor sunt reprezentate în figura de mai jos:

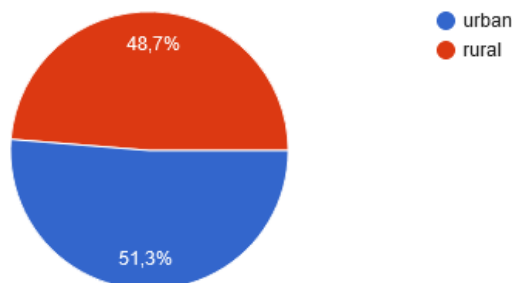

Fig. nr. 2 Distribuția elevilor în funcție de mediul de proveniență

În graficul următor identificăm sursele de informare ale elevilor privind alegerea profilului liceal. După cum se poate observa, școala și familia sunt verigile cheie pentru o corectă informare, ceea ce demonstrează că nivelul de încredere al elevilor în cadrele didactice și părinți este foarte ridicat.

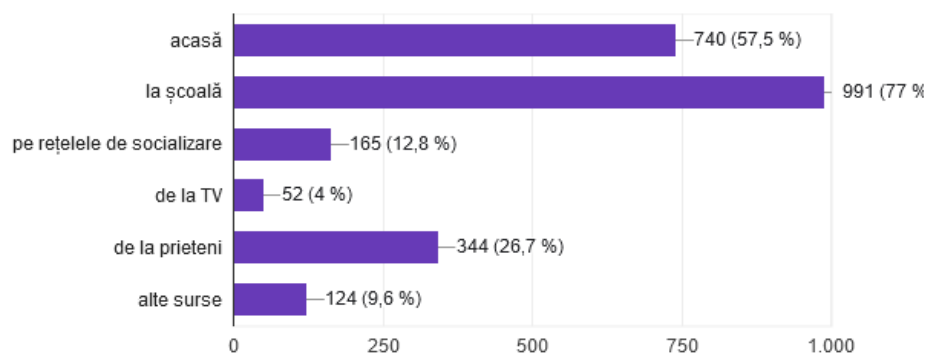

Fig. nr. 3 Sursele de informare privind alegerea profilului liceal

Persoanele care au discutat cu elevii despre alegerea unui profil liceal sunt menționate în figura de mai jos. După cum se poate observa, familia constituie principalul suport al elevilor în orientarea școlară și profesională a elevilor, urmată de profesori diriginți, prieteni, colegi și alte cadre didactice.

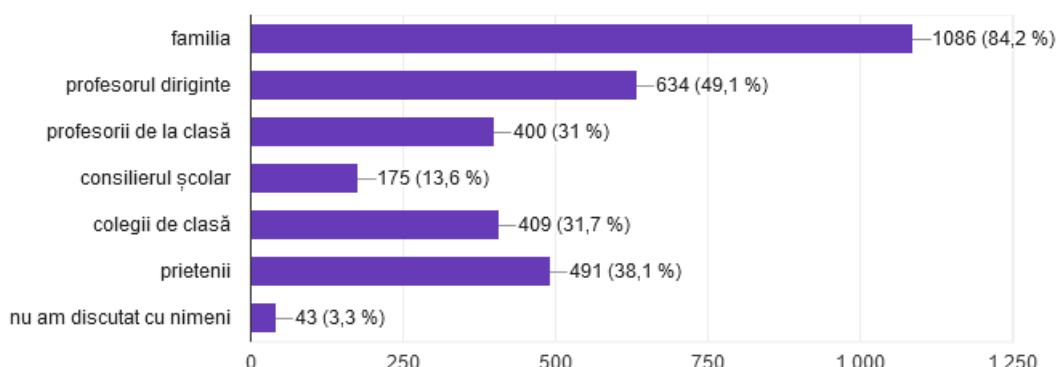

Fig. nr. 4 Persoanele suport în alegerea profilului liceal

Cât este de importantă admiterea la liceu se poate observa în graficul de mai jos: 875 dintre elevi consideră că este foarte importantă, 289 cred că este importantă în mare măsură, într-o oarecare măsură - 81 de elevi, în mică măsură - 30 elevi, iar pentru 12 elevi nu contează deloc dacă vor fi admiși la studii liceale. Numărul celor dezinteresați este redus, dar considerăm că acesta reprezintă numărul elevilor care doresc să se înscrie în învățământul profesional sau profesional special.

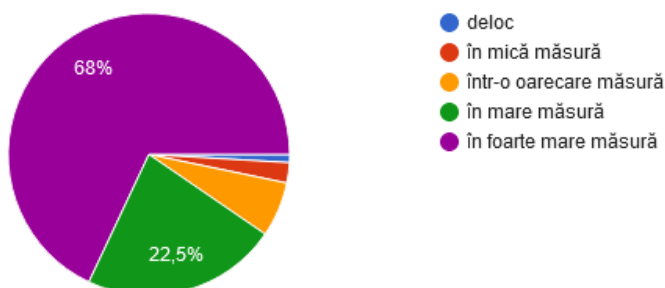

Fig. nr. 5 Distribuția nivelului importanței admiterii la liceu

Elevii aleg profilul liceal în funcție de aptitudini, interese, rezultate la învățură și prestigiul unității de învățământ, conform graficului de mai jos, ceea ce demonstrează că opțiunile școlare ale acestora sunt realiste, bine gândite și cu o evaluare corectă a șanselor de reușită.

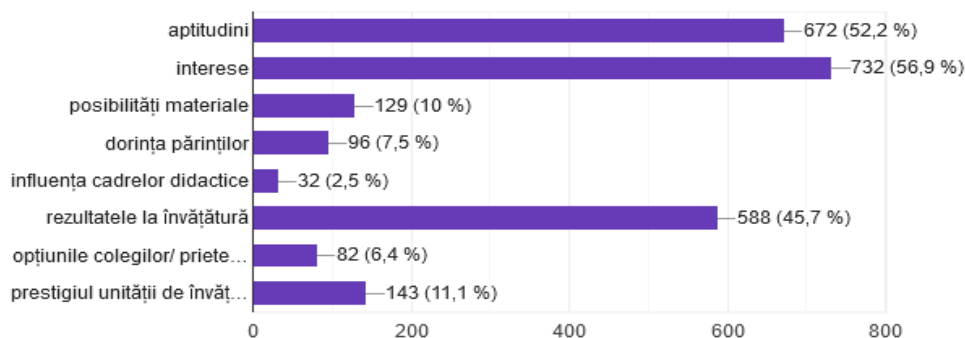

Fig. nr. 6 Criteriile de alegere a profilului liceal

Așteptările elevilor în ceea ce privește învățământul liceal sunt realiste și conforme cu un mediu educațional atractiv, performant, profesionist, fiind legate de colegi prietenoși, cadre didactice bine pregătite, mediu școlar primitor, dotări moderne, apropiere de domiciliu.

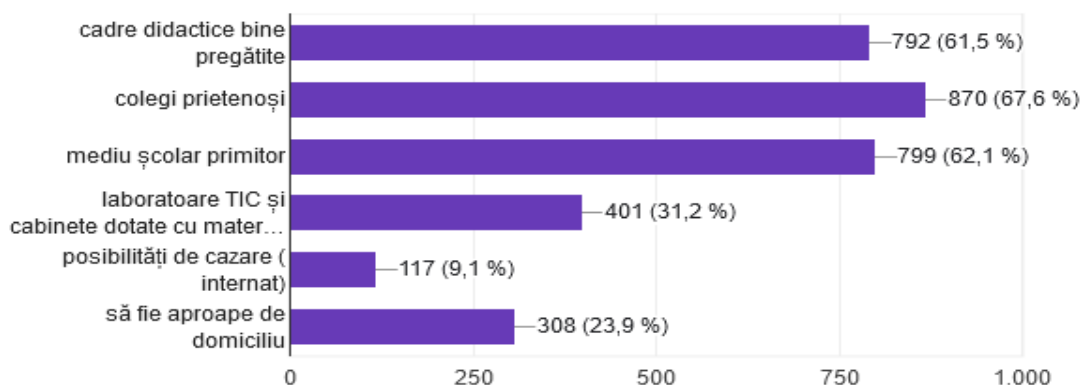

Fig. nr. 7 Criteriile de alegere a profilului liceal

Opțiunile elevilor pe licee sunt prezentate în graficul următor:

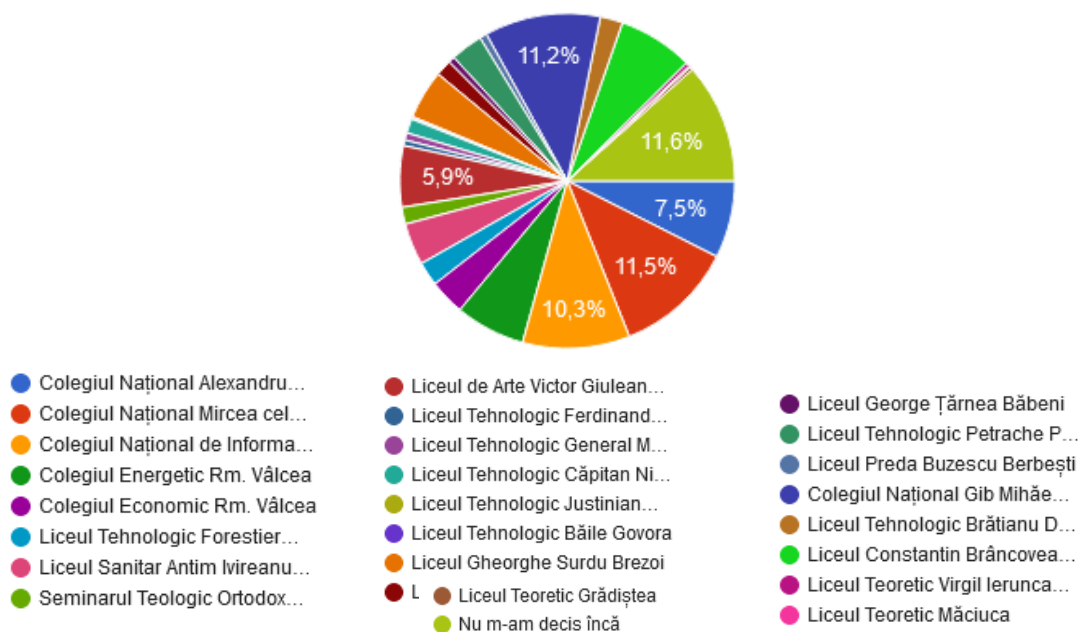

Fig. nr. 8 Distribuția opțiunilor elevilor în funcție de liceul preferat

Opțiunile elevilor în ceea ce privește profilul preferat sunt astfel: profil real - 484 de elevi, profil uman - 423 de elevi, profil tehnic - 113 de elevi, profil vocațional - 139 de elevi, învățământ profesional - 86 de elevi, învățământ profesional dual - 27 de elevi, învățământ profesional special - 15 elevi.

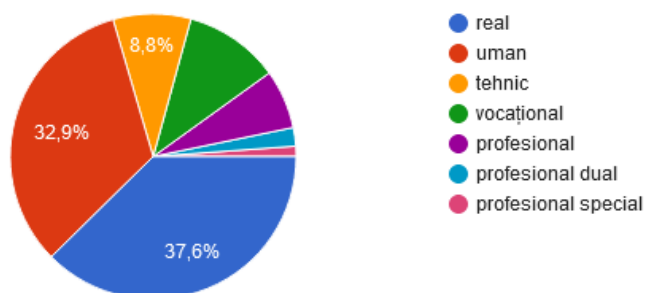

Fig. nr. 9 Distribuția opțiunilor elevilor în funcție de profilul preferat
Specializările preferate sunt prezentate în graficul următor:

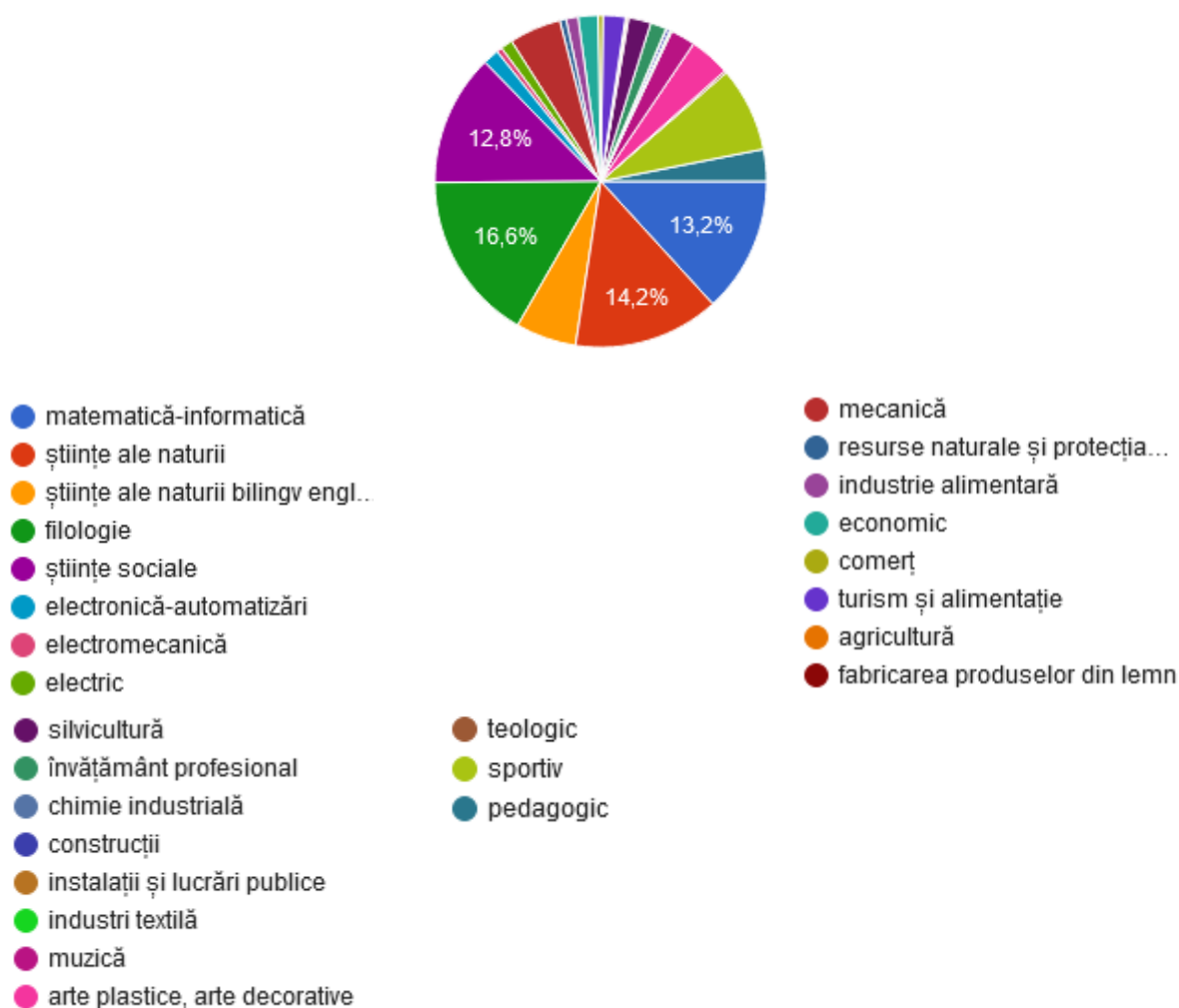

Fig. nr. 10 Distribuția opțiunilor elevilor în funcție de specializările preferate

Bibliografie:

1. Institutul de Științe ale Educației, Laboratorul Orientare Școlară și Profesională, Dr. Mihai JIGĂU și colaboratorii, „Consiliere și orientare – ghid”, București, 2000.

MEDIUL INCLUZIV - PREMISĂ A DEZVOLTĂRII COPIILOR

*Prof. consilier școlar Gîrban Simona Elena,
Coordonator CJAP Vâlcea*

„Școlile trebuie să primească toți copiii, fără nicio deosebire privind condițiile lor fizice, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură. Acestea se referă și la copiii cu dizabilități sau talentați, copiii străzii și copiii care muncesc, copiii din populații îndepărtate sau nomade, copii aparținând minorităților lingvistice și etnice...”

Declarația de la Salamanca, 1994

Într-un fel sau altul, fiecare copil necesită un anumit tip de sprijin (în învățare – probleme în înțelegerea unui anumit concept, emoțional – conflicte familiale, fizic – boală, senzorial – probleme cu vederea, social – părinți despărțiți sau cu probleme financiare, etc.). Nevoile de sprijin pot apărea ca urmare a oricărui factor care dă naștere unei bariere de învățare. Deseori, aceste nevoi sunt temporare și pot fi depășite prin acțiuni de remediere, însă există o minoritate de elevi care are nevoie de sprijin la un nivel care depășește posibilitățile învățământului de masă și care, în urma unei evaluări formale, beneficiază de servicii educaționale speciale. De obicei, aceștia sunt numiți elevi cu cerințe educative speciale (CES).

Educația incluzivă presupune ca atât copiii cu nevoi speciale cât și cei fără, să învețe împreună în instituțiile de învățământ, având sprijinul corespunzător.

Integrarea elevilor cu cerințe speciale este cea mai bună alternativă la învățământul special. Pentru a realiza cu succes integrarea acestora, trebuie să acționăm asupra diferitelor nivele de dezvoltare a personalității lor (la nivel biologic, la nivel psihic, la nivel social).

În orice clasă putem găsi copii cu CES și integrarea lor permite înțelegerea corectă de către ceilalți elevi a problematicii de relaționare și participarea lor în colectivul clasei. Copiii pot întâmpina dificultăți de învățare de la cele mai ușoare până la tipuri aparte de învățare care necesită intervenții deosebite. Este necesară crearea unui climat favorabil în colectivele de elevi de unde fac ei parte pentru dezvoltarea motivației pentru învățare, astfel este bine să învețe cu ceilalți copii, și nu separat de ei. Fiecare copil are nevoie de un îndemn, sprijin, de o îndrumare la momentul potrivit.

Obiectivul principal al școlilor de masă în care învață elevii cu CES este asigurarea integrării acestora în mediul școlar. Școala trebuie să aibă în vedere transformarea elevului într-o persoană capabilă să-și creeze propriile procese și strategii de raționament utile pentru rezolvarea problemelor reale și apropiate.

Specialiștii au stabilit mai mulți pași în promovarea incluziunii și implicit în combaterea discriminării:

- Abordarea critică a stereotipurilor și a prejudecăților încă din preșcolaritate. Este bine cunoscut faptul că cei mici încep să-și formeze opinii despre persoane care sunt diferite față de ei în perioada preșcolară. Ca adulți și educatori, trebuie să avem o atitudine pozitivă în legătură cu aceste diferențe, astfel încât, în loc de a dezvolta sentimente negative față de aceste persoane, copiii să crească conștienți de faptul că persoanele diferite sunt interesante, atractive și este distractiv să te joci cu ele;

- Să plasăm persoanele aparținând minorităților sau a persoanelor cu dizabilități în poziții de autoritate în cadrul școlii, chiar și pentru perioade scurte de timp, modificând astfel maniera în care copiii ajung să privească persoanele care au fost percepute în mod tradițional ca „dezavantajate” sau mai puțin capabile (putem identifica eventual persoane din comunitate care pot veni și ocupa o funcție de conducere în cadrul școlii pentru câteva ore, de exemplu ajutând la realizarea unor activități la nivelul clasei);

- Să încurajăm elevii să se gândească la diferențele ce există între ei și alte persoane și să analizăm critic mesajele transmise de mediul în care trăiesc și așteptările pe care aceste mesaje le pot genera;

- Să desfășurăm lecții/ activități în care eroii sunt personaje din alte culturi/ rase etc.

Concluzionând, putem spune că incluziunea educațională presupune dezvoltarea de relații interpersonale deschise, pozitive între elevi, flexibilizarea programelor școlare, diversificarea strategiilor educaționale și asigurarea serviciilor de intervenție și suport pentru elevii cu cerințe speciale, promovarea egalității în drepturi și responsabilități pentru toți elevii, asigurarea accesului în mod egal la oportunități de învățare, parteneriatul funcțional între școală și familia/ părinții copiilor, implicarea activă a comunității în programele și activitățile dezvoltate de școli.

Bibliografie:

- Chick, Pat – *Sprîjin individualizat pentru învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007
Gherghuț, Alois – *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate de învățare*, Editura Polirom, Iași, 2006
Popovici, D. (1998) – *Învățământul integrat sau incluziv*, Editura Corint, București
Musu, Ione, (2000). „*Ghid de predare învățare pentru copiii cu cerințe educative speciale*”, Editura Marlink, București;
Vrășmaș, Ecaterina, (2004). „*Introducere în educația cerințelor speciale*”, Editura Credi, București.

SINDROMUL DISGRAFIC-DISLEXIC – REPERE TEORETICE ȘI CLASIFICARE

*Prof. logoped Băiașu Mihaela-Anca
CJRAE Vâlcea- Liceul „Gheorghe Surdu” Brezoi*

Tulburările specifice de învățare (dislexia, disgrafia/ disortografia, discalculia) reprezintă un grup de deficiențe caracterizate prin dezvoltarea inadecvată a capacității de însușire a unor abilități academice. Ele pot fi atribuite acelor copii care obțin rezultate sub așteptări la scris-citit sau calcul, raportat la nivelul de dezvoltare intelectuală, nivelul de școlarizare, vârsta persoanei și la efortul depus de cadrul didactic.

Disgrafia/ disortografia constă într-o incapacitate parțială de învățare a scrisului prin metodele pedagogice obișnuite și mai ales în ritmul celorlalți copii.

Copiii ce sunt predispuși la disgrafie vor întâmpina greutăți în realizarea pregrafismelor, în respectarea orientării spațiale (stânga-dreapta, sus-jos), a proporțiilor, etc. Grafemele sunt scrise unele prea mari, altele prea mici sau înghesuite, pot fi rotite (scrierea în oglindă). Datorită incapacității de a urmări și respecta succesiunea elementelor grafice ale literei, acestea sunt inversate sau deformate.

Deoarece legătura fonem – grafem este foarte greu stabilită, copiii cu *disgrafie specifică* nu pot scrie corect după dictare, ei înlocuind unele litere cu altele care nu au nici o legătură cu sunetul auzit.

Procesul de trecere de la analiză la sinteză, de la literalizare și silabisire la sinteza cuvântului întâmpină și el dificultăți de realizare corectă.

La fel ca în dislexie, și în *disgrafia de evoluție* apar confuzii în transcrierea unor foneme sonore asemănătoare (f-v, t-d), articulare apropiată (t-ce-ci, r-l), asemănare spațială (o-a, d-b, v-r, m-n), etc. Datorită afectării capacității de analiză fonetică și optică, apar inversiuni sau omisiuni de litere, silabe, cuvinte, diftongi, grupuri consonantice, final de cuvânt și chiar rânduri întregi.

Disgrafia motrică este determinată de tulburarea motricității și constă în incapacitatea de a putea respecta regulile caligrafiei: erori de formă și proporție, lipsește calitatea și estetica scrisului.

În ceea ce privește clasificarea disgrafiilor se vorbește despre (Vrășmaș E., Mușu I., Stănică C., 1997, pag.181):

- ✚ *Disgrafie auditivă* – poate avea la bază un auz fonematic deficitar, dar și unele tulburări ale aparatului auditiv. Nu se poate face analiza și sinteza de corelare a literei cu sunetul corespunzător.
- ✚ *Disgrafia verbală* – este determinată de calitatea exprimării orale, manifestându-se în scris toate tulburările de pronunție ale copilului – dislaliile.
- ✚ *Disgrafia optică* – leziunile și dezvoltare insuficientă la nivelul sistemelor optico-verbale duc la incapacitatea de a scrie sau la denaturarea scrisului.
- ✚ *Disgrafie determinată de tahilalie* – este declanșată de ritmul rapid de vorbire, analiza fonetică nefiind realizată corect va duce la omisiuni și inversiuni între litere, silabe.
- ✚ *Disgrafia cauzată de tulburări de ritm în vorbire* – ritmul acustico-verbal nu este bine dezvoltat (apar omisiunile, terminațiile nu sunt scrise corect sau sunt omise)
- ✚ *Disgrafii datorate scrisului în oglindă* – apar datorită unor deficiențe în aparatele corticale ale vorbirii.
- ✚ *Agramatisme* – constau în nerespectarea morfo-sintaxei în scris și oral. Regulile ortografice, declinările, conjugările, pronumele și acordurile dintre părțile de vorbire și de propoziție nu sunt utilizate conform normelor gramaticale.

O clasificare ce ține cont de momentul de apariție, formă și evoluție este realizată de C. Păunescu:

- *Perturbări ale elementelor primare ale grafismului* (este specifică pregrafismelor, primelor momente ale învățării limbajului scris).
- *Disgrafia specifică / propriu-zisă* (când nu poate face legătura între simboluri și literele ce alcătuiesc sunete, cuvinte, propoziții/ fraze).
- *Disgrafia de evoluție/structurală* (constă în confuzii între fonemele și grafemele asemănătoare, apărând astfel omisiunile, inversiunile, scrierea temporo- spațială).
- *Disgrafia motrică* (ritmul scrierii este foarte lent, iar textul ilizibil).
- *Disgrafia de tip spațial* – H. Hecaen – (scrierea se realizează pe partea dreaptă a paginii fără a fi capabil de a menține rândul drept – scrisul în diagonală, descendent, ondulat).
- *Disortografia* (incapacitatea de a învăța reguli ortografice – scriere greșită deși copilul prezintă un nivel intelectual normal, merge la școală și învață scrierea).
- *Disfonografiile* (constau în erori de transcriere a limbajului vorbit în cel scris).

Ținând cont că, în cele mai multe cazuri, tipurile de tulburări disgrafice sunt însoțite și de dislexie, formând *sindromul disgrafic – dislexic*, Verza, E. prezintă mai multe forme ale acestui sindrom în cazul unui intelect normal :

- *Dislexo-disgrafia specifică/ propriu-zisă* – constă într-o incapacitate paradoxală de achiziționare a capacităților de scris-citit. Copilul poate copia unele grafeme și poate silabisii, dar dificultățile apar la dictare și compunere.
- *Dislexo-disgrafia de evoluție sau de dezvoltare* – se consideră că la baza ei stă o cauză genetică și constă în incapacitatea de a achiziționa progrese însemnate la scris-citit. Sunt observate dificultăți în înțelegerea simbolurilor grafice, a literelor, cuvintelor, propozițiilor și sintagmelor. Prin urmare, apar omisiuni ale grafemelor, cuvintelor, înlocuiri, substituiri, inversiuni.
- *Dislexo-disgrafia spațio-temporală* – trăsătura specifică constă într-o scriere și citire în diagonală, scriere ondulată.
- *Dislexo-disgrafia pură sau consecutivă* – este întâlnită la afazici, alalici și hipoacuzici.
- *Dislexo-disgrafia liniară* – se caracterizează prin incapacitatea de a trece de la rândul parcurs la următorul, iar la scris apar spații goale.
- *Dislexo-disgrafia motrică* – constă într-un scris ilizibil și are la bază tulburări de motricitate. Scris-cititul este neregulat, prost organizat, rigid, tensionat, inegal și neglijent.

J. de Ajuriaguerra și colaboratorii (1980, pag.238) au depistat *cinci grupe de disgrafici* în urma cercetărilor efectuate de ei :

1. *Scrisul rigizilor* are un aspect colțuros, înaintarea de la stânga la dreapta este haotică, rândurile înghesuite, literele corectate. Scrisul este înclinat spre dreapta, cu direcția foarte regulată, cu litere mult prea înalte față de lățime, buclele zonelor externe mult mai lungi decât late.
2. *Scrisul astenicilor* este mic, trăsăturile sunt curbe împrăștiate în lățime, literele sunt lipsite de fermitate, neregulate.
3. *Scrisul impulsivilor* lasă o impresie generală de precipitare, formele sunt imprecise, punerea în pagină este înlocuită cu rapiditatea actului grafic, literele finale ale cuvintelor sunt neclare, barele lui „t” și accentele sunt prelungite.
4. *Scrisul neîndemânaticilor* constă în forme retușate, greoaie, rău proporționate, cu dimensiuni neregulate (hipertrofie sau atrofie), legăturile având un caracter infantil.
5. *Scrisul încet și precis* are o încetineală ce constă în respectarea formelor școlare (*m* și *n* au arcadele frumos și uniform conturate). Aceste persoane sunt preocupate de punerea în pagină, respectarea alineatelor, însă traseul scrisului lor lasă să se vadă urme discrete de tremurături și umflături care sugerează o fragilitate grafo-motorie lentă.

Studiind cu atenție diversele dificultăți ce apar la persoanele cu acest sindrom, cercetătorii vorbesc de următoarele manifestări ale dislexo-disgrafiei :

- Scris-cititul lent, sacadato – silabisit în raport cu colegii- este caracterizat prin dificultăți mari la scriere și o repulsie pentru citit. Se pot observa două etape: una când scrisul este mărunț, înghesuit, iar cealaltă când grafemele sunt inegale ca mărime și depășesc spațiul destinat scrierii. Apare o lateralitate încrucișată sau rău afirmată. Copilul cu acest tip de probleme este bine dotat intelectual, cu rezultate școlare bune, conștient de dificultățile întâmpinate, motiv pentru care este foarte receptiv la activitatea terapeutică și dornic pentru recuperare.
- Grupul celor care prezintă dificultăți în îmbinarea complexului sonor cu simbolul grafic ducând și la o percepție deficitară a înțelegerii simbolurilor lexiei. Copilul manifestă dificultăți de identificare a cuvântului ca întreg, dificultăți de înțelegere a semnificației corecte a cuvântului în cadrul propoziției (se realizează greu trecerea de la analiză la sinteză). Cuvintele mai lungi sunt citite după mai multe reluări, atenția fiind concentrată pe cuvânt ca întreg și nu pe comprehensiunea acestuia, apărând astfel dificultăți în înțelegerea celor citite și reproducerea lor. Această manifestare apare pe fondul unor tulburări la nivelul percepțiilor acustico-vizuale, la nivelul proceselor cognitive.
- O altă categorie o reprezintă cei care întâmpină dificultăți în reproducerea și respectarea regulilor grafice, gramaticale și caligrafice. Copilul ce aparține acestei categorii citește sau scrie fără să respecte sau să pună semnele de punctuație necesare. Caligrafic scrierea nu este dreaptă, se alungesc unele grafeme în comparație cu altele, alternează grafemele mult prea mici cu altele mult prea mari, rândurile se suprapun. El poate scrie o literă mare în cuvânt sau începe o propoziție sau fraza cu literă mică. Nu se iau în calcul acele greșeli ce se datorează necunoașterii regulilor respective (nu au fost predate, explicate). Citirea este monotona, fără intonație, pauzele sunt eliminate.
- Grupul celor care prezintă tulburări de pronunție determină o dislexo-disgrafie ce constă în omisiuni de litere și grafeme. La dictări și compuneri sunt omise grafemele de la sfârșitul cuvintelor. Aceste omisiuni sunt frecvente la copiii cu un auz fonematic deficitar.

- Opusul categoriei anterioare este format din cei care în actul lexico-grafic adaugă litere, grafeme sau cuvinte. Aceste adăugiri apar pe fondul tulburărilor de ritm și fluentă, al bâlbâielii, dar și datorită slabei posibilități de concentrare a atenției.
- O altă manifestare constă în substituirea de litere și confuzii de grafeme datorită asemănării optice și acustice, fiind determinată de o capacitate de analiză și sinteză vizuală foarte scăzută.
- Dislexo-disgrafia ce manifestă contopiri și comprimări de cuvinte, se întâlnește în citit și în scris, la dictări mai ales, scrisul devenind neinteligibil. Factorii determinanți sunt tulburările de ritm și fluentă, pe fondul disartriei. Aceste manifestări sunt mai frecvente la deficientul mintal care citește doar o parte a cuvântului.
- Fenomenul nerespectării spațiului paginii, sărirea și suprapunerea rândurilor apare la subiecții cu un handicap de vedere, la cei cu tulburări oculo-motorii, la deficienții mintali care prezintă dificultăți în percepția vizuală, precum și la stângacii care scriu cu mâna dreaptă și invers și în ambidextrie.
- Scrisul servil sau scris-citit ca în oglindă sunt forme des întâlnite în rândul celor ce manifestă sindromul dislexic-disgrafic. Acest scris se caracterizează prin înclinarea exagerată spre dreapta sau spre stânga a literelor, acestea fiind efectuate alungit. Scris-citit ca în oglindă constă într-o rotire a grafemelor și literelor ajungându-se la o rotire, imagine inversă a acestora pe creier. La acești subiecți creierul nu primește imaginea percepută în mod normal ci deformată. Trăsătura aceasta apare mai frecvent pe fondul unei stângăcii contrariate și la deficiența mintală survenită de pe urma afecțiunilor encefalului datorate de meningite sau dereglări ale emisferei drepte din regiunea parietală inferioară a creierului.

Tulburările de scris-citit au o influență negativă asupra personalității și psihicului celui care manifestă acest sindrom atunci când ele sunt conștientizate sau atunci când determină eșecuri școlare.

Există patru tipuri de subiecți în funcție de conștientizarea tulburării :

- subiecții care nu conștientizează dificultățile tipice dislexo-disgrafiei nici la el nici la alții;
- cei care observă deficiența respectivă la alții dar nu și la ei;
- grupul celor care conștientizează dificultatea și la alții și la ei dar întâmpină greutăți în a se corecta;
- subiecții care își dau seama de dificultate la alții și la ei și fac progrese ușor .

Tulburările dislexico-disgrafice pot fi ameliorate sau chiar înlăturate prin utilizarea unei metodologii cu caracter terapeutic adecvat și individualizat. În ceea ce privește procesul de recuperare nu sunt suficiente doar alegerea corectă a proceselor și metodelor terapeutice, ci sunt foarte importanți și factorii obiectivi și subiectivi.

Spre deosebire de tulburările de pronunție, dislexo-disgrafia are un impact mult mai mare asupra activității școlare, a celor intelectuale în general și a personalității și comportamentului social al subiectului cu această problemă.

Bibliografie :

1. AJURIAGUERRA, J. de, AUZIAS, M.(1980), *Scrisul copilului*, vol I, II, Editura Didactică și Pedagogică, București
2. PĂUNESCU, C. (1976). *Introducere în logopedie*, Editura D.P., București
3. Verza,E. (2003). *Tratat de logopedie*, Editura Fundației Humanitas, București
4. VRĂȘMAȘ, E., MUȘU, I. și STĂNICĂ, C (1997). *Terapia tulburărilor de limbaj. Intervenții logopedice*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București

CONCEPTUL ȘI SEMNIFICAȚIILE STUDIULUI CU CARTEA

*Documentarist Bratu Alexandra Marieta
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Vâlcea*

Cartea este comoară fără preț, în care unii își adună cele mai frumoase gânduri, ca alții să le poată folosi în voie.

Cartea reflectă ca o oglindă lungul șir de secole al vieții omenirii, istoria luptei sale pentru existență, pentru un viitor mai luminos, suferințele, bucuriile, înfrângerile și biruințele sale toate. Cartea ne este un prieten credincios și de nădejde.

Studiul cu cartea (lectura) reprezintă o modalitate complexă de învățare, de muncă și tehnică intelectuală independentă, care contribuie într-o măsură importantă la îmbogățirea și aprofundarea cunoștințelor și la formarea și dezvoltarea capacităților intelectuale (spirit de documentare, atenție, memorie, imaginație, gândire, etc.), la fundamentarea teoretică a acțiunilor aplicative (practice) și de cercetare-proiectare în toate domeniile de specialitate. Conceptul de carte include în general toate materialele scrise (tipărite sau realizate prin alte sisteme de multiplicare), așa cum sunt: manualele, cursurile și îndrumările școlare, culegerile de probleme (texte), tratatele, enciclopediile, dicționarele, revistele de specialitate etc. Cartea este, încă, unul dintre cele mai importante acte de memorie ale omenirii, ale cunoașterii ei. Se poate afirma că modul, calitatea și eficiența învățării sunt nemijlocit legate de studiul cu cartea, de folosirea unei tehnici intelectuale științifice, raționale și eficiente de lectură. Studiul cu cartea (lectura) s-a consacrat ca principala strategie de muncă independentă, cu pronunțat caracter individual, care contribuie la transformarea tineretului școlar și universitar - mai ales, în subiect al educației, asigurându-i în bună măsură realizarea unei cunoașteri și învățări dobândite și eficiente.

Lectura antrenează și dezvoltă capacități mintale, deoarece necesită un efort de gândire, de învățare conștientă. Creșterea continuă a surselor și a volumului de informații, ca urmare a progresului științifico-tehnic și cultural, accentuarea caracterului inter- și multidiscplinar al abordării problemelor și necesitatea urgentării rezolvării și implicațiilor lor aplicative sporesc valențele studiului cu cartea.

Lectura are valoare, implicații și eficiență deosebite, deoarece cartea reprezintă unul din importante mijloace de memorare (de stocare) și transmitere de-a lungul generațiilor a tezaurului cultural-științific al umanității, absolut necesar continuității dezvoltării cunoașterii și societății, precum și dezvoltării personalității și pregătirii tinerelor generații .

Rolul și locul cărții se mențin atât în documentare, cât și în studiu, datorită faptului că ea (cartea) este ușor de procurat și folosit. În plus, studiul cu cartea are valențe instructiv-educative specifice, determinând pe cel ce studiază (învață) la eforturi intelectuale, fapt care asigură manifestarea și dezvoltarea capacităților intelectuale și profesionale. Desigur, și calculatorul personal conectat prin cablu la băncile de date, la INTERNET etc, va fi utilizat, pentru studiu, paralel cu cărțile din biblioteca personală și în interacțiune cu ele.

Tehnica lecturii eficiente este legată nemijlocit de îndeplinirea unor cerințe, printre care se pot evidenția:

a) o lectură relativ completă și eficientă este necesar să înceapă cu studiul anumitor surse de informații: mai întâi cu sursele de informații primare - manuale, cursuri, tratate și studii din revistele de specialitate, apoi cu sursele de informații secundare - prelucrări de date, sinteze, buletine informative, culegeri de probleme și recenzii și la urmă cu sursele de informații terțiare - conferințe, expuneri, simpozioane, mass-media etc;

b) formarea capacității de a selecta cele mai importante date pentru studiul unei teme sau rezolvarea unei probleme, aceasta fiind cerută de creșterea continuă a volumului de informații, condiție legată de descoperirea și înțelegerea semnificațiilor de specialitate sub raport ideatic și aplicativ;

c) în condițiile unor surse multiple de informare, este necesar să se îmbine studiul notițelor de la curs (lecții), cu studiul nemijlocit al cărții, cu studiul informațiilor oferite de sistemele informative moderne - băncile de date, filmotecile, discotecile, Internetul etc, asigurându-se baza tehnico-materială necesară limbajelor și tehnicilor de dialogare și operare cu aceste mijloace moderne de stocare și transmitere (obținere) a datelor;

d) studierea atât a surselor de informare interne în limba română - cărți, reviste etc. și traduceri din limbi străine, cât și studiul surselor externe, adică studiul cărților, revistelor etc. în limbi străine, aceasta necesitând însușirea acestora;

e) să se citească cu un scop bine precizat (îmbogățirea cunoștințelor, aprofundarea lor, asigurarea aportului teoretic al unei activități practice etc);

f) să se citească cu pasiune și trăire intelectuală, cu voința de a obține rezultate superioare în învățare, studiul de specialitate să se facă cu spirit critic științific, în sensul de a interpreta și verifica autenticitatea și veridicitatea adevărilor, transformându-le în convingeri științifice;

g) să se citească mai întâi textul integral, urmărind evidențierea ideilor (problemelor) importante (esențiale), apoi să se citească textul pe secvențe informaționale, pas cu pas, asigurându-se înțelegerea și aprofundarea celor studiate, însoțite de demonstrații, exerciții, calcule, aplicații etc, iar la urmă să se recitească integral textul, pentru a realiza unirea (structurarea) datelor esențiale într-un ansamblu informațional unitar; o asemenea lectură sintetico-anali-tico-sintetică este cerută îndeosebi de textele noi complexe, care prezintă anumite dificultăți de studiu;

h) să se citească mult, zi de zi, pentru a asigura completitudinea și temeinicia studiului, evitând lectura "în asalt", în preajma etapelor de evaluare, a cărei finalitate este de scurtă durată și ineficientă;

i) lectura cărții de specialitate necesită consemnări sistematice sub formă de: rezumate (prezentarea concentrată a ceea ce este mai important din textele citite); conspecte (lat. conspectus - schiță, tablou rezumativ), care prezintă concentrat, într-o ordine sistematică, datele ce privesc o anumită temă, extrase pe baza studiului mai multor surse bibliografice; referate, care prezintă datele asemănător conspectului într-o formă mai abstractă, generalizată și care, pe lângă sintetizarea datelor din mai multe surse bibliografice, pot integra și rezultatele unor experimentări personale, însoțite de concluzii și de deschideri spre noi investigații; referatele se pot transforma în studii, care să fie publicate în revistele de specialitate; fișe, care se întocmesc pe hârtie format A5, și A6, adică pe o jumătate sau un sfert de coală de hârtie; fișele se întocmesc pe teme (probleme) distincte, cuprinzând datele bibliografice din cartea (revista etc.) citată (autorul, titlul cărții, editura, anul apariției, paginile unde se află prezentată tema etc.) și anumite informații în legătură cu tema (problema) care fac obiectul fișei, cum ar fi un extras, o definiție, un scurt rezumat, însoțit de o demonstrație, un calcul, o formulă sau aplicație, precum și o adnotare; fișele se păstrează și se ordonează după sistemul clasificării zecimale întâlnite în biblioteci; consemnările scrise realizate pe baza lecturii au certe valențe și consecințe pozitive instructiv-educative, printre care menționăm: antrenează și dezvoltă capacitățile de selecție, sistematizare și sinteză; sporesc eficiența studiului prin caracterul activ-participativ al capacităților intelectuale; reduc timpul și efortul de studiu în cazul repetărilor, pregătirii examenelor etc.

RELAȚIA DINTRE RELIGIE ȘI PSIHLOGIE ÎN ȘCOALĂ

*Pr. Bratu Ion
Parohia Goranu*

Sf. Ioan Gură de Aur spunea:

„ A educa înseamnă a purta de grijă de copii și tineri în ceea ce privește curățenia sufletească și buna cuviință, a-l crește pe copil moral, om drept, a-l crește în evlavie, a avea grijă de sufletul lui, a-i modela inteligența, pe scurt a te îngriji de mântuirea sufletului lui.

Educația este asemenea unei arte, artă mai mare decât educația nu există, pentru că toate artele aduc folos pentru lumea de aici, arta educației se săvarșește în vederea accederii la lumea viitoare.” Omul nu se naște ca ființă morală, ci devine, iar maniera în care devine depinde esențial de educația pe care o primește. Putem spune astfel că atât în cadrul orelor de religie cât și în cadrul orelor de psihologie (consilieri) elevii prin intermediul cadrelor didactice dobândesc unele deprinderi care-i responsabilizează și îi fac mai respectuoși și mai buni.

În ce privește educația religioasă, care are ca finalitate formarea ființei spirituale, capabilă să înțeleagă sensul profund al lumii și să se înțeleagă pe sine, psihologia acordă o importanță deosebită asupra dezvoltării prin educație intelectuală, a facultăților intelectului. Așadar, atât profesorul de religie cât și profesorul consilier nu au numai rolul de a transmite cunoștințe și de a le distribui, ei comunică antrenând întreaga personalitate a elevului în dobândirea cunoștințelor de bază și funcționale.

Vârsta copilăriei reprezintă terenul cel mai bun pentru cultivarea și formarea unor atitudini spirituale care sunt „efecte” ale educației religioase în planul profund al spiritualității ființei, reflectate în faptele de viață din orice domeniu și nu doar în sfera religiei.

După cum știm familia are un rol important, încă din copilărie părinții transmit unele caracteristici religioase care canalizează dimensiunile copilului spre săvârșirea de învățături și comportamente pline de pioșenie, sprijinind copilul într-o integrare rapidă, fără dificultăți, printr-o caracteristică în spiritul iubirii, al respectului reciproc, al toleranței dar mai ales al încrederii în forțele proprii.

Bineînțeles părinții reprezintă primele repere în ce privește dezvoltarea emoțională a copilului. În dezvoltarea inteligenței emoționale a ființei umane psihologia dă posibilitatea recunoașterii și integrării tuturor emoțiilor fie ele pozitive sau negative recunoscând importanța cunoașterii și a trăirilor lor autentice în egală măsură mai ales că, fiecare individ simte bucuria, tristețea, frica, dezamăgirea, furia în mod diferit, din această cauză apărând blocaje emoționale care se manifestă zgomotos alterând sănătatea ființei umane. S-a observat astfel că atunci când sunt bolnavi fizic sau mental oamenii devin mai religioși.

În concluzie putem spune că atât Religia cât și Psihologia sunt discipline unice și deosebite care trebuie echilibrate și armonizate deoarece vin în sprijinul și formarea viitorului om al societății.

DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII ELEVILOR PRIN ACTIVITĂȚI FIZICE

Prof. Psih. Dr. Calotă Elena Daniela
CJRAE Vâlcea – CNI Matei Basarab Rm Vâlcea

„Dacă un tânăr și-a antrenat musculatura și rezistența fizică făcând sport, mai târziu va fi pregătit pentru orice muncă fizică. Acest lucru este valabil și în cadrul minții...”

Albert Einstein

Întrucât în viața cotidiană individul este pus în situații de a face față unor provocări multiple care necesită o abordare comprehensivă este necesar ca formarea sa să se realizeze în mod sistemic și integrat prin antrenarea și valorificarea disponibilităților fizice, psihice și socio-morale.

Școala este instituția care oferă cadrul formal, informal și nonformal de formare a puberului și care, prin intermediul curriculumului transmis, contribuie la conturarea unui profil al individului cerut de modelul socio-cultural valabil la un moment dat. Alături de familie, mediul școlar exercită o influență de socializare, învățare și formare foarte importantă din perspectiva evoluției indivizilor în plan social, profesional și personal.

Dezvoltarea personalității în perioada copilăriei are un caracter multidimensional și antrenează elemente variate. Procesul devenirii personale se realizează prin intermediul relațiilor interpersonale și a diferitelor tipuri de activități realizate în contexte de viață.

În ciclul gimnazial atingerea competențelor cheie și realizarea obiectivelor ce țin de pregătirea copilului pentru următoarea perioadă de vârstă implică o abordare multidisciplinară. Profilul de formare al absolventului cuprinde cunoștințe, abilități, atitudini și valori care contribuie la formarea competențelor. Antrenarea unor conținuturi din arii curriculare diferite facilitează dezvoltarea personalității ca întreg.

În școală educația fizică este o disciplină îndrăgită de copii pentru valențele pe care le are în echilibrarea și reglarea emoțională, dar și la dezvoltarea și promovarea atitudinilor, convingerilor, sentimentelor morale și comportamentelor prosoziale.

Dorința de afirmare, exuberanța specifică vârstei, nevoia de socializare converg spre formarea perfecționarea deprinderilor motrice realizate în ora de sport. Evidențierea trăsăturilor de personalitate și a aptitudinilor în cadrul orelor de educație fizică și sport este un deziderat pe care profesorul contemporan trebuie să-l aibă permanent în atenție.

În acest context se evidențiază o serie de aprecieri cu privire la fundamentarea psihologică a organizării și desfășurării orelor de educație fizică și sport în vederea formării trăsăturilor de personalitate:

- La pubertate datorită faptului că se manifestă un puseu de creștere care determină o dezvoltare neuniformă considerăm că educația fizică și sportul are o contribuție importantă la dezvoltarea fizică armonioasă și implicit la dezvoltarea Eului fizic și a Imaginii de sine.
- Valorificarea situațiilor competiționale și accentuarea funcției de emulație creează entuziasm care determină trăiri emoționale pozitive și optimism.
- Sistemul valorific poate fi consolidat prin stabilirea unor repere în activitatea sportivă: fairy play, prietenie, respect, corectitudine, etc.
- Utilizarea jocurilor didactice activează sfera ludică, crește entuziasmul și potențează creativitatea elevilor.
- Obținerea unor performanțe, în zona proximei dezvoltări, determină creșterea încrederii în sine și contribuie la formarea Imaginii de sine.
- Identificarea unor relații directe între activitățile de educație fizică și sport și viața cotidiană determină creșterea motivației și implicarea volitivă în sarcini.

- Capitalul social al puberului este constituit din colegi, familie și cadre didactice, fapt ce permite manifestarea socibilității în timpul activității școlare, în general, și în special în timpul orei de educație fizică și sport.
- Autonomia personală și conștiințiozitatea ca factori de personalitate sunt antrenați în situațiile de joc și exercițiu fizic.

Bibliografie:

Sandu (Calotă) Elena Daniela – Cercetare "Contribuția educației fizice și a sportului în formarea personalității elevilor", Universitatea din Pitești, Facultatea de Științe, Educație Fizică și Informatică, 2022.

SPECIFICUL EVALUĂRII LA CLASA PREGĂTITOARE

*Prof. Calotă Ionel Adrian
CNI Matei Basarab Rm. Vâlcea*

Activitatea de evaluare a elevului din clasa pregătitoare presupune un demers complex ce antrenează o serie de factori și presupune utilizarea unor instrumente specifice. Înregistrarea și evidențierea principalelor achiziții se realizează sintetic și unitar și constituie repere pentru acțiunile întreprinse de adulții responsabili cu educația școlarului mic.

Instrumentele de evaluare cu relevanță pentru începutul ciclului primar sunt:

- Fișa de caracterizare psihopedagogică
- Raportul de evaluare a dezvoltării copilului din clasa pregătitoare (RED)

Fișa psihopedagogică este un instrument de evaluare sintetic care se completează pe parcursul unui an școlar și are ca suport portofoliul elevului. Are atât valoare diagnostică deoarece reflectă nivelul de dezvoltare atins de un elev la un moment dat, cât și valoare predictivă întrucât indică direcțiile și nivelurile de evoluție. Responsabil pentru întocmirea fișei de caracterizare a elevului din clasa pregătitoare este învățătorul/profesorul pentru învățământ primar. În acțiunea de colectare a datelor relevante acesta poate colabora cu alți specialiști din școală, respectiv, profesorul consilier școlar, logopedul, mediatorul școlar sau medicul școlar. Este important să se utilizeze toate sursele de informații pentru a avea un tablou cât mai complex al dezvoltării copilului.

În clasa pregătitoare fișa de caracterizare psihopedagogică este utilizată ca suport pentru evidențierea comportamentelor relevante ale copiilor pe domenii de dezvoltare. Aceste aspecte sunt reflectate în raportul de evaluare fie în mod descriptiv, fie sintetic. În situația în care comportamentele elevilor sunt consemnate așa cum s-au manifestat în mod concret ele au un caracter descriptiv cu note de subiectivitate. Pentru o abordare sintetică se utilizează grilele de observare care se caracterizează printr-un grad mai ridicat de obiectivitate.

În vederea întocmirii fișei de caracterizare se utilizează diverse instrumente: probele de evaluare a achizițiilor școlare, analiza produselor activității, chestionarele, convorbirea, observația, probele psihologice.

Raportul de evaluare a dezvoltării copilului din clasa pregătitoare este un document tip care conturează un profil sintetic al dezvoltării elevului la finalul anului școlar. Este completat de învățătorul clasei pentru fiecare elev și este inclus în portofoliul educațional împreună cu alte documente curriculare.

Rolul acestui instrument este de a evidenția nivelul elevului pe toate domeniile de dezvoltare: fizică, socio-emoțională, cognitivă, a limbajului și a comunicării, a capacităților și atitudinilor de învățare. Sunt identificate punctele forte și punctele slabe, domeniile care necesită îmbunătățiri în dezvoltarea fiecărui elev. Se realizează astfel un sistem de referință pentru o abordare personalizată a învățării, centrată pe nevoi și interese.

Structura raportului de evaluare a dezvoltării copilului din clasa pregătitoare este desfășurată pe trei secțiuni:

- date de identificare: nume și prenume, clasa, data și locul nașterii, CNP, numele părinților/reprezentant legal, cadrul didactic responsabil;

- domenii de dezvoltare: dezvoltare fizică și motrică, dezvoltare socio-emoțională, dezvoltare cognitivă, dezvoltarea limbajului și a comunicării, dezvoltarea capacităților și a atitudinilor de învățare;

- aprecieri și recomandări finale în scopul orientării și optimizării procesului didactic în vederea adaptării elevilor la solicitările de tip școlar.

Completarea documentului se realizează după o analiză a rezultatelor înregistrate de elevi pe tot parcursul anului școlar și a materialelor suport (fișe psihopedagogice, produse ale activității, grile de observare a comportamentelor, etc). În anumite situații discuția cu alți specialiști din școală poate aduce informații importante relevante pentru dezvoltarea copilului.

După completarea raportului de evaluare se va prezenta părinților tabloul sintetic al dezvoltării cu evidențierea cunoștințelor, deprinderilor și atitudinilor copilului. Este necesar să se prezinte domeniile care necesită sprijin suplimentar astfel încât să se realizeze convergența eforturilor în direcția optimizării învățării.

Bibliografie:

Educația ne unește. Ministerul Educației Naționale, <https://www.edu.ro/sites/default/files/Educatia%20ne%20unește%20-%20Viziune%20asupra%20viitorului%20educatiei%20in%20Roma%CC%82nia.pdf>

DIALOGURI DESPRE EDUCAȚIE

*Prof. Dăscăleanu Adeluța
Școala Gimnazială Specială nr. 1 București*

Educația este acea acțiune care are scopul de a-l învăța pe copil cum să se comporte astfel încât să fie acceptat de societatea în care trăiește, să fie valorizat și respectat datorită faptelor, atitudinilor și comportamentelor sale.

În primul rând, copilul primește educație în familia în care se naște. Așadar, rolul acesteia este unul absolut esențial. Ține doar de membrii familiei dacă acel copil va privi la televizor ore în șir, dacă se va juca singur ori cu alți copii, dacă adulții vor comunica frumos cu el, răspunzându-i la toate întrebările, dacă va lua contact cu instituții de culturalizare – teatre, muzee, expoziții etc. sau dacă pașii îi vor fi îndrumați spre biserică.

Un copil poate avea în sine dorința de a merge mai des la biserică, dar dacă membrii adulți din familie ignoră acest aspect, el se va depărta ușor, pentru că mirajul social e menit să îi atragă pe cei mici cu multe jocuri și jucării aflate în afara sferei religioase.

Religia încă se predă în școli dar se dorește din ce în ce mai mult ca ea să se practice doar în intimitatea căminului și la biserică. Nu este cazul să dezvoltăm aici motivele pentru care se tinde spre eliminarea ei din programul de învățământ, însă vom sublinia câteva dintre motivele pentru care un copil care este educat în spirit religios e un copil frumos.

Cel mai mare beneficiu al participării la slujbele religioase, pentru copii, este contactul pe care micuții îl iau cu ceea ce numim *calea cea dreaptă*. Indiferent de părintele care ține o predică, acesta va propovădui doar urmarea acelor îndemnuri în vederea unei vieți echilibrate, cinstite, sănătoase și respectuoase.

Respectul care se cultivă în biserică, respectul pentru Dumnezeu dar și pentru ceilalți participanți la slujbă, este foarte important, iar copilul va învăța să fie mai atent la propriul său mod de a se comporta cu cei din jur. La biserică se vorbește frumos, oamenii se îmbracă

în mod cuviincios, nu țipă, nu se împing, nu se acuză. Totul se desfășoară în liniște și evlavie, cu atenție la nevoia celui de aproape.

Copilul învață să fie milos și milostiv. Luând exemplul de la ceilalți enoriași, va deveni el însuși darnic și din puținul său va fi motivat să ajute pe ceilalți. Generozitatea și mila pentru cel care nu are se învață cel mai bine în biserică.

De asemenea, în lăcașul de cult copilul învață să fie iertător. Poate la început noțiunile sunt pentru el destul de abstracte, mai ales dacă vorbim de copiii mici, dar iertarea se poate exemplifica foarte ușor din situațiile care apar în viața de zi cu zi. Atunci când face o pozna și i se spune că cineva are de suferit din acest motiv, dar este iertat, copilul va învăța și sunt șanse foarte mari să nu mai repete ceea ce a făcut. De asemenea, cunoscând sentimentul, el însuși este îndemnat să ierte și i se spune că Hristos este Cel care iartă greșelile tuturor oamenilor, dacă acestora le pare rău cu adevărat.

O altă lecție pe care o învață cel mic la biserică este liniștea. De regulă, copiii sunt tare gălăgioși, bucuria lor manifestându-se destul de sonor. În casa Domnului, cumva, simt și ei că este liniște. Rar copiii care vin în mod constant la biserică, sunt agitați și fac zarvă în timpul slujbei. Chiar dacă se joacă, jocul lor este liniștit.

În Biserica lui Hristos, copilul învață să nu judece pe ceilalți, căci singurul Judecător este Domnul Dumnezeu. Astfel, omul care greșește nu trebuie judecat, ci trebuie întrebat care a fost motivul pentru care a ajuns în acea situație și, dacă dorește, trebuie ajutat. Tot aici este locul ideal de a i se vorbi copilului că nu haina îl definește pe om; în acest sens, i se vorbește despre modestie, despre cumpătate, arătându-i-se oameni care au funcții importante, averi importante, dar care nu arată acest lucru, ci se comportă ca și când ar fi oameni simpli, conștienți că nu pe semenii lor trebuie să-i impresioneze, ci pe Domnul Dumnezeu, prin fapte de milostenie și dragoste pentru ceilalți, prin ajutorul oferit celorlalți.

În Biserică, cei mici învață că există viață după moarte; părintele vorbește nu doar despre Dumnezeu cel în Treime slăvit: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, ci și despre Sfinți, care sunt oameni ce au trăit pe pământ o viață foarte curată și au ajuns cu adevărat prieteni ai Lui, respectând poruncile Sale și iubindu-L mai presus de orice. Iar în biserică, cei mici învață că oamenii se roagă și Sfinților, pentru că aceștia s-au învrednicit de multă cinste pentru viața lor curată pe acest pământ, ei continuând să trăiască alături de Dumnezeu după plecarea lor de aici. Dacă se întâmplă situația nefericită în care copilul să piardă pe cineva drag din familie, îi va fi mult mai ușor să știe că persoana dragă este lângă Dumnezeu și continuă să îl vegheze și să îl privească de acolo de unde este.

Tot în biserică învață copilul să păstreze nu doar tradițiile ortodoxe, ci și calea cea dreaptă și adevărată a unor evenimente. Spre exemplu, va înțelege mult mai ușor ce se întâmplă de Crăciun și de Paști, va putea să își dea seama când crește, de toată zarva inutilă și tot comerțul care se desfășoară în aceste ocazii, care, de cele mai multe ori, nu au nici o legătură cu adevăratele sărbători ortodoxe.

Și nu în ultimul rând, având biserica în suflet, copilul va ști că are un loc în care se poate întoarce oricând în viață, indiferent cât de greu îi este, indiferent cât a greșit sau cât de mult s-a depărtat. Un obicei întipărit în copilărie, acela de a merge la biserică – cu toate căte presupune – va rămâne toată viața în inima adultului de mai târziu și mult mai ușor îi va fi să se apropie de Dumnezeu, el având o bază. Copilul nu merge aproape niciodată singur la biserică, ci cu bunica sau cineva drag din familie. De persoana dragă se vor lega multe amintiri și, ajuns într-un impas în viață, va ști unde este înțeles și ajutat, va ști de unde a plecat și unde este cel mai sigur să se întoarcă.

Așadar, biserica joacă un rol extrem de important în educația unui copil și este o greșală mare să nu le dăm micuților ocazia de a se apropia de Dumnezeu, după îndemnul Lui: *Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți, că a unora ca acestora este împărăția cerurilor.* (Lc. 8, 16-17)

Domnul Dumnezeu să ne ajute și să ne lumineze pe noi, cei ajunși la vârsta maturității, să înțelegem importanța pe care interacțiunea cu biserica o are pentru copii și să-i lăsăm să ducă veselia lor în lăcașurile sfinte. Amin!

NORMAL ȘI PATOLOGIC ÎN DEZVOLTAREA LIMBAJULUI

*Profesor logoped Dobrița Elena Cristina
C.J.R.A.E. Vâlcea – Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Drăgășani
Profesor consilier școlar Butușină Maria
C.J.R.A.E. Vâlcea – Liceul Tehnologic Brătianu, Drăgășani*

Dezvoltarea limbajului la copii depinde atât de structura sistemului nervos și a aparatului fonoarticulator, cât și de condițiile social-culturale în care trăiesc aceștia. Conform Academiei Americane de Pediatrie, punctele cheie în dezvoltarea limbajului sunt: *la 1 an* caută și identifică sursa unui sunet, răspund la nume în majoritatea ocaziilor când sunt strigați, se uită unde li se indică cu degetul, gânguresc cu intonație, vor spune primul cuvânt (mama, tata); *între 1-2 ani* ascultă și îndeplinesc sarcini simple, arată către obiecte uzuale și imagini când sunt numite, învață cuvinte noi etc.; *la 2 ani* arată cu degetul părțile corpului, spun propoziții de 2 cuvinte, articulează unele cuvinte bine etc.; *la 3 ani* cunoaște circa 200-250 cuvinte, vorbește în propoziții de 3-4 cuvinte, își spune la cerere numele și uneori vârsta etc.

Cum putem ajuta la dezvoltarea limbajului copilului mic? ***Ascultați indiciile de comunicare ale copilului.*** Sunetele, gesturile, zâmbetele și strigătele sunt modalități prin care încearcă să vă transmită ceva. Exprimați în cuvinte ceea ce copilul încearcă să comunice. Dacă folosește cuvinte, repetă ceea ce spune și arată-i sau dă-i obiectul pe care îl numește atunci când este cazul. (de ex. dacă rostește cuvântul apă, răspunde-i: „Da, este apă!” dându-i de băut. Acest lucru îi spune că înțelegi ce spune și că îl prețuiești. ***Pune-te la nivelul lui.*** Ajută copilul să vă înțeleagă vorbind clar și nu vorbind prea repede. E foarte important să se evite să i se vorbească ca și unui bebeluș și fără propoziții incomplete. Prin aceste metode descoperă că eforturile lui de a comunica produc rezultate. ***Numește ceea ce vezi*** în jurul tău acasă sau la plimbare (de ex. „Este o floare, un copac, o pasăre, un câine...”). Numiți ceea ce arată cu degetul sau se uită cu interes într-o anumită direcție. Lăudați-l când repetă cuvântul în cauză, dar nu-l forța să facă acest lucru. ***Îmbogățiți vocabularul copilului și comentați des ce spune acesta.*** De exemplu, dacă spune „pisica mare”, răspunde : „Da, este o pisică mare albă. Îți plac pisicile?”. Acest lucru îl pregătește să folosească cuvintele pe care le cunoaște pentru a construi propoziții, chiar dacă încă nu știe să o facă singur. ***Oferă copilului tău cărți cu ilustrate simple și colorate*** reprezentând obiecte, personaje sau evenimente care îl interesează. Numiți ceea ce vedeți în imagini sau spuneți poveste cu propriile cuvinte. Acest lucru ajută copilul să învețe cuvinte noi.

Întârzierea în dezvoltarea limbajului presupune o serie de semne care trebuie urmărite de către părinți: copilul nu folosește gesturi și sunete pentru a indica un obiect pe care îl dorește; primele cuvinte nu au apărut până în jurul vârstei de un an și jumătate; au apărut câteva cuvinte în vorbirea copilului, însă întâmpină dificultăți în a adopta cuvinte noi în vocabular; la vârsta de 2 ani nu formulează propoziții scurte prin alăturarea a două cuvinte; întâmpină dificultăți de înțelegere și răspuns la comenzi verbale ale adulților; apar dificultăți în a răspunde întrebărilor simple adresate (cine? ce face? unde?); în jurul vârstei de 3 ani nu se exprimă folosind propoziții complexe; propozițiile formulate sunt greu inteligibile

pentru cei din jur din cauza nerespectării ordinii firești a cuvintelor; nu oferă o explicație la întrebarea „de ce?”.

Copiii pot avea limbajul întârziat din cauze diferite (dizabilități mentale, traume severe, traumatisme și accidente cerebrale, mutații genetice, autism, privare afectivă). Întârzierea limbajului poate fi doar o etapă prin care trec unii copii, în timp ce pentru alții, vorbirea întârziată poate fi un simptom al unor dificultăți majore, inclusiv unele ce vor rămâne cu ei toată viața. Atunci când vorbim de întârzierile de limbaj ale unui copil cu mutații genetice, disfazii de dezvoltare, dizabilități intelectuale, putem spune că evoluția se realizează diferit. Pot persista pentru o perioadă tulburările de pronunție, apoi pot să apară dificultățile de învățare a cititului/scrișului și a calculului matematic. Pentru aceste tipologii procesul terapeutic este de durată, ei pot compensa auditiv, vizual, tactil-kinestezic în funcție de propriile particularități, însă limbajul rămâne o particularitate a lor. Apraxia de dezvoltare a limbajului (întâlnită uneori la copii ce prezintă întârzierea limbajului), este o tulburare cauzată de leziuni ale unor zone din cerebel, leziuni ce determină pierderea unor abilități de a executa și de a îndeplini mișcările implicate în emiterea vorbirii. Pentru o intervenție adecvată este nevoie ca acest tip de dificultate să fie diagnosticat corect și apoi să se intervină cu exerciții de dezvoltare a musculaturii orale, masaj facial, lingual. Dacă întârzierea limbajului este cauzată de afecțiuni medicale (sindroame genetice, tumori, leziuni organice), atunci complementar, se recomandă terapie medicamentoasă, compensare auditivă.

Tulburările de limbaj, începând cu cele mai simple, determină la o anumită vârstă dezorganizarea echilibrului personalității și dezordini comportamentale. Dacă în perioada preșcolară, copiii dau puțină importanță tulburărilor de vorbire, la școlari, și mai cu seamă la puberi și adolescenți, existența acestora poate determina trăirea unor adevărate drame. Subiectul trăiește: emoții-șoc, manifestă nesiguranță în vorbire, dar și în alte activități, trec ușor de la o stare afectivă la alta, apare surmenajul fizic și intelectual, care își pun amprenta pe întreaga sa activitate. În cazurile mai grave sau prin existența și a altor deficiențe, suferința psihică se accentuează prin instalarea nevrozei, a anxietății și, ca urmare, se manifestă prin izolarea de colectiv și prin fenomene de dezadaptare. În funcție de particularitățile temperamentale, de vârstă, de educație și de dezvoltare mintală, tulburările de limbaj, în general pot provoca și o excitație psihomotorie, manifestată prin agitații permanente, chiar în lipsa unor cauze corespunzătoare. La puberi și la adolescenți, trăirea negativă a tulburării de limbaj poate determina tulburări afectiv-emoționale și voluntare profunde.

Necesitatea urmăririi consecvente a corectitudinii exprimării verbale a copiilor este determinată de factori multipli. Argumentele de ordin psihologic scot în evidență faptul că vârsta preșcolară mică este etapa hotărâtoare în însușirea corectă a vorbirii, având în vedere modificările de ordin cantitativ și calitativ care vizează însușirea pronunției corecte a tuturor fonemelor, constituirea vocabularului de bază, apariția limbajului interior, diversificarea formelor de comunicare, intensificarea funcțiilor cognitive ale limbajului, asimilarea în practica de zi cu zi a structurii gramaticale.

Bibliografie:

1. <https://www.psihipedi.ro/tulburari/dezvoltare/intarzierea-de-limbaj>
2. <https://clubulbebelusilor.ro/cum-stimulam-si-ajutam-vorbirea-la-copii-repere-dezvoltare-normala/>
3. <https://www.logopezi.ro/articole/revista-logos-nr-23>
4. Univ. Dr. Emil Verza: „Tratat de logopedie vol. I”, Editura Fundatiei Humanitas, Bucuresti, 2003
5. <https://edict.ro/influenta-tulburarilor-de-limbaj-asupra-comunicarii-la-prescolari/>

COLABORAREA profesori- părinți în sprijinul elevilor

*Prof. consilier școlar Vasilica DRAGOMIR
CJRAE Vâlcea - L. T. "Justinian Marina" Băile Olănești*

„Un părinte nu va putea niciodată să-și trateze copilul la fel de obiectiv și imparțial ca un profesor.”

La începutul fiecărui an școlar, întâlnirea părinți-profesori trebuie să cimenteze primul pas pe calea colaborării, așa că, deopotrivă profesori și părinți, trebuie să transmită care sunt scopurile, obiectivele, conținutul și așteptările muncii lor.

În afară de aceasta, este util ca părinții să urmărească dinamica dezvoltării personalității copilului pe ani de studiu, iar dacă este nevoie să poată ajusta acțiunile ținând cont de starea de sănătate a acestuia, situația în familie, la școală și în comunitate. Iar dacă apar schimbări majore în viața copilului, să le comunice profesorului.

COMUNICAREA este cheia încrederii și bunăvoinței reciproce între profesori, părinții și elevi.

Cel mai ideal și acceptabil stil de interacțiune este colaborarea, în care părțile colaborează în mod voluntar între ele. Acest comportament este benefic pentru toată lumea, deoarece:

- Părțile se transformă din oponenți în parteneri;
- Apare deschiderea, se formează relații de încredere între profesor și părinți;
- Beneficiile dobândite de părți le depășesc pe cele care ar putea fi obținute cu orice altă strategie.

Deci, din cele de mai sus, putem concluziona că, cel mai eficient și acceptabil stil de interacțiune între profesori și părinți, rămâne colaborarea, care ajută la stabilirea unei relații de încredere „școală-familie”. Dacă familiile stabilesc o relație pozitivă și de colaborare cu profesorii, ambii vor putea să lucreze mai eficient și să creeze rezultate pozitive care să promoveze progresul cognitiv și emoțional asupra copiilor.

Cele mai comune activități de grup, care facilitează colaborarea sunt: întâlnirile cu părinții (clasă și școală); zilele deschise; "mese rotunde"; conferințe privind schimbul de experiență în educație; prelegere pentru părinți; săptămâni de părinte; seară de întrebări și răspunsuri; rezolvarea de probleme; întâlniri cu administrația, cu profesorii clasei, etc.

Teme de lectorate pentru părinți

”Responsabilități în familie și la școală”

”Stilul parental/ Stilul didactic”

”Cu ce înlocuim pedepsele și recompensele”

”Cum să facem față stresului în creșterea copilului ”

”Pașaport către viața al copilului ”

Avantajele cooperării:

- Părțile se transformă din oponenți în parteneri;
- Apare deschiderea, se formează relații de încredere între profesori și părinți;
- Beneficiile dobândite de părți le depășesc pe cele care ar putea fi obținute cu orice altă strategie.

Cooperarea profesorilor și a părinților cu scopul găsirii de soluții optime care să mulțumească toți participanții la interacțiune, implică multă muncă pozitivă și necesită o perioadă semnificativă de timp pentru discuții deschise în luarea deciziilor, ținând cont de interesele tuturor participanților.

Dacă se adoptă evitarea și adaptarea, rezolvarea conflictului este amânată și intră într-o formă latentă. Și cu un compromis, întrebările sunt doar parțial rezolvate, pentru că s-au făcut multe concesii de ambele părți, dar cauzele nu au fost complet eliminate.

Exemplu de activitate

Titlul activității: "Rombola"

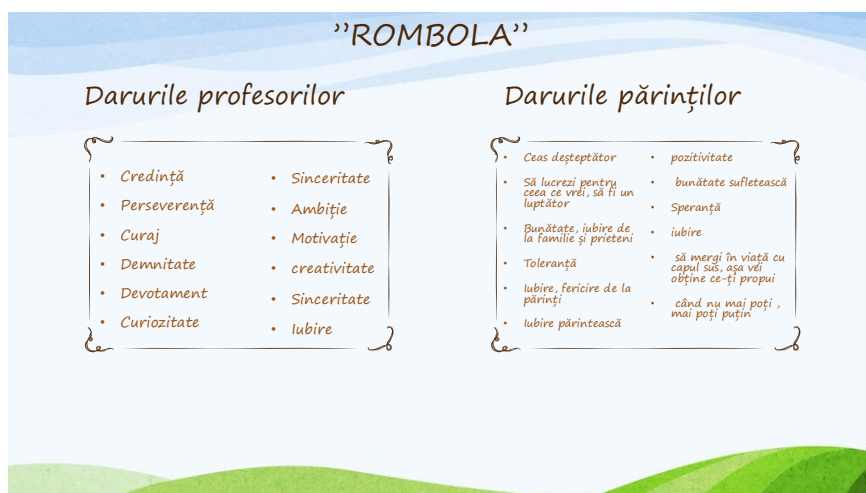
Scop: Stabilirea unei relații de cooperare între profesorii și părinții unei clase de elevi

Locul de desfășurare: Sala de clasă

"Părinții și profesorii sunt invitați să noteze pe un bilețel un lucru (nu neapărat material) care i-a ajutat în viață, de care nu mai au nevoie acum și pe care vor să-l dăruiască în folosul altora. Fiecare va descrie lucrul dăruit și cum l-a ajutat în viață. (nu vor semna bilețelele)

- Bilețelele vor fi strânse și redistribuite elevilor de la clasă. Fiecare elev va spune ce a câștigat și ce va face cu acele lucruri.

La finalul activității vor spune cum s-au simțit când au primit ceva la care nu se așteptau.

Concluzie:

Famiile care stabilesc o relație pozitivă și de colaborare cu profesorii, vor putea să lucreze mai eficient și să creeze rezultate pozitive care să promoveze progresul cognitiv și emoțional asupra copiilor.

CONCEPTUL DE EXPERTIZĂ CONTABILĂ

Administrator financiar Dumitrana Varinia
Casa Corpului Didactic Vâlcea

Necesitatea expertizei contabile și importanța ei în activitatea economică

De multe ori pentru lămurirea faptelor care formează obiectul unei dispute judiciare sau extrajudiciare se apelează la cunoștințe de specialitate din domeniul științelor, al tehnicii sau al artelor și uneori chiar la cercetări științifice sau tehnice speciale (analize de laborator sau de altă natură, măsurători, etc.) ale unui expert, care să conducă la rezolvarea

diferendului. Expertul trebuie să efectueze în majoritatea cazurilor o activitate de cercetare a circumstanțelor diferendului, adică să expertizeze problema în litigiu, pe baza expertizei urmând să formuleze concluziile asupra disputei, concluzii ce vor fi prezentate de obicei într-un raport de expertiză.

Marea diversitate a cauzelor care parvin spre soluținare organelor de urmărire penală, instanțelor judecătorești, arbitrajului, a căror obiect și situații izvorăsc din domenii de activitate diverse și foarte vaste, reclamă pregătire și cunoștințe de specialitate pentru fiecare domeniu în parte. În prezent dezvoltarea științei și tehnicii nu mai permite entității chemate să se pronunțe asupra cauzei să fie specializată în toate domeniile de activitate, apărând astfel necesitatea de a apela la specialiști care să examineze litigiul și care să-și spună punctul de vedere motivat și fundamentat pe cunoștințele de specialitate și experiență. Pe baza expertizei întocmite de specialist asupra problemelor în litigiu este posibilă apoi pronunțarea unui verdict asupra cauzei.

Raportată la activitatea jurisdicțională, expertiza poate să fie extrajudiciară sau judiciară.

Trăsătura generală a expertizei extrajudiciare este faptul că nu se efectuează la solicitarea organelor judiciare și nici după norme prevăzute de legi procesuale, ci se efectuează la cererea părților în litigiu, ele fiind cele care aleg și experții.

În schimb, expertiza judiciară este efectuată la cererea organelor judiciare, necesitatea recurgerii de către legiuitor la cunoștințele unui expert fiind motivată de faptul că oricât de vaste ar fi cunoștințele acestuia, multitudinea ramurilor științei, tehnicii, artei face imposibilă pronunțarea cu competență în alt domeniu decât cel juridic. Legiuitorul cunoaște și aplică normele juridice în vigoare, în timp ce expertul operează cu fapte concrete, variabile de la caz la caz, pentru a-l pune pe judecător în posibilitatea de a aplica în mod corect legea și soluționa corect cauzele supuse judecății sale. Chiar și în cazul în care în componența instanței ar intra un specialist în cauza supusă soluționării, această situație nu înlătură necesitatea apelării la expert, deoarece judecătorul și expertul au funcții procesuale diferite.

În prezent operațiunile economice se manifestă într-o mare diversitate de forme și situații. În această ordine de idei în cazul unor litigii de natură economică apar probleme greu de soluționat de către părțile direct implicate, probleme care necesită cunoștințe economice vaste și o bogată experiență în domeniul economic. Pentru rezolvarea acestor probleme este necesară cunoașterea și experiența unei persoane cu autoritate în domeniu, care să poată examina problema în mod competent și să poată stabili aprecieri pertinente și fundamentate științific despre cauza în discuție. Activitatea pe care o desfășoară acest specialist în domeniul economic pentru rezolvarea litigiului poartă denumirea de expertiză contabilă. Expertiza contabilă este de cele mai multe ori întâlnită în cazurile judiciare, fiind reclamată de organul juridic pentru ca acesta să se poată apoi pronunța în cunoștință de cauză asupra problemei supusă soluționării, dar se întâlnește și în cazuri extrajudiciare în soluționarea unor litigii între părți atunci când nu se dorește să se apeleze la o instanță de judecată sau în analize și certificări ale situației financiare ale unei societăți.

Atât teoria cât și practica dovedesc că expertiza contabilă este o necesitate obiectivă izvorâtă din acțiunea legilor economice care guvernează economia.

Necesitatea expertizei contabile apare ori de câte ori părțile în litigiu, instanțele de judecată sau organele de urmărire penală nu pot soluționa litigiile întrucât soluționarea acestora presupune solide cunoștințe din domeniul economico-financiar și o experiență îndelungată. Necesitatea expertizei este legată pe de altă parte de situația existenței unei interpretări diferite într-o singură problemă de natură economică, care se cere a fi lămurită de specialist, precum și de aceea că în unele cazuri cercetarea nu se poate efectua decât în afara instanței sau numai cu ajutorul unor mijloace speciale. În acest context se impune consultarea și concluziile unor specialiști în domeniul economic.

Expertiza contabilă, alături de controlul economic-financiar și audit, constituie unul

din instrumentele de bază în apărarea, protejarea și dezvoltarea proprietății, indiferent de apartenența ei : de stat, privată sau mixtă.

Având în vedere cele precizate anterior se observă că expertiza contabilă are o importanță deosebită în soluționarea problemelor de natură economică întrucât fundamentează deciziile, atât în cazuri judiciare cât și extrajudiciare, pe cunoștințele unui expert cu autoritate în domeniu. În cazul expertizei judiciare, aceasta este mijloc de probă în procese civile sau penale, permițând astfel legiuitorului să soluționeze o cauză având la dispoziție opiniile unei alte părți neimplicate în cauză și cu autoritate științifică și profesională recunoscută.

Conceptul de expertiză contabilă

Progresul rapid al științei și tehnicii înregistrat mai ales în ultimele decenii au determinat o expansiune fără precedent a expertizei, domeniile în care se recurge la sprijinul experților în prezent putând fi din cele mai variate și cu referire la aproape toate laturile cunoașterii omenirii.

Din acest motiv categoriile de expertize sunt tot atât de numeroase ca și ramurile științei, tehnicii și artei.

În literatura de specialitate se întâlnesc mai multe definiții ale conceptului de expertiză după cum urmează:

- „Expertiza este un mijloc de probă, de constatare, confirmare, lămurire sau dovedire, pe baza cercetării științifice de specialitate, a adevărului obiectiv cu privire la o anumită faptă, împrejurare, problemă, situație, cauză sau litigiu.”¹

- „Operația făcută de unul sau mai mulți experți cu scopul de a constata unele fapte, de a controla, de a examina, de a măsura și de a evalua anumite lucruri.”²

- „Operația încredințată unor persoane, pe baza cunoștințelor lor speciale asupra faptelor pe care judecătorii nu le-ar putea aprecia.”³

- „Un mijloc de investiție prin care se ajunge fie la obținerea unei probe, fie la evaluarea exactă a unei probe existente.”⁴

- „O cercetare care constă din diferite operațiuni specifice fiecărei specialități.”⁵

- „Un mijloc de dovadă reglementat de codul de procedură civilă, la care recurge instanța în cazul că, pentru stabilirea adevărului obiectiv, este nevoie de lămurirea unor împrejurări de fapt, pentru a căror rezolvare se cer cunoștințe de specialitate în domeniul științei, tehnicii, artei sau vreunei meserii pe care judecătorul nu le posedă.”⁶

- „Un mijloc de probă cerut de organul juridic în materie civilă sau penală, efectuat de un specialist în materia litigiului, care prin cunoștințele și experiența ce o posedă trebuie să aducă lămurirea diferitelor aspecte ce sunt necesare a fi cunoscute, în vederea soluționării unor cauze.”⁷

- „O lucrare de luminare a justiției și particularilor cuprinzând și părerea experților.”(prof. Trancu-Iași).

În încercarea de a clasifica expertizele, după opinia unor specialiști, se pot stabili două categorii de expertize:

¹ M. Boulescu, M. Ghiță-Control financiar și expertiză contabilă, Ed. Eficient, București 1996, pag. 278

² A. Dejan-Traite theoretique et pratique des expertises en matrites civiles, administratives et commerciales, Paris 1901, pag. 1

³ E. Glasson-Precis theoretique et pratique de procedure civile, vol. I, Paris 1902, pag. 16

⁴ T. Tănoveceanu-Tratat de drept și procedură penală, București 1927, pag. 628

⁵ Gr. Gh. Teodoroiu-Curs de drept procesual penal. Editura Lito, Iași 1959, pag 446

⁶ Gr. Porumb, *Codul de procedură civilă și penală comentat și adnotat*, Ed. Științifică, București 1960, p 437-439

⁷ Gr. Olănescu, *Perfecționarea organizării și desfășurării activității de expertiză financiar-contabilă*, teză de doctorat, Academia de Studii Economice, București 1984

– O primă categorie cuprinde expertizele care au la bază constatări materiale și diferite date de specialitate, fără a avea în vedere și elementele juridice; deci cu alte cuvinte experții fac constatări pur tehnice și răspund la întrebările puse, cum ar fi în expertizele ce folosesc investigații cu caracter tehnic, medical, chimic, etc.

– O a doua categorie cuprinde expertizele care în mod obligatoriu trebuie să aibă la bază și elemente juridice, ca de pildă expertize contabile, la efectuarea cărora trebuie avute în vedere diferite norme juridice.

Marea majoritate a autorilor din literatura de specialitate nu se preocupă însă în mod special de clasificarea expertizelor, ci doar le enumeră, fără a implica și o clasificare propriuzisă. Astfel, având în vedere obiectul lor, natura și conținutul faptei, împrejurării, problemei, litigiului ce se cercetează, expertizele pot fi grupate pe următoarele categorii:

– Expertize tehnice, ce se individualizează pe genuri: construcții civile, mașini și utilaje, autovehicule, etc.;

– Expertize medico-legale de tipul: psihiatrice, toxicologice, constatarea stării sănătății, a cauzei decesului, etc.;

– Expertize grafologice, care constau în autentificarea unui act, a unei semnături;

– Expertize criminalistice, cuprinzând: tehnica criminalistică a actelor, dactiloscopie, traseologie, balistică;

– Expertize mercilogice;

– Expertize artistice, din domeniile pictură, sculptură, grafică, literatură, muzică, etc.;

– Expertize filatelice;

– Expertize comerciale;

– Expertize agricole;

– Expertize contabile.

Stabilirea categoriilor de expertize are importanță deosebită deoarece pe de o parte arată instanțelor judecătorești ce posibilități se deschid pentru folosirea acestui mijloc de probă, iar pe de altă parte indică persoanelor fizice și juridice interesate modalitățile de soluționare a anumitor cauze, probleme, fapte.

Expertiza contabilă este misiunea dată unui expert contabil de a cerceta situația economică a unei societăți prin controlarea registrelor de contabilitate, a conturilor, a documentelor justificative, pentru a stabili justa reflectare a activității unității în operațiile contabile, eventualele abuzuri, existența și cuantumul pagubelor cauzate avutului public sau privat. Scopul acestei cercetări este de a furniza părților interesate datele necesare în soluționarea problemei, sau de a procura justiției informațiile pentru a se pronunța, în cunoștință de cauză, asupra unui proces sau a unei contestații de care a fost sesizată.

Din definiția prezentată rezultă următoarele trăsături ale expertizei contabile:

– Are ca obiect cercetarea unor fapte sau situații de natură economico-financiară, gestionară și patrimonială;

– Cuprinde în sfera sa de acțiune activitatea economică a unui agent economic pentru problemele și obiectivele stabilite de organul judiciar sau de persoana juridică ce o solicită;

– Cercetează situațiile și împrejurările de fapt pe baza informațiilor furnizate de evidența economică și a suporturilor ei materiale;

– Interpretează datele de evidență și formulează opinii cu privire la problemele investigate pe baza legilor și a actelor normative care reglementează domeniul de activitate respectiv;

– Elaborează concluzii pe baza constatărilor făcute, care servesc drept mijloc de probă pentru organul judiciar care a dispus efectuarea expertizei sau ca mijloc de fundamentare a unei decizii de către persoana juridică ce a solicitat efectuarea expertizei contabile;

– Analizează cauzele care au determinat abaterile de la normele legale cu caracter economic-financiar, descifrează relațiile economice și financiare dintre părțile aflate în litigiu, caracterizează starea de fapt a agentului economic respectiv în raport cu legea și actele normative care reglementează domeniul investigat, stabilește legăturile de cauzalitate și responsabilitate.

După destinația expertizei contabile, aceasta poate să fie :

– judiciară-dispusă de organele judiciare pentru soluționarea cauzelor aflate în faza de anchetă, cercetare sau judecată;

– Extrajudiciară-solicitată de persoane fizice sau juridice interesate, fără să existe un dosar de anchetă, cercetare, judecată.

Expertiza contabilă judiciară este un mijloc de probă în justiție, o formă de cercetare și lămurire a unor fapte sau împrejurări de natură economico-financiară indicate de organele judiciare în scopul soluționării litigiilor dintre persoane juridice, dintre acestea și persoane fizice, precum și a proceselor penale privind infracțiuni prin care au fost aduse pagube patrimoniului. Organul de urmărire penală sau instanța de judecată apelează la acest mijloc de probă la cererea părților sau din oficiu, încredințând unor specialiști în domeniu sarcina de a constata și evalua anumite fapte pe care nu le-ar putea procura sau aprecia ei înșiși, stabilind în acest scop punctele asupra cărora experții numiți urmează să se pronunțe. Sarcina principală a expertizei judiciare este de a contribui la stabilirea adevărului și la justa soluționare de către organul judiciar a cauzei aflate în faza de cercetare sau judecată, oferind acestuia o probă temeinică, de neînlăturat, pentru tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de încălcarea legalității, nesocotirea disciplinei financiare și păgubirea patrimoniului.

Expertiza contabilă extrajudiciară, denumită și expertiză amiabilă, are loc direct între părțile aflate în litigiu, în afară de orice intervenție judecătorească, sau este solicitată de persoane fizice sau juridice în vederea stabilirii adevărului și respectării legalității într-o anumită cauză. Contribuie la prevenirea pagubelor în patrimoniu, păstrarea integrității acestuia și respectarea legalității. Poate fi utilizată și ca mijloc de fundamentare a acțiunilor de arbitraj, judecătorești sau penale, care se declanșează prin acțiuni adresate organelor judiciare. O altă posibilă utilizare a expertizei extrajudiciare este aceea de a certifica situațiile financiare ale unei unități patrimoniale, conducând la o încredere sporită a terților în aceasta atunci când intră în relații economice. Expertiza contabilă extrajudiciară poate fi solicitată de manageri, asociați, părțile în litigiu, particulari.

ANALIZA DE CAZ ȘI DECIZIA ÎN GRUP (METODA DE EDUCAȚIE MORALĂ)

*secretar Simona Hârjabă, CJRAE Vâlcea
prof. Ion Necșuliu, C.N. Mircea Cel Bătrân Rm. Vâlcea*

Este o metodă care declanșează o situație problematică cu implicații morale. Elevilor li se oferă prilejul să analizeze, să discute și să comenteze un caz ce întruchipează un comportament moral. Cristalizarea soluției se obține treptat printr-un schimb reciproc de opinii, confruntări și contradicții. Sunt activate în acest mod cunoștințele morale ale elevilor și dezvoltă judecata morală. De fiecare dată aceștia sunt solicitați să-și argumenteze punctul de vedere, apelând la criteriile corespunzătoare de apreciere.

Analiza și discutarea comportamentului altuia presupune în mod inevitabil raportarea de sine,

- prin comparație;
- pe baza mecanismului de acceptare – respingere

se retușează și consolidează unele elemente ale propriei sale moralități. Pe plan individual apar astfel anumite contradicții între ceea ce oferă cazul și experiența morală acumulată până în acel moment, între datele situației propuse spre analiză și capacitatea de a le explica și interpreta, între opiniile contradictorii lansate de ceilalți participanți.

Se declanșează astfel trăiri afective intense, elevul fiind pus în situația să penduleze între polii acestor contradicții. Sensibilitatea afectivă devine iminentă. Depășirea acestor stări contradictorii printr-un consens favorabil moralității conștiente, concretizat în decizia înțeleasă rațional și acceptată afectiv, conduce la consolidarea elementelor constitutive ale convingerii morale.

În folosirea acestei metode putem delimita trei momente succesive:

- alegerea și prezentarea cazului;
- analiza și discutarea lui;
- adoptarea soluției (deciziei).

Se recomandă alegerea unor cazuri reale, tipice, din viață și sociale sau din cea școlară accesibile pentru elevi. Ele pot fi pozitive, negative și contradictorii. Prezentarea propriu-zisă a cazului se poate face oral sau în scris, frontal sau pe grupe de elevi.

Analiza și discutarea cazului reprezintă momentul principal al metodei. Dirijarea discuției de către profesor și intervenția lui sunt determinate de atitudinea inițială a grupului față de ceea ce întruchipează cazul, de interesul pe care cazul îl stârnește în rândul elevilor și de „forța” argumentelor folosite de participanți în susținerea opiniei lor. Nu este exclus ca în faza inițială opiniile elevilor să fie împărțite. Un caz pozitiv, de exemplu, poate fi abordat sau dezaprobat de grup, aprobat de unii membrii ai săi și dezaprobat de alții. Aceleași situații pot fi întâlnite și când este vorba de cazuri negative. Ca atare, dirijarea discuțiilor se va face diferențiat, în funcție de această atitudine inițială a grupului sau a membrilor săi. Profesorul îndeplinește în acest moment rolul de animator al discuției, oferind posibilitatea exprimării punctelor de vedere și intervenind direct, cu eventualele întrebări și nicidecum cu precizări categorice, pentru suprinderea nuanțelor și subtilităților, pentru dobândirea în cele din urmă a unui consens apreciativ asupra cazului supus analizei.

Dacă eventual cazul a fost analizat pe grupe de elevi atunci responsabilul fiecăruia prezintă concluzia la care a ajuns grupa sa. Concluziile grupelor sunt supuse în continuare analizei frontale cu toți elevii.

Momentul decizional consemnează soluția corectă asupra cazului respectiv. Ea va avea efecte pedagogice dacă s-a conturat treptat prin polarizarea opiniilor și adeziunea conștientă a elevilor la prescripțiile ei morale. Confirmarea de către grup și mai ales de profesor se răsfrânge în mod pozitiv asupra moralității elevilor prin îmbogățirea cunoștințelor, consolidarea convingerilor și întărirea motivațională a conduitei.

Bibliografie:

1. Călin, Marin : Datoria morală în procesul Educației. Studiu etico – pedagogic, Editura Științifică și Pedagogică, București, 1987.
2. Gângu, Traian : Discurs despre morală, Editura Junimea , Iași, 1981.

LECTURA ÎN IMPAS. METODE DE STIMULARE A LECTURII

*Prof. Maria Ionescu
Liceul „Gheorghe Surdu”, oraș Brezoi*

Ca adult știi că cititul e important, iar pe de altă parte vrei să te asiguri pe cât posibil că și adolescentul va intra în viața adultă cu toate abilitățile de care are nevoie pentru a avea succes. Adolescența este vârsta schimbărilor, în care motivația școlară nu ocupă nicidecum un loc fruntaș în lista priorităților elevului. Școala, la modul general, nu este considerată la

vârsta aceasta o activitate cool, cu atât mai mult cu cât o activitate tradițională poate deveni de-a dreptul obositoare: cărți, caiete, culegeri, ciorne înșirate pe birou, cu rânduri subliniate, și exerciții multe de scris atât pentru teme cât și pentru recapitulări. Adolescența nu vine la pachet cu răbdarea sau alte virtuți necesare în procesul de învățare. Atât ca părinte, cât și ca profesor sigur ne-am întrebat „când va pune odată telefonul ăla jos pentru a pune mâna pe o carte?”. Cum să-i facem pe copii să citească, într-o lume în care atenția lor este captată de atât de mulți stimuli? În această eră a rețelelor sociale și a mesajelor text, profesorii se luptă în mod constant pentru a obține și menține atenția elevilor. Oricât de dificil a devenit, toți profesorii trebuie pur și simplu să dea tot ce au pentru a încerca cele mai bune metode de a face ceea ce îi învață pe elevi interesant și angajant.

Abordarea lecturii în școală este o reală provocare, pe care profesorii trebuie să și-o asume, găsind soluții mai mult sau mai puțin inovative pentru a-i face pe elevi să descopere că pot fi vrăjitori adevărați și că, citind, lumea devine mult mai frumoasă. Să ajuti un adolescent să-și definească interesele și să-și mențină motivația pentru interesele lui este cheia dezvoltării lui ulterioare și, indirect, a cititului. Pornind de la premisa că limba și literatura română este disciplina cea mai generoasă, care dispune de o mare forță de influențare asupra cunoștințelor elevilor, am încercat să valorific fiecare lecție într-o manieră cât mai creativă, contribuind astfel la sensibilizarea elevilor față de frumusețea limbii române, la sporirea interesului pentru lectura suplimentară, la formarea gustului pentru a citi, pentru a respecta cartea în general și creațiile literare în special.

Am constatat pe parcursul anilor că elevii manifestă un interes scăzut față de lectură, citind cu precădere doar ceea ce este obligatoriu pentru școală. Lecțiile de limba și literatura română constituie un bun prilej de promovare a textelor literare și nonliterare, de formare a gustului pentru lectură, pentru frumos. Fiecare operă literară studiată oferă posibilitatea de a-i trimite pe elevi spre alte cărți cu elemente comune (temă, personaj, acțiune, autor) care vor fi citite cu mai multă plăcere și atenție.

Salvatoare în aprofundarea textelor literare, sunt de cele mai multe ori, metodele de stimulare a creativității și predarea în echipă. Metodele de stimulare a creativității de grup sunt preferate de profesorii de limba și literatura română, deoarece au un rol activ și facilitează nu numai învățarea, ci și comunicarea și socializarea între elevi. Prin utilizarea unor astfel de metode, elevii învață să fie toleranți și să-și asume responsabilitățile cuvenite în cadrul grupului din care fac parte. Lucrul în echipă vizează facilitarea învățării elevilor prin cooperare. Astfel, accentul cade pe libera exprimare a acestora, pe interacțiunea directă, pe învățarea prin descoperire. Elevii devin activi și conștienți de ce învață, comunică între ei, își asumă propriul rol în echipă, învață să asculte, dar să și respecte părerile celorlalți membri. Atunci când utilizează metode de stimulare a creativității, cadrele didactice au menirea de a motiva și activa grupul în realizarea unor scopuri comune, de a forma elevilor capacități precum comunicarea, cooperarea și creativitatea. Prin conceperea activităților sub formă creativă, sunt dezvoltați toți parametrii creativi: fluență, flexibilitate, creativitate. Este cultivată gândirea inovatoare prin promovarea spiritului liber.

Alte metode creative aplicate cu succes la limba și literatura română sunt cubul, mozaicul, brainstorming-ul, pălăriile gânditoare. Cubul reprezintă o metodă de predare-învățare ce valorifică resursele elevilor de participare conștientă la descoperirea cunoștințelor. Este consacrată gândirii critice și presupune rezolvarea a șase sarcini corespunzătoare celor șase fețe ale cubului: descrie, compară, asociază, analizează, aplică, argumentează. De exemplu, în cadrul unei lecții dedicate aprofundării unei specii literare, elevii au oportunitatea să demonstreze că au atins performanța rezolvând sarcinile propuse. Avantajele folosirii acestei metode constă în participarea conștientă a elevilor prin implicarea maximă a acestora în rezolvarea sarcinilor, formarea deprinderilor de muncă intelectuală, stimularea gândirii logice, sporirea eficienței învățării, dezvoltarea abilităților de comunicare și cooperare, diferențierea sarcinilor de învățare.

Mozaicul sau metoda Jigsaw este o strategie bazată pe învățarea în echipă. Fiecare elev are o sarcină de studiu în care trebuie să devină expert. Profesorul stabilește să aprofundeze o anumită temă și împarte clasa în patru grupe, fiecare elev din fiecare grupă primește câte un număr de la 1 la 4 și are ca sarcină să studieze independent tema corespunzătoare numărului său. După ce au parcurs studiul independent, elevii cu același număr se reunesc și formează grupurile de experți pentru dezbaterile problemei împreună. După discuțiile purtate pe baza datelor și a materialelor avute la dispoziție, elevii se întorc în grupurile inițiale și transmit membrilor din echipa inițială cunoștințele asimilate. Modalitatea de transmitere trebuie să fie scurtă, concisă, atractivă. La final, elevii prezintă rezultatele întregii clase. Această metodă este preferată de elevi, deoarece presupune interactivitate. Elevii sunt interesați de dezbateri pe anumite teme literare și au astfel posibilitatea de a își exprima părerile și ideile atât în cadrul grupului din care fac parte, cât și clasei, la final. De asemenea, această metodă presupune familiarizarea înaintea orei de curs cu opera literară supusă dezbaterii. Elevii vor face un pas spre lectură, își vor aprofunda conținutul cărților și nu se vor rezuma la rolul pasiv de receptor al informațiilor transmise de profesor.

Exercițiile de dramatizare reprezintă o formă motivantă, dinamizatoare și nuanțată de interpretare, înțelegere a lumii vehiculate prin carte. Transpunerea unei părți a codului verbal și valorificarea implicitului, a nespusului din operă în limbaj mimico-gestual solicită din partea elevului activități exploratorii de înțelegere a textului, de imaginație și de inventivitate.

Asemenea exerciții de dramatizare pot fi gândite în forma unui proiect, care se dorește a fi o invitație la comprehensiunea activă și individuală a textelor și la reconvertirea mesajului în imagine și simbol. Sfidând perspectiva comună, opțiunea pentru acest tip de activitate se întemeiază pe multiplele lui valențe educative: solicită creativitatea; asigură valorificarea superioară a inteligențelor dominante în receptarea textului literar; permite dezvoltarea gândirii critice, autonome, reflexive; favorizează interacțiunea dintre partenerii de comunicare; comportă un feed-back pozitiv la nivel afectiv, esențial în dezvoltarea armonioasă a personalității elevului. Principalul scop al acestui tip de activitate îl reprezintă dezvoltarea abilităților de viață (comunicare și lectură). Obiectivele pe care le urmărește dascălul în derularea activității sunt complexe și diversificate: valorificarea inteligențelor dominante în receptarea textelor literare, formarea unei gândiri autonome, reflexive, critice, valorificarea aptitudinilor literare și plastice, dezvoltarea creativității, dar și dezvoltarea gustului pentru lectură.

Spre lectura de plăcere, profesorii trebuie să îndrume elevii fie prin organizarea de concursuri literare sau cercuri de lectură, fie prin desfășurarea cenaclurilor literare, fie prin dezbateri sau utilizarea unor metode interactive care să trezească în elevii de astăzi setea de citit. Se poate pune accent pe stimularea creativității elevilor și a talentului acestora prin promovarea propriilor creații. Cadrul didactic poate rosti o frază care să constituie un punct de plecare pentru o poveste imaginată de elevi. Aceștia vor contribui unul câte unul la redactarea unei povești, continuând pe rând ce a început profesorul. Fiecare își poate dezvolta sfera imaginației, dar și a creativității prin îmbogățirea conținutului poveștii respective. Un rol important îl pot reprezenta dezbaterile din urma citirii cărților și a vizionării filmelor ce valorifică subiectul cărților respective. Se vor sesiza asemănări și diferențe și discuțiile vor fi plăcute și interesante.

Lectura de plăcere trebuie descoperită și profesorii pasionați de actul cititului vor putea transmite elevilor aceeași dragoste și bucurie pentru descifrarea tainelor cuprinse între paginile cărților.

Bibliografie:

1. Cerghit , I., Metode de învățământ, EDP, București, 2005.
2. Cerghit , I., Sisteme de instruire alternative, Ed. Aramis, București, 2002

STAREA DE MINDFULNESS

*prof. consilier școlar Iordache Rozalia
CJRAE Vâlcea – Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”*

În cartea „Sunt aici acum – exerciții creative de autocunoaștere”, autorii Frey A. și Totton A. propun următoarea definiție „mindfulness este o practică simplă și, în același timp foarte puternică, prin care ne antrenăm atenția. Este simplă deoarece nu necesită, de fapt, decât să fim atenți la ce ni se întâmplă (indiferent că este vorba de senzații, gânduri sau emoții), exact când ni se întâmplă (cu alte cuvinte, să fim prezenți aici acum), într-o manieră non-critică. Este puternică pentru că reușește să ne scape de tendința de a ne pierde în propriile gânduri, majoritatea legate de trecut sau de viitor, fapt care ne generează un stres în plus față de presiunile vieții cotidiene.” (Frey & Totton, 2015, p. 4).

De asemenea Baraz J (2015) afirmă „simplu spus, starea de mindfulness înseamnă să fii conștient de ce ți se întâmplă în prezent fără să-ți dorești ca lucrurile să fi stat altfel; o stare în care te bucuri de lucrurile plăcute fără să ții cu dinții de ele, ci fiind conștient că se pot schimba oricând (pentru că da, se vor schimba); o stare în care reușești să accepți și lucrurile neplăcute fără teama că vor fi mereu așa (pentru că nu, nu vor fi mereu așa).”

Mindfulness înseamnă conștientizarea moment cu moment a gândurilor, emoțiilor, senzațiilor corporale și a mediului înconjurător. Mindfulness înseamnă acceptarea gândurilor și emoțiilor, fără a le judeca, fără a le denumi „bune” sau „rele”.

Beneficiile practicării stării de mindfulness:

- Reducerea stresului
- Îmbunătățirea sistemului imunitar
- Îmbunătățirea memoriei și a capacității de învățare
- Îmbunătățirea relațiilor: cuplurile sunt mai satisfăcute în relație, partenerii se simt mai optimiști și relaxați, se acceptă mai ușor unul pe celălalt
- Îmbunătățirea ipostazei de părinte – părinții sunt mai feriți de depresie și anxietate iar copiii au aptitudini sociale mai bune
- Ajută profesioniștii ce lucrează în domeniul sănătății (asistenți sociali, doctori, etc) să aibă un nivel de stres mai scăzut, să se conecteze cu pacientul
- Luptă împotriva obezității prin „mâncatul mindful”

Sfaturi pentru realizarea stării de mindfulness

1. Meditează chiar și numai pentru câteva momente.
2. Încetinește ritmul pe care ți-l impune viața cotidiană și intră în armonie cu propriul corp și cu propriile simțuri.
3. Nu te opune realității. Acceptă lucrurile așa cum sunt.
4. Acordă atenție oamenilor, mai ales celor la care ții.
5. Înainte de a merge la culcare, gândește-te la cel puțin un lucru pentru care ești recunoscător.
6. Nu te încrâncena și fii blând cu tine însuși, chiar și atunci când faci o greșală.
7. Când ți se întâmplă lucruri bune, oprește-te și analizează modul în care te simți.
8. Când ți se întâmplă lucruri nu tocmai bune, oprește-te și analizează modul în care te simți.
9. În situații de stres, respiră adânc de trei ori.
10. Rezonează cu natura măcar o dată pe zi.

Mindfulness-ul este bazat pe știință. Nu numai că există foarte multe articole științifice despre efectele mindfulness, dar această tehnică este predată în universități de renume, printre care se află Universitatea Berkeley din California.

Mindfulness nu înseamnă meditație. Este un mod de viață. Este revenirea la un mod mult mai simplu decât ceea ce ne imaginăm noi că „ar trebui” să ne aducă fericire. De fapt, ceea ce noi facem în viața de zi cu zi este contrar sănătății noastre – trăim rapid, pe pilot automat, fără tihnă și cu mult stres.

Bibliografie:

1. Jennings, P. A. (2017). *Mindfulness pentru profesori*. București: Herald.
2. Frey, A., & Totton, A. (2015). *Sunt aici acum: exerciții creative de autocunoaștere*. București: Publica.
3. <https://adrianvintu.net/2016/06/27/ce-este-mindfulness/>
4. <https://www.psychologytoday.com/us/basics/mindfulness>
5. www.googleimages

EDUCAȚIA ÎNTR-O SOCIETATE A ÎNVĂȚĂRII

*contabil șef Iordăchescu Brîndușa
C.J.R.A.E. VÂLCEA*

În decursul istoriei moderne, toate țările lumii au pus accentul pe dezvoltarea economică. Lumea contemporană se reîntoarce la adevăratul scop al economicului, OMUL, asigurarea bunăstării și securității lui, atât la nivel individual cât și social. Apare astfel, în planul ideilor, o nouă paradigmă conceptuală, aceea a dezvoltării umane care o însoțește și o motivează pe cea economică. Evident, această nouă paradigmă nu s-a manifestat instantaneu, ci s-a conturat ca un proces lent, dificil și deliberat. Prin urmare, în prezent, se impune un nou mod de dezvoltare sau alternativa la aceasta, care integrează dimensiunea umană dintr-o altă perspectivă - aceea a complexității și diversității. Abordarea nouă, impusă de contextul economic, social și politic al începutului de secol XXI, nu poate ignora educația, acest bun câștigat pentru individ și colectivitate și nu poate eluda viitorul și impactul acestuia sub aspect economic, tehnologic, social, politic, cultural asupra ființei umane.

Din perspectiva temporală, rolul pe care-l poate juca educația în general, educația economică, în particular, în procesul dezvoltării umane este mult mai nuanțat, derivând dintr-un alt grad de implicare și valorificare a capacităților creatoare ale oamenilor, precum și din orientarea manifestată a acestora spre cererea de bunăstare pentru generațiile prezente și viitoare și spre o nouă calitate a vieții, în care să se reflecte cât mai bine și trebuințele, dar și aspirațiile acestora. Trăim într-o lume intim dominată de schimbare, în care bazele teoretice

ale studierii comportamentului economic și social în condiții de echilibru și stabilitate au devenit relativ inconsistente. Se impune astfel o reconsiderare a premiselor teoretico-metodologice de abordare - în științele educației și în știința economică - a comportamentului uman în condiții de dezechilibru, nonliniaritate și discontinuitate, cu accent pe introducerea optimizărilor multicriteriale în procesele decizionale. După cum afirma A. Toffler, "trăim un moment când se dezintegrează întreaga structură a puterii care a menținut lumea asamblată. Ia formă o structură de putere radical diferită, care afectează toate nivelurile societății omenești: aceasta este cunoașterea (informația)".

1. Cunoaștere, care a devenit componenta "number one" a dezvoltării umane, în general, a celei economice, în special. Țările dezvoltate ale lumii ..." evoluează rapid pe coordonatele unor economii postindustriale care sunt percepute și catalogate ca economii ale cunoașterii.

2. Însuși Winston Churchill a anticipat fericit noul mers al societății, considerând că "imperiile viitorului vor fi imperii ale minții"³ (ale cunoașterii și învățării). Procesul trecerii spre economia cunoașterii a fost declanșat în S.U.A. la jumătatea celui de-al șaselea deceniu al secolului XX și a continuat, în mod fericit, în majoritatea țărilor dezvoltate (Japonia, Canada, Germania, Marea Britanie, Franța etc). În aceste țări, date fiind noile condiții ale societății bazate pe cunoaștere și învățare, se pune în discuție în mod curent "problema scopului social și a responsabilităților educației, conturându-se deja o serie de solicitări/cerințe-cheie ale educației":

Bibliografie:

1. Toffler, Alvin - Powershift / Puterea în miscare, Ed. ANTET, Bucuresti, 1995, pag.11
2. Suci, M.C. - Investiția în educație, Ed. Economica, Bucuresti, 2000, Pag.27
3. Tofler, Alvin - op.cit, p.11 Educație și contemporaneitate

EDUCAȚIA ECONOMICĂ

*contabil șef Iordăchescu Ioan
Liceul Sanitar „Antim Ivireanu” Rm. Vâlcea*

Educația economică poate fi interpretată din două perspective pedagogice:

1) ca dimensiune particulară a unor conținuturi generale ale educației (educația tehnologică, educația intelectuală, educația morală);

2) ca problematică a unor științe ale educației dezvoltate intra și interdisciplinar (sociologia educației, economia educației, politica educației, managementul educației).

1) Ca dimensiune particulară a unor conținuturi generale ale educației, educația economică urmărește formarea-dezvoltarea personalității elevilor prin dobândirea unor cunoștințe și capacități economice, în mediul școlar și extrașcolar. Sunt vizate următoarele cunoștințe economice:

a) concepte economice fundamentale, angajate la nivel macro și micro (sistem economic, productivitate, schimb, dezvoltare, piață, venit, politică monetară etc.);

b) concepte operaționale referitoare la economia reală (producție, consum, inflație, dobândă, șomaj, reconversie profesională);

c) informații cu valoare metodologică despre problematica economică actuală (globalizare, creștere economică, resurse bugetare, rolul statului în economie, combaterea șomajului, circulația forței de muncă etc.). Înțelegerea acestora implică formarea și valorificarea unor capacități de:

a) identificare a dificultăților economice;

b) analiză a situațiilor economice în context mai larg (național-internațional, politic, cultural, ecologic);

c) comparare a unor indicatori economici (resurse – rezultate; cost – beneficii; eficiență – ineficiență economică);

d) examinare critică a unor soluții, modele, teorii economice)

Scopul educației economice constă în formarea și dezvoltarea gândirii economice critice exprimată prin:

a) apreciere corectă a situațiilor economice întâlnite la nivel micro și macro;

b) cunoaștere rațională a contextului socioeconomic general, particular și concret (prin operații de analiză-sinteză-evaluare);

c) interogație asupra problemelor economice;

d) verificare și anticipare a unor soluții economice în situații curente;

e) decizie cu implicații economice în situații concrete.

Toate aceste obiective specifice, situate în domeniul educației tehnologice/aplicative, vizează promovarea unui anumit mod economic de gândire, necesar pentru formarea și dezvoltarea generală a elevilor, cu implicații intelectuale și morale implicite și explicite.

Realizarea sa presupune respectarea următoarelor principii:

a) conștientizarea faptului că “nimic nu este gratis”, că “orice lucru are un cost”;

b) susținerea opțiunilor pe baza analizei relației dintre “costuri și beneficii”;

c) considerarea motivației drept “cheia acțiunii eficiente”;

d) valorificarea cadrului normativ ca sursă a motivației pentru o acțiune eficientă;

e) aprecierea comerțului/schimbului de valori ca sursă de câștig social și individual;

f) promovarea unor raporturi optime între costuri și beneficiile suplimentare;

g) analiza prețului unui produs sau serviciu în funcție de raportul dintre cerere și ofertă;

h) raportarea la efectele economice ale unei acțiuni valabile nu numai pe termen scurt, ci și pe termen mediu și lung;

h) recunoașterea valorii unui demers teoretic în raport de “capacitatea sa predictivă” contextul societății postindustriale, educația economică este proiectată în raport de acele obiective pedagogice specifice exprimate prin capacități/competențe superioare de aplicare, analiză, sinteză, evaluare critică (vezi taxonomia lui Bloom), realizabile la nivel de decizie și de argumentare a opțiunii și acțiunii în spiritul principiilor amintite. Aceste obiective specifice reflectă dimensiunea teleologică a unor finalități sociale majore, caracteristice economiei depiață într-o societate informațională, democratică:

a) libertate economică (a forței de muncă, a consumatorului);

b) eficiență economică (prin valorificarea superioară a resurselor);

c) echitate economică (prin respectarea normativității care stimulează competiția și oferta calitativă);

d) securitatea economică (la nivel global și individual);

e) creștere economică (măsurabilă la nivel de bunuri și de servicii și la nivel de PIB – “cu o creștere anuală acceptabilă de 3-4%”).

Obiectivele specifice educației economice sunt realizabile în mod direct și indirect. În mod direct, prin discipline școlare cu conținut particular (cultură civică, economie, sociologie, filozofie, educație tehnologică) și prin activități educative organizate formal (dirigenție, consiliere școlară și profesională) și nonformal (cercuri de specialitate, excursii tematice, dezbateri, programe de televiziune școlară etc.); în mod indirect, prin conținutul altor discipline de cultură generală (matematică, fizică, biologie, chimie, istorie, literatură etc.) care asigură formarea unor calități apropiate de cele tipice unui comportament economic (rigoare, organizare, proiectare și valorificare eficientă a resurselor etc.). Toate activitățile organizate în cadrul procesului de învățământ pot asigura abordarea economică a comportamentului elevilor prin orientarea conținuturilor specifice în direcția formării unor

capacități de:

- a) “maximizare a utilității sau a bunei funcționări” a persoanei, comunității, instituției, etc.;
- b) asumare a competiției pe criterii de eficiență;
- c) distribuție rațională a resurselor interne și externe;
- d) raportare la valori (materiale, spirituale; bunuri, servicii) care asigură acumularea și dezvoltarea.

Ca problematică a unor științe ale educației, educația economică poate fi identificată în cadrul “unor cîmpuri de acțiune pedagogică”, analizate la nivelul fundamentelor domeniului (vezi teoria generală a educației) care stimulează mai multe cercetări de tip intradisciplinar. În zona teoriei generale a educației, “educația pentru consum și economie” este analizată ca “variabilă de dezvoltare”, având drept scop pedagogic general “ameliorarea echilibrului individului cu mediul înconjurător”. Abordarea economică (raportarea la calitatea produselor, cost, buget etc.) este completată cu cea socioculturală (raportarea la tradiție, vârstă, comunitate), cognitivă (raportarea la informații despre bunuri, servicii etc.) și personalistă (raportarea la motivații, sentimente etc.). Conținuturile propuse, realizabile în mediul școlar actual, vizează educația pentru/prin:

- a) publicitate;
- b) actul de cumpărare;
- c) consum ca serviciu liber;
- d) apărarea consumatorului;
- e) gestiunea financiară (folosirea banilor, contului/ cardului bancar, creditului etc.) – zona științelor educației, dezvoltate interdisciplinar, trebuie subliniată contribuția specială a economiei educației. Aceasta tratează, în mod special, diferitele dimensiuni ale fenomenului de cerere și ofertă în domeniul serviciilor educative.

În context economic, educația este analizată din perspectiva mai multor modele:

- a) modelul capitalului uman – concepe educația ca investiție realizată de individ și de societate, cu beneficii pe termen lung;
- b) modelul filtrului – concepe educația ca mijloc care asigură selecția individuală a personalităților cu aptitudini necesare pentru creșterea producției;
- c) modelul cultural – concepe educația ca semn/simbol al reușitei sociale legitimată prin obținerea diplomei care include și un anumit potențial de dezvoltare economică;
- d) modelul pieței muncii – concepe educația ca modalitate de formare generală și specifică/profesională reflectată la nivelul salariilor negociabile într-un cadru concurențial ce presupune dezbateri euristice;
- e) modelul produselor nonvandabile – concepe educația ca serviciu social cu implicații economice profunde, realizate nu numai direct, ci și indirect;
- f) modelul orientării și gestiunii sistemelor de formare – concepe educația ca resursă de dezvoltare durabilă, evaluabilă în termeni economici de cost, examene, implementare, integrare etc.

În aceeași zonă a științelor educației, dezvoltate interdisciplinar, semnalăm și alte contribuții în domeniul abordării problematicii educației economice: sociologia educației; politica educației; managementul educației.

Sociologia educației are resurse pedagogice angajate la nivelul sistemului social global și în contextul proceselor sociale dezvoltate în cadrul sistemelor sociale parțiale. Educația economică implică raportarea la producția tipică societății postindustriale, caracterizată prin:

- a) automatizarea mijloacelor tehnice;
- b) perfecționarea obiectului muncii;
- c) angajarea științei ca factor decisiv în plan tehnologic, managerial, dar și pedagogic (realitatea economică a societății informaționale solicitând o instruire de calitate intensivă și permanentă).

Politica educației are implicații speciale la nivelul educației economice. În general, principiile planificării calitative a resurselor oferă elevilor modele de analiză a activității în funcție de obiectivele propuse, de capacitatea de adaptare la structurile adoptate, de evaluarea continuă a rezultatelor obținute, de intensificarea investigațiilor care permit “transformarea internă a sistemului”.

Managementul educației are implicații în domeniul educației economice prin paradigma propusă la nivelul conducerii globale, optime și strategice a sistemului și procesului de învățământ. În special, abordarea optimă a conducerii stimulează valorificarea la maximum a resurselor pedagogice, analizate în termeni de eficacitate și de eficiență economică. Conducerea strategică are consecințe economice directe prin angajarea inovatoare a actorilor educației, în vederea perfecționării proceselor formative. Implicațiile în planul autoeducației sunt evidente la orice nivel de referință în cadrul sistemelor de învățământ.

PREVENIREA ȘI REZOLVAREA CONFLICTELOR

*Prof. Mărgarita Elena Antoanela,
Liceul Tehnologic „Ferdinand I”, Rm. Vâlcea*

Relația extrem de strânsă dintre situațiile conflictuale și posibilitatea apariției comportamentelor violente reprezintă un fapt cunoscut. Mulți autori vorbesc, pe bună dreptate, chiar despre survenirea unui raport de cauzalitate între cele două aspecte sus menționate. În acest context, una dintre căile prin care putem evita ajungerea la escaladarea tensiunii și la manifestarea violentă este să încercăm, prin proceduri specifice, să prevenim apariția conflictelor și să rezolvăm – dacă acest lucru ne stă în putință – conflictele deja produse, existente.

Două dintre definițiile clasice ale conflictelor surprind fidel caracteristicile acestor stări:

„ciocnire și luptă între motive, tendințe, interese, atitudini opuse și de forțe relativ egale și greu de conciliat sau ireconciliabile” (Popescu-Neveanu), respectiv „o luptă între valori și revendicări de statusuri, putere și resurse în care scopurile oponentilor sunt de a neutraliza, leza sau elimina rivalii”. (Stoica-Constantin).

Majoritatea conflictelor dintre elevi se înscriu în sfera celor sociale, atât în forma interpersonală în sens strict (între doi indivizi), cât și în forma intragrupală (în cadrul clasei de elevi). Motivele care stau la baza acestor conflicte acoperă o arie foarte largă: întâlnim obișnuitele confruntări cauzate de diferențe și incompatibilități, dar și tensiuni conflictuale rezultate din încercarea de îndeplinire a unui scop sau de satisfacere a unei nevoi, regăsim problematica specifică a manifestării eului și a stimei de sine (Zlate, 2008), regăsim de asemenea comportamente neadecvate, nerespectări ale normelor sociale și, nu în ultimul rând, forme ale agresivității. Potențialul conflictual și, implicit, potențialul de violență, pot fi diminuate prin intermediul comunicării. Intervenția cadrului didactic se poate dovedi hotărâtoare în multe cazuri. Pe de o parte, este vorba despre o intervenție punctuală care are drept țel prevenirea sau rezolvarea propriu-zisă; pe de altă parte, avem în vedere o intervenție de lungă durată, cu un scop formativ-educativ.

Valorificarea structurilor procesului de comunicare are ca punct de plecare încercarea de evitare a numeroaselor blocaje care pot sabota bunele intenții (*distorsiunea mesajelor, exprimările ermetice, calitatea slabă a actului ascultării, stereotipurile, lipsa atenției, tendința spre monolog, schimbarea subiectului, lipsa de respect sau de simpatie pentru interlocutor* etc.). Dacă această primă etapă a fost împlinită cu succes, putem aborda

strategiile prevenției.

Prevenția are drept fundamente două norme centrale, anume *coexistența pașnică și întrajutorarea* indivizilor (Stoica-Constantin), și poate lua fie forma directă a prevenirii apariției conflictelor, fie cea derivată a prevenirii escaladării conflictelor aflate în desfășurare. Dintre strategiile de prevenire, de o atenție deosebită s-au bucurat *ascultarea activă, exprimarea asertivă, încurajarea stimei de sine, autoconsolidarea puterii*. Ascultarea activă, pentru a lua în discuție un singur exemplu, poate fi utilizată în scopul informării părților care ar putea fi antrenate într-un conflict, în scopul oferirii de suport emoțional elevilor, în scopul reducerii agresivității verbale și în scopul liniștirii, știut fiind faptul că autodezvăluirea are adeseori un rol terapeutic. Astfel, menținerea dialogului, a secvenței de comunicare în general, își probează încă o dată importanța.

În funcție de specific, de context și de intențiile și comportamentele participanților, rezolvarea conflictelor poate fi favorabilă uneia dintre părți („câștig-pierdere”), nici uneia („pierdere-pierdere”) sau ambelor părți („câștig-câștig”). Atunci când este posibil (atât din punct de vedere interacțional, cât și moral), este recomandabil să se încurajeze rezolvările de tip „câștig- câștig”, deoarece această metodă constituie „o atitudine de fairplay în relațiile umane, un principiu etic, dar și un instrument de permanentizare a păcii obținute și împiedicare a reactivării conflictului” (Stoica-Constantin). *Metoda „câștig-câștig”* presupune parcurgerea următoarelor faze:

- a) formularea problemei;
- b) identificarea părților implicate;
- c) cunoașterea nevoilor reale ale participanților;
- d) găsirea punctelor de întâlnire a nevoilor;
- e) generarea de soluții posibile;
- f) cooperarea – „din adversari în parteneri”.

Această ultimă precizare face tranziția către a doua mare strategie pe care o avem la îndemână, anume *negocierea*. Considerăm oportună – în special dacă avem în vedere relevanța proceselor de negociere într-o societate democratică – introducerea în procesul educativ a unor noțiuni primare precum *obiectul, contextul, miza sau puterea de negociere*. Acest fapt ar putea asigura nu doar o superioară gestionare a conflictelor, ci și o inserție socială mai bună a elevilor.

Bibliografie:

1. Popescu - Neveanu, Paul - *Dicționar de psihologie*, Editura Albatros, București, 1978
2. Stoica – Constantin, Ana - *Conflictul interpersonal*, Editura Polirom, Iași, 2004

ROLUL ACTIVITĂȚII DIFERENȚIATE ÎN PROCESUL DE PREDARE

Prof. Olariu Mariana Mirela
Liceul Tehnologic de Turism Călimănești

Învățământul modern se caracterizează prin adoptarea de noi tehnologii, metode și abordări care se concentrează pe dezvoltarea abilităților și competențelor necesare pentru a face față provocărilor actuale și viitoare.

Unele dintre caracteristicile-cheie ale învățământului modern includ:

- Personalizarea învățării. Învățământul modern este centrat pe elev și își propune să îl ajute pe acesta să-și dezvolte propriile abilități și interese prin utilizarea unor metode diferite de predare, evaluare și feedback.

- Utilizarea tehnologiei. Tehnologia joacă un rol important în învățământul modern, oferind oportunități de a transforma modul în care elevii învață și cum interacționează cu informațiile.

- Învățarea pe tot parcursul vieții. Învățarea continuă este o componentă importantă a învățământului modern, care încurajează elevii să își dezvolte abilitățile și cunoștințele pe parcursul întregii vieți.

- Focus pe abilități și competențe. Învățământul modern se concentrează pe dezvoltarea competențelor și abilităților relevante pentru piața muncii și pentru a face față problemelor globale.

- Colaborare și lucrul în echipă. Învățământul modern încurajează colaborarea și lucrul în echipă între elevi, astfel încât aceștia să poată învăța unii de la alții, să își împărtășească ideile și să își dezvolte abilitățile sociale.

În general, învățământul modern se concentrează pe crearea unui mediu educațional care să încurajeze învățarea continuă și dezvoltarea abilităților și competențelor necesare pentru a face față provocărilor actuale și viitoare.

Având în vedere că elevul este în centrul activităților de predare-învățare, se impune să amintim de teoria inteligențelor multiple care a fost dezvoltată de psihologul american Howard Gardner în anii '80. Această teorie afirmă că există nu una, ci mai multe forme de inteligență, care pot fi prezente într-un grad diferit la fiecare persoană. Conform teoriei inteligențelor multiple, există opt forme de inteligență:

- Inteligența verbal-lingvistică - capacitatea de a utiliza cuvintele în mod eficient pentru a comunica idei sau a înțelege limbajul scris și vorbit.

- Inteligența logic-matematică - capacitatea de a gândi logic și de a rezolva probleme matematice și științifice.

- Inteligența spațială - capacitatea de a percepe și de a manipula obiecte spațiale, precum și de a gândi în termeni de imagini vizuale și spațiale.

- Inteligența corporal-kinestezică - capacitatea de a coordona mișcările corpului și de a controla gesturile și mișcările fine.

- Inteligența muzicală - capacitatea de a percepe și de a produce sunete și armonii muzicale.

- Inteligența interpersonală - capacitatea de a percepe și de a înțelege emoțiile, atitudinile și comportamentele altor persoane.

- Inteligența intrapersonală - capacitatea de a înțelege și de a gestiona propriile emoții, sentimente și gânduri.

- Inteligența naturalistă - capacitatea de a observa și de a înțelege lumea naturală.

Această teorie sugerează că oamenii pot fi inteligenți în diferite moduri, iar educația ar trebui să ofere oportunități pentru dezvoltarea tuturor formelor de inteligență, nu numai a celor tradiționale, cum ar fi inteligența verbal-lingvistică și logico-matematică. Teoria inteligențelor multiple oferă o varietate de activități, de modalități de abordare a universului unui copil, în scopul unei dezvoltări armonioase, potrivite cu particularitățile fiecăruia.

Prin aplicarea acestei teorii, profesorul trebuie, mai întâi, să descopere acele calități, expresii ale inteligențelor multiple, specifice fiecărui elev, printr-o activitate desfășurată constant, pornind de la observații exacte, pe baza unor exerciții și teme de identificare a manifestărilor acestora. Chiar dacă, spre exemplu, profilul disciplinei „Limba și literatura română” pare să pună accent, în special, pe inteligența lingvistică/verbală și pe cea interpersonală/socială, celelalte tipuri de inteligență pot contribui la cultivarea abilităților înnăscute sau dobândite de aceștia, atrăgându-i spre înțelegerea profundă a mesajului lecției,

prin mijloacele pe care le au la îndemână, conținuturile devenind mai interesante pentru ei, fiindcă își pot folosi creativitatea, gândirea critică, logică.

Importantă este perspectiva din care este privit elevul și atenția acordată acestor activități de interes, proprii fiecărui tip de inteligență. Manifestate în atitudini, comportamente, aptitudini și deprinderi ale fiecăruia în parte, inteligențele multiple sunt cultivate științific, aplicativ, pregătind elevul pentru viață, carieră. Avantajul acestor metode și tehnici este de a acorda fiecărui elev șansa de a acționa în conformitate cu propriile înclinații, alegând singur, dar controlat, modalitatea cea mai potrivită, pentru a îndeplini anumite sarcini. El învață, treptat, respectul de sine și față de ceilalți, căpătând instrumente de lucru și deprinderea de a le folosi, încât să-și descopere și să-și cultive acele trăsături, calități, care îi potentează posibilitatea performanței, în domenii pentru care este înzestrat.

Din punct de vedere pedagogic, diferențierea învățării se realizează la trei niveluri: conținut, proces de instruire, produs. Cum diferențiem conținutul atunci când predăm? Organizarea diferențiată sau personalizată a conținuturilor “vizează adaptarea procesului instructiv-educativ la posibilitățile aptitudinale, la nivelul intereselor cognitive, la ritmul și stilul de învățare al elevului” (Carmen, Crețu, 1998). Strategiile didactice pot fi diferențiate și personalizate pentru că, în esență, toate componentele lor structurale pot avea valențe în dezvoltarea elementelor de specificitate ale personalității elevilor. Diferențierea învățării reprezintă un proces educațional care implică personalizarea activităților și a instruirii pentru a satisface nevoile și interesele individuale ale elevilor. Acest proces se poate realiza în mai multe moduri, cum ar fi:

- Variația modului de predare. Profesorul poate utiliza diferite metode de predare, cum ar fi lectură, discuții, prezentări, jocuri de rol sau alte activități care să se potrivească cel mai bine cu stilul de învățare al fiecărui elev.
- Adăugarea de resurse suplimentare. Elevii beneficiază de resurse suplimentare, cum ar fi materiale didactice, lecturi suplimentare, videoclipuri sau alte resurse on-line care să-i ajute să înțeleagă subiectul.
- Colaborarea între elevi. Elevii pot fi împărțiți în grupuri și să lucreze împreună pentru a-și împărtăși ideile și cunoștințele, pentru a se sprijini reciproc în învățare și pentru a se dezvolta social.
- Evaluare individualizată. Profesorul poate să adapteze evaluarea pentru a se potrivi cu stilurile de învățare și interesele individuale ale elevilor.
- Planificarea lecțiilor diferite. Profesorul poate să planifice lecții diferite pentru grupurile de elevi cu nevoi de învățare diferite.

Aceste metode și tehnici de diferențiere a învățării permit profesorilor să îi ajute pe elevi să învețe mai bine și să își dezvolte abilitățile, interesul și încrederea în propriile capacități.

O modalitate de instruire diferențiată o constituie utilizarea unor metode moderne variate și corelarea lor cu caracteristicile individuale ale elevilor: conversația euristică, demonstrația, problematizarea, studiul de caz, proiectul, lucrări practice, experimentul, lucrul pe grupe, tehnica utilizării fișelor de muncă independentă (fișe de dezvoltare, de recuperare, de exersare, de creație), utilizarea fișelor individuale de progres sau a diagramelor de progres la nivelul clasei etc.

Abordarea diferențiată a învățării oferă o serie de avantaje, în sensul că: facilitează stimularea creativității și originalității elevilor; valorifică experiența anterioară a elevului; respectă stilurile proprii de învățare; stimulează spiritul de echipă; fiecărui elev i se acordă încredere în forțele proprii; este centrată pe activitatea elevului; evită solicitarea sau suprasolicitarea elevilor, în funcție de potențialul psihic real; diferențele dintre elevi sunt studiate ca o bază pentru proiectare; implicarea elevilor în stabilirea țăintelor individuale de învățare; abordează diferențele individuale de învățare la copii; susține dezvoltarea inteligențelor multiple; facilitează învățarea într-un mod integrat, pluridisciplinar, astfel încât

fiecare elev este valorizat în funcție de rezultatele obținute; oferă posibilitatea echilibrării raportului între competiție și cooperare.

În acest mod, profesorului îi permite adaptarea curriculară, accesibilizarea conținutului, diferențierea procesului înseamnă diversificarea metodelor și tehnicilor de instruire care să faciliteze oportunități de explorare, rezolvarea unor probleme din perspective multiple. Acesta trebuie să facă transferul de la complexitatea informației la simplitatea abordării ei, selectând materialul de lucru în funcție de elev, ceea ce presupune creativitate, pricepere în mânăuirea unor conținuturi și resurse noi, se bazează pe individualizarea procesului didactic și utilizează metode didactice bazate pe lucrul în echipă, este un răspuns al profesorului la nevoile celor care învață, facilitează folosirea de materiale multisenzoriale și anume materiale variate și stimulative în învățare. Profesorii pot diferenția conținutul, sarcinile, în funcție de interesele elevilor, de disponibilitățile lor și profilul de învățare. Diferențierea procesului de instruire înseamnă diversificarea metodelor și tehnicilor, astfel încât să se ofere elevilor o bogăție de oportunități de exploatare a conceptelor și conduce la crearea unor activități didactice în care elevul să aibă rolul central.

În ceea ce privește relația dintre elev și profesor, în condițiile predării diferențiate, tipurile de interacțiuni se diversifică, în funcție de nevoile, interesele și de profilul de inteligență al elevului, se bazează pe comunicare, pe includerea fiecărui elev în procesul de învățare.

Bibliografie:

1. Gardner, H. (2006). Inteligențe multiple: noi orizonturi în teoria și practica educației. Editura Sigma.
2. Mandric, C. (2015). Inteligențe multiple și dezvoltare personală. Editura Polirom.
3. Mandric, C. (2017). Inteligențe multiple: teorie și practică. Editura Polirom.
4. Morariu, C. (2018). Cum să-ți înțelegi copilul: Inteligențe multiple. Editura Humanitas Educațional.

BIBLIOTECARI CELEBRI

*Biblioteca PURANU GEORGETA
CASA CORPULUI DIDACTIC VÂLCEA*

Pe 23 aprilie bibliotecarii își serbează ziua profesională, și, cum suntem în preajma acestui eveniment, se cuvine să aducem atenției cititorilor personalități celebre care de-a-lungul timpului au exercitat și meseria de bibliotecar.

Profesia de bibliotecar are tradiții grandioase în istorie. Mulți bibliotecari celebri și-au adus contribuția la dezvoltarea filosofiei, științei și literaturii. Mulți demnitari, oameni de știință, teologi, scriitori, într-un fel sau altul, s-au implicat în activitatea bibliotecii și au contribuit la dezvoltarea biblioteconomiei ca știință.

Din cele mai vechi timpuri cei mai înțelepți șefi de stat se considerau bibliotecarii, care personal controlau dezvoltarea bibliotecilor regale, cei mai reprezentanți fiind Assurbanibal (rege asirian), Iaroslav cel Înțelept (marele cneaz al Kievului).

Benjamin Franklin, una dintre cele mai cunoscute personalități din istoria Statelor Unite - diplomat, om de știință, inventator, filosof, profesor și om politic – a organizat prima bibliotecă publică din SUA.

Matematicienii care au lucrat în biblioteci s-au axat pe sistematizarea documentelor: Ptolomeu – adnotarea și catalogarea, Gottfried Leibniz – catalogul alfabetic, Lobacevschi – catalogarea, regulile de bibliotecă, Melvil Dewey – clasificarea zecimală.

Mari personalități ale culturii române au fost bibliotecari, primul fiind B. P. Hasdeu. Această meserie a mai fost practică de M. Eminescu, L. Blaga, C. Noica, Ș. Iosif, G. Călinescu, T. Vianu, G. Bacovia, I. Bianu., N. Manolescu, I. Bradu.

Cel mai inspirat de profesie a fost **Mihai Eminescu**, care a alcătuit și jurământul bibliotecarului și a îndeplinit de patru ori atribuțiile de **bibliotecar**. „Sunt fericit că mi-am ales un loc potrivit cu firea mea singuratică și dornică de cercetare”, afirma dânsul.

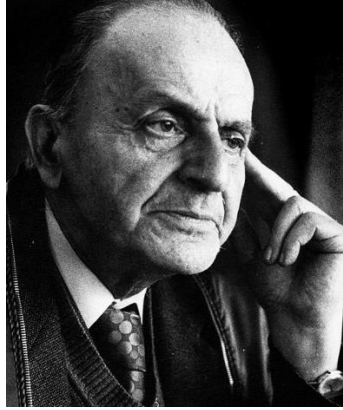
”Și ca bibliotecar, și ca revizor școlar, Eminescu a fost pildă de activitate inteligentă și superior îndrumată. Lucrările lui, în ambele funcțiuni, mărturisesc despre felul luminos și personal cum înțelegea să-și facă datoria”. (Gala Galaction – Viața lui Eminescu, 1924).

Alexandru Philippide a urmat liceul la Bârlad, apoi s-a înscris la Facultatea de Litere și Filozofie a Universității Mihăilene din Iași. În perioada studenției a lucrat ca **bibliotecar** la Biblioteca Centrală Universitară din Iași, cea mai veche bibliotecă universitară și una dintre cele mai importante biblioteci din România.

Lucian Blaga, cu o prolifică activitate creativă – poet, filozof, eseist, jurnalist, dramaturg, traducător, profesor universitar – a fost îndepărtat pe motive politice de la catedra de filozofia culturii a Universității din Cluj și a lucrat ca bibliograf la filiala din Cluj a Academiei Române, la Institutul de Istorie și filosofie ca cercetător, apoi ca **bibliotecar șef și director adjunct** al filialei clujene a Bibliotecii Academiei Române.

Constantin Noica a fost unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai culturii și filozofiei românești, el făcând parte din generația de elită a României alături de Mircea Eliade, Emil Cioran, Eugen Ionescu, Mircea Vulcănescu, Nicolae Steinhardt și mulți alții. După terminarea Facultății de Filozofie și Litere din București, a urmat stagiul militar la Batalionul Vânătorii de Munte din Sinaia. S-a căsătorit cu o englezoaică și s-a stabilit în Sinaia, unde a lucrat ca **bibliotecar** și traducător al romanelor polițiste ale lui Edgar Wallace pentru Editura Herz.

Bartolomeu Valeriu Anania, mare cărturar și mitropolit, a fost și el cândva bibliotecar. Mare iubitor de cărți și scriitor iscusit, Bartolomeu Anania a lucrat o vreme ca **bibliotecar** la Biblioteca Palatului Patriarhal, iar la vârsta de 31 ani, Patriarhul Iustinian Marina l-a numit director al acestei fabuloase biblioteci de patrimoniu cu documente românești și străine, cu o fototecă istorică și câteva mii de exemplare de carte veche și rară în limbile română, slavonă, greacă și latină.

Bibliografie:

https://ro.wikipedia.org/wiki/Benjamin_Franklin

<https://unghiul.com/celebrii-barbati-bibliotecari/>

<https://eu.zonerama.com/Biblioteciineditedin/Photo/6174221/224090451>

FAMILIA ȘI ȘCOALA – PARTENERI ÎN EDUCAȚIA COPILULUI

*Profesor Șerbana Cristina
Profesor Luca Florina
Liceul Tehnologic Brătianu, Drăgășani*

Rolul familiei este important în dezvoltarea copilului din punct de vedere fizic, intelectual, moral și estetic. Școala, alături de familie, influențează, prin condițiile concrete în care se desfășoară procesul de învățământ, personalitatea copilului. Părinții, copiii și comunitățile se influențează puternic unii pe alții. Mediul în care trăiesc părinții poate sprijini sau devia viețile lor, poate determina multe dintre valorile lor. De asemenea, părinții pot influența comunitatea și pot contribui la dezvoltarea valorilor comunității. Activitatea educativă ce se realizează în școală nu poate fi separată, izolată de alte influențe educative ce se exercită asupra copilului. Educația este cea care desăvârșește ființa umană, educația pe care copilul o primește în familie, în școală și de la comunitate. Implicarea părinților joacă un rol important în cadrul intervenției școlare. Acțiunile care implică părinții produc o schimbare în ambientul familiei și cresc aspirațiile, atât ale părinților pentru copiii lor, cât și ale copiilor înșiși.

Un parteneriat familie – școală este relația cea mai profitabilă pentru toți cei ce participă la acest demers. Parteneriatul va fi eficient dacă fiecare parte va reține că același subiect este copilul nostru și școlarul nostru. Cadrele didactice află cum este fiecare copil, în ce mod ajunge mai repede la succes, ce îl interesează și-l pasionează, iar părinții vor cunoaște în ce momente să-l susțină pe școlar, în ce fel să-l motiveze și să-l ajute. Școala este instituția socială în care se realizează educația organizată a tinerei generații. Ea este factorul decisiv și pentru formarea unui om apt să contribuie la dezvoltarea societății, să ia parte activă la viață, să fie pregătit pentru muncă. Procesul de învățământ este cel care conferă școlii rolul decisiv în formarea omului. Menirea școlii nu este numai de a înzestra elevii cu un bagaj de cunoștințe cât mai mare, ci și de a stimula calitatea de om.

Colaborarea dintre școală și familie presupune o comunicare efectivă și eficientă, o unitate de cerințe și o unitate de acțiune când este vorba de interesul copilului. Implicarea părinților în rezolvarea problemelor școlare și în sprijinirea procesului instructiv-educativ are o serie de motivații, dintre care enumerăm: părinții își cunosc copiii și doresc să îi descopere ca elevi, părinții au nevoie de informații referitoare la îndeplinirea rolului de elev de către copilul lor. Forme de colaborare a părinților cu școala:

- prezența la ședințe și lectorate;
- asistarea elevilor în efectuarea temelor;
- participarea la activități cultural- artistice și sportive;
- organizarea unor expoziții, serbări, excursii etc.

O comunicare optimă învățător/ diriginte/ familie are rolul de a acționa în mod pozitiv asupra copilului și de a stopa comportamentele negative. De multe ori apar dificultăți de comunicare și de dezvoltare a relației școală-familie. De aceea trebuie cunoscuți factorii care favorizează dar și blochează o comunicare eficientă. Lipsa de comunicare din partea uneia dintre ele afectează evoluția elevului, rezultatele școlare și natura comportamentului.

Factori care favorizează comunicarea: transmiterea informațiilor de către învățător/ diriginte într-o formă accesibilă părinților, evitarea analizării critice sau blamării părintelui, mediul ambiant de discuție să fie plăcut, capacitatea învățătorului de a mobiliza părinții să comunice și să le asculte problemele, evitarea subiectelor care privesc elevii problemă, se fac discuții individuale cu aceștia etc.

Fiecare instituție, atât cea a familiei, cât și a școlii, are roluri bine definite, iar împreună se completează și potențează, nu se anulează, nici nu se înlocuiesc una pe alta. Implicarea părinților înseamnă prezența activă în demersul învățării prin asigurarea de materiale necesare, suport logistic, explicații, încurajări, medierea conflictelor, blândețe, înțelegere, disponibilitate. Să comunici constant cu educatoarea, învățătoarea, dirigintele, directorul, profesorul consilier, pentru a vedea unde este necesară susținerea și ce poate fi îmbunătățit, reprezintă un bun început în înțelegerea provocărilor fizice, emoționale sau sociale pe care elevul le poate traversa, la un moment dat, pe parcursul formării academice.

Bibliografie:

<https://edict.ro/familia-si-scoala-parteneri-in-educatia-copilului/>

<https://ziarulumina.ro/societate/psihologie/rolul-familiei-si-scolii-in-educatia-copiilor-165577.html>

ALFABETUL EMOȚIONAL, ÎN CĂUTAREA SENTIMENTELOR...

Profesor consilier școlar Roxana – Ionela Stan Predici

CJRAE Vâlcea – Colegiul Economic

Profesor Adela Otilia Păunescu

Liceul Teoretic Virgil Ierunca Lădești

1. TITLUL PROGRAMULUI: Alfabetul emoțional, în căutarea sentimentelor...

2. PERIOADA PROGRAMULUI: An școlar: 2022-2023

3. INSTITUȚIA COORDONATOARE:

4. PARTENER:

5. ECHEPA DE IMPLEMENTARE A PROGRAMULUI:

➤

6. GRUPUL ȚINTĂ:

- Profesori ai

7. SCOPUL PROGRAMULUI:

Scopul proiectului educațional „Alfabetul emoțional, în căutarea sentimentelor...” este de a încuraja cadrele didactice în realizarea unor activități de dezvoltare socio-emoțională personală, dar și de implicare ulterioară a elevilor și părinților.

8. OBIECTIVELE PROGRAMULUI:

1. Utilizarea în mod corect și conștient a termenilor precum: emoții sănătoase/nesănătoase, constructive/distruitive, control al emoțiilor, echilibru, etc.
2. Acceptarea diversității;
3. Dezvoltarea autocontrolului emoțional;
4. Dezvoltarea comportamentului de cooperare, exersarea empatiei, toleranței ;
5. Dezvoltarea abilităților de interacțiune cu adulții/copii de vârstă apropiată;
6. Dezvoltarea încrederii în sine;
7. Implicarea activă în procesul de dezvoltare socio-emoțională a școlarii;
8. Dobândirea unor metode de control emoțional al copiilor;
9. Identificarea unor soluții rezonabile pentru conflictele cotidiene ale copiilor;
10. Promovarea sănătății emoționale și a stării de bine a profesorului, prin identificarea, exprimarea și controlul emoțiilor;
11. Dezvoltarea personală a profesorului, prin autocunoașterea și construirea unei imagini pozitive despre sine;
12. Prevenirea comportamentelor disfuncționale ale elevilor.

9. ARGUMENTUL PROGRAMULUI:

Sănătatea, privită ca un ideal, dar și ca o cerință fundamentală a vieții, este o problemă ce preocupă pe fiecare individ, dar și societatea în ansamblu. Hipocrat, părintele medicinei europene, o denumea ca pe „o stare de echilibru între corp, minte și mediu“. Punctul de vedere modern este acela că, sănătatea are câteva dimensiuni – emoțională, intelectuală, fizică, socială și spirituală, fiecare dintre acestea contribuind la condiția de bună stare a unei persoane. Pentru menținerea unei sănătăți bune, o persoană trebuie să-și examineze fiecare din aceste dimensiuni și să se orienteze, în sensul în care i se permite, nu doar să trăiască o perioadă lungă de timp, ci, de asemenea, să se bucure de viață pe de-a-ntregul. Ce este sănătatea emoțională? Emoțiile te însoțesc peste tot: la școală, în familie, în grupul de prieteni sau în timp ce privești un film. Emoția este dificil de definit. Emoțiile sunt ca focul, întrucât pot fi extrem de folositoare, dar și extrem de periculoase. Emoțiile controlate se transformă într-un instrument folositor în toate domeniile vieții: familie, carieră, relații, dezvoltare. A controla o emoție nu înseamnă a o ascunde sub preș, ci a o echilibra în funcție de situația în care a apărut și de personalitatea ta în așa fel încât să nu aibă repercursiuni negative asupra ta sau a persoanelor din jurul tău. Luată pe ansamblu, calitatea sănătății unei persoane exprimă emoțiile unei persoane, sentimentele acesteia atât față de sine, cât și față de alte persoane. Sănătatea emoțională include înțelegerea emoțiilor și cunoașterea modului de soluționare a problemelor cotidiene, a stresului, dar și capacitatea de a studia, de a lucra sau de a îndeplini activități eficiente și cu bună dispoziție. Emoțiile ne fac viața mai colorată. În acest sens, emoțiile scurte ne afectează superficial, pe când emoțiile lungi, compun starea noastră de spirit. Pentru a ne bucura de sănătatea emoțională este necesar să începem cu primul pas: trebuie să învățăm să ne recunoaștem și să ne numim emoțiile.

10.RESURSE:

UMANE: profesori, consilierul școlar, medicul școlar, invitați de la

MATERIALE: Chestionare, prezentări ppt, fișe de lucru, videoproiector, flip-chart, laptop, adeverințe

DE TIMP: anul școlar 2022 – 2023

DE SPAȚIU: cabinetul școlar de asistență psihopedagogică, sala de festivități, on-line

11. CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR

TERMEN	ACTIVITATEA	CINE RĂSPUNDE	LOC DE DESFĂȘURARE	GRUP ȚINTĂ
Sept. 2022	”La drum cu programul” - Întocmirea, documentarea și prezentarea programului educațional	Echipa de implementare a programului	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 2	Abandon	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 3	Anxietate	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 4	Bucurie	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 5	Bunăătate	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 6	Calm	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 7	Confuzie	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 8	Control	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 9	Curaj	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 10	Depresie	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 11	Durere	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 12	Fericire	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 13	Frică	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 14	Frustrare	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 15	Gelozie	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori

Săpt. 16	Iubire	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 17	Implinire	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 18	Incredere	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 19	Let it go – a trece peste	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 20	Liniste	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 21	Luciditate	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 22	Mânie	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 23	Nedreptate	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 24	Obsesie	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 25	Pesimism	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 26	Piedici	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 27	Plăcere	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 28	Regret	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 29	Respect	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 30	Rușine	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 31	Speranță	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 32	Suferință	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 33	Supunere	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 34	Tristețe	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
Săpt. 35	Trădare	Consilier școlar	C.S.A.P./ on-line	Profesori
La cerere	<i>Consiliere psihopedagogică individuală</i>	Consilier școlar	C.s.a.p./sala de clasă/on-line	Profesori
Martie 2023	<i>Sănătatea emoțională – o necesitate permanentă</i>	Consilier școlar Profesori, invitați	Sala festivități/on-line	Profesori
Iulie 2023	Întocmirea raportului de evaluare finală a programului	Echipe de implementare a proiectului	C.S.A.P./on-line	

REZULTATE AȘTEPTATE/ANTICIPATE:

- Realizarea și prezentarea unui ppt privind diseminarea programului
- Realizarea a 34 de activități de consiliere psihopedagogică sub formă de prezentări ppt;
- Minim 3 activități de consiliere psihopedagogică individuală la cerere;
- Prezentarea unui raport cu rezultatele activităților programului.

11. EVALUARE

- Procese verbale;
- Aprecieri în cadrul consiliilor profesoriale
- Adevăruri de participare

12. MEDIATIZARE

Realizarea de ppt-uri de informare a programului educațional pe grupul profesorilor
Postarea materialelor de promovare a programului pe site-ul școlii.

13. DISEMINARE

- identificarea altor inițiative care aderă la obiectivele și metodologia programului – se va realiza pe măsura derulării activităților;
- multiplicarea bunelor practici privind colaborarea școală – familie - elevi

14. SUSTENABILITATE

Programul educațional va fi reelaborat și înmănat spre reaprobare către CJRAE Vâlcea și și în anul școlar următor. Prin diseminarea programului vom atrage noi parteneri din cadrul școlilor și liceelor din județ. Vom atrage un număr cât mai mare de

elevi și cadre didactice în cadrul activităților programului. Se vor reînnoi parteneriatele care s-au dovedit funcționale/active/viabile.

Bibliografie:

1. Baban, A. *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*, Editura Aramis Print, București, 2004
2. Băran-Pescaru, A., *Parteneriat în educație: familie-școală-comunitate*, Editura Aramis Print, București, 2004
3. Eveline Bouillon, *Carnetul meu de coaching 100% EMOȚII*, Editura DPH, 2021

EDUCAȚIA ȘI NOILE CERINȚE

*Prof. Stelea Constanța Elena
Seminarul Teologic Ortodox „Sf.Nicolae” Rm.Vâlcea*

“Educația este pașaportul nostru pentru viitor, căci ziua de mâine aparține celor care se pregătesc pentru ea de astăzi.” Așa sună un citat celebru dat de un activit afro – american foarte influent, care a dezbătut cu tărie drepturile oamenilor și în special cele ale afro - americanilor. Chiar dacă această afirmație a fost spusă în contextual anilor '40 –'50, ea se poate lesne plia și în cadrul societății actuale datorită numeroaselor dispute și dezbateri care se dau pentru a rezolva problema conflictuală a educației din zilele noastre.

Pe fondul numeroaselor schimbări care influențează numeroase domenii ale societății contemporane, putem spune că problema educației este abordată în strânsă legătură cu problematica lumii în care trăim, lume care este determinată de progrese în special în domeniul tehnologiei și tehnicii. Mai este necesară educația? În ce măsură educația reușește azi să mai educe? Iată câteva din preocupările de azi care încearcă să găsească rolul real a educației în societate.

Datorită acestor schimbări vizibile, educația și, implicit, școala, trebuie să pregătească elevii pentru provocările ce urmează să îi asalteze. Există numeroase activități profesionale și căi ce deschid posibilitatea succesului, așa că rolul educației nu mai este același pentru fiecare oportunitate în parte. Așadar învățământul trebuie să fie reactualizat pentru toate domeniile în parte, în așa fel încât să răspundă nevoilor societății, dar să și ajute tânăra generație să își formeze competențe care pot să le garanteze angajarea într-un anumit domeniu. Din această perspectivă, unii cercetători vorbesc despre o soluție mediatore între societate și educație, și anume aceea de a schimba cursul educației și modul tradițional de abordare a acesteia. În acest sens, s-au remarcat deja tendințe care fie implică părinții direct în educație, făcându-i și pe ei beneficiari, fie suplimentează oferta educațională a unor școli cu diverse cursuri sau calificări, astfel încât să ajute atât tinerii cât și societatea.

Educația trebuie să fie în primul rând disciplina formării și înălțării spirituale a omului. Pedagogia contemporană a dat o mai mare atenție copilului ca existență de sine stătătoare, cu o natură și un caracter propriu. Cercetările noi au dotat copilul cu toate atributele umanității noastre, fapt care a determinat o schimbare fundamentală în teoria și practica pedagogică.

Când gândim conceptul de om, gândim în mod necesar și pe acela de copil (copilărie). Înșușirile caracteristice și dominante ale copilului, deși atât de specifice, apar ca ale unui om; el își joacă rolul și trece de etapa primă a vieții ca o faptură normală, dar cu secretele ei ce trebuiesc atent cercetate. Copilăria este o excepțională calitate și binefacere a umanității noastre. Giovanni Gentile afirmă că „perioada formativă“ durează toată viața și că ea face frumusețea și bucuria celor ce se simt mereu copii.

În interiorul acestei idei care eliberează copilul și-l redă sieși, ca o primă caracteristică a naturii sale și de mare folos pedagogiei, se poate constata o sete continuă de a face ceva, de a fi activ pe cont propriu, de a crea în sensul spiritului său. Abia pe acest drum deschis se poate rezolva corect și productiv problema libertății copilului în actul învățării și educației. Școala

nouă a făcut un mare salt demn de a fi luat în considerație. Condiție de dezvoltare a naturii umane, libertatea nu există în stare pură și nelimitată; acesta este un atribut divin. Omul poate fi liber numai supus unei discipline în funcție de un ideal spiritual și moral, fapt care în cazul copilului este de o mare subtilitate. Cum anume se execută lucrurile și prin ce mijloace scopul poate fi atins, aceasta stă la dispoziția măiestriei de care dispune educatorul.

Școlii, ca principal agent educativ, îi revine rolul de a înarma tinerii cu simț critic, cu capacitatea de a înțelege și răspunde adecvat diverselor provocări din partea societății, de a deveni tot mai mult agenți ai propriei formări, care să-și organizeze, să-și structureze singuri cunoașterea, să descopere singuri, având formată judecata și responsabilitatea viitoare. Putem considera că școala este o procedură de excludere din exterior, o formă rafinată de instituționalizare și de manipulare în masă. Un anumit context cultural și social îi determină școlii valoarea în condiții istorice; la limită, școala este oglindă a mentalităților epocale și societale, iar elevii sunt reprezentări ale unor ideologii directe în istoria relațiilor interumane. Prin urmare școala trebuie considerate nu o cauză de formare a indivizilor, ci mai curând un efect al societății.

În concluzie, educația este o problemă prioritară. Toți cei care văd limpede evoluția ființei umane, a ființei raționale, a omului modern, a umanității, în ansamblul ei plasează în centru educația. În ultimele decenii, omul modern se identifică prin prezența unor noi tipuri de probleme generate de viața contemporană: amplificarea și impreviziunea schimbărilor de natură economică și sociopolitică, intensificarea schimbărilor din sfera profesiunilor, amplificarea interdependențelor dintre macrosistemul social și componentele sale. Aceste probleme care la început păreau a sta doar în atenția savanților, au început să devină probleme concrete, deschise și îngrijorătoare pentru toți oamenii, probleme ce nu pot fi discutate separat, ci într-o interconexiune.

Bibliografie:

Marinescu Mariana, *Noile educații în societatea cunoașterii*, Editura Pro Universitaria, 2013, București;
Penechi Maria Viorica, "Educația și problematica lumii contemporane", Revista Școala Românească, www.ScoalaRomaneasca.ro;
'Relevant Education: Education for today's world', *The writers work for the Promotion of Education in Pakistan Foundation, Inc.*,
USAinfo@pepfoundation.org

CONSILIEREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ - ÎNTRE PROVOCĂRI ȘI OPORTUNITĂȚI

*Prof. Sărdărescu Carmen
CNI Matei Basarab Rm. Vâlcea*

Definită ca "adolescență târzie", perioada de la 15 la 19 ani este o combinație de oportunități și provocări (Unicef, 2011). Majoritatea schimbărilor fizice majore au apărut până acum, deși corpul se dezvoltă în continuare. Evidențe ale cercetărilor arată că pubertatea apare astăzi mai devreme cu aproximativ trei ani decât în trecut, în mare parte aceasta datorându-se standardelor mai înalte de alimentație și de sănătate. Pubertatea poate începe la opt ani la fete și la nouă ani la băieți. Ceea ce înseamnă că la vârsta adolescenței târzii, atât fetele cât și băieții au experimentat deja schimbările fiziologice și psihologice asociate adolescenței (World Health Organization, 2004). Creierul își continuă exponențial dezvoltarea, capacitatea de gândire analitică și reflexivă este mult îmbunătățită. Opiniile covârșnicilor continuă să fie foarte importante pentru adolescenți, totuși relevanța lor se diminuează pentru că în această perioadă adolescenții dobândesc mai multă claritate și încredere în propria identitate și în propriile opinii.

Societatea de azi are așteptări din ce în ce mai ridicate față de profesor în ceea ce privește ghidarea adolescentului din clasă. Cadrul didactic este persoana ce realizează legătura între tânăra generație de adolescenți și un viitor, ale cărui dominante sunt moralitatea, libertatea corect înțeleasă și mulțumirea lucrului bine făcut. Un rol important îl are profesorul în ghidarea în carieră a elevilor. Consilierea și orientarea în carieră au apărut ca o modalitate de a răspunde presiunilor sociale impuse de schimbarea economico-politică a începutului de secol și a implicațiilor acestui fenomen în planul modificării raportului dintre cererea și oferta locurilor de muncă, a creșterii nivelului competențelor impuse și a nivelului de eficiență cerut, a preocupării pentru calitatea vieții copiilor, etc.

Orientarea școlară și profesională reprezintă o activitate sistematică, de natură educativă, desfășurată în școală în mod periodic și realizată în cadrul orelor de dirigiență, discipline școlare și activități extrașcolare. „Școala facilitează dezvoltarea personală a elevului pentru luarea unor decizii, în concordanță cu cerințele pieței muncii succesului. Elevul este propriul său manager, el trebuie să-și evalueze resursele cu realism, să-și stabilească obiectivele și să elaboreze proiecte existențiale pe termen lung, mediu și scurt, să se folosească de oportunități pentru a-și atinge scopurile în viață.

În prezent, în literatura de specialitate se vehiculează trei termeni în legătură cu intervențiile de consiliere și orientare în carieră: a) orientarea în carieră (respectiv ceea ce în literatura de specialitate din țara noastră este cunoscut sub denumirea de orientare școlară și profesională, b) consiliere în carieră și c) educația pentru carieră. Deși acești termeni sunt utilizați de multe ori pentru a desemna același lucru, ei nu sunt de fapt sinonimi.

Ghidarea în carieră este un program planificat de activități curricular și experiențe de învățare. Scopul său este de a-i ajuta pe tineri să-și dezvolte cunoștințele și abilitățile necesare pentru a face alegeri de succes și pentru a administra tranziția de la perioada de studiu la un loc de muncă. Această activitate este o intervenție realizată de un profesor bine instruit care îi ajută pe tineri să exploreze o gamă de opțiuni, pentru a corela informațiile cu propriile lor nevoi și circumstanțe și a lua decizii legate de orientarea în carieră, adică a progresa în învățare sau/și în muncă. Orientarea în carieră poate include sau nu evaluarea psihometrică.

Atât profesorii, cât și consilierii școlari joacă un rol important în a-i susține pe elevi în timpul activității școlare, pentru ca aceștia să-și dezvolte abilitățile de luare a deciziilor și a-i ghida în legătură cu opțiunile de orientare în carieră. Furnizarea educației și orientării în carieră în școli trebuie văzută ca un parteneriat între profesori și consilierii școlari, care joacă fiecare un rol important în dezvoltarea abilităților elevilor de a lua decizii. În școlile în care sprijinul din partea serviciilor psihopedagogice este limitat este important ca dirigenții să-și dezvolte abilitățile de educație și orientare bazală în carieră. „Responsabilitatea profesorului școlar este de a-i ajuta pe elevi să elaboreze un plan de acțiune pentru orientarea în carieră și de a-i îndruma să identifice posibile alegeri privind orientarea în carieră. Totuși, profesorii au o relație continuă cu elevii și sunt cei mai în măsură să susțină implementarea planurilor de acțiune legate de orientarea în carieră. Comunitatea locală largită, incluzând părinți, angajatori locali și grupuri de colegi, pot susține procesul prin furnizarea de informații despre locuri de muncă și progresul în carieră, împărtășind elevilor propriile experiențe și interese.

În concluzie, orientarea profesională nu se poate rezuma doar la asistența unor momente în alegerea carierei, ci trebuie să devină o modalitate de dezvoltare a abilităților necesare pentru construirea propriei cariere. Greșelile privind decizia în alegerea unei cariere se resimt după mulți ani: individul este nemulțumit de munca sa, de sine, de cei din jurul său, nu face față cerințelor meseriei pe care o practică. Uneori familia este cea care influențează sau chiar decide instituția, specializarea și chiar meseria adolescentului.

Bibliografie:

1. Baban, Adina, Consiliere educațională, Ghid metodologic, Cluj Napoca, 2011.
2. Consilierea privind cariera - abordare contemporană, Materialele Conferinței științifico-practice, Chișinău, 5 mai 2011.
3. Consilierea privind cariera - abordare contemporană, Materialele Conferinței științifico-practice, Chișinău, 5 mai 2011

4. Ghica, V., Ghid de consiliere și orientare școlară, Polirom, Iași, 1998.
5. Tomșa, G., Consiliere și orientare școlară, București, 1999.

IMPLICAREA COPIILOR CU CES ÎN ACTIVITĂȚILE ȘCOLARE ȘI EXTRAȘCOLARE

*Prof. Andrei Simona
C.N.I Matei Basarab Rm. Vâlcea*

În plan psihopedagogic, conceptul de cerințe educative speciale relevă necesitatea individualizării evaluării și demersului educațional. Se propune evaluarea într-o optică dominant educațională (în termeni de potențial de învățare și de curriculum) , dar mai ales derularea intervenției educaționale specifice, diferențiate și adaptate particularităților individuale.

Multe persoane se întreabă ce înseamnă CES – cerințele educaționale speciale. Cerințele educaționale speciale sunt acele cerințe care derivă din nevoile speciale ale unor persoane, generate de existența unor disfuncții la nivel intelectual, senzorial, fizic, psiho-afectiv, socio-economic, cultural.

Conceptul de cerințe educative speciale a fost inclus în terminologia UNESCO în anii 90 ca o consecință a orientării accentuate a educației speciale spre copil și comunitate.

Astfel, putem considera că se încadrează în categoria CES: copiii cu dificultăți motorii, sindrom Down, dificultăți de vorbire, tulburări de comportament, autism, deficit de atenție și hiperactivitate (ADHD), dar și cei care trec, pur și simplu, printr-o perioadă mai grea (abandon familial, abuzuri, tulburări psiho-emoționale care dizabilitează formarea normală a personalității copilului).

Școala incluzivă trebuie să răspundă nevoilor comunității și să asigure o participare egală a tuturor elevilor. Incluziunea presupune că fiecare individ contează și cu toții avem nevoie de mai multă răbdare și toleranță față de cei care sunt diferiți. Într-o astfel de unitate de învățământ, se asigură o educație pentru toți copiii și se caută mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare. Copiii din aceste unități de învățământ beneficiază de toate drepturile și serviciile sociale și educaționale conform principiului „resursa urmează copilul”.

Integrarea școlară și extrașcolară este un proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective pozitive cu membrii grupului școlar, de desfășurare cu succes a activităților școlare.

Conceptul de CES presupune o abordare care consideră că fiecare copil este unic, poate învăța dacă este identificat tipul de învățare specific particularităților individuale ale sale. Curriculum-ul școlar trebuie considerat un instrument necesar care trebuie să fie flexibil, adaptabil la cerințele elevilor.

Copilul cu CES are nevoie de condiții de învățare care să stimuleze și să sprijine dezvoltarea sa, un curriculum adaptat și individualizat. Adaptarea curriculumului la clasă pentru predarea, învățarea, evaluarea diferențiată se poate realiza prin:

- Adaptarea conținuturilor cantitativ și calitativ, la potențialul de învățare al elevului;
 - Adaptarea proceselor didactice (metode utilizate, material didactic, timp de lucru alocat) nivelul de sprijin acordat elevului;
 - Adaptarea mediului de învățare fizic, psihologic și social.

Deseori, este nevoie de programe individualizate de intervenție pentru integrarea școlară, extrașcolară și socială a copiilor cu CES. Se poate vorbi despre:

- Integrare totală – atunci când elevii cu CES petrec tot timpul în școala obișnuită, (programele terapeutice se desfășoară în spații speciale, destinate acestui scop);

- Integrare parțială – atunci când elevii cu CES petrec doar o parte din timp în școala obișnuită;
- Integrare ocazională – participare ocazională, în comun, la diferite activități extrașcolare (excursii, serbări, întreceri sportive, spectacole, etc).

Toate cadrele didactice care au în colectivitatea elevilor copii cu CES, vor avea în vedere acțiuni ce presupun colaborarea cu părinții și consilierea acestora, implicarea directă în lucrul efectiv cu copiii. Părinții și copiii vor fi consiliați să fie realiști în așteptări, vor fi ghidați să evite izolarea și să comunice cu alți părinți și copii aflați în situații similare. Se va promova o abordare pozitivă a educării și disciplinării copiilor; copiii vor fi implicați, atât cât se poate, în luarea deciziilor, în alegerea activităților la care vor participa. Este de dorit ca părinții, cadrele didactice și școala, precum și alte instituții să facă un front comun pentru a ajuta la integrarea copiilor cu CES.

Bibliografie:

Gherguț Alois- Psihopedagogie specială, Editura Polirom, Iași, 2000, pag. 43- 61.

CASCA FORBRAIN - DISPOZITIV LOGOPEDIC

*profesor logoped Nițoi Octaviana
CJRAE Vâlcea*

Terapia logopedică s-a dezvoltat foarte mult în ultimii ani ca și metode, tehnici de lucru. Utilizarea dispozitivelor Z - Vibe, Sensi, a căștilor Forebrain, a aplicației DA pentru bâlbâială, realizarea masajului logopedic îmbunătățesc rezultatele logopedice asupra copiilor ca și perioadă de recuperare, ca eficacitate.

Casca Forbrain este un dispozitiv cu feedback audio, dovedit științific, non-invaziv, ce îmbunătățește abilitățile cognitive și de vorbire ale copilului, atenția, memoria, concentrarea, alte funcții senzoriale. Este o metodă de educare a procesului de ascultare prin stimularea auditivă neurosenzorială, care permite captarea, decodarea, înregistrarea și transmiterea de informații de la și către diferite structuri ale creierului, implicate în funcția motorie, memorie, atenție și emoție. Utilizarea acestei căști analizează și îmbunătățește vocea utilizatorului, folosindu-se de transferul vocii acestuia direct prin structura osoasă, amplificând frecvențele și ritmul. Ea ajută utilizatorul să redea frecvențele înalte și astfel încât să producă și să proceseze sunetele mai ușor și mai bine. Forbrain îmbunătățește limbajul utilizatorului, folosindu-se de transferul vocii acestuia direct prin structura osoasă.

Vorbind în microfon, utilizatorul își va auzi vocea foarte clar, ușor modificată de filtrul care va evidenția frecvențele înalte (sunetele luminoase). Auzirea vocii va îmbunătăți în mod natural vorbirea, aceasta devenind mai rezonantă și mai armonioasă. Contrastele neașteptate ale vocii vor menține creierul în alertă constantă și va mări nivelul de atenție. Conducția osoasă va facilita capacitatea de a reține mesajul. Cu ajutorul lui Forbrain, inclusiv copiii de vârstă de 3 ani își pot antrena memoria și limbajul.

Beneficii:

Atenția – Abilitatea noastră de a susține atenția depinde de starea generală de vigilență care permite sistemului nervos să fie receptiv la toate formele de informații primite. Cu toate acestea, pentru a funcționa optim, creierul necesită stimuli, iar majoritatea acestora sunt primiți prin ureche. Forbrain lucrează la această stare de vigilență corticală favorizând transmiterea frecvențelor mai înalte ale vocii care au o funcție energizantă extrem de importantă.

Filtrul dinamic creează, de asemenea, variații ale intensității și rezonanței vocii, al caror efect este de a surprinde continuu creierul, menținându-l astfel într-o stare de alertă. Scopul acestui lucru este de a contribui la consolidarea acestor mecanisme automate de detectare și ajustare a schimbărilor, sporind astfel nivelul nostru de atenție.

Vorbirea – Vorbirea se caracterizează printr-un lanț complex de sunete articulate care sunt aranjate într-un model ritmic, foarte specific. Acest ritm se bazează pe amplitudinea și durata sunetelor emise și pe accentul acordat fiecăreia. Vorbirea depinde de capacitatea noastră de a genera în mod conștient aceste sunete. Gestionarea acestui lucru necesită o ajustare continuă între sunetele pe care le emitem și ceea ce percepe urechea noastră în principal prin conducerea osoasă, lucru cunoscut sub numele de conștientizare fonologică. Prin amplificarea sunetelor limbajului vorbit și îmbunătățirea percepției acestora prin conducerea osoasă, Forbrain îmbunătățește capacitatea de a comunica fluent.

Memoria – Memoria joacă un rol esențial în toate procesele de învățare, începând cu citirea. Memoria noastră pe termen scurt, cunoscută și sub numele de memorie fonologică, ne permite să stocăm informații verbale pentru o analiză rapidă. Memoria verbală o folosim atunci când citim un text și ne permite să dăm un sens acestuia, structurându-l cu punctuație și ritm.

Este, de asemenea, ceea ce ne permite să purtăm o conversație și să urmăm o linie de raționament. Memoria verbală este legată de conștientizarea articulației în vorbire, cu alte cuvinte, de nivelul de atenție axat pe mesajul transmis și primit. Filtrul Forbrain evidențiază ritmul vorbirii, iar conducția osoasă facilitează integrarea acestuia, îmbunătățind astfel capacitatea noastră de a păstra mesajul.

Cum funcționează – Forbrain funcționează ca un antrenament audio-vocal. În momentul în care vorbiți, acest dispozitiv unic va corectea sunetul vocii printr-un filtru dinamic. Sunetele sunt transmise imediat prin conducerea osoasă, adică prin vibrații prin oasele situate în fața urechilor. Nu se aude ecou, dar se aude vocea diferit.

Conducerea osoasă – Când vorbim folosind Forbrain, vocea este imediat transmisă înapoi prin conducere osoasă. Aceasta implică transmiterea sunetului prin vibrație prin contactul cu oasele situate în fața urechii. Acest tip de transmisie este de 10 ori mai rapid decât transmisia aeriană și de o calitate mult mai bună. Este cel mai natural mod de a vă auzi. Prin urmare, conducerea osoasă permite să vă auziți vocea într-un mod foarte clar și natural.

Filtru dinamic – Prin utilizarea Forbrain, se percepe propria voce modulată de un filtru de modificare a frecvenței. Acest filtru este dinamic, ceea ce înseamnă că se activează și se dezactivează continuu în funcție de sunetele pe care le emiteți. Este programat pentru a amplifica frecvențele înalte și a le atenua pe cele joase și este declanșat de articularea inițială a cuvintelor și de pronunția vocalelor lungi. Acesta evidențiază așa-numitele sunete luminoase care joacă un rol semnificativ în dezvoltarea limbajului. Acest filtru dinamic extrem de sensibil va permite să auziți vocea corectată. În consecință, vorbirea va fi îmbunătățită spontan și fără efort conștient, iar vocea va deveni mai ritmică, mai rezonantă și mai armonioasă.

Toate aceste beneficii pot fi obținute cu ajutorul lui Forbrain în timpul antrenamentelor logopedice, cu doar 10 de minute pe zi, timp de 6 săptămâni.

Utilizarea căștii Forbrain are și câteva puncte slabe determinate de duritatea materialului din care este confecționată, de dificultatea ușor ridicată de a fi folosită de copiii care poartă ochelari, precum și de prețul ridicat de achiziționare (în jur de 300 euro).

Am utilizat la un singur copil cu sindrom Down această cască, câte 10-15 min/ sedință, cu rezultate bune după aplicarea a 6 luni de utilizare, familia achiziționând acest dispozitiv.

Terapia logopedică este în dezvoltare continuă, roul nostru ca logopezi este de a ne dezvolta profesional, pentru a îmbunătăți rezultatele terapiei.

Bibliografie:

<https://audioterra.weebly.com/forbrain.html>

Carolina Botea Hațegan, Logopedia. Terapia tulburărilor de limbaj. Structuri deschise, Editura Trei, 2006,

INSTRUIREA DIFERENȚIATĂ ÎN CONTEXTUL INCLUZIUNII

*Prof. Înv. Preșc. Bunescu Mihaela
Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”/
G.P.N. Rotărăști, N. Bălcescu, Jud. Vâlcea*

Necesitatea de a adapta educația la nevoile individuale a dus la elaborarea a numeroase sisteme de instruire individualizată. Inițial, termenul de individualizare se referea la instruirea individuală. În prezent termenul a căpătat o altă semnificație. Astfel, când vorbim astăzi de educația diferențiată aceasta include cu necesitate abordarea individualizată a învățării din perspectiva diferențelor dintre copiii/elevi. Diferențele individuale reflectă întotdeauna nevoile de educație comune ori similare unor grupuri de indivizi.

În cadrul dezvoltării psihice și al formării personalității adulte, învățarea ocupă un loc central, datorită faptului ca prin învățare individul dobândește noi comportamente; începând cu deprinderile și priceperile și terminând cu cunoștințele și operațiile intelectuale, toate se dobândesc prin activitatea de învățare. Ea face obiectul procesului de instruire, de dirijare organizată a acumulărilor de informații și exprimă moduri de reacție față de mediul natural și uman în care trăiește fiecare individ. În acest sens, vorbim de învățarea școlară ca formă particulară a învățării umane; ea realizându-se într-un cadru instituționalizat și sub îndrumarea unor specialiști.

Din perspectivă didactică, învățarea este studiată într-o triplă ipostază: ca proces, ca produs și în funcție de diversi factori sau condiții.

- ca proces, învățarea școlară reprezintă o succesiune de operații, acțiuni, stări și evenimente interne, conștient finalizate în transformări ce intervin în structurile de cunoștințe, în operațiile mintale, în modul de reflectare a realității și de comportare a elevului;

- ca produs, învățarea reprezintă un ansamblu de rezultate exprimate în termeni de noi cunoștințe, noțiuni, idei, deprinderi, priceperi, modalități de gândire, de expresie și de acțiune, atitudini, comportamente, etc.;

- învățarea poate fi definită și prin factorii interni sau externi care o determină. Activitatea proceselor de învățare poate fi condiționată extern, pe de o parte de factori proximali mediului instructiv-educativ, respectiv, contextul clasei (programe școlare, manuale, suporturi de instruire, spațiul școlar, etc.) și personalitatea profesorului, iar pe de altă parte de factori exteriori școlii, respectiv, contextul familial și contextul social. În ceea ce privește condiționarea internă a învățării școlare putem menționa categoria factorilor biologici și categoria factorilor psihologici: cognitivi, afectiv-motivaționali și volitivi.

Reușita învățării școlare depinde atât de factori interni, cum ar fi capacitatea de învățare, stilul de învățare, nivelul de motivație al elevilor, cât și de factori externi, cei mai importanți fiind calitatea predării, climatul din clasă, tehnologia didactică.

O perspectivă diacronică asupra educației și implicit a evoluției științelor educației indică existența a două paradigme ale învățării:

a) paradigma clasică cu accent pe profesor și actul de predare în care elevul era un receptor pasiv al discursului magistral;

b) paradigma contemporană a învățării centrate pe elev, respectiv pe crearea de experiențe de învățare, adaptate nevoilor elevului. Noua paradigmă, a învățării centrate pe elev, determină dobândirea de către profesori a unor competențe psihopedagogice, științifice, metodice, manageriale și psihosociale care să favorizeze proiectarea și implementarea unor strategii de instruire diferențiate.

Instruirea diferențiată „semnifică personalizarea sau individualizarea demersului instructiv-educativ în raport cu setul de observații și examinarea cerințelor individuale (specifice fiecărui copil), constituind un mijloc de ameliorare a educației în general, prin reconsiderarea particularităților de evoluție și dezvoltare ale fiecărui elev în parte” (Ghergut, A., 2006).

Instruirea diferențiată vizează „adaptarea activităților de învățare îndeosebi sub raportul conținutului, al formei de organizare și al metodologiei didactice, la posibilitățile diferite ale elevilor, la capacitatea de înțelegere și la ritmul de lucru, proprii unor grupuri de elevi sau chiar fiecărui elev în parte” (I. T. Radu, 1978).

Diferențierea instruirii înseamnă reflecția asupra predării și învățării în modalități noi și diferite, în mod continuu și flexibil. Din această perspectivă nu poate fi vorba de un început și de un sfârșit, de lucruri corecte sau incorecte, de rețete sau de „ingrediente” infailibile. Este vorba mai degrabă de o filosofie lucrativă despre cei care învață, despre predare și despre învățare.

Diferențierea instruirii ar trebui să fie o practică curentă în fiecare sală de clasă, deoarece elevii:

- au experiențe anterioare de învățare diferite;
- provin din medii sociale diferite;
- au diferite comportamente afective;
- au abilități diferite;
- au interese diferite;
- au potențial individual de învățare diferit;
- învață în ritmuri diferite;
- au stiluri de învățare diferite;

Diferențierea instruirii, se impune atât în cadrul activităților cu copiii/elevii cu CES (cerințe educaționale speciale), cât și în cadrul activităților cu copiii/elevii cu potențial de învățare ridicat, întemeindu-se pe aceleași premise:

- sistemul de învățământ se poate adapta unor abilități și trebuințe diferite;
- aceleași scopuri educaționale pot fi atinse prin mai multe tipuri de programe adaptate;
- cadrele didactice trebuie să asigure valorizarea potențialului fiecărui elev.

Din perspectiva profesorului, o strategie eficientă de stimulare a învățării diferențiate va fi focalizată pe adaptarea: conținuturilor curriculare, a strategiei de instruire, a standardelor de evaluare, a formelor de organizare ale colectivității școlare și ale activităților didactice.

Diferențe individuale în învățare

Indivizii diferă enorm din perspectiva multor dimensiuni. Aceste diferențe sunt o funcție a mediului (ceea ce se învață și se comunică în diferite culturi sau grupuri sociale), a eredității (ceea ce se produce pe cale naturală ca rezultat al zetei genetice).

Teoria elaborată de Howard Gardner, ce se referă la inteligențele multiple, demonstrează că elevii sunt diferiți unul față de celălalt, astfel ajungând să gândească și să învețe în mod diferit. Ei au posibilități și preferințe specifice pentru anumite modele și strategii de învățare.

Teoria inteligențelor multiple elaborată de Howard Gardner (1983, 1991) pornește de la ideea existenței unor inteligențe diferite și autonome ce conduc la modalități diverse de

cunoaștere, înțelegere și învățare. În accepțiunea sa, inteligența nu este considerată o însușire pusă în lumină prin teste standard, ci capacitatea de a rezolva probleme și a realiza produse în situații concrete de viață. Conform concepției sale, o inteligență este o promisiune de potențial biopsihologic.

Cunoașterea și aplicarea Teoriei inteligențelor multiple este importantă pentru cadrele didactice din România din perspectiva reformei educaționale întrucât presupune reconsiderarea stilului didactic.

Bibliografie:

Dănescu, E., (2009), Educația incluzivă, în Calitate în educație o abordare pragmatică - vol. publicat în cadrul proiectului Phare „Calitate în educație-Caled 2”, Ed.Paralela 45, Pitești;

Ghergut, A., Neamțu C., (2000), Psihopedagogie specială, Editura Polirom Iași.

STRATEGII ȘI MODELE DE INTEGRARE A COPILULUI/ELEVULUI CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE

*Prof. Înv. Preșc. Bunescu Elena-Alexandra
Școala Gimnazială Nr. 4/
G.P.N. Nr. 11 Copăcelu, Rm. Vâlcea, Jud. Vâlcea*

Transpunerea în practică a integrării necesită desfășurarea unui sistem de acțiuni, atât la nivel individual, cât și social, urmărindu-se, în final, schimbarea societății pe ansamblu și transformarea ei într-o societate capabilă să asigure asimilarea persoanelor cu cerințe speciale în interiorul ei. În context școlar, integrarea - ca proces de educare a elevilor cu cerințe educative speciale (CES) în același spațiu și în aceleași condiții cu elevii normali - poate îmbrăca diferite forme, în funcție de anumite criterii:

a) durata prezentei elevului cu CES în școala obișnuită:

Astfel putem întâlni:

Integrare totală - elevii cu CES petrec tot timpul în școala obișnuită cu excepția eventualelor programe terapeutice care se pot desfășura în spații special destinate acestui scop;

Integrare parțială (temporară) - elevii cu CES petrec doar o parte din timpul lor în școala obișnuită sau la anumite discipline școlare unde pot face față;

Integrare ocazională - elevii cu CES participă în comun cu elevii școlii de masă la diferite excursii, serbări, întreceri sportive, spectacole etc. integrați într-o clasă;

b) numărul elevilor cu CES putem întâlni:

Integrare individuală - atunci când se realizează integrarea unui singur elev cu CES într-o clasă obișnuită;

Integrare în grupuri mici - atunci când se realizează integrarea unui grup de 2-3 elevi cu CES într-o clasă obișnuită;

Clase integrate - atunci când se realizează integrarea unei clase (8-12 elevi cu CES) într-o clasă obișnuită (clasă incluzivă).

Din perspectiva formelor de integrare școlară a elevilor cu cerințe speciale, Vrășmaș T. propune următoarea strategie orientativă:

- plasarea elevilor în clase obișnuite, corelată cu modalități particulare de pregătire și activități de sprijin asigurate de specialiști și cadre didactice (activități de consolidare a conținuturilor prezentate la orele de curs, lecții particulare cu rol compensator-recuperator etc.);

- plasarea în clasă obișnuită și asigurarea unui serviciu educațional de sprijin la anumite discipline de către un cadru didactic specializat (profesorul itinerant și/sau profesorul de sprijin);

- plasarea în clasă obișnuită și extragerea copilului pentru anumite activități desfășurate în afara spațiului clasei de către cadre didactice specializate, în raport cu resursele și cerințele individuale ale copilului integrat;

- înscrierea într-o clasă obișnuită, cu frecvență parțială, și frecventarea alternativă a unei unități speciale (grupă sau clasă), unde copilul beneficiază de educație specială (inclusiv de intervențiile specifice necesare);

- înscrierea într-o unitate specială, frecventată parțial, în alternanță cu activitățile dintr-o clasă obișnuită;

- frecventarea exclusivă a unei clase sau unități speciale de învățământ;

- înscrierea într-o școală specială, frecventată alternativ cu o clasă obișnuită;

- înscrierea într-o școală specială, cu frecventarea alternativă a unei clase sau unități speciale dintr-o școală obișnuită.

Pe plan mondial, s-au creat o varietate de modele de integrare (de la integrarea parțială la cea totală), pe care s-au fundamentat și politicile naționale de integrare a copiilor/elevilor cu CES.

Modelele de integrare, cele mai extinse, în plan mondial, sunt următoarele:

- Modelul cooperării școlii obișnuite cu școala specială - în acest caz, școala obișnuită coordonează procesul integrării și stabilește un parteneriat activ între cadrele didactice din cele două școli care vor experimenta și vor susține un nou mod de desfășurare a activităților didactice, pregătind împreună conținutul activităților școlare, adaptând materialele și mijloacele de învățare folosite în timpul orelor și oferind un cadru confortabil tuturor elevilor din clasă – există alternativa înființării unor centre de zi sau centre de recuperare pentru copiii deficienți (prin reorganizarea școlilor speciale actuale) care să includă un număr mic de copii și în care programul de activitate să fie destinat activităților recuperatorii, compensatorii și de consolidare a cunoștințelor primite la școală, iar regimul de viață să fie unul cât mai aproape de normalitate.

- Modelul bazat pe organizarea unei clase speciale în școala obișnuită - acest model presupune integrarea elevilor deficienți în școli de masă unde să intre în relație cu elevii normali, facilitându-se, cu sprijinul cadrelor didactice și a specialiștilor din școală, o mai bună intercunoaștere și relaționare între cele două categorii de copii. Modelul este criticat de unii specialiști care nu consideră o integrare reală constituirea unei clase speciale într-o școală obișnuită, practica demonstrând dificultatea aplicării unui program de integrare după acest model; discrepanța dintre clasele obișnuite și clasa specială se accentuează, timpul efectiv în care elevii normali și cei cu cerințe speciale relaționează direct este destul de redus (în cele mai multe cazuri, acest timp se reduce la durata pauzelor dintre activitățile școlare), iar în condițiile unui colectiv școlar de acest tip se constituie cu ușurință grupuri de elevi între care apar conflicte sau atitudini ce pot accentua discriminarea față de elevii deficienți din clasa specială.

- Modelul bazat pe amenajarea în școala obișnuită a unui spațiu sau a unei săli de instruire și resurse pentru elevii deficienți, integrați individual în clase obișnuite din școala respectivă - în acest caz, profesorul care se ocupă de elevii deficienți este și profesorul de sprijin care desfășoară activități cu aceștia, atât în spațiul special amenajat în școală, cât și la orele de clasă, atunci când condițiile solicită/permit acest lucru, colaborând direct cu educatorii din clasele unde sunt integrați aceștia.

- Modelul itinerant - acest model favorizează integrarea într-o școală de masă a unui număr mic de elevi cu cerințe speciale, domiciliați la mică distanță de școala (se evită, astfel, dezavantajul deplasării elevilor pe distanțe mari), ei vor fi sprijiniți de un profesor

itinerant (specializat în munca la domiciliul copiilor cu un anumit tip de deficiență) având, astfel, posibilitatea de a participa la activitățile școlii respective.

- Modelul comun - este relativ asemănător cu modelul precedent, cu deosebirea că în acest caz profesorul itinerant este responsabil de toți copiii cu deficiențe dintr-un anumit areal și oferă servicii de sprijinire a copilului și a familiei acestuia, îndrumă părinții la alcătuirea programelor de învățare, urmărește evoluția școlară a copilului, colaborează cu profesorii școlii obișnuite în care este integrat copilul și intervine atunci când apar probleme de învățare sau de adaptare la anumite cerințe școlare.

În concluzie, modelele menționate nu sunt perfecte pentru a răspunde în totalitate problemelor și nevoilor copiilor/elevilor cu cerințe educative speciale (CES) pentru a fi integrați în învățământul general. Dezvoltarea și aplicarea lor ține de contextul geografic, demografic, socio-cultural, economic, politic, managerial etc. al sistemului de învățământ; procesul integrării copiilor/elevilor cu CES este, așadar, destul de complex și conține diverse semnificații în funcție de modalitățile concrete de concepere și aplicare.

Bibliografie:

Dănescu, E., (2009), *Învățarea diferențiată și personalizată, în Calitate în educație - o abordare pragmatică - vol. publicat în cadrul proiectului Phare „Calitate în educație-Caled2”*, Ed.Paralela 45, Pitești;
Ghergut, A., (2001), *Psihologia persoanelor cu cerințe speciale*, Ed.Polirom, Iași.
Ghergut, A., (2006), *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive* Ed. Polirom, Iași.

INTEGRAREA COPILULUI CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

*Prof. Bondoc Luminița
Grădinița cu Program Prelungit Nr.1 Călimănești*

Omul este o ființă dependentă, în activitatea pe care o desfășoară, de ceilalți. Are nevoia permanentă de a comunica și coopera. Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficiențe. Ei sunt percepuți diferit, perceperea lor socială nefiind întotdeauna constantă, ea variază de la societate la societate, furnizând semnificații diferite, în funcție de cultura și de valorile promovate. Mulți oameni au reticențe față de persoanele cu deficiențe, deoarece au o concepție greșită despre ele. Trebuie însă să înțelegem că sunt niște oameni la fel ca ceilalți, fiind produsul unic al eredității lor și al mediului.

Copiii cu C.E.S. pot, prin joc, să-și exprime propriile capacități. Astfel, copilul capătă, prin joc, informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a se juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie, însă, să fie adaptate în funcție de deficiența copilului. În școală, copilul cu deficiență se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane care au aceleași probleme, și singuri se izolează de societate.

Aceste persoane sunt puse în situația de a renunța la ajutorul societății cu instituțiile sale, trăind în familii problemă, care nu se preocupă de bunăstarea copilului. În școală elevii cu C.E.S. au un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul. Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de

învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul, dar și ce și cum este necesar să fie învățat. De asemenea, copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate.

Elevii cu tulburări de auz necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică. Educația integrată a copiilor cu CES urmărește dezvoltarea capacităților fizice și psihice a acestora, care să-i apropie cât mai mult de copiii normali, a implementării unor programe cu caracter corectiv-recuperator; stimularea potențialului restant, ce permite dezvoltarea compensatorie a unor funcții menite să le suplinească pe cele deficitare; crearea climatului afectiv în vederea formării motivației pentru activitate, în general și pentru învățare, în special asigurarea unui progres continuu în achiziția comunicării; formarea unor abilități de socializare și relaționare cu cei din jur; formarea de deprinderi cu caracter profesional și de exercitare a unor activități cotidiene; dezvoltarea comportamentelor adaptative și a însușirilor pozitive ale personalității, care să faciliteze normalizarea deplină.

Fiecare copil cu CES trebuie să beneficieze de un program adecvat și adaptat de recuperare, care să dezvolte maximal potențialul fizic și psihic pe care îl are. Integrarea urmărește valorificarea la maximum a disponibilităților subiectului deficient și antrenarea în mod compensatoriu a palierelelor psiho-fizice care nu sunt afectate în așa fel încât să preia activitatea funcțiilor deficitare și să permită însușirea de abilități care să înlesnească integrarea eficientă în comunitatea normală. Prin integrare, se realizează și o pregătire psihologică a copilului, care să contribuie la crearea unor stări efectiv emoționale corespunzătoare, în care confortul psihic este menținut de satisfacțiile în raport cu activitățile desfășurate.

AGRESIVITATEA ÎN RÂNDUL ADOLESCENȚILOR

*Prof. Bîrsan Loredana Ana Maria
Liceul Gheorghe Surdu, Oraș Brezoi*

Agresiunea reprezintă unul din comportamentele sociale extrem de greu de definit. Înțelesul acordat de un cercetător sau altul depinde de perspectiva teoretică adoptată. În plus, ceea ce este considerat a fi agresiv depinde de standardele sociale și culturale ale receptorului. Există culturi care privesc violența ca pe ceva firesc, chiar necesar. Iată câteva definiții:

- un comportament care determină vătămarea unei persoane sau distrugerea unui bun al ei.
- un comportament desfășurat cu intenția de a face rău altuia din aceeași specie.
- un comportament ce are drept scop de a face rău ori de a vătăma o altă persoană, care este motivată să se eschiveze de la un astfel de tratament.
- un comportament care presupune a face rău altora.

Reținem, ca numitor comun al acestor definiții, intenția de a face rău.

Agresivitatea în școli a devenit în ultima perioadă și la noi o problemă majoră, iar părerea unanimă a profesorilor este că aceasta e un fenomen care riscă să ia amploare în câmpul educației formale. Agresivitatea în școală este o formă de conduită deviantă cu o diversitate de forme de manifestare, cu intensitate diferită: pe o scală a intensității pornind de la intensitatea cea mai mică, agresivitatea presupune confruntarea vizuală, poreclirea, ironizarea, tachinarea, bruscarea, lovirea cu diferite obiecte, palmuirea și ajungând la forme de intensitate crescută ale agresivității cum ar fi înjunghierea și împușcarea.

Problema agresivității în școală poate și trebuie să devină o temă de reflecție pentru toți cei implicați în actul educațional. Cu atât mai mult cu cât școala dispune, credem, de importante resurse pentru a concepe programe de prevenire a agresivității și pentru a rupe cercul vicios al violenței în mediul școlar.

Agresivitatea este un comportament învățat, prin observare sau imitație și cu cât este întărită mai des cu atât probabilitatea ei de apariție este mai mare. Conform aceste perspective, frustrarea declanșează agresiune mai ales la persoanele care au învățat să răspundă la situațiile adverse printr-un comportament agresiv.

Agresivitatea este tendința de a-l ataca pe celălalt sau orice obiect susceptibil de a sta în calea unei satisfaceri imediate.

Violența este definită ca forță brutală pe care o ființă o impune altora, putând merge până la constrângere. Agresiunea este o reacție care nu are proprietăți de pulsivitate și, prin urmare, este influențată de consecințele anticipate ale comportamentului.

De cele mai multe ori comportamentul agresiv este și violent, violența fiind o formă de manifestare a agresivității. Agresivitatea se poate manifesta prin numeroase comportamente începând de la gesturile amenințătoare și mergând până la crimă.

În mediul școlar agresivitatea se manifestă prin: ridiculizarea colegilor, porecle, glume dure, sarcasm, cinism, răspândirea de zvonuri dăunătoare, punerea colegilor în situații umilitoare, amenințări verbale, intimidare sau atac fizic.

Portretul adolescentului agresiv

- Este necinstit și nemilos
- Evită responsabilitatea
- Sfidează autoritatea
- Violează normele sociale
- Își asumă riscuri mari
- Se controlează greu
- Este des în conflict cu părinții
- Nu este conștient de comportarea sa
- Nu este atașat de colegi sau familie
- Lumea îi pare ostilă
- Nu vrea să se schimbe
- Nu admite că este pe o cale greșită și nu îi pasă de ceea ce îi se întâmplă
- Este nepăsător față de ceea ce simte victima și blamează victima pentru conflictul iscat.
- Lipsa compasiunii

Adolescentul agresiv se caracterizează prin:

- Impulsivitate
- Labilitate emoțională

Portretul adolescentului agresat-victima

- Nesigur pe sine
- Fără abilități sociale
- Care se emoționează ușor și plânge
- Incapabil să se apere sau să fie ferm
- Toleranță scăzută la frustrări

Factorii care predispun adolescenții către un comportament agresiv

Factori de mediu: mediu familial – membrii familiei sunt primii de la care copiii încep prin a învăța că bătaia, urletele și crizele de furie pot fi mijloace eficiente pentru asigurarea rezultatului dorit.

Mediu social cu o situație economică precară, slăbiciunea mecanismelor de control social, criza valorilor morale și mass- media.

Strategii de intervenție

Strategii pentru elevii agresati

Ce poți face când ești agresat:

- Nu reacționa;
- Consideră ca agresiunea este problema lui, nu a ta
- Fii categoric și calm;
- Dă-i agresorului impresia că ești de acord cu el, spune-i că are dreptate și îndepărtează-te;
- Mergi cu capul sus, arată prin poziția corpului că nu ești vulnerabil și că nu te afectează atacul lui;
- Încearcă să ai umor, încearcă să glumești pe seama ta pentru a nu răspunde agresorului așa cum dorește;
- Nu răspunde la violență cu violență, nu folosi forța fizică, violența nu rezolvă niciodată problema, nu știi niciodată ce va face agresorul;
- Cere ajutor dacă ești urmărit și depășit de situație: discută cu profesorii, părinții, psihologul școlii.

Strategii pentru adolescentul agresiv

Pentru a reduce situațiile de agresiune:

- Învăț să vorbești despre ceea ce simți; dacă nu poți, descrie prin ce treci. Exersează mai întâi cu un prieten/prietenă sau cu părinții;
- Exprimă-ți clar nemulțumirile, neplăcerile sau supărarea, fără să te bați;
- Asculă-l atent pe celălalt, încearcă să îl înțelegi și răspunde-i fără să te superi;
- Negociază – rezolvă problemele, căutând soluții alternative și compromisuri.
- Time- out;
- Evită situațiile sau circumstanțele care sporesc agresivitatea

Copilul trebuie să crească într-o atmosferă bună, să vadă modelul în familie. În momentul în care părinții se vor îndrepta spre lucrurile frumoase, lucrurile binefăcătoare, și vor face și un efort în acest sens - nu numai efortul financiar, pe care îl găsesc drept justificare în zilele noastre -, atunci vom avea o societate cu adolescenți, cu tineri mai educați, care să facă față rigorilor vremurilor noastre, în sensul cultivării calităților omenești: binelui, frumosului, adevărului, dreptății.

Prevenirea cazurilor de agresiune de orice fel se va realiza cu mai mult succes atunci când vor fi implicați cei mai mulți dintre factorii sociali decidenți: familie, școală, biserică, poliție. Orice lucru temeinic se clădește pe o temelie sigură.

Bibliografie:

1. *Modalități de creștere a stimei de sine la adolescenții care prezintă comportament agresiv*, Angela Sbanca, editura Rovimed Publishers, București 2009
2. *Agresivitatea în școală*, Claudia Marian, editura Limes, București 2011

LIMBAJUL ȘI COMUNICAREA LA ȘCOLARUL MIC

*Profesor logoped Mocanu Cornelia
CJRAE Vâlcea - Liceul Preda Buzescu Berbești*

Specificul perioadei școlare mici constă în adaptarea copilului la cerințele ce țin de procesul de învățare: socializare, respectarea regulilor, achiziționarea de noi cunoștințe, a „învăța să învețe”.

La intrarea în școală copiii tipici pot fi diferențiați foarte ușor datorită limbajului. Acesta poate fi influențat de mediul din care provin elevii, de capacitățile intelectuale ale acestora, de implicarea părinților în actul educațional, precum și de timpul petrecut în fața tehnologiilor existente în prezent - acesta influențând de multe ori în mod negativ procesul educațional, limbajul, precum și relațiile sociale.

În jurul vârstei de 7 ani copilul are memoria de scurtă dar și de lungă durată dezvoltată (repetă cuvinte și propoziții, memorează poezii și povești), poate da definiții sau explica cuvinte, citește un număr mic de cuvinte scrise cu majusculă precum și propoziții scurte. El înțelege mesajul auzit/ citit, recunoaște literele alfabetului de tipar, copiază silabe și cuvinte monosilabice, scrie după dictare cu majuscule.

În jurul acestei vârste, în cadrul actului educațional, își fac prezența limitele care sunt observate foarte bine atât în comunicarea orală cât și în perioada achiziționării scrisului - unde apar omisiuni sau înlocuiri de litere, dezacorduri gramaticale, exprimări incomplete, punctuație incorectă .

Un limbaj oral deficitar poate constitui un semnal de alarmă în ceea ce privește performanța ulterioară a copilului. Semnalele de alarmă care trebuie să fie luate în considerare constau în: cuvinte deformate din punct de vedere al pronunției(înlocuiri, adăugiri sau omisiuni de foneme), vocabular sărac, dificultăți de povestire în amănunt, dificultăți de înțelegere a mesajului, atenție și concentrare deficitară, organizare spațio-temporală precum și coordonare motrică neadecvată, necunoașterea corpului, imposibilitatea de memorare a trei semne grafice, ținerea adecvată a creionului în mână, nereușită a povestirii după imagini, etc. Limitele limbajului și a comunicării pot consta în: dezvoltarea deficitară a auzului fonematic, înțelegerea corectă a sensului figurat dar și a celui propriu a cuvintelor, confundarea sinonimelor, antonimelor, omonimelor, etc.

În ceea ce privește auzul fonematic acesta trebuie antrenat deoarece dezvoltarea conștiinței fonologice constituie bază pe care se va zidi mai târziu corespondența dintre sunet și reprezentarea grafică corespunzătoare lui. Georgeta Burlea consideră că „ abilitățile de procesare fonologică sunt cheia pentru înțelegerea materialului scris”.

La această vârstă limbajul și comunicarea copilului ar trebui să fie bine conturate. Competențele lingvistice sunt mai conturate decât cele ale performanței ele fiind în formare. Învățarea se face mai ușor prin înțelegerea celor auzite ea fiind susținută de vocabularul pasiv ale elevului. La școlarul mic vocabularul activ și pasiv ar trebui să conțină aproximativ 2500 cuvinte ajungând ca la finalul ciclului primar să însumeze 4000-4500 cuvinte.

Performanța limbajului și a comunicării poate fi influențată și de problemele medicale sau de existența tulburărilor de vorbire, ritm și fluență precum și de un vocabular adecvat vârstei respective. Ele trebuie să fie corectate de un specialist astfel încât să nu influențeze achizițiile ulterioare precum și relaționarea sau socializarea dintre copii.

La această vârstă copilul este sensibil la ignorare și neglijență, la critica distructivă. El se supără repede, are reacții violente sau se poate interioriza refuzând comunicarea, socializarea, prin urmare pot să apară carențe în dezvoltarea lui psiho-emoțională.

Copilul este la vârsta la care explorează pentru a cunoaște. Acum se formează latura critică, dorința de a fi performant.

Dacă în perioada preșcolarizării jocul ocupă un loc important(singur sau în grup), acum acesta are în centru respectarea regulilor. Ele consolidează grupul realizând o interacțiune socială mult mai încheată.

Nu trebuie să uităm că în viața socială omul interacționează cu ajutorul comunicării. Ea poate fi verbală(prin limbaj) sau gestuală. Schimbul de informații pe care îl transmitem interlocutorilor precum și achiziționarea noilor cunoștințe se realizează cu ajutorul limbajului.

În procesul educațional dar și în dezvoltarea abilităților sociale și emoționale, limbajul și comunicarea au un rol foarte important. Fără acestea copilul nu se poate integra complet în societatea școlară sau în cea din mediul particular .

Specialiștii au definit interacțiunea dintre două persoane în diferite moduri. E. Goffman o explică astfel: „ Prin interacțiune(adică interacțiunea„ față- în- față”) se înțelege aproximativ influența reciprocă pe care partenerii o exercită asupra acțiunilor lor, respectiv atunci când sunt în prezența fizică imediată, unii față de alții; printr-o interacțiune se înțelege ansamblul interacțiunii care se produce într-o ocazie oarecare, când membrii unui grup dat se află în prezență continuă unii față de alții.”

Pentru creșterea stimei de sine a copilului ce prezintă diferite probleme în ceea ce privește limbajul și exprimarea verbală, un rol foarte important îl au părinții. Familia este cea care petrece cel mai mult timp cu acesta și prin urmare este în măsură să îl îndrume să îi explice stările sufletești prin care trece. Este nevoie de multă răbdare și empatie, mesaje pozitive care să-l determine pe copil să capete încredere în cunoștințele proprii, să îi crească dorința de perfecționare și de corectare a problemelor care sunt prezente. Este important să îl laudăm , să îl apreciem pentru performanțele sale, să-l încurajăm și să îl motivăm să persevereze.

În concluzie, interacțiunea socială are la bază interacțiunea verbală căci a socializa înseamnă, de fapt, a realiza un schimb de mesaje , a transmite, a comunica ceva.

Bibliografie:

Burlea Georgeta - *Tulburările limbajului scris-citit*, ed. Polirom, Iași, 2007
Verza Emil - *Psihologia vârștelor*, ed. Hyperion, București, 1993

ABANDONUL ȘCOLAR - CAUZE ȘI MODALITĂȚI DE PREVENIRE

*Prof. Vlad Mirela
Liceul „Gheorghe Surdu” Orașul Brezoi*

O educație adevărată, reală se fundamentează în familie, apoi ea se continuă în grădiniță și școală prin intermediul cadrelor didactice. În primul rând, ea se realizează prin puterea exemplului. O bună intervenție a cadrului didactic prin însuși procesul educativ pe care-l desfășoară cu copiii poate constitui un mijloc de prevenire a abandonului școlar, care a devenit din ce în ce mai frecvent.

Abandonul școlar reprezintă conduita de evaziune definitivă ce constă în încetarea frecventării școlii, părăsirea sistemului educativ indiferent de nivelul la care s-a ajuns, înaintea obținerii unei calificări sau pregătiri profesionale complete sau înaintea încheierii actului de studii început. Elevii care abandonează școala sunt cei care s-au făcut remarcăți pentru absenteism și alte dificultăți de comportament, pentru care au fost sancționați în repetate rânduri în școală. Acest abandon este cu atât mai grav cu cât are loc la nivelul formelor terminale de învățământ, căci până a ajunge acolo societatea a cheltuit cu persoana respectivă o grămadă de resurse. Chiar și cel în cauză a fost nevoit să depună anumite eforturi. Abandonul școlar reprezintă o problemă gravă cu care se confruntă societatea

contemporană; școala a ajuns să fie abandonată, înainte de toate, pentru că în ziua de azi nu contează în ierarhii, nu e percepută ca valoare în sine; atât copiii, cât și elevii nu mai consideră școala un viitor.

Efectele abandonului școlar demonstrează că acest tip de conduită este considerat deosebit de grav. Mai întâi, cei care abandonează școala nu au nici calificarea profesională indispensabilă integrării socio-economice, nici formația morală și civică necesară exercitării rolului de părinte și celui de cetățean al unei comunități. În al doilea rând, neavând o calificare, cei care abandonează școala sunt viitorii șomeri și reprezintă, pe termen mediu și lung, o sursă de dificultăți sociale și de pierderi, care depășesc investiția cerută de formarea inițială.

Pentru o mai bună intervenție se propune realizarea unui program care să urmărească dezvoltarea competențelor cadrelor didactice de lucru în echipă și de folosire a planificării strategice în vederea identificării factorilor care ar favoriza apariția unor astfel de situații de risc la nivelul școlii, pentru prevenirea și, în ultimă instanță, pentru rezolvarea unor situații de criză cu efect de abandon școlar.

Pentru a putea reduce numărul abandonurilor școlare ar fi bine să încercăm să identificăm și să studiem câteva cauze:

- școlile din zonele defavorizate sunt caracterizate de izolare, sărăcie și lipsa oportunităților de succes socio-profesional pentru absolvenți. Lipsiți de motivație, mulți dintre elevii claselor gimnaziale renunță în primii ani de studiu, rămânând să dea o mână de ajutor în gospodăriile proprii sau chiar muncind ca zilieri la oamenii mai avuți din satele respective. Sărăcia comunităților din zonele defavorizate limitează posibilitățile părinților de a oferi copiilor resursele necesare educației. Această stare provoacă deseori exploatarea copiilor prin muncă de către părinți. Lipsa interesului pentru școală se explică prin presiunile de ordin economic, prin dezamăgirile personale ale părinților și prin lipsa de cultură a comunității care poate fi susceptibilă față de instituțiile formale. Aceste cauze ar putea fi eliminate prin orientarea fondurilor disponibile spre școlile din asemenea zone, prin stabilirea unor legături cu centre de instruire existente, prin asigurarea unei infrastructuri care să asigure transportul elevilor, dar și asigurarea hranei pentru elevi care au domiciliul la distanțe mari de școală. De asemenea, este menționată aprecierea (fără vreo susținere) potrivit căreia, în mediul rural, abandonul școlar crește iarna, „în condițiile lipsei de subsistență” și din cauza „lipsei hranei sau îmbrăcăminte necesare”. E o simplă părere fără cunoașterea generală a realității. Pe de altă parte, încălzirea vremii, crearea condițiilor naturale de practicare a unor îndeletniciri îi fac pe copii să-și urmeze părinții la muncă, abandonând școala.
- cultura de origine a elevilor – cercetările din domeniul educațional au relevat faptul că mediul socio-cultural de proveniență al elevilor este una dintre cele mai importante variabile în reușita sau eșecul școlar și profesional al elevului. Este foarte importantă atitudinea familiei în raport cu școala. Există și cazuri în care părinții încurajează să încalce normele valorilor școlare prin atitudinea lor față de școală. Ca forme principale de manifestare a deviației școlare putem aminti ca fiind mai grave din punct de vedere social și comportamental: fuga de la școală, absenteismul, abandonul școlar, vandalismul, conduitele violente, toxicomania, copiatul și suicidul. Cunoașterea acestor atitudini și identificarea surselor de posibile tensiuni sau blocaje manifestate în raport cu cariera școlară a tinerilor constituie un factor important în prevenirea abandonurilor. Elevii au fost încurajați și de atitudinea părinților pentru care cartea nu mai reprezintă o prioritate, nici garanția asigurării unui loc de muncă. Mai mult, emigrarea forței de muncă îi afectează tot mai tare pe elevi, care fie că-și urmează părinții, fie sunt lăsați în grija unor rude sau cunoștințe apropiate care se ocupă superficial de situația școlară a copiilor.

- climatul familial are un rol hotărâtor în cauzele de abandon școlar. Astfel, dezorganizarea vieții de familie, consecință a divorțului, climatul familial conflictual și imoral, excesiv de permisiv, divergența metodelor educative și lipsa de autoritate a părinților, atitudinea rece, indiferentă sau, dimpotrivă, tiranică a acestora sunt alte câteva aspecte care conduc spre abandonul școlar.
- factori de natură socială și economică cum ar fi: crize politice, economice, sociale și morale, prăbușirea sistemului de protecție socială, confuzia sau absența unor norme sau valori sunt alte cauze care conduc la dezorientarea elevilor, îndepărtarea lor de mediul educațional și, în final, abandon școlar.
- factorii de natură educațională: insubordonare față de normele și regulile școlare, chiul, absentism, repetenție, motivații și interese slabe în raport cu școala, greșelile dascălilor (de atitudine și relaționare, competența profesională, autoritate morală) au și ei un rol important în apariția fenomenului de abandon școlar.
- anturajul de proastă calitate debusolează elevii cu un psihic labil datorat unor carențe din copilărie; dorința de a scăpa de sub tutela educațională sau familială, dorința de a capta obiecte, haine sau mâncare prin căi ocolite, necurate reprezintă cauze pentru care elevul abandonează școala. Anturajul reprezintă un factor negativ în viața elevului; el poate să-l determine pe elev să fumeze, să consume bauturi alcoolice, să consume droguri, să fure sau chiar să chiulească de la școală.

Principalele obiective în cadrul unui program de prevenire a abandonului școlar:

- identificarea elevilor aflați în abandon sau risc de abandon școlar în vederea menținerii acestora în sistemul învățământului guvernamental de zi;
- implicarea sistemului familial în reabilitarea școlară și socială a elevului;
- creșterea gradului de implicare a comunității locale în soluționarea situațiilor de abandon școlar sau a situațiilor ce prezintă risc de abandon școlar.
- În măsura în care aceste obiective vor fi îndeplinite, abandonul școlar nu va mai reprezenta un pericol imediat de abandon, fiind urmărite în cadrul unui program de prevenție bine organizat, ce se desfășoară pe o perioadă foarte îndelungată.

Se impun măsuri de prevenire a abandonului școlar:

- psiho-pedagogice și psiho-sociologice – care urmăresc cultivarea unor relații interpersonale adecvate pentru realizarea unei inserții socio-familiale pozitive;
- socio-profesionale – ele decurg din măsurile psiho-pedagogice și psiho-sociale;
- psihiatrice - depistarea precoce a minorilor cu diferite probleme caracteriale, comportamentale, emoționale, tendințe agresive;
- juridico-sociale – aceste măsuri permit creșterea gradului de influențare socială prin popularizarea legilor și prin propaganda juridică, în general.

În cadrul învățământului preșcolar educatoarea are, de asemenea, un rol decisiv în formarea conceptului despre școală a copiilor preșcolari - viitori școlari. Rolul acesteia este nu numai de a-i informa cu privire la școală, ci și de a-i face să conștientizeze importanța pe care o deține școala în viața unui individ.

Un alt element în combaterea abandonului școlar este participarea tuturor copiilor la programul educativ, fiecare după forța și posibilitățile sale. Copiii sunt diferiți, capacitățile lor sunt diferite, gradul lor de adaptare și percepere este diferit, dar în grupul de la grădiniță fiecare poate avea un loc, un statut, un rol și o valoare, fapt ce îi determină să îndrăgească mediul școlar. Evaluarea pe care o poate face educatoarea se referă la competențele și capacitățile educaționale ale fiecărui copil. Trebuie plecat de la premisa că fiecare copil are valoare și este unic și că fiecare copil poate învăța, indiferent de nevoile lui sociale. Pentru o mai bună prevenire a abandonului școlar trebuie cunoscute aptitudinile și nevoile fiecărui copil integrat în sistemul de educație fie el de religie sau etnie diferită față de restul copiilor.

În cazul etniei rome, cunoașterea obiceiurilor și tradițiilor, fața necunoscută și nebănuită a existenței membrilor ei pune în valoare ceea ce ei înșiși nu mai știu ori nu au

reușit să răzbată. Copiilor le oferă identitate și apartenență la neam, le redă mândria de descendenți ai poporului lor, răspândit prin numeroase teritorii, le crează o "unicitate pozitivă" – adică aceea care ascunde comoara trăsăturilor caracteristice unui popor. "Unicitatea pozitivă" care în esență arată demnitatea neamului lor, se opune aceleia "negativă", aceea care a fost impusă mediatizării care condamnă la inhibare, la izolare. Așadar, copilul fie că este integrat într-un sistem de învățământ preprimar, primar, gimnazial, liceal, profesional, universitar, trebuie urmărit cu mare atenție cum evoluează cum se menține în sistemul educativ, făcându-l cât mai eficient prin intervenții oportune atât din partea părinților, cadrelor didactice, cât și a comunității din care provine copilul pentru o mai mare siguranță în prevenirea abandonului școlar – o problema gravă în România.

Educația pentru toți este o nevoie a epocii noastre. Depinde de fiecare cadru didactic în parte, de responsabilitatea și implicarea tuturor ca ea să devină o realitate din care fiecare să învețe și să se dezvolte și să nu uităm că educația depinde foarte mult de familie.

Privitor la această temă, Abandonul școlar – cauze și modalități de prevenire, consider că este o temă foarte mult abordată în mediul școlar. Cadrele didactice împreună cu consilierul școlar încearcă să-i determine pe elevi să conștientizeze importanța școlii, a terminării unui liceu. La noi, în România, abandonul școlar reprezintă un motiv de îngrijorare și pentru aceasta școala trebuie să aibă o relație foarte strânsă cu membrii familiei.

Bibliografie:

Clerget, Stephane, (2008), *Criza adolescenței*, Editura Trei, București
Moisin, Anton, (2007), *Arta educării copiilor și adolescenților în familie și în școală*, Editura Didactică și Pedagogică, București
Tatu, Comelia, *Support de curs: Consiliere școlară* (2009)

INCLUZIUNEA COPILOR CU CES ÎN GRĂDINIȚĂ

*Prof. Inv. Preșcolar Dinică Elena Ramona
Grădinița cu Program Normal Colonie Rm. Vâlcea*

Fiecare copil este diferit și special și are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilități. Toți copiii au dreptul la educație în funcție de nevoile lor. Educația incluzivă are ca principiu fundamental un învățământ pentru toți, împreună cu toți, care constituie un deziderat și o realitate ce câștigă adepti și se concretizează în experiențe și bune practici de integrare/ incluziune.

Educația de tip incluziv este o educație de calitate, accesibilă și care își îndeplinește menirea de a se adresa tuturor copiilor, fără discriminare. În întreaga lume, din ce în ce mai mulți copii care provin din medii defavorizate urmează grădinițele, școlile primare sau gimnaziale. În cele mai multe țări se stipulează prin lege că toți copiii trebuie să beneficieze de educație.

În acest sens, integrarea educativă vizează reabilitarea și formarea persoanelor cu nevoi speciale, aflate în dificultate psihomotorie, de intelect, de limbaj, psihocomportamentală, senzorială, printr-o serie de măsuri de natură juridică, politică, socială, pedagogică. În pedagogia contemporană există o preocupare intensă pentru găsirea căilor și mijloacelor optime de intervenție educativă, încă de la vârstele mici, asupra unei categorii cât mai largi de populație infantilă. Astfel, conștiința copiilor, de la cea mai fragedă vârstă, trebuie formată și dezvoltată, învățându-i pe aceștia că primirea copiilor „diferiți”, alături de toți ceilalți, trebuie făcută nu de dragul lor, în primul rând, și nu din milă pentru ei, ci pentru dreptul fiecărui individ de a participa la acțiuni comune pentru dezvoltarea lui ulterioară, pentru a contribui și el la dezvoltarea comunității în care trăiește.

Argumentul acestui referat este tocmai ideea că incluziunea poate și este mai mult decât un discurs demagogic, declarativ; ea poate fi pusă în practică prin tehnici concrete de predare și adaptare curriculară individualizată, prin formarea și dezvoltarea conștiinței tuturor copiilor pentru accețiunea diversitară de orice tip. Grădinița are ca scop crearea unui program coerent și coordonat de incluziune a copiilor preșcolari cu diferite dizabilități, de alte etnii, proveniență socială etc. și pregătirea celorlalți copii în vederea accețării acestora alături de ei, fără diferențe de manifestare comportamentală sau verbală. De asemenea, se impune și implementarea unor strategii coerente de dezvoltare a conștiinței și a comportamentelor copiilor în spiritul toleranței și nediscriminării, a accețării de șanse egale pentru toți copiii.

Integrarea/ incluziunea poate fi susținută de existența unui cadru legislativ flexibil și realist, de interesul și disponibilitatea cadrelor didactice din școala de masă și din școala specială, de accețul și susținerea părinților copiilor integrați, de implicarea întregii societăți civile, dar și de nivelul de relații ce se formează și se dezvoltă la nivelul clasei integratoare care se bazează pe toleranță și respect față de copilul cu probleme. Grădinița care îi receptează în colectivitatea sa pe copiii defavorizați și își determină intern „direct și indirect”, atitudinea față de aceștia este alcătuită din: educatoare, părinți, copii, iar la nivel extern, societatea cu numeroase instituții și diverși factori media. O condiție esențială pentru reușita acestor acțiuni comune ale celor trei factori activi din grădiniță este existența unor relații de înțelegere, constructive care se realizează prin atitudini deschise, prin disponibilitate, printr-un „pozitivism” specific ce se cimentează cu voință și convingere.

Educatoarea trebuie să cunoască deficiențele copiilor pe care îi va primi în grupă în scopul înțelegerii acestora și pentru a-și putea modela activitățile, în funcție de necesitățile copiilor. Grupa în care va fi integrat copilul cu cerințe speciale va trebui să primească informații într-o manieră corectă și pozitivă despre acesta. Este foarte importantă sensibilizarea copiilor și pregătirea lor pentru a primi în rândurile lor un coleg cu dizabilități. Sensibilizarea se face prin stimulări: crearea și aplicarea unor jocuri care permit stimularea unor deficiențe (motorie, vizuală, auditivă), ceea ce determină copiii să înțeleagă mai bine situația celor ce au dizabilități: prin povestiri, texte literare, prin discuții, vizitarea/ vizita unor persoane cu deficiențe.

Primirea în grupă a copilului cu cerințe educative speciale, atitudinea față de el trebuie să păstreze o aparență de normalitate, copilul trebuind să fie tratat la fel cu ceilalți copii din grupă. Conduita și atitudinea educatoarei trebuie să demonstreze celorlalți copii că i se acordă preșcolarului cu dizabilități. De aceea trebuie să exprime aceleași așteptări și să stabilească limite similare în învățare ca și pentru ceilalți copii din grupă. Ea trebuie să își asume rolul de moderator , să promoveze contactul direct între copiii din grupă și să direcționeze întrebările și comentariile acestora către copilul cu cerințe educative speciale.

De asemenea, trebuie să-i încurajeze și să-i stimuleze ori de câte ori este nevoie pe aceștia, dându-le încrederea în forțelele proprii, în propria reușită în acțiunile întreprinse, evidențiind unele abilități sau interese speciale lor în dezvoltarea și sprijinirea cărora trebuie implicate și familiile copiilor. Copiii cu cerințe educative speciale integrați în programul grădiniței trebuie să dispună de o bună colaborare între educatoare, părinți, psihologi și profesorul logoped. Părinții sunt parteneri la educație pentru că dețin cele mai multe informații despre copiii lor. Relația de parteneriat între părinți și grădiniță presupune informarea părinților cu privire la programul grupelor, la conținuturile și metodele didactice, dar presupune și întâlniri cu aceștia, participări la expoziții, excursii, serbări, vizite, etc., în care sunt implicați proprii lor copii.

Această relație a grădiniței cu părinții copiilor cu cerințe educative speciale este necesară și benefică, ea furnizând, informațional, specificul dizabilității preșcolarului, precum și date despre contextul de dezvoltare a acestuia. Părinții informează grădinița și despre factorii de influență negativă care ar trebui evitați (fobii, neplăceri, stimuli negativi, atitudini

care determină inhibarea / izolarea copiilor). Angajarea și responsabilizarea familiei în educația copiilor este fundamentală pentru reușita participării la programul instructiv-educativ al grădiniței. La orice copil, în mod particular la copiii cu dizabilități, gradul de interes și de colaborare a părinților cu grădinița este, cel mai adesea, proporțional cu rezultatele obținute de aceștia. De aceea, putem afirma că familia este primul educator și are cel mai mare potențial de modelare.

Grădinița are rolul de a sprijini familiile să aibă încredere în resursele proprii, să facă față greutăților cu care acestea se confruntă. Educația părinților și consilierea acestora au un rol important în integrarea copiilor cu afecțiuni de natură psihică, emoțională ori de altă natură în grădiniță. Rezultatele muncii pentru promovarea incluziunii, atât directe cât și indirecte, față de partenerii educaționali, părinți, apar după intervale mari de timp și sunt efectul unui exercițiu asiduu, susținut. Centrarea atenției educaționale pe grupurile vulnerabile este un indiciu al nivelului de civilizație atins de o anumită societate și aceasta impune căutarea unei noi formule de solidaritate umană, fapt ce are o semnificație aparte în societatea noastră.

Grădinița este incluzivă printr-un curriculum flexibil și deschis ce permite adaptări succesive. Nu copilul urmează curriculumul, ci acesta este un instrument menit să sprijine dezvoltarea lui, se adaptează nevoilor și particularităților acestuia. Când spunem „grădiniță incluzivă”, nu trebuie să ne ducem cu gândul la copiii cu CES, ci la fiecare copil în parte, pentru că fiecare are un ritm propriu de dezvoltare și la un moment dat poate avea nevoie de anumite cerințe speciale în ceea ce privește educația. Există, de asemenea, și anumite situații de risc, în care educatoarea trebuie să cunoască trăirile și comportamentele copilului, pentru a-l sprijini. Riscurile pot apărea din mediul socio-cultural din care acesta face parte, din relațiile de familie care îi determină existența zilnică, precum și modul de dezvoltare, din modelele formale educaționale ce pot exercita un stres deosebit asupra copilului care nu corespunde „normalității” cu care ne-am obișnuit.

O planificare nu poate porni așa, tradițional, ca altă dată, de la conținuturi, ci de la personalitățile copiilor, de la caracteristicile și particularitățile individuale. Pe de altă parte, grădinița, ca instituție, nu poate face față singură cerințelor multiple ale unui program eficient de educație. Este nevoie de un parteneriat între grădiniță- familie- comunitate, de o construcție comună în folosul copilului, fără prejudecăți, bazată pe respect reciproc, acceptare, toleranță, indiferent de situația economică, socială sau educațională a părinților. Educatoarea, la rândul ei, trebuie să răspundă diversității și unicității fiecărui copil, să-și orienteze pozitiv atitudinea, limbajul și metodele pedagogice. Copilul preșcolar se află într-un proces de formare în care fiecare gest, fiecare cuvânt, fiecare privire din partea adulților care îl înconjoară poate să îi influențeze imaginea de sine. Este foarte importantă atitudinea educatoarei la acțiunile copilului, apelativele, aprecierea pozitivă sau negativă, pentru a-i da copilului încredere în forțele proprii.

Pentru a evalua copilul, educatoarea trebuie să aibă în vedere competențele și capacitățile educaționale ale fiecărui copil și să identifice:

- cum este fiecare;
- ce știe fiecare;
- ce face fiecare;
- cum cooperează cu ceilalți.

În concluzie, pentru abordarea unei educații incluzive în grădiniță, educatoarea trebuie să respecte următorii pași:

- să elaboreze un plan de dezvoltare a grădiniței în care să se precizeze concret parteneriatul cu familia și comunitatea;
- să fie pregătit întregul personal al grădiniței pentru a primi toți copiii, fără discriminări;

- să asigure un climat primitiv și deschis prin organizarea mediului educațional cât mai eficient și stimulator;
- să aibă discuții, în prealabil, cu copiii pentru a se accepta unii pe alții, pentru a negocia, a colabora și a lucra împreună;
- să asigure un curriculum flexibil și deschis la care să aibă acces și părinții;
- să evalueze fiecare copil prin observație directă și indirectă pentru a asigura participarea lui adecvată la activitățile curriculare;
- să asigure accesul tuturor copiilor la programul grădiniței, dar și la modificările și adaptările acestuia;
- să asigure participarea tuturor familiilor la decizii și acțiuni în favoarea tuturor copiilor;
- să evalueze permanent și periodic progresele pe care le fac toți copiii, nu numai din punctul de vedere al achizițiilor intelectuale, dar și al relațiilor sociale, al cooperării și colaborării, al dezvoltării imaginii de sine și încrederii în forțele proprii;
- să elaboreze planuri individualizate, personalizate pentru copiii care au nevoie de sprijin în anumite componente ale dezvoltării și la anumite momente;
- să ajusteze permanent curriculumul pentru a-l adapta la nevoile educative ale copiilor;
- să realizeze un schimb permanent de idei, experiențe și soluții cu celelalte colege, din grădiniță sau din alte instituții, precum și cu familiile copiilor.

Bibliografie:

- Ecatarina Vrășmaș-, „Educația copilului preșcolar”, Editura ProHumanitas, București, 1999;
- Ecatarina Vrășmaș-, „Introducere în educația cerințelor speciale”, Editura Credis, București, 2004.

METODE ȘI TEHNICI FOLOSITE LA ORELE DE CONSILIERE ȘI ORIENTARE

*Prof. Dăncău Monica-Adriana
Școala Gimnazială „Anton Pann”*

- Curriculumul de Consiliere și Orientare pentru învățământul gimnazial constă în:
- abordarea cu prioritate a problematicii referitoare la carieră, în condițiile în care, la finalul acestui ciclu de învățământ, elevul își va exprima opțiunea pentru următorul nivel de școlarizare, în termeni de filieră, profil și specializare;
 - contribuția majoră a acestei discipline la autocunoașterea elevilor;
 - condiție fundamentală pentru orientarea școlară optimă a acestora.

Astfel profesorul diriginte trebuie să dispună de metode și tehnici de *consiliere* în probleme legate de:

1. Autocunoaștere și dezvoltare personală
2. Comunicare și abilități sociale
3. Managementul informațiilor și al învățării
4. Planificarea carierei
5. Calitatea stilului de viață

Unul dintre obiectivele curriculumului de Consiliere și orientare este stimularea abilităților de învățare permanentă, în scopul dezvoltării personale și al integrării socio-profesionale viitoare, de succes. Elevii experimentează în cadrul orelor de Consiliere și orientare, diferite tehnici de învățare, de relaționare, de comunicare eficientă, abilități de explorare a resurselor personale și a carierei, apoi aplică ceea ce au asimilat în clasă, în situații de viață diverse și își evaluează propriul progres. Învață astfel să își asume responsabilitatea propriei învățări. Procesul didactic se focalizează atât pe asimilarea de

cunoștințe și abilități specifice disciplinei, cât și pe dezvoltarea atitudinilor și a mecanismelor învățării personalizate, conștiente și eficiente, pe care elevii să le aplice și în diferite contexte de viață, nu doar în cadrul școlii.

Procesul de predare-învățare specific Consilierii și orientării este orientat de principiile învățării active, centrate pe elev. În acest scop, metodele recomandate pentru orele de Consiliere și orientare sunt cele activ-participative. Sarcinile de lucru pot fi realizate individual, în perechi sau în echipă, prin activități independente sau asistate, precum:

- jocul de rol;
- brainstorming-ul;
- metode art-creative;
- exercițiul;
- chestionarul de interese și abilități.

Astfel, **metodele folosite pentru consilierea și orientarea școlară sunt**: convorbirea, testarea psihologică a elevilor, consultarea catalogului, discuții cu părinții, investigarea intereselor profesionale și școlare, tehnici de clarificare a valorilor, consilierea de grup și individuală, dezbateră, programul „Consilierea și Orientarea Carierei”, interviul, oferirea de informații privind rețeaua școlară, metoda testelor, analiza profilelor psihologice, viziunări de casete video pe problematica OSP, observația, convorbirea, chestionare, brainstorming. *Alte metode de consiliere și orientare școlară* care ar trebui să le cunoaștem sunt cele care s-au dovedit utile, cele utilizate în alte țări, de consiliere în grup, de consiliere pe specialități, interactive, de cunoaștere a cererii pe piața muncii la nivel național și județean, de consiliere a elevilor în condițiile șomajului, teste și chestionare de personalitate, informații despre piața muncii, consiliere asistată de calculator, teste de aptitudini și interese etalonate pe populație românească, rețeaua școlară din România la nivel preuniversitar, sisteme interactive computerizate de testare a intereselor și aptitudinilor, de explorare a conținutului și cerințelor ocupațiilor.

Metodele de **consiliere în probleme legate de tehnicile de învățare eficientă** sunt de o mare diversitate: expunerea și dezbateră, efectele unor modalități de învățare, prezentarea de cărți, optimizarea învățării, gestionarea timpului și a efortului, aplicații în grupe mici, consilierea individuală, consilierea de grup, studiul de caz, chestionare, teste, interviuri, convorbiri cu tema „învățarea eficientă”, activități de grup (brainstorming, dezbateri, joc de rol, exerciții), analiza rezultatelor școlare, învățarea diferențiată pe grupe, învățarea pe ateliere de lucru, evaluarea curentă, evaluarea cunoștințelor pe baza testelor grilă, metoda cunoașterii personalității elevului. *Alte metode de învățare eficientă* care trebuie cunoscute ar fi: tehnici experimentate de învățare eficientă, metode de tratare diferențiată și de individualizare a învățării, metode de raționalizare a timpului, metode de intercunoaștere și interrelaționare, instrumente și tehnici de modelare audio-vizuală, calculatoare, proceduri de instruire și de evaluare a rezultatelor, metoda proiectelor (cercetare-acțiune), soft educațional pentru eficientizarea învățării.

Tehnicile folosite în **consilierea elevilor rămași în urmă la învățatură** sunt variate, dintre care o frecvență mai mare o au: discuțiile cu părinții și profesorii, convorbirile cu elevii, testarea psihologică, investigarea climatului socio-afectiv și a atitudinii față de școală, identificarea nevoilor elevilor, consilierea individuală, studii de caz, interviul. Tehnicile de *consiliere ale elevilor rămași în urmă la învățatură care trebuie a fi cunoscute* sunt: consilierea de grup a celor rămași în urmă la anumite materii, tehnicile cognitiv-comportamentale, de dezeticetare, suportive, metode concrete de motivare a învățării, lucrul pe echipe în care fiecare are un rol și contribuie activ la viața echipei, instrumente pentru dezvoltarea capacităților, teste de identificare a capacităților deficitare, tehnici de recuperare, terapia familiei, terapie cognitivă, cursuri de psihoterapie, psihodramă, tehnici referitoare la dificultățile de învățare și eșec școlar. Cât privește **consilierea și orientarea școlară a elevilor performanți**, testarea psihologică, urmărirea integrării sociale a elevilor performanți,

identificarea copiilor supradotați, teste de aptitudini, consiliere (individuală, de grup, a familiei, procedee de clarificare a valorilor personale, de identificare a intereselor și tehnici de reprezentare a spațiului personal. Procedeele predominant *pedagogice* mai frecvent folosite sunt următoarele: jocul didactic, testele grilă cu grad de dificultate maxim, inițierea unor teme de cercetare în care să fie implicați acești elevi și stimularea lor, organizarea modulară a activității de instruire, programe speciale de pregătire intensivă, „îmbogățirea orizontală și verticală” a materiei, studiul individual, lectura suplimentară. De asemenea, sunt prezente *procedee de organizare a instruirii*, cum ar fi: munca diferențiată pe grupe omogene de elevi cu performanțe superioare, recomandarea directorilor de școli pentru organizarea unor cercuri pe discipline, informarea despre activități alternative (de exemplu cercuri). Alte procedee de *Consiliere și Orientare Școlară a elevilor performanți* cu caracter *psihologic* sunt: procedee de relaxare, exemple de metode de consiliere și orientare școlară a elevilor performanți, informații despre posibilitățile oferite de actualul sistem de învățământ, procedee de formare a imaginii de sine, identificarea dificultăților de relaționare cu părinții, relația copiilor supradotați cu școala, planificarea carierei, tehnici de dezvoltare a creativității, programele educative speciale.

În concluzie sunt necesare următoarele:

- o colaborare între școală și Centrele de Asistență Psihopedagogică în activități educative;
- participarea acestora la consilii profesoriale;
- cursuri de consiliere cu profesorii de OSP;
- consilierea individuală și de grup, examinări psihologice;
- consilieri colective cu părinții;
- asistență la orele de dirigenție;
- dezbateri interactive;
- lectorate cu părinții, întâlniri cu celelalte cadre didactice;
- participări la comisii ale diriginților și la orele de dirigenție.

Sunt necesare cursurile de perfecționare, programele de prevenție, consilierea terapeutică și vocațională, formarea psihopedagogică a cadrelor didactice, participarea la consiliile elevilor, îndrumarea metodică a profesorilor în aria curriculară "Consiliere și Orientare", cursurile de formare a formatorilor pe probleme de HIV-SIDA .

Bibliografie:

1. Georgescu, M., (2006), *Introducere în consilierea psihologică*, București, Editura Fundației României de Mâine
2. Jigau, M., (2001), *Consilierea carierei*, București, Editura Sigma.

ASIGURAREA EGALITĂȚII DE ȘANSE ÎN SISTEMUL EDUCAȚIONAL

*Prof. Înv. Preprimar Deaconu Elena
G.P.P. Berislăvești, Județul Vâlcea*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Educația în școala românească, ca și în sistemele educaționale din lume, este actul prin care se fundamentează dezvoltarea personalității în sensul holismului și durabilității. Și tocmai pentru a putea fi realizat acest ideal, educația este și trebuie să fie guvernată de

anumite principii și norme. Între acestea, subliniem “asigurarea egalității de șanse”. Principiu care, odată respectat și implementat, aduce beneficii în ambele planuri, cel al individului și cel al majorității: întrucât fiecare persoană cu cerințe educaționale special evoluează conform particularităților sale, iar majoritatea își dezvoltă toleranța și creativitatea în relaționarea interpersonală.

Considerăm că asigurarea de șanse egale la educație este un proces complex care trebuie să implice ca factori catalizatori atât societatea, cât și sistemul educațional. O societate care propune/disponde de medii și condiții propice de exprimare și dezvoltare personală și profesională a persoanelor cu CES are imperativ nevoie de o școală care formează și educă în spiritul incluziunii, valorizării diversității, responsabilității colective și demnității umane.

În școală sunt asigurate șansele la educație tuturor copiilor dacă în plan acțional sunt practicate strategii educaționale centrate pe elev, pe particularitățile și nevoile sale individuale. De la oferta curriculară, programe și proiecte educaționale focalizate pe nevoile elevilor, luarea deciziilor cu implicarea părinților elevilor cu CES, asigurarea de personal didactic și specialiști, la asigurarea unui mediu fizic sănătos și sigur, cu facilități destinate elevilor cu cerințe speciale.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente.

La nivelul sistemului de învățământ sunt adoptate și aplicate programe de formare a unei imagini reale despre ceea ce înseamnă școala pentru toți, despre avantajele integrării acestor copii (atunci când este posibil) în sistemul obișnuit de învățământ. Incluziunea trebuie să fie un act responsabil, asumat de personalul școlii, de comunitate, de familie; ea trebuie înțeleasă ca un fapt de normalizare a vieții persoanelor aflate în dificultate și ca o măsură de conștientizare a rolului școlii de instituție publică, la care toți au acces în calitate de cetățeni cu drepturi egale ai comunității. Un astfel de sistem educațional, centrat pe interesele elevilor, pe dezvoltarea de competențe, capacități în ritmul propriu fiecăruia, facilitează tranziția către nivelul următor, cel al mediului socio-profesional.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluiași principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

În concluzie, putem sublinia faptul că incluziunea este o politică educațională, dar în același timp o provocare atât pentru școală cât și pentru societate, întrucât dezideratul ei este orientat spre formarea persoanelor vizate ca elevi/cetățeni ai unei școli/societăți democratice, cu drepturi, responsabilități și șanse egale.

Bibliografie:

1. Ecaterina Vrasmaș și Traian Vrasmaș - "Educația incluzivă în grădiniță: dimensiuni, provocări și soluții", București, 2012
2. Mara D. - „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, Sibiu, 2009.
3. Mihaela Ionescu - "Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani", ed. Vanemonde, 2010

INCLUZIUNEA ȘCOLARĂ A COPIILOR CU CES

*Prof. Înv. Primar Dogaru Nicuța Aura
C.N.I. „Matei Basarab”, Rm. Vâlcea*

Incluziunea școlară se definește prin acceptarea de către instituțiile de învățământ a tuturor copiilor, indiferent de apartenența etnică sau socială, religie, naționalitate sau infirmitate și este strâns legată de recunoașterea și acceptarea diversității – condiție normală a conviețuirii umane.

Învățământul incluziv presupune ca tinerii și copiii cu dizabilități și ceilalți fără probleme să învețe împreună în instituțiile de învățământ având sprijinul corespunzător. Un început timpuriu în grupuri de joacă sau medii școlare obișnuite este cea mai bună pregătire pentru o viață integrată.

Fiecare copil este diferit și special și are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilități. Toți copiii au dreptul la educație în funcție de nevoile lor.

Și copiii diferiți au drepturi egale cu ceilalți, iar o educație separată ar duce la marginalizare și discriminare, împiedicând formarea, împlinirea de sine și afirmarea personalității. Beneficiile incluziunii sunt reciproce, dar majoritatea dintre noi n-am simțit încă acest lucru. Separarea ne limitează înțelegerea reciprocă. Familiaritatea și toleranța reduc frica și respingerea favorizând relații de comunicare și colaborare în beneficiul tuturor.

Câți suntem pregătiți (părinți, cadrele didactice, copii) pentru diversitatea existentă în fiecare grupă și cât de bine sunem pregătiți să o acceptăm ?

Educația incluzivă vine să sprijine acest aspect deoarece ea se centrează mai ales pe învățarea strategiilor necesare rezolvării problemelor din viața cotidiană, într-o manieră cooperantă și solidară, unde procesul de învățare este realizat în spiritul respectului și acceptării celor din jur.

Școala trebuie să aibă contacte cu toate instituțiile sociale interesate direct sau tangențial de domeniul educației copilului de vârstă școlară și să stabilească relații de cooperare și colaborare. Ea contribuie la transmiterea moștenirii culturale și facilitează învățarea individuală și colectivă.

Totodată școala face posibilă participarea grupurilor și colectivităților la viața publică, elaborarea și luarea deciziilor. Schimbul de informații favorizează interacțiunea socială și permite unui număr mare de oameni să ia parte activă la soluționarea problemelor care îi privesc. Actul educativ în școala incluzivă are șanse de reușită dacă cei trei factori implicați, adică elevul cu deficiențe, familia, echipa de specialiști, cooperează, sunt parteneri care conlucrează în aceeași direcție: dezvoltarea copilului cu cerințe educative speciale.

Integrarea individuală a copilului cu nevoi speciale în clasa obișnuită presupune următoarele implicații:

- se oferă sprijin educațional după nevoile copiilor, aceștia nu sunt excluși;
- se asigură dezvoltarea personală a fiecăruia;
- adaptarea programelor și a resurselor organizatorice și procedurale la nevoile sale;
- învață în clase omogene;
- crește motivația pentru învățare, fiindcă este stimulat de mediul competițional și de performanțele școlare ale colegilor valizi;

- ✚ scade nivelul de izolare al copilului cu deficiență și crește nivelul de contact cu copiii obișnuiți, sporind nivelul de socializare;
- ✚ copiii valizi, ca urmare a contactului cu copiii/elevii cu nevoi speciale, îi vor înțelege, îi vor accepta și își vor forma chiar atitudini de protejare a acestora în grupurile obișnuite.

Pornim de la constatarea că părinții sunt cei mai importanți factori de sprijin în viața copilului cu deficiențe sau a copilului sănătos, viața familiei (sau cel puțin a unuia dintre părinți) se va adapta, se va plia după programul copilului cu deficiențe profunde sau medii. Pentru a-și putea sprijini copiii aflați în dificultate, părinții trebuie să participe la următoarele acțiuni, asigurate de echipa de intervenție:

- informare asupra potențialului real al copilului și asupra mijloacelor susceptibile să-i favorizeze dezvoltarea;
- informare asupra tipurilor de servicii care pot asigura cel mai bine educarea și dezvoltarea copilului cu nevoi speciale;
- convingerea părinților că nu sunt singuri în demersurile lor educative cu copilul deficient;
- învățarea familiei să traiască în echilibru cu copilul cu nevoi speciale;
- însușirea unor abilități și tehnici speciale de educație a copilului cu deficiențe, conlucrând adecvat cu profesioniștii;
- elaborarea programelor educaționale în colaborare cu membrii echipei transdisciplinare.

În activitatea la clasă, cu elevi cu deficiențe, acceptăm diversitatea ca valoare. Pentru a valoriza cu adevărat potențialul fiecărui copil cu cerințe educative speciale, trebuie să reformulăm toate componentele educației: obiective/scopuri; curriculum; resurse procedurale, materiale, organizatorice; evaluare; relațiile între partenerii educației; resursele umane.

Implicarea cadrelor didactice este condiția majoră în realizarea integrării copiilor cu cerințe educative speciale. În viața școlară și socială. În acest demers la clasă, pentru a favoriza integrarea cât mai rapidă a copiilor cu nevoi speciale, am valorificat sensibilitatea deosebită a acestora și disponibilitatea de a oferi și de a primi afecțiunea celor din jur.

Fiecare persoană – copil, tânăr sau adult – trebuie să beneficieze de oportunități educaționale proiectate pentru a le satisface necesitățile educaționale de bază.

Bibliografie:

Vrașmaș, T., (2004), "Școala și educația pentru toți", Ed. Miniped, București.
Ungureanu, D., "Educația integrată și școala incluzivă", Editura de Vest, Timișoara

ROLUL PROFESORULUI ÎN ORIENTAREA ȘI CONSILIEREA ELEVILOR PRIVIND CARIERA LOR VIITOARE

*Prof. Diaconescu Ilie
Liceul Gheorghe Surdu, Oraș Brezoi*

Profesorul are un rol deosebit de important în orientarea și consilierea elevilor în vederea alegerii viitoarei lor cariere. Educarea elevilor în vederea alegerii carierei, astfel încât acesta să efectueze opțiuni școlare și profesionale realiste, presupune transmiterea și însușirea unor informații despre diferitele domenii ale realității, formare de priceperi și deprinderi, dezvoltarea intereselor, a aptitudinilor generale și speciale, formarea unor trăsături de caracter, volitive pozitive solicitate în profesia pentru care optează elevul. Această activitate are un caracter permanent și vizează echilibrul între *ceea ce vrea, ceea ce poate și ceea ce trebuie* să facă elevul.

Direcțiile de evoluție vizează orientarea educativă, legătura dintre orientarea școlară și cea profesională și integrarea lor în învățământ, caracterul permanent al orientării condiționat de conturarea orientării școlare și profesionale, mobilitatea profesiunilor pe verticală - cronologic și pe orizontală - în conținut, de posibilitate a apariției unor modificări în structura persoanei, de erorile posibile în procesul orientării, de extinderea acțiunilor de orientare la nivelul întregului sistem de învățământ, de urmărirea subiecților orientați, de reorientarea școlară și profesională.

Activitatea de orientare a carierei elevilor include o serie de metode specifice de cunoaștere a personalității elevilor. Privită dintr-o perspectivă mai amplă, acțiunea de consiliere și orientare a carierei cuprinde patru activități de bază, și anume: *cunoașterea personalității elevilor, educarea elevului spre alegerea carierei din punct de vedere al aptitudinilor, o bună cunoaștere a rețelei școlare și a tuturor profesiilor din cadrul pieței muncii, actul propriu zis de consiliere și îndrumare* a elevilor spre scopul propus. Cunoașterea personalității elevilor se efectuează prin intermediul unei conlucrări cu profesorii diriginți, cu familia și chiar cu colectivul clasei din care face parte elevul. Activitatea necesită un anumit timp și se apelează la metodele așa-zis clasice de cunoaștere, cum sunt: observația, analiza rezultatelor activității elevilor, convorbirea, teste psihologice, eșantionatul, analiza datelor biografice, autocaracterizarea și alte metode în funcție de fiecare caz în parte. Ședința de consiliere se aprofundează prin întrebuintarea unor chestionare de interese prin intermediul cărora se obțin date privind aspirațiile, opțiunile pentru viitor, unele atitudini și idealuri care îl motivează pe un elev în momentul respectiv și îl conduc spre unele scopuri de viitor și îl angrenează în alegerea carierei.

Analiza datelor biografice este metoda care oferă nenumărate informații referitoare la situația elevului în cadrul familiei, referitoare la dezvoltarea personală, date ce includ unele probleme de sănătate sau diverse atitudini în raport cu activitățile școlare și extrașcolare pe diverse paliere.

Autocaracterizarea este o altă metodă de investigație psihologică foarte apropiată de analiza datelor biografice și totuși distinctă. Ea constă într-o introspecție profundă, greu accesibilă psihologului, este practic o sursă de informații proprii asupra atitudinii elevului față de el însuși, o autoanaliză profundă corelată de o sinceritate specifică vârstei. Metoda testelor este un instrument des întrebuintat de psihologul școlar în cadrul evaluării cât mai obiective și standardizate a unor abilități, stiluri comportamentale sau aptitudini ale elevilor, ce se cer evidențiate în cadrul ședințelor de consiliere a carierei. Aceste teste trebuie aplicate în funcție de anumite etape și în funcție de scopul vizat. Testele cele mai întrebuintate în cadrul ședințelor de consiliere a carierei sunt cele de aptitudini (aptitudini verbale, matematice, tehnice, artistice sportive).

Aplicarea unui model de Orientare și Consiliere cu privire la dezvoltarea carierei, presupune aducerea individului în centrul preocupărilor directe ale activității consilierului simultan cu focalizarea atenției pe următoarele direcții:

- dezvoltarea personală și socială a individului:
 - autocunoașterea generală,
 - autoevaluarea potențialului intelectual,
 - înțelegerea identității sinelui, ca parte și întreg,
- dezvoltarea în planul educației și formării profesionale:
 - înțelegerea lumii educației, a rolului și finalității acesteia,
 - identificarea motivelor care dinamizează activitatea de învățare și dezvoltare intelectuală,
- dezvoltarea în planul carierei:
 - înțelegerea proceselor economice și sociale care îi sunt accesibile: familie, economie, profesie, salariu, proprietate, bani, bunuri materiale și culturale etc.,
 - înțelegerea ambianței sociale și economice în care trăiește,

- conștientizarea valorii personale pe piața forței de muncă,
- diversitatea conținutului muncii,
- timp liber, activități comunitare, viața personală, familie etc.

Informarea despre posibilele rutele școlare care pot fi urmate de orice elev care a absolvit un anumit nivel de învățământ, trebuie să cuprindă: denumirea școlii, adresa, numărul de telefon și fax, eventual adresa E-mail; persoanele de contact; tipurile de școli existente în diferite zone sau medii; profilurile de pregătire; condițiile de admitere; condițiile de școlarizare; dotări speciale ale școlii; calitatea pregătirii; modalitățile de a ajunge la sediul școlii. Aceste informații trebuie oferite într-o formă sistematizată, după anumite criterii și, la cerere, în mod neutru, cu avantajele și dezavantajele fiecărei unități (de exemplu: este situată la mare distanță de casa, dar are dotări deosebite: cămin, ateliere etc.; este situată în mediul rural, dar cu condiții foarte bune de învățare și rate înalte de plasare / integrare a forței de muncă tinere etc).

Bibliografie:

1. Tomsa, Gh., Strategii de schimbare a comportamentelor indesezirabile la elevii (I), în învățământul primar, nr.1, 1998
2. Tomsa, Gh., Consilierea școlară în învățământul primar, nr.1 și 2, 1997
3. Baciu D., Radulescu S. M., Voicu M., - „Adolescenții și familia”, Ed. Științifică și enciclopedică, București, 1987.
4. Campbell R., „Adolescentul – copilul meu” Ed. Logos, Cluj-Napoca, 1995

COPILUL CU ADHD ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. înv. preșc. Opreța Mihaela- Cristina

Prof. înv. preșc. Popa- Mazilu Cristiana

Școala Gimnazială Nr. 13/ G.P.P. Nr.14, Rm. Vâlcea

ADHD – deficit de atenție și hiperactivitate – sau THDA – tulburare hiperchinetică cu deficit de atenție – reprezintă aceeași afecțiune neurobiologică, întâlnită în primii ani de copilărie- până la vârsta de 7 ani. Această boală afectează anumite zone ale creierului care îi ajută pe copii să rezolve probleme, să planifice lucrurile, să înțeleagă acțiunile celorlalți și să își controleze impulsurile. Principalele simptome ale ADHD sunt hiperactivitatea- copilul nu poate sta locului, se mișcă și vorbește continuu, impulsivitatea- copilul are un comportament și un limbaj necontrolat și tulburările de concentrare- copiii se plictisesc și sunt distrași repede de la activități. Se poate spune că în general copiii sunt ușor hiperactivi, își pot menține atenția puțin timp (în funcție de vârstă), însă la copiii bolnavi aceste simptome afectează învățarea, adaptarea la mediul din grădiniță și mai apoi la cel școlar și sunt afectate de asemenea relațiile cu ceilalți copii.

Cauza acestei boli nu este pe deplin cunoscută, existând teorii care iau în considerare preponderent cauze genetice, factori de mediu și caracteristici fizice ale creierului. Băieții sunt mai predispuși la boală, astfel că și numărul acestora este de patru ori mai mare decât la fetițe.

M-aș referi la un caz al unui copil cu ADHD din grădinița noastră. F.V. are 6 ani și este preșcolar în grupa mare. Într-adevăr, la puțin timp după începerea anului școlar, F.V. a început să manifeste simptome ale bolii. Am dus o muncă istovitoare și zadarnică atât cu copilul, cât și cu părinții. Aceștia refuzau să înțeleagă că V. are probleme. Manifestările copilului au bulversat de multe ori activitatea desfășurată la grupă. Nu este în stare să stea pe scaun la activități, deranjează copiii când aceștia își organizează jocuri în grup, lovindu-i sau pur și simplu distrugându-le lucrările efectuate. Urmare a comportamentului său, copiii au început să-i evite compania, să-l izoleze, ceea ce a dus la o și mai mare înverșunare a acestuia împotriva lor. Am lucrat foarte mult cu acest copil, dar din păcate ceea ce lucram eu nu era

continuat acasă de părinți, deși deschidere din partea instituției a existat în ceea ce privește instruirea părinților. Nemaivorbind de faptul că V. avea nevoie de terapie, doresc să menționez măsuri luate de mine, astfel încât copilul să poată fi menținut în colectiv și să-și însușească un minim de cunoștințe și deprinderi necesare pentru școală. Astfel au fost stabilite o serie de reguli, care au fost formulate pentru întreaga grupă și care s-au cerut a fi respectate de toți copiii. În formularea regulilor au fost implicați și copiii, evitându-se formulările negative. Regulile au fost aduse atât la cunoștința copiilor, cât și a părinților. Au fost de asemenea marcate pozitiv urmările regulilor de către copii și progresele celor care au încălcat în trecut regulile. Aș specifica doar câteva dintre regulile care au fost impuse grupei și implicit copilului cu ADHD:

- 1. Fii respectos cu cei din jur;
- 2. Lucrează în liniște;
- 3. Fii atent la doamna educatoare și la colegii tăi;
- 4. Ce ție nu-ți place, altuia nu face;
- 5. Respectă colegii și ceea ce fac ei.

Regulile au fost afișate și sub formă de imagini sugestive pentru a fi mai accesibile copiilor.

Cel mai important în activitatea cu copiii cu ADHD este ca aceștia să fie stimulați, iar ca posibile stimulente aș enumera: reducerea timpului în care se realizează o activitate și găsirea unei ocupații alternative, copilul să aibă un creion special care să-l atragă în activitatea de scriere, aprecieri verbale a fiecărei reușite, bulină roșie sau alte stimulente, chiar alimentare, acordarea rolului de lider într-un joc. De asemenea i se poate permite copilului să aducă de acasă o jucărie favorită, dacă jocul cu aceasta îl poate stimula în dezvoltarea atenției. Va fi încurajat să aducă de acasă un obiect, animal de casă, care să-i permită prezentarea acestuia, formularea unei povestiri, ceea ce va înlesni socializarea cu colegii. În urma unei fapte exemplare educatoarea poate reduce, diminua o sancțiune. Pentru a-i satisface nevoia de mișcare, educatoarea îi poate cere copilului să o ajute la distribuirea fișelor, creioanelor, planșetelor, plastilinei etc. Le-am recomandat prezentarea la medic și eventual să ia legătura cu un psiholog specializat în terapie comportamentală care să-i ajute.

Ca o concluzie, aș completa prin remarcă potrivit căreia ADHD este una dintre cele mai frecvente probleme de ordin comportamental cu care se confruntă în prezent copiii, fiind marcată o serie de efecte negative provocate de lipsa atenției, impulsivitate și hiperactivitate. Simptomele sale sunt în mod evident în disonanță cu stadiul normal de dezvoltare al copilului și intră frecvent în conflict normele și regulile formale și informale ale culturii școlare, provocând dificultăți în viața cotidiană. Diagnosticarea timpurie a bolii și luarea din timp a măsurilor impuse pot reduce fenomenele expuse anterior, aceasta implicând familia, în primul rând, grădinița (și mai apoi școala), specialiștii în terapie comportamentală, societatea în ansamblul ei.

Bibliografie:

- Iucu, Ioniță, *Managementul clasei de elevi*, Editura Polirom, Iași, 2006, pag.57;
- Kuyma, Kay, *Înțelege-ți copilul*, Editura Viață și sănătate, București, 2006, pag. 81;
- Popenici Ștefan; Fartușnic, Ciprian; Târnoveanu, Nadia, *Managementul clasei pentru elevii cu ADHD*, Editura DPH, București, 2005, pag.112-113;

COPIII CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL DE MASĂ

prof. inv. preșcolar Cumpănașu Alina
prof. inv. preșcolar Obogeanu Ramona
G.P.P. Ostroveni 1, Rm. Vâlcea

Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficiențe. Ei sunt percepuți diferit, mulți oameni au reticențe față de persoanele cu deficiențe, deoarece au o concepție greșită despre ele. Trebuie însă să înțelegem că sunt niște oameni la fel ca ceilalți, fiind produsul unic al eredității lor și al mediului.

Din categoria copiilor cu C.E.S (cerințe educative speciale) fac parte atât copiii cu deficiențe propriu zise, cât și copiii fără deficiențe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigențele școlii. Din această categorie fac parte:

- copiii cu deficiențe senzoriale și fizice (tulburări vizuale, tulburări de auz, dizabilități mintale, paralizia cerebrală);
- copiii cu deficiențe mintale, comportamentale (tulburări de conduită, hiperactivitate cu deficit de atenție-ADHD, tulburări de opoziție și rezistență);
- copiii cu tulburări afective, emoționale (anxietatea, depresia, mutism selectiv, atacul de panică, tulburări de stres posttraumatic, tulburări de alimentație: anorexia nervoasă, bulimia nervoasă, supra-alimentarea);
- copiii cu handicap asociat;
- copiii cu dificultăți de cunoaștere și învățare (dificultăți de învățare, sindromul Down, dislexia, discalculia, dispraxia);
- copiii cu deficiențe de comunicare și interacțiune (tulburări din spectrul autistic, sindromul Asperger, întârzieri în dezvoltarea limbajului).

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii. Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficiența copilului. Școala și grădinița sunt de asemenea un mediu important de socializare.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite. Elevii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere școlară și vocațională personală și a familiei.

Noțiunea de CES desemnează necesitățile educaționale complementare obiectivelor generale ale educației formale la nivel preșcolar/școlar, necesități care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale și/sau caracteristice unei deficiențe ori tulburări de învățare, precum și o intervenție specifică, prin reabilitare/recuperare corespunzătoare. CES exprimă o necesitate evidentă de a se acorda anumitor copii o atenție și o asistență educațională suplimentară (un anumit fel de discriminare pozitivă) fără de care nu se poate vorbi efectiv de egalizarea șanselor, de acces și participare școlară și socială.

Integrarea copiilor cu CES:

- se oferă sprijin educațional după nevoile copiilor, aceștia nu sunt excluși;
- ameliorarea curriculum-ului se asigură astfel dezvoltarea personală a fiecăruia;
- se lucrează în echipă: cadru didactic, profesor de sprijin, psiholog sau consilier școlar;

- stabilirea planului de intervenție personalizat pentru fiecare dintre copiii beneficiari;
- monitorizare - sunt combătute neparticiparea școlară, abandonul și eșecul școlar, eliminarea prejudecăților legate de apartenența la un anumit mediu;
- implicare insuficientă a comunității locale în problematica integrării;
- numărul de copii cu CES dintr-o clasă ar trebui să fie limitat la 3 astfel încât integrarea să fie eficientă.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi - trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individuală a acestor copii în aceleași clase obișnuite.

Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățătură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare.

Bibliografie:

1. Andrei D., E. „Integrarea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale”, Editura Casa Corpului Didactic Buzău, Buzău, 2004
2. Gherguț Alois, „Sinteze de psihopedagogie specială”, Editura Polirom, Iași, 2013

COPIII CU CES, O REALITATE A ZILELOR NOASTRE

*Prof. Lungeanu Ioana Mihaela
Școala Gimn. „Dimitrie Gusti” Fundu Moldovei
Loc. Câmpulung Moldovenesc, Jud. Suceava*

Elevii cu CES sunt tot mai prezenți la toate nivelurile de învățământ începând cu grădinița și terminând cu învățământul superior. Acești copii „speciali” sunt tot mai prezenți necesitând atenție din partea părinților, cadrelor didactice și a personalului specializat. Descoperirea acestor copii încă de timpuriu duce la o mai rapidă și ușoară integrare în viața atât școlară cât și de viitor adult. Toate părțile implicate în procesul de integrare a copiilor cu CES trebuie să colaboreze și să muncească spre același scop comun, acela care are ca drept obiectiv binele copilului.

Nedescoperiți la timp, acești copii pot simți că sunt excluși din cercul de joacă, de școală din grupul de prieteni și aduce cu sine frustrare, nervozitate, lipsa interacțiunii cu ceilalți copii de seama lor. O posibilă consecință a excluderii sociale o poate reprezenta lipsa apartenenței la un grup ceea ce duce la lipsa unei vieți sociale active, sedentarism, obezitate. Un elev care are CES se poate simți marginalizat de către colegii de clasă sau școală ceea ce poate duce la scăderea stimei de sine, lipsa de la ore, abandon școlar.

În momentul în care o persoană nu are viață socială se simte marginalizat, stima de sine este scăzută ducând de multe ori la boli fizice, psihice uneori la suicid. Pe termen mediu și lung persoana devine vulnerabilă în fața problemelor apărute în viața de zi cu zi, dorința de a sta singur, lipsa unui loc de muncă.

”Educația este întotdeauna o investiție în viitorul unei societăți, toată lumea are dreptul la educație.”

Pornind de la aceste cuvinte ne dăm seama că elevii cu CES au dreptul la o școală incluzivă, o școală care se schimbă și se adaptează nevoilor tuturor copiilor.

De asemenea elevii din clasele în care sunt copii cu CES trebuie să se ajute unii pe ceilalți, încercă să se adapteze nevoilor acestora făcând jocuri sau activități la care aceștia să poată participa.

Școala ar trebui să aibă în organigramă un consilier școlar care să ofere consiliere ori de câte ori este necesar copiilor cu CES, părinților acestora și cadrelor didactice care au în clasă astfel de elevi. Acesta ar trebui să participe la activitățile școlii, elevii cu CES fiind implicați în activitățile școlii, face ore de Dezvoltare personală cu elevii din toate clasele și consiliere.

Din păcate pentru elevii cu CES pentru care ar trebui să existe profesor de sprijin care să îi ajute în activitatea școlară nu există fonduri și nici personal calificat la toate clasele sau școlile din România.

Ca un dezavantaj al școlilor din țara noastră ar fi lipsa profesorilor de sprijin pentru fiecare elev cu CES din școală, dotările materiale, spații special amenajate în care elevii cu CES să beneficieze de servicii ca: logopedie, sală de kinetoterapie, psiholog aceste lipsuri ducând la încetinirea ritmului de dezvoltare și adaptare la învățământul de masă. De asemenea terapia de care ar trebui să beneficieze fiecare elev cu CES reprezintă deplasare în centre specializate și bani pe care lunar părinții ar trebui să îi plătească. În lipsa acestor mijloace materiale elevii cu CES nu vor avea progres și va fi dificilă integrarea în viața socială a școlii, grupurilor de joacă și mai târziu în viața de adult.

Primul și cel mai important pas pentru recuperarea acestor copii speciali o reprezintă descoperirea lor încă de timpuriu, chiar din perioada grădiniței. Principalele instrumente cu ajutorul cărora se evaluează decalajele în dezvoltare sunt scalele de dezvoltare psihologică, educațională, logopedică. În momentul în care un copil este observat trebuie să îi urmărim modul în care se comportă alături de ceilalți copii, modul în care vorbește cu ceilalți, dacă se exprimă coerent, dacă se mișcă corect fără dificultăți sau diferențe față de ceilalți copii, dacă are autonomie în mișcări, dacă este sociabil, dacă îi acceptă pe cei din jur colegi/ cadre didactice, dacă se joacă singur sau caută compania celor din jurul lui.

Observarea se face de către cadrul didactic de la clasă în colaborare cu părinții, consilierul psihopedagogic din școală.

Se pot aplica și teste la copii pentru a se observa dezvoltarea lor din punct de vedere fizic, psihic și cognitiv. Această observare se face pe o perioadă mai lungă de timp pentru a se trage cele mai potrivite concluzii și pentru a putea fi identificate problemele cu care acesta se confruntă din toate punctele de vedere pentru a putea fi trimis ulterior la specialiști (psiholog, logoped, kinetoterapeut).

Principalele arii de dezvoltare ale copilului sunt competențele: cognitive, sociale, de limbaj, emoționale, motorii, de autonomie personală.

Trebuie completat anual fișa psihopedagogică pentru fiecare dintre copii din clasă în urma observării comportamentelor, pentru identificarea copiilor speciali, părerile noastre despre acești copii în urma observării acestora. Ca factori implicați în dificultățile de învățare la elevi sunt: cadrele didactice, părinții, specialiștii.

Încă din grădiniță educatoarea trebuie să observe care sunt dificultățile pe care le prezintă copilul la diferitele niveluri ale grădiniței. Acestea pot fi de natură fizică (auz, vâz, motric) sau de natură psihică (dificultăți de integrare, adaptare la colectiv, la sarcinile date, dificultăți de autoservire). Toate dificultățile întâmpinate de către copil și observate de către cadrul didactic de la grupă trebuie anunțate/semnalate părinților care vor fi îndrumați spre specialiști, fie aceștia legat de control la ochi, auz, sau logoped dacă copilul întâmpină dificultăți de vorbire sau spre un centru specializat care să stabilească motivul pentru care copilul întâmpină dificultăți de adaptare, socializare, integrare în grup, autonomie. Este în

beneficiul copilului ca îndreptarea spre cabinetele specializate să se facă de la o vârstă cât mai fragedă astfel recuperarea se poate face din timp și cu reale șanse de progres.

Aceeași observare a elevilor trebuie să o facă fiecare învățător /profesor de la clasă care să observe fiecare elev în parte și să anunțe părinții/ tutorii legali pentru ca aceia dintre copii care prezintă dificultăți de învățare să fie îndrumați către specialiști.

Cea mai mare problemă apare atunci când părinții copiilor care prezintă dificultăți în învățare sunt reticenți, prezintă rezistență în a accepta că a lor copil este diferit de ceilalți copii. Această rezistență încetinește recuperarea copilului care ar putea duce pe viitor la recuperarea lui totală sau măcar parțială. În condițiile în care în școală există logoped sau psiholog școlar atunci recuperarea este înlesnită, copiii fiind îndrumați să ia legătura cu aceștia fără un acord special al părintelui și mai este și un serviciu gratuit.

Fără o colaborare strânsă, clară și corectă între părinți - cadre didactice - specialiști recuperarea copiilor care prezintă dificultăți în învățare ar fi inutilă.

Cu toții părinți, elevi, cadre didactice, societate trebuie să acceptăm că acești copii există, au nevoie de ajutorul nostru al tuturor pentru recuperarea din timp a lor și pregătirea lor pentru a fi integrați și acceptați de societatea viitoare.

Bibliografie:

1. Gherguț Alois, Frumos Luciana - "Educația Incluzivă", Editura Polirom, București, 2019, P. 237
2. Andrei Doina, Andrei Elena, Anghel Camelia - Luminița, Căpriță Paraschiva - "Integrarea Școlară A Copiilor Cu Cerințe Educaționale Speciale", Editura Casei Corpului Didactic Buzău, Buzău, 2014, P..34
3. Anca Maria - "Metode Și Tehnici De Evaluare A Copiilor Cu Ces", Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2007, P. 154

COPIII CU C.E.S. ÎN ȘCOALĂ

*Profesor Bercu Mihăiță-Claudiu
Școala Gimnazială Tudor Vladimirescu, Drăgășani*

Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficiențe. Ei sunt percepuți diferit, perceperea lor socială nefiind întotdeauna constantă, ea variază de la societate la societate, furnizând semnificații diferite, în funcție de cultură și de valorile promovate. Mulți oameni au rețineri față de persoanele cu deficiențe, deoarece au o concepție greșită despre ele. Trebuie însă să înțelegem că sunt niște oameni la fel ca ceilalți, fiind produsul unic al eredității lor și al mediului. Persoanele deficiente, la rândul lor au două păreri în ceea ce privește impedimentul lor: unele îl consideră dezastru, iar altele un simplu inconvenient.

De multe ori aceștia sunt respinși de societate. Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație. Școala este un mediu important de socializare. Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, integrarea individuală a acestor copii în aceleași clase obișnuite. Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructiv-educative devin accesibile copilului.

În școală, copilul cu deficiență se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane care au aceleași probleme, și singuri se izolează de societate. Aceste persoane sunt puse în situația de a renunța la ajutorul societății cu instituțiile sale, trăind în familii problemă, care nu se preocupă de bunăstarea copilului. În școală elevilor cu C.E.S. au un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul. Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest

lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul, dar și ce și cum este necesar să fie învățat.

De asemenea copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate. Elevii cu tulburări de auz, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică. Din experiența personală pot afirma că profesorul poate folosi în procesul de predare-învățare, evaluare diverse strategii și intervenții utile: crearea unui climat afectiv-pozitiv; încurajarea sprijinului și cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor;

stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare; încurajarea eforturilor; încurajarea independenței, creșterea autonomiei personale; sprijin, încurajare și apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor școlare, fără a crea dependență; folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres; sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile; organizarea unor activități de grup care să stimuleze comunicarea și relaționarea interpersonală (jocuri, excursii, activități extrașcolare, activități sportive, de echipă); folosirea unui limbaj simplu, accesibil elevului și nivelului lui de înțelegere.

Profesorul să fie ferm, consecvent, să folosească înțelegerea și calmul ca modalitate de stingere a manifestării agresive a elevului. Copiii cu deficiențe integrați în învățământul de masă au dreptul la terapii specifice de recuperare realizate de specialiști în domeniu, în funcție de dizabilitatea lor și, în plus, profesorul de sprijin realizează un plan de intervenție personalizat și adaptarea curriculară necesară, în urma consultării cu cadrul didactic de la clasă.

Într-o abordare incluzivă toți elevii trebuie considerați la fel de importanți, fiecăruia să îi fie valorificate calitățile, pornind de la premisa că fiecare elev este capabil să realizeze ceva bun.

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu deficiențe auditive, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura.

Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficiența copilului. Toți copiii sunt educabili și au dreptul la o formă de educație pe măsură. Guvernul și autoritățile locale sunt obligate să asigure condițiile necesare pentru educația tuturor copiilor. Reformele în educație iau în considerare și copiii cu dizabilități și/sau aflați în situații de risc.

Bibliografie:

1. Stanciu, Ion Gh., *O istorie a pedagogiei universale și românești până la 1900*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977;
2. Weihs, T. J., *Copilul cu nevoi speciale*, Ed Triade, Cluj Napoca, 1998
3. <http://alexandra-ababi.blogspot.com/2011/10/nevoile-copilului-cu-cerinte-educative.html/>
4. <http://www.medel.com/ro/audiogram/>
5. <http://blog.videotutorial.ro/diverse/cat-trebuie-sa-plateasca-persoanele-cu-deficiente-de-auz-pentru-o-operatie-care-ii-va-ajuta-sa-iasa-din-lumea-fara-sunet>

DIALOGURI ÎN EDUCAȚIE

*Prof. Bocoî Maria
Liceul Constantin Brâncoveanu, Horezu, jud. Vâlcea*

Frumusețea omenirii constă în diversitatea etniilor de pe pământ, fiecare dintre acestea contribuind la patrimoniul cultural mondial, cu specificul ei.

Fiecare copil este unic și își are propria sa valoare, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Recunoașterea drepturilor egale pentru toți oamenii, în general și pentru toți copiii, în special, fără discriminare, subliniază faptul că nevoile fiecăruia sunt la fel de importante.

Educația specială este o formă adaptată de pregătire școlară și asistență complexă (medicală, educațională, socială, culturală) destinată persoanelor care nu reușesc să atingă temporar sau pe toată durata școlarizării nivelurile instructive-educative corespunzătoare vârstei, cerute de învățământul obișnuit.

Cerințele educative speciale (CES) desemnează necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe sau tulburări/dificultăți de învățare, precum și o asistență complexă (medicală, educațională etc.).

Fericirea la școala din ziua de azi e discutabilă. Așadar, este pur și simplu uimitor că unii tradiționaliști consideră că astăzi există o preocupare excesivă legată de gradul de bucurie al copiilor. La începutul lui 2004 am citit un eseu scris de un director de școală care încerca să explice presupusa inferioritate a școlilor din SUA, afirmând că, în timp ce părinții din alte țări îi întreabă pe copiii lor „Ce ai învățat la școală astăzi?”, părinți americani îi întreabă „Ți-a plăcut la școală azi?”

Scriitorul Frank McCourt, care a predat la un prestigios liceu din New York timp de 18 ani, i-a spus jurnalistului John Merrow că doar un singur părinte l-a întrebat în toată această perioadă „Ți place copilului meu la școală?”. În schimb, tot ceea ce el, și probabil, elevii înșiși au auzit de la părinții lor, au fost întrebări cu privire la rezultatele examenelor și efectuarea sarcinilor date.

Să încerci să justifici o stare de tristețe forțată e una. Dar cum e posibil să negăm realitatea, să întoarcem lucrurile pe dos și să pretindem că suntem prea preocupați ca să ne dorim ca fiicele și fiii noștri să fie fericiți la școală? O astfel de cerere poate fi de nejustificat, dar stilul ei nu este necunoscut. El este un alt exemplu prin care descrierea distorsionată a sistemului actual de învățământ e promovată cu scopul de a justifica o rețetă tradițională.

Cei care insistă că școlile noastre sunt conduse de o clică de constructiviști, care le-au transformat în focare ale progresismului adus de psihologul John Dewey, încearcă de obicei chiar să reducă utilizarea punerii în valoare a aptitudinilor izolate ale copiilor și a oportunităților prin care elevii joacă un rol activ în propria lor învățare.

Viața (ori învățarea sau orice altceva) nu ar trebui să fie distracție și joacă! Negarea de sine, ai cărei adepți, în general, îi neagă și pe alții, este strâns legată de teama de plăcere și de răscumpărarea prin suferință, iar întregul pachet are o origine nu numai filosofică, ci și teologică. Cine spune că religia a fost alungată din școlile publice?

Există o percepție clară a acestei dogme dintr-o sală de clasă sterilă ai căror copii transpiră peste foile de lucru. Se observă destul de clar și din birourile administrative în care oamenii în costume decretează eliminarea pauzelor sau chiar construirea de școli care să n-aibă locuri de joacă.

Copiii învață cel mai bine atunci când sunt fericiți.

Ironia este dureroasă: excelența academică, cea care ar trebui să călăuzească astfel de decizii, are șanse mai mari să înflorească atunci când elevii se bucură de ceea ce fac. „Copiii (și adulții, de asemenea), **învață cel mai bine atunci când sunt fericiți...** așa cum Nel

Noddings observă în cartea sa „**Fericire și educație**”. Ceea ce simt ei (despre ei înșiși, despre profesorii lor, despre programa școlară și întreagă experiență la școală) este în strânsă legătură cu nivelul de calitate a studiului.

O gândire mai bogată este mult mai probabil să apară într-o atmosferă de descoperire exuberantă, într-un loc unde copiii se apucă de proiectele pe care le au de făcut și în care nu mai au răbdare să reia lucrul a doua zi.

Numeroase studii au demonstrat că realizarea este mână de interes: interesul constant într-un subiect general mai mult decât interesul trecător într-o activitate specifică, și interesul emoțional mai mult decât cel ocazional, de tip ușor. Indiferent de vârstă, rasă sau de aptitudini, elevii au șanse mai mari să-și amintească și să înțeleagă cu adevărat ceea ce au citit în cazul în care li se pare interesant.

Sunt convins că peste ani istoricii vor decreta această epocă a noastră caracterizată de standarde educaționale din ce în ce mai ridicate drept o perioadă întunecată în educația americană. Ce a fost în capul nostru, vor zice ei, când am crezut că elevii nu au dreptul de a-și petrece zilele într-un loc care oferă satisfacții profunde și chicoteli ocazionale? Cum am permis să se întâmple acest lucru?

Numeroase studii au demonstrat felul în care interesul duce la reușită – interesul continuu pentru un subiect general mai mult decât interesul trecător pentru o anumită activitate și interesul plin de entuziasm mai mult decât cel obișnuit, temperat. Indiferent de vârstă, rasă sau aptitudini, elevii au mai multe șanse să-și amintească și să înțeleagă cu adevărat ce au citit dacă li se pare fascinant.

Bibliografie:

1. Integrarea școlară a copilului cu dificultate/cu nevoi speciale – Ghid pentru directorul de școală, Colecția CRIPS – Resurse pentru formare, 2002.
2. Văideanu, George, *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Politică, București, 1988;
3. Nicola, Ioan, *Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992.

INTEGRAREA UNUI COPIL CU DISLALIE ÎN GRĂDINIȚĂ STUDIUL DE CAZ

*prof. Diaconescu Ionica Marinela
Școala Gimnazială Vrănești*

Integrarea școlară a copiilor cu CES este o problemă stringentă care în ultimii ani a început să-și găsească rezolvarea și în țara noastră. O școală obișnuită cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, un mijloc care creează comunități primitoare și construiesc o societate incluzivă care oferă educație pentru toți copiii. Mai mult, asigură o educație eficientă pentru majoritatea copiilor și îmbunătățesc eficiența, chiar și rentabilitatea sistemului de învățământ. Să nu uităm că și confortul psihologic oferit de mediu este determinant într-o evoluție a formării și dezvoltării personalității umane. Uităm adesea că ne naștem cu drepturi egale și că doar șansele nu sunt egale? Nu putem face abstracție de faptul că în țara noastră avem și copii instituționalizați. Important este să dorim să ne schimbăm atitudinea vis-à-vis de aceștia. Rolul nostru al tuturor este de a participa efectiv la schimbarea mentalității societății, oferind informații și practici ancorate în realitate. Trebuie să găsim diverse modalități de integrare socială a copiilor cu CES, pentru a diminua factorii care duc la o instabilitate emoțională, la un limbaj insuficient dezvoltat, la un comportament dificil. Integrarea școlară desemnează un proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective pozitive cu membrii grupului școlar (clasă) și de desfășurare cu succes a prestațiilor școlare. Asimilarea

de către copil a statutului de elev este rezultatul unor modificări interne în echilibrul dintre anumite dominante de personalitate cu consecințe în planul acțiunii sale.

R are 6 ani nu pronunță corect sunetele r, s, ș, t, ț, j, l, b, face inversiune de silabe și uneori are perioade de mutism și izolare.

Nivelul de dezvoltare a vocabularului – comunicare greoaie, slab inteligibilă, cuvinte deformatate în exprimarea orală;

Exprimare dislalică, grav alterată, rezistență la terapia psiho-logopedică;

Limbaj receptiv : nivel de comprehensiune slab, redă cu dificultate conținuturi, în cuvinte, propoziții;

Limbaj expresiv : prezent limbajul mimico - gestual - imitativ;

Particularități fiziologice de limbaj : deformări ale aparatului fono articular; pronunție: dislalică, dizartrică, slab inteligibilă;

Ritm și fluentă a vorbirii : modificat, asociat cu tulburări ale vocii;

Sunt evidente complexele de inferioritate pe care deficiențele de vorbire le provoacă la copiii de vârstă preșcolară.

La acestea se asociază tendința de izolare, de îndepărtare de ceilalți copii, frica de a vorbi în public de teamă să nu se facă de râs, evitarea pronunțării cuvintelor cu o structură fonetică mai dificilă și apoi treptat, întârzierea în ritmul general de dezvoltare al vorbirii. Acest copil a cărui tulburare nu a depășit limita normalului, deoarece la ceilalți are loc o alterare evidentă a evoluției întregii personalități.

Am încercat să îl ajut să înțeleagă faptul că:

- deficiența lui în vorbire se poate corecta; nu este ceva care trebuie să-i izoleze de ceilalți copii;
- și alți copii au trecut prin aceleași situații; toți avem atât calități cât și defecte și nimeni nu este perfect;
- prin voință și perseverență putem depăși momentele dificile.

Procesul de integrare educațională al lui R include elaborarea unui plan de intervenție individualizat, în cadrul căruia, folosirea unor modalități eficiente de adaptare curriculară joacă rolul esențial.

Componentele esențiale ale planului de intervenție individual :

1. Evaluarea și reevaluarea;
2. Stabilirea obiectivelor pe termen scurt și lung;
3. Selectarea metodelor și activităților folosite în intervenție;
4. Stabilirea instituțiilor și echipelor interdisciplinare participante;
5. Cooperarea cu familia elevului cu dificultăți.

1. Am evaluat preșcolarul din punct de vedere psihologic și pedagogic am urmărit ca, în urma aplicării unor probe (teste psihologice, scări de dezvoltare și teste de cunoștințe), să stabilească un profil psihologic și pedagogic cât mai veridic pentru fiecare subiect în parte. Concluziile evaluării din punct de vedere psihopedagogic în vorbirea copilului sunetele pot fi distorsionate, anumite sunete pot lipsi complet din cadrul cuvintelor, fiind omise, sau pot fi înlocuite cu alte sunete, prezintă dislalie polimorfă – tulburările sunt extinse asupra mai multor sunete sau asupra majorității. *Evaluare:* observarea sistematică, evaluare orală, evaluări adaptate scrise, stimularea capacității de autoevaluare.

Din punct de vedere social: nu socializează, are probleme de relaționare, prezintă agresivitate în cadrul anturajului.

Măsuri recuperatorii:

Eu ca educatoare în colaborare cu profesorul logoped, medic școlar și familie am luat măsuri cu caracter general pentru prevenirea defectelor de pronunție și pentru integrarea copilului în colectivitate. Aceste măsuri au presupus psihoterapie comportamentală, terapie logopedică, educarea atenției, mărirea capacității de autocontrol comportamental, stimularea

cognitivă și stimularea comunicării, stimularea socializării, asigurarea climatului psiho – socio - afectiv securizant bazat pe satisfacerea trebuințelor fiziologice de bază.

În afara evaluării copilului, este necesar să se stabilească proceduri de evaluare concretă pentru planul de intervenție în ansamblul său. Acesta este util să fie reevaluat periodic.

2. Stabilirea obiectivelor concrete, pe termen lung sau scurt, din domeniile care sunt implicate în procesul recuperării (mediul psihologic, pedagogic sau social). Acestea au fost exprimate într-o formă măsurabilă și cunoscibilă, pentru a permite o evaluare corespunzătoare.

Resurse: jocuri educative, jetoane, cartonașe Montessori, resurse digitale interactive (table magnetice, interactive, softuri educaționale etc.), fișe de lucru adaptate cu cerințe simplificate semnificativ.

3. Selectarea metodelor și activităților de intervenție din domeniile din care se realizează recuperarea copilului medical, psihologic, pedagogic și asistență socială. Un spațiu, este dedicat momentului ludic sau de socializare din cadrul structurii, care permite copiilor participanți să se cunoască mai bine între ei prin activități structurate, precum un puzzle sau alte jocuri de societate simple sau mai complexe. Jocurile sunt alese, adaptate sau simplificate în regulament astfel încât aceeași activitate să fie accesibilă tuturor copiilor. Un alt aspect fundamental pe care noi, operatorii, îl luăm în considerare în momentul delicat de a fi împreună, este conștientizarea faptului că participarea noastră activă și participativă atât la nivel fizic, cât și psihologic este fundamentală pentru a ne asigura că copiii percep jocul ca pe un moment fundamental și nu ca pe o distracție simplă Metodele de predare – se pot utiliza diverse materiale didactice ilustrate, introduce mai multe exemple practice, planifica activități practice, utiliza grupuri de învățare prin cooperare.

4. Stabilirea instituțiilor și echipelor interdisciplinare participante vizează atât selectarea sistemului de servicii care participă la recuperare, cât și categoriile de profesioniști implicați în această activitate.

5. Cooperarea cu familia preșcolarului cu dificultăți, precum și cu ceilalți membri ai comunității, care vin în contact cu copilul, este indispensabilă pentru asigurarea succesului programului de intervenție individual. În acest sens, este necesar ca între specialiști și familie să se realizeze relații de colaborare și coordonare reciprocă, în realizarea diverselor activități proiectate.

Educatorul trebuie să simtă plăcere în relația cu copilul și în activitatea propusă, întrucât în acest fel se va favoriza realizarea obiectivelor educațional-educative ale jocului în sine: profesionistul nu trebuie să fie condiționat de prejudecăți, ci trebuie să devină, în sens larg, el însuși copil, trebuie să se distreze și să îi distreze pe alții, astfel încât copilul să perceapă că educatorul „crede în această emoție împărtășită”. Dacă nu se întâmplă acest lucru, dacă educatorul este lipsit de stimuli, se generează o condiție negativă care afectează jocul și relația stabilită între adult și copil: există riscul ca copilul să nu fie motivat să se joace în continuare și care să întrerupă, cu consecința inevitabilă ca obiectivele stabilite de educator să nu fie atinse. În sfârșit, mai trebuie precizat că prezența educatorului în activitatea ludică nu trebuie să fie nici intruzivă, nici absentă: educatorul prea prezent ar putea exclude toate inițiativele posibile care decurg din copil sau să facă copilul prea dependent; dimpotrivă, un educator absent ar determina o implicare scăzută a copilului, cu o slabă dezvoltare și atingere în consecință a obiectivelor stabilite.

Bibliografie:

1. Alois, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație*, Editura Polirom, București, 2006
2. ****Integrarea școlară a copilului cu dificultate/cu nevoi speciale* – Ghid pentru Directorul De Școală, Colecția Crips – Resurse Pentru Formare, 2002
3. Diaconu, Mihai; „*Educația Și Dezvoltarea Copilului*”, București, Editura Ase, 2007

EDUCAȚIE PENTRU TOȚI

*Prof. înv. preșc. Băluță Mihaela
Grădinița P.P. Nord 1, Rm. Vâlcea*

Toți copiii au dreptul la educație în funcție de nevoile lor. Fiecare copil este diferit și special și are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilități.

Întâlnim în zilele noastre pe unii copii ce au dificultăți în comunicare, pe alții ce diferențiază mai greu sunetele și se exprimă defectuos; pe alți copii ce percep cu dificultate spațiul și se orientează cu greu în acesta; pe unii copii ce au nevoie de mai mult timp și de explicații în plus pentru a înțelege ce îi spune părintele sau educatorul; pe unii copii ce au dificultăți de concentrare a atenției sau le este greu să stea liniștiți pe scaun sau pe alți copii au ritm mai lent în gândire sau în mișcări sau sunt copleșiți de emoții și nu fac față sarcinilor la întreaga lor capacitate. Toți acești copii cu dificultăți în diferite arii (atenție, limbaj, gândire, motricitate, memorie, orientare spațială, afectivitate, etc.) nu sunt copii buni sau răi, deștepți sau proști. Sunt copii cu cerințe educative speciale. Ei au nevoie din partea celor din jur, în special a părinților, educatorilor, învățătorilor, profesorilor, de un plus de atenție, de educație individualizată, de multă răbdare și înțelegere. Copiii cu dizabilități fac parte din categoria copiilor cu cerințe de educație speciale (CES). Gama cerințelor speciale este mai vastă și cuprinde, pe lângă categoria „dizabilități”, încă alte două categorii: „dificultăți” și „dezavantaje” (OECD, 2003: 14). Din punct de vedere statistic, „dizabilitățile” sunt reprezentate de 2–5% dintre populația școlară, în timp ce celelalte categorii reprezintă între 10–20% din elevi. În ultimele două decenii, s-au intensificat eforturile pentru incluziunea copiilor cu dizabilități în școlile obișnuite. În încercarea de a-i primi pe toți elevii, se pune accentul pe schimbarea politicii școlare. Aceasta presupune eliminarea formelor de discriminare în ceea ce privește școlarizarea copiilor cu dizabilități, dobândirea unor valori ca: deschidere în fața diferențelor, a toleranței și respectul față de celălalt. Pentru adoptarea acestei politici de incluziune este nevoie să ai comunități pregătite, care să accepte diversitatea, să ai resurse umane care să lucreze cu copiii care au CES, să ai servicii adecvate nevoilor lor speciale, să poți coopera strâns cu părinții.

Alinierea la reglementările internaționale a făcut ca și învățământul românesc să devină din ce în ce mai deschis la ideea de incluziune. Una dintre principalele schimbări care caracterizează procesul educativ al copilului cu cerințe educative speciale, este tendința spre normalizare. Normalizarea înseamnă facilitarea accesului persoanelor cu nevoi speciale la moduri și condiții de existență cotidiană cât mai apropiate posibil de circumstanțele normale și de stilul de viață al societății cărora îi aparțin. În al doilea rând, normalizare înseamnă că societății i se dă ocazia de a cunoaște și a respecta aceste persoane în viața curentă și de a reduce temerile și miturile care au determinat altădată societatea să le marginalizeze. Principiul normalizării trebuie aplicat tuturor categoriilor de indivizi cu cerințe speciale, fie că deficiența este de ordin fizic, senzorial, mintal, emoțional sau socioeconomic.

Totuși, procesul de incluziune a elevilor ce provin din grupuri și medii defavorizate este dificil. În vederea găsirii celei mai bune forme de educație pentru copiii cu dizabilități, a programelor care să-i ajute să le fie stimulat potențialul și să le sprijine dezvoltarea, se pune accent pe identificarea și evaluarea dizabilităților, precum și a cerințelor speciale de educație. Modul în care sunt satisfăcute obiectivele educaționale se va răsfrânge asupra personalității adultului de mai târziu. Îndrumarea pedagogică a copiilor cu cerințe educative speciale se înscrie ca o strategie educațională cu profunde implicații asupra modelării și devenirii personalității sale. Cunoașterea copilului semnifică activitatea sistematică a adultului pentru descifrarea formulei sale personale, adică de a-i identifica suporturile devenirii ca

personalitate și a proiecta strategiile educaționale, favorizând în fiecare etapă a dezvoltării, valorificarea și amplificarea potențialului nativ.

Școala este un mediu important de socializare. Integrarea școlară exprimă: atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondență totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățatură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare. În ultimele decenii se acordă o importanță din ce în ce mai mare incluziunii copiilor cu dizabilități în școlile de masă. Fiind un fenomen complex, constituie o provocare pentru instituțiile implicate și pentru societatea în ansamblu și are drept consecință nevoia de schimbare atât a mentalităților cât și a politicilor educaționale.

Bibliografie:

1. Vrășmaș, T., *Învățământul integrat și/sau incluziv*, Editura Aramis, București, 2001
2. Vrășmaș, T. (coord.), *Incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale. Aspirații și realități*, Editura Vanemonde, București, 2010
3. Ungureanu, D., *Educația integrată și școala inclusivă*, Editura De Vest, Timișoara, 2000
4. Manea, L., *Dizabilitatea ca factor de risc privind accesul la serviciile de educație*, în „Calitatea vieții”, nr. 1–2, București, 2006

EDUCAȚIE PRIN BUCURIE

*Pr. Prof. Lazăr Liviu
Școala Gimnazială „Tudor Vladimirescu” Drăgășani*

Există situații în cuprinsul sistemului nostru educațional în care termenii de mai sus nu se întâlnesc pentru a oferi elevilor cadrul optim al învățării. În mediul rural, școala se confruntă cu dificultăți cronice privitoare la clădiri, la condițiile improprii de studiu, la frigul din clase și la toaletele din curte, la dotările insuficiente, mai ales în planul logisticii digitale, la posibilitățile materiale scăzute, și, nu în ultimul rând, la acoperirea didactică precară, asigurată încă, în multe cazuri, cu suplینitori și chiar cu suplینitori necalificați.

Rămân o realitate critică dificultățile accesului la școală, în funcție de particularitățile geografice și climatice, situația elevilor care fac naveta cu ce apucă ori merg pe jos zilnic, parcurgând distanțe mari, uneori pe vreme vitregă, pentru a ajunge la ore. O problemă majoră a educației rurale o constituie, în continuare, abandonul școlar, fenomen cauzat de sărăcie, de lupta pentru supraviețuire, agravat de migrația forței de muncă în străinătate și lăsarea copiilor în grija bătrânilor.

În aceste condiții, starea de bine necesară educației eficiente nu poate fi realizată nici măcar parțial. Bucuria poate exista, desigur, și există în candoarea și aplombul copiilor spre învățatură, dar ea trebuie susținută instituțional, la nivelul sistemului, pentru a se traduce în rezultate palpabile.

Evident, lucrurile nu se opresc la mediul rural. Școala românească, în general, se confruntă cu o serie lungă de probleme, care vizează aspecte de substanță ale învățământului. Venind la esența procesului educațional, bucuria se naște și din conținutul educației, din ceea ce învață elevii, din modul în care subiectele predate și studiate îi provoacă, îi captivează și-i atrag în experiența cunoașterii.

Problema stă în faptul că, nu de puține ori, învățarea devine o corvoadă, prin conținuturile neatractive, prin neconectarea lor la realitate, prin necorelarea lor inter- și

transdisciplinară și neintegrarea într-un proces mai cuprinzător al cunoașterii, prin volumul prea mare de informație, prin temele supradimensionate care anulează timpul liber al elevilor. Or, elevii trebuie să aibă și timp liber, prin care să echilibreze efortul instituțional și cognitiv cu relaxarea – care, și ea, poate aduce faloase în planul cunoașterii și formării prin modalități nonformale.

Bucuria școlii este în mod direct legată de bucuria existenței, nu poate rămâne autonomă într-o atmosferă generală de stres, de presiune și tensiune în jurul copilului copleșit extra-instituțional de teme, module, cursuri și exigențe absurde în competiția lui cu alți copii sau, mai degrabă, a părinților cu alți părinți. În acest cadru complex, este greu de spus cât mai rămâne din bucuria educației.

Sunt și alte probleme care subminează, direct sau indirect, conștient sau subliminal, bucuria pleneră a mersului la școală. Unele sunt legate de mediul în care se desfășoară educația, de lipsa de siguranță a elevilor, de intervenția unor factori perturbatori, de comportamentele agresive și de violență – cărora le cad victime nu numai elevii, dar, uneori, și profesorii, de lipsa disciplinei, de bullying, de acte, gesturi și atitudini neconforme conduitei școlare.

Se adaugă situații critice referitoare la actul propriu-zis al predării și învățării, care privesc slaba implicare a unora dintre cadrele didactice, conduita lor resemnată, căzută în rutină și ritualuri golite de conținut, declinul calității actului educațional, încurajarea meditațiilor – un sistem paralel de învățământ, la concurență cu cel oficial, presiunea didactică în atragerea elevilor spre lecții particulare, subiectivitatea în tratarea și evaluarea elevilor. Vorbind de scăderea calității educației, combinată cu diminuarea progresivă a interesului pentru învățare – dintr-un complex de cauze care țin de epocă, societate, mentalități, ajungem la fenomenul analfabetismului funcțional, care-i situează pe elevii români pe primul loc în Europa (tristă performanță!), și încă în mod constant, de câțiva ani încoace.

Lista neajunsurilor poate continua, inventariind dificultăți la nivel instituțional, administrativ și didactic, în orizontul mentalităților și în planul etic și deontologic al educației. Asemenea procese și fenomene nu sunt de natură a încuraja și susține bucuria elevilor de a merge la școală, fiecare dintre ele ori mai multe în acțiune concertată afectându-i într-o formă sau alta, subminându-le entuziasmul, motivația, tragerea de inimă.

Unele aspecte reliefate mai sus sunt probleme de sistem, care țin de dificultăți istorice ale dezvoltării, de discrepanțele grave dintre urban și rural, de sărăcie, subfinanțare și mentalități retrograde, de inexistența unei viziuni coerente, pe termen lung, a educației ca domeniu prioritar și strategic. Este clar că aceste probleme nu pot fi rezolvate peste noapte de ministrii Educației, oricât de vizionari și bine intenționați ar fi. Ele trebuie asumate transpartinic și abordate sistematic de toate culorile și mandatele politice. Sunt însă și teme care țin strict de domeniul educației, de conținutul procesului de învățământ, de interacțiunea profesor-elev, de atmosferă, disciplină, atitudine, principii și valori.

Repetând adesea cuvinte precum „responsabilitate” și „rezultate”, oamenii care concep și impun această abordare în educația școlară reușesc, evident, să creioneze o politică a educației plină de repulsie.

Nenumărați adolescenți, între timp, se confruntă cu perspectiva dezonorantă de a fi dați afară din liceu doar pe baza performanțelor obținute la o evaluare națională. Colegii lor care au mai mult succes la evaluare nu-și fac griji cu privire la diplome. Ei sunt mai degrabă sub presiunea de a atinge note uriașe la un examen diferit, menținând în același timp note imposibil de mari la restul materiilor și o grămadă de activități extrașcolare impresionante. Obiectivul este de a-și asigura accesul la o facultate la care admiterea nimănui nu este, de fapt, asigurată.

Elevii numără orele rămase până la încheierea orarului, zilele până la weekend, săptămânile până la vacanță. Iar asta fac nu numai cei din ciclul primar, ci și adolescenții, atât

cei care se luptă să ajungă undeva, cât și cei care au obținut deja lucrul respectiv. Această situație nu este în totalitate nouă, desigur. Bucuria a existat în cantități mici în sălile de clasă încă de la înființarea sălilor de clasă. S-ar putea adopta o filozofie hedonistă care pune accentul pe plăcere și exclude toate celelalte bunuri. S-ar putea chiar organiza o sală de clasă în care elevii se simt mereu bine, dar rareori învață ceva important. Dar nici această filozofie și nici această practică n-au fost întâlnite nici măcar în timpul tumultuoșilor ani '60; astăzi, ambele sunt extrem de rare, mai ales pe fondul unor timpuri în care suntem peste măsură de îndatorați cultului rigorii.

Viața (ori învățarea sau orice altceva) nu ar trebui să fie distracție și joacă! Negarea de sine, ai cărei adepți, în general, îi neagă și pe alții, este strâns legată de teama de plăcere și de răscumpărarea prin suferință, iar întregul pachet are o origine nu numai filosofică, ci și teologică. Cine spune că religia a fost alungată din școlile publice?

Există o percepție clară a acestei dogme dintr-o sală de clasă sterilă ai căror copii transpiră peste foile de lucru. Se observă destul de clar și din birourile administrative în care oamenii în costume decretează eliminarea pauzelor sau chiar construirea de școli care să n-aibă locuri de joacă.

Numeroase studii au demonstrat felul în care interesul duce la reușită – interesul continuu pentru un subiect general mai mult decât interesul trecător pentru o anumită activitate și interesul plin de entuziasm mai mult decât cel obișnuit, temperat. Indiferent de vârstă, rasă sau aptitudini, elevii au mai multe șanse să-și amintească și să înțeleagă cu adevărat ce au citit dacă li se pare fascinant.

Gradul de interes pentru text este, în realitate, un predictor mai bun a ceea ce le va rămâne în minte copiilor decât nivelul de dificultate. (Întâmplător, aceeași legătură generală între afecte și reușită apare și la adulți. Până la urmă, cum ne așteptăm să atragem și să păstrăm profesori buni când nici ei, nici cei pe care îi învățăm nu au prea multe ocazii de a zâmbi?)

Bibliografie:

1. Stanciu, Ion Gh., *O istorie a pedagogiei universale și românești până la 1900*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977;
2. Văideanu, George, *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Politică, București, 1988;
3. Nicola, Ioan, *Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992.

CALITATEA ÎN EDUCAȚIE SAU EDUCAȚIE DE CALITATE?

*Prof. Militaru Maria Magdalena
Liceul Gheorghe Surdu, Brezoi*

„Calitatea educației este ansamblul de caracteristici ale unui program de studiu și ale furnizorului acestuia, prin care sunt îndeplinite așteptările beneficiarilor, precum și standardele de calitate.”(Legea calității educației nr. 87 din 10 aprilie 2006)

Calitatea în educație desemnează un complex de principii și practici ce traversează întregul mediu educațional, în totalitatea componentelor sale, orientat spre obținerea de rezultate superioare, raportate la standarde și spre satisfacerea nevoilor și așteptărilor beneficiarilor educației. Pentru a defini o școală de calitate trebuie să parcurgem totul: climatul școlar, mediul fizic, curriculum-ul, relațiile dintre profesori, elevi și comunitate etc. Indicatori ai școlii de calitate apar în fiecare lecție, material auxiliar, activitate metodică, întâlnire cu părinții, aspect al unei recreații, discuție în cancelarie între cadrele didactice, întâlnire între director și autoritățile locale; pot fi observați în procesul de organizare a unui consiliu profesoral sau în orice discuție informală între profesori și elevi pe holurile școlii. În

felul acesta, o ”școală de calitate” vizează un ansamblu de factori, nu doar o lecție, un program, o clasă sau un profesor.

Nu de puține ori ne întrebăm ce putem face pentru a crește calitatea în școli, calitatea actului didactic. Știu din experiență că fără pasiune și dedicare nimic nu este posibil iar calitatea apare atunci când mai mulți factori influențează acest proces fără sfârșit.

Pe lângă educația propriu-zisă, elevii au nevoie să înțeleagă noțiunea de voluntariat și ce presupune acest lucru în activitatea cotidiană. Elevii au nevoie de mentori, de profesori activi care să le insuflă dorința de a ajuta fără recompensă.

Voluntariatul, este, probabil, una dintre cele mai altruiste activități pe care elevii și profesorii o pot face. Mai mult decât atât, când rezultatele activităților de voluntariat sunt vizibile, fac să se schimbe gândirea, abordarea holistică a noțiunii, impactul pe care voluntariatul îl are în societate, este foarte posibil ca membri acelei comunități să devină din ce în ce mai implicați, iar ocaziile în care apar acțiunile de voluntariat să fie din ce în ce mai multe.

Voluntariatul trebuie să devină un mod de a crea legături durabile între școală și comunitate, o legătură care trebuie hrănită în permanență, în special de către școală prin cadrele didactice, director, elevi.

O școală de calitate are manageri puternici, cu abilități de leadership, care imprimă viziunea și misiunea școlii tuturor factorilor interesați de la nivelul școlii și comunității, stabilesc împreună cu personalul școlii obiective pentru școală și articulează aceste obiective cu claritate, responsabilitate, convingere, cunosc în profunzime curriculum-ul școlar și ofertele curriculare și extracurriculare de la nivelul fiecărei clase, încurajează munca în echipă la toate nivelurile unității școlare, stimulează practica reflexivă și autoevaluarea în echipă, au în vedere profesionalizarea și perfecționarea continuă a personalului, promovează un climat educațional bazat pe respect, încredere și înțelegere, motivează personalul și cultivă sistematic forme de recunoaștere și de celebrare a succesului, cultivă participarea părinților și comunității la viața școlii, dar și deschiderea serviciilor școlii către comunitate, promovează utilizarea eficientă a resurselor școli.

Există o controversă în ceea ce privește relațiile dintr-o școală, și anume competiția acerbă dintre cadrele didactice, o competiție care nu se materializează întotdeauna în calitate pe care o dorim. Deseori, tipul acesta de competiție nu face altceva decât să dezbină un colectiv care se străduiește să ofere beneficiarilor ceea ce au nevoie, educație de calitate.

Calitatea în educație reprezintă „un construct” sau un model pedagogic care vizează sistemul de educație, procesul de învățămînt, activitatea de predare-învățare-evaluare, proiectarea activității de educație/instruire. Modelul pedagogic construit special pentru definirea calității în educație creează premise teoretice și metodologice pentru explicarea și înțelegerea unei realități psihosociale specifice (educația/instruirea). Aceste premise sunt relevante pentru ceea ce înseamnă sau ar trebui să însemne educația de calitate. La nivelul practicii sociale, calitatea educației constituie o temă majoră, dezbătută nu doar de pedagogi, ci și de sociologi, politicieni, filozofi, economiști. Predomină abordările politice, intensificate, mai mult sau mai puțin retoric, în diferite contexte istorice, internaționale și naționale, globale și locale, ceea ce nu anulează sau diminuează „criza mondială a educației” confirmată în timp chiar în sistemele de învățămînt din țările dezvoltate economic.

Structura de bază a instruirii de calitate este construită și reconstruită permanent de profesor la nivelul corelației funcționale cu clasa de elevi, cu fiecare elev în parte. Implică elaborarea mesajului didactic la nivelul corelației optime informare-formare și realizarea acestuia la nivelul de înțelegere, motivație și afectivitate al elevilor, ceea ce presupune construirea unui repertoriu comun în plan cognitiv, dar și motivațional și afectiv. Perfecționarea permanentă a corelației presupune construirea unor circuite optime de conexiune inversă cu scop de reglare-autoreglare a activității în termeni de evaluare continuă,

formativă, premisă a autoevaluării formative (realizată în timp de elevi în perspectiva saltului spre autoinstruire, spre autoeducație).

Profesorii au nevoie să-și înțeleagă propriul mod de gândire pentru a deveni mai eficienți și pentru a facilita și amplifica dezvoltarea gândirii elevilor lor. Dacă au dobândit o înțelegere a naturii sociale și situaționale a învățării, o apreciere a importanței contextelor autentice, obișnuință de a reflecta asupra propriilor experiențe și dorința, disponibilitatea de a se interoga asupra propriilor credințe și supoziții, atunci ei vor fi mai pregătiți să creeze pentru elevi medii de învățare care să faciliteze elevilor să învețe lecții care contează într-adevăr și care să fie de calitate.

Concluzionând, aș putea spune că toți factorii implicați în livrarea calității în educație trebuie să își asume cu seriozitate locul și rolul și să facă cinste țelului ales, fie că sunt profesori, părinți, elevi, instituții.

Bibliografie:

https://www.academia.edu/20377090/Calitatea_educa%C5%A3iei
https://ec.europa.eu/education/policies/school/quality-assurance_ro

EDUCAȚIA NE UNEȘTE

*Profesor Mariana Emilia Tomescu
Colegiul Economic Rm. Vâlcea*

Motto:

„ Omul poate deveni om numai prin educație. El nu e nimic decât ceea ce face educația din el. ”Immanuel Kant

Democratizarea învățământului a fost și este un deziderat permanent al societății contemporane . Procesul ca atare vizează perfecționarea activității de conducere a școlii, la toate nivelurile sale, în mod special, în planul organizării structurilor necesare pentru egalizarea șanselor ale tuturor preșcolarilor și școlarilor.

Egalizarea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor.

Conceptul de “egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse.

În științele educației, sintagma “educația pentru toți”, introdusă la Conferința educației de la Jomtien(Thailanda, 1990), reprezintă în același timp un concept și un obiect.

Conceptul definește o pedagogie care acceptă și valorizează, deopotrivă diferențele dintre oameni surprinzând legătura dintre general și particular .

Educația are și a avut dintotdeauna roluri multiple pentru individ și pentru societate. În primul rând, educația are implicații semnificative în prosperitatea economică a fiecărui individ în parte, a fiecărei comunități, a fiecărei națiuni. Tehnologiile și evoluția lor rapidă au modificat mediul de afaceri, procesele de producție și au dus concurența de la nivel local la nivel mondial. O forță de muncă bine educată este crucială în lumea contemporană, iar lupta pentru resursele naturale ocupă azi un loc secund, fiind devansată de lupta pentru resurse umane. Astfel educația a devenit treptat una dintre cele mai mari afaceri la nivel mondial și sectorul privat a preluat treptat o mare parte din responsabilitatea educației pe tot parcursul vieții.

Educația are apoi un rol și implicații culturale esențiale. Rămâne principala cale prin care valorile și tradițiile se transmit din generație în generație, se modelează pentru a reflecta evoluțiile culturale și economice și se ancorează în realitățile sociale contemporane.

Un alt rol al educației este cel social. Educația oferă fiecărui individ oportunitatea de a acumula cunoștințele și de a își dezvolta atitudinile și abilitățile necesare pentru a deveni un cetățean informat și activ, care contribuie la propășirea comunității sale și a națiunii. Educația asigură astfel stabilitatea și dezvoltarea socială. Un rol fundamental al educației se referă la dezvoltarea personală. Fiecare individ trebuie să aibă posibilitatea de a se dezvolta potrivit potențialului propriu, astfel încât să poată asigura independența și prosperitatea lui, a familiei pe care eventual decide să și-o întemeieze și a grupurilor din care decide să facă parte. Dezvoltarea personală continuă prin învățare pe tot parcursul vieții este esențială în societatea contemporană. Pornind de la aceste roluri, întotdeauna și peste tot au existat și există discuții cu referire la scopul și obiectivele educației, la ceea ce trebuie să se învețe și cum să se învețe. Guvernele multor țări înscriu în programele lor educația drept o prioritate absolută, iar Organizația Națiunilor Unite a inclus-o în Obiectivele de Dezvoltare Durabilă centrale Agendei 2030.

Dreptul copiilor la educație este esențial pentru buna dezvoltare și funcționare a societății, deoarece educația din familie și educația din cadrul instituțiilor școlare sunt factorii care determină formarea personală și profesională a copiilor și pregătirea lor pentru viața de adult.

Copiii au dreptul la o educație de calitate, care are rolul de a le asigura egalitatea de șanse dar și dezvoltarea personalității lor. Copiii au dreptul la învățământul primar obligatoriu și gratuit. De asemenea, ei au dreptul la asigurarea accesului la liceu și la facultate, la servicii de informare și orientare școlară și profesională. Aceeași *Convenție cu privire la drepturile copiilor* arată faptul că cei mici trebuie protejați împotriva oricăror forme de exploatare, împotriva abuzului, a violenței, abandonului și a altor tratamente dăunătoare.

Pentru o educație de calitate, este nevoie ca instituțiile statului și familia să le ofere toate condițiile și cadrele necesare dezvoltării copiilor. Declarația Drepturilor Copilului și principiul „*egalizării șanselor*“ demonstrează necesitatea tuturor grupurilor de beneficiari ai serviciilor educaționale din sistemul public și din sistemele alternative de educație existente dintr-o comunitate, de a avea șanse egale la educație (DDC).

Riscul educațional reprezintă un pericol în ceea ce privește neșcolarizarea copiilor sau întreruperea școlarizării acestora. O situație de risc educațional, care este o problemă la nivel global, o reprezintă diferite categorii de copii: copiii instituționalizați, copiii din medii defavorizate, copiii străzii, copiii abuzați etc. În țara noastră, în domeniul educației, legislația susține faptul că toți copiii au dreptul la educație și, dacă este cazul, există posibilitatea ca aceștia să frecventeze o școală obișnuită sau o școală specială în funcție de posibilitățile lor fizice sau intelectuale. Există totuși copii pentru care educația constituie o problemă fie temporară, fie permanentă, fiind mai multe categorii de copii cum ar fi cei care suferă de boli cronice și necesită internări în spitale pe perioade lungi, copiii bolnavi, copiii străzii, copiii populațiilor care migrează dintr-o localitate în alta, copiii care au deficiențe severe multiple sau asociate, copiii care au depășit cu trei ani vârsta școlarității.

Educația este factorul decisiv care acționează asupra dezvoltării copilului. Acest proces continuu nu se referă doar la educația intelectuală (informativă și formativă) care se realizează în instituții de învățământ. Este vorba despre toate influențele care modelează copilul, ajutând la crearea unei personalități cât mai armonios structurate. Educația trebuie să asigure adaptarea optimă a copilului la cerințele societății, bazându-se pe potențialul individual.

Bibliografie:

1. Convenția cu privire la drepturile copiilor, Salvați copiii, disponibil online la adresa: http://salvaticopiii.ro/upload/p000600010000_Conventie_UNU_drepturile_copilului_2010.pdf
2. Drepturilor copiilor, disponibil online la adresa: http://salvaticopiii.ro/upload/p000600010000_Declaratia%20drepturilor%20copilului%201959.pdf
3. Declarația de la Salamanca, disponibil online la adresa: <https://www.renisco.ro/images/Declaratia%20de%20la%20Salamanca.pdf>
4. Copiii din România li se încalcă dreptul la educație și la o viață independentă, Ioana Nicolescu, disponibil online la adresa: http://adevarul.ro/news/societate/copiilor-romaniei-incalca-dreptul-educatie-si-viata-independenta-1_546e28290d133766a814b54a/index.html
5. Radu I., 1974, Psihologie școlară, Editura Științifică, București
6. Vrășmaș Traian, 2004, Școala și educația pentru toți, Editura Miniped, București
7. Drepturile copiilor, așa cum le văd ei http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/rights-of-the-child_ro.pdf.

EDUCAȚIA INTEGRATĂ A COPIILOR CU CES

*Prof. înv. primar Cotea Maria
Școala Gimnazială Nr.5 Rm. Vâlcea*

Educația integrată a copiilor cu CES urmărește dezvoltarea capacităților fizice și psihice a acestora care să-i apropie cât mai mult de copiii normali, a implementării unor programe cu caracter corectiv-recuperator; stimularea potențialului restant, ce permite dezvoltarea compensatorie a unor funcții menite să le suplinească pe cele deficitare; crearea climatului afectiv în vederea formării motivației pentru activitate, în general și pentru învățare, în special asigurarea unui progres continuu în achiziția comunicării; formarea unor abilități de socializare și relaționare cu cei din jur; formarea de deprinderi cu caracter profesional și de exercitare a unor activități cotidiene; dezvoltarea comportamentelor adaptative și a însușirilor pozitive ale personalității, care să faciliteze normalizarea deplină. Fiecare copil cu CES trebuie să beneficieze de un program adecvat și adaptat de recuperare, care să dezvolte maximal potențialul fizic și psihic pe care îl are.

Integrarea urmărește valorificarea la maximum a disponibilităților subiectului deficient și antrenarea în mod compensatoriu a palielilor psiho-fizice care nu sunt afectate în așa fel încât să preia activitatea funcțiilor deficitare și să permită însușirea de abilități care să înlesnească integrarea eficientă în comunitatea normală. Prin integrare, se realizează și o pregătire psihologică a copilului, care să contribuie la crearea unor stări efectiv emoționale corespunzătoare, în care confortul psihic este menținut de satisfacțiile în raport cu activitățile desfășurate. Raportul relației socializare- integrare- incluziune, are în vedere implicațiile practice și teoretice ce privesc evoluția sistemului de organizare a educației speciale și a pregătirii copiilor pentru integrarea și incluziunea în activitățile profesionale și în colectivitățile sociale.

Există diferite forme de integrare a copiilor cu CES și anume:

- a) Forme de integrare parțială-elevii cu CES petrec doar o parte din timpul sau în școala obișnuită sau la anumite discipline școlare unde pot face față;
- b) Forme de integrare totală- elevii cu CES petrec tot timpul în școala obișnuită cu excepția programelor terapeutice care se pot desfășura în spații speciale, destinate acestui scop;
- c) Forme de integrare ocazională - participare în comun la diferite excursii, serbări, întreceri sportive, spectacole, etc.

Fiecare cadru didactic pus în ipostaza de a avea în colectivitatea sa un copil cu CES acționează în urma unei reflecții îndelungate. Un lucru important, pentru cadrele care lucrează cu acești copii, îl reprezintă colaborarea cu părinții și consilierea acestora, implicarea lor directă în lucrul efectiv cu copiii, nu în calitate de observator ci și de participanți activi.

Părinții copiilor cu CES trebuie să înțeleagă că trebuie să relaționeze în mod pozitiv cu cei mici și că pot să-i aprecieze mai mult. Ei sunt modele pentru copiii lor și prin ei învață să trăiască în armonie cu lumea. Sarcina părinților și a cadrelor didactice este să-i ajute pe copii să învețe despre sentimentele lor și să le arate relația dintre sentimentele și comportamentul lor.

Relația dintre părinți, cadre didactice și copiii cu CES trebuie privită pozitiv, iar pentru acest lucru este nevoie de respectarea următoarelor reguli:

a) Părinții și copiii trebuie să fie realiști în așteptări. Copilul trebuie implicat în luarea deciziilor și trebuie alese situațiile la care poate să participe. Trebuie oferită copilului o alegere de două opțiuni, pe care cei mai mari le acceptă.

b) Trebuie să existe un parteneriat cât mai strâns între părinții copiilor cu CES și cadrele didactice bine pregătite și informate în legătură cu felul în care pot interveni pentru consilierea acestora. Trebuie redusă izolarea părinților punându-i în legătură cu alți părinți aflați în situații similare, promovând o abordare pozitivă a creșterii și disciplinării copiilor;

c) Trebuie susținut că nu există un singur model de părinte și numai prin unirea forțelor părinților, cadrelor didactice și a școlii se poate face o mai bună integrare a copiilor cu CES.

Copiii sunt o categorie socială care, în ciuda aparențelor nu au timp să aștepte.

Educația specială este o formă de educație adoptată și destinată tuturor copiilor cu CES care nu reușesc singuri să atingă, în cadrul învățământului obișnuit, temporar sau pe toată durata școlarității, un nivel de educație corespunzător vârstei și cerințelor societății pentru un om activ, autonom și independent.

Principiile care stau la baza educației :

- Garantarea dreptului la educație al oricărui copil: copiii au dreptul să învețe împreună, indiferent de dificultăți și de diferențe ;
- Fiecare este unic și are un anumit potențial de învățare și dezvoltare ;
- Școala și comunitatea asigură șanse egale de acces la educație pentru toți copiii.
- Asigurarea de servicii specializate centrate pe nevoile copiilor cu CES.

Finalitățile educației speciale sunt acelea de a crea condiții unei bune integrări sociale și profesionale a persoanei cu nevoi speciale.

Un obiectiv important al școlii inclusive îl reprezintă sprijinul acordat pentru menținerea în familie a copiilor cu CES. De aceea, se pune problema respectării principiului normalizării ce se referă la condițiile de mediu și viață, la eliminarea separării copiilor cu CES și la acceptarea lor alături de ceilalți copii.

Principiul normalizării presupune luarea în seamă nu doar a modului în care persoana cu deficiențe se adaptează la cerințele vieții sociale, dar în același timp, la felul în care comunitatea înțelege să se conformeze nevoilor și posibilităților persoanei în dificultate. Normalizarea implică includerea într-un mediu școlar și de viață cotidiană nediscriminatoriu și asigurarea unei multitudini de servicii care să reducă pe cât posibil starea de handicap, chiar dacă deficiențele sau afecțiunile propriu-zise nu pot fi încă depășite.

Bibliografie:

1. VERZA, E. , PĂUN, E. "Educația integrată a copiilor cu handicap", Unicef, 1998
2. POPESCU, E. , PLEȘA, O.(coord) "Handicap, retardare, integrare", București, Pro Humanita, 1998
3. VRĂȘMAȘ, T. " Învățământ și/sau inclusiv", Ed. Aramis, 2001

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

*Bădălan Mariana Cristina
Liceul Tehnologic "Constantin Filipescu", Caracal*

Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă reprezintă o mișcare spre extinderea scopului și rolului școlii obișnuite, un proces de transformare a acesteia pentru a putea răspunde cerințelor unei mai mari diversități de copii.

Educația incluzivă, ca deziderat educativ, promovează o pedagogie centrată pe copil, în condițiile în care învățământul trebuie să se adapteze diferențelor dintre oameni, la cerințele specifice de educație care derivă din acestea. Ea trebuie să fie accesibilă, flexibilă și comprehensivă. Proiectează un nou tip de școală: comprehensivă, deschisă, tolerantă.

Factorii principali ai incluziunii sunt:

1. cadrele didactice, atitudinea lor față de copilul cu nevoi speciale, resursele disponibile (metode de predare, materiale, timp disponibil, competențe profesionale personale/de grup);
2. școala, ce asigură copilului cu nevoi speciale un program de lucru într-o clasă obișnuită, cu alți copii de vârstă apropiată. Aceasta poate și trebuie să stimuleze prezența la școală a copiilor, deoarece reprezintă o șansă în plus ca procesul de integrare, ca munca în echipă a factorilor implicați să ajungă la rezultatul scontat.
3. familia, care asigură (sau ar trebui să asigure) climatul securizant și cadrul optim necesar dezvoltării unei personalități echilibrate a copilului.

Incluziunea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățătură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare.

În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar. Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea. În astfel de cazuri, cadrul didactic trebuie să se apropie mai mult de sufletul copilului pentru ca acesta să nu se mai simtă respins.

Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup pentru sprijinirea integrării pe plan social. De asemenea, copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate.

Elevii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilități fizice, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică.

Elevii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice).

Din experiența personală putem afirma că profesorul poate folosi în procesul de predare-învățare- evaluare diverse strategii și intervenții utile: în primul rând trebuie să țină cont de crearea unui climat afectiv-pozitiv. Stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare, încurajarea sprijinului și cooperării din partea colegilor, formarea unei

atitudini pozitive a colegilor, încurajarea independenței și creșterea autonomiei personale sunt aspecte semnificative de care cadrul didactic trebuie să țină cont în vederea facilitării integrării școlare a acestor copii. Este foarte important ca noi, cadrele didactice, să le încurajăm eforturile, să îi sprijinim, să îi apreciem pozitiv în realizarea sarcinilor școlare, fără a crea dependență. De asemenea folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres, centrarea învățării pe activitatea practică nu sunt de neglijat când vorbim despre copii cu CES.

De cele mai multe ori, când lucrăm cu elevi cu cerințe educative speciale, ne gândim la sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile, la folosirea învățării afective, la adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare, evaluare, dar și la sprijinirea elevului să devină membru al unui grup. Este bine să organizăm activități de grup care să stimuleze comunicarea și relaționarea interpersonală (jocuri, excursii, activități extrașcolare, activități sportive, de echipă), să îi sprijinim emoțional, să folosim un limbaj simplu, accesibil elevului și nivelului lui de înțelegere.

Așezarea în prima bancă a elevilor cu deficiențe de vedere, îmbunătățirea calității iluminării, adecvarea materialelor didactice sunt aspecte pe care profesorul nu le omite când lucrează cu astfel de copii. Poziția profesorului trebuie să fie astfel încât fiecare elev să-l poată vedea, iar în dialogul profesor-elev, profesorul să vorbească stând numai cu fața spre elevi.

O altă perspectivă ce nu poate fi omisă de către cadrul didactic este așezarea copiilor cu hiperactivitate și deficit de atenție în primele bănci, astfel încât să nu le distragă atenția restul colectivului și să fie așezați în apropierea elevilor care sunt acceptați de colectiv ca modele pozitive. Încurajarea oricărei tentative de comunicare, indiferent de natura ei este importantă. Profesorul trebuie să fie ferm, consecvent, să folosească înțelegerea și calmul ca modalitate de stingere a manifestării agresive a elevului, să fie comentată acțiunea elevului și nu personalitatea lui. Este indicat ca profesorul să aprecieze limita de suportabilitate a elevului (să nu-l jignească sau umilească), să folosească o mimică binevoitoare și o atitudine deschisă (să nu încrucișeze brațele și să nu încrunte privirea).

Într-o abordare incluzivă, toți elevii trebuie considerați la fel de importanți, fiecăruia să îi fie valorificate calitățile, pornind de la premisa că fiecare elev este capabil să realizeze ceva bun.

Consider că nu există "rețete" pentru integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi și strategiile potrivite. Fiecare copil are dreptul la educație și merită să i se acorde o șansă. Învățând împreună, copiii învață să trăiască împreună, să se accepte și să se ajute la nevoie.

Bibliografie:

1. Albu, A., Albu, C., „Asistența psihopedagogică și medicală a copilului deficient fizic”, Polirom Iași, 2000;
2. Ionescu, S., „Adaptarea socioprofesională a deficienților mintali”, Editura Academiei R.S.R., București 1975.
3. Miftode, V. (coord.), „Dimensiuni ale asistenței sociale: forme și strategii de protecție a grupurilor defavorizate”, Botoșani, Eidos, 1995;
4. Popescu, G., Pleșa, O. (coord.), „Handicap, readaptare, integrare”, București, Pro Humanitate, 1998;

ROLUL ȘCOLII ȘI AL FAMILIEI ÎN PREVENIREA ȘI COMBATerea VIOLENȚEI

*Profesor Dumbrăvescu Dumitru
CNI Matei Basarab Râmnicu Vâlcea*

Violența este dezorganizarea brutală sau continuă a unui sistem personal, colectiv sau social și care se traduce printr-o pierdere a integrității, ce poate fi fizică, psihică sau materială.

Când vorbim despre violența școlară ne raportăm la cei trei factori principali implicați în activitatea educativă: elevi, părinți și profesori, dar și la contextul instituțional școlar și la cel familial. Manifestările conflictuale dintre elevi reprezintă cea mai prolifică formă de violență școlară, existând un specific al violenței elev-elev, determinat de diferiți factori școlari: statutul de elev, relația elev-profesor, contextul școlar, etc.

Studiul realizat de Jigău sintetizează următoarele tipuri de violență între elevi: jigniri, injurii, etichetări, umiliri, certuri, violență fizică, conflicte. La aceste tipuri se adaugă violența în mediul virtuală. Hărțuirea virtuală se referă la folosirea intenționată a internetului sau a telefoanelor prin care se cauzează, în mod repetat și intenționat, un anumit rău sau disconfort, ținând o anumită persoană sau un grup de persoane.

Violența în școală are consecințe negative care se răsfrâng asupra atmosferei generale din școală, care devine una sumbră, în care predomină teama, în locul unui mediu în care copiii să se simtă protejați.

Cea mai eficientă metodă în ceea ce privește fenomenul violenței școlare este prevenirea, deoarece permite identificarea din timp a elevilor cu probleme și intervenția asupra acestora înainte ca incidentele de amploare să izbucnească. Aceste constatări au condus la elaborarea unor programe eficiente de prevenire a violenței care presupun instruirea profesorilor și a părinților în vederea recunoașterii semnelor timpurii ale comportamentelor agresive. Aceste programe au drept obiectiv învățarea unor tehnici specifice de către profesori, tehnici care se referă la abilități de rezolvare a conflictelor sau de recompensare pozitivă și evitare a reacțiilor punitive.

Elevii cu risc crescut de a deveni victime sau agresori, odată identificați, pot beneficia de programe de training și seminarii special concepute pentru a răspunde nevoilor lor. De exemplu, victimele pot beneficia de învățarea unor tehnici asertive, iar agresorii de însușirea unor tehnici de autocontrol sau de rezolvare a conflictelor.

Consilierul școlar joacă un rol important în implementarea strategiilor de prevenire a violenței școlare. Consilierul are competențe specifice în domeniu pentru a implica părinții sau alți membrii exteriori școlii, însă trebuie să beneficieze și de sprijinul deplin și mobilizarea întregii școli, deoarece studiile empirice arată că simpla distribuție de materiale informative, nu are efect pe termen lung în controlarea fenomenului agresivității școlare.

La nivel de clasă se va pune cel mai mare accent pe implicarea elevilor care vor fi încurajați să ia atitudine față de fenomenul violenței școlare. Aceste strategii presupun abordarea problematicii agresivității în cadrul orelor de dirigenție sau al orelor opționale, discutând cu elevii, într-un mediu pozitiv, consecințele violenței școlare. Agresorii vor învăța abilități de controlare a emoțiilor negative, victimelor li se va oferi suport emoțional și li se va încuraja asertivitatea, iar martorii vor fi îndemnați să intervină atunci când observă incidente violente.

Părinții sunt încurajați și învățați să se folosească de bunul simț pentru a preveni încercările de intimidare și pentru a preîntâmpina agresiunea. Părinții trebuie să încurajeze copiii să apeleze la bunul simț pentru a îndepărta bătașii și pentru a intui când li se pregătește un atac. Copiii nu trebuie să stea de vorbă cu bătașul dacă acest lucru îi va pune

în pericol fizic sau psihic. Părinții trebuie să formeze o alianță cu școala în care ambele părți să conlucreze spre eliminarea hărțuirii.

Ei trebuie să-și exprime părerea și să dea de înțeles profesorilor și conducerii școlii că au înțeles problema violenței și în special a violenței școlare. Părinții trebuie să fie într-o permanentă comunicare cu profesorii, psihologul și conducerea școlii, pentru a-și exprima îngrijorarea legată de atacurile din școală.

O altă metodă de care părinții trebuie să țină seama în combaterea violenței școlare este legată de comunicarea cu proprii copii prin care să le spună să apeleze la adulți imediat, dacă li se pare că cineva vrea să se ia de ei, susținându-i și îndemnându-i să se gândească singuri să își rezolve problemele. Dacă această metodă nu dă rezultate, părinții pot încerca și alte strategii pozitive precum logica, compromisul, negocierea. A se evita atitudinile negative precum țipatul, cicăleala, dojana. Dacă eforturile lor nu dau roade, apelează la psiholog.

Părinții pot să le arate copiilor lor, articole și știri despre alți copii care au fost grav vătămați de zvonurile de pe internet. Ei pot înregistra toate evenimentele și schimburile pe internet, din momentul în care are loc încercarea de intimidare, pentru a folosi informațiile la poliție.

Cu toate că fenomenul violenței școlare are consecințe atât de grave, el persistă, iar acest lucru se întâmplă din cauza a trei motive. În primul rând, pentru că există o toleranță socială a violenței și o promovare a acesteia în filme, ceea ce o face să pară acceptată din punct de vedere social. Apoi, adulții tind să nu fie conștienți pe deplin de consecințele fenomenului și îl tratează cu superficialitate drept simple tachinări sau o parte normală a procesului de maturizare. Iar nu în ultimul rând, din cauza faptului că adesea incidentele violente se petrec departe de ochii adulților.

În general, strategiile de intervenție se bazează pe implicarea întregii școli (profesori, consilieri școlari, elevi, conducerea și tot personalul școlii) și a comunității (părinți, mass-media) în lupta împotriva agresivității școlare. Se vor promova strategiile pro-sociale și metodele non conflictuale de soluționare a problemelor, se va oferi suport și consiliere atât victimei cât și agresorilor. Poate cel mai important element în cazul acestor strategii este reprezentat de implicarea colectivului de elevi care se pare că are cea mai mare putere în oprirea incidentelor violente.

Importanța consilierului școlar este recunoscută atât în cazul strategiilor de prevenție cât și în cazul celor de intervenție. Consilierul este cea mai indicată persoană pentru a implica părinții sau alți membrii exteriori școlii, însă trebuie să beneficieze de sprijinul deplin și mobilizarea întregii școli.

În concluzie, deși este un fenomen de amploare, extrem de răspândit și cu consecințe grave asupra elevilor, violența școlară poate fi prevenită și diminuată. Școala trebuie să facă eforturi în sensul conceperii și implementării unui program eficient de prevenire a violenței și să disemineze materiale și informații. Apoi, trebuie să se realizeze seminarii în vederea asigurării asimilării informațiilor și să se ofere training și suport atât victimelor cât și agresorilor. Elevii, părinții și cadrele didactice trebuie să facă eforturi în vederea angajării, în mod activ, în procesul de schimbare a climatului școlii și în aplicarea noilor reguli care interzic violența.

Bibliografie:

1. DePino C., „Violența în școală”, Editura Trei, București 2013;
2. Curelaru M., „Violența în școală”, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași 2013;
3. Grigore A. N., „Violența în context educațional”, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași 2016;
4. Neculau A., Ferred G., „Violența. Aspecte psihosociale”, Editura Polirom, Iași 2003;
5. Muntean A., Munteanu A., „Violență, Traumă, Reziliență”, Editura Polirom, Iași 2011;

INTEGRARE ȘI INCLUZIUNE

*Prof. înv. primar Dîrnu Nicoleta
Liceul Preda Buzescu-Berbești, Jud. Vâlcea*

Învățământ incluziv nu înseamnă doar să plasez un copil cu CES într-un colectiv de copii tipici, așteptând să se producă, de la sine, integrarea. Rezultatul va fi tocmai stigmatizarea și excluderea celui diferit. Este nevoie de legislație care să se aplice ferm, de sprijin de specialitate, de echipă interdisciplinară, de mijloacele materiale și umane. Este nevoie de timp în care lucrurile se fac bine, profesionist și este nevoie de constanță.

Deși, în România integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă este reglementată printr-o serie de acte normative, iar problematicile integrării și incluziunii au fost abordate încă de la începutul anilor '90, rolul de profesor itinerant și de sprijin (rol ce apare încă din Legea privind Statutul Cadrului Didactic din 1997), a fost pus în aplicare concret, abia după anul 2000. În anul 2001 se aprobă metodologia de organizare și funcționare a serviciilor educaționale pentru copiii/ elevii cu deficiențe integrați în școala publică, prin cadre didactice de sprijin/ itinerante: „În România copiii cu dizabilități au acces la diferite forme de educație și pot fi înscriși, în funcție de gradul de dizabilitate, în sistemul de învățământ special sau în învățământul de masă.

Copiii cu deficiențe medii, cu dificultăți de învățare și tulburări de limbaj, cu tulburări socio-afective sau comportament sunt integrați în școlile de masă unde pot beneficia de servicii educaționale de sprijin.” (OMEC nr. 4653/ 2001). Profesorul itinerant și de sprijin este persoana specializată în activitățile educative și recuperatorii adresate copiilor integrați în învățământul de masă. El poate fi angajatul unei școli speciale, al unui centru școlar sau chiar angajatul unei școli de masă.

Atribuțiile cadrului didactic de sprijin sunt multiple și adesea covârșitoare: colaborează cu comisia internă de evaluare continuă din școală/ centrul de resurse; colaborează cu întregul corp profesoral al unității de învățământ în care este înscris copilul/ elevul; elaborează și realizează planul de intervenție personalizat și adaptarea curriculară în parteneriat cu cadrele didactice de la grupă/ clasă; colaborează cu cadrele didactice de la grupa/ clasa în care sunt elevi cu cerințe educative speciale; realizează evaluarea periodică a elevilor cu CES; consiliază familiile copiilor/ elevilor care beneficiază de serviciile de sprijin și colaborează cu acestea – lucruri enorme ca solicitare fizică și psihică a unui singur om!

Din punct de vedere legal normarea și încadrarea cadrelor didactice de sprijin și itinerante se realizează în funcție de numărul de copii cu CES și de gravitatea afecțiunilor acestora: o normă de 16 ore pentru 8-12 copii/ elevi cu cerințe educative speciale în grupe de grădinițe/ clase din unități de învățământ obișnuit o normă de 16 ore pentru 4-6 copii/ elevi cu deficiențe severe/ asociate, integrați în grupe/ clase din școala obișnuită.

În realitate, în norma de 16 ore, profesorul itinerant ar trebui să lucreze cu un număr mult mai mare de copii, adesea dublu! mai mult decât atât, vorbim despre categorii diferite de CES, fiecare cu particularitățile sale, copiii nefiind repartizați unui cadru didactic pe criteriul aceluiași diagnostic. Continuitatea pe post reprezintă o altă problemă. Este foarte important ca profesorii de sprijin să aibă continuitate pe post după ce copiii cu CES s-au atașat de ei și după ce s-au pus bazele unei relații de colaborare cu eficiență pentru ambele părți. Astfel, din cauza multiplelor atribuții care revin profesorilor de sprijin, aceștia - din lipsa timpului fizic necesar - nu pot realiza cu succes toate aceste activități.

De aceea, credem că principala problemă este insuficiența numărului de profesori de sprijin în raport cu numărul de copii cu CES din cadrul școlilor unde își desfășoară activitatea, sau chiar lipsa totală a profesorilor de sprijin din anumite unități de învățământ. În anii 2004-2005 s-au stabilit măsuri de ameliorare a metodologiei de organizare și funcționare a Serviciilor educaționale de sprijin pentru copiii cu CES: OMEC nr. 5379/ 2004, HG nr.

1251/ 2005. Aceste reglementări abordează diferite aspecte specifice integrării copiilor cu CES în învățământul de masă: resurse umane, curriculum și resurse educaționale, resurse materiale și financiare.

Pe lângă activitățile de intervenție recuperatorie realizate de profesorii de sprijin, copiii cu CES ar trebui să beneficieze teoretic, și de alte servicii speciale: activități de recuperare fizică, consiliere școlară, terapia tulburărilor de limbaj organizate de alți specialiști: kinetoterapeuți, medici, consilieri școlari, psihologi, logopezi etc. Acești specialiști ar trebui să lucreze în echipă cu profesorul de sprijin, și să își acorde suport reciproc profesional și uman, consultare, luare împreună a deciziilor în abordarea fiecărui caz. Primul pas pentru integrare este realizarea compensării. Procesul compensării poate contribui la medierea, la suplینirea unor funcții psihice dereglate sau absente și astfel la o dezvoltare aproximativ normală și corespunzătoare vârstei.

A doua formă de intervenție este recuperarea: folosirea sistematică și eficientă a restanțelor funcționale ale copilului. Integrarea este optimizată, în cele mai fericite cazuri și prin recuperarea prin psihoterapie: diminuarea trăirilor afective negative, a frustrației, a complexelor, a sentimentului de inferioritate și inutilitate; prin stimularea încrederii în sine, prin conștientizarea cauzelor ce conduc sub o formă sau alta spre eșec, dar și prin asumarea deficienței.

Optimizarea integrării în grupul de covârșnici se face prin terapie educațională – integrată; se face o corelare a formelor de terapie prin joc, terapie prin învățare, terapie cognitivă, art-terapie, meloterapie, terapie ocupațională. Așadar, în vederea realizării incluziunii, ar trebui să existe pe lângă profesorul de sprijin și alte resurse umane alocate serviciilor educative specializate: consilier școlar, logoped care colaborează cu profesorul de sprijin, contribuind la recuperarea diferitelor tipuri de deficiențe, psihologul, kinetoterapeutul, psihoterapeutul etc.

Bibliografie

1. Radu Ion -, „Psihologia educației și dezvoltării”, Editura Academiei, București, 1983
2. Mutu Ionel - Ghid de predare-învățare pentru copiii cu cerințe educative speciale, Unicef, 2000
3. Alois Gherguț - Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale.Strategii diferențiate și inclusive în educație, Editura Polirom, Iași, 2005

DIRIGINTE ȘI PROFESOR AZI

*Prof. Simionescu Florentina Aniela
Școala Profesională Specială „Sfântul Stelian” Botoșani*

Despre educație se vorbește mult în zilele noastre și multi factori sunt implicați în realizarea ei dar între aceștia familia ocupă locul de bază. Rolul conducător în procesul de educație îl are fără îndoială școala, dar în calitatea sa de cel mai apropiat colaborator al școlii, familia, trebuie să o secondeze de aproape și sincer. Dialogul cu familia este unul din elementele indispensabile ale reușitei școlare. Dintotdeauna școala a colaborat cu părinții în diverse forme, dar astăzi din punct de vedere a cerințelor sociale, apare mai mult ca niciodată necesitatea întăririi legăturii dintre școală și familie.

Cunoașterea cerințelor specifice ale școlii, valorificarea muncii elevilor, urmarirea activității de învățare în modul familial, contribuie la îmbunătățirea acestei legături și diminuând sursele de neînțelegere, plasează părinții și elevii în relații de încredere cu mediul școlar. Școala și familia sunt cei doi piloni de rezistență ai educației, pentru a-și exercita cu succes rolul în viața copiilor, familiile trebuie încurajate prin acțiuni sociale specifice, care favorizează derularea optimă a relațiilor educaționale.

Școala și familia reprezintă două sisteme de educație complexe, iar colaborarea dintre ele reprezintă un element extrem de important încă de la începuturile educației. Această relație părinte - școală (profesor) nu este însă un sistem fix, rigid, ci se modifică în funcție de timp, loc și cerințele epocii. În prezent poate fi identificată o nevoie crescută ca această colaborare să devină mai strânsă și ca implicarea părinților să crească.

Un aspect important al relației părinte - profesor este nevoia ca aceasta să devină un parteneriat. Uniformitatea și consecvența sunt două elemente cheie în abordările de la școală și de acasă, iar reușita unui astfel de parteneriat depinde de tipul de programe pe care orice școală le implementează pentru a permite și atrage implicarea părinților (Epstein și Sanders, 1998). Studiile efectuate de cei doi arată că școlile care au dezvoltat programe excelente de parteneriat sunt capabile să obțină implicarea productivă a părinților în procesul educațional al copiilor din toate mediile sociale, indiferent de statutul lor social și material, de mărimea familiei sau de locație. (Cankar, F. et al., *International Journal about Parents in Education*, 2009, Vol. 3, No. 1, 15-28).

Pe fondul schimbărilor sociale din România și nu numai, dinamica relației școală-familie-societate s-a modificat într-un ritm invers proportional cu schimbările de cadru la nivel de funcționare. Astfel deși cadrul de funcționare a ramas aproape același (numărul de elevi, aranjare în bănci, programă), nevoile și așteptările părinților și elevilor s-au schimbat. Mai mult decât atât sistemul educațional nu mai concide cu nevoile pieții de muncă actuale, atât la nivel de competențe, cât și ca atitudine față de procesul de adaptare la cerințele sociale: flexibilitate, motivație intrinsecă de învățare, creativitate, etc

Cum sunt consiliați părinții și de către cine în ceea ce privește psihopedagogia? Sunt profesori care își fac partea lor de contract și comunică un feed-back, dar și profesori care sfătuiesc în mod inadecvat părinții. Aici iar este necesar să vorbim în termeni de rol: consilierul psihopedagogic are o pregătire, profesorul alta. E adevărat că profesorul are experiența directă cu copiii și poate să ofere o oglindă sau referiri din experiența personală, dar pentru a consilia un părinte e nevoie de altă pregătire și de o abordare adecvată.

Și nu în ultimul rând, către final de „mandat în rol de părinte (când copilul atinge vârsta legală majoră), marea provocare este orientarea și integrarea tânărului pe piața forței de muncă, în această industrie care m-a învățat și pe mine, ca părinte, și pe el, să consumăm, și m-a ajutat mai puțin pe mine, părinte modern, să-mi ajut copilul să se ajute.

În concluzie, părintele modern din România dispune de mai multe resurse materiale, însă toată presiunea aceasta – pe care cei din altă generație sau care nu au trăit acest rol nu o simt la fel – nu este la suprafață. Informația venită către părinți îi face să devină mai puternici, dar și mai vulnerabili: sentimentul că părintele știe, a aflat sau poate afla „despre”, vine la pachet cu presiunea de a nu da greș având atâtea variante prezentate de-a gata. Nu, uneori lucrurile nu merg „șablon” fiindcă vorbim despre copii diferiți și contexte diferite și pot să insist cu niște „tehnici” dobândite rațional la cursuri sau din experiența altcuiva.

Bibliografie:

1. Anabela Maria Hani – Utilizarea metodelor de acțiune în formele educației continue a adulților, *Revista română de psihodramă* nr. 2, 2014
2. Giovanni Boria – *Psicoterapia Psicodramatica – Sviluppo del modello moreniano nel lavoro terapeutico con gruppi di adulti*, Editura FrancoAngeli, Milano, Italia, 2005
3. http://ro.wikipedia.org/wiki/Învățare_experientială

PROCESUL DE INTEGRARE AL ELEVILOR ÎN DIFICULTATE

*Prof. Roșca Diana
Liceul "Matei Basarab"*

Integrarea înseamnă că relațiile dintre indivizi sunt bazate pe o recunoaștere a integrității lor, a valorilor și drepturilor comune pe care le posedă. Când lipsește recunoașterea acestor valori, se instaurează alienarea și segregarea între grupurile sociale. Altfel spus, integrarea se referă la relația stabilită între individ și societate și se poate analiza având în vedere mai multe niveluri, de la simplu la complex.

Integrarea presupune egalitatea de participare socială și egalitatea de șanse în realizarea accesului la educație. Printre valorile actuale și de perspectivă ale integrării societății democratice din lume le considerăm dominante pe următoarele:

- acceptarea tuturor diferențelor;
- respectul diversității;
- solidaritatea umană, mai ales cu persoane diferite;
- lupta împotriva excluderii și marginalizării;
- lupta împotriva inegalității sociale.

Integrarea este un proces complex care presupune :

- a educa acei copii cu cerințe speciale în școli obișnuite alături de ceilalți copii;
- a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educațională, consiliere școlară, asistență medicală și socială) în școala respectivă;
- a acorda sprijin personalului didactic, al managerilor școlii în procesul de proiectare și aplicare a programelor de integrare ;
- a permite accesul efectiv al copiilor cu cerințe speciale la programul și resursele școlii obișnuite (săli de clasă, cabinete, laboratoare, bibliotecă, terenuri de sport etc.);
- a încuraja relații de prietenie și comunicare între toți copiii din clasă/școală;
- a educa și ajuta toți copiii să înțeleagă și să accepte diferențele ce există între ei ;
- a ține cont de problemele și opiniile părinților, încurajându-i să se implice în viața școlii;
- a asigura programe de sprijin individualizate pentru copiii cu CES;
- a accepta schimbări radicale în organizarea și desfășurarea activităților instructiv-educative din școală.

O școală integrativă este :

- școala în permanentă schimbare și adaptare la nevoile copiilor ;
- cel mai eficient mediu de combatere a atitudinilor de discriminare ;
- comunitate interculturală primitoare și deschisă ;
- școala care-i valorizează în mod egal pe toți copiii, profesorii și părinții ;

Integrarea se bazează pe convingerea că adulții lucrează în comunități incluzive, alcătuite din persoane de diferite rase, religii, aspirații, cu sau fără dizabilități. Tot așa, indiferent de vârstă, copiii au nevoie să crească și să învețe în medii asemănătoare celor în care vor lucra ca adulți, iar școala este principala instituție care trebuie să răspundă acestei nevoi.

Profesorul din școala integrativă va avea o serie de obiective de perfecționare și autoperfecționare profesională, cum ar fi :

- Să fie capabil să remarce punctele forte și interesele fiecărui copil și să le utilizeze pentru motivarea interioară în procesul de educație.
- Să știe să stabilească obiective ambițioase dar diferențiate, adecvate elevului respectiv, ceea ce impune evaluare diferențiată.

- Să formuleze așteptări adecvate pentru FIECARE elev, oricare ar fi capacitățile acestuia. Această abilitate a cadrului didactic permite tuturor elevilor să devină membri ai clasei și ai școlii.
 - Să știe să utilizeze un stil de predare bazat mai mult pe activități decât pe intervenția de la catedră.
 - Să știe să ofere zilnic condiții pentru ca fiecare elev să aibă un succes
- Competențele utile profesorului din școala integrativă sunt:
- Să realizeze că răspunde de fiecare copil din clasă.
 - Să cunoască diferite strategii de instruire și să știe să le folosească eficient.
 - Să lucreze în echipă cu părinții și cu alți profesioniști care se ocupă de copil.
 - Să perceapă lucrul cu fiecare membru al clasei ca pe o oportunitate de perfecționare profesională și nu ca problemă pe care el sau alții o au de rezolvat.
 - Să fie flexibil și să demonstreze un grad ridicat de toleranță.

Procesul de integrare a copiilor în dificultate presupune din partea profesioniștilor antrenați nu doar interes, cunoștințe și competențe – ci și o capacitate reală de a lucra în echipă. O echipă constituită atât în cadrul școlii, dar și o echipă la nivel interinstituțional, care să-i includă pe toți profesioniștii care răspund de copil: educator sau asistent maternal, asistent social, profesor diriginte, director de școală și alții.

Pentru fiecare copil aflat în sistemul de protecție este necesară elaborarea și aplicarea unui proiect personalizat de îngrijire, educare, recuperare, (re)integrare familială și socială.

O parte importantă a proiectului personalizat este cea referitoare la proiectul de integrare în școală și comunitate. Pentru orice copil în dificultate care urmează o formă de învățământ preșcolar sau școlar acest proiect se realizează în parteneriat cu grădinița/ școala din comunitate. Managerul de caz va antrena în elaborarea și aplicarea acestui document scris pe directorul școlii și pe educatoarea, învățătorul sau profesorul diriginte care răspunde de educația copilului respectiv.

Putem distinge, în cadrul strategiilor integrării, trei categorii mari de strategii:

- **strategii individuale**
- **strategii colective**
- **strategii totale**

Strategii individuale. Aceasta categorie privește mai mult posibilitățile pe care individul, luat ca entitate, le utilizează să se integreze. Orice sistem educațional trebuie să aibă în vedere să înzestreze individul cu o gamă de strategii individuale pe care acesta să le poată folosi în împrejurările diferite ale vieții sale. Pentru noi, pe baza strategiilor individuale este construită de mecanisme motivaționale. Toate abilitățile, începând cu abilitățile intelectuale și terminând cu abilitățile sociale comportamentale, fac parte din strategiile individuale. Dar nu trebuie neglijat faptul că strategiile individuale sunt rezultatul unor strategii colective de integrare la care individul este supus în permanență. Ceea ce este important, este că aceste strategii individuale nu constituie mecanisme de eludare, ci forma de fluentă și creativitate cu care individul este înarmat.

Strategii colective. Această strategie începe de la microgrupul familial, microgrupul de stradă, strategiile socioprofesionale, deci școlare și culturale. Fiecare dintre aceste subcategorii cunosc o mare varietate de indicatori care să le definească și fără doar și poate că o psihologie a integrării ar trebui să stabilească întâi acești indicatori individuali și colectivi care să permită un antrenament, o dezvoltare, o educare a lor în cadrul personalității umane.

Strategii totale. Societatea ca atare cunoaște și ea o gamă variată de strategii prin care facilitează integrarea individului în societate și a valorilor în conștiința individului. Gândirea social-culturală, modelul personalității, sistemul de circulație a valorilor, instituțiile sociale etc. sunt tot atâtea strategii care deservesc procesul de integrare.

Bibliografie:

1. Boici Gherghina, Stănică Ilie – Evaluarea copiilor cu CES în perspectiva integrării, Timpul, Reșița, 1998
2. Chassey D. Juliette, Brignone Sylvie – Terapie comportamentală și cognitivă a tulburărilor de ritm și fluentă, Editura Polirom, Iași, 2000
3. Cozma Adrian – Psihopedagogia comunicării la copii cu dizabilități mintale, Editura RAR, București, 2008

PREVENIREA ABANDONULUI ȘCOLAR

*Profesor Matei Elena Mihaela
Școala Gimnazială Păușești Otăsău*

Abandonul școlar reprezintă conduita de evaziune definitivă ce constă în încetarea frecventării școlii, părăsirea sistemului educativ indiferent de nivelul la care s-a ajuns, înaintea obținerii unei calificări sau pregătiri profesionale complete sau înaintea încheierii actului de studii început. Elevii care abandonează școala sunt cei care s-au făcut remarcăți pentru absenteism și alte dificultăți de comportament, pentru care au fost sancționați în repetate rânduri în școală. Acest abandon este cu atât mai grav cu cât are loc la nivelul formelor terminale de învățământ, căci până a ajunge acolo societatea a cheltuit cu persoana respectivă o grămadă de resurse. Chiar și cel în cauză a fost nevoit să depună anumite eforturi. Abandonul școlar reprezintă o problemă gravă cu care se confruntă societatea contemporană; școala a ajuns să fie abandonată, înainte de toate, pentru că în ziua de azi nu contează în ierarhii, nu e percepută ca valoare în sine; atât copiii, cât și elevii nu mai consideră școala un viitor.

O educație adevărată, reală se fundamentează în familie, apoi ea se continuă în grădiniță și școală prin intermediul cadrelor didactice. În primul rând, ea se realizează prin puterea exemplului. O bună intervenție a cadrului didactic prin însuși procesul educativ pe care-l desfășoară cu copiii poate constitui un mijloc de prevenire a abandonului școlar, care a devenit din ce în ce mai frecvent.

Efectele abandonului școlar demonstrează că acest tip de conduită este considerat deosebit de grav. Mai întâi, cei care abandonează școala nu au nici calificarea profesională indispensabilă integrării socio-economice, nici formația morală și civică necesară exercitării rolului de părinte și celui de cetățean al unei comunități. În al doilea rând, neavând o calificare, cei care abandonează școala sunt viitorii șomeri și reprezintă, pe termen mediu și lung, o sursă de dificultăți sociale și de pierderi, care depășesc investiția cerută de formarea inițială.

Pentru o mai bună intervenție se propune realizarea unui program care să urmărească dezvoltarea competențelor cadrelor didactice de lucru în echipă și de folosire a planificării strategice în vederea identificării factorilor care ar favoriza apariția unor astfel de situații de risc la nivelul școlii, pentru prevenirea și, în ultimă instanță, pentru rezolvarea unor situații de criză cu efect de abandon școlar.

Pentru a putea reduce numărul abandonurilor școlare ar fi bine să încercăm să identificăm și să studiem câteva cauze:

- școlile din zonele defavorizate sunt caracterizate de izolare, sărăcie și lipsa oportunităților de succes socio-profesional pentru absolvenți.
- lipsiți de motivație, mulți dintre elevii claselor gimnaziale renunță în primii ani de studiu, rămânând să dea o mână de ajutor în gospodăriile proprii sau chiar muncind ca zilieri la oamenii mai avuți din satele respective.
- sărăcia comunităților din zonele defavorizate limitează posibilitățile părinților de a oferi copiilor resursele necesare educației. Această stare provoacă deseori exploatarea copiilor prin muncă de către părinți.

- lipsa interesului pentru școală se explică prin presiunile de ordin economic, prin dezamăgirile personale ale părinților și prin lipsa de cultură a comunității care poate fi susceptibilă față de instituțiile formale.

Aceste cauze ar putea fi eliminate prin orientarea fondurilor disponibile spre școlile din asemenea zone, prin stabilirea unor legături cu centre de instruire existente, prin asigurarea unei infrastructuri care să asigure transportul elevilor, dar și asigurarea hranei pentru elevi care au domiciliul la distanțe mari de școală.

De asemenea, este menționată aprecierea (fără vreo susținere) potrivit căreia, în mediul rural, abandonul școlar crește iarna, „în condițiile lipsei de subzistență” și din cauza „lipsei hranei sau îmbrăcăminte necesare”. E o simplă părere fără cunoașterea generală a realității.

Pe de altă parte, încălzirea vremii, crearea condițiilor naturale de practicare a unor îndeletniciri îi fac pe copii să-și urmeze părinții la muncă, abandonând școala.

- *cultura de origine a elevilor* – cercetările din domeniul educațional au relevat faptul că mediul socio-cultural de proveniență al elevilor este una dintre cele mai importante variabile în reușita sau eșecul școlar și profesional al elevului. Este foarte importantă atitudinea familiei în raport cu școala. Există și cazuri în care părinții încurajează elevii să încalce normele valorilor școlare, prin atitudinea lor față de școală. Ca forme principale de manifestare a deviației școlare putem aminti ca fiind mai grave din punct de vedere social și comportamental: fuga de la școală, absentismul, abandonul școlar, vandalismul, conduitele violente, toxicomania, copiatul și suicidul. Cunoașterea acestor atitudini și identificarea surselor de posibile tensiuni sau blocaje manifestate în raport cu cariera școlară a tinerilor constituie un factor important în prevenirea abandonurilor. Elevii au fost încurajați și de atitudinea părinților pentru care cartea nu mai reprezintă o prioritate, nici garanția asigurării unui loc de muncă. Mai mult, emigrarea forței de muncă îi afectează tot mai tare pe elevi, care fie că-și urmează părinții, fie sunt lăsați în grija unor rude sau cunoștințe apropiate care se ocupă superficial de situația școlară a copiilor.
- *climatul familial* are un rol hotărâtor în cauzele de abandon școlar. Astfel, dezorganizarea vieții de familie, consecință a divorțului, climatul familial conflictual și imoral, excesiv de permisiv, divergența metodelor educative și lipsa de autoritate a părinților, atitudinea rece, indiferentă sau, dimpotrivă, tiranică a acestora sunt alte câteva aspecte care conduc spre abandonul școlar.
- *factori de natură socială și economică* cum ar fi: crize politice, economice, sociale și morale, prăbușirea sistemului de protecție socială, confuzia sau absența unor norme sau valori sunt alte cauze care conduc la dezorientarea elevilor, îndepărtarea lor de mediul educațional și, în final, abandon școlar.
- *factorii de natură educațională*: insubordonare față de normele și regulile școlare, chiul, absentism, repetenție, motivații și interese slabe în raport cu școala, greșelile dascălilor (de atitudine și relaționare, competența profesională, autoritate morală) au un rol important în apariția fenomenului de abandon școlar.
- *anturajul de proastă calitate* debusolează elevii cu un psihic labil datorat unor curenți din copilărie; dorința de a scăpa de sub tutela educațională sau familială, dorința de a obține obiecte la care nu au acces, dar care reprezintă un trend în lumea valorilor elevilor, reprezintă cauze pentru care elevul abandonează școala. Anturajul reprezintă un factor negativ în viața elevului; el poate să-l determine pe elev să fumeze, să consume băuturi alcoolice, să consume droguri, să fure sau chiar să chiulească de la școală.

Principalele obiective în cadrul unui program de prevenire a abandonului școlar:

- identificarea elevilor aflați în abandon sau risc de abandon școlar în vederea menținerii acestora în sistemul învățământului guvernamental de zi;
- implicarea sistemului familial în reabilitarea școlară și socială a elevului;

- creșterea gradului de implicare a comunității locale în soluționarea situațiilor de abandon școlar sau a situațiilor ce prezintă risc de abandon școlar.

În măsura în care aceste obiective vor fi îndeplinite, abandonul școlar nu va mai reprezenta un pericol imediat, fiind urmărite în cadrul unui program de prevenție bine organizat, ce se desfășoară pe o perioadă foarte îndelungată.

Se impun măsuri de prevenire a abandonului școlar:

- psiho-pedagogice și psiho-sociologice – care urmăresc cultivarea unor relații interpersonale adecvate pentru realizarea unei inserții socio-familiale pozitive;
- socio-profesionale – ele decurg din măsurile psiho-pedagogice și psiho-sociale;
- psihiatrice - depistarea precoce a minorilor cu diferite probleme caracteriale, comportamentale, emoționale, tendințe agresive;
- juridico-sociale – aceste măsuri permit creșterea gradului de influențare socială prin popularizarea legilor și prin propaganda juridică, în general.

În cadrul învățământului preșcolar educatoarea are, de asemenea, un rol decisiv în formarea conceptului despre școală a copiilor preșcolari - viitori școlari. Rolul acesteia este nu numai de a-i informa cu privire la școală, ci și de a-i face să conștientizeze importanța pe care o deține școală în viața unui individ.

Un alt element în combaterea abandonului școlar este participarea tuturor copiilor la programul educativ, fiecare după forța și posibilitățile sale. Copiii sunt diferiți, capacitățile lor sunt diferite, gradul lor de adaptare și percepere este diferit, dar în grupul de la grădiniță fiecare poate avea un loc, un statut, un rol și o valoare, fapt ce îi determină să îndrăgească mediul școlar. Evaluarea pe care o poate face educatoarea se referă la competențele și capacitățile educaționale ale fiecărui copil. Trebuie plecat de la premisa că fiecare copil are valoare și este unic și că fiecare copil poate învăța, indiferent de nevoile lui sociale. Pentru o mai bună prevenire a abandonului școlar trebuie cunoscute aptitudinile și nevoile fiecărui copil integrat în sistemul de educație fie el de religie sau etnie diferită față de restul copiilor.

În cazul etniei rome, cunoașterea obiceiurilor și tradițiilor, fața necunoscută și nebănuită a existenței membrilor ei pune în valoare ceea ce ei înșiși nu mai știu ori nu au reușit să răzbată. Copiilor le oferă identitate și apartenență la neam, le redă mândria de descendenți ai poporului lor, răspândit prin numeroase teritorii, le creează o "unicitate pozitivă" – adică aceea care ascunde comoara trăsăturilor caracteristice ale unui popor. "Unicitatea pozitivă" care în esență arată demnitatea neamului lor, se opune aceleia "negative", aceea care a fost impusă mediatizării care condamnă la inhibare, la izolare. Așadar, copilul fie că este integrat într-un sistem de învățământ pre primar, primar, gimnazial, liceal, profesional, universitar, trebuie urmărit cu mare atenție cum evoluează cum se menține în sistemul educativ, făcându-l cât mai eficient prin intervenții oportune atât din partea părinților, cadrelor didactice, cât și a comunității din care provine copilul pentru o mai mare siguranță în prevenirea abandonului școlar – o problemă gravă în România.

Educația pentru toți este o nevoie a epocii noastre. Depinde de fiecare cadru didactic în parte, de responsabilitatea și implicarea tuturor ca ea să devină o realitate din care fiecare să învețe și să se dezvolte și să nu uităm că educația depinde foarte mult de familie.

Privitor la această temă, Abandonul școlar – cauze și modalități de prevenire, consider că este o temă foarte mult abordată în mediul școlar. Cadrele didactice împreună cu consilierul școlar încearcă să-i determine pe elevi să conștientizeze importanța școlii, a terminării unui liceu. La noi, în România, abandonul școlar reprezintă un motiv de îngrijorare și pentru aceasta școala trebuie să aibă o relație foarte strânsă cu membrii familiei.

Bibliografie:

Clerget, Stephane, (2008), *Criza adolescenței*, Editura Trei, București
 Moisin, Anton, (2007), *Arta educării copiilor și adolescenților în familie și în școală*, Editura Didactică și Pedagogică, București
 Tatu, Cornelia, *Suport de curs: Consiliere școlară* (2009)

MEDIUL EDUCAȚIONAL ȘI STAREA DE BINE A COPILULUI

*Prof. Băluță Adriana
Grădinița cu P. P. Nord 1, Rm. Vâlcea*

Educația timpurie reprezintă totalitatea experiențelor individual realizate și social existente sau organizate, de care beneficiază copilul în primii ani de viață, cu rol de a proteja, crește și dezvoltă ființa umană prin înzestrarea cu capacități și achiziții fizice, psihice, culturale specifice care să-i ofere identitate și demnitate proprie.

Focalizarea pe educația timpurie și anii pre-școlarității este importantă deoarece aceasta este perioada când copiii se dezvoltă rapid și, dacă procesul de dezvoltare este neglijat în acest stadiu, este mult mai dificil și mai costisitor să compensezi aceste pierderi mai târziu. Este bine-cunoscut și evident faptul că alegerile făcute acum și acțiunile întreprinse de părinți și de societate în copilăria timpurie au o puternică și mai de durată influență asupra progresului individual al copilului și asupra progresului națiunilor, în sens larg.

Grădinița este mediul ideal de conducere indirectă a dezvoltării personalității copiilor prin oferirea ocaziilor de explorare și relaționare prin joc și, astfel, de dezvoltare a personalității ca parte componentă a educației timpurii. Educația copiilor cu cerințe educaționale speciale este o sarcină care trebuie împărțită între părinții acestora și profesioniști.

Copiii cu cerințe educative speciale nu doar ca pot fi integrați, ci pot fi integrați cu succes în grădiniță și ulterior în școală, ajutându-i să devină adulți independenți și fericiți.

Succesul activității didactice este legat în mod cert și de amenajarea spațiului educațional, de obținerea unei atmosfere plăcute și calde, de aducerea între zidurile grădiniței a lumii în care copilul trăiește, toate având ca rezultat dezvoltarea lui fizică și intelectuală armonioasă. Fără un mediu educațional protector, bine organizat și frumos decorat, care să sporească starea emoțională a copiilor, să le stimuleze și să le pună la încercare abilitățile individuale, finalitățile educaționale sunt dificil de atins.

Odată cu înscrierea la grădiniță, copilul își îmbogățește considerabil sfera relațiilor, intrând în contact cu o lume necunoscută, oarecum străină și stranie pentru el. Până în acest moment, singurii adulți care l-au înconjurat au fost aceia în care a investit afectiv, cărora știe să le răspundă și care îi cunosc nevoile. În absența mamei sau tatălui, copilului trebuie să i se acorde posibilitatea unor relații de calitate cu adulții care îl înconjoară.

În activitatea educativă a copiilor cu cerințe educative speciale se poate folosi cu maximă eficiență învățarea prin cooperare. Activitățile bazate pe învățarea prin cooperare permit evaluarea frecventă a performanței fiecărui copil care trebuie să ofere răspuns în nume personal sau în numele grupului, copiii se ajută unii pe ceilalți, încurajându-se și împărtășindu-și ideile, explică celorlalți, discută ceea ce știu, învață unii de la alții, realizează că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit o sarcină a grupului.

Mediul de învățare influențează semnificativ dezvoltarea cognitivă, socială, emoțională și fizică. Creând un mediu sigur și stimulator din punct de vedere fizic și psihologic, care oferă o varietate de materiale, sarcini și situații adecvate pentru etapa de dezvoltare corespunzătoare, pedagogul încurajează copiii să învețe prin intermediul explorărilor individuale și în grup, prin joc, acces la diverse resurse și prin interacțiunea cu alți copii și adulți.

Jocul este prima formă de colaborare între copii, iar copiii învață din interacțiunile cu ceilalți. Mai mult, copiii învață mai eficient și dobândesc mai multe cunoștințe prin activități precum jocul dramatic, artă și jocurile sociale.

Învățarea prin joc este considerată de mult timp drept cea mai flexibilă metodă de învățare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale.

În condițiile educației incluzive, părinții trebuie să participe direct la viața grădiniței și prin participare, pot influența anumite decizii care privesc procesul educațional. Absența sau indiferența părinților în ceea ce privește problemele educaționale ale copilului vine în opoziție cu ideea de integrare sau incluziune.

Cooperarea și parteneriatul în asigurarea sprijinului la clasă pentru copiii cu cerințe educaționale speciale are în vedere modalități de intervenție și sprijin în echipă pentru facilitarea instruirii acestor copii și pentru recuperarea lor, atât în ceea ce privește deficiența lor psihofizică în general cât și a limbajului în special. Profesorul logoped are o pondere însemnată în această reușită prin activitatea sa de recuperare, corectare a limbajului sub toate aspectele, ajutându-l pe copil atât să se facă mai ușor înțeles de ceilalți, să comunice cu mai multă ușurință și interes, precum și să-și însușească mai bine actul lexico-grafic. Cadrele didactice implicate în această echipă sunt profesorul de clasă și celelalte persoane cu statut de cadru didactic implicate în instruirea-recuperarea copilului: profesor de sprijin, logoped, consilier școlar etc.

Cadrul didactic de la clasă poate oferi informații logopedului cu privire la comportamentul verbal al copilului și poate semnala tulburările de scris-citit survenite pe parcurs, după examinarea logopedului; el poate sprijini la rândul lui logopedul în demersul terapeutic prin însușirea unor tehnici specifice de corectare. Constituirea unui parteneriat între cadrul didactic de la clasă obișnuită și cel specializat se poate realiza în forme variate, în funcție de circumstanțe și de preferințele consensuale. Indiferent de maniera adoptată fiecare are o experiență și o importanță crucială pentru succesul școlar al copilului cu CES integrat.

Educația din familie a copilului se va continua cu cea din grădiniță. Uneori, între cele două medii educative, există diferențe majore de reguli, valori, cultură etc.

O colaborare eficientă trebuie să se bazeze pe respect reciproc, atitudine imparțială, empatie față de părintele copilului cu cerințe educaționale speciale .

Educația pentru toți la nivelul grădinițelor înseamnă nu numai integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în grădiniță, ci presupune o altă abordare a pedagogiei preșcolare, abordarea incluzivă sau curriculară, care surprinde și valorizează în esența ei două concepte de bază: unicitatea și diversitatea. Astfel, se pornește de la faptul că fiecare copil are valoare și este unic și că fiecare copil poate învăța.

Bibliografie:

Copilăria – fundament al personalității: Cunoaștere. Explorare. Educare. București: Ed. Revistei învățământului preșcolar, 1997, pp. 98-134. ISBN 973-0-00470-6;

Cum aplicăm teoria în practică: Ghid pentru promovarea principiilor unei pedagogii de calitate. Chișinău: Epigraf, 2013. 216 p. ISBN 978-9975-125-14-7;

Curriculum pentru educație timpurie. Chișinău: Lyceum, 2019. ISBN 978-9975-3285-7-9;

Colaborare și parteneriat pentru recuperarea copiilor cu cerințe educaționale speciale integrați, Revista Logopedia nr.4, București, 2011, Stancu L.

TEHNICI ȘI METODE DE LUCRU CU COPIII CU CES

*Prof. Mateescu Corina-Elena
Școala Gimnazială „Anton Pann” Rm. Vâlcea*

„Sunt doar unul. Sunt totuși cineva. Nu pot face totul de unul singur, dar pot face ceva. Și chiar dacă nu pot face totul, nu voi refuza să fac ceea ce-mi stă în putință.”

(E. E. Hale)

Copiii cu CES fac parte din societatea noastră, aceștia mai mult decât ceilalți copii au nevoie de o permanentă socializare și colaborare cu alți copii pentru asigurarea integrării sociale a lor. Prin contactul direct cu elevii din alte instituții școlare și prin participarea alături

de ei la diverse activități se realizează diminuarea izolării și înlăturarea, în mare măsură, a tendințelor de agresivitate, contribuind la îmbunătățirea modului lor de viață.

Tendința de a crea și sprijini cadrul necesar integrării sociale copiilor cu dizabilități este cu cât mai activă, cu atât mai eficientă, argumentul suprem constituindu-l beneficiile psihosociale ale incluziunii, aceasta facilitând asumarea de roluri sociale proprii în comunitate și stabilirea de relații sociale. Crearea unor parteneriate între școală, familie și comunitate, dar și între diverse instituții școlare, presupune succesul elevilor la școală și mai târziu în viață. Atunci când părinții, elevii și ceilalți membri ai comunității se consideră unii pe alții parteneri în educație, se creează în jurul elevilor o comunitate de suport care începe să funcționeze. „Unde-s mulți, puterea crește” spune învățătura populară și numai prin unirea efortului părinților, cadrelor didactice, a școlii și a comunității se poate face o mai bună integrare a copiilor cu CES.

Problematica educației copiilor cu cerințe speciale a devenit în ultimii ani o preocupare aparte în rândul specialiștilor. Apariția conceptelor de educație integrată și școală incluzivă a determinat modificări fundamentale în percepția actului educativ.

Analizând particularitățile specifice procesului de învățare a copiilor cu diferite tipuri de deficiență, se ajunge la concluzia că una dintre calitățile esențiale ale curriculumului școlar vizează un grad cât mai mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat. Elaborarea unui curriculum flexibil și ușor de adaptat cerințelor educaționale ale fiecărui elev are la bază mai multe argumente:

- ✓ respectarea dreptului fiecărui copil la instrucție și educație pe măsura potențialului și capacităților sale;

- ✓ formarea la copilul deficient a unui registru comportamental adecvat care să permită adaptarea și integrarea sa socială printr-o experiență comună de învățare alături de copiii normali;

- ✓ asigurarea legăturii cu faptele reale de viață și familiarizarea cu o serie de obișnuințe privind activitățile de utilitate practică și de timp liber;

- ✓ dezvoltarea capacităților necesare pentru rezolvarea independentă (în limitele permise de gradul deficienței) a problemelor de viață, autocontrol în situații dificile și practicarea unor metode și tehnici de muncă intelectuală care să asigure eficiență în adaptarea și integrarea școlară și socială.

În scopul eficientizării procesului de învățare pentru elevii cu cerințe speciale sunt invocate, mai ales în ultimul timp, câteva repere fundamentale:

- învățarea interactivă- presupune folosirea unor strategii de învățare focalizate pe cooperarea, colaborarea și comunicarea între elevi la activitățile didactice, precum și pe interacțiunea dintre cadre didactice (ca o modalitate de lucru) cadre didactice și elevi;

- elaborarea în comun a obiectivelor învățării –(cadru didactic – elev) deoarece fiecare participant la actul învățării are ideile, experiențele și interesele personale de care trebuie să se țină seama în proiectarea activităților didactice;

- demonstrația, aplicația și feedbackul – orice proces de învățare (mai ales în cazul elevilor cu cerințe speciale) este mai eficient și mai ușor de înțeles dacă informațiile prezentate sunt demonstrate și aplicate în situații reale de viață, existând și un feedback continuu de-a lungul întregului proces;

- modalitățile de sprijin în actul învățării – elevii cu cerințe educative speciale au nevoie în anumite momente de un sprijin activ de învățare atât în timpul activităților

desfășurate în clasă, cât și la activitățile din afara clasei, prin dezvoltarea unui parteneriat educațional cu anumite categorii de specialiști, cu familiile elevilor.

Cele mai utile metode și tehnici de sprijinire a învățării elevilor cu cerințe speciale sunt:

- ✓ asigurarea unui confort socio-afectiv favorabil învățării;
- ✓ învățarea de la copil la copil;
- ✓ colaborarea între elevi la activitățile de predare-învățare;
- ✓ parteneriatul cu părinții în învățare;
- ✓ comunicarea cu alți specialiști din afara școlii;
- ✓ perfecționarea formelor de învățare;
- ✓ cunoașterea și analiza conduitei de învățare specifice fiecărui elev;

➤ evaluarea continuă a învățării – fiecare dascăl să demonstreze o atitudine și o conduită flexibilă în timpul activităților de predare – învățare favorabile unei evaluări permanente, concretizate în disponibilitatea de a asculta toate răspunsurile și a aprecia fiecare intervenție a elevilor.

Educația integrată îi va permite copilului cu cerințe educative speciale să trăiască alături de ceilalți copii, să desfășoare activități comune, dobândind abilități, indispensabile pentru o viață cât mai apropiată de cea a valizilor, pentru o adecvată inserție socială.

Cu certitudine, elevii cu dificultăți de învățare au nevoie de ajutor în vederea adaptării, integrării și devenirii lor ca și ceilalți elevi – cu succese și insuccese, cu realizări și ratări dar și cu rezultate încurajatoare.

Bibliografie:

Alois Gherguț - *Sinteze de psihopedagogie specială*, Ed. Polirom, 2005
Miron Ionescu - *Educația și dinamica ei*, Ed. Tribuna învățământului, București, 1998
I. Stănică, M. Popa, Doru Vlad Popovici, *Psihopedagogie specială*, Ed. Pro Humanitas, București, 2001.

REFLECTAREA, CA TEHNICĂ DE BAZĂ PENTRU O COMUNICARE EFICIENTĂ ÎN CADRUL CONSILIERII

Profesor consilier școlar Lupu Daniela

Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea, județul Vâlcea

Unul dintre principalele roluri ale reflectării este acela că un consilier înțelege îngrijorările clienților, modul în care aceștia percep lumea și evenimentele ale căror martori au fost. Consilierul încearcă să identifice și apoi să formuleze propoziții legate de sentimentele pe care clienții este posibil să le fi trăit atunci când au experimentat evenimentele pe care le povestesc (*“Dacă am înțeles bine, te- ai simțit foarte frustrat de comportamentul șefului tău”; “cu alte cuvinte te-ai simțit vinovat pentru că...”*)

Reflectarea poate exprima și rezultatele observației comportamentului clientului de către consilier: *“Văd că zâmbești, dar cred ca te simți foarte rănit”; “Vorbești foarte frumos despre profesorul tău, dar înțeleg că au existat evenimente neplăcute...”*.

De aceea, pentru o reflectare eficientă, este recomandabil ca mesajul să fie analizat din trei puncte de vedere:

- conținutul său verbal;
- sentimentele pe care le exprimă;
- comportamentul nonverbal afișat de client.

Procesul de reflectare este direct legat de feedback-ul pe care consilierul îl oferă.

Feedback-ul „constructiv” (termen impus de literatura de specialitate americană și foarte popular în domeniul consilierii organizaționale) presupune respectarea unei reguli: consilierul formulează mai întâi considerații pozitive iar apoi „negative”- în nici un caz ca pe critici, ci ca recomandări. Momentele de feedback sunt în general programate cu atenție, pentru un impact maxim.

Formularea feedback-ului nu trebuie să facă apel la sentimente, ci la comportamente, care sunt ușor de ajustat de către client. De aceea, este recomandat să spunem *“Aș dori să nu mă întrerupi”* în loc de *“Nu îmi place de tine pentru că mă întrerupi încontinuu..”*

Reguli pentru o reflectare eficientă a mesajului transmis de client:

- **Clarificarea.** Nevoia de clarificare apare atunci când consilierul primește mesaje confuze, redundante, cu topică inteligibilă etc. Fără să întrerupă brusc clientul, consilierul poate solicita mai multe detalii: *“Nu cred că am înțeles foarte clar, poți repeta?”*, *“Nu sunt sigur că îmi este clar, eu am înțeles așa.... Care este părerea ta?”*
- **Parafrazarea** este metoda prin care consilierul, cu propriile sale cuvinte, în general simplifică, reformulează mesajul clientului. Acțiunea are o dublă țintă: pe de o parte este o dovadă a atenției consilierului la ceea ce spune clientul (*“vrei să spui că...”*, *“dacă am înțeles corect...”*), pe de altă parte, clientul primește confirmarea că este ascultat cu atenție și înțeles.
- Comparativ cu parafrazarea, **verificarea sau reflectarea sentimentelor** presupune apelarea consilierului la emoțiile clientului în relație cu contextul în care au fost exprimate: *“dacă înțeleg bine, ai fost foarte jenat când ți s-a spus asta...”*. Clientul poate corecta percepția consilierului dacă este cazul. De cele mai multe ori emoțiile sunt oglindite în comportamentul nonverbal al clientului (tonul și intensitatea vocii, gesturile și expresia feței). Consilierul se poate folosi de experiența sa de identificare a sentimentelor pentru a le reflecta: *„arăți încântat când îmi povestești despre experiența asta de muncă...”*.

DOUĂ PROIECTE NAȚIONALE PENTRU PROMOVAREA UNUI STIL DE VIAȚĂ SĂNĂTOS APLICATE CU SUCCES LA ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 4 DIN RÂMNICU VÂLCEA

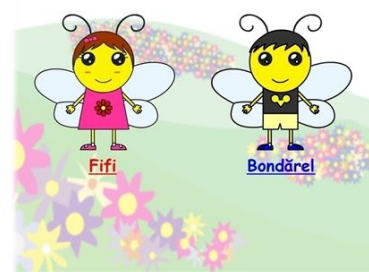
*Prof. consilier școlar Drăgan Gabriel
C.J.R.A.E. Vâlcea – Școala Gimnazială Nr. 4 Rm. Vâlcea*

1. Descrierea sumară a contextului implementării celor două proiecte naționale

În baza protocolului de parteneriat cu Centrul de evaluare, prevenire și consiliere antidrog Vâlcea condus de domnul comisar șef Pâslaru Ionuț am implementat cu succes și în acest an școlar la Școala Gimnazială Nr 4 din Râmnicu Vâlcea două dintre proiectele naționale destinate educării elevilor pentru un stil de viață sănătos. Este vorba despre proiectul **„CUM SĂ CREȘTEM SĂNĂTOȘI”** și proiectul național **„ABC-UL EMOȚIILOR”**.

2. Descrierea sumară a proiectului național „CUM SĂ CREȘTEM SĂNĂTOȘI”

Scopul proiectului național „CUM SĂ CREȘTEM SĂNĂTOȘI” este promovarea unui stil de viață sănătos în rândul copiilor cu vârsta între 5-7 ani (preșcolari de grupă mare și școlari din clasa pregătitoare) pentru prevenirea

GHIDUL PROFESORULUI

comportamentelor cu risc pentru sănătate, precum și pentru neînceperea sau întârzierea debutului consumului de droguri.

Activitățile proiectului național „CUM SĂ CREȘTEM SĂNĂTOȘI” sunt:

- Activitățile 1-3 vizează adoptarea unui stil de viață sănătos („Să facem cunoștință”, „Cum să ne păstrăm sănătatea”, „Alimente sănătoase”);
- Activitățile 4-6 abordează consecințele pentru sănătate ale utilizării substanțelor periculoase („Substanțe periculoase”, „Să ne ferim de fumul de țigară”, „Alcoolul și medicamentele”);
- Activitatea 7 urmărește dezvoltarea încrederii în sine și prevenirea comportamentelor de risc („Rezolvarea conflictelor, fără violență”).

3. Fotografii de la activitățile desfășurate în cadrul proiectului național „CUM SĂ CREȘTEM SĂNĂTOȘI” la Școala Gimnazială Nr. 4 din Râmnicu Vâlcea:

Proiectul se adresează elevilor din clasele I și a II-a și urmărește formarea și consolidarea abilităților emoționale cu rol de factori de protecție în prevenirea consumului de droguri, punând accent pe: conștientizarea de sine, abilități de comunicare asertivă, gestionarea emoțiilor negative, abilitatea de a face față presiunii grupului și de adoptare a deciziilor pentru o dezvoltare sănătoasă.

Proiectul național „ABC-ul emoțiilor” cuprinde cinci componente:

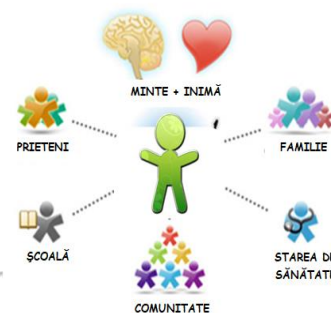
I. „Cine sunt eu?” - Autocunoaștere și valorizare personală;

II. „Gestionarea emoțiilor negative” - Exersarea modalităților adecvate de gestionare a emoțiilor negative;

III. „Cum să spunem NU în situații dificile” - Abilități de comunicare asertivă și de rezolvare a problemelor -

IV. „Alegeri responsabile” - Luarea deciziilor corecte pentru o dezvoltare sănătoasă;

V. „Lumea mea” - Gestionarea relațiilor interpersonale.

PROIECTUL
"ABC-UL EMOȚIILOR"

Un proiect dezvoltat de AGENȚIA NAȚIONALĂ ANTIDROG

5. **Fotografiile de la activitățile desfășurate în cadrul proiectului național „ABC-ul EMOȚIILOR” la Școala Gimnazială Nr. 4 din Râmnicu Vâlcea:**

6. **Rezultatele implementării celor două proiecte**

Am derulat cele două proiecte naționale cu fiecare serie de preșcolari și elevi începând cu anul școlar 2017 - 2018 până în prezent, astfel încât numărul copiilor care au beneficiat de angrenarea în aceste proiecte depășește 300 participanți. Apreciez că cele două proiecte au avut un impact deosebit în formarea și consolidarea deprinderilor de alimentație, de relaționare pozitivă și de promovare a unui stil de viață sănătos în rândul copiilor de grupa mare și elevilor din clasele pregătitoare, I și a II-a datorită activităților atractive, bine calibrate nevoilor, intereselor și capacităților cognitive specifice vârstei.

Recomand cu căldură tuturor cadrelor didactice implementarea acestor proiecte care oferă, în măsura familiarizării cu activitățile specifice, atât satisfacții profesionale cât și în planul interacțiunii armonioase, cu beneficiarii primari ai educației: copiii.

STRATEGII DE DEZVOLTARE A COMPREHENSIUNII CITIRII LA ELEVII CU DIZABILITATE INTELECTUALĂ

*prof. Diana Zăhan
prof. Catrina Hîrciagă Costache
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Miron Ionescu”, Cluj-Napoca*

Există studii care au demonstrat că procesul lecției pentru copiii cu dizabilitate intelectuală este un proces mai complicat decât pentru copiii cu dezvoltare tipică, comprehensiunea citirii provocându-le dificultăți suplimentare. Este încă neclar în ce mod și în ce măsură abilitățile legate de citire, cum ar fi memoria de lucru, numirea rapidă și vocabularul, contribuie la îmbunătățirea actului lexic în cazul copiilor cu dizabilitate intelectuală.

Levy (2011) a constatat la adolescenți cu dizabilitate intelectuală moderată - până la limită, că nivelul general al capacității cognitive afectează nivelul de citire, pe lângă predictorii legați de limbaj.

Există studii destul de puține care au abordat comprehensiunea citirii la elevii cu dizabilitate intelectuală; unul dintre ele, desfășurat cu 19 adulți cu dizabilitate intelectuală a relevat că nivelul comprehensiunii citirii acestora este egal cu cel al copiilor tipici de 6-9,5 ani (Jones et al., 2006).

Se pare că într-o comparație a diferite grupe de dizabilități, copiii cu dizabilitate intelectuală au cele mai scăzute performanțe la evaluările înțelegerii citirii (Wei, Blackorby și Schiller, 2011).

Nilsson et.al (2021) a concluzionat, în urma studiului realizat cu 136 adolescenți cu dizabilitate intelectuală din Suedia, că vocabularul și memoria executivă de lucru au o influență directă asupra comprehensiunii citirii acestor elevi, influența acestor factori nefiind în întregime mediată de către comprehensiunea verbală.

În abordarea strategiilor de intervenție în vederea îmbunătățirii comprehensiunii este importantă direcționarea adecvată acolo unde o cere dezvoltarea curentă a fiecărui elev. Deoarece comprehensiunea citirii este produsul dintre recunoașterea cuvintelor și comprehensiunea verbală, intervenția trebuie să vizeze ambele componente în vederea dezvoltării comprehensiunii citirii.

Unele studii au arătat că elevii cu dizabilitate intelectuală sunt capabili să dezvolte înțelegerea citirii prin instruire explicită. Abordarea metodei instruirii explicite a avut efecte pozitive asupra copiilor cu dificultăți de învățare, sugerându-se că are efecte pozitive și asupra elevilor cu dizabilitate intelectuală (Houston & Torgesen, 2004; Lundberg & Reichenberg, 2013; Miller, 2009). De exemplu: pot fi învățați să extragă semnificația unui cuvânt necunoscut din context, compensând astfel un vocabular sărac; instruirea poate fi orientată spre înțelegerea întrebărilor (cine, ce, unde, când, cum?) și semnificația acestor întrebări.

Cohen et al.(2006) au stabilit că predarea repetitivă (intervenție de 60 de săptămâni) de identificare a cuvintelor și a strategiilor de înțelegere a propozițiilor, a fost eficientă pentru elevii cu dizabilitate intelectuală.

Cercetătorii susțin importanța atenției care trebuie acordată tipului de texte recomandate elevilor cu dizabilitate intelectuală. Studiile au evidențiat că majoritatea elevilor cu dificultăți în actul lexic înțeleg mai bine textele narative decât pe cele descriptive, explicația fiind familiarizarea acestor elevi cu acest tip de texte.

De aceea se consideră importantă expunerea lor cât mai frecventă și la textele descriptive (Beck et al., 2008, Ray și Meyer, 2011 și Turcotte et al., 2015).

Pe lângă o instruire explicită și o varietate de tipuri de texte, s-a subliniat importanța unei intervenții constante, susținute, structurate și de durată.

Un studiu desfășurat în Canada cu elevi adolescenți cu dizabilitate a vizat efectele unei intervenții care a combinat cele trei strategii prezentate mai sus, prezentând următoarele concluzii: (1) să se acorde prioritate dezvoltării comprehensiunii citirii; (2) să se continue identificarea cuvintelor necunoscute și să se îmbunătățească fluența citirii; și (3) să se promoveze citirea de texte accesibile, inclusiv texte expositive (Chatenoud, Turcotte, Aldama, 2020).

Abordarea strategiilor privind dezvoltarea comprehensiunii citirii ar putea urma calea intervenției asupra unei componente a comprehensiunii citirii, sau de a considera comprehensiunea verbală ca având un rol fundamental și de a interveni intensiv în această direcție. Constatările studiilor din ultimul timp sunt legate de dezvoltarea limbajului oral ca bază pentru dezvoltarea comprehensiunii citirii.

Există diverse metode și tehnici pentru a asigura reținerea cuvintelor în vederea dezvoltării vocabularului. Printre acestea se numără utilizarea dicționarului, asocierea, gruparea, dezvoltarea de concepte, utilizarea indicilor în propoziție și text, găsirea de cuvinte sinonime, definiții, experiențe anterioare, rezumatul, reflecția, harta cuvintelor, analiza sensului, gruparea vocabularului, brainstorming, diagrama Venn, utilizarea materialelor vizuale, crearea de dicționar/vocabular, alegerea diferitelor sensuri ale cuvintelor, predarea cu ajutorul jocurilor, formularea de cuvinte din ultima literă a cuvintelor, ghicitori, cântece, utilizarea observațiilor și experiențelor, formarea de cuvinte noi din rădăcina cuvântului, potrivirea cuvintelor cu înțelesurile, utilizarea proverbelor și a expresiilor, scrierea cuvântului

potrivit pentru locurile punctate într-o propoziție, puzzle-uri, lucrul cu diferite tipuri de texte, găsirea sensului din propoziției, potrivirea cuvânt - imagine, teatru, pictură legată de cuvinte.

Practicile de dezvoltare a vocabularului eficiente includ instruirea explicită a vocabularului cu ajutorul unor simple definiții și propoziții exemplificative, oportunități de exersare a cuvintelor noi cu sensuri multiple și utilizarea morfologiei și a indiciilor de context pentru a determina sensul cuvintelor necunoscute.

Dezvoltarea vocabularului trebuie să vizeze niveluri mai profunde de cunoaștere a vocabularului. Acest lucru înseamnă că elevii nu ar trebui să învețe doar definițiile cuvintelor, ci și modul în care cuvintele necunoscute se raportează la alte cuvinte. În practică, acest lucru înseamnă că predarea vocabularului ar trebui să aibă loc într-un context (Beck, Perfetti & McKeown, 1982; NRP, 2000), încurajându-se formarea de conexiuni între cuvinte.

Există două modalități principale prin care elevii pot fi ajutați să-și dezvolte vocabularul prin învățarea de noi cuvinte, modalități care se completează reciproc. Prima metodă constă în a-i învăța pe elevi să deducă înțelesuri din context ("*ce fel de lucru este acesta?*"; "*cum îl poți descrie?*"; "*cunoști ceva asemănător sau opus?*"), a doua este de a preda morfologic cuvintele noi prin cunoașterea celor mai mici unități semnificative ale cuvintelor: prefixe, rădăcini, sufixe, flexiuni, (Bowers & Kirby, 2010). Numeroase studii au constatat că predarea morfologiei la copii are efecte semnificative asupra dezvoltării atât a vocabularului, cât și a înțelegerii cititului.

Un program de intervenție în vederea dezvoltării comprehensiunii citirii la elevii cu dizabilitate intelectuală considerăm ca trebuie să vizeze următoarele componente cu rol în dezvoltarea comprehensiunii citirii: fluența citirii, vocabularul și extragerea ideilor principale din text.

Considerăm utilă intervenția care urmează trei direcții: intervenții cu scop de îmbunătățire a fluenței citirii; intervenții cu scop de dezvoltare a vocabularului, din punct de vedere cantitativ și calitativ, intervenții cu scop de dezvoltare a strategiilor de identificare a ideilor principale ale textelor citite.

Bibliografie:

- Beck, I. L., McKeown, M. G., Kucan, L. (2013). *Bringing words to life: Robust vocabulary instruction*. New York: Guilford Press.
- Bowers, P., Kirby, J., Deacon, H. (2010). The effects of morfological instruction on literacy skills: a systematic review of the literature, *Review of Educational Research* 80(2), 144-179
- Chatenoud, C., Turcotte, C., Aldama, R., (2020). Effects of Three Combined Reading Instruction Devices on the Reading Achievement of Adolescents with Mild Intellectual Disability. *Education and Training in Autism and Developmental Disabilities*, 2020, 55(4), 409-423
- Cohen, D., Plaza, M., Perez-Diaz, F., Lanthier, O., Chauvin, D., Hambourg, N., Wilson, A. J., Basquin, M., Mazet, P., & Rivière, J. P. (2006). Individual cognitive training of reading disability improves word identification and sentence comprehension in adults with mild mental retardation. *Research in Developmental Disabilities*, 27(5), 501-516
- Jones, F. W., Long, K., & Finlay, W. M. L. (2006). Assessing the reading comprehension of adults with learning disabilities. *Journal of Intellectual Disability Research*, 50, 410-418
- Levy, Y. (2011). IQ predicts word decoding skills in populations with intellectual disabilities
- Houston, D., & Torgesen, J. (2004). Teaching students with moderate disabilities to read: Insights from research. Florida Department of Education, Bureau of Instructional Support and Community Services.
- Nilsson, K., Danielsson, H., Elwér, A., Messer, D., Henry, L., & Samuelsson, S. (2021). Investigating Reading Comprehension in Adolescents with Intellectual Disabilities: Evaluating the Simple View of Reading. *Journal of Cognition*, 4(1): 56, pp. 1-20.
- National Institute of Child Health and Human Development (2000). Report of the National Reading Panel. Teaching children to read: An evidence-based assessment of the scientific research literature on reading and its implications for reading instruction (NIH Publication No. 00-4769). Washington, DC: U.S. Government Printing Office
- Wei, X., Blackorby, J., Schiller, E. (2011). Growth in reading achievement of students with disabilities, Age 7 to 17. *Exceptional Children*, 78, 89-106

INTEGRAREA ELEVILOR CU CES ÎN ȘCOLILE DE MASĂ

*Prof. înv. primar Bălțatu Laura
Școala Gimnazială, comuna Frâncești*

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activități, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Trebuie să admitem că, copiii sunt diferiți unul de celălalt, unii sunt veseli, adaptabili, alții au probleme, se adaptează lent, au dispoziție negativă, sunt greu de liniștit, cu un nivel scăzut al activității. Pentru acești copii, etichetați ca fiind „*dificili*”, școala românească trebuie să intervină, deoarece societatea a reușit să înțeleagă că fiecare persoană este utilă și poate contribui la progresul general în felul său.

Copiii sunt o categorie socială care în ciuda aparențelor nu au timp să aștepte: dacă sunt lăsați să crească fără ajutorul de care au nevoie, personalitatea viitorului adult are cu siguranță de suferit.

“*Școala pentru toți*” reprezintă dezideratul maximei flexibilități și toleranțe în ceea ce privește diferențele fizice, socio-culturale, lingvistice și psihologice existente între copii, scopul fiind acela de a le oferi tuturor posibilitatea de a învăța în funcție de ritmul, capacitatea și nevoile proprii și de a se exprima conform trăsăturilor individuale de personalitate. Acest fapt impune gândirea unei structuri care să îmbine flexibil și eficient demersurile din toate domeniile, proces care implică formarea unei atitudini pozitive față de incluziune.

Imaginea reală a ceea ce înseamnă „*Școala pentru toți*” trebuie promovată, iar elevii, părinții și cadrele didactice din școlile de masă trebuie convinși de necesitatea și avantajele integrării acestor copii în sistemul obișnuit, pentru că învățând împreună copiii învață să trăiască împreună.

Principiul egalității de șanse reprezintă conceptul de bază al școlii incluzive, prin aplicarea căruia aceasta contribuie la anularea diferențelor de valorizare bazate pe criterii subiective, de ordin etnic sau social. Incluziunea la nivel școlar se realizează prin respectarea și valorizarea diferențelor socio-culturale existente în rândul elevilor și prin promovarea bogăției și a diversității experienței educative care rezultă din aceste diferențe.

Actul educativ în școala incluzivă are șanse de reușită dacă cei trei factori implicați – elevul cu deficiențe, familia, echipa de specialiști - cooperează, conlucrează în aceeași direcție: dezvoltarea copilului cu cerințe educative speciale.

Școala incluzivă presupune recunoașterea dreptului fiecărui copil la educație și înțelegerea diferențelor de adaptare și, specifice fiecărui copil în parte, ca fiind naturale.

Într-un mediu școlar optim integrării sociale a elevilor cu dizabilități, se realizează adaptarea școlii la diversitatea copiilor dintr-o comunitate.

Pentru ca activitatea instructiv – educativă să fie profitabilă pentru toți elevii, aceasta trebuie să se realizeze diferențiat. Educația diferențiată vizează adaptarea activității de instruire la posibilitățile diferite ale elevilor, la capacitatea de înțelegere și ritmul de lucru propriu unor grupuri de elevi sau chiar fiecărui elev în parte. În general, mai mulți factori determină succesul claselor incluzive: parteneriate între familie și școală, colaborarea cu cadre de specialitate, formarea continuă a personalului didactic, programe educaționale individualizate și nu în ultimul rând comunicarea. Profesorii utilizează numeroase tehnici pentru a ajuta la construirea și consolidarea unității clasei: jocuri și sarcini de natură să construiască un grup, cântece referitoare la comunitate, căutarea de către elevi a noi metode de a-i ajuta pe ceilalți, precum și implicarea elevilor în rezolvarea problemelor.

Rolul esențial în educația integrată îl deține învățătorul clasei, care devine principalul factor de acțiune și de coordonare a realizării programului pedagogic individual pentru elevi.

Acesta trebuie :

- ✓ să elaboreze un program pedagogic individualizat.
- ✓ să-și îmbogățească pregătirea cu elemente care să-i faciliteze includerea optimă în clasă a acestor elevi și asigurarea de șanse egale pentru aceștia la instrucție și educație;
- ✓ să manifeste interes continuu pentru identificarea, evaluarea și reprogramarea periodică a conținuturilor învățării pentru fiecare elev;
- ✓ să coopereze în cu ceilalți membri ai echipei educaționale, dar și cu familia elevului;

Primirea în clasă a copilului cu cerințe educative speciale, atitudinea față de el trebuie să păstreze o aparență de normalitate, copilul trebuind să fie tratat la fel ca ceilalți copii. Trebuie să se evite compătimirea, mila sau alte conduite inadecvate care pot semnifica, de fapt, devalorizarea copilului cu dizabilități. Acești copii au nevoie de încurajare, care le sădește încrederea în forțele lor proprii, în propria reușită, în acțiunile întreprinse, evidențiind unele abilități sau interese speciale lor, în dezvoltarea și sprijinirea cărora trebuie implicate și familiile copiilor.

Fiecare copil cu dificultăți de învățare are dreptul de a fi considerat un copil cu șansă la dezvoltare și felul cum în apelăm este important pentru imaginea lui. Munca didactică trebuie să pună în centru *copilul*, nu problema acestuia. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă.

Obiectivul principal al școlilor de masă în care învață elevii cu CES este asigurarea integrării acestora în mediul școlar. Școala trebuie să aibă în vedere transformarea elevului într-o persoană capabilă să-și creeze propriile procese și strategii de raționament, utile pentru rezolvarea problemelor reale și apropiate. Adaptarea curriculum-ului la nivelul clasei reprezintă una din soluțiile propuse de către factorii abilitați. O calitate esențială a curriculum-ului școlar actual este aceea că vizează un grad mare de flexibilitate, astfel încât, să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat. Planificarea individualizată a învățării presupune adaptarea educației la nevoile individuale din perspectiva diferențelor dintre elevi.

Pentru a răspunde adecvat copiilor cu CES, profesorul trebuie să acționeze nu numai la lecție, ci și asupra grupului, ambientului educațional și asupra propriei dezvoltări profesionale.

Școala reprezintă spațiul propice pentru a pune bazele unei prietenii. În clasele incluzive elevii cu sau fără probleme ajung să învețe împreună dar și unul de la celălalt. Un climat de prietenie este foarte important în dezvoltarea învățării; fiind capabili să stabilească astfel de relații între ei, se creează un mediu optim de învățare. Toți membrii clasei beneficiază așadar de pe urma acestui tip de educație. Copiii care învață împreună, învață să trăiască împreună. Importanța cunoașterii copilului de către profesor este vitală pentru actul didactic. Practic, întreg demersul pornește de la tabloul particularităților psihoindividuale pe care dascălul le identifică și în funcție de acestea sunt alese metode și strategii didactice care să vină în sprijinul copilului, pentru a-i asigura o învățare și implicit o integrare cât mai eficientă.

Parteneriatul **școală-familie-comunitate** are un rol esențial în integrarea copiilor cu cerințe educative speciale și reprezintă o reală provocare în contextul exigențelor la nivel de sistem de exigențelor care se dezvoltă tot mai mult astăzi .

Toți elevii care participă la procesul de educație trebuie să beneficieze de o diferențiere educațională pentru că: au abilități diferite, au interese diferite, au experiențe anterioare de învățare diferite, provin din medii sociale diferite, au diferite comportamente

afective (timiditate, emotivitate), au potențial individual de învățare, învață în ritmuri diferite, au stiluri de învățare diferite.

Educație incluzivă reprezintă soluția nu doar pentru creșterea șanselor de acces egal tuturor copiilor la educație ci și pentru ameliorarea calității în educație contemporană. Așadar o școală incluzivă este o școală deschisă către orice elev, o școală care primește orice elev. Îi valorizează și îi fac să se simtă ca acasă, o școală care oferă sprijin accentuat pentru acei copii, o școală ideală unde sunt ajutați să-și atingă potențialul nativ, **unde toți sunt diferiți, dar egali** în șansa de a se educa.

Bibliografie:

Gherguț, A. – *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*. Strategii de educație integrată, Iași, Editura Polirom, 2001;
Vrăjmaș, T., *Învățământul integrat și/sau incluziv pentru copiii cu cerințe educative speciale*, Ed. Aramis, București, 2001;
Vrăjmaș, T., *Școala și educația pentru toți*, Ed. Miniped, București, 2004.

ROLUL ACTIVITĂȚILOR DE ”SPARGEREA A GHEȚII” ÎN PROCESUL EDUCATIV

*Prof. Lălu Mihaela Victoria,
Liceul Tehnologic “Ferdinand I”, Rm. Vâlcea*

Copiii învață cel mai bine atunci când au experiențe atractive de explorare și generare de idei, când se simt în siguranță și comuniune cu ceilalți.

Jocurile de ”*spargere a gheții*” cuprind o serie de activități activ-participative care au ca scop realizarea unui climat relaxant și reconfortant în vederea desfășurării unei activități ulterioare, dar au și rolul de încurajare a participanților în a interacționa și în a se cunoaște reciproc în contexte neobișnuite.

Exemple:

Jocul CE-AȘ FI DACĂ AȘ FI...?

Scopul:

- cunoașterea și autocunoașterea
- relaționarea
- dezvoltarea creativității, imaginației și limbajului
- exersarea unor moduri verbale (condiționalul)

Materiale necesare: instrument de scris, fișă de lucru

Cum procedăm: - elevii sunt împărțiți în pereche, câte doi. Fiecare elev primește o fișă pe care sunt formulate mai multe întrebări la care trebuie să răspundă. După completarea întrebărilor cu răspunsurile necesare, elevii își schimbă între ei fișele și le prezintă clasei.

Ex. de întrebări: *Dacă aș fi altcineva, aș fi..., Dacă aș putea să fiu în alt loc acum, aș fi ..., Dacă nu aș locui în țara mea, aș locui..., Dacă aș fi un animal, aș fi..., Dacă aș fi profesor, aș..., Dacă aș putea să vorbesc cu Dumnezeu, L-aș întreba..., Dacă aș fi o culoare, aș fi..., Dacă aș fi un instrument muzical, aș fi... etc.*

Jocul BINGO

Scopul:

- cunoaștere grupului din care elevul face parte
- interacțiune

Materiale necesare: instrument de scris, fișă de joc – coală A4

Cum procedăm: - fiecare elev primește o fișă de joc, o coală A4, pe care se află 25 de rubrici (sau mai multe, rămâne la alegerea propunătorului). Elevii trebuie să se plimbe prin clasă și să găsească printre colegi pe aceia care pot să îi completeze câte o rubrică din tabel, în așa fel încât să realizeze linie (pe verticală sau orizontală). Când un elev are completată o linie de pe foaie, atunci strigă ”*Linie!*”. Jocul se reia până când un elev realizează ”**Bingo!**” și are toate

rubricile completate cu nume ale colegilor. Ca și premiu, am oferit elevului câștigător o ciocolată.

Ex. Găsește pe cineva care ...

A vizitat un stat european	A citit o carte de plăcere în ultima lună	Bea zilnic ceai	Are o soră și un frate	A venit la școală azi cu temele nefăcute
A văzut un film de groază în weekend	Nu mănâncă dulciuri	A fost la mare vara trecută	Cântă la un instrument	Nu știe să înoate
Nu iubește pisicile	A fost mușcat de un câine	A luat o notă mică săptămâna aceasta	Nu are internet acasă	Are un animal de companie
Iubește anotimpul iarna	A fost la cinematograful recent	A călătorit cu trenul în ultima lună	A pierdut ceva	Vorbește două limbi străine
E născut în luna mai	Cântă la duș	Știe să patineze	Ascultă muzică la ore	Nu are frați

Ținând cont de scopul lor, recomand jocurile de spargere a gheții la începutul unei activități, dar și de fiecare dată când intervine monotonia în demersul didactic.

Concluzii

Aplicând aceste jocuri la clasă am observat că elevii sunt foarte receptivi, interesați de tot ce e nou și intră cu ușurință în jocurile de rol în care sunt antrenați. Mai mult, colectivul de elevi la care am aplicat jocurile a devenit mai unit și mai apropiat, atât în ceea ce privește relațiile elev-elev, cât și în ceea ce privește relația profesor-elev. Elevii au dobândit astfel bună-dispoziție, și-au stimulat capacitatea de a realiza legături în diferite situații, și-au exersat capacitatea de a se exprima, și-au dezvoltat creativitatea, și-au îmbunătățit relațiile cu cei din jur și au reprodus și prelucrat realități.

Bibliografie:

<https://psycatgames.com/ro/magazine/conversation-starters/icebreaker-activities/>
<https://ro.gottamentor.com/15-best-icebreaker-activities>

ROLUL COMUNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ÎN EDUCAȚIE

*Prof. Lălu Jany
Colegiul Național "Mircea cel Bătrân" Rm. Vâlcea*

În contextul reformelor actuale, dar și a necesităților profesionale la zi, un cadru didactic cu prestație de succes face parte dintr-o comunitate profesională. Această comunitate poate fi catedra, instituția din care face parte sau rețele profesionale. Un grup devine comunitate, atunci când membrii acestuia interacționează sistematic, fiind implicați în activități apropiate ca scop; au petrecut împreună timp suficient pentru a crea comportamente și reguli comune, care facilitează interacțiunea și coexistența, bazată pe comunicare constructivă și în care există o dependență reciprocă în realizarea sarcinilor pe care fiecare membru al comunității le îndeplinește.

Orice comunitate învață, diseminează cele învățate printre membrii săi și contribuie la o mai bună înțelegere a lucrurilor esențiale pentru respectiva comunitate. Comunitățile

dinamice de învățare reprezintă structuri în cadrul cărora toți membrii dețin controlul și fiecare învață, inclusiv profesorul/ liderul de grup.

Acest tip de comunități se bazează pe anumite caracteristici definitorii:

- ✓ distribuirea sarcinii de luare a deciziilor.
- ✓ deciziile se iau într-un mod participativ.
- ✓ grupul decide obiectivele și metodele de învățare;
- ✓ implicarea în generarea și împărtășirea de cunoștințe.
- ✓ toți învață prin împărtășire a opiniilor, ascultare, simulare, observare.
- ✓ profesorii avansați, cu experiență deosebită, joacă un rol important în acest proces.
- ✓ activitățile de învățare sunt negociate și flexibile, în funcție de obiectivele urmărite și necesitățile curente ale grupului.
- ✓ membrii comunității dinamice sunt autonomi. Ei posedă spațiu pentru a realiza propriile activități și a lua propriile decizii referitoare la procesul de instruire.
- ✓ nivelul superior al dialogului, interacțiunilor și colaborării.
- ✓ un scop (interese, problemă, proiecte) comun.

Comunitatea dinamică de învățare asigură o distribuire optimală a controlului, astfel permițând-i grupului să decidă obiectivele și metodele de învățare; prin aceste comunități cunoștințele sunt generate și împărtășite de către toți deținătorii de interese (profesori, elevi, părinți); totodată, se păstrează independentă și autonomia celor care fac parte din comunitate – ei sunt stimulați să realizeze activitățile pe care le doresc și să ia deciziile pe care le consideră oportune.

Comunitatea de învățare este o condiție importantă în realizarea unui proces eficient în promovare și aplicare a leadershipului educațional. **Colaborarea** – factorul care determină acceptarea schimbărilor într-un mod colectiv. Pentru o funcționare eficientă a comunității de învățare sunt necesare patru abilități de bază:

- *Cercetare și reflecție*: procesul prin care grupul se aprofundează în conținuturi. Una din principalele abilități fiind formularea întrebărilor care conduce la noi nivele de înțelegere.
- *Ascultare*: capacitatea de a trece dincolo de ascultarea activă – abilitatea membrilor grupului de a fi prezenți și deschiși la sensurile exprimate de colegi și de grup în întregime.
- *Suspendarea deciziei*: abilitatea de a fi deschis la noi perspective, alternative ale realității.
- *Identificarea presupunerilor*: Utilizând variate instrumente și metafore, grupul învață să identifice presupunerile proprii și ale colegilor pentru a descoperi fundamente comune, a identifica incoerențe în gândirea colectivă. Funcționarea unor comunități dinamice de învățare poate fi asigurată doar prin colaborarea eficientă dintre membrii comunități. Profesorul, lider al propriei activități, împărtășește succesele și provocările sale cu colegii, cadre didactice interesate. De asemenea, printr-o colaborare fructuoasă el se asigură dacă inițiativa este acceptată de colegi; obține ajutor, suport și resurse necesare; contribuie la dezvoltarea profesională a colegilor etc. Profesorul lider învață să-și analizeze propria experiență didactică și să o valorifice, să o discute cu colegii în cadrul comunității, să o abordeze ca activitate de cercetare, de dezvoltare, ca suport de creștere și de sporire a motivației profesionale.

Toate acestea facilitează consolidarea comunității dinamice de învățare și asigură o formare continuă nonformală atât în cadrul comunității profesionale din școală, cât și în afara ei. Activitățile respective stimulează învățarea individuală și extinderea ei la nivel de comunitate academică, influențarea schimbărilor la nivel de instituție și de sistem, cu repercusiuni concrete la capitolul îmbunătățirea prestației profesionale a cadrului didactic.

Acest lucru evidențiază următoarele condiții importante pentru funcționarea unei comunități de învățare: distribuirea responsabilității și puterii pentru conducere/leadership la scară largă în întreaga școală; luarea participativă a deciziei cu implicarea tuturor cadrelor didactice; asigurarea condițiilor pentru realizarea propriilor decizii de către cadrele didactice; luarea în considerație a opiniilor și sugestiilor tuturor cadrelor didactice; asigurarea condițiilor pentru soluționarea constructivă a problemelor pe parcursul ședințelor cu staff-ul; asigurarea autonomiei pentru profesori; modificarea condițiilor de muncă, astfel încât personalul să dispună de timp pentru a planifica cooperând; asigurarea condițiilor pentru implicare adecvată a profesorilor în procesul de luare a deciziilor referitoare la noi inițiative în școală; crearea de oportunități pentru dezvoltarea personalului.

Profesorul, în calitatea sa de actor reprezentativ al schimbărilor educaționale, este determinat să se transforme într-un lider cu viziune și gândire strategică, să devină membru activ al comunității de învățare din care face parte; mentor credibil pentru colegii săi. Iar comunitățile de învățare, la rândul lor, contribuie la dezvoltarea profesională a acestuia, valorificând abilitățile de lider pe care le posedă, rezultatele activității sale profesionale și impactul acestora asupra tuturor actorilor educaționali. Doar un profesor-lider care activează în cadrul unei comunități de învățare funcțională poate promova o viziune ce inspiră și poate crea rezonanță, reușind să catalizeze schimbări și să inducă entuziasm, poate deveni cu adevărat aliatul elevului și figura centrală în reformele actuale din sistemul educațional.

Bibliografie:

<https://www.living-democracy.com/ro/principals/learning/awareness/school-as-a-learning-community/>
<https://ro.thpanorama.com/>

MĂSURI DE PREVENIRE TIMPURIE ȘI DE COMBATERE A VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

*Prof. Prodănescu Fabiola
CNI Matei Basarab, Râmnicu Vâlcea*

În sistemul educațional libertatea individuală este greșit înțeleasă atât de către elevi cât și de către profesori și părinți și nu a avut ca efect micșorarea gradului de violență în școală, ci dimpotrivă, pe fondul acestei libertăți greșit înțeleasă și exprimată, școala poate reprezenta o sursă a unor forme de violență. Dacă anterior violența școlară nu se manifestă decât ocazional, între elevi sau dinspre cadrul didactic spre elev, acum remarcăm o violență sporită de la an la an atât între elevi, cât nu rareori, dinspre elevi spre cadrele didactice.

Copiii petrec aproape jumătate din zi la școală, motiv pentru care aceasta reprezintă locul unde se produce mare parte din dezvoltarea lor emoțională, socială și cognitivă. Școala reprezintă mediul care oferă oportunități de dezvoltare a rezilienței, stării de bine a copiilor și de satisfacere a nevoii de stabilitate și predictibilitate. Predictibilitatea reprezintă un factor care contribuie la construirea sentimentului de siguranță la elevi, în particular, și la copii în general. Comportamentul violent în școli subminează șansa construirii unui spațiu de siguranță.

Conform criteriilor stabilite de Asociația Psihologilor Americani, comportamentul agresiv însumează următoarele categorii de comportamente: amenință, intimidează, ironizează pe alții, manifestă agresivitate fizică față de alții, distruge bunurile celorlalți, încalcă drepturile celorlalți.

Violența în școală este „orice formă de manifestare a unor comportamente precum: exprimare inadecvată sau jignitoare, cum ar fi: poreclire, tachinare, ironizare, imitare,

amenințare, hărțuire; bruscare, împingere, lovire, rănire; comportamente care intră sub incidența legii; limbaj neadecvat la adresa cadrului didactic și celorlalți colegi.

Violența interpersonală sau violența directă este definită drept „comportamentul unei persoane îndreptat împotriva altei persoane care în mod intenționat amenință, încearcă să producă sau produce rănirea fizică a acesteia” (Reiss & Roth, 1993, p. 35). Comportament agresiv se asociază și formelor mai ușoare de violență care includ: comportamente verbale, fizice sau gesturi, menite să producă rănire fizică ușoară, disconfort psihologic, intimidare sau teamă (Loeber & Stouthamer-Loeber, 1998). Agresiunea se poate manifesta într-o formă indirectă, prin răspândirea de zvonuri depreciative la adresa unei persoane sau prin marginalizare socială (Crick & Bigbee, 1998). De obicei formele mai puțin grave de violență preced formele mai serioase, grave. Trecerea de la o formă la alta se poate produce: în cadrul aceleiași situații care escaladează de la dispută verbală la atac fizic, în timp, pe măsură ce înaintează în vârstă, tânărul trece de la îmbrâncelile și piedicile specifice copilăriei la violențe fizice grave, premeditate, ce apar de regulă în adolescență.

Epp și Watkinson (1997) au definit și un alt tip de violență, denumită violența sistemică în școli, reprezentată de „orice procedură practică sau instituțională care are impact asupra indivizilor și a grupurilor prin împovărarea lor psihologică, mentală, culturală, spirituală, economică sau fizică”. Studiile asupra violenței sistemice sunt puține în comparație cu cele asupra violenței și agresivității elevilor.

Cauze posibile ale comportamentelor agresive în contextul școlar

Comportamentele agresive pot apărea: ca manifestări ale unor deprinderi formate în alte structuri în condițiile în care sarcinile școlare sunt: prea ușoare, producând plictiseală sau prea grele, generând elevilor un sentiment de copleșire și de lipsă a eficacității personale (sentimentul că nu pot face față, nu sunt în stare), când profesorul se concentrează predominant pe observarea comportamentelor nepotrivite/agresive, fără a întări prin recompensă comportamentele potrivite/asertive.

Consecințe ale manifestării comportamentelor agresive în contextul școlar

Cercetătorii au acordat o mare importanță consecințelor agresivității ca urmare a stabilității și menținerii numeroaselor efecte negative pe care le implică (Farrington, 1991; Olweus, 1979); performanțe școlare scăzute, eșec școlar, suspendare, excludere sau părăsirea voluntară a școlii, asumarea violenței ca formă acceptabilă de rezolvare a problemelor/conflictelor, efort suplimentar din partea profesorilor și administrației pentru gestionarea problemelor de disciplină (comportamentele disruptive de la clasă și agresive din pauză necesită atenție și supraveghere suplimentară), ceea ce duce la scăderea eficienței predării și limitarea oportunităților de învățare pentru ceilalți elevi, imagine negativă din partea colegilor și a profesorilor, marginalizarea elevului, sentimente de izolare și singurătate, consum de alcool, droguri, acte de delinvență în adolescență, criminalitate și psihopatologie la vârsta adultă.

Strategii de prevenire și reducere a agresivității în contextul școlar

1. Introducerea părinților în programele de prevenție și intervenție. Agresivitatea este o problemă foarte serioasă care necesită solicitarea tuturor factorilor implicați în creșterea și educarea copilului în vederea conștientizării efectelor pe termen lung și planificării intervențiilor de prevenție și reducere a comportamentelor agresive. Părinții au nevoie să fie implicați în acțiuni de susținere a efortului de reducere și prevenție a comportamentelor agresive desfășurate de membrii personalului școlar. Un exemplu de susținere ar putea fi ”recompensarea acasă a comportamentelor prosociale de la școală”.

2. Schimbarea contextelor școlare care utilizează pedeapsa. Contextele care favorizează pedepsirea copilului oferă șanse foarte mari pentru declanșarea comportamentelor agresive. În acest sens, este foarte important să identificăm și să modificăm aspectele negative din contextul școlar care conduc la întărirea și creșterea frecvenței de manifestare a comportamentelor agresive. Aspectele negative din contextul școlar care au legătură cu

întărirea comportamentului agresiv pot avea legătură cu: utilizarea excesivă a dezaprobării sau lipsa remarcilor de aprobare din partea profesorului sau colegilor, experiențe de eșec școlar, greșeli excesive, schimbări în rutina clasei, tehnici agresive de gestionare a comportamentelor agresive ale copiilor.

3. Învățarea de către copii a abilităților sociale. Cei mai mulți copii devin agresivi deoarece au un deficit de abilități sociale adecvate. De exemplu, un elev care folosește agresivitatea pentru a lua un obiect din mâna altui copil (smulge obiectul), are nevoie să învețe să ceară politicos și să aștepte până ce îl va primi. În alte situații elevii pot folosi comportamentele agresive pentru a evita sau a modifica o serie de aspecte neplăcute (ex. să schimbe sau să scape de situațiile în care sunt hărțuiți, tachinați, amenințați sau la limita eșecului).

Bibliografie:

1. Sălăvăstru Dorina, *Violența în mediul școlar*. În: Ferreol, Gilles, Adrian, Neculau,
2. *Violența. Aspecte psihosociale*, Iași, Editura Polirom, 2003.
3. Gittings, C (coord.) *Guide pour la lutte contre la violence a l'école en Europe. Pour que acela change*, Consiliul European, 2004.

PROBLEMA ABSENTEISMULUI ȘI A ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN RÂNDUL ELEVILOR DE ETNIE RROMĂ

*Prof. Tițoiu Cristina
Colegiul "Ștefan Odobleja"*

"Îi poți da unui elev câte o lecție în fiecare zi, dar dacă îl poți îndruma să învețe stărnindu-i curiozitatea, el își va dedica întreaga viață învățaturii." - Clay P. Bedford

Învățarea este procesul care determină o schimbare în cunoaștere și comportament. La om, învățarea se realizează în familie, în grupurile de prieteni, la școală. Învățarea școlară este foarte importantă deoarece are un caracter sistematic, este condusă de persoane specializate și se face conform unor idealuri și scopuri educative.

Printre motivele pentru care oamenii urmează școala este reușita socială. Putem spune că mergem la școală pentru a promova în societate, pentru a avea un statut social superior, pentru a reuși în viață etc.

Însă nu toate categoriile sociale privesc astfel ideea educației. De exemplu, există în acest sens o anumită categorie socială, cea a rromilor, care abordează altfel această problemă. Atitudinea familiilor de rromi față de educație este în general una de reticență, bazată pe teama că propriii copii vor suferi datorită atitudinii celorlalți copii, a unor profesori sau de faptul că, în ceea ce privește cultura proprie, aceasta este predominant orală și bazată pe tradiții. Pe de altă parte, există încă o lipsă de informare privitor la limba, istoria, cultura rromilor în manualele școlare.

Iregularitatea frecventării școlilor sau abandonul școlar al copiilor rromi își are cauzele de cele mai multe ori în starea materială precară sau chiar sub limita de existență a familiilor. Mulți copii rromi abandonează școala sau ajung la „școli speciale“ din diferite motive, uneori cauza este doar sărăcia. Aceste școli oferă o calitate mai joasă a nivelului educațional și elevii progresează mai încet, astfel rămân în urma elevilor din celelalte școli. Școala, ca instituție socială cu funcții multiple, trebuie să răspundă nu doar nevoilor informaționale ale elevului, ci și a celor psihologice și sociale. Scopul ultim al educației este pregătirea elevului pentru viață. Creșterea numărului de eșecuri, abandonuri școlare, de

comportamente delincvente, sau nesănătoase, de tulburări emoționale în rândul elevilor, indică faptul că ar trebui să se facă mai mult în această direcție.

Consilierea este un proces complex ce cuprinde o arie largă de intervenții care impun o pregătire profesională de specialitate. Văzut din această perspectivă, absentismul devine o problemă socială, un semnal tardiv al existenței unor probleme, o conduită care reflectă atitudinea structurată a lipsei de interes, motivație, încredere în educația școlară. Din păcate, absentismul este în creștere, mai ales la nivel liceal, iar ignorarea sau pedeapsa excesivă pot doar contribui la cronicizarea fenomenului.

Absenteismul devine o problemă socială, un semnal tardiv al existenței unor probleme, o conduită care reflectă atitudinea structurată a lipsei de interes, motivație, încredere în educația școlară. Din păcate, absentismul este în creștere, mai ales la nivel liceal, iar ignorarea sau pedeapsa excesivă pot doar contribui la cronicizarea fenomenului.

Conform statisticii UNICEF, abandonul școlar este în creștere în ultimii ani, în România, și afectează în special patru categorii de copii: cei de etnie romă, cei care au crescut în familii sărace, cei din mediul rural și cei cu dizabilități.

OBIECTIVE ȘI ACȚIUNI SPECIFICE PENTRU PREVENIREA ABSENTEISMULUI ȘI ABANDONULUI ȘCOLAR

Obiective generale:

- Creșterea gradului de cuprindere a copiilor și tinerilor în toate nivelurile de învățământ;
- Creșterea nivelului de conștientizare în rândul elevilor cu privire la riscurile la care aceștia se expun prin refuzul de a frecventa cursurile educativ-formative;
- Prevenirea abandonului școlar, asigurarea unei frecvențe regulate a cursurilor de către elevii rromi;
- Promovarea conceptului de nonviolență și toleranță în cadrul școlilor, educație democratică și pentru democrație;
- Sprijinirea elevilor rromi în luarea deciziei privind cariera, corelând aspirațiile personale cu nevoile pieței din județul Gorj;
- Participarea la programe speciale destinate recuperării și integrării sociale a tinerilor ce provin din familiile de etnie rromă;
- Asigurarea egalității șanselor și creșterea ratei de participare la educație a elevilor proveniți din rândurile minorității rrome;
- Accesul fiecărui elev de etnie rromă la consiliere psihologică individuală, în cadrul Cabinetelor de asistență psihopedagogică din școli (acolo unde există);
- Dezvoltarea proiectelor și programelor de cooperare comunitară și a parteneriatelor cu asociații și reprezentanți ai comunității rrome;
- Inițierea la nivel local a unor programe educative (școlare și extrașcolare) despre cultura și tradiția minorității rrome și integrarea acestora în programele promovate.
- Depistarea elevilor rromi predispuși la abandon școlar;
- Asigurarea unor condiții materiale minime în scopul asigurării unei frecvențe corespunzătoare;
- Adaptarea strategiilor didactice și a itemilor de evaluare la posibilitățile de înțelegere ale elevilor pentru evitarea eșecului școlar;
- Stimularea participării elevilor la activitățile școlare și extrașcolare;
- Realizarea unui mediu educațional stimulatив pentru elevi prin:
 - a. diversificarea și atractivitatea activităților extracuriculare;
 - b. promovarea cooperării în clasă astfel încât și elevii cu performanțe școlare modeste să experimenteze succesul;
 - c. menținerea în clasă a unei atmosfere care să asigure satisfacerea trebuinței de siguranță afectivă pentru toți elevii;

d. sistem echitabil de recompense/sanctiuni care să mențină motivația școlară a elevilor - nota să fie doar o măsură obiectivă a performanței și nu o modalitate de sancționare a elevului;

e. evitarea constituirii în clase a unor elite, concomitent cu etichetarea, marginalizarea celor care nu aparțin elitei;

f. metodele de predare să propună o învățare atractivă;

g. creșterea responsabilizării cadrelor didactice;

• Deschiderea școlii către comunitate și diversificarea proiectelor de parteneriat cu actorii de la nivelul comunității prin:

a. implicarea reală a structurilor comunitare consultative în prevenirea abandonului școlar și soluționarea unor cazuri concrete ale comunității din care fac parte (oameni de afaceri locali, consilieri locali, polițiști, cadre didactice, medic, preot);

b. derularea de programe ("Școala părinților") în cadrul comunităților cu număr mare de copii aflați în risc de abandon școlar;

c. crearea unui forum al părinților;

d. colaborarea prin parteneriate interinstituționale cu autoritățile locale - Poliția de Proximitate, Jandarmeria, alte asociații sau ONG-uri;

e. implementarea proiectului de educație juridică în toate școlile (cls. V-VIII) și în liceele din județ, unde li se vor preda lecții de legislație, norme și principii etice de către procurori, judecători sau polițiști voluntari în sensul de a conștientiza pericolele la care se expun prin consumul de droguri, alcool, tutun sau violență.

Bibliografie:

1. JIGĂU, M. (1998) - *Factorii reușitei școlare*, București, Editura Grafoart
2. RADU, I., IONESCU, M. (1987) - *Cercetarea pedagogică - moment al perfecționării și creativității*, în "Experiență didactică și creativitate", Cluj-Napoca, Editura Dacia
3. STOICA, M. (2001) - *Pedagogie și psihologie*, București, Editura Gheorghe Alexandru
4. NEGOVAN, V. (2006) - *Introducere în psihologia educației*, București, Editura Universitară

Webografie:

- ✓ <https://www.qualform.snsr.ro/baza-de-date-online-cu-resurse-educationale-pentru-sustinerea-educatiei-incluzive-de-calitate/plan-de-masuri-pentru-reducerea-abandonului-scolar-in-randul-elevilor-de-etnie-rroma>
<https://cluju.ro/citate-despre-educatie-pentru-copii-parinti-si-profesori/>

PREVENIREA ABANDONULUI ȘCOLAR - MISIUNE COMUNĂ A MEDIATORULUI ȘCOLAR ȘI A ASISTENTULUI SOCIAL

*Mediator școlar Mormonea Anca Mihaela
C.J.R.A.E. Vâlcea - Școala Gimnazială nr.4, Rm.Vâlcea*

„Este nevoie de un sat întreg pentru a crește un copil”

Este un proverb african care înseamnă că o întreagă comunitate de oameni trebuie să asigure și să interacționeze pozitiv cu copiii pentru ca aceștia să se bucure și să crească într-un mediu sigur și sănătos. Educația reprezintă fundamentul oricărei vieți umane, cu ajutorul căreia indivizii își pot dezvolta mentalitatea și stilul de viață, percepția lumii, păstrarea valorilor sociale. Ea ne însoțește pe tot parcursul vieții, are rădăcini în mediul nostru de dezvoltare și în percepția noastră asupra lumii. Pentru ca un individ să aibă șansa de a primi o educație normală și adecvată, trebuie ca acesta să crească într-un mediu favorabil, care să îi ofere modele pozitive de urmat, părinți interesați de activitățile școlare, care să sprijine și să își încurajeze copilul.

Abandonul școlar poate fi definit ca fiind un fenomen de încetare a frecvenței școlii, părăsirea timpurie a sistemului educațional, indiferent de nivelul de școlarizare la care s-a

ajuns, înainte ca elevul să obțină o calificare recunoscută printr-o diplomă de absolvire, respectiv înaintea finalizării studiilor prevăzute pentru ciclul școlar început.

Există multe motive pentru care elevii abandonează școala, dar rezultatele sunt aceleași an de an. Copiii sunt primii care ratează șansa de a se pregăti pentru un loc de muncă, de a îmbunătăți mediul în care trăiesc, capacitatea de a se adapta la societatea contemporană. Pe termen lung, societatea pierde pregătirea esențială, rămâne în urma ritmului de dezvoltare, păstrând obiceiuri învechite și este prea prost pregătită pentru crize. Modul în care școala își îndeplinește rolul are o mare importanță.

Rata abandonului școlar timpuriu a scăzut în România de la 19,1% în 2015 până la 15,3% în 2019, crescând apoi la 15,5% în 2020 din cauza efectelor asociate pandemiei. Problema abandonului școlar nu este legată doar de eficiența sistemului educațional, ci și de buna funcționare a mecanismelor și serviciilor sociale comunitare și de eficiența structurilor de aplicare a legii, care trebuie să prevină abuzul, exploatarea și infracțiunile împotriva copiilor și a tinerilor.

Printre multiplele cauze ale abandonului școlar putem evidenția: inadaptarea elevului la activitatea de învățare, inadaptarea școlii la factorii interni (psihologici) și/sau externi (socioculturali, socioeconomi) ai copilului și lipsa de susținere a elevului de către familie. Copilul are nevoie de susținere emoțională, de siguranță și de apartenență la grup. Un dezechilibru în starea emoțională a unui copil îl poate lăsa dezorientat și descurajat atunci când trebuie să se concentreze în activitățile școlare. Un copil care resimte un disconfort în plan fizic, psihic sau emoțional poate manifesta, la un moment dat, tendința de a abandona școala. Părinții care pleacă la muncă în străinătate pot să reprezinte un factor de stres semnificativ care poate influența negativ echilibrul emoțional al copilului și poate abandona indirect școala. Astfel, portretul unui copil care abandonează școala poate fi creionat folosind următoarele trăsături:

- nu are motivație să învețe;
- reține informațiile cu dificultate;
- înregistrează un număr crescut de absențe;
- are rezultate școlare scăzute;
- are stimă de sine scăzută;
- interacționează rareori cu colegii;
- nu are achiziții din domeniul autocunoașterii;
- îi este dificil să se adapteze la mediul școlar;
- prezintă o lipsă de echilibru emoțional apărut în urma absenței părinților de acasă sau a lipsei unui control parental;
- are cerințe educaționale speciale;
- starea lui de sănătate este precară;
- este predispus spre comportamente deviante;
- provine preponderent din medii sociale sărace;
- nu a frecventat grădinița;
- îi lipsește un model educațional în familie.

Prin cele prezentate mai sus se arată că abandonul școlar este, în fapt, rezultatul unui proces pe parcursul căruia elevul, din diferite motive, se distanțează de școală și în cele din urmă o părăsește. Este nevoie de monitorizarea copiilor încă de la începutul școlarizării, astfel încât să se poată anticipa și preveni tendința de abandon școlar. Pentru a reduce discriminarea, abandonul școlar și excluziunea socială, trebuie să avem în vedere următoarele elemente esențiale: elevii și familiile acestora, profesorii și școala.

Pentru a obține rezultate semnificative în prevenirea abandonului școlar, mai mulți autori consideră că este importantă realizarea unui parteneriat școală – familie – comunitate. Pentru a desfășura intervenții individuale sau la nivel de sistem în scopul prevenirii din faza

inițială a abandonului școlar, ar fi util să existe un agent care să se concentreze pe interacțiunea dintre școală și acei elevi considerați expuși riscului.

Mediatorul școlar poate avea un rol important în stabilirea unei relații bune între părinți, școală și comunitate. Pentru o reușită a demersurilor sale, mediatorul școlar trebuie să iasă în comunitate. Prezența în comunitate este componenta din activitatea lui, prin care își asumă responsabilitatea de a facilita dialogul dintre școală, familie și comunitate și de a dezvolta o relație de respect și de încredere a comunității față de școală și a școlii față de comunitate: mediatorul școlar identifică copiii care nu sunt înscriși în sistemul de învățământ și îi ajută să devină o parte din acesta. Susține organizarea de programe suport pentru îmbunătățirea performanțelor școlare și, colectează date statistice relevante pentru monitorizarea accesului la educație și menținerea copiilor în sistemul educațional obligatoriu. Mediatorul identifică, prin contactele pe care le menține cu părinții și cu autoritățile locale și prin studiul datelor pe care le colectează, probleme referitoare la școlarizarea copiilor, prevenirea abandonului școlar și oportunitățile de continuare a studiilor conform posibilităților și aptitudinilor copiilor din comunitate.

De asemenea, mediatorul școlar are misiunea de a asigura o bună relație între părinți și cadrele didactice, pentru că aceștia au cel mai important rol în educația elevului.

Mediatorul școlar acționează pe cei patru piloni: școala, elevul, părintele și comunitatea. La școală, menține legătura permanent cu cadrele didactice pentru a identifica problemele care pot duce la eșec școlar. Atunci când este cazul, mediatorul școlar este cel care intervine pentru prevenirea și medierea conflictelor între familie, comunitate și școală.

Cu elevii, facilitează sau desfășoară, atunci când este nevoie, programe de recuperare. Cu părinții, stabilește întâlniri periodice atât pentru a identifica soluții la problemele care pot afecta copilul la școală, cât și pentru a-i informa cu privire la importanța școlii, a sistemului educațional dar și cu privire la consecințele abandonului școlar și la absența de perspective în lipsa școlarizării. Prevenirea discriminării, creșterea toleranței, sunt alte subiecte pe care mediatorul le abordează cu toți actorii procesului educațional, iar în comunitate, mobilizează și înlesnește accesul la resurse, colaborează cu instituții ale statului și cu societatea civilă, pentru a veni în ajutorul nevoilor copiilor.

Serviciile de asistență socială din școală vin în completarea finalităților educației, având drept scop fundamental crearea condițiilor necesare pentru ca elevii să-și îndeplinească trebuințele educative de bază, să-și dezvolte capacitatea de adaptare la schimbare și să fie pregătiți să-și asume responsabilitatea pentru propria conduită. Asistența socială este considerată mai mult o vocație decât o profesie. La baza ei stă dorința de a-i ajuta pe alții și de a contribui la schimbarea în bine a vieții celor din comunitate, promovând dezvoltarea și coeziunea socială. Un asistent social are o misiune: aceea de a acorda suport persoanelor aflate în situații dificile. El sprijină persoanele cu dificultăți în sfera psihică, mentală și/sau fizică, pe cele cu un comportament antisocial sau cu alte probleme sociale pentru a se (re)integra din punct de vedere școlar și socio-profesional. Acesta, alături de echipa multidisciplinară din care face parte, susține colaborarea părinților cu educatorii, identificând toate resursele necesare unei evoluții școlare benefice, stimulând interacțiunile sociale ale elevului cu cerințe educaționale speciale cu ceilalți membri ai comunității școlare.

De asemenea, copiii care provin din familii asistate din punct de vedere social sau dependente de servicii sociale sau instituții caritabile abandonează școala într-o proporție semnificativ mai mare.

Principala preocupare a asistentului social este recuperarea și (re)integrarea psiho-socială și profesională a persoanelor cu nevoi speciale: deficiențe psihice și/sau fizice, comportament antisocial, delincvență, probleme sociale și educaționale diverse. Activitatea desfășurată de acesta este complexă și variată: analizează influența factorilor sociali asupra stării de sănătate mentală și a comportamentului uman, acordă consultații privind drepturile și obligațiile asistaților, colaborează cu instituții sau organizații care au obiective similare,

participă la elaborarea metodelor și tehnicilor de lucru, propune măsuri de ajutorare sau recuperare. În esență, munca unui lucrător social este aceea de a ajuta oamenii în rezolvarea problemelor legate de situația lor educațională, socio-profesională sau de viață personală.

Asistentul social duce la îndeplinire o misiune socială care are la bază valorile și principiile fundamentale ale profesiei: justiția socială, demnitatea și unicitatea persoanei, integritatea persoanei, autodeterminarea, confidențialitatea, importanța relațiilor interumane, furnizarea serviciilor cu competență și în beneficiul clienților.

Între mediatorul școlar, asistentul social, consilierii școlari, profesorii logopezi, cadrele didactice din școli, familia elevului și comunitate trebuie să existe o strânsă legătură. Proiectele de susținere, dezvoltare a unor abilități academice, psiho-emoționale ce pot conduce la o mai bună adaptare socială a elevilor au la bază aceste puternice relații de colaborare.

Bibliografie:

1. Bîrsan Camelia (prof.), Lungu Adriana (prof.), studiu de cercetare Abandonul școlar – efect al insuccesului școlar, jud. Sălaj 2007
2. Neamțu Cristina, 2003, Aspecte ale asistentei sociale în școală, Tratat de asistență socială (coord. George Neamțu), Polirom, Iași. p. 831
3. <https://revistaprofesorului.ro/prevenirea-abandonului-scolar/>

IMPORTANȚA EDUCAȚIEI TIMPURII INCLUZIVE

*Predea Mihaela - Laura
Liceul Tehnologic "Constantin Filipescu", Caracal*

Excluderea copiilor, tinerilor și adulților cu cerințe speciale din oferta educațională generală este acum recunoscută ca discriminare, care echivalează cu o violare a drepturilor lor fundamentale. Legislația și acordurile internaționale susțin punctul de vedere conform căruia segregarea impusă în educație este o încălcare a drepturilor fundamentale ale copiilor și tinerilor și impulsionează actuala concepție cu privire la incluziunea educațională a copiilor cu cerințe speciale. Esența acestor documente constă în recunoașterea deplină a acestor copii ca ființe umane, cu toate drepturile și implicațiile care decurg de aici.

Adesea, când explorăm universul ființei umane, ne confruntăm cu o mare diversitate. Copiii care trec pragul grădiniței ne pun în situația de a căuta mereu noi soluții la problemele abordate. De multe ori găsim soluțiile cele mai bune pentru copii, însă uneori suntem puși în dificultate de complexitatea problemelor. Una dintre aceste probleme o reprezintă copiii cu cerințe educative speciale, în particular - cei cu dizabilități. Acești copii nu sunt speciali în sine. Ei au nevoie doar de o abordare personalizată în ceea ce privește demersurile pe care le întreprindem în educația lor. O caracteristică specială a acestor copii aflați "în pericol de excludere" o constituie faptul că ei nu sunt în concordanță cu nivelul obișnuit al așteptărilor față de copii, ei nu se adaptează cu ușurință. În spatele acestor probleme stă, desigur, și faptul că nici în cadrul familiei, nici în societate, ei nu beneficiază de o stimulare corespunzătoare.

Deficitul apărut în urma educației necorespunzătoare este totuși reversibil și poate fi compensat chiar și în cazul unor tulburări organice, cu condiția ca potențialul copilului să fie activat în mod corespunzător.

Educația incluzivă presupune ca acei copii cu dizabilități și cei fără probleme să învețe împreună în instituțiile de învățământ având sprijinul corespunzător. Un început timpuriu în grupuri de joacă sau grădinițe obișnuite este cea mai bună pregătire pentru o viață integrată. Fiecare copil este diferit și special și are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilități. Toți copiii au dreptul la educație în funcție de nevoile lor. Și copiii diferiți au drepturi egale cu ceilalți, iar o educație separată ar duce la marginalizare și discriminare,

împiedicând formarea, împlinirea de sine și afirmarea personalității. Beneficiile incluziunii sunt reciproce, dar majoritatea dintre noi n-a conștientizat încă acest lucru evident.

Separarea ne limitează înțelegerea reciprocă. Familiaritatea și toleranța reduc frica și respingerea, favorizând relații de comunicare și colaborare în beneficiul tuturor. Câți suntem pregătiți (părinți, cadre didactice, copii) pentru diversitatea existentă în fiecare grupă/clasă și grădiniță/școală și cât de bine suntem pregătiți să o acceptăm? Argumentul principal este tocmai ideea că incluziunea poate și este mai mult decât un discurs demagogic, declarativ. Ea poate fi pusă în practică prin tehnici concrete de predare/învățare și adaptare curriculară individualizată, prin formarea și dezvoltarea conștiinței tuturor copiilor pentru acceptarea diversității de orice tip. Prin strategii didactice bazate pe cooperare, educatoarea poate favoriza unele procese de interacțiune socială, diferențele dintre copii fiind percepute ca modalități de îmbogățire a practicii pedagogice, iar strategiile învățării - ca modalități de abordare a diversității.

În demersul de promovare a unei abordări incluzive, centrate pe includerea în instituțiile educative de cultură generală a copiilor cu cerințe educative speciale, cu accent pe cei cu dizabilități, sunt luate în considerație două categorii de obiective specifice:

✓ Dezvoltarea capacității organizaționale a serviciilor de educație timpurie de:

- a construi o relație pozitivă cu familiile copiilor cu și fără dizabilități, în vederea creșterii nivelului de participare a tuturor copiilor la educația timpurie, reducerii și prevenirii abandonului și susținerii copiilor cu dizabilități în obținerea unor rezultate educaționale situate la același nivel ca și în cazul celorlalți copii;
- a asigura un mediu educațional incluziv, care să favorizeze o dezvoltare echilibrată a tuturor copiilor, să promoveze respectul pentru diversitate, combaterea prejudecăților și discriminării.

✓ Dezvoltarea capacității cadrelor didactice din serviciile de educație timpurie de:

- a răspunde adecvat nevoilor educaționale ale copiilor cu dizabilități;
- a promova o abordare incluzivă în practicile educaționale și mediul de învățare oferit în cadrul serviciilor de educație timpurie.

Pentru atingerea acestor obiective sunt necesare următoarele:

- pentru întreg personalul din serviciile de educație timpurie: cunoașterea cadrului conceptual și a principiilor educației incluzive; conștientizarea complexității barierelor pe care le înfruntă copilul cu dizabilități în procesul învățării și a responsabilităților personalului din această perspectivă; conștientizarea cauzelor situației actuale a copiilor cu dizabilități, a principalelor provocări asociate educației timpurii a acestor copii (decalajul educațional, prejudecățile și discriminarea).
- pentru cadrele didactice: dobândirea de abilități specifice pentru implementarea unei abordări incluzive în organizarea mediului educațional al grupei și al grădiniței și în practicile educaționale, adoptate atât în relația cu copilul, cât și cu familia acestuia; adoptarea unor metode adecvate pentru o educație timpurie incluzivă, focalizată pe problematica copiilor cu dizabilități și pe nevoile specifice ale acestora.
- pentru managerii serviciilor de educație timpurie: dezvoltarea abilităților de a asigura, prin metode democratice și participative, respectarea principiilor educației incluzive în unitățile pe care le conduc; dezvoltarea abilităților de a stabili parteneriate eficiente cu familiile și comunitățile în scopul atragerii, înscrierii și frecventării serviciilor de educație timpurie de către un număr cât mai mare de copii cu dizabilități cu vârsta cuprinsă între 3 și 6/7 ani.

Copiilor trebuie să li se creeze oportunități pentru a se dezvolta în mediul lor cultural, pentru a asimila valorile și convingerile respective și a contribui la dezvoltarea acestui mediu – lucru esențial dacă se dorește cultivarea simțului de identitate și apartenență a micului cetățean. Familia, școala și activitățile comunitare reprezintă căile de bază pe care societatea

poate realiza aceste obiective. Însă ele pot fi atinse doar dacă acești copii sunt incluși din punct de vedere social ca participanți activi la viața familiei și comunității.

Fiecare copil are particularități, interese, abilități și necesități de învățare unice. Sistemele educaționale și programele de învățare trebuie proiectate și aplicate în așa fel încât să se țină cont de marea diversitate a acestor particularități și cerințe. Copiii cu cerințe educaționale speciale trebuie să aibă acces în școlile generale, care trebuie să-i accepte, organizând o educație centrată pe copil, punând în lucru o pedagogie care poate satisface necesitățile specifice.

Educația incluzivă încorporează principiile universal valabile ale unei pedagogii sănătoase, centrate pe copil. Această pedagogie pleacă de la premisa că diferențele dintre oameni sunt normale, că învățământul trebuie să se adapteze la aceste diferențe și la cerințele specifice de educație care derivă din ele, mai degrabă decât să obligăm copilul să se adapteze unor aserțiuni pre-fabricate privind scopul și natura învățământului.

Bibliografie:

CIF. Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății. OMS-Geneva, varianta în limba română cu sprijinul UNICEF, București, Marlink, 2004.

Adriana Denisa Manea, Educația incluzivă. Teorie și aplicații. Editia a II-a, revăzută și adăugită, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2020

Alois Gherghuț, Luciana Frumos, Educația incluzivă. Ghid metodologic, Editura Polirom, Iași, 2019

FORMAREA ABILITĂȚILOR DE COMUNICARE LA ELEVI

*Prof. Păușescu Ioana Consuela
Colegiul Economic, Rm. Vâlcea*

Consiliul Europei consideră că există șase componente în aptitudinea de comunicare: competența lingvistică, competența socio-lingvistică, competența discursivă, competența socio-culturală, competența strategică și competența socială.

Competența de comunicare este considerată de mulți autori ca o capacitate globală care cuprinde capacități comunicative ale indivizilor dobândite de-a lungul vieții. Acestea pot fi îmbunătățite prin aplicarea unei metodologii speciale care ar contribui la dezvoltarea competenței de comunicare.

Școala are o singură finalitate - pregătirea elevului pentru activitatea ulterioară, dezvoltarea competențelor acestuia. Astfel, elevul studiind de-a lungul anilor, trebuie să ajungă o persoană capabilă de a se orienta în viață prin comunicarea eficientă în diferite situații, aptă să-și exprime atitudinea față de valorile etice și estetice, pregătită să-și achiziționeze în mod independent cunoștințele și competențele solicitate – o personalitate cu un ansamblu de cunoștințe, atitudini și competențe de comunicare formate pe parcursul școlarității.

Este evident faptul că descurajarea și frustrarea afectează puternic relațiile interumane în ziua de azi. Mulți renunță să mai comunice, iar cauza principală a acestui sentiment este frica inconștientă de a împărtăși trăirile sufletești cu ceilalți. Problemele de comunicare în marea majoritate a relațiilor interpersonale își au originea în obiceiurile învățate în copilărie, în primii ani de școală. De exemplu, competențele de comunicare ale adolescenților se formează în special prin activitatea didactică și extradidactică, de predare-învățare a cunoștințelor, de formare a priceperilor și deprinderilor, de comunicare interumană și relaționare în cadrul grupului școlar. De aceea se pune accentul pe necesitatea învățării interactive și a conlucrării între elevi în procesul instructiv-educativ, rolul profesorului fiind cel de observator, îndrumător, cunoscător, capabil să dirijeze pentru a îmbunătăți statutele deficitare, de a stimula și a dezvolta competențele de comunicare ale adolescenților. Este

importantă influența stilului de comunicare al profesorului în relația sa cu elevii și al competențelor de comunicare ale acestuia în formarea competențelor comunicative ale elevilor. Preponderentă este comunicarea verbală, comunicarea nonverbală și paraverbală trebuie să însoțească și să sprijine mesajul verbal, fiind totodată model de comunicare. Este necesară formarea/dezvoltarea competențelor de comunicare ale adolescenților pentru obținerea performanțelor în procesul de comunicare, de relaționare, de încadrare în societate și a dezvoltării inteligenței emoționale prin facilitarea găsirii mijloacelor de exprimare și etichetare corectă a emoțiilor.

Una dintre cauzele care provoacă dificultăți în comunicare este reprezentată de inabilitatea cadrului didactic de recunoaștere și exprimare a emoțiilor. A comunica eficient presupune a ști să îți exprimi emoțiile. Fiecare dintre noi am trăit momente în care cineva, ignorând modul în care ne simțeam, încerca să ne spună ce să facem pentru a depăși situația respectivă, am simțit că respectiva persoană nu ne înțelege sau nu ne ascultă. Același lucru îl simte și un copil. Pentru ca el să audă ceea ce îi spune cadrul didactic, copilul are nevoie să știe că acesta l-a ascultat.

Bibliografie:

<http://www.asociatia-profesorilor.ro/modalitati-de-dezvoltare-la-elevi-a-competentelor-de-comunicare-eficienta.html>

LOGOPEDIA ÎN ȘCOALĂ

*Prof. înv. primar Nenițoiu-Roman Elena-Bianca
Școala Gimnazială nr.4, Rm. Vâlcea*

Motto:

*„Unii copii sunt precum niște roabe
Trebuie să fie împinși,
Unii sunt precum bărcuțele
Trebuie să fie vâsliți,
Unii sunt precum zmeiele
Dacă nu le ții strâns de sfoară vor zbura departe,sus,
Unii sunt precum pisicuțele
Tare mulțumite atunci când sunt mângâiate,
Unii sunt ca niște remorci
Folositoare numai atunci când sunt trase,
Unii sunt precum baloanele
Tare ușor de vătămat de nu le mânuiești cu grijă,
Unii sunt mereu
De nădejde și gata să teajute,
Este o chestiune de opinie...” (autor necunoscut)*

Persoanele cu dizabilități, în special cele cu probleme de învățare, deranjează și tulbură ordinea acceptată majoritar în societate, stereotipurile dobândite în timp. Reacțiile la aceste tulburări pot fi mila manifestată prin acte de caritate, ostracizare (acțiunea de a le îndepărta pentru a fi ascunse vederii și minții) și/sau frică. Oricare ar fi mobilul reacției, persoanelor cu nevoi speciale li se oferă foarte greu un loc semnificativ în societate. Felul în care ne purtăm cu aceste persoane ne definește ca societate. Fiecare copil trebuie tratat ca parte din societate, dincolo de și fără să conteze deficiența sa sau dificultățile, pe care le întâmpină în învățare.

Educația copiilor reclamă o preocupare deosebită din partea tuturor factorilor implicați în această misiune fundamentală. Alături de copiii din școlile de masă, cresc și se dezvoltă și o altă categorie de copii și anume, cei cu cerințe sau nevoi speciale (CES). Fiecare copil prezintă particularități individuale și de relație cu mediul, trăsături care necesită o evaluare și o abordare personalizate. Copiii cu deficiențe au și ei aceleași trebuințe de bază în creștere și dezvoltare ca toți copiii: nevoia de afectivitate și securitate, de apreciere și întărire pozitivă, de încredere în sine, de responsabilitate și independență.

Incluziunea lor, integrarea socială și educarea acestora necesită solidaritate între instituții și oameni, compasiune, respectul acordat necondiționat persoanei umane și nediscriminare.

Dizabilitatea este definită ca o stare fizică, psihică sau mentală care limitează activitatea unei persoane sub diverse forme.

Deficiențele sau tulburările de limbaj reprezintă rezultatul disfuncțiilor intervenite în recepționarea, înțelegerea, elaborarea și realizarea comunicării orale din cauza unor afecțiuni de natură organică, funcțională, psihologică sau educațională, care acționează asupra copilului în perioada apariției și dezvoltării limbajului.

Datorită importanței limbajului, în structurarea proceselor cognitive, orice afectare a acestuia are implicații asupra relațiilor cu ceilalți și a formării personalității copilului.

Tulburările de limbaj pot fi clasificate după criteriile anatomice, fiziologice, psihologice etc. Printre tulburările de ritm și fluență ale vorbirii se numără și *balbismul* sau *bâlbâiala*. Printre cauzele balbismului, le-am remarcat pe cele de natură psihologică, precum: traume psihice (sperieturi, emoții, șocuri etc), stări conflictuale de lungă durată care creează o permanentă stare de neliniște.

Sprijinul logopedului a fost foarte important, pentru că fluența discursului poate fi controlată prin schimbarea ratei de pronunție a cuvintelor. În acest sens, se poate dovedi utilă învățarea copiilor cu balbism să pronunțe cuvintele mai rar și într-un mod mai puțin tensionat. De asemenea, aceștia pot învăța să își controleze și să își monitorizeze respirația în timpul vorbirii folosind propoziții și fraze scurte. Cu timpul ei vor învăța să vorbească mai fluid și mai rapid, folosind cuvinte și fraze mai lungi. Cu mult exercițiu, atât din partea mea ca și dascăl la clasă, cât și din partea doamnei logoped s-a încercat dobândirea unui discurs cât mai natural și mai fluent, fără bâlbâială deranjantă, la copiii care au manifestat acest aspect.

Am remarcat faptul că cel mai bun lucru pe care putem să-l facem pentru un elev ce suferă de balbism este acela de a-i acorda suficient timp pentru a putea să vorbească. De asemenea, nu trebuie să le terminăm propozițiile, deoarece umplându-le golurile nu facem decât să creștem presiunea asupra lor.

Concluzionând, pot afirma că fiecare copil este diferit; acest lucru este exact ceea ce îl face să fie special. Există câteva lucruri esențiale, comune tuturor copiilor și anume: toți au nevoie de dragoste, toți au nevoie să se simtă protejați și acceptați, au nevoie ca ceilalți să-i placă.

Bibliografie:

1. https://www.isj.tm.edu.ro/public/data_files/specializari/fisier-2822.pdf

MOTIVAȚIA PENTRU ÎNVĂȚARE LA COPIII CU CES

*Prof. învă. preșcolar PECHE ALINA MARIETA
Școala Gimnazială Nr. 13/ Grădinița cu P.P. Nr. 14, Rm. Vâlcea*

„... în livadă ne place să avem copaci care rodesc mai devreme sau mai târziu [...] toate aceste roade sunt bune, nici unul nu este de aruncat. De ce să nu acceptăm în școli, minți mai agere sau mai încete? De ce nu i-am ajuta? Pierdem timp dar câștigăm satisfacție și respect...”

(Comenius)

Fiecare individ constituie o personalitate, care se structurează și se construiește în ritmuri diferite pe tot parcursul existenței sale. Personalitatea conferă omului identitate proprie, non-repetitivă, unicitate, expresie a unei anume îmbinări a variabilelor sale interne, unele dintre acestea impunându-se cu o intensitate mai puternică în structura de ansamblu a acestui construct uman. Toate acestea imprimă procesului de învățare un caracter individual. Mecanismele generale ale acestui proces se nuanțează de la un elev la altul. Devenirea ființei umane este rezultanta interacțiunii dintre natural și social, sinteză unică și originală, proprie fiecărui om. Acceptând sensul complementar al interacțiunii dintre cei trei factori: ereditate, mediu și educație, vom considera că originea diferențelor individuale în învățare s-ar datora influențelor combinate ale acestor factori.

Problematika integrării educaționale și sociale la elevii cu orice tip de deficiență este considerată, din perspectiva drepturilor omului, esențială pentru promovarea în întregul sistem educațional, în școală, în lecție, a principiului democratic al egalității de șanse. La temelia succesului în procesele de integrare multilaterală a persoanelor cu diverse dizabilități în sistemele educațional, profesional, social etc. se află schimbarea la nivel uman – de mentalitate, de abordare, de atitudine, de pregătire profesională.

Este cunoscut faptul că deși într-o grupă sunt copii de aceeași vârstă, luați individual, fiecare are un ritm propriu de maturizare a funcțiilor intelectuale. Individualizarea învățării revine astfel ca sarcină pentru educatoarele în scopul de a face eficientă învățarea și de a asigura șanse egale pentru toți copiii.

„Educația copiilor cu cerințe educaționale speciale este o sarcină care trebuie împărțită între părinții acestora și profesioniști. O atitudine pozitivă din partea părinților favorizează integrarea școlară și socială. Părinții au nevoie de sprijin pentru a-și putea asuma rolul de părinți ai unor copii cu cerințe speciale.” Școlile și implicit grădinițele “trebuie să includă în procesul de învățământ toți copiii, indiferent de condițiile fizice, intelectuale, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură ale acestora”. Părinții trebuie să fie modele de acțiune și comportament în acceptarea și susținerea integrării persoanelor cu cerințe speciale din comunitățile lor.

Părintele are dificila sarcină de a motiva copilul pentru învățare și educație, cele mai importante elemente care contribuie la definirea viitorului său. Studiile relevă faptul că cel mai important factor determinant pentru succesul școlar este atitudinea familiei. Părinții au puterea de a motiva copilul și de a conduce la succes în planul carierei școlare, chiar dacă școala nu are cele mai bune dotări și nu este plasată într-o arie cu o bună dezvoltare economică. Pentru aceasta este important să se concentreze, pe lângă manifestarea atitudinii de respect constant față de învățare și instituția școlară, asupra unor aspecte importante pentru motivare:

- să construiască pornind de la cunoștințele de bază - deseori, părinții și cadrele didactice doresc să vadă rezultatele la nivelul colegilor, cel puțin la nivelul mediei. Este

important a se avea în vedere că un copil nemotivat are invariabil lacune în cunoștințe, iar progresele se pot înregistra cu adevărat numai dacă este asigurat fundamental;

- să țină cont de faptul că progresele se produc în timp - este foarte ușor să scăpăm din vedere că schimbarea comportamentului și construirea motivației presupun timp și răbdare;

- să scoată în evidență beneficiile practice ale învățării asupra vieții lor - este important să ținem cont de faptul că elevii, în special copiii aflați în pragul adolescenței, gândesc total diferit față de adulți. Este necesar să facem efortul de a înțelege ceea ce este important pentru ei, care sunt căile de comunicare și mai ales să le reamintim mereu, ținând cont de interesele lor, care sunt beneficiile învățării și școlii asupra propriei lor vieți;

- să ajute copilul să își stabilească propriile obiective - este important ca fiecare copil să fie stimulat să se implice în propria sa educație, să aibă șansa și spațiul în care poate să își dezvolte propria personalitate. În acest proces, adultul poate să asiste copilul să-și stabilească propriile obiective;

- să ajute copilul să fie organizat și să se autodisciplineze - copiii au nevoie de ordine, dar au probleme în a o impune și a o menține. Pentru aceasta, adultul trebuie să identifice strategii practice de responsabilizare a copilului, care au ca scop menținerea programului și ordinii; aici se aplică proverbul "așa cum îl crești așa îl ai";

- să încurajeze copilul la fiecare pas - este important să încurajăm copilul, indiferent dacă este motivat pentru învățare sau nu;

- să atragă elevul în construirea sarcinilor de lucru și a traseului educațional ales - dacă implicăm elevul în stabilirea regulilor, acesta va avea puține justificări în cazul în care le încalcă, iar participarea activă în aceste decizii aduce un plus de responsabilitate.

În spațiul școlar, fiecare cadru didactic trebuie:

- să utilizeze strategii didactice diferite pentru situații de învățare diferite; nu există o strategie didactică cu aplicabilitate universală, indiferent de context;

- să fie conștient de ce alege o anumită strategie didactică, în ce constă eficacitatea acesteia, care sunt rezultatele învățării pe care dorim să le atingem și cum pot fi acestea probate, verificate;

- să adapteze strategiile didactice utilizate la caracteristicile beneficiarilor activităților de învățare – nivelul de cunoștințe, deprinderi cât și la atitudinile și gradul de motivație al acestora.

Este important ca în individualizarea învățării să se țină seama de modul în care sunt rezolvate sarcinile repartizate copiilor, să se accentueze gradul de dificultate solicitând copiii câte puțin peste posibilitățile anterioare pentru a nu-i menține la același nivel, dându-le posibilitatea de dezvoltare intelectuală, care se obține cu multă dăruire profesională, acordând șanse egale fiecărui copil din grupă, respectându-se particularitățile individuale de dezvoltare.

BIBLIOGRAFIE:

1. Nicola, I., „*Tratat de pedagogie școlară*”, E.D.P., București, 1996.
2. Popenici, Ștefan (2009), „*Motivația pentru învățare: de ce ar trebui să le pese copiilor de ea și ce putem face pentru asta*”, Editura Didactica Publishing House, București.
3. Racu A., Popovici D.-V., Daniș A., Racu S., (2009), „*Psihopedagogia Integrării*”, Ed. Univers Pedagogic, Chișinău.

VALORIZAREA DIVERSITĂȚII CA FACTOR ÎN INCLUZIUNEA ȘCOLARĂ

Mirea Daniela

Liceul Tehnologic "Constantin Filipescu", Caracal

Educația incluzivă pornește de la convingerea că dreptul la educație este unul din drepturile fundamentale ale omului și temelia unei societăți drepte. Pentru a realiza acest drept, Mișcarea "Educație pentru Toți" promovează accesul tuturor copiilor la educația de bază. Educația incluzivă continuă agenda de lucru a Educației pentru Toți prin găsirea de modalități prin care grădinițele/școlile să fie deschise tuturor copiilor din comunitate, în care aceștia să se simtă bineveniți, indiferent de particularități, dezavantaje sau dificultăți. Astfel de instituții valorizează diferențele dintre copii, pe care nu le percep ca fiind probleme.

Educația incluzivă îi are în vedere pe toți cei care învață, cu accent asupra celor care, în mod tradițional, au fost excluși de la oportunitățile de educație, respectiv, cei cu cerințe speciale și dizabilități, copiii aparținând minorităților etnice și lingvistice și alții. Incluziunea implică ca toți copiii să participe în viața și activitățile grădiniței/școlii, indiferent de nevoile pe care le au. Indexul pentru incluziune, publicat pentru prima dată în 2000 de Centrul de Educație Incluzivă, Londra și care astăzi este utilizat peste tot în lume, definește incluziunea drept „procesele de creștere a gradului de participare și de reducere a gradului de excludere a copiilor din culturile, Curriculum-ul și comunitățile școlilor locale“. În acest sens, incluziunea și segregarea nu sunt stări fixe. Grădinițele/școlile se îndreaptă treptat spre incluziune, rezolvând problema segregării. Educația incluzivă este "... unul dintre principalele mijloace disponibile care ajută la o dezvoltare mai profundă și armonioasă a oamenilor și care reduce sărăcia, excluderea, ignoranța, oprimarea și războiul" (Comisia Internațională pentru Educație pentru sec. XXI, 1996).

Prin educație incluzivă se înțelege că educația nu trebuie să fie percepută ca un privilegiu pentru câțiva oameni, ci ca un DREPT pentru toți oamenii. Principiile cheie ale incluziunii au fost formulate în cadrul dezbaterilor Consiliului European, la Lisabona, în martie, 2000:

- valorizarea diversității;
- respectarea demnității ființei umane;
- înțelegerea nevoilor individuale ca cerințe individuale;
- planificarea activităților incluzive;
- responsabilitatea colectivă;
- dezvoltarea relațiilor și culturii profesionale;
- dezvoltarea profesională;
- asigurarea șanselor egale.

Educația incluzivă este un drept al omului, este un tip de educație de calitate sporită și are sens social. De aceea:

- Toți copiii au dreptul la educație de masă;
- Niciun copil nu trebuie subestimat sau discriminat, prin excluderea dintr-o grădiniță sau școală din cauza dizabilității, etniei, nevoilor speciale sau din cauza unor alte aspecte care îl deosebesc de majoritate;
- Peste tot în lume, persoanele care au fost incluse într-un proces de segregare sau într-un sistem educațional „special“ sunt primele care solicită eliminarea segregării – ele vorbesc din proprie experiență atunci când afirmă că, pentru ele, oferta educațională segregată înseamnă o ofertă educațională sub standarde;
- Perpetuarea segregării reprezintă utilizarea inechitabilă și, deseori, insuficientă a resurselor;

- Segregarea îi învață pe copii să fie temători și ignoranți și determină apariția prejudecăților. De asemenea, segregarea nu dezvoltă tinerilor calitățile de care aceștia au nevoie pentru a-și dezvolta abilitățile personale, sociale și profesionale necesare unei persoane adulte;
- Toți copiii au nevoie de o educație care să îi ajute să dezvolte relații cu diferite categorii de persoane ce provin din diverse medii și care au diferite abilități. Educația trebuie să îi pregătească pentru a trăi și munci într-o societate diversificată;
- Numai incluziunea poate reduce temerea și poate construi relații de prietenie bazate pe respect și înțelegere.

Abordarea incluzivă pornește de la ideea că nu există nici o metodă de predare sau de îngrijire dintr-un sistem segregat sau separat care să nu se poată efectua în cadrul unei grădinițe/școli „obișnuite“, dacă există dăruire și sprijin. În timp ce această perspectivă a fost contestată și continuă să fie subiect de dezbatere, chiar și criticii conceptului de „incluziune completă“ sprijină „incluziunea acolo unde se poate efectua“.

Educația incluzivă se referă la sprijinirea grădinițelor/școlilor în depășirea obstacolelor, pentru ca acestea să poată progresa și să poată veni în întâmpinarea nevoilor de învățare a tuturor copiilor. Toți copiii învață tot timpul, atât în cadrul instituției de învățământ, cât și în afara ei. Copiii cu dificultăți de învățare au o altă manieră și un alt ritm de învățare, spre deosebire de ceilalți copii. În momentul în care un copil întâmpină probleme în procesul de învățare, trebuie să vedem dacă în cadrul grădiniței/ școlii nu există ceva care îl împiedică pe copil să învețe. Această abordare este diferită de abordarea tradițională în care se presupune că, dacă un copil are dificultăți de învățare, acel copil este o problemă și el trebuie să se schimbe, și nu școala.

Abordarea incluzivă cere ca grădinițele/școlile să-și concentreze atenția asupra copiilor, să aprecieze diferențele dintre copii și să adapteze aceste diferențe. Școlile incluzive „...trebuie să recunoască și să răspundă nevoilor diferite ale copiilor/elevilor, ținând cont de existența atât a unor stiluri diferite de învățare, cât și a unor ritmuri diferite și asigurând o educație de calitate pentru toți prin intermediul unor curriculum-uri adecvate, a unor măsuri organizaționale, strategii de predare, a unui anumit mod de utilizare a resurselor și parteneriatelor cu comunitățile din care fac parte. Trebuie să existe un sprijin continuu și servicii corespunzătoare nevoilor speciale întâlnite în fiecare grădiniță/școală”.

Educația incluzivă pornește de la convingerea că dreptul la educație este unul din drepturile fundamentale ale omului și temelia unei societăți drepte. Pentru a realiza acest drept, Mișcarea Educație pentru Toți luptă ca toți copiii să aibă acces la educația de bază. Educația incluzivă continuă agenda de lucru a Educației pentru Toți prin găsirea de modalități prin care școlile să fie deschise tuturor copiilor din comunitate, ca parte a sistemului de educație incluzivă. Educația incluzivă îi are în vedere pe toți cei care învață, cu accent asupra celor care, în mod tradițional, au fost excluși de la oportunitățile de educație, respectiv, cei cu cerințe speciale și dizabilități, dar și copiii aparținând minorităților etnice și lingvistice.

Bibliografie:

1. Vrășmaș, E., Vrășmaș. T., Copiii cu cerințe educative speciale, Revista de educație specială, nr.1, 1993.
2. Vrășmaș. T., Incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale. Aspirații și realități., Ed. Vanemonde, București, 2010.
3. Alina Simona Hoara, Educația incluzivă. Importanța serviciilor suport oferite de CSEI, Editura Tritonic, București, 2021
4. Declarația de la Salamanca și Cadru General de Acțiune al Nevoilor Speciale în Educație, paragraful 3

METODE INTERACTIVE PENTRU DEZVOLTAREA SPIRITULUI ANTREPRENORIAL

*Prof. Ionescu Maria
Colegiul Economic, Rm. Vâlcea*

Firma de exercițiu, metoda practică de înregistrare a cunoștințelor de la diverse discipline determină dobândirea de abilități antreprenoriale, perfecționarea comportamentelor profesionale și totodată identificarea potențialului propriu al elevilor. Instruirea în firma de exercițiu oferă elevului competențe în ceea ce înseamnă comportamentul profesional, respectiv: “Să știe ce să facă și să știe cum să facă.” “Firma de exercițiu” reprezintă un model al unei întreprinderi reale, fiind o metodă de abordare practică a integrării conținuturilor, metodă concepută pentru formarea aptitudinilor personale și comportamentelor aplicabile în toate domeniile economice, pornind de la funcțiile de bază și până la cele de conducere din întreprindere.

- Instruirea în firma de exercițiu determină o probare practică și o probare a cunoștințelor deja dobândite, fiind astfel continuarea firească și necesară a instruirii de bază.
- În firma de exercițiu se realizează sinergia interdisciplinarității conținuturilor de la diverse discipline: economie, contabilitate, marketing, corespondență comercială, limbi străine, informatică, drept și legislație etc. În firmele de exercițiu elevii se comportă ca șefi sau agenți responsabili și își educă și formează spiritul de întreprinzător.
- În firma de exercițiu sunt exersate tranzacțiile economice existente în firmele reale, fiecare firmă de exercițiu fiind structurată în conformitate cu situația din practică, în departamente: resurse umane, secretariat, marketing, desfacere, financiar - contabil, etc.

Firma de exercițiu, complexă ca metodă, motivată ca efecte, e o provocare atractivă atât pentru elevi cât și pentru profesori.

Pentru profesori, actul educațional pentru liceele cu filiera tehnologică, profil servicii, presupune fixarea unor direcții fundamentale cum ar fi: centrarea pe elev a procesului predării, mutarea accentului de pe predare pe învățare, învățarea direcționată spre cunoștințe, competențe și deprinderi certe pentru piața muncii.

Strategiile și abordările didactice trebuie să vizeze faptul că viața nu este împărțită pe discipline și să pună în practică principiul interdisciplinarității. Aceasta implică disponibilitatea cadrelor didactice care predau discipline tehnologice pentru comunicare și muncă în echipă cu scopul evidențierii acelor cunoștințe ce pot fi utilizate ca interdisciplinare.

Abordarea sistematică a învățaturii trebuie să dezvolte capacități noi la elevi, posibilitatea de a opera în mod original cu toate cunoștințele, integrându-le într-un sistem de comunicații. Pentru a realiza astfel de lecții se impune o deplină înțelegere „*A ieși din granițele propriei tale discipline implică o sinteză*” – J. Piaget, (*Dimensiunile interdisciplinare ale psihologiei*).

Învățământul preuniversitar profesional și tehnic are un rol cheie în procesul de dezvoltare economică și socială, prin modul în care răspunde provocărilor unei societăți bazate pe cunoaștere.

Modernizarea învățământului profesional va permite tinerilor obținerea de cunoștințe, deprinderi și competențe relevante pentru piața muncii, în vederea ocupării unui loc de muncă.

Dezvoltarea în rândul tinerilor a unei culturi bazate pe antreprenoriat contribuie, în mod decisiv la atingerea acestui obiectiv.

Aplicarea la clasă a acestei metode noi de învățare are impact asupra activității elevilor, cât și a agenților economici. Scopul principal al firmelor de exercițiu este orientarea către activitățile practice, întreprinse în unitățile de învățământ.

„Firma de exercițiu” – ca metodă didactică se caracterizează prin două aspecte definitorii:

- unul virtual prin faptul că, în cadrul firmelor de exercițiu nu există bani sau bunuri;
- unul real - se respectă uzanțele comerciale, fluxul informațional, documentele și circuitul acestora precum într-o firmă propriu-zisă.

Firma de exercițiu reprezintă o simulare a unei firme reale în cadrul școlilor cu profil servicii, este înființată de către elevi și coordonată de cadrele didactice.

Obiectivele învățării prin firma de exercițiu:

Obiectivul general al învățării prin firma de exercițiu îl reprezintă dezvoltarea spiritului antreprenorial prin:

- familiarizarea elevilor cu activitățile specific unei firme reale;
- simularea operațiunilor și proceselor economice specifice mediului real de afaceri;
- perfecționarea limbajului de afaceri;
- dezvoltarea de competențe și atitudini necesare unui întreprinzător dinamic: creativitate, gândire critică, rezolvarea de probleme, luare de decizii, asumarea responsabilității, lucrul în echipă, inițiativă, perseverență, auto organizare și autoevaluare a resurselor individuale, flexibilitate.

Obiectivele specifice ale aplicării acestei metode de învățare se referă la:

- dezvoltarea spiritului antreprenorial al elevilor din învățământul profesional și tehnic
- facilitarea trecerii absolvenților învățământului profesional și tehnic de la școală la viața activă;
- dezvoltarea spiritului antreprenorial al adulților prin programele de formare profesională continuă. Implementarea conceptului de „firmă de exercițiu” își propune crearea tipului de întreprinzător dinamic, capabil să dezvolte un nou proces de producție, să aducă pe piață un nou produs sau serviciu sau să descopere o nouă cale de distribuție.

Rezultatele preconizate în urma aplicării acestei metode sunt:

- creșterea gradului de inserție pe piața muncii a absolvenților;
- reducerea perioadei de acomodare la locul de muncă;
- mai bună adaptabilitate la schimbarea locului de muncă;
- flexibilitate;
- asumarea inițiativei și a riscului.

Deja devenită o tradiție, metoda de predare „Firma de exercițiu” constituie un exemplu de bune practici pentru învățământul profesional și tehnic. Firma de exercițiu, complexă ca metodă, motivată ca efecte, e o provocare atractivă atât pentru elevi cât și pentru profesori.

BIBLIOGRAFIE:

1. Anghel Laurențiu, Dan Petrescu *Business to business marketing*, Editura Uranus, București, 2002;
2. Bălan Carmen, *Logistica - factor integrator și sursă de competitivitate*, Editura ASE București, 2004;
3. Butler David, *Planificarea afacerii. Ghid de start*, Editura All, București, 2006;
4. Dumitrașcu Vadim, *Managementul resurselor umane*, Editura Economică, București, 2001;
5. Ștefănescu Mihaela, *Ghidul firmei de exercițiu, cea mai bună practică*, Editura didactică și pedagogică, București, 2012;
6. www.postuniversitar.ro/artplanurideafaceri.

METODE DE LUCRU CU ELEVII CU CES

Prof. Andreea Din

Școala Gimnazială „Anton Pann” Rm. Vâlcea

Școala incluzivă se referă în sens restrâns la integrarea tuturor copiilor, indiferent de capacitățile și competențele de adaptare și deci de învățare, într-o formă de școală. În sens larg, ea înseamnă preocuparea pentru ca fiecare copil să fie sprijinit și să se lucreze în beneficiul învățării tuturor.

Fiecare copil este înțeles ca un participant activ la învățare și predare și pentru că fiecare aduce cu sine în procesul complex al învățării și dezvoltării o experiență, un stil de învățare, un model social, o interacțiune specifică, un ritm personal, un mod de abordare, un context cultural căruia îi aparține.

Școala incluzivă ridică învățarea la rang de principiu general și presupune înainte de orice acceptarea faptului ca orice copil poate învăța. Fiecare participant învață și se dezvoltă prin faptul că interacționează cu ceilalți. Sursele învățării, pentru fiecare, vin din relațiile interumane și din experiența permanentă cu obiectele, cu semenii și cu sine. Școala nu este un teritoriu al cunoștințelor academice, ci și unul al experiențelor practice și al relațiilor interumane.

Predarea este un act de cooperare, reflecție și descoperire, la care participă atât profesorul (care poate coopera cu colegii săi) cât și elevii unei clase. O resursă importantă pentru profesor în predare este cooperarea elevilor. Pregătirea predării, și de multe ori realizarea ei, se completează cu cooperarea între profesori și chiar cooperarea cu unii părinți. Fiecare școală care dorește să fie deschisă și flexibilă, abordând maniera incluzivității, trebuie să asigure, prin managementul pe care îl propune :

- o înțelegere reală a ceea ce este incluziunea, definirea procesului ca atare, nu numai o simplă plasare a copiilor împreună;
- să recunoască legăturile dintre educația incluzivă și valorizarea diversității umane. Această manieră asigură promovarea ethosului școlar care valorizează toți copiii și familiile lor;
- să favorizeze un climat de sprijin flexibil și răspunsuri creative la nevoile/cerințele individuale. Lipsa de succes la răspunsurile inițiale nu trebuie să constituie un motiv pentru a abandona incluziunea ci să devină un punct de plecare;
- recunoașterea incluziunii ca o parte a politicilor de egalizare a șanselor cu aranjamentele clare pentru implementare, fundamentare și monitorizare;
- să se asigure că dezvoltarea școlilor și politicilor școlare țin cont de principiile incluzivității;
- să asigure ca admiterea copiilor cu cerințe educative speciale în structuri educative este orientată pozitiv și cu sensibilitate. În unele cazuri trebuie să se ia în calcul prezența unui sprijin adecvat, a unui sfat potrivit și a unei orientări cât mai eficiente pentru a se asigura că toate nevoile copiilor sunt rezolvate pozitiv, că toți copiii și părinții trebuie să se simtă acceptați;
- să lucreze în colaborare cu autoritățile locale și agențiile pentru a identifica barierele posibile și să ia în considerare cum pot fi mai bine depășite;
- să recunoască că schimbările în practicile educative vor necesita sprijinul întregului personal al școlii și al comunității locale. Toți trebuie implicați și consultați în dezvoltarea incluzivă a școlii;
- să susțină accesul personalului la ocazii de dezvoltare profesională care să susțină/sprijine dezvoltarea unor practici incluzive.

În perspectiva școlii incluzive înțelegem ca școală care se deschide flexibil tuturor copiilor, dificultățile de învățare sunt considerate probleme normale în activitatea didactică. Rezolvarea lor este un prilej și o provocare pentru profesori, elevi, managerii școlii și ceilalți factori implicați. Fiecare act didactic este o presiune asupra copilului și trebuie completat cu un sprijin corespunzător.

Profesorii trebuie să pornească în rezolvarea problemelor din clasă de la următoarele acțiuni care determină maniera incluzivă:

Legate de elev :

- cunoașterea individualității în mod global și pe anumite componente care dovedesc nevoia de intervenție;
- detectarea ariilor de dificultate în special când acestea sunt intermitente și temporale.

Legate de grup:

- cunoașterea relațiilor din clasa sa;
- folosirea tehnicilor de negociere, cooperare, colaborare, comunicare în activitățile de grup;

Legate de propria sa persoană:

- să-și folosească experiența într-un mod reflexiv și empatic;
- să folosească colaborarea cu ceilalți profesori și cu managerul școlii;
- să se informeze permanent de parctici și teorii noi pe care să le implementeze în activitățile sale.

Valoarea educației incluzive, pentru orice elev, constă în faptul că este împreună și poate să colaboreze cu ceilalți copii. Copiii cu cerințe speciale au nevoie de sprijin. De aceea, ei nu vor avea decât de câștigat dacă activitatea de predare este orientată către nevoile lor speciale. Dar este destul de greu să asigurăm sprijin individual pentru acești copii, de aceea am selectat câteva metode de lucru cu elevii cu nevoi speciale:

a) În timp ce clasa lucrează la o activitate, profesorul se poate ocupa de unul sau doi copii, reluând cu aceștia principalele puncte ale lecției sau ajutându-i să înceapă să rezolve singuri sarcina legată de subiectul lecției respective.

b) Copiii pot fi organizați pe grupe, pe nivele de abilitate. Profesorul poate trece de la un grup la altul, pentru a oferi asistență adecvată necesităților celor din fiecare grup.

c) De exemplu, la clasa a VI-a, avem o lecție de fixare și consolidare a adjectivului. Profesorul poate împărți clasa în trei grupe în funcție de abilități. Fiecare grupă primește fișe de lucru diferite.

- O primă fișă de lucru, cea pentru elevii mai capabili, ar putea cuprinde următorul exercițiu: Identificați funcțiile sintactice ale adjectivelor din textul următor: “Un zăvoi mare de plopi și de anini umbrește malurile frumosului râu. Străzile sunt lungi și drepte. Copiii zglobii se joacă în iarba verde de pe malul râului.”

- A doua fișă, care este pentru elevii medii, ar putea cuprinde următorul exercițiu: Identificați adjectivul din textul următor și subliniați-le cu o linie roșie: «În livezile mănăstirii mai erau încă meri înfloriți; soarele îi pătrundea de o aburire trandafirie. Slujba dintâi se mântuise la biserica cea mare din cetățuie. Clopotul bătrân începu a suna rar. »

- Fișa pentru elevii cu dizabilități psihice trebuie să cuprindă un exercițiu mai ușor, cum ar fi un exercițiu de acord:

Scrieți forma corectă a cuvintelor din paranteză:

« Iei și colo se ridică

Câte - un nour (albi) de praf

Străjuind șoseaua (mic)

Stâlpii (rară) de telegraf.»

(G. Topârceanu, «La vânătoare»)

Lucrul pe grupe este un mod de a desfășura aceeași lecție, la nivele diferite, în funcție de abilitățile copilului. În cazul elevilor cu cerințe speciale sarcina de lucru pentru aceștia

trebuie adaptată și adecvată la cerințele pe care le au și ei trebuie lăsați să o rezolve în ritmul lor, în timp ce activitatea poate continua cu restul clasei.

Această modalitate trebuie folosită cu echilibru, deoarece adeseori gruparea după abilități tinde să dea naștere la «etichetare» iar copiii vor învăța foarte repede să se identifice cu grupul de «învingători» sau de «învinși». În același mod se pot alcătui însă grupuri mixte, astfel încât fiecare copil, prin ceea ce are de făcut să contribuie la sarcina grupului.

Dacă în clasă avem copii care au tendința de a se mișca prin clasă, cea mai bună strategie, pe lângă aceea de a-i muta lângă perete sau lângă alți copii, pentru a nu putea ieși foarte ușor, este aceea de a-i da copilului sarcini pe care să le rezolve și pe care să le înțeleagă, ca de pildă să împartă fișe de lucru celorlalți copii, să se ocupe de ordinea din clasă, astfel încât tendința de a se mișca în timpul orei să fie direcționată către un comportament adecvat.

d) Copilul cu cerințe speciale poate lucra împreună cu un alt coleg mai capabil, care, după ce și-a terminat sarcina pe care a avut-o el de rezolvat, îl poate ajuta să-și organizeze munca. Ambii elevi sunt angajați în acest fel. Acest mod de lucru este cunoscut sub denumirea de «învățarea elev-elev».

e) Se pot uni câte două clase. Unul dintre profesori lucrează cu toată clasa, iar celălalt se ocupă de câte un elev, sau de un grup mic de elevi, care are nevoie de sprijin.

f) Dacă școala are posibilitatea de a lucra cu profesori resursă sau cu profesori specialiști, aceștia pot fi solicitați să ajute profesorii școlii în planificarea și proiectarea lecțiilor și la stabilirea metodelor de predare-învățare adecvate. Aceștia pot fi solicitați, din când în când și pentru a oferi sprijin individual unor elevi din clasă.

g) În țările mai dezvoltate, școala angajează asistenți pentru profesori, care lucrează în clasă cu profesorul respectiv. Este foarte important ca între profesor și asistent să existe o bună comunicare și o planificare preliminară a modului de lucru. În aceeași măsură însă, prezența unui asistent în timpul orelor de clasă poate fi un element de inhibiție pentru elevul cu cerințe speciale, care ar putea avea rețineri în participarea activă la ore, dacă lecțiile nu sunt organizate astfel încât fiecare elev să se simtă parte a grupului clasei.

Bibliografie:

1. Alois, Gherguț, *Educația incluzivă și pedagogia diversității*, Editura Polirom, 2016
2. Alios, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom, 2001
3. Oprea Crenguta, *Strategii didactice interactive – repere teoretice și practice*, Editura Didactică și Pedagogică, 2016

ROLUL DIRIGINTELUI ÎN FORMAREA COLECTIVULUI DE ELEVI

*Prof. Mihaela Tudosoiu
Școala Gimnazială „Anton Pann” Rm. Vâlcea*

„Elevii au nevoie de reguli și vor reguli. Ei vor să știe ce se așteaptă de la ei și de ce. Profesorii care încearcă să evite fixarea unor reguli și a unei structuri vor descoperi adesea că rezultatul este haosul”. (Kenneth Moore)

Personalitatea dirigintelui influențează, în mod semnificativ, succesul desfășurării procesului de învățământ; la fel de mult personalitatea sa influențează formarea intelectuală și morală a elevilor cu care lucrează. Influența personală și rolul dirigintelui nu pot fi înlocuite nici de manuale, nici de instrucțiuni, nici de pedepse și recompense, nici de noile tehnici moderne audio-vizuale. Dintre cele mai importante calități și trăsături ce caracterizează personalitatea dirigintelui poate fi luată în considerare dragostea și respectul față de copii și

tineri, față de om în general. Dirigintele trebuie să iubească profund și sincer copiii, să se apropie cu simplitate de ei, să poarte de grijă fiecărui elev, să dovedească o mare răbdare cu aceștia. Dragostea față de copii este una din trăsăturile esențiale ale unui bun pedagog; dimpotrivă, acela care este închis în sine, pedant și distant în raporturile sale cu copiii, nu poate desfășura o muncă instructiv-educativă cu bune rezultate. Adevărata dragoste este o dragoste exigentă, care oferă mult, dar și pretinde mult de la copii.

Este, apoi, necesar ca dirigintele să fie pătruns de un înalt spirit de dreptate, să știe să aprecieze obiectiv și nepărtinitor sârghiștii la învățătură, purtarea disciplinată a elevului.

Un bun diriginte este acela care își iubește profund munca sa de instruire și educare, care vede în acesta rostul principal al exigenței sale. Sentimentul de dragoste față de poporul căruia îi aparține, sentimentul prieteniei cu alte popoare, sentimentul demnității personale.

La acestea se adaugă calități de voință și trăsături de caracter, care se exprimă în energia, fermitatea și perseverența cu care se străduiește să-și îndeplinească sarcinile. Asemenea calități pot deveni trăsături de caracter statornice.

Trăsăturile dirigintelui:

Dintre trăsăturile pozitive de caracter ce dau distincție personalității dirigintelui fac parte: spiritul de inițiativă, stăpânirea de sine, spiritul de disciplină, cinstea și modestia, dăruirea în muncă, exigența față de sine, o temeinică pregătire profesională psiho-pedagogică și didactico-metodică.

Un bun diriginte trebuie să dovedească un larg orizont cultural, să aibă cunoștințe bogate de literatură, artă, diverse domenii ale științei, să cunoască evenimentele social-politice, să stăpânească bine teoria instruirii și educației.

Tipologia dirigintelui. Există diferite tipologii ale personalității dirigintelui. Una dintre acestea identifică următoarele tipuri:

- Dirigintele responsabil – Este cel cu o riguroasă planificare a temelor, variate și interesante, întotdeauna bine pregătite. Desfășurarea orelor sale are o curbă ascendentă, cu efect de cele mai multe ori benefic asupra evoluției acestora. Atmosfera în astfel de clase este caldă, iar prezența și rolul dirigintelui întotdeauna dorită.

- Dirigintele formalist – Este corect în planificare, dar expediază dezbaterea planificată în câteva minute, ori nici n-o mai face deloc, alocând timpul respectiv pentru adâncirea cunoștințelor de la materia sa. Interesat în cea mai mare măsură de pregătirea științifică a elevilor, cu care îi place să se mândrească, formează de obicei colective unde la mare cinste stă doar competiția. Urmarea este că se produce o stratificare a clasei, dominată de „cei buni”, unii din aceștia devenind adevărate vedete, iar „incompetenții” rămân stigmatizați.

- Dirigintele evazionist – Își întocmește planificări cu teme potrivite sau mai puțin potrivite pentru clasă, fără să mai țină seama de ele apoi și nu face efort în vederea cunoașterii elevilor.

- Dirigintele neputincios – Dezinteresat și lipsindu-i puterea de analiză și sinteză, îi e greu să facă până și o planificare. Lecțiile au un aspect cu „de toate pentru toți”. Manifestarea dezordonată dirigintelui aduce cu sine o reacție pe potrivă a școlărilor.

- Dirigintele absent – E tipul de om egocentrist, pentru care ceilalți există în raport cu interesele lui. Gândurile sale rar se intersectează cu cele ale elevilor, iar orele, indiferent care, reprezintă un fel de corvoadă. Profită de orice ocazie favorabilă de a se eschiva de la obligațiile sale, fiind ca diriginte aproape inexistent.

Tipuri de activități:

Vom încerca să punctăm cele trei tipuri de activități pe care le desfășoară dirigintele, activități ce pot fi planificate în timpul orelor de dirigenție, a întâlnirilor non-formale cu elevii și cu părinții:

- Activități de suport educațional, consiliere și orientare profesională

Au teme stabilite pe baza programelor școlare pentru aria curriculară Consiliere și orientare, la care se adaugă activități care cuprind și teme privind educația rutieră, educația și pregătirea antiinfracțională a elevilor, protecția civilă, activități de prevenire a traficului de droguri,

activități de prevenire a traficului de persoane, precum și alte activități desfășurate în urma încheierii protocoalelor între Ministerului Educației cu alte ministere, instituții și organizații.

Dirigintele are responsabilități diferite față de ceilalți profesori ai clasei, este cel care organizează și coordonează activitatea instructiv-educativă, cât și întreaga viață a colectivului clasei. În cadrul activităților, dirigintele încearcă să le cultive elevilor:

- crearea unei imagini de sine pozitive;
- sporirea responsabilității personale față de sine, față de societate;
- creșterea capacității de luare a deciziilor (independența alegerilor personale);
- păstrarea echilibrului în situații de succes și eșec;
- creșterea rezistenței la frustrare, marginalizare, critică;
- autoevaluarea realistă a propriului potențial;
- cunoașterea clară a calităților personale și a punctelor slabe;
- asumarea de obiective realiste, realizabile;
- capacitatea de analiză a propriilor erori, greșeli, eșecuri;
- Raportul dintre diriginte și clasă

Funcția de diriginte îi sporește profesorului responsabilitatea, îi amplifică rolul hotărâtor pe care îl are în colectivul clasei pe care o îndrumă. Acestuia îi revine sarcina de a urmări climatul de muncă al clasei, interesul elevilor pentru învățatură, stilul de muncă, progresul fiecăruia în parte la fiecare obiect de învățământ, identificarea și rezolvarea unor posibile probleme.

Între diriginte și elevii clasei pot lua naștere relații speciale, situații în care dirigintele devine foarte apropiat de elevii săi și ajunge să cunoască mai multe informații despre copii decât familiile acestora.

Astfel, rolul dirigintelui nu se reduce doar la educația la catedră sau în clasă, ci presupune o activitate mai complexă, are și o poziție specială, deoarece lucrează cu individualități psihice umane, aflate în prim proces de formare, de unde rezultă necesitatea unei responsabilități în ceea ce privește comportamentul și intervențiile sale educative.

- Activități educative extrașcolare

Sunt organizate cu și pentru elevii clasei, stabilite după consultarea elevilor, sunt organizate sub forma unui program de activități educative pe clasă. Activitățile se derulează cel puțin o dată pe lună și au rolul de a remedia o problemă a clasei respective sau de a dezvolta activități care să-i pună în valoare pe elevi.

Activitatea extrașcolară vine să lămurească și să adâncească unele preocupări ale clasei și ale școlii, consolidând cunoștințele, priceperile și deprinderile elevilor. Activitățile pot fi organizate sub formă de proiecte educative: întâlniri și discuții cu personalități culturale și științifice; dezbateri de fapte de viață; participarea la acțiuni și evenimente importante care să consolideze deprinderi de muncă și opțiuni școlare și profesionale; dezbateri; cafenele publice; vizite cu scop educativ; voluntariat.

- Planificarea activităților dirigintelui va conține și o oră pe săptămână în care dirigintele va fi la dispoziția părinților

Acest timp este dedicat pentru desfășurarea activităților de suport educațional și consiliere pentru părinți. Activitățile cu părinții pot cuprinde consiliere nonformală și lectorate.

În perioada actuală, elevii ajung să petreacă mai mult la școală decât acasă, de aceea profesorul, în primul rând dirigintele, devine responsabil pentru calitatea procesului educațional.

Recomandări

Pentru a fi un diriginte eficient, aveți în vedere următoarele recomandări:

- Încercați să dețineți controlul clasei! Aceasta nu înseamnă să vă comportați ca un dictator. De cele mai multe ori, dacă încercați să realizați o activitate fără a avea control, atunci calitatea orei de dirigenție/ consiliere va avea de suferit.
- Respectați elevii, pentru a fi respectat! Aceasta nu înseamnă că veți accepta comentariile neplăcute ale elevilor.
- Determinați elevii să conștientizeze consecințele propriilor fapte.
- Stabiliți limitele relației dvs. cu elevii, pe care încercați să nu le depășiți! Pentru a fi un diriginte cu autoritate în clasă, dar nu autoritar, comunicați deschis, la începutul relației cu elevii cerințele dvs..
- Respectați și aplicați fără discriminare regulile pe care le-ați stabilit de comun acord cu elevii! Un diriginte nu poate fi mereu imparțial, însă este necesar să vă ghidați activitatea după un set de reguli, fapt care asigură disciplină, control și siguranță.
- Nu adresați jigniri și nu puneți etichete elevilor! O educație pozitivă susține un climat pozitiv în clasă, așa că nu amenințați elevii. Dacă acționați la furie, judecata dvs. poate fi greșită. Învățați să fiți calmi, atunci când aveți de rezolvat situații dificile.

Concluzie:

La ora de dirigenție/consiliere, profesorul-diriginte va urmări ca elevii să învețe lecțiile esențiale ale vieții. Astfel, alfabetizarea emoțională și socială a tinerilor trebuie urmărită cu consecvență în astfel de ore. Aceasta presupune ca, în afara programelor specifice, dirigințele să le ofere elevilor oportunități de a depăși momentele de criză personală. De aceea, în orele de dirigenție/consiliere este necesar ca activitățile să provoace experiențele personale ale elevilor și reflecția asupra acestora.

Bibliografie:

1. Anexă la *Ordinul MECI nr. 5132/10.09.2009 privind activitățile specifice orei de dirigenție*;
2. Călugăru, D, *Dirigenția și consilierea*, Ed. Gheorghe Alexandru, Craiova, 2004;
3. Constantinescu, E.- *Managementul activității explicit educative*, Ed. Scorpion 7, București, 2000.

ROLUL DIRIGINTELUI ȘI IMPORTANȚA OREI DE DIRIGENȚIE

*Prof. Daniel Tudosoiu
Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Rm. Vâlcea*

Dirigințele este profesorul abilitat cu conducerea unei clase, unde și predă un obiect de învățământ. El este desemnat în această funcție de conducerea școlii și răspunde de buna desfășurare a procesului instructiv - educativ din clasa respectivă. Dirigințele este educatorul direct al clasei de elevi, consilier personal al elevilor și părinților, mediator între elevi și echipa de profesori care predau la clasă, între elevi și directorul școlii.

În școala românească contemporană, funcția de diriginte se focalizează pe trei mari categorii de atribuții: coordonarea colectivului de elevi, cooperarea cu echipa de profesori care predau la clasă și colaborarea cu familia.

a) Coordonarea colectivului de elevi se concretizează pe următoarele sarcini: organizarea elevilor în cadrul grupului - clasă: preluarea evidenței efectivului de elevi al clasei la începutul anului școlar, atribuirea de sarcini fiecărui elev, descoperirea interesului specific al elevilor și valorificarea lor în tematica propusă de diriginte, valorificarea dialogului deschis și sincer cu elevii în cadrul diverselor programe educative, realizarea unui parteneriat cu familiile elevilor și cu comunitatea locală; îndrumarea colectivului și a activității acestuia: implicarea constantă a dirigințelului în evenimente obișnuite sau inedite ale clasei, îndrumarea fiecărui elev, cunoașterea riguroasă a elevilor prin aplicarea metodelor și tehnicilor de cunoaștere și autocunoaștere.

b) Cooperarea dirigintelui cu echipa de profesori care predau la clasă, vizează: armonizarea cerințelor educaționale ale cadrelor didactice, cunoașterea psihopedagogică a elevilor și părinților, evaluarea progresului școlar și a comportamentului fiecărui elev, medierea situațiilor conflictuale ivite între elevi și profesorii clasei, sprijinirea acestora în organizarea activităților extracurriculare.

c) Colaborarea dirigintelui cu familiile elevilor se poate realiza sub multiple forme: reuniuni de informare a părinților cu privire la documentele privind reforma curriculară, consultarea părinților în stabilirea curriculum-ului la decizia școlii, în alcătuirea schemelor orare ale clasei și a programei școlare a elevilor, organizarea de lecții deschise, ateliere de lucru practice cu părinții, corespondența cu părinții, vizite la domiciliu, lectorate cu părinții, reuniuni comune cu elevii și părinții, etc.

În relațiile cu familia se recomandă ca dirigințele să dea dovadă de principialitate, demnitate personală, respect și tact pedagogic. Întâlnirile periodice cu părinții elevilor reprezintă un principal mijloc de comunicare cu aceștia.

Relațiile dintre profesori - dirigințe și familiile elevilor nu este lipsită de bariere sau dificultăți. Acestea sunt generate de mentalități, atitudini, comportamente neadecvate, de interesul limitat al unora dintre părinți față de evoluția și educația copilului, de proliferarea familiilor dezorganizate sau încadrate în segmente sociale defavorizate.

Managementul conflictelor. Este bine să amintim că nu există tehnici infailibile de management și control al clasei. Managementul și controlul clasei vizează nu numai problemele minore care pot apărea într-o clasă ci și problemele serioase de comportament și disciplină. Pentru rezolvarea acestora am putea aminti:

1. Intervenția directă. Potrivit acesteia, profesorul poate cere imperativ încetarea comportamentului perturbător. O astfel de intervenție trebuie să fie scurtă, directă și la obiect și ar putea cuprinde: numele elevului, identificarea comportamentului indezirabil, sugerarea comportamentului alternativ. Este bine ca la începutul anului școlar, în primele ore sau în prima oră de dirigenție să stabilim un set de reguli cu elevii, ca ei să știe exact ce anume dorim noi de la ei, atunci ei știu exact ce se așteaptă din partea lor.

2. Admonestarea elevilor care creează probleme de disciplină - această modalitate a fost cercetată cu precădere de către: K. Kaufman, R. Drabman și alții, iar studiul lor a vizat efectul admonestării cu voce tare în fața clasei sau al admonestării între patru ochi a elevilor cu comportament indezirabil. Din cinci clase cu probleme serioase și frecvente de disciplină au fost selectați câte doi elevi. În primă fază a experimentului aproape toate admonestările au fost făcute cu voce tare în fața clasei iar în faza a doua, profesorii au utilizat doar admonestarea între patru ochi. Utilizându-se admonestarea între patru ochi, s-a putut observa că problemele de disciplină s-au redus semnificativ. Întrădevăr, este bine să se încerce discutarea problemei între patru ochi cu elevul deoarece în acest fel nu mai are în spate clasa, prietenii, pe care să încerce să-i impresioneze, să încerce să stârnească râsul. Putem, astfel să ne dăm seama mai ușor de motivele care l-au dus la deranjarea orei și el va fi mult mai dispus să se schimbe. Am putut observa că se pot rezolva problemele care apar, conflictele, dacă petrecem timp cu elevii, iar că diriginți putem să facem acest lucru mult mai ușor, astfel vom ajunge să-i cunoaștem, să le înțelegem comportamentul și-i vom face mai vulnerabili la admonestare.

3. Tehnică interviului - această tehnică este o strategie utilă în cazul unor forme mai serioase de comportament indezirabil și poate fi folosit atunci când sunt implicați unul sau mai mulți elevi. Interviul investigativ ar trebui să vizeze numai elevul/ elevii implicați în incident și acolo unde este posibil, să se desfășoare după ce s-au mai liniștit puțin lucrurile. Se încearcă astfel reducerea la minimum a efectelor și a posibilităților de extindere a incidentului. Dacă sunt implicați mai mulți elevi, ar trebui să i se permită fiecăruia să-și prezinte propria versiune asupra a ceea ce s-a întâmplat, profesorul trebuind să intervină doar pentru clarificarea faptelor și pentru a discerne între fapte și opinii; ar trebui apoi soluționate

discrepanțele dintre diferitele versiuni, pentru a obține una finală, acceptabilă și acceptată de către toți elevii implicați.

Un management eficient al situațiilor școlare presupune prezența regulilor, așa după cum am amintit mai sus. Kenneth Moore scria: "Elevii au nevoie și vor reguli. Ei vor să știe ce se așteaptă de la ei și de ce. Profesorii care încearcă să evite fixarea unor reguli și a unor structuri vor descoperi adesea că rezultatul este haosul, mai ales când se ocupă de copii mici.

Regulile care guvernează situația normală dintr-o clasă trebuie să satisfacă următoarele criterii: relevanță, proprietatea de a fi semnificative, pozitivitatea. Pentru a fi relevante, regulile trebuie să evite extremele: să nu fie atât de generale încât să nu se potrivească nici unei situații reale dar nici atât de specifice încât fiecare lecție nouă să reclame alte reguli.

Anumite tipuri de pedepse nu sunt recomandabile din cauza posibilelor efecte negative:

a) activitatea școlară n-ar trebui folosită drept pedeapsă pentru a nu crea asocierea afectivă (cu efecte negative) între școală și pedeapsă. Dacă unui elev i s-a interzis să meargă în pauză, acest tip de pedeapsă n-ar trebui asociat și cu obligativitatea realizării unor teme școlare suplimentare;

b) n-ar trebui aplicate pedepse colective pentru vini individuale, deoarece făcând în acest fel, profesorul va trezi resentimente din partea elevilor nevinovați;

c) mijloacele psihologice de pedeapsă (de genul: critică severă a persoanei, ridiculizarea elevului, sarcasmul etc.) nu sunt recomandabile;

d) nu sunt recomandabile nici acele sancțiuni care fac apel la procedee dureroase: bătaia, zgâlțâitul, etc;

e) nu este recomandabilă trimiterea unui elev aflat în culpă la director decât în cazuri deosebite, deoarece acest lucru slăbește considerabil autoritatea profesorului;

f) trebuie evitată izgonirea elevului din sala de clasă; dacă este necesară izolarea, ar fi bine că aceasta să fie pusă în practică în sala de clasă.

În legătură cu pedepsele ca instrument de control al clasei, trebuie amintit că este foarte important și momentul administrării lor. În genere, se admite că trebuie să se recurgă la pedepse doar în cazul unor comportamente perturbatoare repetate, și nu în cazul unor incidente izolate, singulare, minore. Pedeapsa trebuie să survină atunci când, în ciuda unor intervenții repetate din partea profesorului, copilul persista în greșeală. Pedeapsa nu trebuie administrată unui elev care, în ciuda încălcării unor reguli, pare că face eforturi să se schimbe în bine; un prim pas în recuperarea lui îl constituie tocmai nerecurgerea la pedeapsă, dacă situația creată nu este explozivă.

Aplicarea pedepsei trebuie însoțită de o discuție lămuritoare cu elevul, în cadrul căreia trebuie să se refere la natura greșelii, să ofere temeiul în virtutea căruia comportamentul lui a fost greșit, să explice influența comportamentului său greșit asupra celorlalți. O astfel de discuție va oferi elevului criterii în funcție de care va putea să-și facă propriile evaluări.

Într-o colectivitate umană trebuie să acceptăm conflictele ca fiind absolut normale, iar rezolvarea lor trebuie să fie un proces de grup, deoarece orice grup uman cuprinde membri cu personalități diferite, cu motivații diferite și cu un potențial de muncă și creație care variază în limite foarte largi.

Școala pregătește viitorul adult astfel încât să poată preîntâmpina conflictele cu care se confruntă și să le evite atunci când e cazul, sau cel puțin a le rezolva în cel mai bun mod, astfel încât atât el, cât și cei implicați să nu fie stopați în acest proces de schimbare și de evoluție și, deci, de dezvoltare personală. Activitatea de consiliere și management a conflictelor presupune modele noi de activitate din partea profesorilor, cerințe noi de abordare a divergențelor din partea tuturor celor implicați în interrelaționare și, nu în ultimul rând, modele noi de comportament din partea elevilor. Șansa noastră ca și consilieri și profesori este de a-i învăța pe elevii de azi să formeze echipa performantă de mâine.

Am putut observa cât de important este rolul dirigintei în rezolvarea conflictelor care apar în timpul orelor sau a altor tipuri de conflicte care apar în interiorul clasei. De asemenea, dirigintele are un rol important și în a-i învăța pe elevi să treacă peste conflictele care apar zilnic și să le rezolve astfel încât să ajungă să fie adulți responsabili.

Bibliografie:

1. Crețu, D., Nicu, A., *Pedagogie și elemente de psihologie pentru formarea continuă a cadrelor didactice*, Editura Universității „Lucian Blaga Sibiu, 2004.
2. Radu, I.T., Ezechil L., *Didactica. Teoria instruirii*, Editura Paralela 45, Pitești, 2006.
3. Stan, E., *Profesorul între autoritate și putere*, Editura Teora, București, 1999
4. Vlădescu, I., *Comunicarea, factor fundamental în managementul educațional*, Editura Vasiliana, Iași, 1998

INTEGRAREA ELEVILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

*Prof. Găman Cristiana Maria
Colegiul Național de Informatică “Matei Basarab”, Rm.Vâlcea*

MOTTO:

„... în livadă ne place să avem copaci care rodesc mai devreme sau mai târziu [...] toate aceste roade sunt bune, niciunul nu este de aruncat. De ce să nu acceptăm în școli, minți mai agere sau mai încete? De ce nu i-am ajutat? Pierdem timp dar câștigăm satisfacție și respect...” (Comenius)

Fiecare copil este unic și își are propria sa valoare, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Recunoașterea drepturilor egale pentru toți oamenii, în general și pentru toți copiii, în special, fără discriminare, subliniază faptul că nevoile fiecăruia sunt la fel de importante.

Educația specială este o formă adaptată de pregătire școlară și asistență complexă (medicală, educațională, socială, culturală) destinată persoanelor care nu reușesc să atingă temporar sau pe toată durata școlarizării nivelurile instructive-educative corespunzătoare vârstei, cerute de învățământul obișnuit.

În România sunt utilizate multe concepte referitoare la persoanele care fac obiectul educației speciale: deficiență, incapacitate, handicap, dizabilitate, cerințe educative speciale.

Cerințele educative speciale (CES) desemnează necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe sau tulburări/dificultăți de învățare, precum și o asistență complexă (medicală, educațională etc.).

Integrarea școlară desemnează un proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective pozitive cu membrii grupului școlar (clasă) și de desfășurare cu succes a prestațiilor școlare. Asimilarea de către copil a statutului de elev este rezultatul unor modificări interne în echilibrul dintre anumite dominante de personalitate cu consecințe în planul acțiunii sale.

Integrarea școlară a copiilor cu CES este o problemă stringentă care în ultimii ani a început să-și găsească rezolvarea și în țara noastră. O școală obișnuită cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, un mijloc care creează comunități primitoare și construiesc o societate incluzivă care oferă educație pentru toți copiii. Mai mult, asigură o educație eficientă pentru majoritatea copiilor și îmbunătățesc eficiența, chiar și rentabilitatea sistemului de învățământ. Să nu uităm că și confortul psihologic oferit de mediu este determinant într-o evoluție a formării și dezvoltării personalității umane. Uităm adesea că ne naștem cu drepturi egale și că doar șansele nu sunt egale? Nu putem face abstracție de faptul că în țara noastră avem și copii instituționalizați. Important este să dorim să ne schimbăm atitudinea vis-à-vis de aceștia. Rolul nostru al tuturor este de a participa efectiv la schimbarea mentalității societății, oferind informații și practici

ancorate în realitate. Scopurile principale ale relației dintre școală, familie și comunitate, în vederea integrării elevilor cu nevoi speciale sunt:

- informarea și sensibilizarea comunității locale cu privire la posibilitatea recuperării educației chiar și pentru copiii ce au abandonat școala;
- sporirea conștientizării din partea comunității școlare a necesității implicării în transformarea școlii într-o școală integrativă;
- schimbarea mentalității și atitudinii opiniei publice față de copiii cu nevoi speciale;
- dezvoltarea unei rețele de cooperare în domeniul educației, implicată în procesul de integrare (ex.: poliția, serviciile sociale, spitale, etc.);
- implicarea părinților copiilor din clasă în vederea reacționării mai rapide la probleme și acordarea sprijinului suplimentar copiilor cu nevoi speciale;
- implicarea comunității în sprijinul acordat copiilor cu nevoi speciale;
- elaborarea programelor școlare de informare și pregătire a comunității locale pentru educația incluzivă, prin aceasta înțelegând adaptarea școlii la cerințele speciale ale fiecărui copil, indiferent de problemele acestuia, și nu a copilului la cerințele școlii, găsirea unor strategii didactice adecvate, a unor metode și tehnici de lucru specifice: planificare, instruire, evaluare.

Integrarea școlară a copiilor cu cerințe speciale în învățământul de masă presupune:

- a educa copiii cu cerințe speciale în școli obișnuite, alături de copiii normali;
- a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educațională, consiliere școlară, asistență medicală și socială etc.) în școala respectivă;
- a acorda sprijinul necesar personalului didactic și managerilor școlii în procesul de proiectare și aplicare a programelor de integrare;
- a permite accesul efectiv al copiilor cu cerințe speciale la programul și resursele școlii obișnuite (biblioteca, terenuri de sport etc);
- a încuraja relațiile de prietenie și comunicarea între toți copiii din clasă/școală;
- a educa și ajuta toți copiii pentru înțelegerea și acceptarea diferențelor dintre ei;
- a ține cont de problemele și opiniile părinților, încurajându-i să se implice în viața școlii;
- a asigura programe de sprijin individualizate pentru copiii cu cerințe speciale;
- a accepta schimbări în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv-educative din școală.

Toți copiii sunt educabili și au dreptul la o formă de educație pe măsură. Guvernul și autoritățile locale sunt obligate să asigure condițiile necesare pentru educația tuturor copiilor. Reformele în educație iau în considerare și copiii cu dizabilități și/sau aflați în situații de risc.

Școlile obișnuite dezvoltă o serie de servicii de sprijin pentru copiii cu diferite cerințe educative speciale:

- Pentru elevii cu tulburări de limbaj și cu dificultăți de învățare există „centre logopedice interșcolare” care au specialist care desfășoară terapii specifice pentru corectarea tulburărilor de limbaj și pentru depășirea dificultăților de învățare. În aceste cabinete au acces toți copiii care frecventează învățământul obișnuit și care au fost depistați de către profesorii logopezi care funcționează aici ca având o tulburare de limbaj.
- Pentru copiii cu tulburări de comportament și dificultăți de adaptare există „centrele de asistență psihopedagogică” care dispun de consilieri psihopedagogici care oferă servicii atât copiilor aflați în situație de risc și criză cât și familiilor acestora. Pentru copiii cu deficiențe diagnosticate în comisiile pentru protecția copilului există serviciile profesorului de sprijin/intinerant.

Prezența în colectivul grupei/clasei a unor astfel de copii, solicită efort crescut din partea dascălului sub toate aspectele: pregătirea pentru lecții, pentru activități extrașcolare; atitudinea față de toți copiii grupei. Educatoarea/ profesorul trebuie să ofere copilului cu CES

tratarea individuală de care are nevoie în toate etapele unei activități, pentru ca acesta să recupereze neajunsurile, să valorifice în mod compensatoriu potențialul sănătos, dar să nu neglijeze pe ceilalți copii din grupă. Intervenția educațională trebuie însoțită de atitudinea pozitivă a cadrelor didactice și a familiei față de copiii cu cerințe educative speciale.

Bibliografie:

1. Alois, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație*, Editura Polirom, București, 2006
2. ****Dezvoltarea practicilor inclusive în școli*, Ghid managerial, UNICEF, 1999
3. ****Integrarea școlară a copilului cu dificultate/cu nevoi speciale* – Ghid pentru directorul de școală, Colecția CRIPS – Resurse pentru formare, 2002

ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ – O TREAPTĂ SPRE INTEGRAREA SOCIALĂ A ELEVILOR CU CES

*Centrul Școlar Pentru Educație Incluzivă Băbeni -Vâlcea
Profesor: Ionică Iuliana Anișoara*

Integrarea socială a adolescenților cu C.E.S. a devenit o preocupare majoră în ultimele decenii atât în străinătate cât și în țara noastră. În România, deși cadrul legislativ s-a îmbunătățit de-a lungul timpului integrarea socio-profesională a copiilor cu deficiențe în cadrul comunității largi, fără manifestarea vreunei discriminări, este de cele mai multe ori incompletă. Absolventul de școală specială, este pus în situația de a rezolva probleme cu care se confruntă în viața de zi cu zi, în căutarea locului de muncă. În plus, tânărul cu C.E.S. trebuie să se confrunte atât cu imposibilitatea constituțională de a-și depăși limitele de natură cognitivă, cât și cu mentalitățile și atitudinile de respingere socială. Acest fapt determină de cele mai multe ori sentimente de inferioritate, frustrare, stigmatizare și respingere. Acestea provin, de cele mai multe ori, de la eșecurile anterioare repetate, autoevaluarea negativă, de la respingerea pe care au suferit-o în societate, de la abuzurile cu care au avut de-a face. Adolescentul cu C.E.S. se va lovi de o multitudine de probleme, pe care nu știe și nu poate să le rezolve de unul singur, aici vor interveni programele de consiliere și orientare în carieră. Integrarea socială și profesională a persoanelor cu C.E.S. reprezintă un element de maximă importanță la nivel european. Profesia, pentru majoritatea oamenilor are un rol foarte important, acela de integrare și de menținere a unui echilibru psihologic, având chiar o importantă funcție terapeutică în viața oamenilor. Acest lucru însă este important și pentru persoanele cu C.E.S. Societatea noastră se implică pentru integrarea și incluziune persoanele cu C.E.S., începând cu educația timpurie, mergând până la incluziunea persoanelor pe piața muncii, pentru ca persoanele cu C.E.S. să-și dobândească calitatea de cetățean socialmente util, cu un loc de muncă productiv. Pentru ca persoanele cu nevoi speciale să își poată dobândi calitatea de cetățean activ, este nevoie de pregătirea și educarea lor. Astfel, pentru integrarea socio-profesională este nevoie de asigurarea unei traiectorii educaționale speciale nevoilor lor, de o adaptare la stilul de învățare al fiecăruia, de implicarea societății, atât moral, cât și material. Copiii cu C.E.S. continuă să reprezinte o categorie vulnerabilă pe piața muncii, astfel, odată cu absolvirea studiilor, de cele mai multe ori aceștia renunță la continuarea integrării pe piața muncii. De multe ori refuzul accesului la educație, dar și la angajare atrage după sine dependența lor de-a lungul întregii vieți, dar și sărăcia sau excluderea socială, sporind astfel etichetarea dizabilității.

Există două modele de soluționare a problemei angajării în câmpul muncii a tinerilor cu C.E.S.:

- *Modelul atelierelor protejate* - în cadrul acestora persoanele cu C.E.S. achiziționează

diferite abilități pentru viitoarele angajări, îmbunătățindu-și aptitudinile sociale și cele de comunicare. De regulă, atelierele sunt specializate pe domenii: poligrafie, tâmplărie, confecționarea hainelor, curățarea lor etc. Există mai multe niveluri de încadrare a persoanelor cu dizabilitate în activitatea atelierului: participare integrală, participare parțială și participare cu asistare permanentă din partea personalului;

- *Modelul angajării asistate* dezvoltat în mai multe state europene, ca în Belgia, Franța, Olanda, Suedia și în SUA, se bazează pe agențiile ce dezvoltă servicii de sprijin în vederea angajării persoanelor cu C.E.S. pe piața liberă a muncii și servicii de sprijin la locul de muncă.

Activități recomandate să faciliteze integrarea, respectiv incluziunea socio-profesională a elevilor cu CES:

- Oferirea informațiilor pentru incluziunea socio-profesională (despre profesii practicate de persoanele cu C.E.S., scrierea CV-ului și scrisorii de intenție, pregătirea de interviu în vederea obținerii locului de muncă);
- Instruirea cu privire la drepturile sociale pentru generarea unei atitudini pozitive asupra muncii;
- Participarea la târgul de cereri și oferte, vizând cariera absolvenților cu dizabilități;
- Expoziții de vânzare a produselor realizate de adolescenții cu C.E.S.;
- Organizarea de întâlniri cu instituții de învățământ profesional din împrejurimile localității care se confruntă cu probleme similare privind incluziunea socio-profesională a tinerilor cu C.E.S.;
- Activități de motivare a părinților, a populației care recunoaște valoarea pozitivă a incluziunea tinerilor cu C.E.S., care sunt cea mai bună garanție pentru un viitor mai bun.

Pe lângă instituțiile școlare și universitare cu caracter formal există și instituții specializate în instruire nonformală, cum ar fi centrele de pregătire profesională, cluburile, taberele școlare, programele de radio/televiziune, presa scrisă, pe de o parte și diferiți agenți sociali cu care școala stabilește relații de tip contractual (școlile profesionale, biserica) sau consensual (familia, comunitatea locală) pe de alta parte privitor la orientarea profesională a acestor tineri cu C.E.S. Pentru aceștia se oferă cursuri de formare profesională, gratuite (inclusiv pentru persoanele cu dizabilități, cu invaliditate), organizate de către compartimentele de formare profesională din cadrul agențiilor județene pentru ocuparea forței de muncă împreună cu furnizori privați, prin centrele de formare profesională proprii, prin ONG-uri acreditate sau prin centrele județene de formare profesională a adulților.

În contextul educației pentru orientarea profesională, relația profesor (diriginte) – elev implică anumite caracteristici, care derivă din specificul acestui tip de educație. Rolul dirigintelui nu trebuie să se reducă la a transmite informații (despre anumite meserii, despre cerințele pieței muncii etc.), iar al elevului de a asculta și de a le asimila. Profesorul trebuie să fie un organizator al situațiilor educaționale și un element de legătură între elev și societate, care mediază și facilitează accesul la informație. Modificarea rolului profesorului în procesul educațional se reflectă în proces educațional linear versus proces educațional dinamic, interactiv (managementul clasei, cooperarea etc.). Astfel, elevii și profesorul diriginte sunt implicați în procesul educațional și sunt responsabili pentru practicile educaționale și pentru rezultatele acestora.

Competențele profesorilor din perspectiva educației pentru alegerea carierei sunt:

- abordarea problemelor din perspectiva elevului; sesizarea și acceptarea similitudinilor și diferențelor dintre el însuși și elev, ca și dintre elevii înșiși; manifestarea unei atitudini de sensibilitate față de nevoile și interesele elevilor; soluționarea problemelor și situațiilor complexe la nivel de clasă; capacitatea de a se vedea pe sine, ca și pe elevi, ca membri activi ai comunității locale, naționale și globale; capacitatea de a integra propriile sale priorități într-un cadru comun de probleme și valori, precum și de acționa pe baza deciziilor elevilor; capacitatea de a-și recunoaște greșelile în fața unui grup și de a valorifica din punct de vedere

educativ consecințele acestora; capacitatea de a dezbate aspecte privind perspectiva învățării permanente.

Educația formală este învățarea sistematică a disciplinelor curriculare structurată și gradată cronologic, realizată în instituții specializate (școli generale, licee, universități) de către personal specializat. Disciplinele din programele de învățământ care se predau de-a lungul anilor de școlarizare sunt diverse, grupate pe arii curriculare (limbă și comunicare, științe, om și societate, arte, sport). Acestea dau posibilitatea elevului să asimileze cunoștințe de diferite nivele, să-și formeze competențe la disciplinele respective, dar și să înțeleagă care dintre acestea îl interesează mai mult, la care lucrează cu mai multă plăcere. Un prim pas în orientarea spre carieră, pornind mai ales de la educația formală îl constituie opțiunea elevului în alegerea tipului de școală după susținerea testelor naționale la absolvirea clasei a VIII - a. Cel cărui îi place matematica se va îndrepta spre o clasă de matematică - informatică, de științele naturii sau spre un liceu cu profil tehnic; cel cărui îi plac limbile străine va opta pentru o clasă cu profil filologic sau bilingv, cel cărui îi place chimia, biologia sau fizica se va îndrepta spre o clasă cu profil de științele naturii, iar pentru cei cu alte aptitudini să aleagă o școală de arte și meserii. Deși acest tip de orientare minimalistă mai poate funcționa la 14 ani, când elevul se apropie de finalizarea studiilor liceale situația este mult mai complexă și educația formală pe care se pune cel mai mare accent în România nu mai este suficientă deoarece mulți tineri care termină liceul ies cu cunoștințe vaste, dar nu știu să comunice, nu știu să lucreze în echipa, nu știu să expună o idee, nu știu ce înseamnă o carieră sau nu știu să se prezinte la un interviu sau să se autoevalueze.

Educația nonformală

Astfel, apare nevoia tot mai acută de a-i învăța pe tineri capacități esențiale pentru viața lor, ceea ce se poate realiza doar prin educația **nonformală** ce cuprinde activități educative de tip non formal desfășurate în sistemul de învățământ de către instituții educative. Cea mai importantă activitate este ora de dirigenție pentru că aceasta, fiind cuprinsă în orarul elevului, are repetitivitate și continuitate. În ciclul superior al liceului trebuie să se acorde o atenție deosebită în orele de dirigenție orientării pentru carieră a elevului prin diverse modalități: chestionare, teste, exerciții prin care tânărul își poate descoperi pentru sine și apoi pentru ceilalți „atu”-urile. În orele de dirigenție se pot derula activități, care dacă sunt bine gândite și bine organizate, au un impact deosebit pentru clasă, dar și pentru fiecare individ în parte.

Integrarea socio-profesională a copiilor cu C.E.S. conferă o evoluție în societatea contemporană și rezolvă o serie de probleme referitoare la nevoile de acceptare și valorizare socială a fiecărui individ și la capacitatea acestuia de a se adapta și integra într-o societate aflată în continuă transformare. Se poate spune că, integrarea este o modalitate de schimbare a atitudinii și a mentalității, abordând o comunicare asertivă, pentru ca adolescenții cu cerințe educaționale speciale să poată deveni adulți independenți, în măsura în care dizabilitatea o permite și de a fi inserați socio-profesional.

ROLUL SPECIALIȘTILOR ÎN INTEGRAREA COPIILOR CU CES

*Profesor Postelnicu Diana Oana
Liceul Tehnologic "Constantin Filipescu" Caracal*

În cadrul unităților de învățământ special sau incluziv funcționează, începând cu anul 2003, CIEC. Această comisie este compusă din profesorul de sprijin, profesorul psihopedagog, logopedul, medicul, precum și alte cadre didactice din școală. În școlile incluzive, rolul acestei comisii este atât de a urmări evoluția școlară a copiilor recunoscuți prin certificat CPC ca având CES, în vederea reevaluării condițiilor privind orientarea

școlară, cât și de a depista și evalua copii cu dificultăți de învățare sau dezvoltare, care nu sunt înregistrați oficial în categoria copiilor cu CES.

Evaluarea copiilor despre care învățătorii sau profesorii au bănuiala că au CES se realizează, de obicei, în prima lună a anului școlar. În urma testării lor, CIEC stabilește dacă aceștia au nevoie de sprijin. În cazul în care părinții nu-și dau acordul pentru includerea copiilor în programul de sprijin, cadrele didactice recurg la o altă modalitate, și anume, amenințarea cu repetenția. Pentru a evita repetarea anului școlar de către copil, părinții dau curs recomandării și acceptă ca fiul sau fiica să frecventeze acest program.

Demersul laborios de evaluare a copiilor în cadrul SEC, pericolul stigmatizării copilului și a familiei prin încadrarea lui în grad de handicap, fac ca părinții să evite DGASPC. În schimb, cadrele didactice găsesc destule pârghii prin care reușesc să convingă părinții de importanța evaluării copiilor în cadrul CIEC și includerea lor în programul de sprijin.

Una dintre direcțiile strategiei învățământului preuniversitar este cuprinderea tuturor copiilor cu dizabilități în școli obișnuite sau speciale. Teoretic, gradul dizabilității nu are o legătură directă cu formele de educație care sunt disponibile pentru fiecare copil. Chiar având un certificat de dizabilitate severă, un copil poate fi înscris la școala de masă (Vrăsmaș, 2010: 53). În schimb, numai cu certificatul de încadrare în grad de handicap și cu acordul părinților, un copil poate fi înscris într-o școală specială. De asemenea, certificatul emis de CPC garantează intrarea copilului în programul de sprijin, în cazul în care el frecventează o școală incluzivă.

În România există următoarele oferte educaționale pentru copiii cu CES:

- unități de învățământ special, care oferă educație specializată, în concordanță cu tipul de dizabilitate;
- servicii socioeducaționale de sprijin în școlile de masă, pentru copiii care prezintă diverse probleme: cabinete logopedice, cabinete de asistență psihopedagogică, servicii educaționale prin cadre didactice de sprijin/ itinerante și servicii prin mediatorii școlari.

În școlile de masă, sarcina principală în incluziunea copiilor cu CES le revine cadrelor didactice care predau la clasă. Ei trebuie să organizeze clasa și să proiecteze strategia didactică, astfel încât toți copiii să dobândească un minim de cunoștințe.

Posturile profesorilor psihopedagogi se calculează în funcție de numărul total de elevi din școală. Din acest motiv, liceele și școlile centrate spre performanță, care sunt căutate și au un număr mare de elevi, sunt deservite de un profesor psihopedagog. În schimb, în școlile incluzive, numărul de elevi este mai mic, iar din acest motiv profesorul psihopedagog are doar jumătate de normă, cu toate că problemele acestor elevi sunt numeroase.

Profesorii psihopedagogi din cabinetele de asistență psihopedagogică oferă servicii copiilor cu tulburări de comportament și dificultăți de adaptare școlară, aflați în situație de risc sau criză, dar și familiilor și cadrelor didactice. Au rolul de a optimiza relațiile școală–elevi–părinți, inclusiv pentru copiii cu CES.

Profesorii logopezi au atribuții de a asigura depistarea, evaluarea complexă, identificarea și corectarea tulburărilor de limbaj și de comunicare la copiii preșcolari și la școlarii mici, precum și de a îndruma educatorii, învățătorii cu privire la activitatea de intervenție logopedică.

Mediatorii școlari sunt angajați în școlile care au o populație școlară numeroasă de etnie rromă. Rolul acestora este de a sprijini copiii cu risc de abandon școlar, prin încurajarea implicării părinților în educația copiilor și prin facilitarea colaborării dintre familie, școală și comunitate.

Profesorii de sprijin sunt angajați ai școlilor speciale, dar funcționează în școlile integratoare. Principalele sarcini pe care le îndeplinesc constau în: adaptarea programei școlare la abilitățile și nevoile copiilor, în colaborare cu cadrele didactice care predau la clasă; conceperea unor planuri de intervenție personalizată, care să răspundă nevoilor copiilor cu

CES și pe care să le implementeze împreună cu logopedul și profesorul psihopedagog; consilierea părinților.

Managerul școlar este un factor decisiv în educația incluzivă, care poate implementa schimbarea în școală și practicarea unei culturi incluzive. Principala responsabilitate este menținerea motivației cadrelor didactice în a lucra cu copii cu CES, organizarea muncii echipei interdisciplinare, acordarea atenției grupurilor de copii cu CES din școală precum și a părinților.

Hotărârea înscrierii copilului într-o școală specială este luată cu multă greutate de părinți și au nevoie de timp să ia această decizie. Unele familii, pentru care dizabilitatea copilului reprezintă una dintre principalele surse de venit, refuză în mod constant școala specială, care presupune cazarea copilului în centrul de plasament pe durata școlarizării, deoarece în această perioadă nu mai beneficiază de drepturi bănești.

Bibliografie:

1. Barnes, C., Rehabilitation for Disabled People: A "Sick" Joke?, în "Scandinavian Journal of Disability Research", vol. 5, nr. 1, 2003
2. Gherguț, A., Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri și examene demobținere a gradelor didactice, Iași, Editura Polirom, 2005
3. Manea, L., Dizabilitatea ca factor de risc privind accesul la serviciile de educație, înm., "Calitatea vieții", nr. 1-2, 2006
4. Legea educației naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial, nr. 18 din 2011

INCLUZIUNEA COPILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

*Educatoare Lungu Elena-Alexandra
Prof. Înv. Preșcolar Tuțu Maria-Sorina
Școala Gimnazială Sat Măgura, com. Mihăești, județul Vâlcea*

Educația egală se realizează prin acordarea sprijinului necesar pentru fiecare copil cu deficiențe în funcție de cerința individuală.

Activitatea de integrare, activitatea desfășurată de profesorul itinerant se dovedește eficientă dacă, pe parcursul școlarizării în școala de masă, să o frecventeze regulat, să participe la acțiunile clasei din care face parte și astfel să devină independent de serviciile educaționale de sprijin.

O problemă cu totul specială apare în cazul integrării copiilor cu deficiențe mintale în clasele mai mari sau în finalul procesului de școlarizare, atunci când solicitările depășesc cu mult capacitatea lor de utilizare a gândirii formale, iar dezideratul unei calificări și al integrării sociale, prin participare la activitățile productive, depășește limitele ergoterapiei, prioritară în etapele anterioare. Actuala formă de pregătire profesională pentru această categorie de deficiențe este total inferioară. O posibilă soluție ar fi integrarea acestor copii în școlile obișnuite de ucenici, unde pot învăța o meserie cu cerere pe piața muncii, urmată de angajarea și integrarea în unități productive.

Reprezintă o problemă controversată în mai multe țări din lume, deoarece pierderea auzului la vârste mici determină imposibilitatea dezvoltării normale a limbajului și, implicit a gândirii copilului, cu consecințe serioase în planul dezvoltării sale psihice. Din acest motiv, diagnosticul precoce al pierderii de auz, urmat de protejarea auditivă timpurie, este cea mai eficientă cale de compensare a auzului și garanția reușitei integrării școlare a copilului cu tulburări de auz. Odată cu integrarea școlară a copilului deficient de auz se impun anumite cerințe privind modul de organizare clasei, metodele de prezentare a conținuturilor, strategiile de comunicare în clasa.

Integrarea copiilor cu handicap fizic

Activitatea de incluziune și de integrare a copiilor cu deficiențe în școala publică trebuie făcută cu mult simț de răspundere de către specialiștii care acționează la diferite nivele structurale.

Integrarea școlară a copiilor cu handicap mintal

Se poate realiza, prin integrare individuală în clasele obișnuite, integrarea unui grup de 2-3 copii cu deficiențe în clase obișnuite.

Practica psihopedagogică a relevat principilul conform căruia este mai bine să greșești prin supraaprecierea copilului orientat inițial spre învățătorul obișnuit, decât să subapreciezi calitățile reale, orientându-l cu ușurință spre învățământul special. Pentru a favoriza integrarea copiilor cu deficiență mintală în structurile învățământului de masă și ulterior în comunitățile din care fac parte, are nevoie de aplicarea unor măsuri cu caracter profilactic, ameliorativ sau de sprijinire.

În aceste situații, absolvenții respectivi, fără experiență și fără abilitate în planul relațiilor sociale, pot beneficia de supraveghere și îndrumare din partea părinților, tutorilor sau altor persoane calificate.

Integrarea copiilor cu deficiențe de vedere

În cadrul activităților de predare-învățare la clasele unde sunt integrați elevii cu vedere slabă trebuie să se acorde o atenție deosebită unor elemente care să asigure egalizarea șanselor în educația școlară.

În cazul elevilor nevăzători, intervin o serie de particularități care afectează procesul didactic, deoarece aceștia folosesc citirea și scrierea în alfabetul Braille, au nevoie de un suport intuitiv mai bogat și mai nuanțat pentru înțelegerea celor predate, au nevoie de metode și adaptări speciale pentru prezentarea și asimilarea conținuturilor învățării, este necesară intervenția unui interpret și alocarea unui timp suplimentar de lucru.

Integrarea copiilor cu deficiențe de auz

Manifestările din sfera motricității trebuie privite în relație stransă cu dezvoltarea intelectuală, expresia verbală și grafică, maturizarea afectiv-motivațională și calitatea relațiilor interindividuale ca expresie a maturizării sociale.

Bibliografie:

1. Casantra Abrudan, Psihopedagogie specială, Ed Imprimeriei de Vest, Oradea, 2003

STRATEGII DE INTEGRARE ÎN GRĂDINIȚĂ A COPILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE

*Prof. Înv. Preșc. Balan Vasilica Iuliana
Vrabie Simona
Grădinița Cu P. P. Nr. 3 Vaslui*

„Omul este o ființă dependentă în activitatea pe care o desfășoară de ceilalți. Are nevoia permanentă de a comunica și coopera”.

Întîlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficiențe. Ei sunt percepuți diferit, perceperea lor socială nefiind întotdeauna constatată, ea variază de la societate la societate, furnizînd semnificații diferite, în funcție de cultura și de valorile promovate. Mulți oameni au reticențe față de persoanele cu deficiențe, deoarece au o concepție greșită despre ele. Trebuie să înțelegem că sunt niște oameni la fel ca ceilalți, fiind produsul unic al eredității lor și al mediului. Persoanele deficiente, la rîndul lor au două păreri în ceea ce privește impedimentul lor, unde îl consideră un dezastru, iar altele un simplu inconvenient.

Din categoria copiilor cu C.E.S. fac parte atât copiii cu deficiențe propriu zise, cât și copiii fără deficiențe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigențele sistemului de învățământ. Din această categorie fac parte:

- copiii cu deficiențe mintale,comportamentale (tulburări de conduit,hiperactivitate cu deficit de atenție-ADHD,tulburări de opoziție și rezistență)

- copiii cu deficiențe senzoriale și fizice (tulburări vizuale ,tulburări de auz,dizabilități mintale ,paralizia cerebrală)

- copiii cu tulburări afective, emoționale (anxietatea, depresia, mutism selectiv, atacul de panică, tulburări de stres posttraumatic, tulburări de alimentație, anorexia nervoasă, bulimia nervoasă, supra-alimentarea)

- copiii cu handicap asociat,

- copiii cu deficiență de cunoaștere și învățare (dificultăți de învățare, sindromul Down, dislaxia, discalculia, distraxia)

- copiii cu deficiențe de comunicare și interacțiune (tulburări din spectrul autistic,sindromul Asperger,întârzieri în dezvoltarea limbajului)

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficiența copilului.

Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Grădinița este de asemenea un mediu important de socializare.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: grupele diferențiate integrate în structurile grupele obișnuite, grupuri de câte doi-trei copiii deficienți incluși în grupele obișnuite, integrarea individulă a altor copii în aceleași grupe obișnuite.

Integrarea exprimă atitudinea favorabilă a copilului față de grădinița pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de grădiniță și posibilități copilului de a le rezolva; existența unor randamente în dezvoltarea cognitivă și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele sistemului preșcolar.

În grădiniță, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de copii slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul preșcolar. Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul preșcolar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de o copil intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea.

Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate și de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere preșcolară personală și a familiei. Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul, dar și ce și cum este necesar să fie învățat. Unii copii au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup pentru sprijinirea integrării pe plan social. De asemenea copii au nevoie de ajutor suplimentar din partea

educatoarelor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea preșcolară conținuturi și sarcini simplificate.

Copii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilități fizice, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică.

Copii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropshiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul preșcolar este și el de un real ajutor, el oferind consilierea copilului și a familiei.

Strategii și intervenții utile din partea cadrului didactic:

- crearea unui climat afectiv pozitiv;
- stimularea încrederii în sine și a motivației pentru dezvoltare;
- încurajarea sprijinului și cooperării, formarea unei atitudini pozitive a colegilor;
- încurajarea independenței, creșterea autonomiei personale;
- încurajarea eforturilor, sprijin, încurajare și apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor, fără a crea dependență;
- folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres;
- crearea unui climat afectiv, confortabil;
- centrarea învățării pe activitatea practică;
- sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile;
- folosirea învățării afective;
- adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare, evaluare etc.

Abordarea incluzivă susține că grădinițele au responsabilitate de a-i ajuta pe copii să depășească barierele din calea învățării și că cei mai buni educatori sunt aceia care au abilitățile necesare pentru a-i ajuta pe copii să reușească acest lucru. Pentru aceasta grădinița trebuie să dispună de strategii funcționale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă copiii în calea participării lor la educație. Putem stabili de asemenea relații de colaborare cu autoritățile locale, părinții și reprezentanții comunității.

Poate fi dezvoltat un mediu afectiv pozitiv în care copiii să poată discuta cu lejeritate despre deficiențele pe care le pot întâlni și să aibă curaj să ceară ajutor.

Într-o abordare incluzivă toți copiii trebuie considerați la fel de importanți, fiecareia să-i fie valorificate calitățile pornind de la premisa că fiecare copil este capabil să realizeze ceva bun.

Adesea când explorăm universul ființei umane ne confruntăm cu o mare diversitate. Copiii care ne trec pragul grădiniței, ne pun în situația de a căuta mereu noi soluții la problemele ridicate. De cele mai multe ori găsim soluții cele mai bune pentru copii. Însă, uneori suntem puși în dificultate de complexitatea problemelor. Una din aceste probleme o reprezintă copiii cu cerințe educative speciale. Acești copii nu sunt speciali în sine. Ei au nevoie doar de o abordare personalizată în ceea ce privește demersurile pe care le întreprindem în educația lor.

Datorită unui nivel redus al cerințelor, de cinci ori mai mulți copii cu un nivel socio-economic redus față de cei cu nivel socio-economic crescut sunt înscriși în grădinițe.

Tuturor acestor copii le-ar asigura posibilități mai bune grădinița unde un sistem educațional mai atent, le-ar putea schimba soarta în bine.

Dar pentru ca acești copii dezavantajați să aibă loc în grădinițe, trebuie să se producă schimbări majore atât la nivelul atitudinii corpului profesoral cât și al sistemului educațional, respectiv a metodelor de stimulare a dezvoltării și al psihodiagnozei.

Toate aceste corecturi se pot realiza în cadrul grădiniței de masă și al familiei, cu ajutorul programelor de dezvoltare cognitivă.

Recunoscând faptul că orice proces de readaptare a unei persoane cu cerințe educative speciale ar trebui să țină cont de măsurile care favorizează autonomia sa personală și asigură independența sa economică și integritatea sa socială, cea mai completă posibil, trebuie incluse și dezvoltate programe de readaptare, măsuri individuale și colective care să favorizeze independența personală, care permite să ducă o viață cât mai completă posibil, ceea ce include dreptul de a fi diferit.

O readaptare totală presupune un ansamblu de măsuri fundamentale și complementare, dispoziții, servicii de facilitare care ar putea garanta accesibilitatea la confortul fizic și psihologic.

Adaptarea mobilierului exterior și urbanismul, accesul în clădiri, la amenajări și instalații sportive, transportul și comunicațiile, activitățile culturale, timpul liber și vacanțele trebuie să constituie tot atâția factori care contribuie la realizarea obiectivelor readaptării.

Copilul cu deficiențe se adaptează greu la relațiile interpersonale, de aceea părinții trebuie să joace rolul de mediator între copil și persoanele străine. Uneori părinții pot dramatiza excesiv relațiile inadecvate venite din partea unei persoane străine, indentificând o falsă rea intenție într-un gest oricât de neutru. Pe de altă parte unii părinți refuză să țină cont de dificultățile sociale determinate de deficiență. În acest fel ei îi împiedică pe copii să înțeleagă și să accepte toate aspectele legate de propria deficiență. Datorită acestui rol suplimentar de mediator, reacțiile părinților în fața unui copil cu deficiență capătă o importanță majoră. Părinții reacționează prin supraprotecție, acceptare, negare sau respingere.

Copiii, majoritatea timpului lor liber și nu numai, și-l petrec jucându-se. Jocul reprezintă pentru copii o modalitate de a-și exprima propriile capacități. Prin joc, copilul capătă informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. În timpul jocului, copilul vine în contact cu alți copii sau cu adultul astfel că jocul are un caracter social.

Jocurile sociale sunt esențiale pentru copii cu deficiențe, întrucât le oferă șansa de a se juca cu alți copii. În aceste jocuri sunt necesare minim două persoane care se joacă și comentează situațiile de joc (loto, domino, table, cuburi, cărți de joc etc.). În perioada preșcolară se desfășoară mai ales în grup asigurându-se astfel socializarea. Din acest motiv, copii cu deficiențe trebuie să fie înscriși la grădiniță, alături de copii sănătoși.

Copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați în mediul preșcolar în mai multe feluri: prin integrarea individuală a acestora în clasele obișnuite, grupuri de doi-trei copii cu deficiențe incluși în grupe obișnuite, grupe diferențiate, incluse în structura grădiniței obișnuite. Integrarea acestor copii în colectivul unei grupe obișnuite exprimă atitudinea favorabilă a acestora față de unitatea de învățământ și față de cadrul didactic, ajută la consolidarea unei motivații puternice, care susține efortul copilului în activitatea de învățare, duce la realizarea unor progrese.

Predispoziția biologică nu este o sentință, iar mediul social este o șansă. Sentința produsă de societate este mai periculoasă pentru un copil în dezvoltare decât predispoziția biologică. Pornind de aici, trebuie să înțelegem faptul că trăim într-o lume a diversității umane, că grădinița nu se poate eschiva de la rolul de promotor al progresului uman și că ea poate facilita schimbarea, întrevăzută ca posibilă, a mentalității și atitudinii față de cerințele educative ale tuturor copiilor.

Grădinița va reuși să răspundă cerințelor speciale de educație ale copiilor aflați în dificultate și nevoilor de educație ale familiilor acestora doar prin eforturile ei interne și cu sprijinul tuturor.

Bibliografie:

1. Verza F., *Introducerea psihopedagogică specială și asistență socială*, Ed. Fundației Humanitas
2. Weihls TJ., *Copilul cu nevoi speciale*, Ed. Triade, Cluj Napoca, 1998
3. Alois Gherguț, Luciana Frumos, Gabriela Raus, *Educația specială*, -ghid metodologic- Ed. Polirom

ROLUL ȘCOLII ÎN INTEGRAREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE

*Prof. Radu Laura-Elena,
Colegiul Economic, Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea*

Lumea contemporană este tot mai dinamică, influențând politicul, economicul, socialul. Printre primele sectoare sociale afectate de aceste schimbări de durată a fost și rămâne învățământul, îndeosebi cel pentru copiii cu cerințe educative speciale- o problemă cronică a sistemului educațional, care nu poate răspunde exigențelor speciale din motive obiective și subiective.

Integrarea școlară a copiilor cu cerințe educative speciale se realizează prin unități de învățământ special, prin grupe și clase speciale integrate în unități de învățământ preșcolar și școlare publice și individual, în unități de învățământ preșcolar și școlare de masă. Copiii cu deficiențe medii, profunde, severe și/sau asociate sunt înscriși de regulă în școlile speciale.

Copiii cu deficiențe de vedere, cu dificultăți de învățare și tulburări de limbaj, cu tulburări socioafective sau de comportament sunt integrați de regulă în unități de învățământ preșcolar și școlare de masă și beneficiază de servicii educaționale de sprijin (asistență psihopedagogică).

Analizând particularitățile specifice procesului de învățare a copiilor cu diferite tipuri de deficiență, se ajunge la concluzia că una dintre calitățile esențiale ale curriculum-ului școlar

vizează un grad cât mai mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat.

Elaborarea unui curriculum flexibil și ușor de adaptat cerințelor educaționale ale fiecărui elev are la bază mai multe argumente:

- respectarea dreptului fiecărui copil la educație pe măsura potențialului și capacităților sale;
- formarea la copilul deficient a unui registru comportamental adecvat care să permită adaptarea

și integrarea sa socială printr-o experiență comună de învățare alături de copiii normali;

- asigurarea legăturii cu faptele reale de viață și familiarizarea cu o serie de obișnuințe privind activitățile de utilitate practică și de timp liber;

- dezvoltarea capacităților necesare pentru rezolvarea independentă (în limitele permise de gradul deficienței) a problemelor de viață, autocontrol în situații dificile și practicarea unor metode și tehnici de muncă intelectuală care să asigure eficiență în adaptarea și integrarea școlară și socială.

În scopul eficientizării procesului de învățare pentru elevii cu CES sunt invocate câteva repere fundamentale:

- învățarea interactivă care presupune folosirea unor strategii de învățare focalizate pe cooperarea, colaborarea și comunicarea între elevi la activitățile didactice, precum și pe interacțiunea dintre cadre didactice, cadre didactice și elevi;

- elaborarea în comun a obiectivelor învățării (educator- elev) deoarece fiecare participant la actul învățării are ideile, experiențele și interesele personale de care trebuie să se țină seama în proiectarea activităților didactice;

- demonstrația, aplicația și feedbackul- orice proces de învățare (mai ales în cazul elevilor cu CES) este mai eficient și mai ușor de înțeles dacă informațiile prezentate sunt demonstrate și aplicate în situații reale de viață, existând și un feedback continuu de-a lungul întregului proces;

- modalitățile de sprijin în actul învățării- elevii cu CES au nevoie în anumite momente de un

sprijin activ de învățare atât în timpul activităților desfășurate în clasă, cât și la activitățile din afara clasei, prin dezvoltarea unui parteneriat educațional cu anumite categorii de specialiști, cu familiile elevilor.

Metodele și procedeele de predare-învățare trebuie să fie selectate în raport cu scopul și obiectivele activității didactice, conținutul lecției și particularitățile elevilor (vârsta, nivelul dezvoltării psihice, tipul și gradul deficiențelor/ tulburărilor, tipul de percepție al elevilor – analitic sau sintetic), stilul de lucru al educatorului. În activitățile didactice destinate elevilor cu CES se pot folosi metodele expositive, (povestirea, expunerea, explicația, descrierea) dar trebuie respectate anumite cerințe: să se folosească un limbaj adecvat, corespunzător nivelului comunicării verbale; prezentarea să fie clară, precisă, concisă; ideile să fie sistematizate; să se recurgă la procedee și materiale intuitive; să se antreneze elevii prin întrebări de control pentru a verifica nivelul înțelegerii conținuturilor de către aceștia și pentru a interveni cu noi explicații atunci când se impune acest lucru.

Pentru elevii cu deficiențe mintale utilizarea povestirii ca metodă didactică trebuie să fie însoțită de suporturi ilustrativ- sugestive sau imagini filmate, deoarece se captează mai ușor

atenția și este facilitată implicarea afectiv-motivațională a elevilor în secvențele lecției.

Metodele de simulare (jocul didactic, dramatizare) pot fi aplicate cu succes atât în ceea

ce privește conținutul unor discipline cât și în formarea și dezvoltarea comunicării la elevii cu deficiențe mintale și senzoriale. Implicarea lor cât mai directă în situații de viață simulate, trezesc motivația și participarea activă, emoțională a elevilor, constituind și un mijloc de socializare și interrelaționare cu cei din jur.

Metoda demonstrației ajută elevii cu dizabilități să înțeleagă elementele de bază ale unui fenomen sau proces . Alături de metoda demonstrației, exercițiul constituie o metodă cu o largă aplicabilitate în educația specială, mai ales în activitățile de consolidare a cunoștințelor și de antrenare a deprinderilor.

În activitatea educativă a copiilor cu cerințe educative speciale se poate folosi cu maximă eficiență învățarea prin cooperare. Lecțiile bazate pe învățarea prin cooperare permit evaluarea frecventă a performanței fiecărui elev care trebuie să ofere un răspuns în nume personal sau în numele grupului, elevii se ajută unii pe alții, încurajându-se și împărtășindu-și ideile, explică celorlalți, discută ceea ce știu, se învață unii pe alții, realizează că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit o sarcină a grupului.

Educația integrată îi va permite copilului cu CES să trăiască alături de ceilalți copii, să desfășoare activități comune, dobândind abilități, indispensabile pentru o viață cât mai apropiată de cea a valizilor, pentru o adecvată inserție socială.

Cu certitudine, elevii cu dificultăți de învățare au nevoie de ajutor în vederea adaptării,

integrării și devenirii lor ca și ceilalți elevi- cu succese și insuccese, cu realizări și ratări dar și cu rezultate încurajatoare.

Bibliografie:

1. Gheorghiu, Florina, *Modalități de intervenție personalizată în cadrul învățământului integrat*, Editura Presa Universitară Clujeană, 2005;
2. Ungureanu, D., *Educația integrată și școala incluzivă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000;
3. Vrăsmaș T., *Învățământul integrat și/sau inclusiv*, ed. Aramis, București, 2001

PROFESORUL DIRIGINTE ȘI ORIENTAREA ELEVILOR ÎN CARIERĂ

Prof. Issabella Cataragă

Prof. Emil Pădurețu

Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Rm. Vâlcea

Azi, numeroși tineri își aleg facultatea fără să ia în calcul viitorul post-absolvire, sau fără a avea elementare cunoștințe despre profesia spre care se îndreaptă și despre piața locurilor de muncă din acel domeniu, ghidându-se după principiul ”sună bine”.

- aflați în pragul absolvirii nu cunosc lucruri esențiale despre profesia aleasă, începând cu abilitățile și calificările necesare și sfârșind cu noțiunile legate de piața locurilor de muncă din domeniul respectiv, cum ar fi : posturile care pot fi ocupate posedând calificarea respectivă, disponibilitatea pieței de a absorbi noi candidați.

- astfel apare ca necesară asigurarea unei consilieri profesionale și realiste în alegerea unei profesii, pe baza căreia să se cunoască oportunitățile oferite de piața educațională, implicând toți pașii necesari pentru luarea unei decizii în cunoștință de cauză.

Astăzi apare întrebarea : - dacă studiile superioare în România, mai reprezintă la ora actuală un reflex al dorinței de promovare a convingerilor personale ale tinerilor, sau alegerea facultății se face doar din dorința de a fi “cool”, de a urma sau de a fi un trend.

Potrivit lui Norbert Sillamy, orientarea școlară și profesională reprezintă „*dirijarea unui adolescent sau adult spre meseria sau profesia care i se potrivește cel mai bine din punct de vedere al aptitudinilor, capacităților sau gusturilor sale, ținându-se totodată seama de posibilitățile de angajare și de situația familială*”.

Piața muncii nu mai înseamnă pentru tinerii români doar România și mai ales, nu mai înseamnă doar anumite meserii și profesii practicate până de curând.

Se pune astfel problema educației tinerilor într-un mod adecvat, care să le ofere egalitate de șanse cu toți tinerii europeni.

- mulți oameni privesc minunile acestei lumi și par să nu vadă nimic.
- orice clipă trăită, este un moment nou și unic al universului, un moment care nu a mai existat niciodată și care nu se va mai întoarce în veci.
- iar noi îi învățăm pe copii, la școală, că doi și cu doi fac patru și că Parisul este capitala Franței.

Orientarea socio-profesională

- Reprezintă ansamblul acțiunilor opționale și consultative realizate prin modalități pedagogice, generale și speciale, subordonate, din punct de vedere al conținutului, a dimensiunii tehnologice/aplicative a educației, iar din perspectiva metodologică activității de asistență psihopedagogică și socială a cadrelor didactice, elevilor și părinților, proiectată la nivelul sistemului de învățământ.

Din perspectiva conținutului, orientarea școlară și profesională reprezintă un subsistem al dimensiunii tehnologice a educației care vizează formarea-dezvoltarea capacităților generale și specifice ale elevilor/studentilor de aplicare a cunoștințelor științifice în diferite situații și contexte psihosociale (economice, culturale, politice, comunitare etc).

Analiza activității de O.S.P. la nivelul unui concept pedagogic fundamental presupune delimitarea principiilor și a funcțiilor sale fundamentale care determină liniile principale de acțiune definite prin intermediul obiectivelor generale și specifice.

Ce prevede UE

- Consilierea profesională este considerată pe plan european că o componentă esențială a reformelor educaționale.
- De asemenea reprezintă o dimensiune majoră a politicilor educaționale în toate țările europene.

- Educația pentru orientarea spre carieră, care înseamnă – în extenso – educația pentru viață este un scop educațional, dirijând sistemul de învățământ către un set de valori comune.
- Cetățenia UE oferă drepturi cetățenilor statelor membre și consolidează protecția intereselor acestora. Unul dintre cele mai importante drepturi este dreptul de a studia, respectiv de a munci a românilor în oricare dintre țările membre ale Uniunii Europene.
- Acest lucru implică reformarea sistemului de învățământ și de educație românesc, în conformitate cu standardele europene.

Tendențele majore ale reformei curriculum – ului în plan european constau în:

- educația pentru toți, relevanța curriculum – ului pentru individ și pentru societate,
- dezvoltarea unor atitudini și valori dezirabile, dezvoltarea abilităților, a gândirii critice,
- preocuparea pentru adecvarea instruirii la nevoile fiecărui individ, maximizarea potențialului fiecărui elev,
- predarea și învățarea centrate pe elev, evaluarea holistică a performanțelor.
- Multe țări, printre care și România, au introdus măsuri de reformă a sistemelor de educație în conformitate cu schimbările sociale și economice din ultima perioadă, cu impact pe piața muncii.
- Este important ca și sistemul de formare a profesorilor să răspundă evoluțiilor curriculum – ului, tehnicilor didactice (metode de predare-învățare), mijloacelor didactice, materialelor educative pe care aceștia trebuie să fie pregătiți să le folosească în mod adecvat.

În plan european, conform paradigmei și evoluțiilor recente ale teoriei și metodologiei curriculum – ului, instruirii și evaluării, aceste noi competențe ale profesorilor sunt concretizate în:

- - preocuparea pentru adecvarea procesului educațional la nevoile fiecărui individ: capacitatea de a identifica domeniile de dezvoltare ale fiecărui elev; capacitatea de a adecva situațiile de învățare, conținuturile și materialele educaționale la caracteristicile individuale ale elevului, de a încuraja spiritul de inițiativă și capacitatea de autocunoaștere și studiu independent ale elevilor;
- - maximizarea potențialului fiecărui elev: capacitatea de a diagnostica nevoile și interesele fiecărui elev în alegerea unei viitoare profesii, în termenii unor caracteristici fizice, cognitive, afective, socio – economice și culturale;
- - evaluarea holistică a performanțelor: capacitatea de a adapta modul de evaluare la dezvoltarea globală a elevului și de a utiliza informațiile evaluative pentru orientarea sa spre o anumită profesie; dezvoltarea capacității de autoevaluare la elevi; elaborarea unor instrumente de evaluare; interpretarea rezultatelor evaluării pentru adoptarea de decizii; utilizarea adecvată a metodelor alternative de evaluare;
- - adaptarea la schimbare: capacitatea de a identifica schimbările din societate și natura lor (direcții, tendințe, calitate), a evalua acțiunile /practicile elevilor și a sugera și implementa modificările necesare;
- - implicarea elevilor în activități, dezvoltarea motivației, negocierea cu elevii a diferitelor tipuri de reguli; favorizarea definirii unui proiect profesional al elevului, munca în echipă.

Principiile O.S.P. sintetizează cerințele care trebuie respectate de cei implicați în activitatea de orientare școlară și profesională a elevilor.

Sunt relevante cinci principii fundamentale:

- a) *principiul corelării acțiunilor tuturor factorilor* O.S.P. (școală, familie, comunitate educațională națională, teritorială, locală) în condițiile creșterii rolului managerial al organizației școlare;
- b) *principiul realizării concordanței* dintre aspirațiile și capacitățile elevului și cerințele dezvoltării sociale exprimate în plan economic, politic, cultural, la nivel național, teritorial, local;
- c) *principiul (auto)formării-(auto)dezvoltării* elevului în vederea elaborării și a definitivării proiectului de (auto)orientare școlară și profesională;

- d) *principiul pregătirii psihopedagogice a elevilor și a părinților* în vederea definitivării sfatului final de O.S.P. în condiții sociale optime;
- e) *principiul valorificării trăsăturilor* pozitive ale fiecărei personalități în vederea activizării tuturor resurselor de (auto)formare-(auto)dezvoltare permanentă a elevului pe tot parcursul procesului de O.S.P.

În cadrul procesului de învățământ, orientarea școlară și profesională angajează două categorii de obiective pedagogice

A) Obiective generale, valabile pe toate treptele școlarității, în contextul interacțiunii educației tehnologice cu celelalte dimensiuni ale educației:

- a) formarea-dezvoltarea atitudinii pozitive față de activitatea practică;
- b) asigurarea concordanței dintre nivelul de cunoștințe și de aspirații ale elevului și cerințele și posibilitățile de integrare școlară, profesională, socială, existente în plan local, teritorial și național;
- c) stimularea capacităților creatoare necesare în perspectiva adaptării școlare, profesionale, sociale optime a elevilor/ studenților în condiții de schimbare socială rapidă.

B) Obiective specifice, valabile la nivelul unor "cicluri de orientare" propuse, în mod special, pentru:

- a) *învățământul preșcolar* - cultivarea respectului pentru profesiile practicate de diferite categorii de adulți; formarea-dezvoltarea deprinderilor de autoservire, auto-gospodărire; pregătirea procesului de integrare școlară în clasa I;
- b) *învățământul primar* -formarea-dezvoltarea atitudinii pozitive față de activitatea de învățare; cultivarea deprinderilor de muncă independentă, integrabile în diferite activități sociale utile; inițierea în procesul de informare școlară și profesională;
- c) *învățământul gimnazial* - receptarea și aprofundarea informațiilor de bază despre rețeaua școlară și profesională locală, teritorială, națională; stimularea capacităților elevilor de (auto)cunoaștere a personalității, îndrumarea elevilor și a părinților în vederea definitivării unui sfat de O.S.P. optim;
- d) *învățământul liceal* - formarea-dezvoltarea capacității elevilor de opțiune școlară, profesională, socială optimă;
 - stimularea atitudinilor și a aptitudinilor socioprofesionale în vederea realizării unor performanțe școlare superioare;
 - aprofundarea procesului de informare școlară, profesională, socială la niveluri de competență specifice educației tehnologice;
 - sprijinirea elevilor în elaborarea și în perfecționarea propriului proiect de evoluție școlară, profesională, socială.
 - Conținutul activității de O.S.P. implică adoptarea unui model conceptual formativ, care pune accent pe "necesitatea educării permanente a personalității" în vederea optimizării procesului de integrare socială a acestuia conform diferitelor roluri și statusuri asumate, longitudinal și transversal, la nivel instituțional.

Realizarea obiectivelor specifice O.S.P. presupune valorificarea unor metode și procedee integrate în diferite forme de activitate școlară (didactice și educative/orele de dirigenție etc.) și extrașcolară (instruirea nonformală):

- vizitele în unități de producție; -cercurile tehnice, expozițiile,
- concursurile, simpozioanele pe teme tehnologice;
- întâlnirile și dezbaterile cu personalități din domeniul vieții sociale (economice, politice, culturale etc);
- strategiile de organizare ergonomică a locului de muncă și a relațiilor cu mediul etc;
- dezbaterile etice;
- chestionarele, convorbirea individuală, observația sistematică, analiza rezultatelor în activitate (în mod special a rezultatelor obținute la lucrările practice, analiza informațiilor furnizate la nivelul mass-media;

-tehnicile de orientare și de autoorientare școlară, profesională și socială etc.
Perfecționarea activității de orientare școlară și profesională rămâne o problemă deschisă, abordabilă la nivel de politică a educației.

Bibliografie:

1. Jigău, M. Consilierea carierei. București, Editura Sigma, 2001
2. S. Cristea, C. Constantinescu, Sociologia educației, Editura Hardiscom, Pitesti, 1988

ROLUL PROFESORULUI DIRIGINTE PENTRU DIMINUAREA ABANDONULUI ȘCOLAR

*Profesor Nicolae Elena
Școala Gimnazială „George Bacovia” București*

Abandonul școlar nu este o problemă nouă, de-a lungul timpului au fost realizate multiple cercetări pentru identificarea și prevenirea eșecului școlar. Odată cu trecerea timpului și apariția unor noi factori ce contribuie la acest fenomen negativ în rândul elevilor, schimbarea viziunii educativ-informative și formative, egalitatea de șanse privind educația, suportul psihopedagogic oferit în școli, este necesară o implicare a tuturor factorilor ce contribuie la educația școlară pentru stoparea și eventual eradicarea acestui fenomen. Prin abandon școlar se desemnează, în general, ansamblul comportamentelor care încalcă sau transgresează normele sau valorile școlare. Așadar, devianța școlară va include totalitatea conduitelor care se abat de la normele și valorile normale.

Educația este percepută ca o funcție vitală a societății, iar școala drept principala instituție prin care societatea își perpetuează existența. Astfel, școala este un factor cheie al dezvoltării.

Abandonul constă în încetarea frecventării școlii, părăsirea sistemului educativ, indiferent de nivelul la care s-a ajuns, înaintea obținerii unei calificări sau pregătiri profesionale complete sau înaintea încheierii ciclului de studii început. Pentru a putea analiza corect fenomenul abandonului școlar ar trebui, întâi de toate, să analizăm factorii cauzali care duc la declanșarea acestuia. Printre aceștia sunt:

□ **Factorii individuali** - aceștia se referă la capacitatea personală a elevului de a reacționa, adică de resursele personale, de bogăția și calitatea - schemelor de adaptare - ce se referă la faptul că unii elevi au un potențial mai mare de adaptare, iar alții unul mai redus (sunt mai rigizi, mai puțin permisivi în relațiile cu ceilalți).

□ **Mediul familial** - familia reprezintă cel dintâi și cel mai important context de viață, cu un rol deosebit în socializarea copilului. Familia este un factor important și de răspundere al educației. Părinții o conduc și răspund de ea în fața societății, a fericirii lor și a vieții copiilor.

□ **Mediul școlar** - mediul școlar are un important impact educațional. Acesta îndeplinește o serie de roluri de socializare, integrare, control social, profesionalizare etc. și totodată este puternic influențat de ansamblul vieții sociale, începând cu valorizarea și prestigiul social al școlii, și terminând, poate, cu resursele disponibile.

□ **Contextul social** – în acest context putem vorbi de lipsa investițiilor statului în domeniul educației. O importantă influență negativă asupra percepției educației o reprezintă massmedia, prin promovarea din ce în ce mai largă a celor neșcolarizați care au reușit în viață prin noroc și înzestrările de la natură.

□ **Factori de ordin socio-cultural sau religios** - în această categorie se includ indicatorii care se referă la putere și status social, cum ar fi de exemplu: apartenența etnică, apartenența la clasa socială, apartenența rasială, sexul (încă mai există concepția conform căreia fetele nu

au nevoie de o educație aprofundată, ele trebuind să se limiteze la rolul de casnică), apartenența la comunități de tip rural/urban etc.

□ **Factori de ordin economic** - studiile demonstrează că copiii care trăiesc în familii sărace au șanse mai mici de a-și însuși o educație școlară completă.

□ **Factori de ordin psihologic** - aceștia se referă referitoare la reacția fiecărui elev la apariția insuccesului școlar și a conflictelor cu autoritățile școlare. Etichetarea ca elev slab și deprivarea de status reduc stima de sine a elevilor și subminează încercarea lor de a-și construi o identitate socială pozitivă.

□ **Factori de ordin pedagogic**- vizează calitatea vieții școlare, relevanța conținuturilor în raport cu trebuințele de învățare ale elevilor, caracteristicile procedurilor de evaluare și ale orientării școlare și profesionale, deschiderea școlii față de problemele comunității, stilul disciplinei școlare, etc. Calitatea vieții școlare și a educației școlare influențează rata abandonului; evidențele existente indică faptul că cele mai înalte rate de abandon școlar le influențează școlile segregate, școlile în care se pune un mare accent pe supraveghere și testare. Parteneriat cu diverși actori sociali: medicul de familie, polițistul, preotul, pedagogii, diriginți, mediator școlar, asistentul social, reprezentanți ai societății civile, în scopul desfășurării diverselor măsuri socio-educative, cu impact pozitiv asupra creșterii și dezvoltării armonioase a copiilor din comunitate;

Soluții

- Un program de acțiuni psihosocioeducative de diminuare a abandonului școlar.

Acest **program de intervenție** s-a axat pe 2 segmente:

- Activități complexe de instruire și consiliere psihologică.
- II. Implicarea părinților în programele de intervenție și diminuare a abandonului școlar.
- Colaborarea permanentă cadru didactic din școală/ diriginți/director de școală

Concluzii:

Factorii cauzali ai abandonului școlar sunt multipli, dar cu precădere sunt cei de ordin social (vulnerabilitate socială, sărăcie, vicii sociale din familie, nivel educațional scăzut) și cei ce țin de particularitățile individuale (dificultăți de însușire a materiei, incapacitatea copiilor de a gestiona situațiile și evenimentele noi, stimă de sine și motivație scăzută, frustrări, lipsă de interes pentru dezvoltare personală, etc).

Participarea elevilor la un program de intervenție psihosocioeducativ bazat pe consiliere psihologică și implicarea activă a părinților în programe de intervenție va duce la diminuarea problematicii abandonului școlar.

Bibliografie:

1. Bîrsan C., Lungu A. Abandonul școlar – efect al insuccesului școlar - studiu de cercetare. Sălaj, 2007.
2. Gnagez W.J. The Psychology of Discipline in the Classroom, New York: Macmillan Publishing Co. Inc., 1968.
3. Neamțu C. Devianța școlară. Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor. Iași: Polirom, 2003.
4. Osterrieth P. Copilul și familia. București: Editura Didactica și Pedagogica, 1973.

IDENTIFICAREA NEVOILOR DE FORMARE ȘI DEZVOLTARE PROFESIONALĂ ÎN CARIERA DIDACTICĂ

*Prof. Diaconu Iulia
Școala Gimnazială Take Ionescu Râmnicu Vâlcea*

Strategiile și instrumentele utilizate în identificarea nevoilor de formare și dezvoltare profesională în cariera didactică sunt oferite de

- programe de formare continuă- sunt orientate în mod explicit spre satisfacerea unor nevoi determinate,
- planul privind programele de formare continuă- abordează nevoile deja identificate,
- identificarea nevoilor de formare continuă- stabilind cerințele, trebuințele, necesitățile ce trebuie impuse și justifică proiectarea și susținerea unui proces de formare continuă,
- analiza nevoilor- trebuie să ofere date pentru identificarea lacunelor din performanțele profesionale și furnizează o bază obiectivă pentru luarea deciziilor.

Formarea profesională continuă a cadrelor didactice este ulterioară formării inițiale și asigură adulților fie dezvoltarea competențelor profesionale deja dobândite, fie dobândirea de noi competențe.

Nevoia de formare continuă a cadrelor didactice este o realitate ce acționează ca fapt, ca situație dată ce se impune independent de dorințele și de proiecțiile subiective, nu poate fi inventată, putând fi determinată, analizată și ulterior satisfăcută prin acțiuni organizate în acest sens.

Orientarea explicită spre satisfacerea unor nevoi de formare continuă a cadrelor didactice este un atribut al acțiunii educaționale eficiente, care îi imprimă acesteia raționalitate, utilitate și justifică alocarea resurselor pentru realizare.

Programele de formare continuă sunt eficiente atunci când au ca rezultat

- dezvoltarea carierei profesionale,
- îmbunătățirea performanței la nivel instituțional,
- adaptarea la o schimbare,
- corectarea unor deficiențe în activitatea desfășurată. Cum se realizează identificarea nevoilor de formare- este întrebarea la care găsim răspuns în definiția care arată că nevoia este discrepanța dintre stadiul actual de dezvoltare al unui grup sau al unei situații și stadiul dorit- postbil de atins. Nevoia reflectă existența unei probleme care necesită intervenție, o problemă care trebuie tratată cu seriozitate spre rezolvare. Rolul studierii nevoilor de formare continuă se extinde și asupra dimensiunilor, modului de organizare și a conținuturilor procesului respectiv
- elementele ce alcătuiesc un proces educațional- obiective, structură, conținut, metodologie, extindere, durată etc.- se stabilesc în funcție de câțiva factori, precum volumul, structura, intensitatea, urgența nevoilor de formare continuă pentru care procesul este organizat,
- nevoile de educație, de formare continuă au statutul unor premise, argumente și au puncte de reper obiective, de la conceptul obiectivitate.

Nevoia de formare continuă se exprimă ca o nevoie pedagogică și socială, pe de o parte, dar sunt și nevoi de învățare ale unor subiecți, care pot fi satisfăcute prin activități de formare și de dezvoltare profesională.

Modelul discrepanței în abordare nevoilor de formare continuă, după R.A. Kaufman și dezvoltat ulterior de R.M. Gagne și L.J. Briggs presupune culegerea datelor celor mai valide pentru a putea măsura cu precizie distanța care există între situația dorită și situația actuală.

Problema criteriilor pe baza cărora se definesc nevoile de formare continuă nu mai apare doar ca o problemă de politică a educației, ci și ca o problemă aplicativă specifică, ce se constituie și se rezolvă în contextul concret în care și pentru care se proiectează.

În mediul pedagogic, analiza nevoilor de formare continuă se realizează comparând sarcinile solicitate de profesia de pedagog cu competențele de care dispun cadrele didactice care realizează sarcinile respective.

În cazul în care se constată un decalaj între lista sarcinilor care definesc situația dorită și performanțele actuale ale cadrelor didactice, care definesc situația actuală, acest decalaj indică apariția unei nevoi de formare continuă și poate face obiectul unui program de formare.

În cazul analizei discrepantei sunt respectate următoarele operații:

- analiza și enunțarea situației dorite- sunt stabilite sarcinile efective cărora cadrele didactice trebuie să le facă față;
- analiza și enunțarea situației actuale- se stabilește nivelul inițial al cunoștințelor, competențelor de care dispun cadrele didactice la începutul unui proces de formare continuă- operație destinată în mod explicit să marcheze distanța dintre ceea ce este și ceea ce trebuie să fie;
- compararea celor două situații- este un demers prin care se stabilește discrepanța dintre situația dorită și situația actuală, ceea ce constituie constatarea nevoilor de formare continuă.

Compararea celor două situații este o analiză de conținut în baza căreia se pot pune în evitență nevoile specifice de formare pe care noul proces de formare trebuie să le acopere.

Bibliografie:

*** Legea Educației Naționale nr.1/ 2011, Art. 242- cu modificările și completările ulterioare

*** Curs PROF I - UMFST George Emil Palade Târgu Mureș - note de curs

TEHNICI ȘI METODE DE LUCRU SPECIFICE COPILOR CU CES

*Prof. înv. primar Tudora Elena Ramona
Liceul „Preda Buzescu” Berbești, jud. Vâlcea*

Universul copiilor e universul poveștilor, al jocului, al inocenței, e universul plin de culori frumoase, e universul florilor și al speranței. În universul copiilor totul e posibil, pentru că fiecare copil se visează un înger care îndeplinește dorințele frumoase ale tuturor. Fiecare copil are în mâinile sale o baghetă fermecată cu care vrea să transforme lumea în care trăiește într-o lume mai bună, într-o lume în care toate visele frumoase pot prinde aripi de înger și pot deveni realizabile. Copiii vor să molipsească pe cei din jur cu inocența lor, dar din păcate e din ce în ce mai greu acest lucru, într-o lume plină de egoism și răutate. Ei ar vrea ca a lor copilărie să fie o armă puternică împotriva tuturor relelor din acest univers.

Copiii vor să trăiască într-o lume fericită, într-un univers al armoniei și iubirii, pentru ei nimic nu e imposibil! Copiii cu CES fac parte din societatea noastră, aceștia mai mult decât ceilalți copii au nevoie de o permanentă socializare și colaborare cu alți copii pentru asigurarea integrării sociale a lor. Prin contactul direct cu elevii din alte instituții școlare și prin participarea alături de ei la diverse activități se realizează diminuarea izolării și înlăturarea, în mare măsură, a tendințelor de agresivitate, contribuind la îmbunătățirea modului lor de viață. Tendința de a crea și sprijini cadrul necesar integrării sociale și societale a copiilor cu dizabilități este cu cât mai activă, cu atât mai eficientă, argumentul suprem

constituindu-l beneficiile psihosociale ale incluziunii, aceasta facilitând asumarea de roluri sociale proprii în comunitate și stabilirea de relații sociale. Crearea unor parteneriate între școală, familie și comunitate dar și între diverse instituții școlare, presupune succesul elevilor la școală și mai târziu în viață. Atunci când părinții, elevii și ceilalți membri ai comunității se consideră unii pe alții parteneri în educație, se creează în jurul elevilor o comunitate de suport care începe să funcționeze. „Unde-s mulți, puterea crește” spune învățătura populară și numai prin unirea efortului părinților, cadrelor didactice, a școlii și a comunității se poate face o mai bună integrare a copiilor cu CES.

Problematika educației copiilor cu cerințe speciale a devenit în ultimii ani o preocupare aparte în rândul specialiștilor. Apariția conceptelor de educație integrată și școală incluzivă a determinat modificări fundamentale în percepția actului educativ. Analizând particularitățile specifice procesului de învățare a copiilor cu diferite tipuri de deficiență, se ajunge la concluzia că una dintre calitățile esențiale ale curriculum-ului școlar vizează un grad cât mai mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat.

Elaborarea unui curriculum flexibil și ușor de adaptat cerințelor educaționale ale fiecărui elev are la bază mai multe argumente:

- respectarea dreptului fiecărui copil la instrucție și educație pe măsura potențialului și capacităților sale;

- formarea la copilul deficient a unui registru comportamental adecvat care să permită adaptarea și integrarea sa socială printr-o experiență comună de învățare alături de copiii normali;

- asigurarea legăturii cu faptele reale de viață și familiarizarea cu o serie de obișnuințe privind activitățile de utilitate practică și de timp liber;

- dezvoltarea capacităților necesare pentru rezolvarea independentă (în limitele permise de gradul deficienței) a problemelor de viață, autocontrol în situații dificile și practicarea unor metode și tehnici de muncă intelectuală care să asigure eficiență în adaptarea și integrarea școlară și socială.

În scopul eficientizării procesului de învățare pentru elevii cu cerințe speciale sunt invocate, mai ales în ultimul timp, câteva repere fundamentale:

- învățarea interactivă- presupune folosirea unor strategii de învățare focalizate pe cooperarea, colaborarea și comunicarea între elevi la activitățile didactice, precum și pe interacțiunea dintre cadre didactice (ca o modalitate de lucru) cadre didactice și elevi;

- elaborarea în comun a obiectivelor învățării –(educator – elev) deoarece fiecare participant la actul învățării are ideile, experiențele și interesele personale de care trebuie să se țină seama în proiectarea activităților didactice;

- demonstrația, aplicația și feedbackul – orice proces de învățare (mai ales în cazul elevilor cu cerințe speciale) este mai eficient și mai ușor de înțeles dacă informațiile prezentate sunt demonstrate și aplicate în situații reale de viață, existând și un feedback continuu de-a lungul întregului proces;

- modalitățile de sprijin în actul învățării – elevii cu cerințe educative speciale au nevoie în anumite momente de un sprijin activ de învățare atât în timpul activităților desfășurate în clasă, cât și la activitățile din afara clasei, prin dezvoltarea unui parteneriat educațional cu anumite categorii de specialiști, cu familiile elevilor.

Cele mai utile metode și tehnici de sprijinire a învățării elevilor cu cerințe speciale sunt:

- ◇ asigurarea unui confort socioafectiv favorabil învățării;
- ◇ învățarea de la copil la copil;

- ◇ colaborarea între elevi la activitățile de predare-învățare;
- ◇ parteneriatul cu părinții în învățare;
- ◇ comunicarea cu alți specialiști din afara școlii;
- ◇ perfecționarea formelor de învățare;
- ◇ cunoașterea și analiza conduitei de învățare specifice fiecărui elev;

➤ evaluarea continuă a învățării – fiecare dascăl să demonstreze o atitudine și o conduită flexibilă în timpul activităților de predare – învățare favorabile unei evaluări permanente, concretizate în disponibilitatea de a asculta toate răspunsurile și a aprecia fiecare intervenție a elevilor.

Metodele și procedeele de predare-învățare trebuie să fie selectate în raport cu scopul și obiectivele activității didactice, conținutul lecției și particularitățile elevilor (vârsta, nivelul dezvoltării psihice, tipul și gradul deficiențelor/ tulburărilor, tipul de percepție al elevilor – analitic sau sintetic), stilul de lucru al educatorului. Pentru elevii cu deficiențe mintale utilizarea povestirii ca metodă didactică trebuie să fie însoțită de suporturi ilustrativ - sugestive sau imagini filmate, deoarece se captează mai ușor atenția și este facilitată implicarea afectiv-motivațională a elevilor în secvențele lecției. Experiența practică a demonstrat necesitatea îmbinării metodelor interogative cu celelalte metode expositive, demonstrative, activ-participative, înlăturându-se monotonia și stimulându-se gândirea și concentrarea atenției, condiții necesare în obținerea succesului la elevii cu cerințe speciale.

Metodele de simulare (bazate pe jocul didactic și dramatizare) pot fi aplicate cu succes atât în ceea ce privește conținutul unor discipline (dramatizarea unor lecții) cât și în formarea și dezvoltarea comunicării la elevii cu deficiențe mintale și senzoriale. Implicarea lor cât mai directă în situații de viață simulate (jocuri - „La librărie”, „La piață”, „La doctor”) trezesc motivația și participarea activă, emoțională a elevilor, constituind și un mijloc de socializare și interrelaționare cu cei din jur. Metoda demonstrației ajută elevii cu dizabilități să înțeleagă elementele de bază ale unui fenomen sau proces. Alături de metoda demonstrației, exercițiul constituie o metodă cu o largă aplicabilitate în educația specială, mai ales în activitățile de consolidare a cunoștințelor și de antrenare a deprinderilor.

În activitatea educativă a copiilor cu cerințe educative speciale se poate folosi cu maximă eficiență învățarea prin cooperare. Lecțiile bazate pe învățarea prin cooperare permit evaluarea frecventă a performanței fiecărui elev care trebuie să ofere un răspuns în nume personal sau în numele grupului, elevii se ajută unii pe alții, încurajându-se și împărtășindu-și ideile, explică celorlalți, discută ceea ce știu, se învață unii pe alții, realizează că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit o sarcină a grupului. Educația integrată îi va permite copilului cu cerințe educative speciale să trăiască alături de ceilalți copii valizi, să desfășoare activități comune, dobândind abilități, indispensabile pentru o viață cât mai apropiată de cea a valizilor, pentru o adecvată inserție socială. Cu certitudine, elevii cu dificultăți de învățare au nevoie de ajutor în vederea adaptării, integrării și devenirii lor ca și ceilalți elevi – cu succese și insuccese, cu realizări și ratări dar și cu rezultate încurajatoare.

Bibliografie:

1. Alois Gherguț - *Sinteze de psihopedagogie specială*, Ed. Polirom, 2005
2. Miron Ionescu - *Educația și dinamica ei* , Ed. Tribuna învățământului, București, 1998
3. Ilie Stănică, Mariana Popa, Doru Vlad Popovici, *Psihopedagogie specială*, Ed. Pro Humanitas, București, 2001.

RESURSELE DIGITALE - OPORTUNITĂȚI ȘI PROVOCĂRI

*Prof. Georgescu Patricia-Maria
Palatul Copiilor municipiul Rm. Vâlcea*

Resursele digitale au devenit o parte integrantă a vieții noastre în ultimele decenii. O dată cu dezvoltarea rapidă a tehnologiei și creșterea accesibilității la internet, resursele digitale au devenit din ce în ce mai ușor de utilizat și de accesat. Acestea includ o gamă largă de informații, servicii și instrumente disponibile online, care pot fi utilizate în diferite domenii, cum ar fi educația, afacerile, divertismentul și multe altele. În continuare, vom explora oportunitățile și provocările asociate cu utilizarea resurselor digitale.

Oportunități:

1. Acces la informații: Prin intermediul resurselor digitale, avem acces la o cantitate enormă de informații într-un timp foarte scurt. Putem căuta și găsi informații despre aproape orice subiect, fie că este vorba despre cercetare academică, știri curente sau informații practice pentru viața de zi cu zi.

2. Educație: Resursele digitale au revoluționat modul în care învățăm și ne educăm. Putem accesa cursuri online, tutoriale video, materiale didactice interactive și alte instrumente care ne ajută să învățăm în propriul ritm și în funcție de propriile nevoi.

Există o gamă largă de resurse digitale disponibile în domeniul educației, care pot fi utilizate pentru a sprijini procesul de învățare și pentru a îmbunătăți experiența elevilor. Iată câteva exemple:

a. Platforme de învățare online: Acestea includ platforme precum Moodle, Blackboard, Google Classroom și altele, care permit profesorilor să creeze și să gestioneze cursuri online. Elevii pot accesa materialele didactice, pot să participe la discuții, să trimită teme și să primească feedback direct de la profesor.

b. Cursuri online: Există o mulțime de cursuri online gratuite sau plătite, care acoperă o gamă largă de subiecte și niveluri de dificultate. Acestea pot fi accesate de oricine, indiferent de locație sau program și permit elevilor să învețe în timpul considerat util și în funcție de propriile interese.

c. Aplicații mobile: Există numeroase aplicații mobile educaționale care pot fi utilizate pe telefoanele inteligente și tablete pentru a sprijini învățarea. Acestea pot include jocuri educative, aplicații de limbă străină, aplicații pentru matematică și multe altele.

d. Resurse multimedia: Resursele multimedia, cum ar fi videoclipurile, podcasturile și prezentările interactive, pot fi utilizate pentru a prezenta informații într-un mod captivant și interactiv. Acestea pot fi utilizate pentru a sprijini predarea în clasă sau pentru a oferi materiale suplimentare elevilor în vederea învățării individuale.

e. Biblioteci digitale: Bibliotecile digitale oferă acces la o vastă colecție de cărți electronice, reviste, articole și alte materiale educaționale. Elevii pot căuta și citi cărți online, să acceseze informații actualizate și să utilizeze resursele pentru cercetare și studiu.

f. Instrumente de colaborare online: Există o mulțime de instrumente de colaborare online, cum ar fi Google Docs, Microsoft Teams și Slack, care facilitează colaborarea între elevi și profesori. Acestea permit lucrul în echipă, partajarea de documente și comunicarea eficientă între membrii, în timp real.

g. Simulări și experimente virtuale: Prin intermediul resurselor digitale, elevii pot avea acces la simulări și experimente virtuale în diferite domenii, cum ar fi știința, matematica sau geografia. Acestea oferă oportunități de învățare hands-on și permit elevilor să exploreze concepte și fenomene într-un mod interactiv.

Cele menționate mai sus sunt doar câteva exemple de resurse digitale în educație, iar lista poate continua. Utilizarea acestor resurse poate îmbunătăți procesul de învățare, poate

face învățarea mai interesantă și să ofere oportunități de personalizare și adaptare la nevoile individuale ale elevilor.

3. Comunicare și colaborare: Resursele digitale facilitează comunicarea și colaborarea între oameni din întreaga lume. Putem comunica prin intermediul rețelelor sociale, mesagerie instantanee, aplicații de videoconferință și multe altele. Aceste instrumente ne permit să colaborăm în timp real cu colegii, prietenii, profesorii sau partenerii de afaceri, indiferent de distanță.

4. Dezvoltare personală și profesională: Resursele digitale oferă oportunități de dezvoltare personală și profesională. Putem accesa cărți electronice, cursuri online, webinarii și alte materiale care ne ajută să ne îmbunătățim abilitățile și cunoștințele în diverse domenii.

Ele au adus oportunități semnificative pentru dezvoltarea personală și profesională a indivizilor. Iată câteva exemple de resurse digitale utilizate în acest scop:

a. Cursuri online: Există o multitudine de platforme și site-uri web care oferă cursuri online în diferite domenii, cum ar fi management, marketing, programare, limbi străine, dezvoltare personală și multe altele. Aceste cursuri pot fi accesate de la distanță, la orice oră, și permit indivizilor să-și dezvolte abilitățile și cunoștințele.

b. Webinarii și conferințe online: Mulți profesioniști și experți organizează webinarii și conferințe online, în care împărtășesc cunoștințe și experiențe în domeniile lor de expertiză. Aceste evenimente pot fi accesate de la distanță, iar participanții pot învăța direct de la specialiști și să-și extindă rețeaua de contacte.

c. Bloguri și podcasturi: Mulți oameni aleg să-și împărtășească cunoștințele și experiențele prin intermediul blogurilor sau podcasturilor. Acestea pot acoperi o gamă largă de subiecte, cum ar fi leadership, productivitate, dezvoltare personală, antreprenoriat și multe altele. Prin urmărirea acestor resurse, oamenii pot obține inspirație, sfaturi și informații valoroase.

d. Platforme de networking online: Rețelele sociale profesionale, cum ar fi LinkedIn, sunt resurse digitale care facilitează conectarea și interacțiunea cu alți profesioniști din domeniul de interes. Aceste platforme oferă oportunități de a-ți construi și extinde rețeaua de contacte, de a găsi potențiali mentori sau parteneri de afaceri și de a descoperi oportunități de carieră.

e. Aplicații de organizare și productivitate: Există o mulțime de aplicații și instrumente digitale care pot ajuta la gestionarea timpului, la organizarea sarcinilor și la creșterea productivității. Acestea includ aplicații de gestionare a proiectelor, aplicații de organizare a activităților zilnice, aplicații de luat notițe și multe altele.

f. Grupuri de discuții și comunități online: Există numeroase grupuri de discuții și comunități online în care profesioniștii și pasionații din diferite domenii pot interacționa, împărtăși idei și soluții la probleme comune. Aceste grupuri pot fi găsite pe platforme de socializare, forumuri sau platforme specializate.

Resursele digitale pot fi utilizate pentru a ne dezvolta abilitățile, cunoștințele și conectările în domeniul personal de interes. Ele oferă flexibilitate, accesibilitate și oportunități de învățare continuă, contribuind astfel la dezvoltarea personală și profesională a fiecăruia dintre noi.

Provocările pe care le poți întâmpina utilizând resursele digitale pot fi următoarele:

- Fiabilitatea informațiilor: O provocare majoră asociată cu resursele digitale este fiabilitatea informațiilor. Pe internet, există o mulțime de informații incorecte, neactualizate sau chiar false. Utilizatorii trebuie să fie vigilenți și să verifice sursele și veridicitatea informațiilor înainte de a le utiliza.

- Securitatea și confidențialitatea datelor: Utilizarea resurselor digitale implică o preocupare crescută pentru securitatea și confidențialitatea datelor noastre personale. Este important să fim conștienți de riscurile asociate cu furnizarea de informații personale online și să luăm măsuri de protecție adecvate.

- Dependența de tehnologie: Utilizarea excesivă a resurselor digitale poate duce la dependența de tehnologie. Aceasta poate afecta relațiile interpersonale, sănătatea mentală și productivitatea. Este important să avem un echilibru între utilizarea resurselor digitale și activitățile offline.

- Accesibilitatea: Chiar dacă resursele digitale oferă oportunități semnificative, nu toată lumea are acces la ele. Există încă zone în care accesul la internet este limitat sau inexistent, ceea ce poate crea inegalități în accesul la informație și oportunități.

În concluzie, resursele digitale oferă oportunități uriașe în diferite domenii ale vieții noastre. Cu toate acestea, utilizarea lor vine și cu provocări. Este important să fim conștienți de aceste provocări și să le abordăm în mod adecvat, astfel încât să putem beneficia în mod optim de ele și să le integram în viața noastră într-un mod echilibrat și responsabil.

Bibliografie:

1. Bates, A. W., & Sangrà, A. (2011). *Managing technology in higher education: Strategies for transforming teaching and learning*. Jossey-Bass.
2. Dabbagh, N. (Ed.). (2012). *The SAGE Handbook of Educational Technology*. Sage Publications.
3. Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V., & Freeman, A. (2015). *NMC/CoSN Horizon Report: 2015 K-12 Edition*. The New Media Consortium.
4. Oblinger, D. G., & Oblinger, J. L. (2005). *Educating the Net Generation*. EDUCAUSE. Rheingold, H. (2012). *Net Smart: How to Thrive Online*. MIT Press.
5. Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. *On the Horizon*, 9(5), 1-6.
6. Selwyn, N. (2016). *Education and Technology: Key Issues and Debates*. Bloomsbury Publishing.
7. Siemens, G. (2005). Connectivism: A learning theory for the digital age. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 2(1), 3-10.
8. Siemens, G., & Weller, M. (2011). Higher education and the promises and perils of social network. *Revista de Universidad y Sociedad del Conocimiento (RUSC)*, 8(1), 164-170.
9. UNESCO (2011). *UNESCO ICT Competency Framework for Teachers*. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000216257>

TEHNICI DE EVALUARE ȘI INTERVENȚIE ÎN CONSILIEREA ADOLESCENȚILOR

*Consilier școlar prof. Tomescu Elena
CJRAE Vâlcea –Liceul Gheorghe Surdu, Oraș Brezoi*

Fără o evaluare amănunțită a problemei, intervențiile eficiente și potrivite nu pot fi implementate. Evaluarea, ca parte integrantă a procesului de consiliere, facilitează rezolvarea de probleme ajutând subiectul să-și identifice atât punctele slabe, cât și punctele tari, afectând procesul de schimbare și ajutându-l să ia decizii. Procesul de evaluare poate avea rol terapeutic, ajutând subiecții să-și clarifice scopurile și să-și dezvolte sensul perspectivei.

De asemenea, fără planificarea procesului de intervenție și fără cunoașterea felului în care se pot identifica strategii culturale și de dezvoltare potrivite, procesul de consiliere este îngreunat. După cum sublinia Wagner (2003), cheia în muncă cu copiii și adolescenții este flexibilitatea. Astfel, consilierii sunt nevoiți să “își potrivească stilul de interacțiune și strategiile de intervenție pentru a fi potrivite subiecților din punctul de vedere al dezvoltării fizice, mentale, abilităților sociale, conștiinței emoționale, înțelegerii morale și planurilor de viitor.” (p. 7)

Luând în considerare aceste aspecte, în continuare vor fi prezentate câteva dintre tehnicile de evaluare și intervenție utilizate în consilierea adolescenților.

Interviurile. Interviul este o strategie care îi permite copilului sau adolescentului să obțină informații pentru a-și extinde înțelegerea pe un anumit subiect. Poate fi utilizat pentru a ajuta adolescentul în a-și “normaliza” problema, într-un mod mai degrabă paradoxal.

De exemplu, adolescenții sunt predispuși spre a crede că părinții lor sunt cei mai stricți, demodați și cei mai zgârciți dintre toți oamenii pe care îi cunosc. Acest lucru creează deseori o barieră între adolescenți și părinții lor. Invitând adolescentul să elaboreze întrebări

pentru interviu și să intervieveze părinții altor adolescenți, acesta își dă deseori seama că lucrurile nu stau așa de rău în ceea ce îl privește. Cheia este ca adolescentul să fie ajutat să își formuleze întrebările. Dacă adolescentul este cel care va realiza într-adevăr interviul, intervenția și-a atins scopul, deoarece interviul i-a oferit o altă perspectivă.

Activități înregistrate. Este o metodă care are cel mai mare succes în rândul adolescenților cărora le face plăcere să simuleze. Dorind ca adolescenții să-și rezolve, în mod independent, problemele cu care se confruntă, consilierul îi invită inițial pe aceștia să își imagineze că ei sunt cei cu probleme, iar apoi să își imagineze că sunt consilieri care ajută pe altcineva cu aceeași problemă. Deși este ceva asemănător cu jocul de roluri, avantajul este că se poate reveni la înregistrare, astfel încât lucrurile învățate pot fi reluate, discutate și consolidate mai prompt. Înregistrarea ședințelor de consiliere și oferirea lor subiecților spre ascultare/vizionare în timpul săptămânii, este o metodă bună pentru revizuirea conceptelor.

Folosirea tehnicilor media. Tehnicile media pot fi ușor încorporate în intervențiile bazate pe activități. De exemplu, subiecții pot monitoriza emisiuni TV urmărind lucruri precum: exprimarea de emoții/sentimente pozitive versus negative, consecințe ale deciziilor, stiluri de comportament/ comunicare agresive versus asertive. Astfel, televiziunea poate fi utilizată pozitiv spre a extinde nivelul de înțelegere al unui subiect, aspect care poate fi urmat de învățarea abilităților. Presa poate fi de asemenea utilizată într-o manieră asemănătoare. Adolescenții găsesc articole despre evenimente problematice. Ei pot aduce articolele la ședința de consiliere și împreună cu consilierul se inițiază o ierarhizare a aspectelor problematice, plasând propria problemă printre problemele găsite în articolele de ziar. Această metodă îi ajută în special pe adolescenții care persistă în a vedea problema lor drept “îngrozitoare” și nu par să dorească să schimbe ceva.

Găsește pe cineva care... Este un exercițiu simplu, utilizat cu succes în special cu adolescenții cărora le lipsesc abilitățile sociale. De multe ori, aceștia nu știu cum să inițieze conversații, cum să stabilească contact vizual, să își exprime părerile sau să manifeste interes pentru ceea ce spun alții. Cu toate acestea, adolescenții sunt, de cele mai multe ori, conștienți de cine este capabil să realizeze o anumită sarcină, să manifeste un anumit comportament etc. Exercițiul include găsirea unor persoane care demonstrează că dețin astfel de abilități, observarea persoanei /persoanelor respective, luarea de notițe în legătură cu ce au aflat. Pasul următor este ca subiectul să încerce să imite o abilitate pentru a-și îmbunătăți propriile abilități sociale.

Jocul de roluri. La fel de eficient ca strategie de evaluare, jocul de roluri permite adolescenților să repete abilități, să învețe comportamente noi, să joace diferite situații din viața lor, metaforic vorbind, (Kottman, 2001), să vadă situațiile din mai multe perspective, să aibă încredere și să își exprime emoțiile și sentimentele. Acesta poate “ajuta copiii să învețe despre cauză și efect și să experimenteze consecințele comportamentului lor într-un mediu de siguranță.” (Thompson, Rudolph, & Henderson, 2004, p. 248). Autorii au subliniat de asemenea faptul că jocul de roluri îi ajută pe copii și adolescenți să își dezvolte empatia și să își modifice viziunea egocentrică asupra lumii.

Pentru a structura jocul de roluri, consilierul îl poate invita pe adolescent să joace rolul său, în timp ce consilierul joacă celălalt rol semnificativ. Indicat este ca jocul de rol să fie desfășurat pornind de la o situație concretă din viața adolescentului.

Dialogul cu scaunul gol. O variație a jocului de roluri este dialogul cu scaunul gol (Gladding 2005), care este o tehnică excelentă pentru a interveni în situațiile când adolescenții manifestă sentimentul de vină, indecizie, furie sau alte emoții dezadaptative. Exercițiul constă în: subiectul stă pe un scaun și poartă un dialog cu un scaun gol despre o anumită temă. (Gladding 2005) Când simte nevoia sau la sugestia consilierului, adolescentul se mută pe celălalt scaun și ”răspunde” primului scaun. O variațiune a acestei tehnici pentru copiii mai mici este dialogul cu un animal de pluș.

Reversul de roluri. O altă variație a jocului de roluri este schimbul de roluri, care poate fi eficient când adolescenții prezintă probleme în comunicare sau conflicte interpersonale. (Thompson et al. 2004) Pentru a structura această intervenție, subiectul va juca rolul celeilalte persoane cum ar fi: profesor, părinte sau coleg, în timp ce consilierul își asumă rolul subiectului. Un avantaj al acestei tehnici constă în faptul că subiectul capătă deseori o nouă viziune și înțelegere asupra celuiilalt, ceea ce facilitează comunicarea.

Utilizând aceste tehnici, adaptate la nivelul fiecărei situații, provocările de dezvoltare ale adolescenței pot fi soluționate într-o manieră satisfăcătoare, atât pentru adolescent, cât și pentru consilier.

Bibliografie:

- 1.Vernon, A.,(2009), *Counseling Children & Adolescents*, Editura Love Pub Co; 4 edition
- 2 Vernon, A.,(2002),*What Works When with Children and Adolescents: A Handbook of Individual Counseling Techniques*, Editura Research Press
- 3.Vernon, A.,(2002),*Ce, cum, când în terapia copilului și adolescentului. Tehnici de consiliere și psihoterapie*, Editura România Psychological Testing Services
4. *Catalogul Activității cu pre-adolescenți (6-8)*, sau *Lucrul cu adolescenți* pe site-ul www.any-book-in-print.com
5. *Catalogul Playtime* al magazinului Self-Esteem pe site-ul www.selfesteemshop.com

CONSILIEREA ȘCOLARĂ ȘI ORIENTAREA ȘCOLARĂ, CONSILIEREA PROFESIONALĂ ȘI CONSILIEREA ÎN CARIERĂ

*Prof. înv. primar Trănesci Daniela
Școala Gimnazială Udrești, com. Dănicei, jud. Vâlcea*

CONSILIEREA ȘCOLARĂ – DELIMITĂRI CONCEPTUALE

Consilierea școlară este un “proces intensiv de acordare a asistenței psihopedagogice elevilor, studenților și celorlalte persoane implicate în procesul educațional (profesori, părinți, tutori și autorități școlare). Cu rol proactiv pentru prevenirea situațiilor de criză personală și educațională și pentru dezvoltarea personală și educațională și socială a elevilor”. De multe ori, consilierea școlară este confundată cu psihoterapia, iar consilierul școlar, cu psihologul/ psihoterapeutul. Pentru diferențierea celor două situații, sunt importante perspectivele de abordare.

Astfel: Ca proces de dezvoltare, consilierea școlară se diferențiază de psihoterapie, prin faptul că aceasta din urmă reprezintă mai mult un proces corectiv; fără a diminua însă rolul remedial al consilierii școlare și pe cel de dezvoltare al psihoterapiei. De asemenea, o altă diferențiere între activitatea de consiliere școlară și cea psihoterapeutică constă în faptul că psihoterapeutul intervine întotdeauna pe baza unui model de intervenție într-o criză, chiar și fără a avea un contact anterior cu individul/ grupul, spre deosebire de consilierul școlar care intervine fie că există sau nu crize în viața copiilor/ elevilor sau a grupurilor școlare (la nivelul clasei de elevi). Consilierul școlar își bazează intervenția pe un program care urmărește atingerea unor scopuri comportamentele ce vizează dezvoltarea pozitivă personală, educațională și socială a copiilor/ elevilor, nu doar în situații de criză.

În funcție de specificul impactului/rolului celor două activități, consilierea școlară are un rol proactiv, prin faptul că prin intervenția sa urmărește conștientizarea copiilor/ elevilor asupra sinelui și a relaționării cu ceilalți, spre deosebire de rolul reactiv al psihoterapiei, de reacție punctuală la situațiile de criză.

În funcție de gradul de responsabilitate, comparativ cu psihologul/ psihoterapeutul care se limitează strict la relația cu individul/ grupul, consilierul școlar, pe lângă rolul de a-i ajuta pe copii/ elevi să-și îmbunătățească relațiile cu ei înșiși și cu ceilalți (școală, societate), are și rolul de a optimiza relațiile la nivelul colectivului din

care fac parte aceștia (clasă, școală, familie). Mai mult, aprecierea activității consilierului școlar se realizează nu doar în raport cu rezultatele directe ale activității de consiliere, ci și în raport cu rezultatele indirecte, care vizează în principal, impactul activității de consiliere asupra mediului educațional din școală.

CONSILIEREA ȘI ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ

Consilierea pentru orientarea școlară urmărește îndrumarea copiilor și elevilor în alegerea unei forme de învățământ adecvată și prin oferirea de informații despre rețeaua școlară, în raport cu potențialul și interesele fiecăruia. Consilierea pentru orientarea școlară se bazează pe verificare/ testarea nivelului de cunoștințe, competențe și interese (atitudini și valori) ale copiilor și elevilor, prin teste, inventare de interese profesionale, chestionare de personalitate, probe de tip examen etc.

Consilierea pentru orientarea profesională continuă orientarea școlară și urmărește integrarea elevilor în unitatea/ instituția de învățământ recomandată. De data aceasta, informațiile vizează piața muncii, specificul unor profesii, mobilitatea pe piața muncii etc., iar competențele sunt verificate/ testate în raport cu aptitudinile elevilor/ tinerilor pentru executarea unor operații/ sarcini de lucru specifice anumitor ocupații de pe piața muncii. Ca și principale modalități prin care se realizează consilierea și orientarea profesională, pot fi amintite: convorbirile individuale și de grup, studiile de caz, teste, chestionare și inventare de interese și de aptitudini, analiza unor monografii și nomenclatoare profesionale, vizite la diverși angajatori de pe piața muncii etc.

CONSILIEREA ÎN CARIERĂ

Învățarea pe tot parcursul vieții a determinat și nevoia de consiliere și orientare profesională pe tot parcursul vieții. Ca și componentă a învățării pe tot parcursul vieții, consilierea și orientarea profesională oferă suport persoanelor/grupurilor, în diverse etape ale vieții lor, în special aflate în situație de tranziție între niveluri de educație, formare și calificare profesională, precum și în situația revenirii în sistemul de educație și/ sau formare, după ce au abandonat timpuriu școala, celor care revin pe piața muncii după o perioadă de timp, angajaților cărora schimbările economice impun să-și schimbe natura profesiei lor, angajaților în vârstă și imigranților.

În cazul subiecților adulți, consilierea și orientarea profesională capătă valențele consilierii în/ pentru carieră. Consilierea carierei urmărește compatibilizarea la cele mai înalte cote între resursele, cerințele, aspirațiile, valorile și interesele unui individ și oferta reală din domeniul educației, formării și integrării socio-profesionale, presupunând “o abordare globală a individului, continuă, flexibilă și derulată de-a lungul tuturor ciclurilor vieții personale (finalizarea studiilor formale, încadrarea în muncă, inserția socială, asumarea de roluri comunitare, schimbarea slujbei, schimbarea statutului familial, recalificarea, pensionarea etc.)”.

Consilierea în carieră asigură echilibrul între sistemul de educație și formare și piața muncii, urmărind în mod direct, reducerea șomajului și creșterea ratei de angajabilitate și indirect, creșterea independenței indivizilor față de sistemele de asistență și ajutor social.

MEDIEREA ȘCOLARĂ

Medierea școlară urmărește asigurarea participării tuturor copiilor din comunitate la învățământul general obligatoriu, încurajând implicarea părinților în educația copiilor și în viața școlii și facilitând colaborarea dintre familie, comunitate și școală. Mediatorul școlar colaborează cu personalul unității de învățământ preuniversitar, cu consiliul părinților sau cu alte structuri asociative ale părinților recunoscute de unitatea de învățământ preuniversitar, cu autoritățile locale/județene, cu organizații neguvernamentale și cu ceilalți parteneri ai unității de învățământ preuniversitar care au ca scop creșterea gradului de participare la educație și îmbunătățirea calității serviciilor educaționale. Activitatea de mediere școlară se poate

desfășura direct în unitățile de învățământ preuniversitar, dar și în cadrul comunitățile de care aparțin acestea.

Mediatorul școlar are următoarele atribuții:

- facilitează dialogul școală - familie - comunitate;
- contribuie la menținerea și dezvoltarea încrederii și a respectului față de școală în comunitate și a respectului școlii față de comunitate;
- monitorizează copiii de vârstă preșcolară din comunitate care nu sunt înscriși la grădiniță și sprijină familia/susținătorii legali ai copilului în demersurile necesare pentru înscrierea acestora în învățământul preșcolar;
- monitorizează copiii de vârstă școlară, din circumscripția școlară, care nu au fost înscriși niciodată la școală, propunând conducerii școlii soluții optime pentru recuperarea lor și facilitând accesul acestora la programele alternative de învățământ (înscrierea în învățământul de masă la cursuri de zi sau la cursuri cu frecvență redusă, includerea în Programul "A doua șansă" etc.);
- sprijină organizarea de programe-suport pentru îmbunătățirea performanțelor școlare (programe de recuperare, programe de intervenție personalizată, programe de tip "școala de după școală" etc.);
- colectează datele statistice relevante pentru monitorizarea accesului la educație și menținerea copiilor în sistemul educațional obligatoriu;
- consemnează cu acuratețe și obiectivitate problemele educaționale sau de altă natură care au efect asupra participării la educație a copiilor din comunitate, informând familiile despre rolul școlii și despre prevederile legale referitoare la participarea copiilor la educație;
- asigură actualizarea bazei de date despre copiii aflați în pericol de abandon școlar, monitorizează situația școlară și activitatea extrașcolară a acestora, încurajând participarea lor la educație;
- transmite școlii toate datele colectate din comunitate, în scopul identificării soluțiilor optime pentru asigurarea accesului egal la educație al copiilor;
- contribuie la deschiderea școlii către comunitate și la promovarea caracteristicilor etnoculturale în mediul școlar, prin implicarea în organizarea de activități cu părinții/alți membri ai comunității, organizarea de activități cu dimensiune multiculturală, organizare de activități extracurriculare etc.;
- monitorizează și încurajează prezența elevilor la orele din cadrul programelor alternative, suplimentare/de sprijin;
- sprijină elaborarea planului de desegregare școlară și implementarea acestuia, prin colaborare cu conducerea școlii;
- informează autoritățile responsabile despre eventualele încălcări ale drepturilor copilului și sprijină demersurile acestora pentru soluționarea situațiilor respective.

VINERI, PE LA PRÂNZ...

*Prof. consilier școlar Banu Denise
CJRAE Vâlcea – C. N. „Alexandru Lahovari” Rm. Vâlcea*

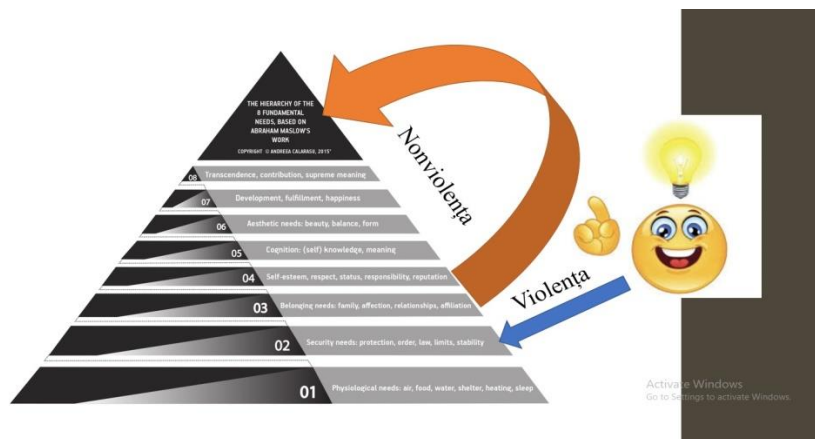
Povestea începe *vineri, 27 ianuarie 2023*, pe la prânz, când mă pregăteam să plec de la școală și m-a oprit colega mea, consilier educativ, pentru a mă anunța că tocmai a primit un mesaj de la ISJ, în legătură cu *ziua de luni* (30 ianuarie) și mă ruga să o ajut. Era o solicitare ca fiecare școală să marcheze *30 ianuarie - Ziua Internațională a Nonviolenței în Școală* prin activități cu elevii, ilustrate cu „dovezi” (fotografii, produse ale activității etc.). Deja am avut imaginea unui **șnur de mărtișor**, în care se împletește **firul alb** al simpatiei și aprecierii pe care le simt pentru colega mea și înțelegerea poziției sale cu **firul roșu** al furiei față de „bifarea” superficială și mimetică a unor evenimente internaționale de către instituțiile noastre de învățământ (minister, inspectorate). I-am promis că, „de dragul ei”, mă voi gândi la o activitate și voi încerca să intru măcar la două clase.

Sâmbătă, 28 ianuarie, am dat o căutare pe Google, pentru a mă lămuri ce-i cu ziua aceea: ce înseamnă „nonviolență” și de ce 30 ianuarie și nu altă zi a anului calendaristic. Am descoperit cu bucurie o prezentare PowerPoint postată de Inspectoratul General de Poliție în 2021. M-am uitat curioasă peste slide-uri și am constatat că toate erau despre violență. Concluzia mea a fost: „A, e despre violență! Am destule fișe despre asta, e simplu să pregătesc activitățile!”. Am considerat că „am terminat” cu „nonviolența” și am căutat doar legătura cu „30 ianuarie”. Așa am descoperit un site al unor studenți și masteranzi la Drept, cu articole anuale despre această zi. Erau acolo toate informațiile de care aveam nevoie. Am lămurit astfel următoarele aspecte:

- a) **Semnificația zilei:** promovarea ideii de educare a copiilor în și pentru *armonie, toleranță, solidaritate, respect pentru drepturile omului, nonviolență și pace*, **mesajul principal** al acestei zile fiind „dragoste universală, nonviolență și pace. Dragostea universală este mai bună decât egoismul, nonviolența este mai bună decât violența și pacea este mai bună decât războiul”;
- b) **De ce 30 ianuarie?** Ziua Internațională pentru Nonviolență în Școală a avut ca zi de plecare 30 ianuarie, aceasta fiind **ziua celebrării morții lui Mahatma Gandhi**, supranumit părintele independenței Indiei și inițiatorul mișcărilor de revoltă neviolente, cel care spunea: „nonviolența este arma celor puternici.”
- c) **Istoric:** Ziua Internațională a Nonviolenței în Școală, fondată în **1964**, cunoscută și ca Ziua Internațională a Nonviolenței și Păcii, este o inițiativă mondială, neguvernamentală, independentă, liberă și voluntară a educației pentru nonviolență și pace care se desfășoară în școli din întreaga lume, prin centre de educație, la care sunt invitați să participe profesori și elevi de toate nivelurile din toate țările.

Din nou am trăit o ambivalență emoțională: satisfacția înțelegerii și bucuria clarificării, pe de o parte și îngrijorarea că nu știu ce să fac la clasă, pe de altă parte. Tocmai constatasem că Nonviolența NU ESTE despre violență! Ziua Nonviolenței nu este încă o ocazie de a face campanie de prevenire și combatere a violenței, cum crezusem inițial.

Pentru a ilustra diferența, corelarea cu Piramida nevoilor lui Maslow cu 8 trepte (variantea din 1990, completată și îmbunătățită) consider că este edificatoare. **Violența** se adresează treptei a doua, cea a nevoilor de siguranță/ securitate, pe când **Nonviolența** presupune educarea pentru satisfacerea nevoilor specifice împlinirii umanității noastre – treptele 3-8: treapta 3 (nevoile de afecțiune și apartenență), treapta 4 (nevoile de stimă și statut), treapta 5 (nevoile cognitive), treapta 6 (nevoile estetice), treapta 7 (nevoia de auto-dezvoltare) și treapta 8 (nevoi transcendente, de a trece „dincolo” de egoism).

Înțelegerea acestei diferențe a schimbat preocupărilor mele: nu mai era vorba despre activități la clasă pentru ziua de luni, 30 ianuarie 2023, ci despre perspectiva unui program educațional permanent, de dezvoltare personală a copiilor și adolescenților. Ziua de 30 ianuarie a acestui an devine astfel, pentru mine - consilier școlar, începutul unei călătorii.

Așadar, **să punem început bun!**

Primele activități la clasă au vizat clarificarea termenului de „nonviolență”, identificarea percepțiilor elevilor privind „nonviolența” și conturarea unui „Vocabular al Nonviolenței”. Astfel, dintre termenii enunțați de elevii de clasa a X-a (71 elevi implicați), am întocmit următoarea listă de „**cuvinte ale nonviolenței**”:

• acceptare	• comunicare	• pace (22)
• afecțiune	• educație	• pacifism
• ajutor	• empatie	• om pașnic
• armonie	• înțelegere	• rațiune
• autocontrol	• înțelepciune	• respect
• bună-creștere	• liniște	• solidaritate
• compasiune	• prietenie	• toleranță

Se remarcă frecvența termenului de „**pace**” (31%) și a corelativelor „*pacifism*” și „*om pașnic*”, fără a fi făcut consilierul precizarea că *Ziua Internațională a Nonviolenței* se mai numește și „*Ziua Internațională a Nonviolenței și Păcii*”.

Pornind de la această listă, adolescenții pot fi provocați de către consilier/ profesorul diriginte/ profesorul de Limba Română cu o listă a cuvintelor „**uitate**” sau „**învechite**”, care conturează un portret luminos al umanității noastre:

▪ a astâmpăra	▪ făgăduință	▪ loialitate
▪ a făuri	▪ fermitate	▪ tâlc
▪ blândețe	▪ menire	▪ tămăduire
▪ demnitate	▪ onoare	▪ tihnă

Cuvintele acestea sunt precum nucile, hrănesc mintea și sufletul copiilor/ adolescenților cu miezul înțelegerii, nasc sentimente nobile și modelează comportamente prosoziale. De aceea, în calitate de dascăli și consilieri, suntem datori să nu le lăsăm să ajungă în categoria „**cuvintelor dispărute**”.

O altă modalitate de consiliere la clasă pe tema nonviolenței este apelând la „**povești cu tâlc**”, care utilizează *metafora* și *analogia* pentru transmiterea unor adevăruri profunde, făcând posibile evidențierea unor semnificațiilor inaccesibile explicației și verbalizarea unor realități psihologice personale. Poveștile devin astfel un instrument logic care *restructurează*

modul nostru de gândire și interpretare a lumii și a noastră înșine, fiind generatoare de noi sensuri și cadre de referință.

Povestirile metaforice reprezintă și un foarte bun punct de pornire a discuțiilor despre problematica propusă, deoarece trezesc interesul și atenția elevilor și asigură astfel participarea și implicarea personală a acestora în activitate. Stimulul motivațional poate fi, după situație, caracterul surprinzător al abordării sau oportunitatea de a se identifica cu anumite personaje ale povestirii (sau cu anumite convingeri, atitudini, valori ale acestora).

Am apelat la două dintre poveștile lui Max Lucado: „*Ești prețios!*” – pentru clasele de gimnaziu și „*De-aș avea un nas verde*” pentru clasele de liceu. După citirea poveștii de către consilier, elevii primesc fișe de lucru cu câte o imagine relevantă (*un cuțar cu comori pentru „Ești prețios!” și un Pinocchio cu nasul colorat pentru „De-aș avea un nas verde”*). Pe aceste fișe de lucru individuale, ei vor răspunde următoarelor cerințe:

a) *Clase de gimnaziu - Max Lucado „Ești prețios!”*

- *Tu cum ai numi povestea?*
- *Care este personajul tău preferat (Eli, Pancinello, Lucia, omuleții)?*
- *Pentru mine este prețios...*
- *Eu sunt prețios pentru că...*

b) *Clase de liceu - Max Lucado „De-aș avea un nas verde”*

- *Identificați comportamente de tip „nas verde” (Ce face toată lumea)*
- *Cum rezist la presiunea de „a-mi vopsi nasul în verde/roșu/ albastru...”*
- *Cine stabilește „Ce e la modă”/ „Cine e Beny Stilatul” în lumea noastră?*
- *Pornind de la situația propusă de poveste (majoritatea cu nas vopsit vs. minoritatea cu nas natural), tu poți da un exemplu din viața ta când ai ales să fii în minoritate?*
- *Care consideri că este relația dintre „majoritate” și „normalitate”?*

După completarea individuală a fișelor, elevii pot fi grupați pe echipe de câte 4-5 elevi, unde să discute despre răspunsurile lor, să-și compare experiențele și punctele de vedere, să extragă aspectele comune și să reflecteze asupra diferențelor. În final, se pot sintetiza observațiile echipelor de către consilierul școlar.

Un alt drum în povestea mea duce către tărâmul unde împărat este **Marshall Bertram Rosenberg** (1934 – 2015), [psiholog american](#), mediator, scriitor și profesor. Încă de la începutul anilor '60, el a dezvoltat **comunicarea nonviolentă**, ca mod de abordare a vieții în mod nonviolent și empatic. Metoda a fost folosită cu succes în multiple domenii, inclusiv gestionarea conflictelor interpersonale sau conflictelor armate. Comunicarea Nonviolentă pornește de la ideea că ființele umane pot și își doresc să aibă compasiune și empatie ca și stare implicită și ajung să recurgă la violență pentru că nu știu niciun mod de a-și îndeplini o serie de nevoi pe care le au.

Am pornit de la o preocupare de weekend, de „dragul” colegei mele și am ajuns la o activitate febrilă, de-a lungul unei săptămâni, care a condus la scrierea acestei povești, apoi la ilustrarea ei printr-o prezentare Power-Point și... înainte mult mai este.

Bibliografie:

1. Stanciu, Mircea, *Cartea cuvintelor dispărute, ediția a II-a*, Ed. Frontiera, București, 2018.
2. Lucado, Max, *Ești prețios!*, Ed. Gramma, Arad, 2019.
3. Lucado, Max, *De-aș avea un nas verde*, Ed. Gramma, Arad, 2020.
4. <https://en.ppt-online.org/860793>
5. <https://www.juridice.ro/559972/ziua-internationala-a-nonviolentei-in-scoli-si-pacii.html>
6. <https://www.jurnalul-bucurestiului.ro/piramida-lui-maslow/>
7. <https://florinrosoga.ro/book/comunicarea-nonviolenta-de-marshall-rosenberg/>

ROLUL ȘI IMPORTANȚA PROFESORULUI DIRIGINTE ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVILOR

*Prof. Unguroiu Mihaela
Bizdoacă Daniela
Liceul Sanitar „Antim Ivireanu”, Rm. Vâlcea*

Potrivit lui Norbert Sillany, orientarea școlară și profesională reprezintă ”dirijarea unui adolescent spre meseria sau profesia care i se potrivește cel mai bine din punct de vedere al aptitudinilor, capacităților sau gusturilor sale, ținându-se totodată seama de posibilitățile de angajare și de situația familială”.

Codul vieții după Georges Grinda spune :

- Copilul este o persoană în devenire- eu îl respect;
- Copilul vrea să fie independent – eu îl invit să fie responsabil;
- Copilul are nevoie de un ideal-eu îl ajut să dea un sens vieții sale.

Contribuția dirigintelui este hotărâtoare prin modul în care știe să organizeze și să stimuleze dorința și ambiția elevilor de a-și îndeplini cu simț de răspundere toate obligațiile școlare. A le însufla conștiința datoriei și autocontrolul înseamnă a-i ajuta să-și înțeleagă corect statutul de elev și să dobândească un comportament adecvat.

Dirigintele îi învață pe elevi cum să învețe, să-și organizeze timpul, îi ajută să se integreze cu succes în colectiv, îi face să înțeleagă că instruirea este principala cale de dezvoltare. Principala sarcină a dirigintelui este de a cultiva la elevi:

- o imagine de sine pozitivă,
- sporirea responsabilității personale față de sine, de alții, de societate,
- creșterea capacității de luare a deciziilor,
- păstrarea echilibrului în situații de succes și eșec,
- autoevaluarea realistă a propriului potențial,
- cunoașterea clară a calităților personale și a punctelor slabe,
- asumarea de obiective realiste, realizabile,
- adoptarea unei atitudini active față de cariera personală,
- elaborarea de soluții alternative.

Problema aptitudinilor și a alegerii școlii și ulterior a profesiei a devenit o problemă educativă de larg interes, mai ales în clasele terminale ale ciclurilor gimnaziale, munca dirigintilor devenind un suport solid al orientării elevilor. Nu numai informațiile furnizate, ci mai ales, contactul elevilor cu diverse sectoare de activitate, joacă un rol esențial în consolidarea preferințelor profesionale care stau la baza opțiunilor tinerilor.

În contextul schimbărilor actuale de la nivelul sistemului de învățământ dar și al societății, orientarea nu mai este o simplă activitate de psihodiagnostic și de selecție profesională, ci presupune structurarea ca proces educativ îndelungat care urmărește dezvoltarea personalității tinerilor în vederea viitoarei lor integrări școlare și profesionale.

Aplicarea unui model de Orientare și Consiliere cu privire la dezvoltarea carierei, presupune aducerea individului în centrul preocupărilor directe ale activității consilierului simultan cu focalizarea atenției pe următoarele direcții:

- dezvoltarea personală și socială a individului:
 - autocunoașterea generală,
 - autoevaluarea potențialului intelectual,
 - înțelegerea identității sinelui, ca parte și întreg,
 - dezvoltarea în planul educației și formării profesionale:
 - înțelegerea lumii educației, a rolului și finalității acesteia,
 - identificarea motivelor care dinamizează activitatea de învățare și dezvoltare intelectuală,

- dezvoltarea în planul carierei:
 - înțelegerea proceselor economice și sociale care îi sunt accesibile: familie, economie, profesie, salariu, proprietate, bani, bunuri materiale și culturale etc.,
 - conștientizarea valorii personale pe piața forței de muncă,
 - înțelegerea ambianței sociale și economice în care trăiește,
 - diversitatea conținutului muncii,
 - timp liber, activități comunitare, viața personală, familie etc.

Principalele mijloace utilizate în orientarea școlară și profesională, modernizate, actualizate și integrate în noile conținuturi ale învățământului sunt:

- vizitarea altor școli, universități, întreprinderi și instituții în scopul cunoașterii, informării, orientării,
 - efectuarea de exerciții de autocunoaștere și interevaluare desfășurate în clasă,
 - discutarea preocupărilor de timp liber, a hobby-urilor, pasiunilor personale,
 - prezentarea profesiilor părinților,
 - invitarea în școală de personalități, oameni de diferite profesii și prezentarea activității lor,
 - analizarea diferitelor lucrări, cărți, articole, emisiuni de radio și televiziune, filme documentare, ziare specializate în reportaje economice și despre muncă, a ziarelor de reclamă și a rubricilor de anunțuri etc. care au conținuturi ajutătoare Consilierii și Orientării,
 - încurajarea participării elevilor la cercurile de specialitate organizate în școală și/sau în afara acesteia,
 - invitarea de directori de șc. profesionale, de licee, rectori din instituțiile de învățământ superior,
 - organizarea de întâlniri cu foști elevi ai școlii și care au realizări profesionale remarcabile,
 - simularea în clasă a diferitelor contexte de viață și profesionale,
 - organizarea de întâlniri comune elevi, părinți, profesori pe teme de Consiliere și Orientare.
- Profesorul are un rol deosebit de important în orientarea și consilierea elevilor în vederea alegerii viitoarei lor cariere.

Orientarea și consilierea elevilor este un proces complex de pregătire și îndrumare a elevilor, în funcție de aptitudinile și interesele lor, spre acele forme de activitate școlară sau academice, care să le permită să opteze spre anumite domenii profesionale. Este necesar să se cunoască personalitatea elevului, să se realizeze educarea sa în vederea alegerii carierei, să fie informat cu privire la rețeaua școlară, la profesiile existente, să se consolideze și să se îndrume efectiv.

Bibliografie:

1. Butnaru, D. Consiliere și orientare școlară, Ed. Spiru Haret, Iași, 1999
2. Bălan, A. Consiliere educațională, Ed. Ardealul, Cluj-Napoca, 2001
3. Tomșa, Gh. Orientarea și dezvoltarea carierei la elevi, Casa de editură și presă, București, 2001
4. <https://www.eduforum.sns.ro/baza-de-date-online-cu-bune-practici-pentru-educatie-incluziva-de-calitate/rolul-cadrelor-didactice-in-orientarea-si-consilierea-elevilor-privind-cariera-lor-viitoare>

COMPLEMENTARITATEA AVANTAJELOR ȘI LIMITELOR METODELOR EXPOZITIVE ȘI METODELOR INTERACTIVE

*Profesor metodist CCD Valeria Șandru
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea*

Metodele de învățământ (“*odos*” = cale, drum; “*metha*” = către, spre) reprezintă căile folosite în școală de către profesor pentru a-i sprijini pe elevi să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința. Ele sunt totodată modalitățile prin care se formează și se dezvoltă priceperile, deprinderile și capacitățile elevilor de a acționa asupra naturii, de a folosi roadele cunoașterii transformând exteriorul în facilități interioare, formându-și caracterul și

dezvoltându-și personalitatea. Tehnic vorbind, metoda didactică cuprinde un ansamblu organizat de procedee ce sunt tehnici limitate de acțiune, detalii.

În sens praxiologic, metoda este un mod eficient de acțiune, o modalitate practică de lucru a profesorului cu elevii săi. Literatura de specialitate prezintă metoda didactică ca fiind calea eficientă de organizare și dirijare a învățării elevului de către cadrul didactic.

Eficiența metodei didactice este relevantă în măsura în care are calități transformatoare, fiind înțeleasă drept modalitatea folosită de profesor pentru a-i determina pe elevi să găsească ei înșiși calea proprie de urmat în vederea construirii propriei cunoașteri. Astfel elevul devine conștient nu numai de conținutul unui domeniu ci trăiește și emoția de a-l studia, motivându-și alegerile, realizând o învățare temeinică.

Atunci când alege o metodă didactică, profesorul are în vedere realizarea unor finalități bine precizate, specificate și concretizate sub formă de obiective. Metodele expositive (*de exemplu: povestirea, descrierea, explicația, prelegerea, instructajul, cursul etc.*) au avantajul prezentării conținuturilor unui număr mare de auditori, într-un timp relativ scurt, cu accent pe elementele esențiale. Rolul profesorului în acest caz se rezumă la cel de emițător/transmițător al mesajului educațional. Esențială este însă modalitatea în care reușește să capteze și să mențină interesul și atenția concentrată a elevilor pe parcursul expunerii. O condiție a eficienței metodelor de tip expositiv o constituie adaptarea limbajului la particularitățile auditoriului, folosind un repertoriu comun.

În cazul folosirii unei metodologii interactive, rolurile cadrului didactic se diversifică, se îmbogățesc, astfel că el devine animator, consilier, moderator, participant alături de elevii săi la soluționarea problemelor, chiar membru în echipele de lucru. Crește gradul de activism și de implicare a elevului la activitate, de la simplu receptor la participant activ. Interactivitatea presupune și o atitudine pozitivă față de relațiile umane, față de importanța muncii în echipă și o deschidere față de cooperare, o atitudine de susținere a ideilor apărute prin colaborarea cu ceilalți. Specifică metodelor didactice interactive este și multirelaționalitatea între profesor și elevi, între elev și colegii săi, pe de o parte, dintre elevi și conținut pe de altă parte. Metodele expositive nu solicită schimburi între agenții educaționali, fiind unidirecționale, mesajul circulând doar dinspre profesorul – emițător către elevul – receptor.

Metodologia interactivă țintește, pe lângă realizarea obiectivelor de ordin cognitiv (stimularea proceselor cognitive superioare, dezvoltarea capacității de a lega cunoștințele între ele și de a crea rețele conceptuale, dezvoltarea inteligențelor multiple etc.) și atingerea obiectivelor de ordin socioafectiv (dezvoltarea capacităților de comunicare, de dialogare interpersonală și intrapersonală, stimularea încrederii în sine, stimularea capacităților de reflectare asupra propriilor demersuri de învățare – metacogniția și asupra relațiilor interumane etc.)

Există o relație strânsă între organizarea și structurarea conținutului informațional, nivelul de abstractizare și generalizare a cunoștințelor, dozarea și prelucrarea metodologică a acestora în manualele școlare și luarea unor decizii metodologice din partea profesorului. Maniera tradițională, lineară, bazată cu precădere pe prezentarea, descrierea, exemplificarea conținuturilor impune cu precădere în procesul de transmitere – asimilare a cunoștințelor folosirea metodelor tradiționale și de multe ori pasive (metode de expunere orală și continuă a cunoștințelor, demonstrația, exemplificarea etc.). Dacă decizia cadrului didactic vizează prezentarea informațiilor într-o manieră activ-problematizantă, impunând participarea directă a elevilor în redescoperirea cunoștințelor, atunci și metodologia utilizată implică metodele active și interactive (problematizarea, descoperirea, colaborarea, studiul de caz, învățarea reciprocă, etc.).

Comunicarea expositivă a cunoștințelor are avantajul că scurtează drumul de acces la valorile culturii, la cunoașterea științifică care este mai greu accesibilă prin alte metode. Învățământul modern pune accent pe poziția elevului ca subiect activ al propriei formări, pe

descoperire și cercetare, pe creație, pe refacerea parcursului științific în laborator al cercetătorului, însă de multe ori, acestea necesită un timp mai îndelungat care nu se suprapune cu timpul școlar disponibil. Valențele informative ale metodelor expositive le conferă acestora o poziție viabilă în ansamblul metodelor didactice, deoarece, într-un timp relativ scurt, un singur profesor poate transmite unei colectivități o cantitate mare de date. Acest lucru apare ca o necesitate mai ales în condițiile exploziei informaționale, a accelerării ritmului de dezvoltare culturală și a aparițiilor de noi descoperiri, fapt ce se reflectă în volumul sporit de cunoștințe cuprins în programele și manualele școlare. Un alt avantaj al metodelor expositive îl constituie faptul că există și adevăruri care nu pot fi supuse unei verificări directe din partea elevilor.

Pe de altă parte, comunicarea de tip expositiv, prin însăși faptul că oferă o cale mai scurtă de învățare, poate avea dezavantajul formalismului, al superficialității sau al lipsei operaționalității, elevul acumulând un bogat bagaj de cunoștințe ce nu-și găsesc corespondentul în practică sau pe care nu știe cum să le folosească. Ține de măiestria cadrului didactic felul în care va reuși să confere metodelor expositive valențe formative, motivând elevii să recepționeze activ mesajele, prin prelucrare personală și redare originală. Nu metoda în sine este criticată, ci modul în care este aplicată și maniera în care este solicitat elevul să răspundă cerințelor și sarcinilor de învățare. În situațiile în care cadrul didactic alege să transmită elevilor săi cunoștințe „de-a gata elaborate” și combină acest fapt cu un stil autoritar prin care impune reproducerea acestora în aceeași manieră în care ele au fost predate, intervine dogmatismul și rigiditatea specifice unui învățământ bazat pe memorizare și reproducere, lipsit de aspectele formativ-educative ce au în vedere stimularea gândirii și a operațiilor ei (analiza, sinteza, abstractizarea, generalizarea, concretizarea), a imaginației, a creativității.

Pe de altă parte, metodele interactive accentuează latura formativ-educativă de dezvoltare a personalității atât prin oferirea de ocazii de a descoperi și a valida în practică cunoștințele teoretice cât și prin oportunitățile sociale de dezvoltarea a trăsăturilor de caracter, de voință și perseverență.

Specificul *metodelor interactive de grup* este faptul că ele promovează interacțiunea dintre mințile participanților, dintre personalitățile lor, ducând la o învățare mai activă și cu rezultate evidente. Acest tip de interactivitate determină identificarea elevului cu situația de învățare în care acesta este antrenat, ceea ce duce la transformarea acestora în stăpânii propriilor transformări și formări.

În condițiile îndeplinirii unor sarcini simple, activitatea de grup este stimulativă, generând un comportament contagios și o strădanie competitivă; în rezolvarea sarcinilor complexe, rezolvarea de probleme, obținerea soluției corecte e facilitată de emiterea de ipoteze multiple și variate. Interacțiunea stimulează efortul și productivitatea individului și este importantă pentru autodescoperirea propriilor capacități și limite, pentru autoevaluare. Există o dinamică intergrupală cu influențe favorabile în planul personalității, iar subiecții care lucrează în echipă sunt capabili să aplice și să sintetizeze cunoștințele în moduri variate și complexe, învățând în același timp mai temeinic decât în cazul lucrului individual. În acest fel se dezvoltă capacitățile elevilor de a lucra împreună ce se constituie într-o componentă importantă pentru viață și pentru activitatea lor profesională viitoare. Grupul dă un sentiment de încredere, de siguranță și de antrenare reciprocă a membrilor ce duce la dispariția fricii de eșec și curajul de a-și asuma riscul, reducând la minim fenomenul blocajului emoțional al creativității. Lucrul în echipă oferă elevilor posibilitatea de a-și împărtăși părerile, experiența, ideile, strategiile personale de lucru, informațiile; interrelațiile dintre membrii grupului, emulația sporesc interesul pentru o temă sau o sarcină dată, motivând elevii pentru învățare.

Pe de altă parte, metodele interactive solicită anumite condiții de timp mai îndelungat față de cele expositive (de exemplu: timp de gândire acordat elevilor, timp de

interrelaționare, timp de expunerea a ideilor individuale și comune, timp de evaluare etc.), anumite aptitudini ale elevilor de lucru în colaborare, dorință de socializare, capacități de comunicare și interrelaționare, precum și resurse materiale adecvate. Din partea profesorului, metodele didactice interactive necesită poate mai mult decât alte tipuri, un efort de proiectare și corelare atentă a resurselor în concordanță cu metodele, tehnicile și forma de organizare grupală a elevilor, pentru a menține constant și pentru mai mult timp interesul elevilor pentru activitate.

În lipsa acestui interes de participare din partea elevilor pentru a colabora și a lucra împreună, metodele interactive nu-și satisfac condițiile de eficiență și de eficacitate dorite. Ținând cont că scopul interactivității este cel de stimulare a participării la interacțiuni și la găsirea unor soluții prin cooperare, mijloacele de învățământ trebuie să se constituie în factori de sprijinire a lucrului în grup și de stimulare a învățării individuale și colective. Lipsa resurselor materiale adecvate poate conduce la renunțări și la disconfort cu efecte nedorite asupra învățării.

Didactica constructivistă accentuează importanța mediului învățării, atrăgând atenția asupra alegerii și amenajării *locului* instruirii. În cazul activităților desfășurate în grup, mobilierul trebuie să permită astfel de aranjamente care să ușureze discuțiile fără a perturba activitatea celorlalți.

Bibliografie:

Oprea, Crenguța-L., *Strategii didactice interactive*, București, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., ed. a IV-a, 2019;
Radu, I. T., *Evaluarea în procesul didactic*, București Editura Didactică și Pedagogică, 2020;

ȘCOALĂ INCLUZIVĂ – NECESITATEA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT

*Prof. Înv. Preșc. Mușat Ioana Roxana
Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu, sat Rotărăști, jud Vâlcea*

Motto: "Toți trăim sub același cer dar nu toți avem același orizont." - Konrad Adenauer

Fiecare profesor a încercat să răspundă la un moment dat la întrebări de genul: De ce nu toți elevii mei progresează în același fel? Cum pot să-i ajut pe toți să înțeleagă? Cum pot să-i ajut pe cei care învață mai greu?

Pentru a oferi răspunsurilor la aceste întrebări este esențial ca fiecare profesor să accepte, în primul rând, diversitatea dintr-o clasă; faptul că fiecare elev are propriile sale capacități intelectuale, diferite de cele ale altor colegi, că fiecare are stilul său propriu de a învăța și fiecare are nevoile sale în privința asimilării de informații.

Așadar, un aspect important al învățământului actual este nevoia sa de adaptare la necesitățile copiilor, oricare ar fi acele necesități și oricare ar fi copiii – fie că sunt copiii cu CES, fie că pur și simplu sunt copii cu un ritm mult mai încet de învățare.

O astfel de metodă de adaptare o constituie școala incluzivă, o școală ce se axează pe includerea acelor copiii sau chiar grupuri ce au fost anterior marginalizate și care implică în procesul de învățare și de luare a deciziilor părinții, îngrijitorii și consilierii specializați.

S-a dovedit că metodele utilizate în cadrul claselor incluzive pot îmbunătăți semnificativ performanța tuturor elevilor. În comparație cu educația în centre sau școli speciale, care are riscul de a-i menține pe copii și adolescenți în afara societății, școala incluzivă constituie un teren de pregătire ideal pentru viitoarea lor integrare în societate. În loc să-i izolăm și să spunem că sunt „dificili”, „turbulenți” sau chiar „handicapați”, am putea

să admitem faptul că acești copii ar putea progresa mai mult într-o clasă obișnuită, dacă noi, profesorii, am accepta că educația este pentru toți.

Cel mai important lucru de luat în considerare este că predarea în cadrul diversității implică predarea pentru fiecare individ în parte. Ținând cont de interesele fiecărui elev, de experiențele și țelurile sale facem, de fapt, un pas important în educația elevilor și integrarea lor în societate, după terminarea studiilor. Mai mult, putem spune că diferențele dintre indivizi sunt mult mai pregnante decât cele dintre grupuri. Din acest punct de vedere, poate una dintre cele mai mari provocări căreia trebuie să-i facă față un profesor este adaptarea stilului de predare astfel încât să corespundă necesităților fiecărui elev în parte.

Predarea la elevii cu nevoi speciale solicită aceleași strategii și practici ca și predarea la orice alt tip de clasă. Cu alte cuvinte, o bună metodă de predare în general va fi o bună metodă de predare și pentru elevii cu nevoi speciale. Toți elevii au dreptul să aștepte de la învățământ cele mai bune și eficiente metode, iar elevii cu CES nu fac diferența.

Școala incluzivă reprezintă o provocare pentru școlile obișnuite, însă ea nu trebuie privită ca o amenințare pentru performanța acestor școli. Multe dintre aceste instituții găsesc ca fiind dificil să integreze elevii cu nevoi speciale în cadrul claselor obișnuite. Însă această teamă poate fi depășită prin educație, resurse didactice adecvate, sprijin și nu în ultimul rând credința că incluziunea este un drept moral și social ce nu poate fi negat nimănui.

Există anumite etape ce trebuie urmate în cadrul școlarizării copiilor cu CES, printre care, în prima fază, este acceptarea ideii că există astfel de copii, recunoașterea dreptului lor la educație, integrarea lor treptată în cadrul școlilor obișnuite. Astfel pe măsură ce acești copii vor crește, vor deveni adulți și vor avea probabil proprii copii, incluziunea va fi deja un fapt acceptat și o măsură firească în cadrul educației. Copiii educați în cadrul școlii incluzive vor fi mai bine pregătiți să interacționeze cu diverși indivizi precum și cu diverse situații din lumea reală.

Școala incluzivă presupune îmbunătățirea sistemului educațional pentru toți elevii. Implică schimbări în curriculum, în modul de predare al profesorilor, în modul de învățare al elevilor, precum și schimbări în modul cum interacționează copiii cu CES cu colegii lor și viceversa.

Ideea este că școlile, centre de învățare și educație, să se schimbe astfel încât să devină comunități educaționale în care nevoile tuturor elevilor și profesorilor să fie îndeplinite. Școlile incluzive nu mai asigură o educație obișnuită sau o educație specială, ci asigură o educație incluzivă, iar ca rezultat elevii vor putea învăța împreună. Cu alte cuvinte, acest tip de școală este deschisă tuturor elevilor, astfel încât toți elevii să participe și să învețe. Pentru ca acest lucru să se întâmple, profesorii și școlile, în general, au nevoie de o schimbare, pentru a întâmpina cu mai mult succes diversitatea nevoilor elevilor. Educația incluzivă este un proces de facilitare a procesului de învățare pentru toți elevii, chiar și pentru cei ce au fost anterior excluși.

În ceea ce privește cadrele didactice din cadrul școlii incluzive, ele trebuie încurajate să adopte practici moderne în cadrul orelor de curs, să se autoperfecționeze în permanență în ceea ce privește copiii cu CES. Un alt rol important pe care cadrele didactice îl au este acela de a-i face pe copiii fără probleme să-și accepte și să-și ajute colegii cu CES, fără a-i ridiculiza, sau exclude.

Trebuie precizat, de asemenea, că alături de cadrele didactice și colegii de clasă, un rol important în asigurarea succesului copiilor cu CES este atribuit familiei și părinților acestor copii. A fost demonstrat, de altfel, că în acele cazuri în care părinții și familia, în general s-au implicat activ în procesul de învățare, copiii cu CES au avut rezultate mult mai eficiente. Prin această implicare activă a familiei se crează, de fapt, o comunitate incluzivă ce-i va ajuta pe copiii cu CES să se integreze mai repede și cu mai mult succes în societate, după terminarea studiilor.

Așadar, necesitatea de redimensionare a învățământului pentru a stabili standarde educaționale și pentru a determina școlile să devină responsabile de rezultatele elevilor, necesită un mare efort și dedicație, atât colectiv cât și individual. Pentru aceasta trebuie să credem că fiecare copil în parte poate învăța și reuși, că diversitatea ne este utilă tuturor și că elevii expuși diferitelor riscuri le pot depăși printr-o atenție și implicare din partea cadrelor didactice și a comunității, în general.

Ideea educației integrate a apărut ca o reacție firească a societății la obligația de a asigura cadrul necesar și condițiile impuse de specificul educației persoanelor cu cerințe educative speciale. Conform principiilor promovate în materie de educație de către organismele internaționale, precum și a prevederilor incluse în Declarația drepturilor persoanelor cu diferite tipuri de handicap, se menționează că acestea au aceleași drepturi fundamentale ca și ceilalți cetățeni de aceeași vârstă, fără discriminare pe motive de sex, religie, limbă, opinii politice, origine națională sau socială, sau oricare altă caracteristică a persoanei în cauză sau a familiei sale.

Educația integrată se referă în esență la integrarea în structurile învățământului de masă a copiilor cu cerințe speciale de educație, pentru a oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase și cât mai echilibrate a personalității acestora. În literatura românească de specialitate mai este întâlnită și sub denumirea de educație incluzivă sau învățământ integrat.

O analiză atentă asupra posibilităților de aplicare a strategiilor de integrare școlară a copiilor cu cerințe educative speciale, pe plan mondial, a permis evidențierea unor modele care pot fi sintetizate astfel:

- modelul cooperării școlii speciale cu școala obișnuită - caz în care școala obișnuită coordonează procesul integrării și stabilește un parteneriat activ între cadrele didactice din cele două școli care vor experimenta și vor susține un nou mod de desfășurare a activității didactice;

- modelul bazat pe organizarea unei clase speciale în școala obișnuită - presupune integrarea copiilor deficienți în școli de masă unde să intre în relație cu copiii normali, facilitându-se o mai bună intercunoaștere și interrelaționare a celor două categorii de copii;

- amenajarea în școala obișnuită a unei camere de instruire și resurse pentru copiii deficienți, integrați individual în clase obișnuite din școala respectivă- caz în care se face apel la profesorul de sprijin;

- modelul itinerant - care favorizează integrarea unui număr mic de copii deficienți, care locuiesc în apropiere;

- modelul comun- în care profesorul itinerant răspunde de toți copiii din aria stabilită.

Este de la sine înțeles faptul că nu toți copiii cu cerințe speciale de educație pot fi integrați, din diverse motive.

Evoluția pe plan teoretic și practic a problematicii integrării în țara noastră a condus la necesitatea apariției unor centre de resurse pentru educația integrată, la început prin constituirea ca entități noi în marile centre universitare unde să se formeze viitorii specialiști.

Pentru o înțelegere cât mai exactă a rolului și finalităților educației integrate în contextul transformărilor care au loc, procesul de integrare în comunitate trebuie privit din prisma perspectivelor psihologice, pedagogice și sociale.

Orice învățare este eficientă dacă pleacă de la cunoașterea copilului, individualizarea fiind imposibilă fără o cunoaștere a "zestrei" cu care vin copiii la școală.

Învățarea individualizată este un mod de abordare educațională care vizează contribuția fiecărui copil adusă la situația predării și învățării. Niciodată doi copii nu încep o activitate educațională exact în același fel; contribuie cu propriile lor experiențe, atitudini, calități, abilități, personalitate. Ideea este ca, elevul și cadrul didactic să se influențeze reciproc, între ei stabilindu-se o relație de comunicare bazată pe încredere și sinceritate.

Principiile ce stau la baza acestui tip de învățare sunt cele ale toleranței și echității, punându-se accentul pe angajamentul celui care învață.

Învățarea individualizată consideră atât elevul, cât și învățătorul, ca fiind cei care construiesc o bază de cunoștințe împreună - copilul nu mai este privit ca un "vas gol" pe care dascălul îl "umple" cu informații.

Concluzionând, putem spune că incluziunea nu-i implică numai pe copiii cu CES; ea este de fapt o realitate și recunoașterea faptului că fiecare copil este unic. Școala incluzivă ne demonstrează, așadar, că suntem unul, dar nu unul și același.

Bibliografie:

- Boboc I. , Managementul educațional , EDP, București, 2002
Gherut A. , Psihopedagogia persoanelor cu cerințe special, Polirom, Iași, 2001
Morand de Jouffrey - Psihologia copilului, Teora, 1999
Neamțu C. , Gherut A. - Psihopedagogie specială, Polirom, Iași, 2000
T. Birsabu - Psihopatologie infantilă și juvenilă, Semne, 2003
Verza E. - Psihopedagogie specială, EDP, București, 1995

CONSILIEREA CA PROCES DE SOLUȚIONARE A CONFLICTELOR

*Consilier școlar Adela Lazăr
Liceul "George Țârnea" Băbeni*

Consilierea psihologică și educațională integrează perspectiva umanistă dezvoltată de Carl Rogers (1961), unde problemele psihice nu mai sunt văzute în mod obligatoriu în termenii de tulburare și deficiență, ci în parametrii nevoii de autocunoaștere, de întărire a Eului, de dezvoltare personală și de adaptare. În acest sens, rolul principal nu îi revine doar psihologului văzut ca un superexpert. Succesul consilierii este asigurat de implicarea activă și responsabilă a ambelor părți (consilierul și persoanele consiliate) în realizarea unei alianțe autentice, bazată pe respect și încredere reciprocă. A ajuta și a credita persoana ca fiind capabilă să își asume propria dezvoltare personală, să prevină diverse tulburări și disfuncții, să găsească soluții la problemele cu care se confruntă, să se simtă bine cu sine, cu ceilalți și în lumea în care trăiește, reprezintă valorile umaniste ale consilierii psihologice.

Definirea consilierii impune accentuarea anumitor caracteristici ce o disting de alte arii de specializare ce implică asistența psihologică.

O caracteristică este dată de tipul de persoane cărora li se adresează.

Consilierea vizează persoane normale, ce nu prezintă tulburări psihice sau de personalitate, deficite intelectuale sau de altă natură. Consilierea facilitează, prin demersurile pe care le presupune, ca persoana să facă față mai eficient stresului și sarcinilor vieții cotidiene și astfel să-și îmbunătățească calitatea vieții.

Sumarizând caracteristicile prezentate în paragrafele anterioare, se poate spune că procesul de consiliere pune accentul pe dimensiunea de prevenție a tulburărilor emoționale și comportamentale, pe cea a dezvoltării personale și a rezolvării de probleme.

Conflictele între elevi

Utilizarea productivă a conflictului sau rezolvarea creatoare a acestuia reprezintă un demers esențial al managementului procesului de învățământ. Profesorul se confruntă cu tot felul de conflicte. De aceea, el trebuie să afle, în primul rând, cauzele complete ale conflictului apărut. Acestea pot fi:

- Atmosfera competitivă. Elevii au fost obișnuiți să lucreze individual, pe bază de competiție, lipsindu-le deprinderea de a munci în grup, încrederea în colegi și profesori. Ei nu doresc decât victoria asupra celorlalți și, dacă nu o obțin, își pierd stima de sine.
- Competiția apare în toate momentele, chiar și în cele în care ea este neproductivă.
- Comunicare slabă. Aceasta reprezintă solul cel mai fertil pentru conflict. Cele mai multe conflicte pot fi atribuite neînțelegerii sau percepției greșite a intențiilor,

sentimentelor, nevoilor și acțiunilor celorlalți. Elevii nu știu să-și exprime în mod pozitiv nevoile și dorințele sau le este frică să facă asta. Ei nu pot să-i asculte pe ceilalți.

- Exprimarea nepotrivită a emoțiilor. Orice conflict are o componentă afectivă. Conflictul se va accentua atunci când elevii au sentimente deplasate (exacerbate), nu știu să-și exprime supărarea sau nemulțumirea într-un mod neagresiv, își suprimă emoțiile și sunt lipsiți de autocontrol.
- Absența priceperilor de rezolvare a conflictelor. Elevii și profesorii nu știu să răspundă în mod creativ conflictelor. Ei prețuiesc și utilizează modalități violente de soluționare a acestora, urmând adesea modelele furnizate de filmele de consum.

Utilizarea greșită a puterii de către profesor. De asemenea, poate provoca apariția sau escaladarea conflictelor prin așteptări exagerat de înalte față de elevi, conducând clasa prin reguli inflexibile, bazându-se în permanență pe utilizarea autorității, instaurând o atmosferă de teamă și neînțelegere.

Între agresivitate și inacțiune există o gamă foarte largă de răspunsuri. A câștiga sau a pierde, ca individ, nu sunt singurele ieșiri posibile dintr-un conflict. Cea mai bună soluție este cea în care ambele părți câștigă.

Utilizarea consecventă și repetată a tehnicilor de rezolvare a conflictelor de către profesori și consilieri va face ca elevii înșiși să fie capabili, după un timp, să-și rezolve singuri conflictele. Acest lucru are efecte benefice asupra atmosferei din clasă, contribuind la crearea unei comunități educaționale în care elevii se sprijină unii pe alții. Caracteristicile acesteia sunt:

- Cooperare. Elevii învață să lucreze împreună, să aibă încredere unii în alții și să-și împărtășească preocupările.
- Comunicare. Elevii învață să observe atent, să comunice cu acuratețe ceea ce au de spus, să-i asculte atent pe ceilalți.
- Toleranță. Elevii învață să respecte și să valorizeze pozitiv diferențele dintre oameni, să înțeleagă propriile prejudecăți și modul în care acestea acționează.
- Expresie emoțională pozitivă. Elevii învață să-și exprime sentimentele, în special supărarea sau nemulțumirea, în modalități neagresive și nedistructive. Totodată, ei învață autocontrolul.
- Rezolvarea conflictelor. Elevii deprind abilitatea de a răspunde în mod creativ într-o situație conflictuală.

Conflictele între profesori și elevi

Pentru a evita apariția acestui tip de conflict, profesorul nu trebuie să-și utilizeze puterea în mod discreționar, cu scopul de a evidenția lipsa de putere a elevilor. Autoritatea profesorului trebuie să se manifeste constructiv, prin crearea unui mediu propice învățării, prin menținerea ordinii și prin „scoaterea” a ceea ce este mai bun din elevi. În schimb, autoritarismul (adică, exercitarea autorității formale în mod permanent, sistematic și indiferent de condiții) solicită, implicit, supunerea oarbă și conformism din partea elevilor. Deși pare eficient, autoritarismul rezolvă problemele doar pe termen scurt și doar superficial, întrucât conflictul cu elevii și ostilitatea acestora se vor menține. De aceea, trebuie gândită și realizată exercitarea autorității,

dar fără a cădea în autoritarism. Pentru aceasta:

- se stabilesc reguli cu ajutorul clasei;
- se prezintă lista de reguli clasei și se explică rațiunea fiecărei reguli;
- se decid împreună consecințele pentru încălcarea regulilor;
- se afișează regulile și sancțiunile și se verifică dacă toată lumea le știe;
- nu se face nici un rabat de la respectarea regulilor (trebuie să existe și sancțiuni mai puțin grave, pentru a putea fi aplicate când există circumstanțe atenuante);

- sancțiunile vor fi destul de severe, dar nu exagerate, pentru a nu crea resentimente care împiedică schimbarea comportamentului;
- elevul trebuie să înțeleagă de ce a fost sancționat;
- elevii nu trebuie să fie umiliți; sancțiunea trebuie să schimbe, nu să stârneasce dorința de răzbunare.

Un anumit comportament al elevilor, care este considerat ca inadecvat și care poate genera conflicte, poate fi schimbat prin tehnici specifice, care utilizează cu precădere stimuli pozitivi (mai mult recompense decât pedepse). Una dintre aceste tehnici propune următorii pași:

-Identificarea comportamentului care trebuie schimbat. Este necesară exactitatea în privința comportamentelor ce vor fi recompensate.

-Se decide sistemul de recompensare. De exemplu, marcarea cu o steluță a fiecărui act pozitiv; la un anumit număr de stelute se va câștiga ceva.

-Se prezintă clasei acest plan de îmbunătățire a comportamentului. După ce elevii au înțeles și au fost de acord cu procedura, aceasta se aplică.

Orice rezolvare a conflictelor implică o mai bună comunicare cu elevii. Cu cât comunicarea este mai bună și mai completă, cu atât crearea unui climat de siguranță fizică și psihică va fi mai probabilă, iar conflictele vor fi mai ușor de rezolvat. De asemenea, este deosebit de important a-i învăța pe elevi să-și exprime emoțiile în mod constructiv. Ei trebuie să știe că pot câștiga ceea ce doresc fără să fie agresivi.

Autocontrolul nu înseamnă suprimarea emoțiilor, ci un mod pozitiv de a le exprima.

O sumarizare a opțiunilor de ordin principal care sunt necesare și utile unui management optim al situațiilor conflictuale, cuprinde:

- abordarea conflictelor din perspectiva „pozitivă”;
- autenticitatea și sinceritatea, evitarea „atacurilor la persoană” și luarea în considerare a reacțiilor indivizilor aflați în conflict, dublată, însă, de fermitate, nefiind recomandată schimbarea propriilor opinii doar pentru a evita conflictul conducerea de tip participativ (nu „autocratică”, dar nici de tip „laissez-faire”);
- câștig, utilizarea complexă a negocierii în managementul situațiilor conflictuale, evitarea situațiilor de tip câștig-pierdere și găsirea unei soluții de tip câștig.

Bibliografie:

1. Căndea, R.; Căndea, D. (1998) – Comunicarea managerială aplicată, Editura Expert, Bucuresti.
2. Cornelius, H., Faire (1996), Știința rezolvării conflictelor, Editura Științifică și Tehnică, București
3. Florescu, M.C. (2002) – Managementul educației, Editura Eurogrup, Oradea.
4. Vintilă, S. (2001) – Negociere și soluționarea conflictelor, Editura Universității din București, București.
5. Zamfir, C.; Vlăsceanu, L. (1993) – Dicționar de sociologie, Editura Babel, București.
6. Zlate, M. (2007), Tratat de psihologie organizațional-managerială, Editura Polirom, Iași;

COPILUL CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

*Spafiu Andreea Nicoleta
Grădinița cu Program Prelungit Nr.1 Călimănești*

„Școlile trebuie să primească toți copiii indiferent de starea lor fizică, intelectuală, socială, emoțională, lingvistică sau oricare alta. Aici trebuie cuprinși și copii cu dizabilități, și copiii talentați, și copii din zonele rurale izolate și cei din populațiile nomade, și copiii minorităților lingvistice, etnice sau culturale, precum și copiii din alte grupuri sau zone marginale” (Cadrul de acțiune privind cerințele educative speciale, UNESCO/ Conferința de la Salamanca, 1994, p.6).

Cerințele educative speciale sunt acele cerințe care derivă din nevoile speciale ale unor persoane, generate de existența unor disfuncții la nivel intelectual, senzorial, fizic, psiho-afectiv, socio-economic, cultural. Este cunoscut faptul că deși într-o grupă sunt copii de aceeași vârstă, luați individual, fiecare are un ritm propriu de maturizare a funcțiilor intelectuale. Individualizarea învățării revine astfel ca sarcină pentru educatoare în scopul de a face eficientă învățarea și de a asigura șanse egale pentru toți copiii.

Este important ca în individualizarea învățării să se țină seama de modul în care sunt rezolvate sarcinile repartizate copiilor, să se accentueze gradul de dificultate solicitând copilul câte puțin peste posibilitățile anterioare pentru a nu-i menține la același nivel dându-le posibilitatea de dezvoltare intelectuală care se obține cu multă dăruire profesională, acordând șanse egale fiecărui copil din grupă, respectându-se particularitățile individuale de dezvoltare.

O abordare fundamentală pentru succesul școlar și recuperarea deficiențelor de învățare ale copiilor cu CES este accentul mare pus pe solidaritate și activitate în echipă (atât în clasă și în școală, cât și în afara ei, atât din partea celorlalți beneficiari ai educației cât și a cadrelor didactice) și mai puțin pe competiție.

Factorul determinant al succesului integrării și adaptării școlare este educatorul/învățătorul/profesorul clasei și în mod deosebit așteptările acestuia față de copilul cu deficiențe. Dacă acesta consideră că un anumit copil este incapabil să învețe sau este așezat rigid într-un “pat prociusian” – “acest copil doar atât poate”/ “acest copil nu poate executa această sarcină precum ceilalți copii” – șansele de succes ale acestuia sunt minimalizate de la început. Dacă, dimpotrivă acesta are încredere în posibilitățile tuturor copiilor, chiar și cei mai lenți decât aceștia pot obține rezultate mai bune.

Pentru copiii cu CES acest “efect Pygmalion” are o importanță covârșitoare. Profesorul nu trebuie să accentueze dificultățile copilului sau să creeze altele noi. Întreg sistemul de strategii și metode utilizate de acesta la clasă precum și colaborarea dintre cadrele didactice implicate în educarea-instruirea adaptarea-recuperarea copilului cu CES din școală/grădiniță, dintre acestea și alte persoane din afara ei, pot contribui semnificativ la reușita școlară a copilului cu diverse deficiențe.

Fiecare copil este unic și respectând diversitatea copiilor avem posibilitatea să folosim în munca de zi cu zi diverse metode și procedee de lucru, creând pentru fiecare copil condiții optime de învățare.

STRATEGII DE INTEGRARE A COPIILOR CU CES ÎN ȘCOLILE DE MASĂ

*Prof. inv. preșc. Udrescu Gheorghiza,
Popescu Carmen,*

Școala Gimnazială nr.13 /Structura G. P. P. nr. 14, Rm.Vâlcea

Cerințele educative speciale desemnează acele cerințe ori nevoi speciale față de educație care sunt suplimentare dar și complementare obiectivelor generale ale educației pentru copil. Fiecare copil prezintă particularități individuale și de relație cu mediul, trăsături care necesită o evaluare și o abordare personalizată. Educația necesită o schimbare pentru a răspunde dezideratului „o societate pentru toți”. Perceperea socială a acestor copii nu este mereu constantă, variind de la societate la societate, furnizând semnificații diferite, în funcție de cultura și de valorile promovate.

Integrarea educativă vizează reabilitarea și formarea persoanelor cu nevoi speciale, printr-o serie de măsuri de natură juridică, politică, socială și pedagogică. Principiul de bază al acestei tendințe este acela de a adapta școala și educația la diversitatea tipurilor și a posibilităților de învățare, la interesele și abilitățile de care aceștia dispun.

Problematika integrării copiilor cu CES în învățământul de masă aduce în discuție conceptul de egalitate a șanselor. Prin egalitatea șanselor se înțelege acel proces prin care diversele sisteme ale societății și mediului sunt puse la dispoziția tuturor, în particular a persoanelor cu handicap.

Conceptul de CES corespunde unei abordări care:

- postulează ideea că *fiecare copil este unic*;
- admite / demonstrează faptul că *orice copil poate învăța*;
- valorizează *unicitatea tipului de învățare determinată de particularitățile individuale*;
- cultivă *diversitatea copiilor ca un mijloc de învățare* care sprijină și întărește învățarea dacă este folosită adecvat;
- consideră *curriculum-ul școlar ca un instrument necesar de a fi flexibil, adaptabil la nevoile / cerințele elevilor*;

Numai plecând de la acest tip de abordare putem vorbi despre egalitatea de șanse/ de acces; participarea și integrarea școlară și socială.

În sens mai larg, integrarea educativă presupune schimbarea mentalităților cu privire la rolul social al școlii, schimbarea mentalităților în plan individual, al cadrelor didactice, al părinților, etc. Reformele cele mai accentuate sunt cele la nivelul modului de desfășurare a activității didactice.

Existența copiilor cu CES a pus în fața învățământului probleme dintre cele mai diverse, de la forme de organizare a activității, metodologia didactică, strategiile de evaluare, strategiile de predare/învățare, modalități de diferențiere a activității și/sau a conținuturilor învățării, etc până la complexa problemă a segregării sau/și integrării acestor copii în învățământul de masă.

Strategia națională cu privire la egalizarea șanselor pentru copiii și tinerii cu deficiențe are la bază ideea educației pentru toți și pentru fiecare:

- școlile trebuie să includă în procesul de învățământ toți copiii, indiferent de condițiile fizice, intelectuale, lingvistice sau de altă natură;
- învățământul trebuie adaptat la cerințele copilului și nu copilul să se adapteze la cerințele prefabricate;
- participarea la procesul de învățământ în cadrul școlilor obișnuite, deschise pentru toți membrii societății;
- școala incluzivă trebuie să recunoască și să reacționeze la diversele cerințe ale elevului prin: programe de învățământ adecvate, organizare eficientă, strategii didactice concrete, folosirea optimă a resurselor, parteneriate cu celelalte instituții ale comunității;
- copilul deficient trebuie să primească întregul sprijin suplimentar de care are nevoie pentru obținerea de performanțe proprii după posibilitățile lui;

Cum putem ajuta elevul cu dificultăți de învățare? În primul rând, cadrul didactic trebuie să posede cunoștințe care îl fac capabil să recunoască tulburarea de învățare a copilului, acele simptome, modele de comportament, care sugerează prezența tulburării de învățare. Studiind cu atenție semnele prezentate ale tulburărilor de învățare, cadrul didactic va fi treptat în stare să recunoască aceste deficiențe, conform criteriilor enumerate. Prin recunoașterea tulburării de învățare la elevi, cadrul didactic a făcut primul pas în remedierea elevului. Din moment ce cadrul didactic devine competent în stabilirea cauzelor dificultăților de învățare, el va fi capabil să abordeze în mod diferențiat învățarea/ educarea acestui elev. Aceasta necesită eforturi și energii suplimentare din partea cadrului didactic, deoarece elevii cu dificultăți de învățare au nevoie de activități recuperatoare și de o atitudine specifică, conform nevoilor individuale. Abordarea diferențiată necesită o colaborare strânsă între pedagog și psihologul școlar. Pe de o parte, cadrului didactic îi revin responsabilitățile abordării diferențiate, pe de altă parte colaborarea lui cu psihologul școlar mărește eficacitatea intervenției educaționale.

Activitatea psihopedagogică cu copiii cu dificultăți de învățare trebuie să prezinte un efect dublu:

– având un caracter corectiv-formativ, ea are ca scop central reducerea și corecția deficiențelor intervenite în dezvoltare;

– prin întreținerea și stimularea factorilor non-cognitivi ai personalității cum ar fi: motivația de învățare, interes, senzația competenței, aptitudini de comunicare verbală, etc .

Intervenția recuperatorie trebuie întotdeauna să respecte personalitatea și nivelul de deficiență al copilului. Criteriul de alegere a programului de dezvoltare, a etapelor programului intră în resortul unei persoane competente: psiholog, psihopedagog, profesor consilier. Ceea ce revine cadrului didactic va fi aplicarea programului stabilit împreună cu psihologul, sub forma unor activități suplimentare (aditive la programa școlară) în sălile de clasă.

Pornind de la principiul dreptului egal la educație pentru toți copiii, metodele activ-participative permit elevului satisfacerea interesului pentru cunoaștere, facilitează contactul cu realitatea înconjurătoare, sporind gradul de socializare a elevilor, stimulează și dezvoltă învățarea prin cooperare. Metodele care favorizează înțelegerea conceptelor și ideilor, valorifică experiența proprie a elevilor sunt: discuția, dezbateră, jocul de rol, jocul în general. Metodele care stimulează gândirea și creativitatea îi determină pe elevi să caute și să dezvolte soluții pentru diferite probleme, să compare și să analizeze situații date sunt: studiul de caz, rezolvarea de probleme, exercițiul, jocul de rol. Metodele prin care elevii sunt învățați să lucreze productiv unii cu alții și să-și dezvolte abilități de colaborare sunt: mozaicul, proiectul în grupuri mici.

În condițiile unei educații incluzive, metodele active de învățare prin cooperare au o mare eficiență și se recomandă aplicarea cu succes a acestora în cadrul activităților. Iată câteva posibile strategii de învățare care pot fi aplicate cu succes:

1. Predicțiile în perechi - Elevii vor fi grupați în perechi, având fiecare o foaie de hârtie și un creion. Profesorul le oferă o listă cu câteva cuvinte dintr-o povestire. În urma discuțiilor elevii vor trebui să alcătuiască o compunere sau un scenariu pe baza unor predicții în jurul unei liste oferite.

2. Știu/ vreau să știu/ am învățat - Elevii scriu pe o coloană ceea ce știu despre o temă, pe altă coloană ceea ce vor să știe și pe alta ce au învățat. La sfârșitul lecției se verifică ce cunoștințe noi au dobândit elevii.

3. Brainstormingul - Individual sau în perechi, elevii prezintă sau scriu pe hârtie toate lucrurile pe care le știu despre un anumit subiect.

4. Interviuul în etape - Profesorul adresează o întrebare elevilor grupați câte trei-patru. Fiecare elev găsește o soluție și o formulează în scris. Apoi elevii se confruntă reciproc în legătură cu răspunsul, după care perechile se alătură altor perechi formând grupuri în care fiecare elev prezintă soluția partenerului.

5. Turul galeriei - Grupuri de 3-4 elevi lucrează la o problemă care are drept rezultat un produs (schemă, desen, compunere). După expunerea produselor, fiecare grup examinează produsele celorlalte grupe, discută, apoi fac recomandări.

Învățarea prin cooperare, ascultarea și acceptarea opiniilor, luarea împreună a deciziilor constituie momente active ale predării și învățării sunt strategii incluzive care au un impact mai profund. Dacă strategiile tradiționale își propun cultivarea relațiilor de prietenie și înțelegere între copii, strategiile incluzive îi învață pe copii să se accepte așa cum sunt, indiferent de etichetele pe care societatea le pune și să colaboreze în vederea realizării obiectivelor de interes comun.

Fiecare cadru didactic pus în ipostaza de a avea în colectivitatea sa un copil cu CES, va iniția acțiuni care presupun: colaborarea cu părinții și consilierea acestora, implicarea directă (participant activ) în lucrul efectiv cu copiii, și nu în calitate de observator.

Relația dintre părinți, cadre didactice și copiii cu CES trebuie privită pozitiv, iar pentru acest lucru este nevoie de respectarea următoarelor reguli:

- părinții și copiii să fie realiști în așteptări; copilul trebuie implicat în luarea deciziilor și trebuie alese situațiile la care poate să participe; trebuie oferite copilului o alegere de două opțiuni, pe care cei mai mari le acceptă; problemele trebuie discutate până când se ajunge la o concluzie acceptabilă, chiar dacă nu se ia o decizie;

- să existe un parteneriat cât mai strâns între părinții copiilor cu CES și cadrele didactice bine pregătite și informate în legătură cu modul în care pot interveni pentru consilierea acestora; trebuie redusă izolarea părinților, punându-i în legătură cu alți părinți aflați în situații similare, promovând o abordare pozitivă a creșterii și disciplinării copiilor;

- trebuie susținut faptul că nu există un model unic de părinte și numai prin unirea forțelor părinților, a cadrelor didactice și a școlii se poate ajunge la o mai bună integrare a copiilor cu CES.

Succesul integrării poate fi realizat numai prin funcționarea unor parteneriate autentice la nivelul instituțiilor guvernamentale, al asociațiilor nonguvernamentale al elevilor, cadrelor didactice, părinților și al comunității locale.

Considerăm că nu există „rețete” pentru integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi și strategiile potrivite. Fiecare copil are dreptul la educație și merită să i se acorde o șansă. Învățând împreună, copiii învață să trăiască împreună, să se accepte și să se ajute la nevoie.

Bibliografie:

Vrasmaș Ecaterina Adina, „Introducere în Educația cerințelor speciale”, Universitatea din București, Editura Credis, 2004;
Verza Emil, Verza Florin Emil (coordonatori), „Tratat de psihopedagogie specială”, Editura Universității din București, 2011;
Verza Emil, Paun Emil, „Educația integrată a copiilor cu handicap”, Unicef, 1998;
Verza Emil, „Psihopedagogie specială, manual pentru clasa a XIII-a, școli normale”, E.D.P., București, 1994;
Revista „Învățământul primar”, nr. 1/2000, Ed Discipol, București, 2000.

STRESUL ȘI CONTROLUL STRESULUI ÎN CONSILIEREA PSIHOPEDAGOGICĂ

*Prof. consilier școlar Roxana Ionela Stan Predici
CJRAE Vâlcea – Colegiul Economic Rm. Vâlcea*

Stresul este un fenomen psihosocial complex ce decurge din confruntarea persoanei cu cerințe, sarcini, situații care sunt percepute ca fiind dificile, dureroase, sau cu miză mare pentru persoana în cauză. Stresul are o importantă componentă subiectivă, în sensul că ce este facil sau chiar relaxant pentru o persoană, pentru o alta poate deveni amenințător sau imposibil de realizat. Deseori stresul este redus doar la una din componentele sale, caz în care controlul stresului este deficitar. Cu alte cuvinte, dacă noi echivalăm stresul doar cu factorii de stres din mediu, există riscul ca să nu ne mobilizăm resursele de a face față situațiilor, considerând că „aceasta este lumea în care trăim și nu i te poți opune prea mult”. Dacă spunem "sunt stresat" doar atunci când ne simțim obosiți, avem insomnii, diverse stări de disconfort fizic, probabil am ignorat că multe din situațiile pe care le-am trăit sunt factori de stres cu impact major (de ex. decesul sau boala unei persoane dragi, dificultăți financiare majore, conflicte interpersonale intense și prelungite). În acest caz, devenim conștienți de fenomenul stresului doar când răspunsul organismului și psihicului la situațiile de încordare au devenit pregnant manifeste; deci am echivalat stresul cu reacțiile somatice, emoționale, cognitive sau comportamentale, întotdeauna stresul decurge din îmbinarea a trei caracteristici cheie: prezența/absența factorilor de stres, resurse personale de confruntare cu stresorii și tipul de reacții la stres.

Factorii de stres

Stresorii sau factorii de stres sunt evenimente/situații externe sau interne, sau condiții ale mediului, suficient de intense sau frecvente care solicită reacții de adaptare din partea individului. Oamenii evaluează în permanență mediul extern și intern (evaluare primară) și nu răspund pasiv la aceste evaluări.

Evenimentul (intern sau extern) poate fi perceput ca:

- a) irelevant sau indiferent;
- b) pozitiv;
- c) negativ sau amenințător.

Diferențele individuale în evaluarea situațiilor de viață sunt majore. Aceeași situație de viață poate fi evaluată diferit de către 3 persoane. În același timp, trebuie știut că unii factori de stres pot fi schimbați (extemporalele pentru elevi: schimbarea conotației negative poate fi schimbată printr-o pregătire mai asiduă), alții pot fi doar diminuați (diabetul adolescentului care poate fi monitorizat mai bine), în timp ce alți factori de stres trebuie acceptați și tolerați deoarece sunt nemodificabili (decesul unui părinte).

SURSE DE STRES / potențiali factori stresori:

- ✓ starea de boală fizică sau psihică
- ✓ abuz fizic, emoțional sau sexual
- ✓ situație financiară precară
- ✓ pierderea locului de muncă
- ✓ școala - probleme de comunicare cu colegii, cu profesorii, responsabilitatea prea mare, schimbarea școlii
- ✓ familia - probleme de comunicare în familie, divorțul, decesul unui membru al familiei, conflicte cu frații, violența în familie
- ✓ prietenii - conflicte cu prietenii, lipsa de prieteni
- ✓ dezastre naturale - cutremur, inundații
- ✓ propria persoană - neîncredere în sine, nemulțumirea față de aspectul fizic

Resursele personale de a face față la factorii de stres

Resursele individuale de adaptare la stres sunt definite ca și capacitatea cognitivă, emoțională și comportamentală de a reduce, stăpâni sau tolera solicitările interne sau externe care depășesc capacitatea de răspuns automată a organismului. Adaptarea la stres implică atât existența unor resurse reale (intelectuale, emoționale, fizice, sociale, etc.) dar, de cele mai multe ori decurge din autoevaluarea propriilor resurse pentru a face față evenimentelor evaluate ca fiind negative sau amenințătoare (evaluare secundară). Nu de puține ori există o discrepanță între resursele reale de răspuns și evaluarea acestor resurse (prezența unor reale resurse care însă sunt evaluate de persoana în cauză ca insuficiente), care generează de cele mai multe ori starea de stres. Factori individuali cum sunt stima de sine, asertivitatea, optimismul sau sentimentul de autoeficacitate sunt factori de protecție împotriva stresului.

Dintre resursele, mecanisme de coping ar putea fi enumerate:

- căutarea suportului social (a prietenilor, a familiei, a specialiștilor)
- rezolvarea de probleme
- căutarea de informații
- tehnicile de relaxare
- umorul
- religia
- reevaluarea pozitivă

În funcție de evaluările primare și secundare, persoana răspunde într-un anumit fel la eveniment. Răspunsul la acest eveniment, evaluat ca fiind stresant, poate fi diferit:

- 1) acțiune directă asupra stresorului;
- 2) căutare de informații;

4) activarea unor mecanisme de apărare (negarea stresorului, reinterpretarea lui de tipul gândirii pozitive).

Specificitatea răspunsului la stres este conturată de factorii personali, existând diferențe marcante în forma, intensitatea și amplitudinea răspunsului, în perioada de anticipare a confruntării cu stresorul (ex. înaintea examenului de bacalaureat), în timpul confruntării cu stresorul (în timpul probelor), cât și după confruntări repetate cu situații în care persoana percepe discrepanța dintre resurse și solicitări (teze, teste, bacalaureat, examen de admitere la universitate) apar reacțiile la stres.

Acestea pot fi: *fiziologice, cognitive, emoționale și comportamentale*.

Dacă un eveniment este evaluat ca fiind stresant, individul poate avea diferite **reacții la stres**.

Reacțiile fizice/fiziologice asociate stresului sunt: dureri de inimă, palpitații, apetit alimentar, scăzut sau crescut, indigestii frecvente, insomnii, crampe sau spasme musculare, dureri de cap sau migrene, transpirații excesive, amețeli, stare generală de rău, constipații sau diaree (nemotivate medical), oboseală cronică, iritații ale tegumentelor, alergii, viroze frecvente (răceli), recurența unor boli anterioare, modificarea patternului menstrual la femei.

Reacțiile cognitive asociate stresului sunt: blocaje ale gândirii, deficit de atenție, scăderea capacității de concentrare, dificultăți de reactualizare, flexibilitate ideativă redusă, diminuarea creativității, dificultăți în luarea deciziilor, gânduri negative despre sine, lume și viitor, cogniții pesimiste, idei suicidare.

Reacțiile emoționale ce apar în urma unor situații stresante ar putea fi: iritabilitate crescută, scăderea interesului pentru domenii care reprezentau înainte pasiuni sau hobby-uri, pierderea interesului pentru prieteni, instabilitate emoțională, anxietate, depresie, sentimentul că ești neglijat /ă, reprimarea (neexprimarea) emoțiilor, dificultăți în a te distra sau a te relaxa, sentimentul că ești „luat/ă în râs” de către ceilalți, sentimentul că ești un „ratat /ă” în profesie sau familie, sentimentul că nu poți avea încredere în nimeni, inabilitatea de a finaliza la timp o sarcină începută, teama de a fi singur/ă, teama de a nu te îmbolnăvi, neîncrederea în viitor.

Reacțiile comportamentale care apar la stres sunt: performanțe scăzute la locul de muncă sau școală, fumat excesiv, consum exagerat de alcool, tulburări de somn, dificultăți în adormire, un management inefficient al timpului, izolarea de prieteni, preocupare excesivă pentru anumite activități, comportamente agresive.

Atunci când dorim să reducem cât mai mult cu putință stresul (a elimina total stresul este un scop nerealist, imposibil de atins) trebuie să identificăm potențiale surse de stres, să ne evaluăm realist resursele personale de a face față situațiilor de confruntare și să ne familiarizăm cu tehnicile de control al stresului.

Evaluarea primară: „Este evenimentul stresant pentru mine?”

Evaluarea secundară: „Pot să fac față acestui eveniment?”

Dintre **modalitățile de management al stresului** care pot fi aplicate atât de elevi, cât și de cadrele didactice, ar putea fi enumerate următoarele:

1. Informarea privind sursele de stres

- identificarea surselor de stres (ex. schimbarea profesorilor, examene)
- anticiparea perioadelor de stres și realizarea unui plan de acțiune (ex. perioada de examene)
- informarea privind strategiile de adaptare eficiente la stres (ex. sport, exerciții de relaxare)

2. Conștientizarea reacțiilor la stres

- identificarea și exprimarea *emoțiilor* față de anticiparea evenimentului (ex. anxietate, iritabilitate, disconfort, frustrare)
- identificarea reacțiilor emoționale *immediate* (ex. iritabilitate) și *de lungă durată* (ex. neajutorare, apatie) față de eveniment
- identificarea *reacțiilor comportamentale și fiziologice* privind evenimentul (ex. izolare, evitare, stare fizică de rău)

- identificarea *reacțiilor cognitive* față de eveniment <(ex. ce cred despre eveniment, ce cred despre capacitatea mea de a face față evenimentului)
- evitarea autoblămării sau a blămării altora pentru eveniment
- identificarea tendințelor neadaptative ale gândirii față de eveniment și față de sine
- reevaluarea evenimentului interpretat ca fiind stresant prin prisma gândirii pozitive

3. Dezvoltarea unor abilități și comportamente de management al stresului

- dezvoltarea *asertivității*
- dezvoltarea *comunicării* pozitive cu ceilalți
- învățarea tehnicii *de a spune NU*
- identificarea și *rezolvarea conflictelor atunci când apar*
- învățarea metodelor de *rezolvare a problemelor și de luare a deciziilor*
- învățarea unor *metode de relaxare*

4. Stabilirea și menținerea unui suport social adecvat

- solicitarea ajutorului direct și receptivitate față de acesta
- dezvoltarea și menținerea relațiilor de prietenie

5. Dezvoltarea unui stil de viață sănătos

- menținerea unei greutate normale
- practicarea regulată a exercițiilor fizice
- practicarea unor exerciții de relaxare
- renunțarea la consumul de alcool și a fumatului
- practicarea unor comportamente alimentare sănătoase

6. Dezvoltarea stimei de sine

- stabilirea priorităților și limitelor personale
- participarea la activități care dezvoltă stima de sine
- stabilirea unor scopuri realiste

7. Managementul timpului. Principii de management al timpului sunt:

1. Revizuieste-ți SCOPURILE. Decide care sunt activitățile prioritare într-o zi sau săptămână.
2. Realizează o LISTĂ cu lucrurile pe care trebuie să le faci și una cu cele care le-ai dori să le faci și timpul alocat lor.
3. Analizează CONSECINȚELE dacă amâni anumite activități care trebuie realizate
4. Selecționează activitățile în ORDINEA realizării lor. Este bine ca să se înceapă cu activitățile pe care trebuie să le faci și numai după cu cele pe care ai dori să le faci și care îți fac mai mare plăcere. Dacă începi cu activitatea plăcută este posibil să nu o mai faci pe cea pe care trebuie să o faci dar care nu îți este atât de plăcută.
5. Încearcă să faci câte O ACTIVITATE odată până la finalizarea ei. Nu trece la altă activitate decât atunci când ai finalizat-o pe cea anterioară.
6. Nu te grăbi să treci repede de la o activitate la alta. Fă PAUZE între activități.
7. Analizează-ți STANDARDELE. Sunt ele prea ridicate și astfel nu reușești să finalizezi activitatea datorită standardelor nerealiste?
8. În final, nu uita că ai realizat o activitate și oferă-ți o RECOMPENSĂ!

Bibliografie:

Băban A. (1998). *Stres și personalitate*. Cluj-Napoca: Presa universitară clujeană.
 Miclea M. (1997). *Stres și mecanisme de apărare*. Cluj-Napoca: Presa universitară clujeană.

INTEGRAREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE ÎN GRĂDINIȚĂ

Tănăsioiu Alice

Grădinița cu Program Prelungit Nr. 1 Călimănești

Pornind de la definiția integrării, observăm că aceasta presupune egalitatea de participare socială și egalitatea de șanse în realizarea accesului la educație. Integrarea înseamnă că relațiile dintre indivizi sunt bazate pe o recunoaștere a integrității lor, a valorilor și drepturilor comune pe care le posedă. Când lipsește recunoașterea acestor valori, se instaurează alienarea și segregarea între grupurile sociale. Altfel spus, integrarea se referă la relația stabilită între individ și societate și se poate analiza având în vedere mai multe niveluri, de la simplu la complex.

Integrarea în grădiniță, instituție de învățământ- reprezintă procesul de includere în învățământul de masă sau în clasele obișnuite, la activitățile educative formale și nonformale, a copiilor considerați ca având cerințe educative speciale. Considerând grădinița ca principala instanță de socializare a copilului, integrarea în mediul educativ reprezintă o particularizare a procesului de integrare socială a acestei categorii de copii, proces care are o importanță fundamentală în facilitarea integrării ulterioare în viața comunitară prin formarea unor conduite și atitudini, a unor aptitudini și capacități favorabile acestui proces. În plus, integrarea școlară a copiilor cu cerințe speciale permite, sub îndrumarea atentă a cadrelor didactice, perceperea și înțelegerea corectă de către elevii normali a problematicii și potențialului de relaționare și participare la viața comunitară a semenilor lor care, din motive independente de voința lor, au nevoie de o abordare diferențiată a procesului de instrucție și educație din grădiniță și de anumite facilități pentru accesul și participarea lor la serviciile oferite în cadrul comunității.

În funcție de caracteristicile copiilor cu dizabilități, procesul instructiv-educativ trebuie realizat în mod diferențiat. Una dintre principalele schimbări care caracterizează acest proces instructiv-educativ trebuie să fie tendința spre normalizare deoarece normalizarea facilitează accesul acestor copii la condiții de existență cotidiană cât mai apropiate de stilul de viață normal al societății în care trăiesc.

Realizarea educației integrate a copiilor cu dizabilități reprezintă o adevărată provocare pentru activitatea de până acum a cadrelor didactice care trebuie să se axeze pe trei direcții principale: schimbarea atitudinii, perfecționarea sau dezvoltarea profesională și modificarea predării la clasă. Unitatea școlară care îi introduce pe copii cu dizabilități în colectivitatea sa are obligația ca la nivel intern să încurajeze crearea unor relații constructive care se realizează prin atitudine deschisă, prin disponibilitate și înțelegere. Este foarte importantă sensibilizarea copiilor și pregătirea lor pentru a primi în rândurile lor un coleg cu dizabilități. Atitudinea cadrului didactic față de copilul cu dizabilități trebuie să păstreze aparența de normalitate, el trebuie să fie tratat la fel ca și ceilalți copii din clasă ceea ce le va demonstra și lor că colegul lor este la fel de valoros ca și ei. Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul, dar și ce și cum este necesar să fie învățat.

Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup pentru sprijinirea integrării pe plan social. De asemenea copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea educatorului și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate. Copiii cu tulburări vizuale,

tulburări de auz, cu dizabilități fizice, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică. Copiii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consilierea elevului și a familiei.

Așadar, incluziunea copiilor cu dizabilități în învățământul de masă reprezintă o provocare atât pentru cadrele didactice cât și pentru copii și părinți.

TRATAREA DIFERENȚIATĂ ÎN CICLUL PRIMAR

*Prof. Duică Tatiana,
Mitroi Marian,
Școala Gimnazială Giurgița*

Pornind de la ideea că „ființele umane au drepturi și șanse egale de dezvoltare și manifestare” (Declarația drepturilor omului, ONU 1948), ființele umane nu se nasc egal înzestrate ca posibilități psihofizice și că nu au condiții identice de dezvoltare și manifestare.

Pedagogia contemporană acceptă existența unor particularități psihologice individuale ce deosebesc persoanele unele de altele și admite că tratarea individuală și diferențiată a copiilor poate să aducă contribuții benefice în dezvoltarea personalității lor.

Individualizarea învățării (tratarea individuală) exprimă necesitatea de a valorifica cât mai bine posibilitățile și eforturile individuale, atât în ceea ce privește persoanele înzestrate, cât și pe cele mai puțin înzestrate.

În acest context, sunt folosite strategii de individualizare a învățării ca:

- sarcini instructive (teme, lucrări etc.) individualizate în funcție de aptitudinile, înclinațiile, opțiunile, nivelul de dezvoltare intelectuală, coeficientul fiecărei persoane;
- fișe de lucru individualizate, de genul:
 - ❖ de recuperare, pentru elevii rămași în urmă la învățatură ;
 - ❖ de dezvoltare, pentru elevii buni și foarte buni;
 - ❖ de exerciții, pentru formarea priceperilor și deprinderilor ;
 - ❖ de autoinstruire, pentru însușirea tehnicilor de învățare individuală și independentă ;
- fișe de evaluare, pentru constatarea nivelului de pregătire și asigurare a feedback-ului ;
- pregătirea individuală sub formă de meditații, consultații, discuții și autoinstruire.

Fiecare copil este unic în felul lui, este o minune irepetabilă și ar fi păcat ca prin acțiunea noastră să uniformizăm aceste individualități. Prin urmare, tratarea diferențiată a elevilor trebuie să capete o accepție mai generoasă, ea devenind o calitate a management-ului educațional situațional, o abilitate a profesorului în dezvoltarea personalității fiecărui copil.

Tratarea diferențiată a elevilor trebuie stimulată și susținută de către învățător prin repartizarea unor sarcini diferențiate și ca teme pentru acasă, prin controlul și evaluarea sistematică a rezultatelor.

Pe măsură ce li se pun în față dificultăți noi, fiind orientați și ajutați să le depășească elevii dobândesc încredere în puterile lor, trăiesc bucuria succesului și începe să-i intereseze activitatea. Abordând stilul învățării individualizate, clasa devine un mediu dinamic și mereu în schimbare, în care dascălii pot dovedi că apreciază pe fiecare dintre copii și pe toți copiii.

Gândind fiecare lecție prin secvența ei, dând fiecărui elev sarcini pe măsura posibilităților lui, dar și sporite treptat, spre a-l determina la un efort sporit, vom reuși să-i sprijinim pe toți elevii în procesele complexe de învățare.

Se poate aprecia, în concluzie, necesitatea organizării învățământului și a desfășurării activității școlare adecvat trăsăturilor caracteristice unor grupuri de școlari și chiar specific fiecărui elev. Ideea modelării școlii după elev, în perspectiva realizării idealului educațional și nu adaptarea elevului la o școală arbitrar concepută, este dominantă în strategia determinării structurii învățământului, a conținutului sau și a metodologiei didactice.

Actul didactic, în didactica sa, are caracter procesual, secvențial și poate fi reglat și autoreglat în permanență. Evaluarea vizează, deci, atât rezultatele învățării elevilor, cât și procesul însuși, în continua sa desfășurare. Cunoașterea cu precizie de către profesor a obiectivelor urmărite de fiecare secvență, precum și a competențelor pe care trebuie să le dobândească elevii prin parcurgerea conținuturilor prevăzute de programele școlare constituie o condiție esențială pentru realizarea unui învățământ eficient. Ea permite organizarea demersului didactic ca sistem de relații între: obiectivele urmărite, conținut de predare-învățare, strategii (sarcini, situații de învățare), evaluare, progres școlar al fiecărui elev.

Coordonatele principale care trebuie să jaloneze organizarea, desfășurarea și conținutul activității diferențiate cu elevii în ciclul primar sunt:

1. Activitatea diferențiată cu elevii trebuie să asigure realizarea sarcinilor învățământului formativ ce vizează dezvoltarea armonioasă a tuturor lanțurilor personalității.
2. Activitatea diferențiată se desfășoară în cadrul procesului instructiv-educativ organizat cu întregul colectiv al clasei.
3. Obiectivele instructiv-educative ale activității diferențiate cu elevii trebuie realizate în principiu în timpul lecției.
4. Activitatea diferențiată trebuie să-i cuprindă pe toți elevii clasei, atât pe cei care întâmpină dificultăți, cât și pe cei cu posibilități deosebite, pentru ca folosindu-se metode și procedee specifice particularităților individuale, să se asigure stimularea dezvoltării lor până la nivelul maxim al disponibilităților pe care le are fiecare.
5. În tratarea diferențiată a elevilor se va evita suprasolicitarea lor față de potențialul psihic real.
6. Conținutul învățământului este comun obligatoriu, diferențiate sunt doar modalitățile și formele de predare-învățare.
7. În timpul activității diferențiate se vor folosi în permanență metode și procedee care antrenează în cel mai înalt grad capacitățile lor intelectuale, trezesc și mențin interesul față de obiectele și fenomenele studiate, stimulează atitudinea creatoare, solicită un efort acțional propriu, asigură o învățare activă și formativă.
8. Diferențierea activității în cadrul lecției presupune îmbinarea și alternarea echilibrată a activității frontale cu activitatea individuală și pe grupe de elevi.
9. Diferențierea activității cu elevii se realizează în toate momentele lecției. Volumul mereu în creștere al cunoștințelor ce trebuie însușite de elevi și capacitatea acestora de a le asimila satisfacător crează un decalaj care determină o acțiune de renovare a învățământului pe mai multe planuri: obiective pedagogice și conținutul învățământului, structuri, organizare și tehnologie didactică.

În practica școlară tratarea diferențiată a elevilor se poate face și prin utilizarea unor game variate de muncă independentă, atât în clasă, cât și acasă. Procedeele sunt deosebite de eficiente atunci când stabilirea unor teme pe măsura elevilor se întemeiază pe o cunoaștere profundă a capacităților fiecărui elev și, mai ales, pe evidența dificultăților și a greșelilor caracteristice pe care aceștia le-au întâmpinat ori le-au săvârșit în lucrările precedente, fiindcă în funcție de acestea se pot alege, fie temele comune pe care să le rezolve independent toți elevii din clasă, fie temele care să ajute grupele de nivel sau pe fiecare elev în parte să se dezvolte la nivelul posibilităților lui.

Notarea constatărilor și observațiilor, a măsurilor ce trebuie luate, constituie un fel de memento pentru învățător de a căuta neconținut metode, procedee și mijloace prin care să elimine treptat deficiențele din pregătirea elevilor.

Bibliografie:

1. Ion T. Radu, Învățământul diferențiat. Concepții și strategii, București, E. D. P. 1978
2. Nicolae Oprescu, Ameliorarea randamentului școlar prin diferențierea învățământului, Modernizarea învățământului primar, București, E. D. P. 1980
3. Ioan Jinga, Tratatul diferențiat a elevilor, Revista de pedagogie, Nr. 6, București, 1983

CONSILIEREA - METODA DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A RELAȚIILOR DINTRE ȘCOALĂ ȘI FAMILIE

Marinescu-Monceanu Anca-Georgiana
Liceul Sanitar "Antim Ivireanu" Rm. Vâlcea

Familia, mediul de viață și școala sunt factori determinanți ai dezvoltării complete și complexe a copiilor. Împreună trebuie să colaboreze pentru ca fiecare elev, indiferent de particularitățile sale, să poată deveni un membru independent al comunității în care dorește să se integreze.

Familia are în societate funcții bine definite:

1. funcția biologică (de naștere a copiilor);
2. funcția socială (asigură creșterea copiilor);
3. funcția economică (produce bunuri materiale);
4. funcția educativă (asigură educația);
5. funcția culturală (asigură instruirea).

Familia este unul din factorii care prin legea nescrisă a naturii, dar și prin legea scrisă a drepturilor omului, are obligația de a oferi un climat fundamental atât afectiv, cât și ocrotitor.

Experimentele realizate de cercetătorul psiholog E.B.Hurlock au demonstrat că cea mai bună metodă de susținere afectivă și stimulare motivațională este lauda, încurajarea, în timp ce cearta, bătaia, critica dacă sunt continuate se soldează cu destructurări ale personalității, chiar cu nesupunere în fața autorității, iar cea mai dureroasă formă de raportare la succesul și eșecul elevilor este nepăsarea, ignorarea, pentru că aceasta nu determină trăiri psihice afective pozitive sau negative și se soldează cu sentimentul izolării și nepăsării.

Caracterul protector al familiei se caracterizează prin sentimentul securității, al susținerii, al echilibrului, sentimentul de a trăi în liniște. În acest sens câteva situații cu efecte negative sunt:

- certuri, violențe, agresivitate verbală și fizică în cadrul familiei. Statisticile arată că peste 70% dintre copiii delincvenți și 65% dintre cei cu tulburări neuropsihice provin din aceste medii. Astfel de comportamente pot determina și fuga de acasă, mai ales în adolescență.

- divorțul sau separarea părinților - în urma lor copilul fiind supus unor motivații, tendințe și norme contradictorii care împiedică dezvoltarea psihică corespunzătoare.

Cercetările de specialitate arată că temperamentul este înăscut, în timp ce caracterul se formează prin educație, având o mare influență asupra personalității, sistem care se dezvoltă până spre 20 de ani. Datorită faptului că din 24 de ore /zi copilul își petrece în cadrul familiei cele mai multe ore, punând în calcul și zilele de weekend, familiei îi revine o importanță majoră în educație. Deci, este deosebit de important modul cum se achită părinții de sarcinile și de responsabilitățile lor în educarea și formarea copilului, și cum

interacționează acțiunea educativă a familiei cu cea a școlii. Astfel de sarcini și responsabilități sunt:

- asigurarea subzistenței și educației
- educarea și dirijarea comportamentului în concordanță cu standardele socio-culturale
- realizarea unei relații de comunicare și aceasta nu doar la nivel faptic
- corectarea erorilor de comportament
- comunicare verbală despre noțiunile de “bine” și de “rău”
- prin oferirea de modele proprii - exemple personale ale părinților (nu le putem cere copiilor să facă ceea ce părinții înșiși nu fac)
- prin a nu cere copiilor să mintă în diverse situații pentru a absolvi pe părinte de anumite responsabilități
- susținerea afectiv - morală - recunoașterea și aprecierea rezultatelor copilului, ceea ce nu înseamnă blamarea sa în caz de eșec, ci stabilirea unei relații de iubire, respect și încredere reciprocă, încurajarea în a persevera.
- acordarea dreptului de membru al familiei, de participant activ la schimbările din cadrul ei - pentru că cei care participă la depășirea cu succes a unei crize de familie au ulterior o mai mică vulnerabilitate la stres
- informarea în legătură cu particularitățile vârstei pe care o are copilul (de la specialiști, profesori, mass-media etc.)

Școala alături de familie are rolul de a educa și forma tinerii astfel încât aceștia să poată să se integreze în comunitate, să se adapteze cerințelor societății care cresc în complexitate și volum pe măsură ce înaintează în vârstă.

Atâta vreme cât copilul, indiferent de vârstă, îndeplinește standardele școlare și sociale putem trage concluzia că acesta nu se confruntă cu probleme de adaptare școlară și că familia sa îl susține material și emoțional. În aceste cazuri fericite păstrarea legăturii cu familia este suficientă, dar rămâne și aici necesară.

Există cazuri în care simpla comunicare dintre familie și școală nu sunt suficiente și nu asigură premisele unei colaborări încununată cu succes. De multe ori cadrul didactic se găsește în situația de a “consilia” unul sau ambii părinți ai copilului, care-și manifestă disponibilitatea spre o discuție liberă, constructivă asupra situației sale la învățatură sau asupra comportamentului său nefiresc.

“Consilierea” de către profesorul diriginte este primul pas în stabilirea și corectarea disfuncționalităților ce acționează asupra elevului. Aceasta însă nu trebuie confundată cu discuția din timpul ședinței cu părinții. Ea este un act voluntar manifestat de ambii parteneri: dascăl-elev sau dascăl- părinte, un act care necesită o bună documentare și pregătire anterioară a celui care consiliază.

Din punct de vedere științific, consilierea este un proces în care un profesionist stabilește o relație bazată pe încredere cu o persoană care are nevoie de sprijin. Această relație asigură exprimarea ideilor și sentimentelor în legătură cu o problemă și oferă sprijin în clarificarea sensurilor fundamentale, în identificarea unor pattern-uri valorice pe baza cărora se pot formula soluții. Prin procesul de consiliere se poate ajunge la o înțelegere mai profundă a gândurilor, a trăirilor emoționale care asigură șansele unui nivel optim de dezvoltare a resurselor personale.

Consilierea asigură asistența individului în explorarea și înțelegerea propriei identități, îl sprijină în dezvoltarea unor strategii de rezolvare a problemelor și luare a deciziei. În consiliere s-au conturat patru direcții de abordare a problemelor cu care se poate confrunta individul pe parcursul evoluției sale: intervenția în situații de criză, intervenția ameliorativă, prevenția, intervenția formativă și de dezvoltare .

Consilierea individuală este o interacțiune personală între consilier și client, în cadrul căreia consilierul asistă clientul în rezolvarea problemelor mentale, emoționale sau sociale. Se desfășoară în ședințe care oferă clientului maximă confidențialitate ceea ce permite

explorarea ideilor, sentimentelor sau atitudinilor problematice. Consilierul și persoana consiliată formează împreună o echipă.

Scopurile consilierii au în vedere:

- sprijinirea persoanei consiliate în dezvoltarea propriei individualități;
- asistarea în procesul de autocunoaștere, sprijin în procesul de căutare- formare a identității;
- dezvoltarea unei imagini de sine pozitive și autoacceptare;
- dezvoltarea abilităților sociale, de interacțiune cu ceilalți;
- formarea abilităților de rezolvare a problemelor și de luare a deciziilor;
- sprijinirea în formularea de scopuri specifice și măsurabile care pot fi observate din punct de vedere comportamental.

Deoarece consilierea educațională este un proces complex, acest proces se va derula urmând anumite etape și tehnici specifice în funcție de problema și personalitatea celui consiliat.

•Etapa inițială în consiliere presupune stabilirea unei relații efective între consilier și elev. Stabilirea acestei relații este absolut necesară pentru a se produce schimbări pozitive. Numai acceptarea și încrederea oferită de o astfel de relație asigură acest lucru. Formularea scopurilor împreună privind schimbări comportamentale, dezvoltarea abilităților de luare a deciziei și eliminarea gândurilor negative este de asemenea un pas care trebuie realizat. În această etapă este foarte important ca elevul să primească semnale că este acceptat așa cum este el, cu problemele pe care le are. Acest lucru este indispensabil pentru continuarea procesului de consiliere. Tot în această etapă sumarizarea are un rol deosebit: împreună se evidențiază elementele esențiale, rămân în centrul atenției aspectele principale putându-se întrezări de acum anumite opțiuni.

• Etapa secundară în consiliere va progresa cu asistarea copilului pentru a-și dezvolta interesele sociale, de cooperare și comunicare cu ceilalți. Se va pune accent pe ajutorul oferit copilului să se cunoască și să se autoevalueze.

Aria de consiliere educațională se desfășoară pe trei compartimente:

Consilierea elevilor în probleme legate de: autocunoaștere, imaginea de sine, adaptare și integrare socială, reușita școlară, crize de dezvoltare, situații de criză, rezolvarea și depășirea unui conflict, însușirea de tehnici de învățare eficiente, orientare a carierei.

Consultații cu profesorii în probleme legate de: cunoașterea elevilor, înțelegerea problemelor elevilor, sprijin în dezvoltarea lor, asigurarea echilibrului între cerințele școlare și posibilitățile elevilor, în identificarea cauzelor inadapării școlare, optimizarea relației școală-elev.

Consultații cu părinții în probleme legate de: cunoaștere a copiilor lor, înțelegerea nevoilor și a comportamentului lor, identificarea factorilor de risc în integrarea familială, școlară, socială, ameliorarea relației cu propriii copii, sprijinirea școlii în educația copilului.

Consilierea educațională este recomandat să fie realizată de către specialiști formați în domeniul psihologiei, psihopedagogiei, pedagogiei sau sociologiei care își desfășoară activitatea la Centrele Județene de Asistență Psihopedagogică și în Cabinetele școlare de asistență psihopedagogică.

Efortul depus de consilier, profesor de specialitate, învățător sau diriginte este răsplătit de schimbarea atitudinii față de învățătură, față de colegii de clasă și față de familie, dar și de schimbarea atitudinii celorlalți față de un elev care a întâmpinat greutăți în procesul de educație și instrucție.

Bibliografie:

- Baciu D., Rădulescu S. M., Voicu M., - 'Adolescenții și familia', Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1987.
Campbell R., - 'Adolescentul – copilul meu', Ed. Logos, Cluj-Napoca, 1995.
Rev. 'Familia mea'- 'Piramida părinților', nr. 2, 1997, anul V, p. 24.
Young, M.E. Counseling methods and techniques. New York: merrill (1992).

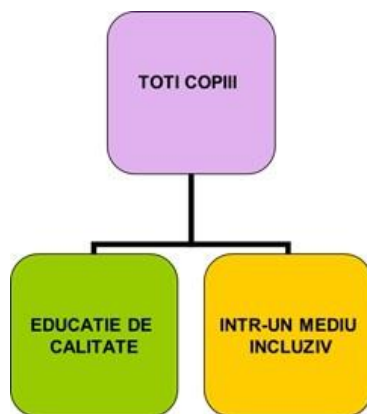
TOȚI DIFERIȚI – TOȚI EGALI

Prof. Ioana Lidia Paula
Colegiul Economic Rm.Vâlcea

„Egalitatea nu există decât în matematică.” — Mihai Eminescu

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ înseamnă faptul că **TOȚI COPIII** au acces la **EDUCAȚIE DE CALITATE ÎNTR-UN MEDIU INCLUZIV**.

Cele trei componente ale acestei definiții pot fi înțelese după cum urmează:

1.TOȚI COPIII - “copii cu dizabilități, copii supradotați, copii fără adăpost, copii din zone izolate sau aparținând unor grupuri nomade, copii aparținând unor minorități lingvistice, etnice sau culturale, copii cu HIV sau aparținând oricăror altor grupuri vulnerabile” – Declarația de la Salamanca (1994).

2.EDUCAȚIA DE CALITATE este definită ca fiind crearea de oportunități reale de obținere a succesului în experiența de învățare. Cu alte cuvinte, calitatea educației nu se măsoară în termeni de performanță, promovabilitate, infrastructură, tehnologie și confort, ci în capacitatea sistemului, a școlii și a dascălului de a crea oportunități de învățare pentru orice

copil/elev.

3.MEDIUL INCLUZIV înseamnă acel mediu în care sunt bineveniți, protejați și educați TOȚI copiii, indiferent de gen, caracteristici fizice, intelectuale, economice, lingvistice sau alte caracteristici (UNESCO).

Rezumând, incluziunea în educație înseamnă:

- Respect pentru diversitate,
- Beneficii pentru toți elevii, nu orientarea doar către cei excluși,
- Asigurarea accesului egal la educație sau stabilirea unor măsuri pentru anumiți copii fără ca aceștia să fie separați sau excluși.

Școala incluzivă presupune, în primul rând, recunoașterea dreptului fiecărui copil la educație, și apoi înțelegerea diferențelor de adaptare și învățare, specifice fiecărui copil în parte, ca fiind naturale.

Cadrele didactice implicate în educația incluzivă pun accentul pe dezvoltarea de activități care comportă lucrul în echipă și cooperarea, pe respectarea identității culturale a fiecărui copil în parte și pe monitorizarea constantă a eficacității activităților de predare – învățare - evaluare la nivelul fiecărui copil. În același timp, programele de sprijin și remediere școlară, utilizarea posibilităților oferite de curriculum-ul la decizia școlii și implicarea părinților în diverse activități extracurriculare organizate la nivelul unității de învățământ reprezintă tot atâția pași către succesul școlar al fiecărui copil.

Desigur, procesul de transformare a școlii tradiționale într-una incluzivă cere timp și tehnici noi de abordare din partea fiecărui profesor. Obiectivele educației incluzive vizează combaterea neparticipării școlare, ca și a abandonului și eșecului școlar, prin demersuri care depășesc barierele impuse de dificultățile de ordin material, personal, familial sau social cu care se confruntă copiii. În același timp, educația incluzivă vizează asigurarea unor condiții optime de învățare care să ofere tuturor șansa unui start egal în viață din punct de vedere educațional.

Principiul egalității de șanse reprezintă conceptul de baza al școlii incluzive, prin aplicarea căruia aceasta contribuie la anularea diferențelor de valorizare bazate pe criterii

subiective, de ordin etnic sau social. Incluziunea la nivel școlar se realizează prin respectarea și valorizarea diferențelor socio-culturale existente în rândul elevilor și prin promovarea bogăției și a diversității experienței educative care rezultă din aceste diferențe.

Școala incluzivă devine astfel o școală deschisă tuturor, o școală prietenoasă, flexibilă, o școală care abordează procesul de predare – învățare - evaluare într-un mod dinamic și atractiv, o școală care, prin sprijinul pe care îl oferă tuturor copiilor, se constituie într-un factor de bază al incluziunii sociale, contribuind la eliminarea prejudecăților legate de apartenența la un anumit mediu și la spargerea barierelor existente între diferitele grupuri din interiorul unei comunități.

Din păcate realitatea nu este întotdeauna la nivelul idealului. Există multe practici care generează disconfort în rândul elevilor, părinților și uneori chiar și al cadrelor didactice. Iar la nivelul școlilor s-au încetățenit o serie de practici care exclud anumite categorii de copii de la beneficiile educației. De exemplu, în școala românească s-a dezvoltat o adevărată tradiție care constă în a valoriza doar copiii cu rezultate deosebite la învățătură; mai mult, cred că școala românească și-a ridicat ștacheta foarte sus - ceea ce nu este deloc rău, problema e ca nu-i sprijină pe copii să atingă această ștachetă.

Tendința de a ignora copilul care are un ritm de învățare mai lent e un fenomen foarte răspândit, și nu se ține cont că acel copil nu are neapărat un nivel scăzut de inteligență, ci pur și simplu un alt ritm de învățare. Copiii care provin, de exemplu, din învățământul special și au fost integrați în școlile de masă trebuie să facă față acelorași standarde ca și ceilalți copii, și astfel se confruntă cu fenomene de excludere sau de ignorare.

Din păcate, există și excluderi bazate pe criterii etnice, nu multe, dar cu atât mai flagrante. Desigur, sunt și școli în care situația este echilibrată, dar fenomenul despre care vorbeam e deosebit de răspândit.

La nivelul Colegiului Economic Rm.Vâlcea s-au desfășurat numeroase activități cu implicarea elevilor rromi în cadrul proiectului ERASMUS + „I HAVE A DREAM” ale cărui obiective generale sunt combaterea discriminării și a violenței în rândul tinerilor, promovarea egalității de șanse, eliminarea prejudecăților, cultivarea și manifestarea toleranței. Acest proiect a fost creat și dedicat copiilor/tinerilor din învățământul special sau de masă cu risc de abandon școlar.

Personal consider că toate activitățile desfășurate în cadrul proiectului reprezintă modele de bună practică în educația incluzivă pentru elevii rromi din comunitatea noastră care sunt cei mai predispuși abandonului școlar. Analfabetismul și lipsa calificărilor profesionale, mai ales în rândul tinerilor rromi, alocarea venitului minim garantat, dublat de lipsa posibilităților de angajare, au condus către o pasivitate extrem de ridicată. De aceea pentru acești elevi, atât conținuturile predate cât și modul de predare sunt mult mai apropiate de nevoile lor de învățare. Orele de studiu sunt mai active și mai interesante, exemplele și sarcinile de învățare sunt mult mai relevante, se învață teorie numai atunci când este necesar, fiind planificate ore pentru consultații individuale, la dispoziția elevilor.

Elevii sunt implicați în diverse **activități extrașcolare** desfășurate în comunitate și în afara ei (sărbătorirea în cadru festiv a Zilei dedicate Dezrobirii rromilor, 8 Aprilie- Ziua Mondială a Rromilor, Ziua Tradițiilor Locale, competiții sportive desfășurate în parteneriat cu alte școli din județ), precum și în diverse proiecte școlare.

DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR VOCAȚIONALE/DE MUNCĂ ȘI DE VIAȚĂ INDEPENDENTĂ ÎN CAZUL COPIILOR CU CES

*Prof. Dorobanțu Simona Cristina
C.N.I. „Matei Basarab” Rm. Vâlcea*

Orice cadru didactic care are în clasă un copil cu cerințe educaționale speciale (CES) are nevoie de cât mai multe idei de activități pentru integrarea acestuia.

Pentru a dezvolta abilitățile vocaționale/de muncă ale copiilor cu CES (Cerințe Educaționale Speciale), este important să se ofere o varietate de activități practice și interactive în clasă. Acestea pot fi adaptate în funcție de nivelul de dezvoltare și nevoile individuale ale fiecărui copil. Iată câteva exemple de activități desfășurate în clasă:

1.Simularea locului de muncă: Organizăm un colț de joc sau un spațiu dedicat unde copiii pot simula diverse locuri de muncă. Putem avea un mic birou pentru secretariat, un colț de bucătărie, un spațiu pentru curățenie etc. Această activitate îi ajută să-și dezvolte abilități practice și sociale specifice anumitor meserii.

2.Proiecte de grup: Copiii vor fi împărțiți în echipe și li se va atribui sarcini care să implice colaborarea și comunicarea. Aceasta poate fi organizarea unui târg de produse realizate manual, unde copiii trebuie să creeze, să ambaleze și să vândă diverse obiecte. În timpul acestor proiecte, copiii vor învăța despre planificare, gestionarea timpului, lucrul în echipă și abilități de prezentare.

3.Vizite în comunitate: Se organizează vizite în locuri de muncă din comunitatea locală. Putem contacta diverse afaceri sau organizații care sunt dispuse să primească grupul de copii într-o vizită. Astfel, copiii vor avea ocazia să vadă și să înțeleagă diverse locuri de muncă în acțiune și să discute cu angajații despre abilitățile și responsabilitățile necesare în domeniul respectiv.

4.Activități de voluntariat: Copiii sunt implicați în activități de voluntariat în comunitate. De exemplu, putem organiza o campanie de colectare a alimentelor pentru un adăpost local sau să îi implicăm în activități de curățenie a parcurilor sau a zonelor publice. Aceste activități nu doar că îi vor ajuta să dezvolte abilități practice, ci și să înțeleagă importanța implicării sociale și a ajutorului acordat altora.

5.Jocuri și activități de rol: Folosim jocurile și activitățile de rol pentru a-i ajuta pe copii să-și dezvolte abilități vocaționale. De exemplu, putem organiza un joc de rol în care copiii interpretează diferite meserii și își asumă roluri specifice. Acest lucru îi va ajuta să-și dezvolte imaginația, abilitățile de comunicare și înțelegerea diferitelor domenii de activitate.

6.Proiecte de creație: Copiii sunt încurajați să creeze propriile lor produse sau să-și dezvolte abilitățile artistice. Aceasta poate fi realizată prin desen, pictură, modelaj, colaj sau alte activități creative. În timpul procesului de creație, copiii pot învăța abilități practice, cum ar fi folosirea uneltelor sau manipularea materialelor, dar și abilități de planificare și rezolvare a problemelor.

Este important să adaptăm activitățile la nivelul și nevoile individuale ale copiilor cu CES. Se lucrează în echipă cu specialiștii din domeniul educației speciale pentru a dezvolta activități care să îi susțină în dezvoltarea abilităților vocaționale și de muncă.

Dezvoltarea abilităților de viață independentă este esențială pentru copiii cu CES (Cerințe Educaționale Speciale) pentru a deveni cât mai autonomi în viața de zi cu zi. În clasă, putem organiza următoarele activități pentru a sprijini această dezvoltare:

1. Activități de autoîngrijire: Copiii trebuie încurajați să se implice în activități de igienă personală, cum ar fi spălătul mâinilor, periajul dinților, pieptănatul părului și îmbrăcatul. Se lucrează cu ei pentru a învăța pașii necesari în vederea realizării acestei sarcini și trebuie încurajați să le facă independent, oferind sprijin și îndrumare atunci când este nevoie.

2.Activități de alimentație: Organizăm activități practice legate de alimentație. Putem implica copiii în pregătirea micului dejun sau a gustărilor simple, cum ar fi tăierea fructelor sau pregătirea unui sandwich. De asemenea, putem organiza activități de gustare și de învățare a bunelor maniere la masă.

3.Gestionarea banilor: Oferim copiilor oportunități de a învăța despre gestionarea banilor. Putem organiza un magazin de jucării sau un târg imaginar în clasă, unde copiii pot cumpăra și vinde obiecte folosind bani de jucărie. Această activitate îi va ajuta să învețe concepte de bază despre bani, să numere și să calculeze suma totală, să facă schimb de bani și să ia decizii financiare simple.

4.Activități de planificare a timpului: Încurajăm copiii să își dezvolte abilități de planificare a timpului. Putem crea un calendar sau un program zilnic în clasă, unde copiii să își noteze sarcinile și activitățile planificate. În timpul zilei, discutăm cu ei despre cum să își gestioneze timpul și cum să își împartă responsabilitățile.

5.Activități de curățenie și organizare: Învățăm copiii să se implice în activități de curățenie și organizare a spațiului. Putem organiza sesiuni de curățenie în clasă, unde fiecare copil să aibă sarcini specifice, cum ar fi ștergerea meselor, aranjarea cărților sau colectarea gunoiului. Trebuie încurajați să își păstreze spațiul de lucru și jucăriile în ordine.

- Aplicații concrete în cazul elevului cu CES, M. C.D. clasa a VI-a , Centru Școlar pentru Educație Incluzivă

Toate activitățile enumerate mai sus au fost aplicate în cazul elevului de clasa a VI-a, cu Certificat OSP (deficuități de învățare Medie), Certificat Handicap (Accentuat), prin joc.

Pentru simularea unui loc de muncă, am amenajat în clasă un colț cu diferite obiecte ce caracterizează unele meserii. Prin joc de rol, elevul a simulat meseria de polițist, luând o caschetă și mimând gesturile unuia adevărat. Apoi a exersat meseria de doctor, îmbracând un halat alb, punând de gât un stetoscop, așezându-se la birou unde scria rețete pentru colegii lui, presupușii bolnavi. Acest lucru îl va ajuta să-și dezvolte imaginația, abilitățile de comunicare și înțelegerea diferitelor domenii de activitate.

Am ajutat elevul să exploreze și să investigheze diferite domenii și ocupații și vizualizând materiale video sau audio despre diverse meserii, videoclipuri adaptate nivelului lui de înțelegere.

În săptămâna „Școala Altfel”, elevul a mers împreună cu colegii în vizită la pompieri unde s-a familiarizat cu această meserie pe care o îndrăgește. A aflat multe lucruri, a comunicat foarte bine cu pompierii, fiind foarte curios să vadă și să afle informații.

Elevul se implică în activitățile de menținere a curățeniei în clasă: își șterge banca, strânge hârtiile de pe bancă și din bancă și le duce în coșul de gunoi, se spală pe mâini după activități, este preocupat de igiena personală.

Pentru a învăța să gestioneze banii, elevul a participat la un joc de rol, fiind casier la supermarket. Am aranjat pe trei bănci produse, fructe și legume, pe care colegii lui le cumpărau apoi plăteau la casă, adică la el, cu bani confecționați de noi. Elevul a trebuit să facă corect calcule ușoare și să dea rest.

A fost un joc foarte interesant pentru el, prin care și-a dezvoltat stima de sine.

Pentru a dezvolta abilitățile vocaționale ale unui elev cu CES, este important să abordăm activitățile într-un mod adaptat nevoilor și capacităților individuale ale elevului.

Bibliografie:

<https://edict.ro/parcursul-scolar-al-unui-elev-cu-c-e-s-studiu-de-caz/>

<https://www.didactic.ro/cautare?search=situatie+de+caz&type=toate&author>

<https://cjraeolt.ro/category/materiale-consiliere-psihopedagogica/materiale-orientare-scolara-si-profesionala/>

FAMILIA ȘI ȘCOALA –PARTENERIAT ÎN COMBATERICA ABSENTEISMULUI ȘCOLAR

*Prof. Popa Diana Livia,
Colegiul Agricol Daniil Popovici Barcianu, Sibiu*

Fenomenul de absentism înregistrează creșteri semnificative an de an, atingând în prezent cote alarmante. Stăpânirea și eradicarea lui nu sunt posibile fără dezvăluirea și cunoașterea în profunzime a cauzelor care îl generează și fără adaptarea și aplicarea unor măsuri de intervenție eficace. Procesul de socializare a tinerei generații este negativ afectat de lipsa reperelor morale și generale de viață, de instabilitatea și fluctuația situațiilor existențiale, de superficialitatea etaloanelor valorice, care produc frecvent debusolări și deviații comportamentale.

Pe lângă factorii individuali psihologici, o pondere deosebită se atribuie disfuncționalităților de diferite genuri, existente la nivelul școlii, familiei, al grupului de referință în manifestarea tot mai puternică a acestui comportament la adolescenți. În prezent, tineretul își revendică dreptul la o identitate proprie, la o mai mare autonomie morală, revoltându-se împotriva interdicțiilor impuse de vârstă și contestând autoritatea adulților (părinți și profesori).

Pornind de la faptul că *principalii agenți de socializare (familia, școala, grup de referință)* exercită o influență puternică asupra comportamentului copiilor și adolescenților, această lucrare își propune să identifice principalele cauze ale producerii fenomenului de absentism, ca formă a devianței școlare și impactul pe care aceste fenomene îl au asupra școlii ca organizație.

Educația este percepută ca o funcție vitală a societății, iar școala drept principala instituție prin care societatea își perpetuează existența. Astfel școala este un “ factor cheie “ al dezvoltării. De la școală se așteaptă astăzi totul: să îi ajute pe tineri să cunoască trecutul și să înțeleagă prezentul, să îi ajute să conștientizeze și să își asume responsabilitatea pentru a se implica în orientarea destinului colectivităților către un viitor dorit. Din acest punct de vedere, orice problemă cu care se confruntă acest sistem de învățământ trebuie analizată, dezbătută și trebuie căutate soluții pentru o eventuală ameliorare. Pe această linie se înscriu și problemele de risc de abandon școlar și problemele comportamentale. Fără implicarea familiei însă, școala nu poate diminua acest fenomen în care, cele două mari instituții- școala și familia- trebuie să fie parteneri.

În literatura de specialitate⁸ se face diferența între absențele justificate de starea de sănătate a elevului, absențele încuviințate de părinți și absențele nejustificate și necunoscute de părinți. Se distinge, de asemenea și o formă de absentism persistent precum și o formă de absentism ocazional. Absenteismul școlar este un fenomen cu o dinamică spectaculoasă în ultimele decenii; începând din anii 1970 (când se estima⁹ că doar în Londra 6.000 de elevi lipsesc zilnic de la școală) și până în prezent, numărul elevilor care lipsesc nemotivat de la ore a crescut constant. Elevul care lipsește de la școală pleacă de acasă, echipat corespunzător, la ora potrivită pentru a respecta orarul școlar și revine acasă la ora potrivită, în funcție de programul zilei. El își petrece timpul departe de casă și de școală, colindă magazinele, se refugiază în internet-café-uri, își vizitează prietenii sau, dacă se asociază cu covârșnici aflați în situații similare, își petrece timpul în baruri, cinematografe, săli de jocuri, gări, parcuri. Când activitățile realizate în mod obișnuit în zilele în care lipsește de la

⁸ V.J.Furloug - *Deviant Pupil. Sociological Perspectives*, Open University Press Milton Keynes, Philadelphia, 1985,p126

⁹ U.S. department of Justice, U.S. Department of Education, Office of Elementary and Secondary Education, *Manual to Combat Truancy*, Washington D.C., 1996

școală devin o rutină plictisitoare, elevul poate face tranziția spre alte activități, mai plăcute sau mai profitabile: consumul de alcool sau de droguri, traficul de droguri, furtul, prostituția. Părinții nu știu că, de fapt, copilul lor nu a fost la școală în tot acest timp. La școală, cel care lipsește poate oferi motive plauzibile pentru absența sa, dar mai devreme sau mai târziu atât părinții, cât și profesorii vor înțelege adevărata semnificație a conduitei elevului.

Atunci când elevii încep să lipsească sistematic și generalizat de la școală, această conduită reprezintă un semnal tardiv al existenței problemelor; absentismul constituie o formă de agresiune pasivă împotriva școlii, indicând că elevii fug de la școală chiar cu riscul de a fi pedepsiți. Reacțiile negative ale școlii și ale părinților întrețin mecanismele de apărare ale elevului, creând un cerc vicios, în care abandonul tinde să apară drept unica soluție prin care se pot rezolva toate problemele: *motivație, încredere în educația școlară*.¹⁰

Absenții nu mai apreciază școala ca pe o instituție ce oferă beneficii importante în viitor, ei fiind interesați mai mult de obținerea rapidă a unor avantaje materiale. În timp ce pentru această categorie de elevi frecventarea școlii devine sinonimă cu pierderea de timp, pentru elevii care au rezultate școlare slabe și o stimă de sine scăzută, prezența la școală devine traumatizantă, ea conducând la deteriorarea imaginii de sine, la pierderea statutului printre colegi. Absenteismul echivalează cu o demisie cvasitotală a elevului de la activitatea școlară, prefigurând abandonul școlar.

Școala poate contribui la creșterea ratei de absentism, atunci când: oferta educațională este incompatibilă cu aspirațiile și interesele elevilor sau școala nu facilitează debutul pe piața muncii, „metodele de predare-învățare” nu sunt atractive sau exigențele școlare sunt nerealizabile, promovează relații pedagogice bazate exclusiv pe autoritatea profesorului care dezvoltă o strategie dură de abordare a elevilor și situațiilor de învățare, ce determină conflictele, folosește un sistem inechitabil al întăririlor pozitive (recompense) și negative (pedepse) atât pentru motivarea implicării elevilor în activitatea școlară cât și pentru a rezolva conflictele, supralicitează competiția în dauna cooperării, caz în care elevii cu o stimă de sine redusă au șanse mici de reușită, iar vizibilitatea socială a eșecului este mai mare, propune probe de evaluare la care șansele de reușită sunt minime, din cauza unui stil agresiv de evaluare se structurează în timp fobia de examen, care conduce la absentism, disciplina școlară este fie excesiv de permisivă, absențele școlare negenerând reacții vizibile din partea autorităților locale, fie excesiv de rigidă, caz în care, teama de pedeapsă generează absentismul.

Grija arătată de o instituție școlară față de calitatea relațiilor umane, climatul afectiv din școală, crearea oportunităților de succes pentru toți sunt variabile - cheie ale școlii în privința diminuării absentismului și consolidării motivației școlare.

Școala cu cel mai redus nivel de absentism se caracterizează prin următoarele trăsături:¹¹

- absența incidentelor violente și a cazurilor de indisciplină gravă;
- profesorii sunt modele de conduită și de atașament față de valorile școlii - sunt punctuali, capabili să-i motiveze pe elevi, se implică în rezolvarea cazurilor de absentism, atunci când acestea apar;
- profesorii interacționează cu întreaga clasă, uzează în mod echilibrat de întrebările deschise - închise, folosesc ascultarea activă;
- se recurge extrem de rar la admonestare sau la reprimarea verbală și competiție;
- pentru a încuraja dezvoltarea atașamentului elevilor față de școală, profesori și colegi, multe dintre aceste școli mențin neschimbată componența clasei și a echipei didactice timp de mai mulți ani școlari.

¹⁰ P. Iluț, *Devianța tolerantă*, Ed.Univ. Al I.Cuza, Iași, 2000, pag 18;

¹¹ J. Haslinger, P.Kelly, R. O'Lare "Countering absentism, anonymity and apathy" in *Educational Leadership*, 51 (1), p 47-49;

Referitor la rolul etimologic al familiei ,în absenteismul școlar, el devine vizibil în situații precare. În sistemul de învățământ românesc, familia e de cele mai multe ori, fie dezinteresată, fie depășită de fenomenul absenteismului. Într-adevăr, lipsa nemotivată de la ore a unor elevi este un fenomen îngrijorător, care are cauze atât sociale, psihologice, dar și pedagogice deoarece majoritatea părinților și a copiilor lor recunosc că ar lipsi mai puțin de la ore dacă acestea ar fi mai atractive, sau s-ar reduce numărul lor, programul școlar fiind prea încărcat. Un alt aspect este cel legat de faptul că severitatea, lipsa unei relații apropiate cu elevii a profesorilor conduce la absența de la ore, elevii preferând să chiulească , decât să ia o notă mică.

Bibliografie:

- 1.Alexandrescu, Petruș, *Rolul școlii și al familiei în educația tinerei generații*, în orizontul integrării europene. În Revista română de sociologie, Serie nouă, nr.3-4, p.24-25, 2006;
- 2.Batâr, Dumitru,*Familia în dinamica societății*,Editura Universității Lucian Blaga, 2010;

GREENARIILE ÎNSEAMNĂ VIAȚĂ!

*Prof. Richițeanu Gina-Eugenia
CNI Matei Basarab Rm. Vâlcea*

Terrarium (lat. terra, pământ) este un fel de acvariu uscat sau umed, în care se află pământ cu plante ornamentale sau animale exotice, în special insecte, reptile, amfibii. Unele din ele se află în încăperi cu lumină artificială, umiditate controlată și aer condiționat. Ele caută să creeze un microclimat asemănător climei de unde provine planta sau animalul¹².

Terariile sau aranjamentele *terrarium* sunt aranjamente realizate în vase de sticlă în forme variate, care conțin în general plante, mușchi natural de pământ, crenguțe de copac, pietre, nisip, scoarță de copac, conuri și alte elemente naturale. Terariile sunt speciale și foarte apreciate pentru faptul că redau peisaje din natură, se realizează cu multă imaginație, migală și atenție, necesită un simț estetic dezvoltat și pasiune pentru natură, din partea celui care le creează. Terariile sunt realizate, în general, cu plante *verzi*, specii puțin pretențioase care rezistă în aceste vase mult timp¹³.

Terariul este o soluție excelentă când vine vorba despre amenajarea unei încăperi. Dacă îți dorești un decor special, care să includă un element natural, aranjamentele cu plante sunt o opțiune originală și inedită, care va da un aer aparte casei tale. Aspectul acestora este atractiv din punct de vedere vizual și îmbogățește semnificativ cadrul ambiental. Mai ales în cazul în care nu ai o curte la dispoziție, terariile pot fi variante optime pentru a crea o mini-grădină chiar în interiorul spațiului de locuit!¹⁴

Pentru o persoană care iubește florile și copacii, grădinăritul este o activitate deosebit de relaxantă și de plăcută, dar dacă nu ai unde să cultivi și să plantezi în adevăratul sens al cuvântului, poți improviza, realizând chiar tu o grădină în miniatură, iar efectul pe care îl va avea asupra locuinței tale va fi unul pozitiv.

Un greenariu este o combinație de plante așezate într-un vas transparent din sticlă, prin care poți vedea viața.

Beneficiile unui greenariu sunt multiple; amintim:

- arată uimitor în orice cadru
- sunt o modalitate de a investi timp de cea mai bună calitate
- fără tensiune

¹² <https://ro.wikipedia.org/wiki/Terariu>

¹³ <https://www.plantecadou.ro/terarii>

¹⁴ <https://greenarium.ro/blog/terariul-un-decor-potrivit-pentru-orice-fel-de-incapere/>

- sunt ușor de întreținut
- pot rămâne în viață pe tot parcursul anului
- îți eliberează creativitatea
- au potențial decorativ nelimitat
- permit cultivarea plantelor *pretențioase*
- purifică aerul
- reduc stresul și anxietatea.

Oricine își poate construi un greenariu:

✓ se începe cu alegerea tipului de greenariu, a plantelor ce se vor folosi și a vasului de sticlă ce se potrivește fiecărei persoane în parte;

✓ se continuă cu alegerea pământului (asta dacă se pune) și

✓ a designului ce se vrea a fi creat.

Greenariul este gata pentru poză.

Așadar, terariile sunt o oportunitate minunată de a înfrumuseța orice spațiu, fiindcă au un aer proaspăt și natural, care echilibrează atmosfera și creează armonie.

O astfel de activitate practică poate fi desfășurată și în cadru organizat, în săptămâna Școala Verde sau Școala altfel, individual sau în tandem cu un adult (membru al familiei), cu îndrumare și explicații prin intermediul unui videoclip.

Sănătatea noastră înseamnă sănătatea planetei!

Bibliografie:

1. <https://greenarium.ro/blog/terariul-un-decor-potrivit-pentru-orice-fel-de-incapere/>
2. <https://www.plantecadou.ro/terarii>
3. <https://ro.wikipedia.org/wiki/Terariu>

INCLUZIUNEA COPILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

*Prof. Sărdărescu Carmen
CNI Matei Basarab Râmnicu Vâlcea*

Educația este un drept fundamental al fiecărui copil, indiferent de abilitățile sau nevoile sale speciale. Incluziunea în învățământul de masă reprezintă un concept important în societatea noastră, care susține participarea tuturor copiilor, inclusiv a celor cu CES (Cerințe Educaționale Speciale), în școli obișnuite. CES-ul este un termen general care se referă la o gamă largă de nevoi educaționale speciale, inclusiv dizabilități fizice, intelectuale, senzoriale sau de învățare.

Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă este esențială pentru promovarea egalității de șanse și a respectului față de diversitate în societatea noastră. Aceasta oferă copiilor cu CES posibilitatea de a învăța alături de colegii lor de vârstă, de a dezvolta relații sociale și de a-și valorifica potențialul la maximum. Prin crearea unui mediu educațional inclusiv, acești copii sunt integrați în comunitatea școlară și se dezvoltă într-un cadru care le permite să învețe și să progreseze într-un mod adecvat nevoilor și ritmului lor individual.

Există mai multe beneficii evidente ale incluziunii copiilor cu CES în învățământul de masă. În primul rând, aceasta le oferă oportunitatea de a învăța de la și împreună cu ceilalți

copii, ceea ce duce la îmbogățirea experienței de învățare pentru toți elevii implicați. Copiii fără nevoi speciale învață toleranță, empatie și respect pentru diversitate, iar copiii cu CES beneficiază de modele pozitive și de interacțiuni sociale care îi ajută să se integreze în societate.

În al doilea rând, incluziunea în învățământul de masă oferă copiilor cu CES acces la servicii și resurse educaționale adecvate nevoilor lor. Prin colaborarea între profesori specializați și cadre didactice obișnuite, se poate crea un plan individualizat de învățare care să răspundă nevoilor specifice ale fiecărui copil. Astfel, aceștia pot beneficia de sprijin suplimentar, de adaptări curriculare și de metode de învățare personalizate, pentru a-și dezvolta abilitățile și pentru a-și atinge potențialul maxim.

Cu toate acestea, implementarea incluziunii în învățământul de masă poate reprezenta o provocare. Este necesară o pregătire adecvată a profesorilor și a personalului școlar pentru a face față nevoilor diverse ale copiilor cu CES. De asemenea, este importantă implicarea părinților și a comunității în sprijinirea incluziunii și în promovarea unui mediu de învățare favorabil. Resursele și infrastructura adecvată sunt, de asemenea, aspecte esențiale pentru a asigura succesul incluziunii.

În concluzie, incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă este un proces esențial pentru promovarea egalității de șanse și a respectului față de diversitate. Aceasta oferă copiilor cu CES șansa de a-și dezvolta potențialul într-un mediu educațional adecvat nevoilor lor individuale și îi integrează în comunitatea școlară. Cu sprijinul adecvat din partea tuturor părților implicate - profesori, personal școlar, părinți și comunitate - incluziunea poate deveni o realitate în învățământul de masă și poate contribui la construirea unei societăți mai incluzive și mai echitabile pentru toți copiii.

Bibliografie:

- Gherguț, Alois, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom, Iași, 2006, pag 15-39.
Verza, E., & Paun, E., Educatia integrată a copiilor cu handicap. Unicef, 1998, pag 32-54
Popescu, G., & Pleșa, O. (coord). Handicap, readaptare, integrare. București: Pro Humanitate, 1998, pag 23-43.
Vrăjmaș, T. , Învățământul integrat și/sau incluziv pentru copiii cu cerințe educative speciale. București: Aramis, 2001.

ADAPTAREA COPILOR CU CES

*Spiridon Rodica-Gabriela
Liceul Sanitar „Antim Ivireanu”, Râmnicu Vâlcea*

„Școala trebuie adaptată la copii și nu copiii adaptați școlilor.” – Alexander Sutherland

Numărul copiilor cu dizabilități, cu precădere intelectuale, cognitive sau fizice, a ajuns pe plan mondial la cote ridicate. Cu acest lucru se confruntă și societatea românească. Legislația în sprijinul acestor copii este precară încă. Pentru integrarea lor reală în societate sunt necesare ore de terapie pe termen lung, este nevoie de instituții cu personal calificat, care să ofere toate serviciile necesare finanțate de la bugetul statului. Până când vor fi posibile aceste facilități (normale într-o societate care are grijă de cetățenii ei) familiile acestor copii se descurcă după posibilitățile materiale pe care le au.

Din momentul în care acești copii ating vârsta școlară, majoritatea sunt integrați în învățământul de masă ca elevi cu cerințe educaționale speciale: CES. Integrarea lor implică schimbări de sistem și de mentalitate la nivelul cadrelor didactice, fiind nevoie în egală măsură de resurse materiale și umane. Multe dintre resursele materiale de primă necesitate sunt asigurate de cadrele didactice și familii: materiale educaționale și săli de clasă adaptate nevoilor copiilor cu dificultăți/ deficiențe de învățare. Resursele umane presupun cadre

didactice formate în această direcție, profesori de sprijin suficienți, logoped, psiholog școlar¹⁵.

Studiu de caz:

Elevul T. R. Prezintă diferite tipuri de dizabilități:

-dificultăți de învățare, de dezvoltare a limbajului

-dezvoltare senzorial-perceptivă: desenează cu ochii foarte aproape de hârtie

Nivelul achizițiilor școlare

Limbajul și comunicarea:

Comunicare greoaie dar inteligibilă

Ritm lent al vorbirii

Temperament: pasiv, izolat în relațiile cu elevii clasei a VI-a .

Atitudine disciplinată, vine cu drag la școală, însoțit de mamă.

Aptitudini: desenează după temă, repetă motivele în funcție de cât îi plac (desenează membrii familiei, mama este reprezentată de mai multe ori), colorează respectând conturul. Are simț cromatic.

Comportament în timpul orelor de desen: implicare limitată în activitățile școlare, se implică doar dacă este solicitat. Lucrează nesupravegheat, independent, serios.

Relațiile sociale:

-bine integrat la nivelul clasei fiind ajutat de colegi, mamă și profesori

-nu deranjează procesul didactic.

Acest copil este integrat în clasa a VI-a, este iubitor și sensibil. Contactul cu el ne face să ne dăm seama că afecțiunea și empatia pot rezolva și surmonta dificultăți pe care, de obicei le considerăm de nerezolvat

ACCESUL LA EDUCAȚIE AL COPIILOR CU CES SAU PROVENIND DIN MEDII DEZAVANTAJATE

*Educatoare Bîrzescu Claudia- Laura
CȘEI Băbeni*

Problematika accesului la educație al copiilor cu CES deschide discuția asupra a trei aspecte importante din perspectiva demersurilor de egalizare a șanselor (Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, 2006): intrarea în sistemul de educație, parcursul școlarității, ieșirea din sistemul de educație.

-Egalizarea de șanse *la intrarea în sistemul de educație* este determinată atât de structura rețelei școlare, cât și de contextul social, economic și cultural în care funcționează un sistem educațional. Interacțiunea dintre aceste aspecte presupune adaptare permanentă, astfel încât să fie cât mai mult diminuate efectele discriminatorii asupra includerii copiilor în sistemul de educație.

-Egalizarea șanselor *pe parcursul școlarității*, urmărește susținerea permanentă a copilului în vederea menținerii lui în școală, cel puțin până la finalizarea învățământului obligatoriu, prin asigurarea unui curriculum adaptat, a unor servicii de sprijin specifice, precum și prin valorificarea potențialului de dezvoltare al fiecărui copil.

-Egalizarea șanselor *la ieșire* (cu impact asupra tranziției de la un nivel de școlaritate la altul sau asupra inserției pe piața muncii) aduce în prim plan chestiuni ce țin de evaluarea

¹⁵ <https://edict.ro/integrarea-elevilor-cu-ces-in-invataman-tul-de-masa-studiu-de-caz/>

de final de ciclu de învățământ și de oportunitatea continuării dezvoltării personale și profesionale (în sistemul formal de învățământ, apoi pe piața forței de muncă).

Inițiativa organizării demersurilor de identificare a situației de deficiență sau CES intră fie în grija părinților, fie îi revine școlii, atunci când părinții nu conștientizează suficient existența unei situații speciale cu care se confruntă copilul sau refuză să accepte această realitate.

Cadrele didactice percep situația de dizabilitate/CES prin raportare la norma de grup, bazându-se mai curând experiența în lucrul cu copiii și mai puțin pe o cunoaștere documentată cu privire la copiii cu dizabilități sau CES. Practica îndelungată de lucru cu copiii și timpul petrecut la școală cu elevii cu diferite nevoi educaționale le facilitează profesorilor identificarea situațiilor în care copiii au nevoie de sprijin de specialitate.

Identificarea situației de deficiență după intrarea copilului în sistemul de învățământ, în special în ciclul primar, se întâmplă, de regulă, atunci când familiile- din necunoaștere, din neglijență sau din negare- nu au conștientizat existența unor aspecte care îi fac pe copiii lor mai altfel decât ceilalți. Mai mult, pot fi forme ușoare de dizabilitate care nu au fost vizibile în primii ani de viață sau în contexte familiare, care nu au implicat anumite abilități pe care contextul școlar le solicită cu preponderență.

În multe cazuri, părinții sunt cei care întârzie certificarea copiilor și includerea lor în programe de sprijin adaptat. Acest aspect este considerat a fi determinant de efecte negative asupra parcursului școlar al elevilor, asupra dezvoltării lor. Mulți copii nu merg mai departe în evaluare pentru a primi o orientare școlară corectă deoarece părinții sunt cei ce refuză ideea că elevul are o „problemă”. Lipsa implicării părinților conduce ca efect la a vedea copiii mai mari care nu sunt certificați corespunzător și pentru care nu se poate solicita un profesor de sprijin, sau alte facilități.

Sunt și contexte în care identificarea situației de dizabilitate/ CES Este realizată la inițiativa familiei, copii aceștia având avantajul unei evaluări mai timpurii. Astfel de cazuri au avantaje și dezavantaje deopotrivă:

- Pe de o parte, dacă identificarea se realizează timpuriu, în perioada preșcolară, cresc șansele de abilitare și reabilitare.
- Pe de altă parte însă, acest fapt poate constitui un dezavantaj, în sensul unor dificultăți de acces în învățământul de masă: situații de refuz la înscrierea la grădiniță sau școala cea mai apropiată de domiciliu, chiar situații în care cu foarte mare dificultate au găsit o școală care să accepte copiii cu certificare. Motivele invocate de școli în refuzul primirii copiilor au fost diverse: lipsa locurilor libere la înscriere, lipsa de personal de sprijin, recomandarea de a merge la altă școală din localitate care are mai multă experiență de incluziune sau are dotarea adecvată. Sunt școli care refuză de obicei școlarizarea acestor copii, nu au personal de sprijin, iar practicile de identificare a situației de dizabilitate sau de CES sunt cvasi- inexistente ori se realizează pe baza cunoașterii comune, fără sprijin și informații de specialitate.

În privința înscrierii copiilor cu deficiențe sau CES în învățământul de masă s-a produs un clivaj între mediul rural și mediul urban.

Școlile din mediul rural, fiind de cele mai multe ori unice la nivelul comunității, nu pot refuza înscrierea copilului cu dizabilități sau alte nevoi educaționale în învățământul de masă, în condițiile în care există această recomandare din partea unor specialiști. Pe de o parte, școlile nu pot încălca un drept fundamental al copilului- dreptul la educație. Pe de altă parte, în mediul rural există foarte rar școli speciale, distanța până la o astfel de unitate de învățământ este mare, opțiunea singulară fiind școala din comunitate. La aceste situații concrete, reale, școlile din rural au fost nevoite să se adapteze, iar cadrele didactice să învețe să lucreze cu acești copii, de cele mai multe ori pe baza practicii și pe baza simțului comun.

Școlile din mediul urban, sunt împărțite în 2 categorii: unități de învățământ care acceptă copiii cu deficiențe și altele care nu primesc astfel de copii. Refuzul de a primi copii cu certificate este prezent, cel mai adesea, la școlile centrale, care înregistrează rezultate semnificative și care promovează un climat competitiv; atitudinea lor este argumentată divers, dar este determinată, de cele mai multe ori, de frica de etichetare a școlii.

Mai există o categorie la nivelul comunităților- *copiii cu deficiențe invizibile*- despre care se discută foarte rar sau tangențial. Sunt acei copii pe care familia din cauze variate (teama etichetării, lipsa de preocupare pentru educația copiilor etc), nu îi înscriu în sistemul de învățământ sau amână mult debutul lor școlar. Efectele acestei izolări își pun amprenta asupra întregii lor dezvoltări. Chiar dacă familia conștientizează efectele negative ale izolării, ale neparticipării la educație, își menține argumentele și acționează pe baza acestora.

În special în comunitățile rurale, profesorii cunosc această categorie a copiilor neînscrisi în învățământ din cauza unor deficiențe, dar demersurile de a convinge familia pentru a întreprinde intervenții specifice cu scop de certificare și înscriere la școală sunt dificile. Posibilitățile școlii sunt limitate, fiind nevoie de sprijin din partea instituțiilor responsabile cu protecția copilului, a specialiștilor de la CJRAE și/sau CȘEI. Numărul acestor copii este în creștere, mai ales dacă luăm în considerare și populația care nu este școlarizată (familiile de romi, familii dezorganizate, familii cu potențial financiar redus, în detrimentul numărului mare de copii).

În concluzie, o școală pentru toți este o șansă pentru fiecare, un deziderat, un vis spre care tindem și care este nu numai firesc, dar și necesar să deschidem calea și să o netezim prin acțiunile noastre. O școală pentru fiecare, o școală care să primească pe toți și să valorizeze potențialul fiecăruia este încă un model pedagogic ce trebuie să aparțină realității sociale în care trăim.

Bibliografie:

(2015). Preluat de pe <https://www.ise.ro>: <https://www.ise.ro/educatia-pentru-toti-si-pentru-fiecare-accesul-si-participarea-la-educatia-copiilor-cu-dizabilitati-sisau-ces-din-scolile-participante-la-campania-unicef-hai-la-scoala>
Vrășmaș, T. (2001). *Învățământul integrat și/sau incluziv*. București: Aramis.

ROLUL FAMILIEI ÎN EDUCAȚIA COPILOR

*prof. Violeta Marilena Grecea
Colegiul Național de Informatică "Matei Basarab"
Râmnicu Vâlcea, județul Vâlcea*

Este dovedit faptul că rezultatele școlare ale elevilor nu depind doar de performanțele lor intelectuale. La atingerea acestor performanțe contribuie o serie de alți factori: mediul școlar, social și cultural, mediul familial, grupul extrafamilial, inclusiv comunitatea din care provine elevul, dar și starea sa de sănătate.

Toți acești factori trebuie să conlucreze armonios pentru ca tânărul să aibă parte de dezvoltare intelectuală, culturală și emoțională de calitate, astfel încât să se poată adapta cu ușurință unei societăți în continuă schimbare, unei piețe a muncii extrem de dinamică și solicitantă.

Evident că, fără sprijinul familiei, fără susținerea acesteia, unui copil îi va fi mult mai greu să frecventeze școala sau să aibă succes, chiar va ajunge în situație de abandon școlar.

Potrivit unui studiu UNICEF publicat în 2010, printre motivele care influențează participarea la educație a copiilor, se află motivele economice, părinți care nu sprijină parcursul școlar al copiilor sau absenți de lângă aceștia (părinți plecați în străinătate), starea de sănătate a copiilor, căsătoria timpurie, anturajul copiilor. Copiii cu dizabilități reprezintă o

categorii cu risc ridicat de neșcolarizare. Pentru a veni în sprijinul acestor copii, este nevoie de o strânsă legătură între familie, școală și comunitate.

Familia are rolul de a asigura copilului mediul potrivit de viață, afecțiune, dragoste, ocrotire, să reprezinte modelul de viață pe care copilul, încă de la naștere începe să și-l însușească. Părinții sunt modele importante pentru copiii lor și au rol deosebit în dezvoltarea socială, etică și emoțională a acestora. Cine ar dori mai mult și din toată inima, binele și fericirea copilului și cine ar putea iubi mai mult, mai sincer, mai generos decât părinții. Misiunea de a fi părinte este deosebit de grea și întotdeauna există teama de a nu face greșeli.

Rolul de părinte implică foarte multe cunoștințe și abilități necesare zi de zi, dar aceste cunoștințe și abilități nu sunt înnăscute și nici nu apar atunci când devii părinte. Parteneriatul educațional este forma de comunicare, cooperare și colaborare în sprijinul copilului la nivelul procesului educațional. El presupune o unitate de cerințe, opțiuni, decizii și acțiuni educative între factorii educaționali. Unicitatea fiecărui copil este determinată de particularitățile individuale, dar și de influențele socio-culturale ale comunității în care trăiește. Educația copilului este o acțiune care presupune schimb de experiențe, de competențe și valori între toți adulții care îl susțin în dezvoltare și cu care acesta intră în contact. Acest lucru presupune ca parteneriatul educațional dintre familie și grădiniță/școală să se extindă și către comunitatea care le include. Într-o lume tot mai izolată, mai puțin dispusă pentru socializare, cooperarea între factorii educaționali - școală, familie - devine necesară și se impune și ca obligație morală din partea acestora pentru a favoriza socializarea copiilor, pentru a-i familiariza, prin exemple și modele.

Fără participarea părinților efortul educativ organizat prin instituțiile școlare poate fi frânt, deviat sau deformat. Așa cum arăta și H. H. Stern “orice sistem de educație, oricât ar fi de perfect, rămâne neputincios dacă se lovește de opoziția sau indiferența din partea părinților”.

Poziția unor părinți care consideră ca odată cu intrarea copiilor în școală rolul lor s-a încheiat, sau poziția unor cadre didactice conform căreia școala poate totul fără a apela la sprijinul părinților sunt greșite. Numai o colaborare perfectă între cei doi factori este de natură să determine o eficiență maximă a muncii educative. Desigur, în acest proces de colaborare, rolul conducător îl are școala. Familia, oricâte merite și preocupări valoroase ar avea în legătura cu educația tinerilor, nu va obține rezultate pozitive decât în condițiile în care acționează împreună cu școala.

Doar că, un parteneriat școală-familie, nu este suficient. Așa, cum am arătat anterior, multe cazuri de situații școlare problemă sau chiar de abandon școlar se datorează unor probleme sociale reale: lipsa locului de muncă pentru părinți, lipsa părinților de lângă copii, în cazul în care aceștia pleacă în căutarea unei slujbe, probleme de sănătate ale copilului, lipsa materialelor didactice etc.

În rezolvarea multora dintre aceste probleme, familia și școala pot fi sprijinite de către comunitate prin reprezentanții legali ai primăriilor, ONG-urilor, bibliotecilor, agenți economici locali etc. Parteneriatul poate fi o soluție pentru alocarea și folosirea resurselor locale, la nivel comunitar, pentru atragerea altor resurse, în vederea rezolvării problemelor comunității. Ideea de parteneriat între școală și comunitate trebuie să se bazeze pe principii complementarității serviciilor oferite de către organizațiile care activează în comunitate.

Bibliografie:

1. Balan, D.Petrovai, S.Tinca, E. Raduly, „Ghid pentru părinți”, Editura CCD, Cluj, 2000
2. Canfield Jack, „Supă de pui pentru suflet de copil”- Ed. Amaltea, București, 2000
3. Faber Adele, Mazlish Elaine, „Comunicarea eficientă cu copiii – acasă și la școală”, Ed. Curtea veche, București, 2002
4. Nicolae Emilia – “Roluri și atitudini parentale în socializarea copilului preșcolar”, Universitatea din București Facultatea De Psihologie Și Științele Educației București 2012
5. “COPIII CARE NU MERG LA ȘCOALĂ” – Studiu UNICEF, Institutul De Științe Ale Educației, București, 2012

INTEGRAREA COPIILOR CU DIZABILITĂȚI ÎN ȘCOALA PUBLICĂ

*Prof. Ionică Iuliana Anișoara
Liceul Tehnologic "Nicolae Pleșoianu" Rm.Vâlcea*

Dizabilitatea face parte din existența umană, fiind o latură a dimensiunii universale a umanității. Ea este cea mai puternică provocare în acceptarea diversității, pentru că limitele sale sunt foarte fluide.

În categoria persoanelor cu dizabilități poate intra oricine, în orice moment, ca urmare a unor împrejurări nefericite (boli, accidente), și există opinia că segmentul de populație marcat de dizabilități este potențial în creștere.

Sacina evaluării persoanelor cu dizabilități nu este una ușoară. Rolul cadrului didactic este să știe exact ce este dizabilitatea, dar și s-o recunoască fie ca pe-o experiență unică, fie ca pe-o dimensiune a diversității umane. Numai astfel se poate aprecia corect dacă programele de intervenție educațional-recuperatorii răspund necesităților celor cărora le sunt adresate.

Sloganul apărătorilor drepturilor persoanelor cu dizabilități „Nimic despre NOI, fără NOI!”, reclamă necesitatea parteneriatului în educație și evaluare. Este necesară realizarea empatiei și a compatibilității culturale între beneficiarii programelor de intervenții. Părinții au dreptul să fie consultați, să participe la luarea deciziilor de încadrare educațională și să cunoască progresele pe care le realizează copilul.

Evaluarea dizabilității este un act de mare responsabilitate pentru toți factorii implicați: copii, părinți, cadre didactice, specialiști evaluatori. Atitudinea greșită, discriminatorie a unei părți poate distruge programele personalizate realizate în scopul progresului copilului.

Copilul cu nevoi speciale integrat în școala obișnuită are nevoie nu doar de adaptare curriculară, sprijin psihopedagogic, acceptare și susținere din partea învățătorului / profesorului integrator ci și de un mediu social propice dezvoltării, de un rol bine definit, recunoscut în grupul în care își va petrece majoritatea timpului, clasa de elevi. Trebuie subliniat faptul că integrarea copilului cu nevoi speciale este dependentă de modul în care clasa, ca întreg, îl acceptă printre membrii ei, iar acest lucru poate să devină hotărâtor în cazul unui copil cu deficiențe vizibile.

Într-un colectiv de elevi din școala publică, copilul cu nevoi speciale va trebui să depășească cel puțin două bariere: propria sa timiditate, inhibiție socială coroborată cu un complex de inferioritate care se manifestă prin izolare și respingerea de către ceilalți, datorate de cele mai multe ori ignoranței și prejudecăților.

Conștient de această realitate, profesorul va avea în vedere realizarea următoarelor obiective:

- Încurajarea relațiilor naturale de sprijin;
- Promovarea interacțiunilor copiilor de aceeași vârstă prin strategii de tipul „învățarea în cooperare și parteneriat între elevi”;
- Dezvoltarea prieteniei prin cunoaștere reciprocă;
- Consilierea părinților copiilor.

Introducerea în clasa integratoare a elevului cu dizabilități nu trebuie să se facă întâmplător, prezentarea acestuia trebuie pregătită în prealabil, printr-un proces de sensibilizare și informare a factorilor implicați. Această activitate este necesară pentru ca integrarea să nu se facă brutal, iar profesorul și copiii să fie pregătiți, să cunoască ce poate și ce nu poate să ofere, să realizeze ce reprezintă un copil cu nevoi speciale, cât, cum și unde trebuie ajutat și nu în ultimul rând, să conștientizeze faptul că este copil: ”Un copil ca toți ceilalți...”

STRATEGII:

- Prezentarea copilului în fața colegilor trebuie să se desfășoare normal, să fie aceeași ca și pentru orice coleg nou venit;
- Pentru a favoriza comunicarea și receptarea mesajului verbal este necesar ca pupitrele să fie așezate în semicerc sau în grupuri mici (maxim 4 elevi);
- Reconsiderarea metodelor de predare-învățare, în sensul adaptării la cerințele educaționale specifice gradului și tipului de handicap;
- Folosirea, preponderent, a metodelor activ-participative care stimulează interesul pentru cunoaștere, dezvoltă învățarea prin cooperare și dezvoltă colaborarea și sprijinul reciproc pentru rezolvarea diferitelor sarcini;
- Utilizarea jocului de rol ca modalitate pentru învățarea comportamentului social;
- Solicitarea elevului la diferite activități practice și de gospodărire;
- Recompensarea;
- Implicarea mass-mediei în sensibilizarea comunității la problemele copiilor cu CES;
- Existența unor structuri de sprijin la nivelul școlilor publice;
- Implicarea autorităților locale.

MODALITĂȚI DE DEPĂȘIRE A BARIERELOR:

- Informarea eficientă în școala publică și în comunitate;
- Cursuri specifice pentru cadrele didactice din școlile publice ce urmează a fi integrate;
- Metodologie adecvată;
- Motivarea personalului;
- Activități preintegrative;
- Team-building;
- Set de materiale și instrumente de evaluare.

În complexul proces de integrare a copiilor cu dizabilități în școala publică, luarea deciziilor asupra conținutului și a strategiilor de instruire cele mai potrivite, constituie inima predării strategice. Conceptul de predare strategică se conturează în principal pe rolul profesorului ca MODEL și ca MEDIATOR, deși nu exclude rolul său de manager și conducător al procesului de instruire.

Bibliografie:

1. VERZA, E., PĂUN, E.: „Educația integrată a copiilor cu handicap”, Unicef, 1998
2. DIACONU, MIHAI: „Educația și dezvoltarea copilului”, București, Editura ASE, 2007

INTEGRAREA COPIILOR CU SINDROMUL DOWN ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

*Prof. Roxana Sasu
Școala Gimnazială „Anton Pann” Rm. Vâlcea*

Copilul cu sindromul Down vine pe lume, ca și orice alt copil într-o maternitate, de aici rezultă rolul important pe care îl are personalul medical al spitalului și asistentul social în informarea adecvată a părinților despre sindromul Down, informare ce trebuie făcută cu foarte mult tact asigurându-se sprijinul psihologic al părinților. Asistentul social și, în măsura în care există, psihologul, au un rol deosebit de consiliere în acest cazuri, ei având obligația să acorde sprijinul necesar părinților, care sunt în toate cazurile foarte profund marcați de nașterea unui copil cu sindromul Down. De asemenea asistentul social este cel care poate să pună în legătură părinții cu diverse organizații care au în atenția lor persoane cu sindromul Down și cu diverși specialiști care vor juca rol important în viața copilului cu

sindromul Down.

În procesul de normalizare a vieții acestor copii și în integrarea lor socială, școlară și profesională, intervenția precoce este primul pas care trebuie realizat pentru ca munca de recuperare să aibă un succes deplin. Nu este totuna când un copil întâlnește un specialist la vârsta școlarizării sau poate și mai târziu sau el este asistat din prima lui zi de viață, având astfel un avantaj net superior în dezvoltare, deoarece câțiva ani pierduți vor avea urmări negative în dezvoltarea lui, și această pierdere nu va fi niciodată recuperată.

Participarea la programe de intervenție precoce îi dă posibilitatea copilului de a avea un start bun cu scopul de a atinge maximum atât din punct de vedere intelectual cât și din punct de vedere al funcționării adaptive. În munca de intervenție precoce, în cazul copiilor cu sindromul Down, intră o serie de aspecte cum ar fi: consilierea părinților, explicarea adecvată a problemei genetice, consilierea în probleme medicale ce pot să apară la acești copii, includerea copilului într-un program psihopedagogic de intervenție complex, precum și alte activități, toate acestea realizându-se prin colaborarea unei echipe de specialiști. Succesul unui program de integrare școlară depinde printre altele în mare măsură și de atitudinea celor care se ocupă de educația copilului, de atitudinea celorlalți copii și de competența profesională a cadrelor didactice și a specialiștilor.

"În relațiile interumane, înțelegerea faptului că altul reprezintă un univers la fel de complex, cu aceleași trebuințe ca și ale mele, reprezintă primul pas spre învățarea unor noi atitudini." (A. Neculau "A trăi printre oameni")

Atitudinile pozitive ale celor care lucrează cu copiii integrați se consideră a fi cruciale în succesul unui program de integrare. Atitudinea colegilor copilului integrat este în aceeași măsură importantă. Atitudinea pozitivă și dorința cadrelor didactice nu sunt suficiente. Un vechi proverb spune că drumul spre iad este pavat cu intenții bune. Cadrele didactice trebuie să fie capabile să furnizeze o educație de un înalt nivel calitativ, o educație diferențiată, în acord cu nevoile individuale ale fiecăruia.

Copilul cu sindromul Down nu trebuie considerat ca o piedică, ca o frână în predare. El poate juca rol de feed-back pentru cadrul didactic, în sensul că el poate să-l ajute pe profesor să verifice eficiența unor strategii didactice pentru care el a optat pentru a transmite anumite cunoștințe. De multe ori dacă strategiile alese nu au avut un minim efect și asupra copilului cu cerințe educative speciale e bine ca profesorul să se întrebe odată în plus dacă acele strategii au dus la rezultatele așteptate de la ceilalți copii.

În primul rând vorbiți rar și clar, nu foarte tare. Este recomandat să se folosească multe materiale concrete sau care se pot manipula pentru a se forma anumite concepte. Cărțile de multe ori nu sunt de folos pentru că ele implică înțelegerea limbajului (de multe ori o problemă pentru copii cu sindromul Down) sau conțin prea multe lucruri care distrag atenția sau ridică prea multe probleme pe aceeași pagină, ceea ce îi încurcă și îi copleșesc pe acești copii. Munca cu cartea cere un nivel de independență care poate să nu fie posibil de atins pentru cei care învață mai lent. Mai de folos sunt așadar jocurile, jetoanele sau diverse materiale care pot fi ușor de manipulat.

Pentru a obține rezultate în munca cu copilul cu sindromul Down cadrul didactic trebuie să-l motiveze puternic. Dați sarcini care sunt potrivite nivelului de dezvoltare și care au fost bine explicate. Apreciați și cele mai mici succese și progrese realizate de copil. Creați o atmosferă orientată spre succes. Faceți în așa fel încât succesul obținut în rezolvarea unei sarcini să fie ceva atractiv pentru copil. Oferiți mai întâi recompense externe, pentru ca apoi, treptat, să renunțați la ele astfel ca recompensele să devină interne și copilul să rămână motivat. Faceți cunoscute reușitele copilului în ceea ce i s-a dat de lucru, împărtășindu-le unei persoane semnificative din viața lui. Când se poate oferiți copilului posibilitatea de a alege între două sau trei activități. Încurajați ceilalți copii să-l ajute pe copilul cu nevoi speciale să înțeleagă căile prin care poate realiza o sarcină ("Cum poate Victor rezolva această sarcină?").

Este foarte important faptul că alături de educatoare să fie și un profesor de recuperare, care pe lângă activitatea de recuperare, constituie un sprijin în situații problemă, atât pentru educatoare, cât și pentru copil. În situația în care lucrezi singur la grupă și intervin astfel de probleme, este cert faptul că educatoarea nu se poate împărți în două, neglijându-i pe ceilalți copii. Astfel de situații necesită mult calm, răbdare și creativitate.

Un rol important în progresul copiilor îl are buna colaborare cu familiile acestora. Ar fi un ajutor semnificativ ca măcar o dată pe săptămână unul din părinții copilului cu cerințe educaționale speciale să poată asista la activitățile din ziua respectivă. Astfel atât părintele cât și educatoarea ar observa unde apar probleme și ar găsi împreună soluții.

Ideea integrării persoanelor cu cerințe educaționale speciale atât în societate cât și într-o instituție de învățământ, deși este relativ nouă, câștigă tot mai mult teren și la noi în țară în ciuda numeroaselor bariere pe care le întâmpină realizarea ei.

Restrângând sfera și vorbind doar de integrarea școlară, se pare că multe dintre cadrele didactice încep să înțeleagă tot mai bine că fiecare PERSOANĂ are propria ei individualitate, propriile nevoi, care trebuie respectate și a încerca să "potrivești" toți copiii folosind același șablon, dinainte stabilit, nu poate duce la nimic bun. Până nu de mult, în multe clase se promova doar competiția, sacrificându-se de multe ori copiii aparent mai puțin înzestrați. Însă trebuie găsită calea prin care să se poată dezvolta atât aceia cu talente și înclinații deosebite, cât și cei care, din motive independente de ei, se află în dificultate.

Se observă cu ușurință că copiii cu sindromul Down sunt foarte receptivi și atenți la ceea ce se petrece în clasă chiar dacă au o altă sarcină de îndeplinit față de colegii lor. Își manifestă dorința vădit de a participa și desfășura aceleași activități ca și colegii lor, alături de aceștia. În general sunt acceptați în grupele de copii din care fac parte.

Tuturor copiilor le place la grădiniță. Ne putem aștepta la comportamente pozitive din partea copilului numai dacă îl tratăm cu blândețe, îi explicăm sau dacă îi promitem o recompensă. Chiar și acest ultim factor trebuie folosit, știut fiind faptul că lipsa motivației adecvate adesea duce la un eșec.

Pentru mulți copii motive de bucurie sunt realizările lor, atunci când pot să facă ceva cu succes și sunt apreciați pentru asta. De aceea cadrele didactice trebuie să fie atente în a da șansă copilului de a mai și reuși, prin sarcini potrivite abilităților sale. Interesele și preocupările sunt variate, de la a "scrie" și "citi", până la a asculta muzică, a desena sau a face treburi gospodărești.

Este unanim recunoscut că acești copii obolesc mai repede în activități, că nu mai au răbdare și se plictisesc. Dar credem că atunci când activitatea este interesantă și atractivă pentru copil ultimele două se manifestă în mai mică măsură.

Părinții sunt mulțumiți în general de dascălii copiilor lor și recunosc că prezența numărului mare de copii din clasă, fără sprijin, împiedică sau îngreunează muncă cadrelor cu copiii lor. Spre bucuria noastră mulți părinți sunt de părere că în unitățile de învățământ obișnuite se impun și ar fi binevenite discuțiile pe tema nevoilor persoanelor cu deficiențe și pe tema necesității integrării lor. Este un început. Ei vorbesc despre "acceptare" și spun că aceasta nu trebuie privită ca un gest de tolerare.

Nu trebuie uitată importanța deosebită pe care o au specialiștii: logopezii și kinoterapeuții în recuperarea și integrarea copiilor cu sindromul Down și credem că este absolut necesară prezența acestor specialiști în unitățile de învățământ care au copii cu deficiențe, de orice tip ar fie ele.

Bibliografie:

1. "Acces la educație a copiilor cu cerințe educative speciale", Ministerul Educației și Cercetării, București, Mai 2004
2. Coman, S. (coordonator), "Parteneriat în educația integrată a copiilor cu cerințe educative speciale", Editura Spiru Haret, Iași, 2001
3. Moldovan M., "O dovada ca se poate", Ed. Biblioteca revistei Familia, Oradea, 2000

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ȘCOLILE DE MASĂ

*Rogobete Elena Alina
Școala Gimnaziala Tudor Vladimirescu, Drăgășani*

Cerințele educative speciale desemnează acele cerințe ori nevoi speciale față de educație care sunt suplimentare, dar și complementare obiectivelor generale ale educației pentru copil. Fără abordarea adecvată a acestor cerințe speciale nu se poate vorbi de egalizarea șanselor de acces, participarea și integrarea școlară și socială. Fiecare copil prezintă particularități individuale și de relație cu mediul, trăsături care necesită o evaluare și o abordare personalizată. Copiii cu deficiențe au și ei aceleași trebuințe în creștere și dezvoltare. Acești copii au în același timp și anumite necesități, particulare, specifice, individualizate. Ei sunt diferiți din punct de vedere al temperamentului, motivațiilor, capacității, chiar dacă prezintă același tip de deficiență. Conceptul de cerințe educative speciale aspiră la depășirea tradițională a separării copiilor pe diferite categorii de deficiențe, printr-o abordare noncategorială a tuturor copiilor.

Educația sau școala inclusivă implică cu necesitate pregătirea de ansamblu a școlii și societății, pentru a primi și satisface participarea persoanelor cu handicap la medii școlare și sociale obișnuite, ca elemente componente naturale ale diversității umane, cu diferențele ei specifice. Ele implică ideea de schimbare, a școlii și societății în ansamblu, cu scopul de a răspunde dezideratului societății viitorului - "o societate pentru toți" comprehensivă și integratoare prin însăși natura ei, care să răspundă mai bine prin co-educație-nevoilor, potențialului și aspirațiilor tuturor copiilor, inclusiv ale celor deosebiți de dotați sau talentați, ale celor care nu fac față în prezent în școala obișnuită, ale celor cuprinși în școlile speciale separate. Integrarea școlară este un proces de includere în școlile de masă/clase obișnuite la activitățile educative formale și nonformale, a copiilor considerați ca având cerințe educative speciale.

Integrarea școlară reprezintă o particularizare a procesului de integrare socială a acestei categorii de copii, proces care are o importanță fundamentală în facilitarea integrării ulterioare în viața comunitară prin formarea unor conduite și atitudini, a unor aptitudini și capacități favorabile acestui proces. Integrarea copiilor cu CES permite, sub îndrumarea atentă a cadrelor didactice, perceperea și înțelegerea corectă de către elevii normali a problemicii și potențialului de relaționare și participarea lor la serviciile oferite în cadrul comunității. Educația specială se referă la adoptarea, completarea și flexibilitatea educației pentru anumiți copii în vederea egalizării șanselor de participare la educație în medii de învățare obișnuite.

Condițiile de care are nevoie copilul cu CES sunt: condiții de stimulare și sprijin a dezvoltării din cele mai timpurii perioade, flexibilitate didactică, adaptarea curriculumului la posibilitățile individuale, individualizarea educației, protecție socială, programe individualizate de intervenție, integrare școlară și socială.

Centrele educative speciale se axează pe particularitățile individuale de dezvoltare, de învățare, de relație cu mediul și necesită o evaluare și o abordare personalizată a necesităților copilului. Acestea sunt interpretate ca unitate în dezvoltarea copilului, stilul unic de adoptare, de învățare, de integrare, în nivelul individual de dezvoltare fizică și psihică cu caracteristici biologice, fizice, psihice și sociale.

Educația integrată se referă la integrarea în structurile învățământului general cu CES pentru a oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase și cât mai echilibrate acestor categorii de copii. Educația specială este o formă adaptată de pregătire școlară și asistență complexă (medicală, educațională, socială, culturală) destinată persoanelor care nu reușesc să

atingă temporar sau pe toată durata școlarizării nivelurile instructiv-educative corespunzătoare vârstei, cerute de învățământul obișnuit.

Integrarea școlară a copiilor cu cerințe speciale în învățământul de masă presupune:

- ✓ a educa copiii cu cerințe speciale în școli obișnuite, alături de copiii normali;
- ✓ a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educațională, consiliere școlară, asistență medicală și socială etc.) în școala respectivă;
- ✓ a acorda sprijinul necesar personalului didactic și managerilor școlii în procesul de proiectare și aplicare a programelor de integrare;
- ✓ a permite accesul efectiv al copiilor cu cerințe speciale la programul și resursele școlii obișnuite (bibliotecă, terenuri de sport etc);
- ✓ a încuraja relațiile de prietenie și comunicarea între toți copiii din clasă/școală;
- ✓ a educa și ajuta toți copiii pentru înțelegerea și acceptarea diferențelor dintre ei;
- ✓ a ține cont de problemele și opiniile părinților, încurajându-i să se implice în viața școlii;
- ✓ a asigura programe de sprijin individualizate pentru copiii cu cerințe speciale;
- ✓ a accepta schimbări în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv-educative din școală.

Toți copiii sunt educabili și au dreptul la o formă de educație pe măsură. Guvernul și autoritățile locale sunt obligate să asigure condițiile necesare pentru educația tuturor copiilor. Reformele în educație iau în considerare și copiii cu dizabilități și/sau aflați în situații de risc.

Bibliografie:

1. Alois, Gherguț, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație, Editura Polirom, București, 2006.
2. Dezvoltarea practicilor inclusive în școli, Ghid managerial, UNICEF, 1999.
3. Integrarea școlară a copilului cu dificultate/cu nevoi speciale – Ghid pentru directorul de școală, Colecția CRIPS – Resurse pentru formare, 2002.

INCLUZIUNEA COPILOR CU TULBURĂRI DE LIMBAJ LA GRĂDINIȚĂ

*Prof. inv. preșcolar Răduță Alina Ionela
Seminarul Teologic Sf. Nicolae/ Grădinița P.N. Lizuca, Rm. Vâlcea*

O greșeală de limbă nu este numai o încălcare a oricăreia dintre regulile prescrise de gândirea logică, de simțul literar, de civilizație în raporturile sociale. O formulare incorectă, confuză, improprie sau trivială este o abatere de la norma limbii literare, tot atât, dacă nu mai mult, decât o greșeală de acord sau o formă coruptă de limbă.

Depistarea timpurie a tulburărilor de vorbire și aplicarea unor măsuri corespunzătoare contribuie la înlăturarea cu succes a acestora sau, în cel mai rău caz, la ameliorarea lor considerabilă.

Argumentele de ordin pedagogic subliniază rolul hotărâtor pe care-l au influențele sistematice asupra dezvoltării vorbirii copilului, cu atât mai mult cu cât acest proces este direct dependent de mediul de vorbire, de modelele de exprimare oferite de adulți și îndeosebi de aceia care reprezintă pentru copii persoane semnificative, în consecință având o capacitate de influențare mai puternică (părinți, educatori etc).

Eficiența influențelor educative este în strânsă legătură, în momentul în care se aplică, și cu nivelul calificării persoanelor care le pun în practică.

Pentru a se asigura o îndrumare competentă și multilaterală a vorbirii sub toate aspectele, de către educatoare, se impune ca aceștia să cunoască unele tehnici logopedice

generale, care pot fi aplicate în activitatea curentă la grădiniță și, nu în ultimul rând, să cunoască defectele de vorbire și modul lor de manifestare.

Cele mai numeroase deficiențe de vorbire la vârsta preșcolară mică se referă la pronunțarea incorectă a sunetelor limbii materne și la folosirea sau aplicarea incorectă a structurii proprii limbii române.

“Aceste deficiențe se diferențiază în două categorii distincte. Unele se manifestă în condițiile unei evoluții normale și aparțin particularităților inerente evoluției, exprimând nivelul maturizării capacității de articulare corectă, respectiv nivelul dezvoltării aparatului fono-articulator, a auzului fonetic și a capacității analitico-sintetice a scoarței cerebrale, iar altele sunt consecința unor malformații anatomo-fiziologice sau urme ale unor boli infecto-contagioase ale copilăriei”².

Se pot întâlni, de asemenea, diferite niveluri de gravitate, în funcție de faptul dacă tulburările sunt simple sau complexe, primare sau secundare, parțiale sau totale, asociate sau nu cu alte deficiențe. Între aceste două categorii determinate de apartenența la normal sau la patologic, pot fi întâlnite o serie de cazuri, mai ales la copiii de 5-6-7 ani, la care deficiențele de vorbire se află la granița dintre normal și patologic, cărora educatoarea sau învățătorul trebuie să le acorde îndrumarea corespunzătoare pentru a nu se stabiliza sau agrava. Deci, deficiențele de vorbire se deosebesc din punct de vedere al cauzei care le-a generat, al modalităților de manifestare, al complexității, al șanselor de înlăturare etc.

“Principala tulburare de vorbire cu care ne confruntăm este DISLALIA. Dislalia constituie o tulburare de articulație care se manifestă prin deformarea, substituirea, omiterea sau inversarea anumitor sunete, atât în vorbirea spontană, cât și în cea reproductivă.

Ea poate să afecteze unele sunete izolate, îndeosebi acelea care se pronunță mai târziu în evoluția copilului, în cazul acesta este vorba de o dislalie simplă. Ea poate să cuprindă mai multe sunete sau chiar majoritatea sunetelor, aceasta fiind denumită dislalie polimorfă.

RINOLALIA (nazalizarea sau vorbirea nazonantă) este inclusă de unii autori în cadrul tulburărilor dislalice și constă în alterarea pronunției datorită unor malformații ale cavității nazale, ale nasofaringelui.

O altă categorie de tulburări se referă la ritmul vorbirii. Întâlnită deseori și sub numele de LOGONEVROZĂ (nevroză a vorbirii sau bâlbâială), este o tulburare mai gravă de limbaj, care se manifestă prin contracții, perturbări spastice de diferite grade și forme ale ritmului de vorbire, care antrenează modificări în sfera personalității, îndeosebi în sfera afectivității și a voinței”³.

Copiii din grupele unde se află un copil bâlbâit trebuie învățați să aibă o comportare plină de înțelegere față de colegul lor, să nu-l imite sau să-și bată joc de el.

De altfel, nu numai cei mici, dar nici cei mari, adulții, nu trebuie să-i amintească sub nici o formă de defectul pe care-l are. Dacă i se atrage atenția să fie calm, să vorbească cu răbdare pentru a nu se bâlbâi, se ajunge la un rezultat contrar: neliniștea, teama de a vorbi și ca urmare spasmele se înmulțesc și se intensifică sensibil.

Ca și bâlbâiala, TAHILALIA se înscrie printre tulburările de ritm accelerat de vorbire, ea fiind întâlnită la copiii nervoși, trădând un sistem nervos slab, inhibitiv și atenție insuficient dezvoltată. Întrucât presupune și alte deficiențe – gândire confuză, auz fonematic slab, perturbare generală a ritmului etc – este recomandabil neapărat tratamentul logopedic.

Un copil tahilalic se antrenează, în primul rând, în activități ritmice: gimnastică ritmică, jocuri de mișcare, jocuri muzicale corespunzătoare etc. Se încearcă formarea deprinderii de a vorbi rar, calm, stăruind în acest sens ori de câte ori dă un răspuns.

În contrast cu tahilalia, BRADILALIA se caracterizează printr-o lentoare a vorbirii, care apare astfel mult târăgănată, total inestetică și inexpressivă. Această tulburare a vorbirii este prezentă mai ales la copiii cu întârziere în dezvoltarea mintală și necesită de asemenea tratament logopedic.

Alte tulburări de vorbire care se întâlnesc, însă, mai rar sunt: rinolalia (denaturarea vocii); alalia (nedezvoltarea vorbirii).

Toate aceste tulburări mai grave sau mai puțin grave, netratate la timp, dăunează într-o mare măsură activității preșcolarului mare și viitorului elev.

Pentru ca grădinița să contribuie în mod organizat și sistematic la corectarea greșelilor de vorbire ale copiilor este necesar ca educatoarea să le cunoască în prealabil, așa cum se manifestă ele la copiii din grupa sau clasa cu care lucrează.

Această cunoaștere trebuie să se realizeze încă din primele săptămâni, atât de grădiniță, cât și de școală (pe baza fișei psiho-pedagogice întocmite de educatoare), pentru ca pe baza datelor obținute să se poată lua măsurile, mijloacele de corectare, tratamentul adecvat.

Bibliografie:

1. Bratu, Bianca, Preșcolarul și literatura, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977;
2. Păunescu, Constantin, Tulburări de limbaj la copil, Editura Medicală, București, 1984;
3. Schiopu, Ursula, Psihologia vârștelor, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981;

IMPORTANȚA CUNOAȘTERII DE SINE ÎN ADOLESCENȚĂ

*Prof. Gheorghe Pavelescu Camelia
Liceul Tehnologic Băile Govora, loc. Băile Govora*

Cunoașterea și acceptarea de sine sunt variabile fundamentale în funcționarea și adaptarea optimă la mediu social, în menținerea sănătății mentale și emoționale.

Un copil sau adolescent are nevoie să simtă că nu este necesar ca el să fie premiant sau olimpic pentru a fi iubit, acceptat și respectat. Afecțiunea, aprecierea, respectul nu trebuie condiționate de performanțe școlare sau de altă natură (ex. sportive). Respectul, aprecierea, recompensa sunt stimuli ce încurajează dezvoltarea personală, previn și remediază atitudini și comportamente deficitare sau problematice.

Conform psihologiei umaniste dezvoltată de Carl Rogers și Abraham Maslow, fiecare persoană este valoroasă în sine. Prin natura sa umană, are capacitatea de a se dezvolta și de a-și alege propriul destin, de a-și valida calitățile și caracteristicile pozitive în măsura în care mediul îi creează condițiile de actualizare a sinelui. Acceptarea necondiționată (indiferent de performanțe) și gândirea pozitivă (convingerea că fiecare persoană are ceva bun) sunt atitudini care favorizează dezvoltarea personală.

Cunoașterea de sine se dezvoltă odată cu vârsta și cu experiențele prin care trecem. Pe măsură ce persoana avansează în etate, dobândește o capacitate mai mare și mai acurată de auto-reflexie. Totuși, niciodată nu vom putea afirma că ne cunoaștem pe noi înșine în totalitate; cunoașterea de sine nu este un proces care se încheie odată cu adolescența sau tinerețea. Confruntarea cu evenimente diverse poate scoate la iveală dimensiuni noi ale personalității sau le dezvoltă pe cele subdimensionate.

Cunoașterea de sine este un proces cognitiv, afectiv și motivațional individual, dar suportă influențe puternice de mediu. Imaginea de sine se referă la totalitatea percepțiilor privind abilitățile, atitudinile și comportamentele personale. Imaginea de sine poate fi înțeleasă ca o reprezentare mentală a propriei persoane sau ca o structură organizată de cunoștințe declarative despre sine care ghidează comportamentul social.

Altfel spus, imaginea de sine presupune conștientizarea a "cine sunt eu" și a "ceea ce pot să fac eu". Imaginea de sine influențează atât percepția lumii, cât și a propriilor comportamente. O persoană cu o imagine de sine săracă sau negativă va tinde să gândească, să simtă și să se comporte negativ. De exemplu, un elev care se percepe pe sine ca o persoană interesantă, va percepe lumea din jurul său și va acționa complet diferit față de un alt elev

care se vede pe sine drept o persoană anostă. Imaginea de sine nu reflectă întotdeauna realitatea. O adolescentă cu o înfățișare fizică atractivă se poate percepe ca fiind urâtă și grasă și invers.

Cunoașterea de sine și formarea imaginii de sine sunt procese complexe ce implică mai multe dimensiuni. Imaginea de sine (Eul) nu este o structură omogenă. În cadrul imaginii de sine facem distincția între Eul (sinele) real, Eul (sinele) viitor și Eul (sinele) ideal. Eul real sau Eul actual este rezultatul experiențelor noastre, cadrului social și cultural în care trăim. Eul real cuprinde:

- Eul fizic: structurează dezvoltarea, încorporarea și acceptarea propriei corporalități. Imaginea corporală se referă la modul în care persoana se percepe pe sine și la modul în care ea/el crede că este perceput de ceilalți. Cu alte cuvinte, imaginea corporală determină gradul în care te simți confortabil în și cu corpul tău. Discrepanța dintre Eul fizic real și cel cultivat de mass-media determină numărul mare de tulburări de comportament alimentar de tip anorectic în rândul adolescentelor.
- Eul cognitiv se referă la modul în care sinele receptează și structurează conținuturile informaționale despre sine și lume, și la modul în care operează cu acestea. Sunt persoane care rețin și reactualizează doar evaluările negative despre sine, alții le reprimă, iar unii le ignoră... Unele sunt persoane analitice, în timp ce altele sunt sintetice.
- Eul emoțional (Eul intim sau Eul privat) sintetizează totalitatea sentimentelor și emoțiilor față de sine, lume și viitor. De multe ori, persoana nu dorește să își dezvăluie sinele emoțional decât unor persoane foarte apropiate, familie, prieteni, rude. Cu cât o persoană are un Eu emoțional mai stabil, cu atât va percepe lumea și pe cei din jur ca fiind un mediu sigur, care nu amenință.
- Eul social (Eul interpersonal) este acea dimensiune a personalității pe care suntem dispuși să o expunem lumii; este "vitrina" persoanei. Dacă recurgem la comparații cu lumea plantelor, putem spune că unii dintre noi avem un Eu social de tip "cactus" (mă simt în siguranță doar când sunt ofensiv și belicos), alții ca o "mimoză" (atitudinea defensivă este cea care îmi conferă protecție) sau ca o plantă care înflorește sau se usucă în funcție de mediul în care trăiește (reacționez în concordanță cu lumea înconjurătoare).
- Eul spiritual reflectă valorile și jaloanele existențiale ale unei persoane. Din această perspectivă, persoanele pot fi caracterizate ca fiind pragmatice, idealiste, religioase, altruiste, pacifiste.

Eul viitor (Eul posibil) vizează modul în care persoana își percepe potențialul de dezvoltare personală și se proiectează în viitor. Eul viitor încorporează repertoriul aspirațiilor, motivațiilor și scopurilor de durată medie și lungă. Eul viitor este o structură importantă de personalitate deoarece acționează ca factor motivațional în comportamentele de abordare strategică, și în acest caz devine Eul dorit.

Eul viitor încorporează și posibilele dimensiuni neplăcute de care ne este teamă să nu le dezvoltăm în timp (de ex. alcoolic, singur, eșuat) și în acest caz poartă denumirea de Eu temut. Eul viitor sau posibil (fie el dorit sau temut) derivă din combinarea reprezentărilor trecutului cu ale viitorului. O persoană optimistă va contura un Eu viitor dominat de Eul dorit, pentru care își va mobiliza resursele motivaționale și cognitive;

- Eul temut, comportamentele evitative și emoțiile negative vor caracteriza o persoană pesimistă. Importanța Eului viitor în structura de personalitate, subliniază rolul familiei și al școlii în dezvoltarea la copii a atitudinii optimiste față de propria persoană și lume. Optimismul este energizant, directiv și constructiv, dă un sens și scop vieții. Spre deosebire de optimism, pesimismul are un efect inhibitiv, blocant, evitativ și distructiv și poate determina starea de alienare.

Eul ideal este ceea ce ne-am dori să fim, dar în același timp suntem conștienți că nu avem resurse reale să ajungem. Eul viitor este cel care poate fi atins, pentru care putem lupta să îl materializăm, și prin urmare ne mobilizează resursele proprii; Eul ideal este, ca multe dintre idealuri, o himeră. Când ne apropiem sau chiar atingem așa numitul ideal, realizăm că dorim altceva și acel altceva devine ideal.

Sfaturi care concură la formarea imaginii de sine :

- ✓ Ajutați copilul și adolescentul să se descopere pe sine
- ✓ Încurajați autoreflexia
- ✓ Ajutați tinerii să își identifice structurile Eului
- ✓ Discutați cu elevii modul în care structurile Eului le influențează convingerile, emoțiile și comportamentele
- ✓ Valorizați aspectele pozitive ale copilului și adolescentului
- ✓ Observarea propriilor gânduri, emoții, comportamente
- ✓ Informații verbale și nonverbale primite de la alte persoane
- ✓ Analiza retrospectivă a traiectului de viață
- ✓ Identificarea intereselor
- ✓ Identificarea priorităților
- ✓ Analiza valorilor personale

Bibliografie:

1. <https://zdocs.ro/doc/cunoasterea-de-sine-si-imaginea-de-sine-8pgkv4oymw6x>
2. <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/378/p.32-37%20Rolul%20imaginii%20de%20sine%20in%20procesul%20adaptarii%20sociale%20la%20adolescenti.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

METODE DE FACILITARE A INTERACȚIUNII ȘI A COMUNICĂRII DINTRE ELEVI

*Prof. psihopedagog Fulgescu Mirela
Școala Profesională Specială Bistrița*

Ora de consiliere constituie un sprijin în maturizarea copiilor și a tinerilor, creând, de cele mai multe ori, un spațiu de relaționare, găsire de soluții și rezolvare a unor probleme, decizii, autocunoaștere, colaborare, acceptări, succese, eșecuri, renunțări.

Lecțiile bazate pe interactivitate cultivă relațiile bazate pe respect reciproc, colaborare, interdependența pozitivă ajutându-i pe elevi să-și formeze deprinderi de lucru în echipă, de comunicare, dezvoltarea încrederii în sine, dar mai ales formarea capacității de a-i respecta și pe cei din jur. Cunoscându-și foarte bine elevii, dirigintele poate contribui semnificativ în colaborarea cu ceilalți factori implicați în consilierea și orientarea acestora, la rezolvarea problemelor întâmpinate de elevi.

Jocul este pentru copii una dintre cele mai specifice modalități de exprimare, antrenare și dezvoltare a personalității. Spre deosebire de învățare sau muncă care au scopuri și obiective bine determinate, jocul oferă un grad mare de libertate persoanei, de antrenament funcțional și dezvoltare a personalității. În cadrul orelor de consiliere aceste activități se folosesc în scopul realizării unei atmosfere relaxante, care să faciliteze abordarea unor teme mai complexe. Totodată ele ajută la spargerea barierelor în relaționarea interpersonală și în comunicare. Exercițiile facilitatoare, numite și exerciții de “încălzire” sunt utilizate în general la începutul oricărei ore de consiliere. În lucrările despre consiliere, se prezintă următoarele exerciții de „încălzire” care ar putea fi utilizate la începutul unei ore de consiliere: simbolul,

Ionel a spus să..., ghicirea unui cuvânt, Picasso, încrederea, cutremurul, bomboane, surpriza, blazonul personal, linia vieții, floarea ofilită, cercul complimentelor etc.

Pentru exemplificare prezint câteva exerciții:

Simbolul: fiecare elev își scrie prenumele pe o bucată de hârtie și un semn caracteristic pentru el (un desen reprezentativ), își prinde hârtia în piept cu un ac cu gămălie. Fiecare elev se prezintă clasei, explicând semnificația simbolului ales.

Ionel a spus să...: un elev voluntar dă comenzi celorlalți elevi. Ei trebuie să răspundă numai dacă elevul conducător spune “Ionel a spus să...”. Între comenzile obișnuite (“Ionel a spus să stați într-un picior!”) voluntarul va spune și una sau două comenzi neobișnuite, neacceptabile (“Ionel a spus să-i dai o palmă colegului.”).

Ghicirea unui cuvânt: un elev se gândește la un cuvânt, iar colegii lui trebuie să-l identifice prin întrebări închise și deschise.

“Picasso”: un voluntar desenează o figură abstractă pe tablă. Fiecare elev trebuie să spună care este semnificația figurii pentru el. Acesta este un exercițiu de proiectare a propriei personalități (asupra unui produs exterior) prin intermediul căruia elevul își exteriorizează anumite preocupări dominante în acel moment, anumite probleme.

Încrederea: fiecare elev își alege o pereche; una dintre persoane conduce perechea și cealaltă se lasă condusă timp de câteva minute prin clasă. Persoana condusă este legată la ochi cu o eșarfă. După o perioadă de timp rolurile se schimbă.

Cutremurul: se dă elevilor o problemă – “la radio s-a anunțat că va fi un cutremur puternic peste 10 minute”. Fiecare persoană trebuie să își aleagă maxim 5 lucruri de valoare pentru el/ea. Fiecare elev își prezintă lista cu lucrurile alese.

Bomboanele: fiecare elev este rugat să ia bomboane dintr-un bol; după ce elevii s-au servit cu bomboane, fiecare trebuie să spună atâtea lucruri pozitive despre sine câte bomboane a luat.

Surpriza: elevii sunt așezați într-un cerc și li se spune că într-o cutie este un lucru deosebit și special. Fiecare elev este invitat să vadă acel lucru “secret” astfel încât el să se reflecte în oglinda care este așezată în cutie. Elevilor li se spune să nu spună colegilor care este lucrul special pe care l-au văzut în cutia magică.

Blazonul personal/ eticheta mea/ afișul meu publicitar: o coală (format A₃/A₄) pe care elevul notează calitățile sale, hobby-urile sale, simboluri sau imagini reprezentative etc. Toate elementele trebuie să aibă caracter pozitiv și să sublinieze aptitudinile, cunoștințele etc.

Linia vieții: se trasează o săgeată, pe care se notează de la bază spre vârf cuvintele: trecut, prezent, viitor și li se solicită elevilor să completeze în dreptul indicilor de timp elemente referitoare la o temă dată (de exemplu, meseria dorită- ce ai făcut în trecut ca să o poți avea, ce faci acum, ce vei face în viitor, unde te vezi peste (n) ani etc).

Floarea ofilită: se pasează o floare de la un elev la altul, iar cel care primește floarea trebuie să spună cuvinte frumoase pe o temă sau legate de colegii săi. Copiii vor observa că floarea se ofilește și se rupe, chiar dacă este pasată cu atenție. Morala jocului: nu toate cuvintele frumoase mângâie, ci doar cele spuse din suflet. O altă învățătură se poate referi la faptul că, deși bine intenționat, un comportament neadecvat contextului poate dăuna. Acest joc are ca revers *hârtia mototolită*, un joc ce presupune ca un elev să spună un neadevăr despre colegul ce urmează în șir, să paseze o hârtie pe care colegul să o mototolească, apoi o returnează. După ce acesta își cere scuze, încearcă să îndrepte hârtia, dar constată că rămân semnele specific plierii; *Morala:* cuvintele nepotrivite rănesc în orice context, uneori iremediabil. Aceste două variante presupun dezvoltarea relațiilor în cadrul grupului și conduc spre creșterea stimei de sine.

Cercul „complimentelor”: metoda urmărește dezvoltarea stimei de sine, interacțiunea, participarea între elevi și este creată să fie aplicată la începutul activității. Scaunele sunt așezate într-un cerc, iar cel care primește complimentele se află în mijlocul acestui cerc. Fiecare dintre persoanele participante trebuie să identifice un compliment sincer și onest

despre cel aflat în centrul cercului. Apoi, pe rând, fiecare va înainta și îi va spune acestuia complimentul. Elevul care primește complimentul trebuie să zâmbescă ori să adreseze un „mulțumesc”. Metoda consolidează imaginea de sine pozitivă față de propria persoană a celui care primește complimentele, cât și dezvoltarea unei arii de gândire, la celelalte identificând o latură bună a colegului lor.

Activitățile de mai sus își propun să servească drept preambul, acestea fiind ușor de utilizat, indiferent de gradul de coeziune al grupului. Predarea în acest fel dezvoltă personalitatea copiilor, capacitatea de a relaționa și comunica, de a rezista în situații de stres, conducând la o bună adaptare și integrare socio-profesională.

Bibliografie:

1. Băban Adriana, *Consiliere educațională*, Editura ASCR ASCRED, Cluj-Napoca, 2011, pag.39-40.
2. Pănișoară Ion-Ovidiu-*Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, Iași, 2006.

FORMAREA SI DEZVOLTAREA SPIRITULUI ANTREPRENORIAL AL ELEVILOR

*Prof. Giuran Adriana Mirela
Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” Rm.Vâlcea*

Interesul pentru domeniul afacerilor a crescut permanent peste tot în lume, dar mai ales în ultimul timp, ca urmare a dorințelor mai multor persoane de a-și obține libertatea de acțiune, de a nu mai depinde de deciziile altor persoane care conduc instituțiile în care lucrează, dacă sunt deja angajați, sau ar putea să lucreze în perspectiva unei viitoare angajări în muncă.

Și în țara noastră, numărul celor care visează să-și creeze și să-și conducă propria afacere este în continuă ascensiune. Având în vedere structura economiei naționale, ritmul de creștere al potențialilor antreprenori nu este chiar atât de mare, ceea ce face mult mai importantă cunoașterea fundamentelor spiritului întreprinzător și dezvoltarea competențelor antreprenoriale la elevi.

„Spiritul de inițiativă și antreprenoriatul” se numără printre cele opt competențe-cheie ale învățării pe tot parcursul vieții, definite de Uniunea Europeană. Ea se referă la abilitatea oamenilor de a-și identifica și valorifica oportunitățile, de a pune ideile în practică, de a planifica și gestiona proiecte pentru a atinge obiective. Profesorii joacă un rol central, întrucât au un impact puternic asupra nivelului de instruire al elevilor. Profesorii reflexivi își analizează practica în mod constant și o adaptează în funcție de rezultatele dorite în domeniul învățării și de nevoile individuale ale elevilor. Ca o competență-cheie, antreprenoriatul nu implică neapărat o anumită materie, ci mai degrabă necesită o modalitate de predare în care rolul principal să revină învățării prin experiențe practice și activităților specifice proiectelor. Profesorii nu le oferă elevilor răspunsuri, ci îi ajută să cerceteze și să identifice întrebările corecte și să găsească cele mai bune răspunsuri. Pentru a-și stimula elevii și pentru a-i ajuta să își dezvolte o atitudine antreprenorială, cadrele didactice trebuie să dispună de o gamă largă de competențe legate de creativitate și antreprenoriat; aceștia au nevoie de un mediu școlar care să încurajeze creativitatea și asumarea riscurilor și în care greșelile să fie considerate o ocazie de a învăța.

Studiile arată că elevii care primesc educație antreprenorială sunt nu doar mai susceptibili de a fi angajați, dar și mult mai probabil să înființeze propriile companii.

Având în vedere acest aspect, Comisia Europeană a propus o serie de acțiuni care îi vor ajuta pe elevi să-și dezvolte spiritul antreprenorial și ca urmare să contribuie la crearea de locuri de muncă în întreaga Europă.

Educația antreprenorială este una dintre cele mai bune moduri de a sprijini creșterea economică și de a genera locuri de muncă. Noile afaceri sunt cea mai mare sursă de noi locuri de muncă în Europa, iar educația ajută la crearea întreprinderilor.

Între 15% și 20 % din elevii care participă la un program de “mini companie”, în care ei dezvoltă sau simulează operațiunile unei firme reale, vor demara mai târziu propriile companii. Și chiar și cei care nu încep propria afacere sunt însă mai bine poziționați pe piața muncii.

Potrivit unor cercetări recente, 78% dintre absolvenții de învățământ antreprenorial au fost angajați direct după absolvirea universității, comparativ cu doar 59% dintr-un grup-control de studenți din învățământul superior.

Educația este de importanță capitală pentru un individ care vrea să aducă ideea lui cu succes pe piață. Instituțiile de învățământ pot ajuta aceste persoane să cultive și să dezvolte abilitățile și competențele necesare, iar aceasta se realizează prin diverse cursuri, programe de formare și dezvoltare. Acestea pot fi sub formă de programe pe termen scurt sau pe termen lung.

Antreprenoriatul este activitatea condusă de nevoia de realizare a unui individ și instituțiile de învățământ pot ajuta elevii printr-un training motivațional.

Pentru formarea și dezvoltarea spiritului antreprenorial încă din anii de liceu, sunt de reținut câteva aspecte: elevii sunt încurajați prin structura programelor de curs și activitatea din instituțiile de învățământ pentru a-și identifica, dezvolta și modela abilitățile și competențele lor; studiile de caz ale diferiților antreprenori de succes îi pot ajuta să identifice căile și impedimentele în călătoria lor antreprenorială, astfel încât aceștia să poată concepe strategii și proiecte antreprenoriale; materiale pedagogice creative, inovatoare concepute și utilizate în clasă la aceste cursuri de formare; abordarea și studiul unor cazuri reale din mediul de afaceri, este una dintre cele mai eficiente modalități de a învăța despre antreprenorat, rolul și importanța lui; sporirea gradului de conștientizare al elevilor cu privire la desfășurarea de activități independente și antreprenorat ca posibile opțiuni de carieră; desfășurarea de activități și proiecte antreprenoriale practice, de tipul conducând o mini-companie.

Beneficiile educației antreprenoriale nu se limitează însă la stimularea înființării de companii, a afacerilor inovatoare și a creării de noi locuri de muncă. Antreprenoriatul este o competență necesară tuturor, ajutând tinerii să devină mai creativi și mai încrezători în orice activitate pe care o întreprind.

În ceea ce privește abilitățile operaționale, este necesar să se facă distincția dintre competențele antreprenoriale generale, pe care toate persoanele ar trebui să le dobândească și acelea care sunt necesare în mod specific pentru antreprenoriatul social sau comercial (de exemplu pentru demararea unei afaceri).

Obiectivele comune care atrag și care vizează toți elevii sunt, de exemplu : valorificarea oportunităților; transpunerea unei idei într-un produs sau serviciu; curajul de a se confrunta cu problemele și de a le soluționa ; crearea de rețele cu alți elevi și adulți ; acceptarea implicațiilor propriilor alegeri; perceperea activităților independente drept o alegere profesională valoroasă; gestionarea responsabilă a resurselor și a banilor; înțelegerea modului în care organizațiile funcționează în societate.

Pentru elevii care își vor înființa propria afacere la un moment dat după încheierea studiilor, vor fi necesare abilități mai specifice, precum: capacitatea de a elabora un plan de afaceri; cunoașterea procedurilor administrative pentru înființarea unei întreprinderi; înțelegerea principiilor contabile, de drept comercial și de drept fiscal; cunoașterea eticii comerciale și a responsabilității sociale; înțelegerea clară a mecanismelor pieței; cunoașterea tehnicilor de vânzare.

Indiferent de domeniul formării profesionale, modalitatea cea mai eficace pentru realizarea acestor obiective este de a determina elevii să participe la proiecte și activități

practice, în care se pune accentul pe învățarea prin practică și se câștigă experiență reală în antreprenariat.

Educația antreprenorială poate fi deosebit de eficace în cadrul formării profesionale inițiale, deoarece elevii sunt aproape de încadrarea în muncă, iar desfășurarea unei activități independente poate reprezenta o opțiune importantă pentru aceștia. Cu toate acestea, în majoritatea cazurilor lipsește orientarea efectivă către antreprenariat, dat fiind că principala sarcină este considerată cea de a produce muncitori calificați.

În România, antreprenoriatul este inclus în cadrul învățământului și formării secundare, tehnice și profesionale, în școlile de comerț, de afaceri și turism.

Rolul instituțiilor de învățământ în dezvoltarea antreprenoriatului nu poate fi neglijat, deoarece acestea sunt adevărate pepiniere de antreprenori. În România conștientizarea importanței antreprenoriatului este încă redusă, datorită mai multor factori și în primul rând absolvenții încă preferă să caute un loc de muncă mai degrabă, decât a începe propria lor afacere, cu un grad de risc mai mult sau mai puțin ridicat. Aceasta deoarece sistemul nostru de învățământ încă nu este conceput pentru a promova cu intensitate creativitatea și inovarea.

Este necesar ca instituțiile de învățământ să se concentreze nu numai pe modul de învățare convențional, prin memorare, ci și pe un sistem prin care este stimulată creativitatea și inovarea. Este nevoie ca instituțiile de învățământ să realizeze importanța și rolul lor în dezvoltarea antreprenoriatului și să faciliteze elevilor dezvoltarea competențelor multidisciplinare și găsirea soluțiilor inovatoare pentru probleme cu care se confruntă societatea în care trăiesc.

Antreprenoriatul este un factor cheie al economiei moderne capitaliste. Bogăția și majoritatea locurilor de muncă sunt create de întreprinderi mici, înființate de antreprenori persoane fizice, dintre care multe devin companii mari. Tot mai multe persoane care au urmat cursuri de antreprenariat afirmă în mod frecvent că au mai multe oportunități să-și exercite libertățile creative, au o stimă de sine mai mare, precum și un mai mare sentiment de control asupra propriilor vieți.

Ca urmare, mulți oameni de afaceri cu experiență, lideri politici, economiști și educatori cred că promovarea unei culturi antreprenoriale robuste va maximiza succesul economic și social, individual și colectiv, la nivel local, național și global.

S-a demonstrat că programele de educație antreprenorială reduc apatia la participanți și cresc motivația lor pentru a atinge succesul, care joacă un rol important în intenția tinerilor de a deveni antreprenori.

Aceste exerciții și programe educaționale oferă tinerilor un sentiment mai mare de auto-control și mai mare stimă de sine, iar atunci când programele utilizează tehnicile hands-on, tehnici de învățare practică, acestea pot dezvolta abilități de gândire inovatoare, creative.

Tehnicile hands-on de învățare implică elevul într-o experiență de învățare totală, care îmbunătățește capacitatea copilului de a gândi critic. Copilul trebuie să planifice un proces pentru a testa o ipoteză, să pună în mișcare procesul, folosind diverse materiale hands-on, să observe cum se finalizează acest proces, iar apoi să fie capabil să explice rezultatele obținute.

Educația antreprenorială este un proces de învățare pe tot parcursul vieții, începând încă din școala elementară și progresând prin toate nivelurile de educație, inclusiv educația adulților.

Elevii vor învăța limbajul afacerilor și vor vedea problemele din punctul de vedere al unui mic proprietar de afaceri. Acest lucru este deosebit de necesar în carieră și în învățământul tehnic.

Transformarea unui tânăr într-un proprietar de afaceri de succes este un proces dificil și lung, dar furnizarea copiilor și adolescenților de instrumente antreprenoriale de la o

vârstă fragedă, îi poate ajuta să-și realizeze visele lor, chiar dacă aceștia decid poate, mai târziu, să nu meargă în afaceri.

Încrederea în sine, autonomia, o etică puternică a muncii, ambiție, empatie și autocontrol, sunt caracteristici esențiale ale unui antreprenor, care îi oferă posibilitatea de a transforma obiectivele lui într-o realitate. Educația antreprenorială este un instrument eficient pentru insuflarea acestor calități speciale la copii.

Bibliografie:

1. Eugen Burduș, Ion Cochină, Lucia Crăciun, Amedeo Istocescu - „Întreprinzătorul” București, ProUniversitaria, 2010
2. ec.europa.eu/docsroom/documents/7465/attachments/1/translations/ro/renditions/pdf

FERICIRE SAU STARE DE BINE?

*Prof. consilier școlar Băluță Claudia Maria
C.J.R.A.E. Vâlcea*

Din ce în ce mai des este utilizată expresia de **stare de bine**, fie raportată la viața personală fie la viața profesională. Nu întotdeauna însă cei ce folosesc această sintagmă se referă la același lucru. Fiecare persoană în parte, va avea o opinie proprie asupra a ce înseamnă starea de bine, în majoritatea cazurilor, vor avea valoare și semnificație diferită însă toate persoanele se vor referi la fericire, la ceea ce este bine sau bun pentru o ființă umană sau pentru alte forme de viață.

Majoritatea articolelor și tratatelor despre fericire, numesc fericirea „stare de bine subiectivă” (Diener), bunăstare subiectivă (termen apărut în anii 50 ca indicator social), „calitate a vieții”, „experiență optimală” sau „flux” (Csikszentmihalyi, 2008), cu toate acestea, din titlurile lor nu lipsește cuvântul fericire. Probabil aceste sinonime sunt variante moderne ale termenului de fericire, născute din dorința cercetătorilor de a distinge o denumire științifică de un termen prea folosit în uzul comun, fiind astfel un câștig analitic prin diferențierea de conotațiile pe care le are un termen din vocabularul comun.

Cercetarea asupra fericirii se bazează pe studierea modului în care oamenii își evaluează propriile vieți și pe identificarea factorilor care apar sistematic ca favorizând sau împiedicând satisfacția în ceea ce privește viața proprie.

Starea de bine este un concept mai larg, referindu-se la persoană ca întreg, este un construct biopsihosocial larg care include sănătatea fizică, mentală și socială.

Se referă la calitatea vieții unei persoane în termeni de sănătate, stare materială, accesul la educație sau servicii sociale de calitate.

Cu toate acestea, starea de bine a unei persoane nu poate fi înțeleasă doar ca absența problemelor sau a riscurilor, este necesar a fi luate în considerare și aspectele **subiective ale stării de bine**, precum gradul de satisfacție al oamenilor față de viața lor, potențialul de dezvoltare, sănătatea mentală a acestora, calitatea relațiilor sociale.

Pe lângă sănătate și satisfacerea nevoilor, **starea de bine** include experiențe de viață (satisfacția în viață, bucurie, fericire etc.), iar în context organizațional, include experiențe generale legate de muncă (satisfacție față de muncă, atașament etc.) și dimensiuni specifice (satisfacția față de colegi sau față de salariu)

Martin Seligman (2007), fondatorul psihologiei pozitive la sfârșitul anilor 90 , a adunat în jurul lui mai mulți experți, care și-au unit forțele în studiul fericirii, printre aceștia numărându-se Sonja Lyubomirsky, Ken Sheldon și David Schkade.

Ei propun o „formulă a fericirii” (Seligman, 2007, p. 77):

$$F = T + C + V$$

În această formulă F- reprezintă gradul fericirii de durată, T–intervalul tendințelor genetice, C– circumstanțele de viață, iar V– factorii aflați sub controlul voluntar.

Autorul subliniază faptul că trebuie să se facă distincție între fericirea de moment și fericirea de durată.

Ideea centrală a psihologiei pozitive este aceea că trebuie să ne concentrăm asupra surselor fericirii autentice, care dau un înțeles vieții noastre, că ar trebui să ne ocupăm în special de acele laturi ale vieții în care putem cu adevărat să excelăm, adică asupra punctelor noastre forte, deoarece, pentru a merge înainte, e mai important să ne cultivăm capacitățile, și nu să ne luptăm cu slăbiciunile noastre.

Martin Seligman, a dezvoltat un model teoretic descriptiv al stării de bine. Acest model este cunoscut ca modelul **PERMA**. Potrivit modelului său, există 5 componente care conduc la bunăstare psihologică și o viață înfloritoare și anume:

1. Emoții pozitive sau positive emotion P (bucurie, recunoștință, iertare, speranță, optimism și savurarea clipei)

2. Angajamentul în activități ce ne fac placere sau engagement E

3. Relațiile sau relationships R și conexiunile pe care le avem cu ceilalți.

4. Sensul în viață sau meaning M. Găsirea scopului vieții noastre este un element crucial al bunăstării.

5. Succes sau accomplishments A. Acele momente când ne-am atins obiectivele și suntem învingători.

Acesta nu este însă singura abordare a noțiunii de stare de bine.

Conform definiției lui Erik Allardt, **starea de bine** este acea stare în care o persoană își poate satisface toate necesitățile de bază. Allardt împarte necesitățile în trei categorii subsumate celor 3 verbe: **a avea, a iubi și a fi**.

1. A avea se referă la condițiile materiale și necesitățile impersonale.

2. A iubi se referă la necesitatea de a relaționa cu alte persoane.

3. A fi la necesitățile de dezvoltare personală, precum integrarea în societate și viața în armonie cu natura.

După cum se poate observa, amândouă abordările au în vedere atât satisfacerea nevoilor materiale și impersonale, într-un mod explicit la Allardt prin raportarea la verbul a avea, sau mai puțin explicit la Seligman, a nevoilor de relaționare adecvată cu ceilalți, de conexiune autentică și semnificativă cu cei din jur, explicită în amândouă abordările și mai ales nevoia de a fi autentic, de autocunoaștere și autoactualizare permanentă.

Într-o altă lumină putem spune că această stare de bine poate fi raportată la modul în care nevoile fundamentale ale individului sunt satisfăcute, cu trimitere la Piramida nevoilor lui Maslow.

În prezent “alergatul” după bani, este înlocuit cu cel după fericire, în ceea ce privește scopurile primare ale indivizilor. Dar cum putem atinge această stare de fericire? Marc Fleurbaey identifică două căi prin care se poate face lumină asupra acestui aspect:

- obținerea a ceea ce ne dorim și a ne realiza scopurile propuse

- revizuirea scopurilor astfel încât acestea să devină mai ușor de realizat.

Alegerea aparține fiecăruia dintre noi.

Bibliografie:

1. Băltătescu S., Fericirea în contextul social al tranziției postcomuniste din România, Editura Universității din Oradea, 2009
2. Csikszentmihályi M. , [Evoluția sinelui: o psihologie a noului mileniu](#) 2022 - books.google.com
3. Csikszentmihályi M. , Flux. Psihologia fericirii. Editura Publica 2015
4. Bormans L. coordonator, Marea carte despre fericire, Editura Litera, 2019
5. [The benefits of frequent positive affect: Does happiness lead to success?](#)
S Lyubomirsky, L King, E Diener - Psychological bulletin, 2005 - psycnet.apa.org

IMPORTANȚA ORIENTĂRII ȘCOLARE ȘI PROFESIONALE A ELEVILOR

*prof. inv. primar Ene Crenguța
Liceul Tehnologic „Constantin Filipescu”*

În Declarația Asociației Internaționale de Orientare Școlară și Profesională adoptată la Stockholm (1995), cu privire la obiectivele activității de consiliere și orientare, se precizează că acest serviciu are menirea să ajute tinerii:

- să se înțeleagă și să se evalueze mai bine;
- să comunice eficient unii cu alții;
- să elaboreze planuri cu privire la propria carieră și la formarea adecvată necesară;
- să facă față cu succes diferitelor obstacole, câștigându-și locul în societate și pe piața muncii.

Sistemul educațional românesc afirmă rolul și importanța consilierii pentru dezvoltare personală și orientare profesională. În unitățile școlare, activitatea de consiliere și orientare școlară și profesională a elevilor este realizată atât de către dirigintele clasei, în cadrul orelor dedicate ariei curriculare Consiliere și orientare, cât și prin intermediul consilierului școlar. Participarea la ora de dirigință/consiliere nu este evaluată prin acordarea notelor; ea are în vedere evidențierea și monitorizarea progresului înregistrat de elevi cu privire la dezvoltarea competențelor specifice, urmărite conform curriculumului.

Identificarea dorințelor, așteptărilor și posibilităților concrete de a profesa într-un anumit domeniu, poate prinde contur prin realizarea activităților de consiliere în carieră, printr-un dialog deschis cu specialiștii în domeniu. Prin aplicarea diferitelor teste și chestionare, sunt identificate/evaluate aspecte esențiale ale individului cum ar fi: personalitatea, aptitudinile, interesele.

Activitățile de consiliere și orientare școlară și profesională se bucură de o mai mare atenție, devenind domenii de interes deoarece contribuie la dezvoltarea armonioasă a elevilor, valorizează diverse tipologii de elevi și de abilități.

Profesorii și elevii sunt cei care inițiază demersuri privind luarea unei decizii în legătură cu alegerea parcursului școlar sau profesional potrivit, încercând să ofere cel mai bun sfat celui care va lua decizia finală: elevul. Elevii au nevoie de consiliere școlară și de orientare profesională, iar profesorii au nevoie de informații, de metodele și de instrumentele potrivite pentru a aborda acest demers la nivelul clasei de elevi, în cadrul orei de dirigință. În acest demers, profesorului diriginte i se alătură consilierul școlar care, prin intervențiile sale specifice din domeniul consilierii și orientării în carieră, oferă elevilor un sprijin real în procesul cunoașterii de sine și al identificării parcursului educațional și profesional potrivit.

Prin consiliere și orientare școlară permanentă, se ajunge la păstrarea unui echilibru bio-psiho-social, la reușita profesională și școlară, mai precis, alegerea bine motivată a unor școli sau profesii viitoare conform performanțelor intelectuale și aptitudinilor școlare ale elevului depistate în urma aplicării unor teste psihologice profesionale, la cererea elevului.

Consilierul școlar trebuie să mențină în permanență colaborarea cu profesorul diriginte în vederea stabilirii unui parteneriat educațional eficient, în beneficiul elevului, în păstrarea unei armonii în mediul școlar, de relaționare strânsă în preîntâmpinarea sau identificarea disfuncționalităților educaționale interindividuale/intraindividuale în timp util, cu corectarea, combaterea și ameliorarea lor.

Fiecare unitate școlară beneficiază de sprijinul unui consilier școlar, care alături de profesorii-diriginți, se implică pentru a răspunde nevoilor elevilor, pe de o parte păstrând drept coordonate esențiale informarea/conștientizarea nevoii de consiliere și pe de altă parte, orientarea școlară și profesională. Partea de informare cuprinde informațiile legate de ocupații, domenii profesionale, standarde ocupaționale, tendințele de pe piața muncii,

programele și opțiunile educaționale. Informarea poate fi considerată baza procesului de orientare școlară și profesională.

Partea de orientare școlară și profesională se referă la informațiile necesare pentru alegerea parcursului educațional, la îndrumarea necesară către domeniile profesionale adecvate, care să fie compatibile cu obiectivele, aspirațiile, interesele și abilitățile elevului în cauză.

Colaborarea dintre diriginte și consilierul școlar în orientarea școlară și profesională îi ajută pe elevi:

- să fie mai realiști, raportat la propria persoană, în privința calităților, aptitudinilor, competențelor demonstrabile, intereselor manifestate etc.;
- să-și clarifice valorile, aspirațiile și domeniile profesionale de interes și să ia decizii în ceea ce privește parcursul educațional și profesional;
- să evalueze în mod corect situațiile cu care se confruntă și să aloce resursele necesare rezolvării situației;
- să gestioneze adecvat situațiile conflictuale și cele care necesită controlul emoțiilor;
- să exploreze noi opțiuni educaționale și noi domenii profesionale;
- să-și îmbunătățească comunicarea intrapersonală și interpersonal

Dirigintele evaluează alături de cantitate și calitatea aplicării cunoștințelor, stilul de lucru al elevului, pasiunea pe care o are pentru studiu și consecvența cu care se pregătește. În clasele inițiale, a V-a și a IX-a, dirigintele pornește de la evaluări inițiale, după care conduce elevul spre adoptarea unei tehnici de pregătire spre succes și satisfacție personală. Unii elevi au putere de adaptare la cerințele școlii și dorință de afirmare încât vor impresiona dirigintele cu răspunsuri corecte, dorind note maxime. Alți elevi, din contră, manifestă un interes scăzut pentru activitatea de învățare și nepăsare față de notă, creându-i dirigintelui probleme dificil de rezolvat.

Aceste situații pot fi soluționate prin activități de consiliere individuală, care îl vor conduce pe diriginte la descoperirea cauzelor lipsei de motivație pentru școală, pentru o anumită disciplină sau pentru un anumit profesor.

Activitățile de orientare se vor realiza în vederea luării de către elevi a unor decizii cât mai corecte și cât mai realiste în legătură cu viitorul lor.

Elevul trebuie ajutat de consilierul școlar să își cunoască aptitudinile și interesele personale pentru practicarea cu succes a meseriei și să își evalueze într-un mod realist șansele de reușită. Consilierul școlar trebuie să dispună de mijloace de investigare, intervievare și testare a elevului, să măsoare într-un mod amănunțit capacitățile intelectuale ale acestuia pentru a fi testat cu succes și rezultatele să fie pe măsura dorințelor acestuia. Rolul consilierului este de a-l învăța pe elev cum să obțină informații utile, cum să le utilizeze eficient, să le coreleze și raporteze corect la posibilitățile sale. Pe parcursul procesului de orientare, consilierul trebuie să-l sprijine și să-l încurajeze pe elev în diversele direcții posibile, cum ar fi: să acționeze în vederea luării unei decizii, să adopte un program specific de pregătire, să-și reevalueze periodic alegerile făcute.

În cadrul procesului de consiliere și orientare școlară și profesională, elevul ajunge să conștientizeze relația dintre calitățile personale, interesele și aspirațiile profesionale, traseul educațional, domeniile profesionale și piața muncii.

Bibliografie:

1. Lițoiu Nicoleta, Consiliere și orientare profesională. Ghid pentru licee, Editura S.C. Advans Print & Promo S.R.L., București, 2020
2. Jigău, Mihai (coord.), Aria curriculară Consiliere și orientare. Ministerul Educației și Cercetării. București, 2005
3. Tomșa Gh. Orientarea și dezvoltarea carierei la elevi. București: Editura Casa de editură și presă Viața Românească, 1999.

Cuprins

Educația și competențele – un activ strategic pentru creșterea economică.....	1
Opțiunile școlare ale elevilor din clasele a viii-a din județul Vâlcea - studiu.....	3
Mediul incluziv - premisă a dezvoltării copiilor.....	8
Sindromul disgrafic-dislexic – repere teoretice și clasificare.....	9
Conceptul și semnificațiile studiului cu cartea.....	13
Relația dintre religie și psihologie în școală.....	15
Dezvoltarea personalității elevilor prin activități fizice.....	16
Specificul evaluării la clasa pregătitoare.....	17
Dialoguri despre educație.....	18
Normal și patologic în dezvoltarea limbajului.....	20
Colaborarea profesori- părinți în sprijinul elevilor.....	22
Conceptul de expertiză contabilă.....	23
Analiza de caz și decizia în grup (metoda de educație morală).....	27
Lectura în impas. Metode de stimulare a lecturii.....	28
Starea de mindfulness.....	31
Educația într-o societate a învățării.....	32
Educația economică.....	33
Prevenirea și rezolvarea conflictelor.....	36
Rolul activității diferențiate în procesul de predare.....	37
Bibliotecari celebri.....	40
Familia și școala – parteneri în educația copilului.....	43
Alfabetul emoțional, în căutarea sentimentelor.....	44
Educația și noile cerințe.....	47
Consilierea școlară și profesională - între provocări și oportunități.....	48
Implicarea copiilor cu CES în activitățile școlare și extrașcolare.....	50
Casca forbrain - dispozitiv logopedic.....	51
Instruirea diferențiată în contextul incluziunii.....	53
Strategii și modele de integrare a copilului/elevului cu cerințe educative speciale.....	55
Integrarea copilului cu CES în învățământul de masă.....	57
Agresivitatea în rândul adolescenților.....	58
Limbajul și comunicarea la școlarul mic.....	61
Abandonul școlar - cauze și modalități de prevenire.....	62
Incluziunea copiilor cu CES în grădiniță.....	65
Metode și tehnici folosite la orele de consiliere și orientare.....	68
Asigurarea egalității de șanse în sistemul educațional.....	70
Incluziunea școlară a copiilor cu CES.....	72

Rolul profesorului în orientarea și consilierea elevilor privind cariera lor viitoare.....	73
Copilul cu ADHD în grădiniță.....	75
Copiii cu CES în învățământul de masă.....	77
Copiii cu CES, o realitate a zilelor noastre.....	78
Copiii cu C.E.S. în școală.....	80
Dialoguri în educație.....	82
Integrarea unui copil cu dislalie în grădiniță - studiu de caz.....	83
Educație pentru toți.....	86
Educație prin bucurie.....	87
Calitatea în educație sau educație de calitate?.....	89
Educația ne unește.....	91
Educația integrată a copiilor cu CES.....	93
Educația incluzivă.....	95
Rolul școlii și al familiei în prevenirea și combaterea violenței.....	97
Integrare și incluziune.....	99
Diriginte și profesor azi.....	100
Procesul de integrare al elevilor în dificultate.....	102
Prevenirea abandonului școlar.....	104
Mediul educațional și starea de bine a copilului.....	107
Tehnici și metode de lucru cu copiii cu CES.....	108
Reflectarea, ca tehnică de bază pentru o comunicare eficientă în cadrul consilierii.....	110
Două proiecte naționale pentru promovarea unui stil de viață sănătos aplicate cu succes la școala gimnazială nr. 4 din Râmnicu Vâlcea.....	111
Strategii de dezvoltare a comprehensiunii citirii la elevii cu dizabilitate intelectuală.....	113
Integrarea elevilor cu CES în școlile de masă.....	116
Rolul activităților de ”spargere a gheții” în procesul educativ.....	118
Rolul comunității de învățare în educație.....	119
Măsuri de prevenire timpurie și de combatere a violenței în mediul școlar.....	121
Problema absenteismului și a abandonului școlar în rândul elevilor de etnie rromă.....	123
Prevenirea abandonului școlar - misiune comună a mediatorului școlar și a asistentului social.....	125
Importanța educației timpurii incluzive.....	128
Formarea abilităților de comunicare la elevi.....	130
Logopedia în școală.....	131
Motivația pentru învățare la copiii cu CES.....	133
Valorizarea diversității ca factor în incluziunea școlară.....	135
Metode interactive pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial.....	137
Metode de lucru cu elevii cu CES.....	139
Rolul dirigintei în formarea colectivului de elevi.....	141
Rolul dirigintei și importanța orei de dirigiență.....	144

Integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă.....	147
Oorientarea școlară și profesională – o treaptă spre integrarea socială a elevilor cu CES.....	149
Rolul specialiștilor în integrarea copiilor cu CES.....	151
Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă.....	153
Strategii de integrare în grădiniță a copiilor cu cerințe educative speciale.....	154
Rolul școlii în integrarea copiilor cu cerințe educative speciale.....	158
Profesorul diriginte și orientarea elevilor în carieră.....	160
Rolul profesorului diriginte pentru diminuarea abandonului școlar.....	163
Identificarea nevoilor de formare și dezvoltare profesională în cariera didactică.....	165
Tehnici și metode de lucru specifice copiilor cu CES.....	166
Resursele digitale - oportunități și provocări.....	169
Tehnici de evaluare și intervenție în consilierea adolescenților.....	171
Consilierea școlară și orientarea școlară, consilierea profesională și consilierea în carieră.....	173
Vineri, pe la prânz... ..	176
Rolul și importanța profesorului diriginte în orientarea școlară și profesională a elevilor.....	179
Complementaritatea avantajelor și limitelor metodelor expozitive și metodelor interactive.....	180
Școală incluzivă – necesitatea sistemului de învățământ.....	183
Consilierea ca proces de soluționare a conflictelor.....	186
Copilul cu CES în învățământul de masă.....	188
Strategii de integrare a copiilor cu CES în școlile de masă.....	189
Stresul și controlul stresului în consilierea psihopedagogică.....	192
Integrarea copiilor cu cerințe educative speciale în grădiniță.....	196
Tratarea diferențiată în ciclul primar.....	197
Consilierea - metoda de îmbunătățire a relațiilor dintre școală și familie.....	199
Toți diferiți –toți egali.....	202
Dezvoltarea abilităților vocaționale/de muncă și de viață independentă în cazul copiilor cu CES.....	204
Familia și școala –parteneriat în combaterea absenteismului școlar.....	206
Greenariile înseamnă viață!.....	208
Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă.....	209
Adaptarea copiilor cu CES.....	210
Accesul la educație al copiilor cu CES sau provenind din medii dezavantajate.....	211
Rolul familiei în educația copiilor.....	213
Integrarea copiilor cu dizabilități în școala publică.....	215
Integrarea copiilor cu sindromul DOWN în învățământul de masă.....	216
Integrarea copiilor cu CES în școlile de masă.....	219
Incluziunea copiilor cu tulburări de limbaj la grădiniță.....	220

Importanța cunoașterii de sine în adolescență.....	222
Metode de facilitare a interacțiunii și a comunicării dintre elevi.....	224
Formarea și dezvoltarea spiritului antreprenorial al elevilor.....	226
Fericire sau stare de bine?.....	229
Importanța orientării școlare și profesionale a elevilor.....	231

COLECTIVUL DE REDACȚIE

REFERENT ȘTIINȚIFIC

Lect.Univ. Dr. Calotă Elena Daniela

COORDONATORI:

Prof. Andreianu Mihaela – Inspector Școlar General – ISJ Vâlcea

Prof. Nițu Larisa Mihaela – Inspector Școlar Învățământ Special – ISJ Vâlcea

Prof. Georgescu Maria – Director CJRAE Vâlcea

Prof. Gîrban Simona – Coordonator CJAP Vâlcea

REDACTORI, CORECTURĂ:

Hârjabă Simona

Bălțatu Cristina Denisa

Brîndușa Iordăchescu

Bratu Alexandra Marieta

Oprea Valentin Adrian

**AUTORII
SUNT RESPONSABILI DE
CONȚINUTUL ARTICOLELOR**

Adresa: Str. Nicolae Bălcescu, Nr. 30

Tel. / Fax: (0250) 73 72 92

E-mail: contact@cjrae-valcea.ro

Web: www.cjrae-valcea.ro